Raftul Denisei

AUTORUL BESTSELLERULUI
TOATĂ LUMINA PE CARE NU O PUTEM VEDEA

ANTHONY DOERR

CÂȘTIGĂTOR AL PREMIULUI PULITZER

CETATEA CUCULUI DIN NORI

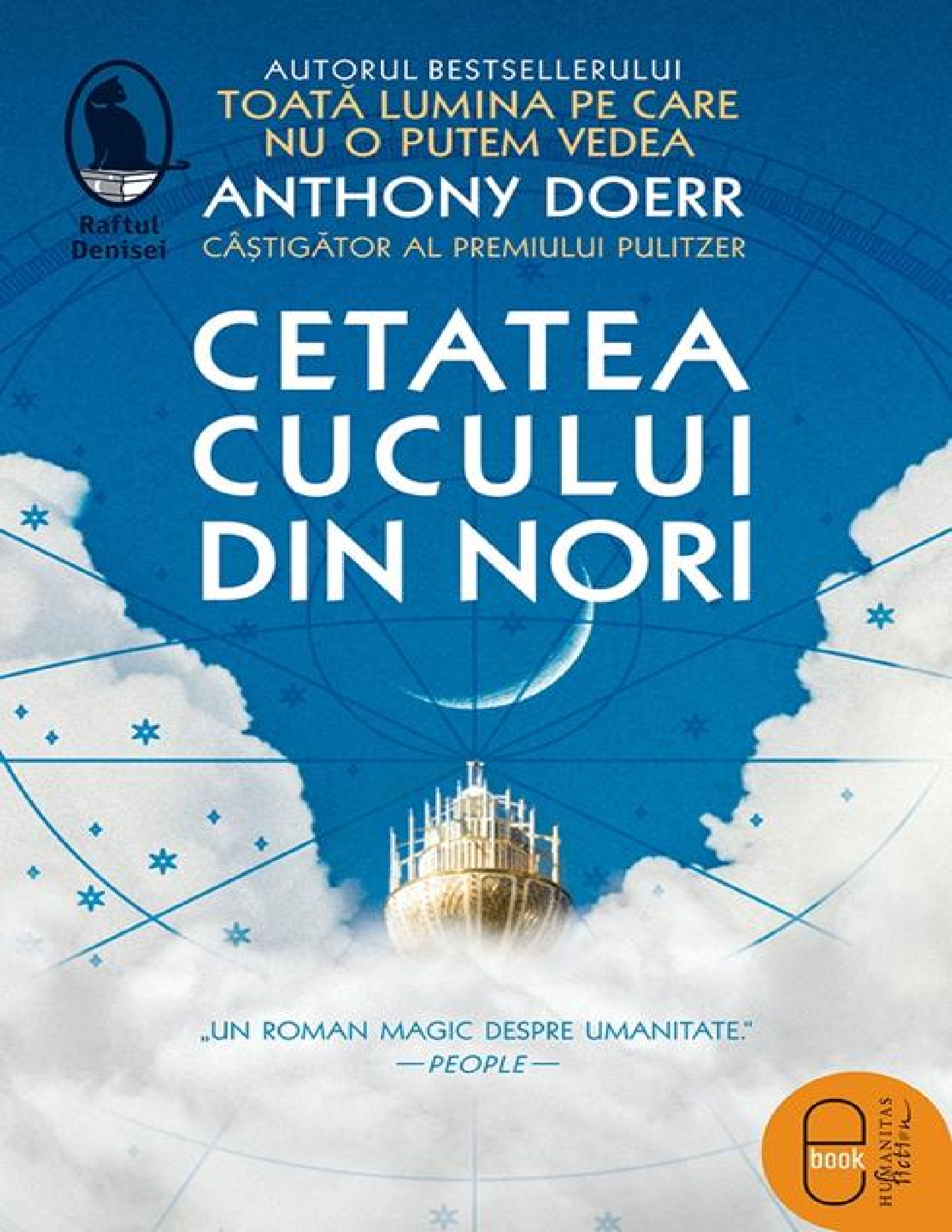

„UN ROMAN MAGIC DESPRE UMANITATE."
— *PEOPLE* —

ebook HUMANITAS FICTION

ANTHONY DOERR

CETATEA CUCULUI DIN NORI

Traducere din engleză și note de
IULIA GORZO

Colecţie coordonată de DENISA COMĂNESCU

ANTHONY DOERR
CLOUD CUCKOO LAND
Copyright © 2021 By Anthony Doerr
All rights reserved.

Acest e-book este protejat de legea drepturilor de autor. Reproducerea sa integrală sau parţială, multiplicarea sa prin orice mijloace şi sub orice formă, punerea sa la dispoziţie publică pe internet sau în reţele de calculatoare, stocarea sa temporară sau permanentă pe diverse dispozitive sau în sisteme care permit recuperarea informaţiei, gratuit sau în scop comercial, precum şi alte fapte similare, fără permisiunea scrisă a editurii reprezintă o încălcare a legislaţiei privind protecţia dreptului de autor şi se pedepsesc conform legilor în vigoare.

© HUMANITAS FICTION, 2022, pentru prezenta versiune în limba română (ediţia digitală)

ISBN: 978-606-097-161-0 (epub)

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piaţa Presei Libere 1, 013701 Bucureşti, România
tel. 021.408.83.50, fax 021.408.83.51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0723.684.194

Bibliotecarilor de ieri,
de azi şi din anii ce vor veni

CONDUCĂTORUL CORULUI: Ce nume o să-i dăm cetăţii noastre?
PEISETAIROS: Vreun nume falnic, din Lacedemon… Să-i zicem Sparta…
EUELPIDE: Cum? Pe Heracles! Să-i zic cetate spartă? Eu n-aş vrea nici chiar pe pat o rogojină spartă!
PEISETAIROS: Atunci ce nume vreţi?
CONDUCĂTORUL CORULUI: Să căutăm aici, la noi, în nouri, în văzduh, un nume, dar să fie mai pompos!
PEISETAIROS: Nu vrei „Cetatea Cucului-din-Nouri“?
Aristofan, *Păsările*, 414 î.Hr.[1]

1. Aristofan, *Teatru*, în româneşte de Eusebiu Camilar şi H. Mihăescu, Editura pentru Literatură şi Artă, Bucureşti, 1956.

PROLOG

Pentru nepoata mea dragă,
în speranța că-ți va aduce sănătate
și lumină

ARGOS

AL 65-LEA AN AL MISIUNII
ZIUA 307 ÎN SEIFUL 1

Konstance

O fată de paisprezece ani stă cu picioarele încrucișate pe podeaua unei săli circulare. O claie de cârlionți îi încadrează capul; șosetele îi sunt pline de găuri. E Konstance.

În spatele ei, într-un cilindru translucid care se înalță la peste patru metri din podea până-n tavan, stă suspendată o mașinărie compusă din trilioane de fire aurii, nu mai groase decât un fir de păr omenesc. Fiecare filament e răsucit în jurul altora mii, într-o urzeală extraordinar de complicată. Pe alocuri, câte un mănunchi pulsează luminos la suprafața mașinăriei: când într-o parte, când în alta. E Sybil.

Altfel, în încăpere mai există un pat gonflabil, o toaletă ecologică, o imprimantă alimentară, unsprezece saci de Praf Alimentar și o bandă rulantă multidirecțională, de mărimea și forma unei anvelope auto, care se numește Premergător. Lumina vine de la niște diode dispuse circular pe tavan; nu se vede nici o ieșire.

Mai toată podeaua e acoperită cu aproape o sută de bucăți dreptunghiulare rupte de Konstance din saci goi de Praf Alimentar, pe care a scris cu cerneală făcută chiar de ea. Pe unele scrisul este înghesuit, pe altele apare câte un singur cuvânt. Pe una, de pildă, se pot citi cele douăzeci și patru de litere ale vechiului alfabet grec. Iar pe alta:

> În mileniul premergător anului 1453, orașul Constantinopol a fost asediat de douăzeci și trei de ori, dar nici o armată n-a izbutit să treacă de

zidurile sale de apărare.

Fata se apleacă și ia trei bucăți de hârtie din puzzle-ul care i se așterne în față. Mașinăria din spatele ei pâlpâie.

E târziu, Konstance, și n-ai mâncat nimic toată ziua.

— Nu mi-e foame.

Ce zici de niște rizoto gustos? Sau friptură de miel cu piure? Ți-au rămas multe combinații de încercat.

— Nu, mulțumesc, Sybil.

Privește în jos la primul petic de hârtie și citește:

Cetatea Cucului-din-Nori, o bucată de proză pierdută a autorului grec Antoniu Diogene, care spune povestea călătoriei unui păstor într-un oraș celest utopic, a fost scrisă, probabil, către sfârșitul secolului I d.Hr.

Pe al doilea petic scrie:

Dintr-un rezumat bizantin al cărții, care datează din secolul al IX-lea, aflăm că se deschide cu un scurt prolog pe care Diogene i-l dedică unei nepoate suferinde, explicând că povestea care urmează nu e născocită de el, ci descoperită într-un mormânt din străvechiul oraș Tir.

Pe al treilea scrie:

Mormântul, îi povestește Diogene nepoatei, purta inscripția: *Eton a trăit 80 de ani ca om, un an ca măgar, un an ca biban de mare, un an ca cioară.* Diogene pretinde că ar fi găsit înăuntru o ladă de lemn pe care scria: *Străine, oricine ai fi, deschide asta, ca să te minunezi de ceea ce vei afla.* Deschizând lada, a dat peste douăzeci și patru de tăblițe de lemn de chiparos, pe care era scrisă povestea lui Eton.

Konstance închide ochii, îl vede pe scriitor coborând în bezna din morminte. Îl vede cercetând ciudata ladă la lumina torței. Diodele din tavan pălesc, albul pereților se îndulcește într-o nuanță chihlimbarie, iar Sybil spune:

În curând se face NeLumină, Konstance.

Fata pășește cu grijă printre bucățile de hârtie de pe podea și scoate de

sub pat un sac gol. Rupe o bucată dreptunghiulară, folosindu-şi dinţii şi degetele. Pune o linguriță de Praf Alimentar în imprimanta alimentară, apasă pe nişte butoane, iar aparatul scuipă în bol câțiva stropi de lichid închis la culoare. Apoi, Konstance ia un mic tub de polietilenă, căruia i-a ascuțit vârful, dându-i formă de peniță, înmoaie tocul improvizat în cerneala improvizată, se apleacă peste peticul virgin şi desenează un nor.

Apoi îl înmoaie iar.

Deasupra norilor desenează turnurile unui oraş, apoi păsări ca nişte mici puncte, planând în jurul turlelor. Camera se întunecă şi mai mult. Sybil clipește.

Konstance, trebuie să insist să mănânci.

— Nu mi-e foame, Sybil, mulţumesc.

Ia un petic pe care e trecută o dată – *20 februarie 2020* – şi-l aşază lângă cel pe care scrie *Fila A*. În stânga pune apoi desenul cu oraşul din nori. Preț de-o clipită, în lumina tot mai palidă, cele trei petice mai că par să se desprindă de la podea şi să strălucească.

Konstance se lasă pe călcâie. N-a mai ieşit din acea încăpere de aproape un an.

UNU

STRĂINE, ORICINE AI FI,
DESCHIDE ASTA, CA SĂ TE MINUNEZI
DE CEEA CE VEI AFLA

Cetatea Cucului-din-Nori de Antoniu Diogene, Fila A

Manuscrisul lui Diogene măsoară treizeci pe douăzeci și doi de centimetri. Cum a fost ros de viermi și în bună măsură șters de mucegai, au fost recuperate doar douăzeci și patru de file, numerotate aici de la A la Ω. Toate în diverse stadii de deteriorare. Scrisul e îngrijit și înclinat spre stânga. Din traducerea din 2020 a lui Zeno Ninis.

…cât să fi mucezit tăbliţele în ladă, în aşteptarea unor ochi care să le citească? Nepoată scumpă, deşi te vei îndoi fără doar şi poate de adevărul întâmplărilor stranii pe care le istorisesc, n-am lăsat la o parte nici un cuvânt în transcrierea mea. Poate că în vremurile de demult oamenii chiar cutreierau pământul în chip de dobitoace, iar un oraş al păsărilor plutea în ceruri, între tărâmul oamenilor şi cel al zeilor. Sau poate că păstorul şi-a croit singur adevărul, ca toţi zănaticii, aşa că pentru el e purul adevăr. Dar haide să ne aplecăm acum asupra poveştii lui şi singuri să judecăm de-a fost zdravăn la minte.

BIBLIOTECA PUBLICĂ
DIN LAKEPORT

20 FEBRUARIE 2020
16:30

Zeno

Însoțește cinci elevi de clasa a cincea de la școala gimnazială la biblioteca publică printr-o perdea de ninsoare. E un octogenar într-un palton de stofă groasă, poartă ghete care se închid cu arici, pe cravata lui sunt desenați pinguini patinatori. Bucuria i-a crescut întruna în piept toată ziua, iar în această după-amiază, la ora 16:30, o zi de joi din luna februarie, privindu-i pe copiii care se înșiră pe trotuar în fața lui – Alex Hess cu capul lui de măgar din papier-mâché, Rachel Wilson cu o făclie de plastic, Natalie Hernandez trăgând după ea o boxă portabilă –, se simte aproape copleșit de emoție.

Trec pe lângă secția de poliție, pe lângă Departamentul Parcuri, pe lângă Agenția Imobiliară Eden's Gate. Biblioteca Publică din Lakeport e o clădire victoriană cu două etaje, ornamentată, cu fronton înalt, pe Lake colț cu Park, care a fost donată primăriei după Primul Război Mondial. Hornul i s-a strâmbat, burlanele s-au deformat, trei dintre cele patru ferestre din față au crăpături lipite cu bandă adezivă. Peste ienupărul care flanchează aleea și peste cutia de retur pentru cărți, pictată ca să semene cu o bufniță, s-au așternut deja câțiva centimetri de zăpadă.

Copiii se avântă pe aleea din față, sar pe verandă și bat palma cu Sharif, bibliotecarul de la secția pentru copii, care a ieșit afară ca să-l ajute pe Zeno pe scări. Sharif are căști verde- limetă în urechi, iar părul de pe brațe îi licărește de sclipici. Pe tricoul lui scrie ÎMI PLAC CĂRȚILE MARI,

RECUNOSC.

Înăuntru, Zeno își șterge ochelarii aburiți. Pe biroul de la intrare sunt lipite inimioare de carton colorat, pe peretele din spate e înrămată o inscripție brodată: *Aici se răspunde la întrebări.*

Pe masa computerelor, spiralele screensaverelor șerpuiesc sincron pe toate cele trei monitoare. Între raftul cu cărți audio și două fotolii ponosite, apa dintr-un calorifer defect se scurge printre plăcile tavanului, picurând într-un coș de gunoi de douăzeci de litri.

Pic. Poc. Pic.

Puștii urcă val-vârtej la etaj, împrăștiind zăpadă peste tot în drum spre secția pentru copii, iar Zeno și Sharif își zâmbesc, auzindu-le pașii care se opresc în capul scării.

— Oau, se aude vocea Oliviei Ott.

— Aoleu, frățică, se aude vocea lui Christopher Dee.

Sharif îl ia pe Zeno de cot și urcă amândoi scările. Intrarea de la etaj a fost blocată de un panou de placaj vopsit în auriu, pe care e desenată o mică ușă boltită deasupra căreia Zeno a scris:

῏Ω ξένε, ὅστις εἶ, ἄνοιξον, ἵνα μάθῃς ἃ θαυμάζεις

Școlarii se bulucesc lângă panou, zăpada de pe geci și ghiozdane li se topește, toată lumea se uită la Zeno, iar Zeno așteaptă să-l prindă suflul din urmă.

— Toată lumea își aduce aminte ce scrie?

— Bineînțeles, spune Rachel.

— Ete na, zice Christopher.

Natalie se ridică pe vârfuri și urmărește cuvintele cu degetul.

— *„Străine, oricine ai fi, deschide asta, ca să te minunezi de ceea ce vei afla.“*

— Băi, să n-am ambiție, spune Alex, cu capul de măgar sub braț. Zici că intrăm *în* carte.

Sharif stinge lumina de pe scară, iar copiii se înghesuie în jurul ușiței luminate în roșu de semnul cu IEȘIRE.

— Gata? strigă Zeno, iar de cealaltă parte a placajului îi răspunde Marian, directoarea bibliotecii:

— Gata.

Unul câte unul, școlarii intră prin ușița arcuită în secția pentru copii. Rafturile, mesele și fotoliile puf care umplu de obicei spațiul au fost împinse la pereți, iar în locul lor stau treizeci de scaune pliante. Deasupra scaunelor, zeci de nori de carton îmbrăcați în sclipici atârnă legați cu fire de grinzile tavanului. În fața scaunelor e o mică scenă, iar în spatele scenei, pe o pânză întinsă pe tot peretele din fund, Marian a pictat un oraș în nori.

Turnuri aurii cu flamuri în vârf, în care se cască sute de ferestruici, se înalță în pâlcuri. În jurul turlelor se rotesc stoluri dese de păsări – presuri mici și brune, vulturi mari, argintii, păsări cu lungi cozi arcuite sau altele, cu lungi ciocuri arcuite, păsări ale lumii și păsări ale imaginației. Marian a stins becurile din tavan, iar în bătaia unui singur reflector așezat pe un suport, norii sclipesc, păsările licăresc, iar turnurile par luminate dinăuntru.

— E… începe Olivia.

— ...mai tare decât am… zice Christopher.

— Cetatea Cucului-din-Nori, șoptește Rachel.

Natalie lasă jos boxa, Alex sare pe scenă, iar Marian strigă:

— Aveți grijă, s-ar putea ca vopseaua să nu se fi uscat peste tot.

Zeno se așază pe un scaun din primul rând. De fiecare dată când clipește, o amintire îi freamătă pe sub pleoape: tatăl lui se aruncă în glumă într-un troian de zăpadă, o bibliotecară deschide sertarul unei cartoteci, într-un lagăr, un bărbat scrijelește litere grecești în praf.

Sharif le arată copiilor zona de culise, pe care o amenajase folosind ca paravan trei corpuri de bibliotecă, ticsită de costume și obiecte de recuzită. Olivia își pune pe cap o cască de latex, ca să pară cheală, Christopher trage până-n mijlocul scenei un dulăpior pentru microunde, pictat ca să pară un sarcofag de marmură, Alex se întinde să atingă un turn al orașului pictat, iar Natalie scoate un laptop din rucsac.

Telefonul lui Marian țârâie.

— A venit pizza, îi spune ea lui Zeno la urechea sănătoasă. Mă duc eu să le aduc. Vin într-o clipită.

— Domnule Ninis? Rachel îl bate pe Zeno pe umăr. Are părul roșcovan împletit în codițe și ochii mari și strălucitori. Dumneavoastră ați construit toate astea? Pentru noi?

Seymour

La un cvartal depărtare, într-un Pontiac Grand Am învelit în şapte centimetri de zăpadă, un băiat de şaptesprezece ani, cu ochi cenuşii, pe nume Seymour Stuhlman, moţăie cu un rucsac în poală. E un rucsac mare, verde închis, marca JanSport, şi conţine două oale sub presiune Presto, ambele pline ochi cu rulmenţi, cuie pentru tablă, un aprinzător şi cinci sute treizeci şi opt de grame dintr-un explozibil puternic, care se numeşte Composition B. Fire duble leagă interiorul fiecărei oale de capac, unde sunt branşate la circuitele unui telefon celular.

Într-un vis, Seymour trece pe sub copaci, îndreptându-se spre un pâlc de corturi albe, dar cu fiecare pas pe care-l face, poteca se mută, corturile se îndepărtează şi îl copleşeşte o confuzie groaznică. Se trezeşte tresărind.

Ceasul de pe bord arată ora 16:42. Cât timp dormise? Cincisprezece minute. Cel mult douăzeci. Stupid. Neglijent. Stă în maşină de peste patru ore, i-au amorţit degetele de la picioare şi simte nevoia să urineze.

Şterge aburii de pe interiorul parbrizului cu mâneca. Riscă şi porneşte o singură dată ştergătoarele, care curăţă o bucată de zăpadă de pe geam. În faţă nu sunt parcate maşini. Nu e nimeni pe trotuar. Singura maşină din parcarea cu pietriş din partea de vest e Subarul bibliotecarei Marian, îngropat în zăpadă.

16:43.

Cincisprezece centimetri înainte de lăsarea serii, se aude la radio, între treizeci şi treizeci şi cinci de centimetri în timpul nopţii.

Inspiri până numeri la patru, reţii până numeri la patru, expiri până numeri la patru. Îţi aduci aminte lucruri pe care le ştii. Bufniţele au trei pleoape. Ochii lor nu sunt sferici, ci nişte tuburi alungite. Sunt solitare.

Nu trebuie decât să intre tacticos, să ascundă rucsacul în colţul de sud-est al bibliotecii, cât mai aproape de sediul Agenţiei Imobiliare Eden’s Gate, şi să iasă tacticos. Să ia maşina şi să se îndrepte spre nord, să aştepte ora 18, când se va închide biblioteca, să formeze numărul. Să aştepte preţ de cinci sonerii.

Bum.

Simplu.

La ora 16:51, o siluetă într-o canadiană cireşie iese din bibliotecă, îşi trage gluga pe cap şi curăţă de zăpadă aleea din faţă cu o lopată. Marian.

Seymour opreşte radioul maşinii şi se lasă mai jos în scaun. Într-o amintire, are şapte sau opt ani, e la Nonficţiune Adulţi, la categoria 598, iar Marian ia un ghid practic despre bufniţe de pe un raft de sus. Are o furtună de pistrui pe obraji, miroase a gumă de mestecat cu scorţişoară, se aşază lângă el pe un scăunel pe rotile. Îi arată pagini cu bufniţe în faţa unor scorburi, bufniţe pe crengi, bufniţe zburând deasupra unor câmpuri.

Alungă amintirea. Cum spune Episcopul? *Un războinic cu adevărat implicat nu ştie ce înseamnă vinovăţia, frica sau remuşcarea. Un războinic cu adevărat implicat devine suprauman.*

Marian curăţă cu lopata rampa pentru cărucioare cu rotile, împrăştie nişte sare, iese în Park Street şi dispare în zăpadă.

16:54.

Seymour a aşteptat toată după-amiaza ca biblioteca să se golească, şi s-a golit. Deschide ruscacul, porneşte telefoanele lipite pe capacele oalelor sub presiune, scoate o pereche de căşti de protecţie folosite în poligoanele de tir şi închide la loc rucsacul. În buzunarul drept al gecii are un pistol semiautomat Beretta 92, pe care-l găsise în magazia pentru unelte a străunchiului său. În stângul, un telefon mobil cu trei numere de telefon scrise pe spate.

Intri tacticos, ascunzi rucsacul, ieşi tacticos. Iei maşina şi te îndrepţi spre nord, aştepţi până se închide biblioteca, formezi primele două numere. Aştepţi să sune de cinci ori. Bum.

16:55.

Un plug hârşâie prin intersecţie, cu luminile aprinse. Trece o camionetă gri, pe uşa căreia scrie King Construction. La fereastra de la primul etaj al bibliotecii străluceşte semnul DESCHIS. Probabil că Marian a plecat cu treburi; n-o să lipsească mult.

Haide. Coboară din maşină.

16:56.

Fiecare cristal care loveşte parbrizul face un zgomot abia audibil, dar care pare să-i pătrundă până la rădăcinile molarilor. Pic pic pic pic pic pic pic pic pic. Bufniţele au trei pleoape. Ochii lor nu sunt sferici, ci nişte tuburi

alungite. Sunt solitare.

Își acoperă urechile cu căștile de protecție. Își trage gluga pe cap. Pune o mână pe clanță.

16:57.

Un războinic cu adevărat implicat devine suprauman.

Coboară din mașină.

Zeno

Christopher aranjează pe scenă pietre funerare de polistiren și potrivește dulăpiorul pentru microunde transformat în sarcofag în așa fel încât publicul să poată citi epitaful: *Eton: a trăit optzeci de ani ca om, un an ca măgar, un an ca biban de mare, un an ca cioară.* Rachel ia făclia de plastic, Olivia iese din spatele rafturilor bibliotecii cu o cunună de lauri peste casca de latex, iar Alex râde.

Zeno bate o dată din palme.

— La repetiția cu costume jucăm ca și cum ar fi de-adevăratelea, ați uitat? Mâine seară poate că în public o să strănute bunica sau o să plângă un bebe, poate că unul dintre voi o să uite o replică, dar orice s-ar întâmpla, povestea merge mai departe, bine?

— Bine, domnule Ninis.

— La locurile voastre, vă rog. Natalie, muzica.

Natalie butonează la laptop, iar din boxă se aude o fugă de orgă sinistră. Pe fondul muzicii se aud porți scrâșnind, ciori croncănind, bufnițe țipând. Christopher întinde câțiva metri de satin alb în partea din față a scenei, îngenunchează la un capăt, Natalie la celălalt, și încep să fluture satinul în sus și-n jos.

Rachel vine țanțoșă în mijlocul scenei, încălțată cu cizmele ei de cauciuc.

— E o noapte cețoasă în regatul insular Tir – aruncă o privire textului, apoi ridică iar ochii –, și scriitorul Antoniu Diogene pleacă de la arhive. Iată-l, e obosit și îngrijorat, frământându-se pentru nepoata lui muribundă, dar stați să vedeți când am să-i arăt ciudatul lucru pe care l-am descoperit printre morminte. Satinul vălurește, se aude orga, făclia lui Rachel pâlpâie, și Olivia pășește în lumină.

Seymour

Cristale de zăpadă i se prind în gene, şi le alungă clipind. Rucsacul de pe umăr e o stâncă, un continent. Ochii mari şi galbeni ai bufniţei pictate pe cutia de retur pentru cărţi par să-l urmărească atunci când trece pe lângă ea.

Cu gluga pe cap, cu căştile de protecţie pe urechi, Seymour urcă cele cinci trepte de granit până pe veranda bibliotecii. La intrare, pe partea interioară a geamului, e un anunţ scris de mâna unui copil:

MÂINE
O SINGURĂ REPREZENTAŢIE
CETATEA CUCULUI-DIN-NORI

Nu e nimeni la recepţie, nici în faţa tablei de şah. Nimeni la masa computerelor, nimeni nu răsfoieşte reviste. Probabil că viscolul i-a speriat pe toţi.

Deasupra biroului atârnă broderia înrămată cu *Aici se răspunde la întrebări.* Ceasul arată ora cinci şi un minut. Pe monitoarele computerelor, trei screensavere în spirală sfredelesc întruna.

Seymour se duce în colţul de sud-est şi îngenunchează pe culoarul dintre Limbi şi Lingvistică. Ia de pe un raft de jos *Engleza pe înţelesul tuturor*, *501 verbe englezeşti* şi *Neerlandeza pentru începători*, strecoară rucsacul în spaţiul prăfuit rămas gol şi pune la loc cărţile.

Când se ridică în picioare, în faţa ochilor i se revarsă pete vineţii. Inima îi bubuie în urechi, genunchii îi tremură, îl ustură vezica, nu-şi mai simte picioarele şi a împrăştiat zăpadă pe tot culoarul. Dar a reuşit.

Acum ieşi tacticos afară!

Când o ia înapoi pe la Nonficţiune, totul pare pieziş. Îşi simte bascheţii grei, muşchii necooperanţi. Pe lângă el se rostogolesc titluri, *Limbi pierdute*, *Imperiile lumii*, *Şapte paşi în educaţia unui copil bilingv*; trece pe lângă Ştiinţe Sociale, Religie, pe lângă dicţionare; e aproape de uşă când simte o bătaie pe umăr.

Nu. Nu te opri. Nu te întoarce.

Dar se întoarce. Un bărbat subţire, cu căşti verzi în urechi, stă în faţa biroului de la recepţie. Are nişte smocuri mari şi negre pe post de

sprâncene, niște ochi curioşi, pe partea vizibilă a tricoului său scrie ÎMI PLAC CĂRȚILE şi ține în brațe rucsacul JanSport al lui Seymour.

Bărbatul spune ceva, dar din cauza căştilor, se-aude ca şi cum ar fi la sute de metri de el, iar inima lui Seymour e o foaie de hârtie mototolită, îndreptată şi iar mototolită. Rucsacul nu poate fi acolo. Rucsacul trebuie să stea ascuns în colțul dinspre sud-est, cât mai aproape de Agenția Imobiliară Eden's Gate.

Bărbatul sprâncenat privește în jos la rucsac, al cărui compartiment principal e parțial deschis. Când ridică iar ochii, expresia îi e încruntată.

O mie de punctișoare negre umplu câmpul vizual al lui Seymour. Un vuiet îi crește în urechi. Caută cu mâna dreaptă în buzunarul drept al gecii până când degetul său întâlnește trăgaciul pistolului.

Zeno

Rachel se preface că deschide cu efort capacul sarcofagului. Olivia caută în mormântul de carton şi scoate o cutie mai mică, legată cu sfoară.

— Un cufăr? întreabă Rachel.

— Cu o inscripție pe el.

— Ce zice?

— Zice: *Străine, oricine ai fi, deschide asta, ca să te minunezi de ceea ce vei afla.*

— Gândește-te, stăpâne Diogene, spune Rachel, câți ani a rezistat cufărul în acest mormânt. Câte veacuri a dăinuit! Cutremure, potopuri, pârjoluri, generații care au trăit şi au murit! Şi iată-l ajuns în mâinile domniei tale!

Christopher şi Natalie continuă să fluture ceața de satin, chiar dacă brațele le-au obosit, orga cântă, zăpada bate în geamuri, boilerul din pivniță geme ca o balenă eşuată, Rachel se uită la Olivia, care desface sfoara. Scoate din cutie o enciclopedie învechită, pe care Sharif o găsise în pivniță şi o vopsise în auriu.

— E o carte.

Fetița suflă un praf inexistent de pe copertă, iar Zeno zâmbește din primul rând.

— Dar cartea asta ne lămurește cum poate fi cineva om vreme de optzeci

de ani, măgar vreme de un an, biban de mare încă un an şi cioară tot pe-atâta? întreabă Rachel.

— Ia să vedem.

Olivia deschide enciclopedia şi o aşază sus pe un pupitru, cu fundalul în spate, Natalie şi Christopher dau drumul satinului, Rachel ia pietrele funerare, Olivia, sarcofagul, în timp ce Alex Hess, înalt de un metru treizeci şi cinci, cu o coamă leonină de păr auriu, cu un toiag de păstor în mână şi un halat bej peste pantalonii scurţi de sport, vine în mijlocul scenei.

Zeno se apleacă în faţă pe scaun. Şoldul suferind, ţiuitul din urechea stângă, cei optzeci şi şase de ani trăiţi pe pământ, numărul aproape infinit de decizii care-l aduseseră până în acel moment – toate pălesc. Alex stă singur în lumina reflectorului şi măsoară din ochi scaunele goale ca şi cum n-ar avea în faţă etajul al doilea al unei biblioteci publice dărăpănate dintr-un orăşel din centrul statului Idaho, ci dealurile verzi care împrejmuiau străvechiul regat Tir.

— Eu, spune el cu vocea lui subţire şi blândă, sunt Eton, un păstor modest din Arcadia, şi am să vă spun o poveste atât de gogonată, atât de incredibilă, că nu veţi crede o iotă – şi totuşi, e adevărată. Căci eu, minte de găină, netot, cum îmi spuneau – da, eu, Eton cel încet la minte, nătărău, cap sec –, am călătorit la vremea mea până la capătul pământului şi mai departe, până la porţile strălucitoare ale Cetăţii cucului din nori, unde nimeni nu duce lipsă de nimic şi o carte care cuprinde toată cunoaşterea…

De la parter se aude o bubuitură care lui Zeno îi aminteşte mult de un foc de armă. Rachel scapă o piatră funerară, Olivia tresare, Christopher îşi fereşte capul.

Muzica merge, norii se răsucesc pe firele lor, mâna lui Natalie planează deasupra laptopului; o a doua detunătură reverberează prin podea până sus, iar frica, asemeni unui deget lung şi negru, traversează încăperea şi-l atinge pe Zeno pe scaunul său.

În bătaia luminii, Alex îşi muşcă buza de jos şi se uită la Zeno. Inima îi bate o dată. De două ori. Poate că în public o să strănute bunica. Poate că o să plângă un bebe. Poate că unul din voi o să uite o replică. Orice s-ar întâmpla, povestea trebuie să meargă mai departe.

— Dar mai bine să încep cu începutul, continuă Alex, privind din nou

spaţiul de deasupra scaunelor goale, apoi Natalie schimbă muzica, Christopher schimbă lumina din alb în verde, iar Rachel intră în scenă cu trei oi de carton.

DOI

ETON ARE O VIZIUNE

Cetatea Cucului-din-Nori de Antoniu Diogene, fila β

Deși ordinea inițială a celor douăzeci și patru de file recuperate a stârnit polemici, cercetătorii acceptă în unanimitate că episodul în care, beat fiind, Eton vede comedia Păsările *de Aristofan în interpretarea unor actori și ia Cetatea Cucului-din-Nori drept un loc real se situează la începutul călătoriei sale. Traducere de Zeno Ninis.*

…sătul să umblu ud, sătul de glod și de behăitul neîncetat al oilor, sătul să-mi zică lumea că-s încet la minte, nătărău, cap sec, mi-am lăsat turma pe câmp și m-am împleticit până-n oraș.

În piață, toată lumea ședea pe scânduri. În față dansau o cioară, o stăncuță și o pupăză, mari cât un stat de om, și mi se făcu frică. Dar se dovediră a fi păsări blânde, iar două mai bătrâioare povestiră despre minunile unui oraș pe care aveau să-l ridice în nori, între cer și pământ, departe de necazurile oamenilor, deschis doar celor înaripați, unde nimeni nu știe ce-i suferința și toată lumea e înțeleaptă. În minte mi se înfiripă năluca unui palat cu turnuri aurii, cocoțat pe nori, împresurat de șoimi, fluierari-cu-picioare-roșii, prepelițe, găinușe-de-baltă și cuci, unde din butoaie curg râuri de supă, broaște țestoase cară în spinare prăjituri cu miere, și vinul șiroiește în rigole de-o parte și de alta a străzilor.

Văzând eu toate astea cu propriii ochi, m-am ridicat în picioare și am spus: „De ce să stau aici, când aș putea fi acolo?“ Am dat drumul urciorului cu vin și am pornit numaidecât la drum spre Tesalia, un tărâm renumit pentru vrăjitorie în toată lumea, doar-doar oi găsi o vrăjitoare care să mă preschimbe…

CONSTANTINOPOL

1439–1452

Ana

Pe cea de-a Patra Colină a unui oraș căruia noi îi spunem Constantinopol, dar căruia, la vremea lui, localnicii îi spuneau pur și simplu Orașul, peste drum de mânăstirea Sfintei Teofana Împărăteasa, în atelierul de broderie al lui Nikolas Kalafates, odinioară renumit, trăiește o copilă orfană pe nume Ana. Până la vârsta de trei ani, nu vorbește. Apoi nu mai contenește cu întrebările.

— Maria, de ce respirăm?

— Caii de ce n-au degete?

— Dacă mănânc un ou de cioară, o să am părul negru?

— Maria, luna începe în soare, sau invers?

Maicile de la Sfânta Teofana îi spun Maimuța pentru că se cațără mereu în pomii lor fructiferi, băieții de pe a Patra Colină îi spun Țânțarul pentru că nu-i lasă în pace, iar șefa brodăreselor, văduva Teodora, zice c-ar trebui s-o cheme Degeaba, pentru că e singura copilă pe care a văzut-o vreodată acum să învețe un punct, pentru ca într-o oră să-l uite cu desăvârșire.

Ana și sora ei mai mare, Maria, dorm într-o chilie cu o singură fereastră, în care de-abia intră un pat așternut cu păr de cal. Toată averea lor înseamnă patru bănuți de aramă, trei nasturi de fildeș, o pătură de lână peticită și o icoană a Sfintei Coralia, care poate că-i aparținuse mamei lor sau poate că nu. Ana n-a gustat niciodată smântână dulce, n-a mâncat niciodată portocale și n-a ieșit niciodată din oraș. Înainte să împlinească paisprezece ani, toți cei pe care-i cunoaște vor fi morți sau luați în robie.

Zori. Plouă peste oraș. Douăzeci de brodărese urcă scările spre atelier, se

așază la mese, iar văduva Teodora trece de la o fereastră la alta, deschizând obloanele.

„Apără-ne, Doamne, de trândăvie, slăvit fie numele Tău“, spune ea, iar cusătoresele răspund „Căci am păcătuit în neștire“, apoi văduva Teodora descuie dulapul cu ațe, cântărește firele de aur și argint și cutiuțele cu perle de cultură, consemnează greutatea pe o tăbliță de ceară, și imediat ce camera se luminează îndeajuns ca să se cunoască firul negru de cel alb, se pun pe treabă.

Cea mai bătrână e Tecla, are șaptezeci de ani. Cea mai tânără e Ana, are șapte ani. Stă cocoțată lângă sora ei, Maria, privind-o cum întinde pe masă un patrafir pe jumătate brodat. Pe margini, în spirale ordonate, lujeri de viță se încolăcesc în jurul unor ciocârlii, păuni și porumbei.

— Acum, că l-am schițat pe Ioan Botezătorul, spune Maria, îi facem trăsăturile.

Pune în ac fire de bumbac colorat de lungime egală, fixează un gherghef pe mijlocul patrafirului și execută o ploaie de puncte.

— Întoarcem acul și scoatem punctul prin mijlocul cusăturii de dinainte, ca să se despartă firele așa, vezi?

Ana nu vede. Cine să vrea o viață ca asta, să trudești toată ziua cu acul și ața, brodând sfinți, stele, balauri și viță-de-vie pe odăjdii preoțești? Evdochia cântă un imn de slavă despre cei trei copii sfinți, Agata un altul despre caznele lui Iov, iar văduva Teodora umblă pâș-pâș prin atelier ca un stârc care pândește plevușcă. Ana încearcă să țină pasul cu acul Mariei – în urma acului, în lanț –, dar chiar în fața mesei lor, un mic mărăcinar brun poposește la fereastră, își scutură apa de pe spate, cântă piu-cip-cip-cip, și într-o clipită, Ana se și visează în locul păsării. Se desprinde fâlfâind de pervaz, se ferește de picăturile de ploaie și se înalță spre miazăzi deasupra cartierului, peste ruinele bisericii Sfântului Polieuct. Pescărușii se rotesc în jurul cupolei Sfintei Sofia ca niște rugăciuni pe lângă capul lui Dumnezeu, vântul crestează brazde albe în strâmtoarea largă a Bosforului și o galeră comercială dă ocol promontoriului, cu pânzele întinse în vânt, dar Ana zboară tot mai sus, până când orașul nu mai e decât o dantelărie de acoperișuri și grădini undeva hăt dedesubt, până când ajunge la nori, până când…

— Ana! se stropșește Maria. Ce ață punem aici?

Din cealaltă parte a atelierului, văduva Teodora își îndreaptă fulgerător atenția asupra lor.

— Roșu aprins? Înfășurată pe sârmă?

— Nu. Maria oftează. Nici roșu aprins. Nici sârmă.

Toată ziua se duce după ață, pânzeturi, apă, le aduce cusătoreselor gustarea de prânz, fasole cu ulei. După-amiază aud tropotitul unui măgar, salutul portarului și pasul stăpânului Kalafates pe scări. Toate femeile se îndreaptă de spate, dau zor la cusut. Ana se târăște pe sub mese, adunând fiecare bucățică de ață care-i apare în cale, șoptindu-și în gând: „Sunt mică, sunt invizibilă, nu mă poate vedea.“

Ana nu cunoaște pe nimeni care să aducă așa de mult cu un vultur precum Kalafates, cu brațele lui mult prea lungi, gura pătată de vin și cocoașa amenințătoare. Scoate mici croncăneli dezaprobatoare în timp ce țopăie printre mese, oprindu-se în cele din urmă în spatele unei cusătorese, care-n acea zi s-a nimerit să fie Eugenia, și predică ritos despre cât e de înceată, cum pe vremea lui taică-său, o incompetentă ca ea nici n-ar fi fost lăsată să se apropie de un balot de mătase, ce, femeile astea nu pricep că pe zi ce trece tot mai multe provincii ajung pe mâna sarazinilor, că orașul e o ultimă insulă a lui Cristos într-o mare păgână, iar dacă n-ar fi zidurile de apărare, ar sfârși toate vândute-n târg ca roabe în cine știe ce sălbăticie uitată de Dumnezeu?

Kalafates tună și fulgeră până când portarul sună clopoțelul, semnalând sosirea unui client. Își șterge fruntea, își așază crucea aurie peste plastronul cămășii, apoi zburătăcește până jos, și toată lumea răsuflă. Eugenia lasă foarfeca, Agata își freacă tâmplele, Ana iese de sub masă. Maria își vede de cusut.

Muștele se rotesc în cercuri printre mese. De jos se-aud râsete de bărbați.

Cu o oră înainte să se întunece, o cheamă văduva Teodora.

— Copilă, cu voia Domnului, mai ai timp azi să culegi muguri de capere. O să-i aline Agatei durerea de încheieturi și i-or prinde bine și Teclei, cu tusea ei. Să te uiți după cei care stau să-nflorească. Să te-ntorci până sună clopotul de vecernie, să-ți acoperi părul și să ai grijă la tâlhari și neisprăviți.

Ana mai are puțin și plutește.

— Și să nu fugi. Că ți se lasă pântecul.

Se străduiește să coboare scările încet, să traverseze curtea încet, să treacă încet de paznic – apoi își ia zborul. Pe porțile Sfintei Teofana, pe lângă niște blocuri uriașe de granit dintr-o coloană prăbușită, printre două șiruri de călugări care înaintează anevoie pe stradă în rasele lor negre, ca niște ciori fără aripi. Pe străduțe licăresc bălți; trei capre care pasc printre ruinele unei biserici înalță toate capetele spre ea exact în aceeași clipă.

Probabil că s-ar găsi douăzeci de mii de tufe de capere care să crească mai aproape de casa lui Kalafates, dar Ana aleargă mai mult de un kilometru până la porțile orașului. Acolo, într-o livadă sufocată de urzici, la poalele marelui zid interior, e o intrare secretă uitată de toți. Ana se urcă pe un morman de cărămizi căzute, se strecoară printr-o deschizătură și urcă pe o scară șerpuită. Șase cotituri până-n vârf, printre zalele țesute de păianjeni, apoi intră într-un mic turn pentru arcași, luminat la ambele capete de două creneluri. Peste tot numai dărâmături; șuvoaie de nisip se cern cu zgomot prin crăpăturile din podea, o rândunică speriată își ia zborul.

Cu răsuflarea tăiată, așteaptă ca ochii să i se adapteze. Cu secole în urmă, cineva – poate un arcaș solitar, plictisit să stea de strajă – pictase o frescă pe zidul sudic. Vremea și intemperiile cojiseră mare parte din tencuială, dar desenul se vede încă limpede.

În capătul din stânga, un măgar cu ochi triști stă pe malul unei mări. Apa e albastră, cu valuri de forme geometrice, iar în partea dreaptă, pe o plută de nori, prea sus pentru ca Ana să-l ajungă, strălucește un oraș cu turnuri de argint și bronz.

E a cincea sau a șasea oară când admiră pictura, și de fiecare dată stârnește ceva în ea, un soi de atracție spre locuri îndepărtate imposibil de descris în cuvinte, sentimentul imensității lumii față de propria-i micime. Stilul e cu totul altfel decât cel al brodăreselor din atelierul lui Kalafates, perspectiva e mai stranie, culorile, mai elementare. Cine-i măgarul și de ce pare atât de oropsit? Și ce oraș este? Sionul, paradisul, orașul lui Dumnezeu? Se chinuie să se ridice pe vârfuri; tencuiala crăpată lasă să se ghicească stâlpi, arcade, ferestre, mici porumbei zburând în stoluri în jurul turnurilor.

În livezile de la poale începe să se audă chemarea privighetorilor. Lumina scade, podeaua trosnește, turnul pare să încline tot mai mult spre ruină, iar Ana se strecoară pe fereastra dinspre apus pe parapet, unde un șir de tufe de capere își întind frunzele spre soarele la scăpătat.

Adună muguri, vârându-și-i în buzunare din mers. Dar tot spre lumea largă o trage inima. Lumea care așteaptă dincolo de zidul exterior, de șanțul sufocat de alge: crânguri de măslini, poteci pe unde umblă caprele, silueta măruntă a unui cămilar care mână două cămile pe lângă un cimitir. Pietrele emană căldura adunată peste zi; soarele se face nevăzut. Când sună clopotul de vecernie, și-a umplut buzunarul abia pe sfert. O să întârzie; Maria o să-și facă griji; văduva Teodora o să se înfurie.

Ana se strecoară înapoi în turn și se oprește iar sub frescă. Mai trage o dată aer în piept. În lumina amurgului, valurile par să se învolbureze, orașul, să scânteieze; măgarul măsoară malul cu pasul, tânjind să treacă marea.

SATUL UNOR TĂIETORI DE LEMNE ÎN MUNȚII RODOPI DIN BULGARIA

ÎN ACEEAȘI PERIOADĂ

Omeir

La peste trei sute de kilometri nord-vest de Constantinopol, în sătucul unor tăietori de lemne aflat pe malul unui râu iute și năvalnic, vine pe lume un băiat aproape întreg. Are ochi umezi, obraji trandafirii și picioare sprintene foc. Dar în partea stângă a gurii, buza de sus îi e despicată de la gingie până la nas.

Moașa dă înapoi. Mama băiatului îi bagă un deget în gură: gaura e adâncă, până-n cerul gurii. Ca și cum creatorul său și-ar fi pierdut răbdarea și ar fi abandonat lucrarea o clipă prea devreme. Sudoarea de pe corpul ei se răcește, groaza umbrește bucuria. De patru ori rămăsese grea, și până atunci nu pierduse nici un copil, ba chiar se crezuse binecuvântată din pricina asta. Și să pățească așa ceva?

Pruncul țipă; pe acoperiș răpăie o ploaie înghețată. Femeia încearcă să-l țină drept între coapse, în timp ce-și stoarce sânul cu amândouă mâinile, dar nu reușește să-i unească buzele. Gura lui soarbe, gâtlejul îi tremură; mai mult pierde lapte decât înghite.

Amani, fiica mai mare, e plecată de ore bune ca să-i cheme pe bărbați de la pădure; trebuie să fie cu toții în căruță, grăbindu-se spre casă. Cele două fete mai mici se uită de la mama lor la nou-născut și îndărăt, de parc-ar încerca să priceapă dacă e îngăduit cuiva așa un chip. Moașa o trimite pe una din ele la râu după apă, și pe cealaltă să îngroape căița, afară s-a întunecat de-a binelea, copilul urlă întruna, când deodată se aud câinii, apoi talăngile lui Frunză și Ac, boii lor, care s-au oprit în fața staulului.

Bunicul şi Amani intră pe uşă în scânteieri de chiciură, cu ochi ca de nebuni.

— Calul… a căzut, spune Amani, dar amuţeşte văzând faţa copilului.

Din spatele ei se aude vocea bunicului:

— Bărbatu-tău a luat-o înainte, dar calul trebuie să fi alunecat pe întuneric, şi râul…

Groaza umple bordeiul. Nou-născutul hohoteşte, moaşa se strecoară spre uşă, cu chipul schimonosit de o frică obscură, primitivă.

Nevasta potcovarului îi prevenise că strigoii se ţinuseră de rele pe munte toată iarna, furişându-se prin uşi încuiate, îmbolnăvind femei gravide şi sufocând prunci. Nevasta potcovarului îi sfătuise să lase o capră legată de un copac ca jertfă şi să mai verse şi un vas cu miere în pârâu, ca să fie siguri, dar soţul ei spusese că nu se pot lipsi de capră, iar ea refuzase să renunţe la miere.

Trufie.

La fiecare mişcare simte în pântec o scurtă străfulgerare. Cu fiecare bătaie a inimii, ştie că moaşa răspândeşte iute vorba din casă-n casă. S-a născut un demon. Taică-său e mort.

Bunicul ia copilul care plânge, îi desface scutecul pe podea, îi vâră între buze degetul îndoit, iar băiatul tace. Cu cealaltă mână desface uşurel buza de iepure a copilului.

— Acum mulţi ani trăia departe, pe munte, un bărbat care avea o despicătură ca asta sub nas. Un călăreţ priceput, dacă nu te uitai că-i urât.

Dă copilul înapoi, aduce de afară capra şi vaca, apoi iese iar în noapte ca să dejuge boii, şi ochii animalelor reflectă strălucirea pământului, iar fetele se adună în jurul mamei lor.

— E un duh?

— Un diavol?

— Cum o să respire?

— Îl duce bunicul pe munte, să moară acolo?

Copilul clipeşte la ele cu ochi negri care nu uită.

Lapoviţa se transformă în ninsoare, iar femeia încredinţează cerului o rugăciune, fie ca băiatul ei să fie cruţat, dacă are o menire pe această lume. Dar chiar înainte să se crape de ziuă, se trezeşte cu bunicul lângă ea.

Înfăşurat în mantaua lui de piele de bou, cu zăpadă pe umeri, arată ca o stafie dintr-un cântec al tăietorilor de lemne, un monstru deprins cu fapte cumplite, şi chiar dacă femeia îşi spune că până dimineaţă băiatul va sta alături de soţul ei pe un tron într-o grădină a desfătării, unde din piatră ţâşneşte lapte, curg râuri de miere şi nu e niciodată iarnă, când îl lasă din mână simte că parcă şi-ar da un plămân.

Cocoşii cântă, zăpada pârâie sub roţi, în bordei se face lumină, şi groaza năvăleşte iar. Bărbatul ei s-a înecat, cu el şi calul. Ce-o să se facă? Fetele se spală, se roagă, o mulg pe Frumoasa, vaca lor, aduc nutreţ pentru Frunză şi Ac, mărunţesc crenguţe de pin ca să aibă capra ce rumega, şi dimineaţa lasă locul după-amiezii, dar ea tot nu adună destulă vlagă ca să se ridice. Sânge îngheţat, minte îngheţată. Fiul ei traversează acum râul morţii. Sau acum. Sau acum.

Înainte să se întunece, se aud câinii mârâind. Ea se ridică şi şontâcăie până la uşă. Sus pe munte, o rafală de vânt stârneşte din copaci un nor sclipitor. Presiunea din sânii ei a ajuns aproape de nesuportat.

Multă vreme nu se întâmplă nimic altceva. Apoi, pe drumul de lângă râu apare bunicul călare pe iapă, cu un ghemotoc pe şa. Câinii izbucnesc, bunicul descalecă, braţele ei se întind după ce duce el în braţe, chiar dacă mintea îi spune că nu e bine.

Copilul trăieşte. Are buzele vinete şi obrajii cenuşii, dar nici măcar degetele minuscule nu-i sunt negre de la ger.

— L-am dus pe munte.

Bunicul aruncă lemne pe foc, suflă peste tăciuni să se aprindă; mâinile îi tremură.

— L-am lăsat jos.

Ea se apropie de foc cât o ţine curajul, sprijinind de această dată bărbia şi obrazul copilului cu mâna dreaptă, în timp ce cu stânga îi toarnă pe gâtlej jeturi de lapte. Copilului îi curge lapte din nas şi din despicătura de pe cerul gurii, dar înghite. Fetele se strecoară pe uşă fremătând stârnite de mister, flăcările se înalţă şi bunicul tremură.

— Am încălecat. Stătea aşa de liniştit. Se uita şi el la copaci. O mogâldeaţă în zăpadă.

Copilul icneşte, înghite iar. Câinii scheaună la uşă. Bunicul îşi priveşte

mâinile tremurânde. Cât de iute s-o duce vorba în sat?

— N-am putut să-l las.

Sunt alungați cu furci și torțe înainte de miezul nopții. Copilul a pricinuit moartea părintelui său, și-a vrăjit bunicul ca să-l aducă înapoi din pădure. În el s-a cuibărit un demon, dovadă stă chipul lui slut.

Lasă în urmă staulul, pășunea, cămara pentru rădăcinoase, șapte stupi de răchită împletită și bordeiul construit de tatăl bunicului cu șase decenii în urmă. Zorii îi găsesc înghețați și speriați, la câțiva kilometri în sus pe râu. Bunicul tropăie prin mocirlă pe lângă boii care trag căruța în care stau fetele, ținând bine de găini și de oale. Vaca Frumoasa vine după ei greoaie, ferindu-se de orice umbră, iar în urma tuturor vine mama băiatului călare pe iapă, cu pruncul înfofolit, care privește clipind cerul.

Până să se întunece ajung la vreo cincisprezece kilometri de sat, într-o râpă pe unde nu trece nici un drum. Un pârâu șerpuiește printre pietre acoperite de gheață, și prin coroanele copacilor trec alene nori nărăvași, mari cât niște zei, fluierând ciudat și speriind vitele. Poposesc sub o boltă de calcar, unde cu eoni în urmă hominizii pictaseră urși de peșteră, bouri și păsări care nu puteau zbura. Fetele se adună în jurul mamei, bunicul face un foc, capra se tânguie, câinii tremură și ochii copilașului reflectă lumina focului.

— Omeir, spune mama lui. O să-l cheme Omeir. Cel care trăiește mult.

Ana

Are opt ani și, întorcându-se de la cârciumar cu trei căni din vinul negru al lui Kalafates, de la care îți plesnește capul, se oprește să se odihnească în fața unei case de oaspeți. Dinspre o fereastră acoperită de obloane aude, într-o greacă vorbită cu accent:

Stă-n slăvi-nălţat, sus, palatul durat de-Alcinou, luminatul:
Ziduri de-aramă, de jur împrejur, se-avântau către ceruri,
De cum intrai, până-n fund, cu ciubuc vineţiu învrâstate;
Porţile de-aur bătut ferecau straşnic curtea măiastră,
Iară uşorii de-argint se-ntocmeau jos cu pragul de-aramă;

Pragul de sus tot de-argint, iară limba zăvorului – aur.
Crini din argint şi din aur – străjer! – stau de fiece parte,
Tot de Hefaistos făcuţi, cu adânca lui îndemânare,
Ca să păzească palatul ce-avea Alcinou, luminatul,
Fără de moarte fiind, şi de vârstă, păzind pe vecie.[1]

Ana uită de căruţ, de vin, de oră – de tot. Accentul e ciudat, dar vocea e gravă şi lichidă, iar ritmul o subjugă ca un călăreţ în galop. Se-aud apoi vocile băieţilor care repetă versurile, şi prima voce care continuă:

Iar în afară de curte-i grădina cea mare, spre poartă,
De patru iugăre largă, cu gard înălţat împrejuru-i:
Iară în ea cresc pomi înalţi şi rotaţi şi bogaţi şi în floare,
Peri şi cu rodii şi merii cu rodul domnesc, mari cât pumnul,
Şi-apoi smochinii cei dulci şi măslinii cu roade bogate.
Rodul lor nu li se strică şi nu încetează vreodată
Iarnă să fie, sau vară; de-a pururi asupră-le bate
Boarea Zefirului: unele-n floare-s, iar altele, coapte.
Coace-se-aşa, tot la rând, câte-o pară, un măr după altul,
Struguri de viţă, la fel, şi smochină, iar, după smochină.[2]

2. Homer, *Odysseia*, Cântul VII, 85–94, traducere de Dan Sluşanschi, Bucureşti, Humanitas, 2019, p 106.

Ce fel de palat e ăsta, cu uşi de aur care strălucesc, coloane de argint şi pomi mereu în rod? Ca hipnotizată, înaintează până la zidul casei de oaspeţi, se caţără pe poartă şi se uită prin oblon. Înăuntru, patru băieţi cu pieptare stau în jurul unui bătrân cu o guşă umflată ca un balon într-o parte a gâtului. Băieţii repetă versurile cu nişte voci pierite, monotone, bărbatul pare să ţină în poală nişte bucăţi de pergament pe care le răsfoieşte, iar Ana se apleacă atât cât o lasă curajul.

Mai văzuse cărţi doar de două ori până atunci: o Biblie îmbrăcată în piele, sclipind de nestemate, purtată în naos de mai-marii de la Sfânta Teofana, şi un catalog medicinal la piaţă, pe care erboristul îl închisese brusc, văzând că Ana îşi vâră nasul. Asta pare mai veche şi mai soioasă: literele sunt înghesuite pe foile de pergament ca urmele a sute de păsări

marine.

Profesorul reia versurile, în care o zeiță îl deghizează pe călător în ceață, ca să se furișeze în palatul strălucitor, dar Ana scapă oblonul, și băieții ridică ochii. Numaidecât, o îngrijitoare lată în umeri o alungă pe Ana afară pe poartă, ca și cum ar ușui o pasăre de la fructe.

Fata se întoarce la căruțul ei și se aventurează cât poate de aproape, dar cu huruitul căruțelor și răpăitul ploii pe acoperișuri, nu mai aude nimic. Cine e Ulise și cine e zeița care-l învăluie în ceața vrăjită? Să fie regatul viteazului Alcinou totuna cu cel pictat înăuntrul micului turn al arcașilor? Poarta se deschide și băieții ies în fugă, privind-o încruntați în timp ce sar peste bălțoace. Curând iese și bătrânul profesor, sprijinindu-se într-un baston, iar ea îi ține calea.

— Cântecul dumneavoastră. E în paginile astea?

Profesorul abia poate întoarce capul; s-ar zice că umblă cu o tărtăcuță înfiptă sub bărbie.

— Mă învățați și pe mine? Știu deja câteva semne; îl știu pe ăla ca doi stâlpi cu o vergea între ei, pe ăla ca o spânzurătoare și pe ăla ca un cap de bou răsturnat.

Desenează un A la picioarele lui, în noroi, cu degetul arătător. Bărbatul ridică privirea în ploaie. Albul ochilor nu-i e alb, ci galben.

— Fetele nu-și iau îndrumători. Și tu n-ai nici un ban.

Ea arată o cană din căruț.

— Am vin.

Bătrânul se înviorează. Un braț se întinde spre cană.

— Mai întâi o lecție, spune ea.

— N-ai să înveți niciodată.

E neînduplecată. Bătrânul profesor geme. Scrie cu capătul bastonului pe pământul ud:

Ὠκεανός

— Ōkeanos, Ocean, fiul cel mare al Cerului și al Pământului.

Desenează un cerc în jurul cuvântului și înfige bastonul în mijlocul lui.

— Aici sunt cele știute.

Apoi îl înfige în afara cercului.

— Aici sunt cele neştiute. Acum dă vinul.

Ea i-l dă, şi el bea, ţinându-l cu ambele mâini. Se lasă pe călcâie. Ὠκεανός. Şapte semne în noroi. Şi totuşi să cuprindă ele călătorul solitar, palatul de bronz, cu câinii lui de aur, şi zeiţa, cu ceaţa ei?

Pentru că s-a întors târziu, văduva Teodora o bate pe Ana la talpa stângă cu bastonul. Pentru că s-a întors cu una dintre căni pe jumătate goală, o bate la talpa dreaptă. Câte zece lovituri de fiecare talpă. Ana nu plânge mai deloc. Jumătate de noapte scrie litere pe suprafeţele din mintea ei, iar a doua zi, şontâcăind în sus şi-n jos pe scări, în timp ce cară apă şi-i duce ţipari bucătăresei Chryse, vede regatul insular al lui Alcinou, încununat de nori, binecuvântat de vântul dinspre apus, doldora de mere, pere şi măsline, smochine albăstrii, rodii rumene şi flăcăi de aur pe piedestaluri strălucitoare, cu făclii aprinse în mână.

Două săptămâni mai târziu, pe când se întoarce de la piaţă, abătându-se din drum ca să treacă pe lângă casa de oaspeţi, îl zăreşte pe profesorul guşat stând la soare ca o plantă în ghiveci. Lasă jos coşul cu ceapă şi scrie în praf cu degetul:

Ὠκεανός

Desenează un cerc în jurul cuvântului.

— Fiul cel mare al Cerului şi al Pământului. Aici sunt cele ştiute. Aici sunt cele neştiute.

Bărbatul întoarce anevoie capul într-o parte şi o fixează cu privirea de parcă e prima oară când o vede, iar lumina-i joacă în ochii umezi.

Îl cheamă Licinius. Înainte să-l ajungă necazurile, spune el, fusese tutore la o familie avută, într-un oraş apusean, şi avusese şase manuscrise şi o cutie de fier în care să le ţină: două cu vieţile sfinţilor, o carte de meditaţii de cineva pe nume Horaţiu, o mărturie a minunilor săvârşite de Sfânta Elisabeta, un îndreptar de gramatică grecească şi *Odyseeia* lui Homer. Dar apoi oraşul său căzuse în mâinile sarazinilor, iar el se refugiase în capitală cu mâna goală şi slavă îngerilor cerului pentru zidurile cetăţii, ale căror pietre de temelie sunt puse chiar de mâna Maicii Domnului.

Licinius scoate din haină trei suluri de pergament pătate. Ulise, spune el,

a fost pe vremuri general în cea mai grozavă armată care s-a pomenit vreodată, cu legiuni venite din Hirmina, din Dolicha, din cetăţile Cnossos şi Gortina, de pe mările cele mai îndepărtate, şi au străbătut oceanul cu o mie de corăbii negre ca să prade legendara cetate a Troiei, din fiecare corabie revărsându-se o mie de războinici, nenumăraţi, spune Licinius, ca frunzele copacilor sau ca muştele roind deasupra găleţilor cu lapte cald în grajdurile păstorilor. Zece ani au asediat Troia, şi după ce în sfârşit au cucerit-o, legiunile istovite au pornit spre casă şi au ajuns cu toţii teferi, în afară de Ulise. Întreaga epopee a întoarcerii sale acasă, explică Licinius, e alcătuită din douăzeci şi patru de cânturi, câte unul pentru fiecare literă a alfabetului, şi durează câteva zile să-l reciţi, dar lui Licinius nu-i mai rămăseseră decât acele trei suluri, fiecare a câte şase pagini, istorisind părţile când Ulise pleacă din peştera lui Calypso, e urgisit de o furtună şi eşuează despuiat pe insula Scheria, unde trăia viteazul Alcinou, cârmuitorul feacilor.

A fost o vreme, continuă el, când orice copil din imperiu ştia toate personajele din povestea lui Ulise. Dar cu zeci de ani înainte ca Ana să vină pe lume, cruciaţii latini de la apus trecuseră oraşul prin foc, omorând cu miile, şi prăduiseră aproape toate bogăţiile. Apoi dăduseră molimile care înjumătăţiseră populaţia o dată şi încă o dată, iar împărăteasa acelor vremuri se văzuse silită să-şi vândă coroana Veneţiei, ca să-şi plătească garnizoanele, iar actualul împărat poartă o coroană de sticlă şi abia dacă-şi permite blidele din care mănâncă; oraşul se târăşte printr-un amurg nesfârşit, aşteptând a doua venire a lui Cristos, şi nimeni nu mai are timp pentru poveştile de demult.

Atenţia Anei rămâne aţintită asupra foilor din faţa ei. Atâtea cuvinte! I-ar trebui şapte vieţi ca să le înveţe pe toate.

De fiecare dată când bucătăreasa Chryse o trimite pe Ana la piaţă, fata găseşte un pretext ca să-l viziteze pe Licinius. Îi duce coji de pâine, un peşte afumat, câteva mierle; de două ori reuşeşte să fure câte o cană din vinul lui Kalafates.

În schimb, el o învaţă. A e ἄλφα, alfa. B e βῆτα, beta; Ω e ὦ μέγα, omega. În timp ce mătură podeaua atelierului, în timp ce cară câte un sul de stofă sau încă o găleată de cărbune, în timp ce stă în atelier lângă Maria, cu degetele amorţite şi suflând aburi peste mătase, exersează literele pe cele o

mie de pagini goale din mintea ei. Fiecare semn corespunde unui sunet; a lega sunete înseamnă a forma cuvinte, iar a lega cuvinte înseamnă a construi lumi. Istovit, Ulise pornește la drum din peștera lui Calypso pe pluta lui; oceanul îi stropește fața, umbra zeului mării, cu alge atârnându-i în părul albastru, se întrezărește sub apă.

— Îți împui capul cu nimicuri, șoptește Maria.

Dar puncte în nod, puncte lănțișor, puncte petală – Ana n-o să le învețe niciodată. Cel mai statornic dintre talentele ei de brodăreasă pare a fi să se înțepe din greșeală și să păteze stofa cu sânge. Sora ei îi spune că ar trebui să se gândească la fețele bisericești care vor săvârși sfintele taine în odăjdiile împodobite prin strădania ei, dar mintea Anei zburdă mereu la insulele din mări îndepărtate, unde curg mereu izvoare suave, și zeițele lunecă din nori pe raze de lumină.

— Pe toți sfinții, spune văduva Teodora, tu o să-nveți vre-odată?

Ana e destul de mare ca să înțeleagă cât de șubredă e situația lor: ea și Maria nu au nici rude, nici bani; sunt ale nimănui și sunt ținute în casa lui Kalafates doar datorită dibăciei cu care Maria mânuiește acul. În cel mai bun caz, își vor petrece toată viața la una dintre acele mese de lucru, brodând cruci, îngeri și frunze pe sfite, văluri de potire și feloane din zori și până-n seară, până se vor gârbovi și le vor lăsa ochii.

Maimuță. Țânțar. Degeaba. Și totuși nu se poate opri.

— Cuvânt cu cuvânt.

Cercetează iar învălmășeala de semne de pe pergament.

πολλῶν δ᾽ ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα καὶ νόον ἔγνω

— Nu pot.

— Ba poți.

— Ἄστεα înseamnă orașe; νόον înseamnă minte; ἔγνω înseamnă învățat.

— A văzut orașele multor oameni și le-a învățat obiceiurile, spune ea.

Excrescența de pe gâtul lui Licinius tremură în timp ce gura i se arcuiește într-un zâmbet.

— Exact. Exact așa e.

Aproape peste noapte, străzile se luminează de înțelesuri. Citește

inscripţiile de pe monede, de pe clădiri şi pietre de mormânt, de pe sigilii de plumb, contraforturi şi plăci de marmură încastrate în ziduri de apărare – fiecare străduţă întortocheată a oraşului, un imens manuscris în sine, ros de vremuri.

Cuvintele strălucesc pe marginea ciobită a unei farfurii pe care bucătăreasa Chryse o ţine lângă vatră: *Zoe Preacucernica*. Deasupra uşii unei bisericuţe uitate: *Pace celor ce intră cu inima bună.* Preferata ei e cioplită în pragul de sus al uşii paznicului de la intrarea în Sfânta Teofana şi-i ia jumătate dintr-o duminică s-o descifreze:

Voi, hoţilor, tâlharilor, ucigaşilor, călăreţilor şi soldaţilor, opriţi-vă şi vă smeriţi, căci am gustat din sângele roş al lui Isus.

Ultima oară când Ana îl vede pe Licinius bate un vânt rece, iar pielea lui are culoarea vijeliei. Îi curg ochii, nu se atinge de pâinea pe care i-a adus-o ea, iar guşa lui pare de-a dreptul o dihanie înfricoşătoare, inflamată şi aprinsă, de parcă s-ar fi hotărât în sfârşit ca în acea noapte să-i devoreze faţa.

— Azi, spune el, vor învăţa despre μῦθος, *mýthos*, ceea ce înseamnă conversaţie sau ceva spus, dar şi poveste sau istorisire, o legendă din vremurile zeilor străvechi, şi în timp ce o lămureşte că e un cuvânt delicat, versatil, care poate sugera un lucru adevărat şi totuşi fals în acelaşi timp, atenţia îi slăbeşte.

Vântul îi smulge dintre degete una dintre coli, iar Ana fuge după ea, o prinde din zbor şi i-o aşază la loc în poală. Licinius îşi odihneşte pleoapele îndelung.

— Cavou, spune el într-un final, ştii cuvântul ăsta? Un loc de odihnă. Un text – o carte – e un loc unde se odihnesc amintirile oamenilor din alte vremuri. Un mod prin care amintirea dăinuie după ce sufletul trece dincolo.

În acel moment deschide larg ochii, ca şi cum ar privi într-o beznă nesfârşită.

— Dar şi cărţile mor, la fel ca oamenii. Mor în flăcări, sub ape, de gura viermilor sau de capriciile tiranilor. Dacă nu sunt păzite, dispar din lume. Şi când o carte dispare din lume, amintirea moare a doua oară.

Îl scutură un fior, începe să răsufle greu şi hârâit. Pe stradă, frunzele

foşnesc, nori strălucitori se înşiră deasupra acoperişurilor, câţiva cai de povară trec pe lângă ei, cu călăreţii înfofoliţi ca să nu-i ajungă frigul, iar Ana tremură. Să se ducă după îngrijitoare? După doftor, să-i ia sânge?

Licinius ridică braţul; în mâna ca o gheară sunt cele trei suluri ponosite.

— Nu, profesore, spune Ana. Sunt ale dumneavoastră.

Dar el i le îndeasă în mână. Ana priveşte strada: casa de oaspeţi, zidul, copacii foşnind. Spune o rugăciune şi ascunde pergamentele sub rochie.

Omeir

Fata cea mare moare de viermi, mijlocia, de febră, dar băiatul creşte. La trei ani se poate ţine drept în cotigă, în timp ce Frunză şi Ac curăţă şi ară câmpul. La patru ani poate umple oala cu apă la pârâu şi o duce printre bolovani până-n casa de piatră cu o singură odaie, construită de bunicul. Maică-sa o tocmeşte în două rânduri pe soţia potcovarului să vină din sat aproape cincisprezece kilometri în susul râului, ca să coasă buza băiatului cu ac şi aţă, dar degeaba se străduiesc. Despicătura, întinsă de la maxilarul superior până la nas, nu se închide. Dar chiar dacă uneori îl ustură urechile pe dinăuntru şi-l doare falca, chiar dacă mereu îi curge supa din gură şi-i pătează hainele, băiatul e voinic, liniştit şi nu se îmbolnăveşte niciodată.

Cele mai vechi amintiri ale sale sunt în număr de trei:

1. Cum stă în picioare la pârâu între Frunză şi Ac, care beau apă şi se uită cum li se scurg picăturile pe bărbiile imense, rotunde, reflectând lumina.

2. Soră-sa Nida strâmbându-se deasupra lui, în timp ce se pregăteşte să-i împungă buza de sus cu un băţ.

3. Bunicul despuind de pene corpul roz aprins al unui fazan, ca şi cum l-ar dezbrăca, şi prăjindu-l la frigare în vatră.

Copiii puţini la număr pe care ajunge să-i cunoască îl pun să facă pe monstrul când se joacă de-a aventurile lui Bulukiya[3] şi-l întreabă dacă-i adevărat că, dacă-l văd la faţă, iepele fată mânji morţi, iar pitulicile cad late din cer. Dar tot ei îl învaţă unde să găsească ouă de prepeliţă sau în ce gropi din albie se ascund păstrăvii cei mari şi-i arată o tisă neagră pe jumătate uscată, crescută într-un carst abrupt deasupra râpei, care cic-ar fi nemuritoare şi unde s-ar fi aciuat duhuri rele.

3. „Aventurile lui Bulukiya“, poveste din *O mie și una de nopți*. (n. red.)

Tăietorii de lemne nu prea se apropie de el și nici nevestele lor. Nu o dată se întâmplă ca negustorii care călătoresc pe lângă râu să-și mâne caii printre copaci ca nu cumva să treacă pe lângă Omeir pe drum. Poate c-or fi fost și străini care să-l privească fără teamă sau suspiciune, dar nu-i mai ține minte.

Cele mai dragi îi sunt zilele de vară când copacii dansează în vânt, mușchiul strălucește smărăldiu pe stânci și rândunicile se fugăresc prin râpă. Nida cântă în timp ce duce caprele la păscut, mama lor se întinde pe o piatră deasupra pârâului, cu gura deschisă, de parc-ar înghiți lumina, iar bunicul își ia plasele și borcanele cu clei și-l duce pe Omeir sus pe munte, să prindă păsări.

Așa gârbov cum e și fără două degete de la picioare, bunicul e sprinten, și Omeir face câte doi pași la fiecare pas al bătrânului. În timp ce urcă, bunicul predică despre superioritatea boilor: că sunt mai liniștiți și mai de nădejde decât caii, că nu le trebuie ovăz, că bălegarul lor nu usucă orzul precum cel de cal, că poți să-i mănânci când îmbătrânesc, că atunci când unul moare, ceilalți plâng după el, că dacă se culcă pe partea stângă, înseamnă că se anunță vreme bună, dar dacă se culcă pe partea dreaptă, înseamnă c-o să plouă. Pădurea de fag lasă locul celei de pin, pinii, gențianelor și aglicelor, iar până seara, bunicul prinde mai mult de zece găinușe-de-munte în capcanele lui.

La apus se opresc să înnopteze într-o poiană presărată cu pietre, câinii se învârtesc pe lângă ei, adulmecând aerul după lupi, Omeir face focul, bunicul pregătește și frige patru găinușe, iar crestele munților de dedesubt se pierd într-o cascadă de tonuri albăstrii tot mai intense. Mănâncă, focul se face jar, bunicul bea rachiu de prune dintr-o ploscă, iar băiatul așteaptă cu cea mai curată bucurie, simțind-o cum se rostogolește spre el ca o căruță luminată de felinare, plină cu miere și zaharicale, apărând la un cot al drumului.

— Ți-am povestit vreodată, spune bunicul, cum a fost pe când am încălecat pe un cărăbuș uriaș și am fost în vizită pe lună?

Sau:

— Ți-am povestit vreodată călătoria mea pe insula făurită din rubine?

Îi povestește lui Omeir despre un oraș de sticlă aflat hăt, în nord, unde toată lumea vorbește în șoaptă, ca să nu spargă nimic; spune că odată s-a preschimbat într-o râmă și a săpat un tunel până-n adâncul pământului. Poveștile se încheie întotdeauna cu bunicul întorcându-se teafăr pe munte după încă o aventură înfricoșătoare și nemaipomenită, jarul se transformă în cenușă, bunicul începe să sforăie, iar Omeir ridică ochii în noapte și se întreabă ce lumi or pluti printre luminile îndepărtate ale stelelor.

Când o întreabă pe maică-sa dacă un cărăbuș poate zbura până la lună sau dacă bunicul a petrecut un an încheiat în burta unui monstru marin, ea zâmbește și răspunde că, după știința ei, bunicul n-a plecat niciodată de pe munte, așa că Omeir ar face bine să fie atent și s-o ajute să extragă ceara de albine.

Și totuși, băiatul urcă adesea pe potecă până la tisa pe jumătate uscată de pe malul abrupt, se cațără printre crengile ei, privește în jos la râul care se face nevăzut după un cot și visează la aventurile care s-ar putea așterne dincolo de el: păduri unde copacii umblă, deșerturi unde oameni cu trup de cal aleargă la fel de iute precum zboară lăstunii, un tărâm de la marginea lumii unde anotimpurile nu mai există, unde dragoni de mare înoată printre munți de gheață și unde trăiește un neam de uriași albaștri nemuritori.

Are zece ani când Frumoasa, bătrâna vacă gheboasă a familiei, fată pentru ultima oară. Aproape toată după-amiaza, două mici copite șiroind de mucozități, din care frigul scoate aburi, se ițesc pe sub bolta înaltă a cozii, dar Frumoasa paște ca și cum nimic nu s-ar fi schimbat vreodată pe lume până când într-un sfârșit, cu un spasm, un vițel cafeniu alunecă întreg afară.

Omeir face un pas în față, dar bunicul îl trage înapoi, cu o expresie întrebătoare pe chip. Frumoasa își linge vițelul, trupșorul se cutremură sub greutatea limbii ei, bunicul șoptește o rugăciune, plouă încetișor, iar vițelul nu se ridică în picioare.

Apoi Omeir vede ce văzuse și bunicul. Încă o pereche de copite apărând sub coada Frumoasei. Un bot din care se ivește o limbuță rozalie se alătură numaidecât copitelor, urmate de un ochi, și într-un sfârșit un al doilea vițel – unul sur de data asta – vine pe lume.

Gemeni. Masculi amândoi.

Vițelul sur se ridică în picioare aproape imediat ce atinge pământul și

începe să sugă. Cel cafeniu rămâne cu bărbia în pământ.

— Cu ăsta nu-i a bună, șoptește bunicul și-l blesteamă pe crescătorul care-i luase bani în schimbul serviciilor taurului său, dar Omeir bănuiește că vițelul e doar mai încet.

Încearcă să priceapă acea combinație nouă și stranie de gravitație și oase.

Cel sur se ține pe picioarele ca niște rămurele strâmbe și suge, primul născut rămâne ud și chircit în culcușul de ferigi. Bunicul oftează, dar chiar în clipa aceea, primul vițel se ridică și face un pas spre ei, de parc-ar spune „Cine s-a îndoit de mine?“; bunicul și Omeir râd, și avutul familiei se dublează.

Bunicul îi previne că Frumoasei îi va fi greu să dea suficient lapte pentru amândoi, dar ea se dovedește la înălțime, păscând întruna în lumina zilelor tot mai lungi, iar viței cresc iute, fără oprire. Celui cafeniu îi spun Copac, celui sur, Clar-de-Lună.

Lui Copac îi place să aibă copitele curate, behăie dacă o scapă pe maică-sa din ochi și așteaptă răbdător jumătate de dimineață să-i cureţe Omeir blana de scaieți. Clar-de-Lună însă tropăie mereu pe coclauri după fluturi, ciuperci sau cioturi de copaci, roade frânghii și lanțuri, mănâncă rumeguș, intră-n noroi până la genunchi, își prinde un corn într-un copac mort și zbiară după ajutor. Dar ceea ce au în comun cei doi viței de la bun început e adorația față de băiat, care-i hrănește din palmă, îi mângâie pe bot și se trezește adesea în ocolul din fața bordeiului cu trupurile lor mari și calde lipite de el. Se joacă toți trei de-a v-ați ascunselea și cine-ajunge-primul-la-Frumoasa, tropăie prin băltoace de primăvară, printre nori scânteietori de muște; par să-l accepte pe Omeir ca pe un frate.

Înainte de prima lor lună plină, bunicul îi pune la jug. Omeir umple carul cu pietre, ia un băț cu care să-i îmboldească și începe să-i învețe. Pas în față, pas în spate, *hăis* înseamnă la stânga, *cea* la dreapta, *ho* înseamnă stop – la început, viței nici nu se sinchisesc de băiat. Copac refuză să dea îndărăt și să se lase înhămat. Clar-de-Lună încearcă să desfacă jugul la fiecare copac care-i iese în cale. Cotiga se răstoarnă, pietrele se rostogolesc cât colo, viței cad în genunchi, mugind, iar Frunză și Ac ridică ochii de la iarba lor și-și clatină capetele cărunte de parcă s-ar amuza.

— Ce ființă s-ar încrede într-unul cu o mutră ca asta? râde Nida.

— Arată-le că eşti în stare să te-ngrijeşti de ei, spune bunicul.

Omeir o ia de la capăt. Îi loveşte uşor peste genunchi cu băţul, cloncăne şi fluieră, le şopteşte la ureche. Pe munte se face o vară atât de verde cum nimeni nu ţine minte să mai fi văzut vreodată, iarba creşte înaltă, stupii maică-sii sunt doldora de miere, şi pentru prima oară de când fusese alungată din sat, familia are mâncare pe săturate.

Coarnele lui Clar-de-Lună şi Copac se lungesc, crupa li se îngroaşă, pieptul li se lăţeşte; când vine vremea să fie castraţi, s-au făcut deja mai mari decât mama lor, iar Frunză şi Ac par plăpânzi pe lângă ei. Bunicul spune că, dacă asculţi cu luare-aminte, îi auzi cum cresc şi chiar dacă Omeir e aproape convins că bunicul glumeşte, când nu-l vede nimeni îşi lipeşte o ureche de coastele uriaşe ale lui Clar-de-Lună şi închide ochii.

Toamna, în vale ajunge vestea că sultanul Murad al II-lea Gazi[4], Păzitorul Lumii, îşi dăduse obştescul sfârşit şi că la putere îi urmase fiul său de optsprezece ani (să-i dea Domnul noroc şi viaţă fără de moarte). Negustorii care cumpără mierea familiei povestesc că tânărul sultan e vestitorul unei noi epoci de aur, ceea ce în mica râpă pare să se adeverească. Drumul rămâne liber şi uscat, bunicul şi Omeir treieră cea mai bogată recoltă de orz de care avuseseră parte vreodată, Nida şi maică-sa umplu coşurile cu grăunţe, şi un vânt curat şi vesel ia cu el pleava.

4. Titlu onorific de luptător în numele credinţei.

Într-o seară, chiar înainte să dea prima zăpadă, un călător călare pe o iapă lucioasă se apropie pe drumul dinspre râu, urmat de servitorul său pe o gloabă. Bunicul îi trimite pe Omeir şi pe Nida în staul, dar ei trag cu ochiul printre buşteni. Călătorul poartă un turban verde ca iarba şi o haină de călărie căptuşită cu lână de miel şi are o barbă atât de îngrijită, că Nida se întreabă dacă nu cumva i-o tund spiriduşii noaptea. Bunicul le arată pictogramele străvechi din peşteră, după care călătorul se plimbă prin mica fermă admirând terasele şi recoltele, iar când vede cei doi juncani, rămâne cu gura căscată.

— Îi hrăniţi cu sânge de uriaşi?

— Rareori ai norocul să înhami gemeni la acelaşi jug, spune bunicul.

Pe înserat, mama îşi acoperă chipul şi îi ospătează pe musafiri cu unt şi

verdeţuri, apoi cu ultimii pepeni ai anului, stropiţi cu miere. Nida şi Omeir se furişează în spatele casei ca să tragă cu urechea, iar Omeir se roagă să aibă parte de poveşti despre oraşele văzute de musafir în ţinuturile de dincolo de munte. Călătorul întreabă cum de au ajuns să trăiască singuri într-o râpă, la mulţi kilometri de cel mai apropiat sat, şi bunicul spune că aşa au vrut ei, că sultanul, pacea fie mereu cu el, îi dăruise toate cele de trebuinţă familiei. Călătorul şopteşte ceva nedesluşit, iar sluga lui se ridică în picioare, îşi drege glasul şi spune:

— Stăpâne, ascund un demon în staul.

Linişte. Bunicul pune un buştean pe foc.

— Un strigoi sau un vrăjitor care se dă drept copil.

— Să-mi fie cu iertare, spune călătorul. Slujitorul meu şi-a uitat rangul.

— Are chip de iepure, iar când vorbeşte, fiarele sunt la porunca lui. De-aia trăiesc singuri, departe de cel mai apropiat sat. De-aia au juncani aşa de mari.

Călătorul se ridică.

— E adevărat?

— E doar un băiat, spune bunicul, deşi Omeir aude că vocea i-a devenit tăioasă.

Servitorul se retrage spre uşă.

— Aşa zici acum, spune el, dar îşi va da arama pe faţă cu vremea.

Ana

Dincolo de zidurile oraşului clocotesc vechi resentimente. Sultanul sarazinilor a murit, spun femeile din atelier, iar noul sultan, aproape un copil, unelteşte clipă de clipă să cucerească oraşul. Cic-ar studia războiul cum studiază călugării scriptura. Deja zidarii lui construiesc cuptoare de ars cărămida la jumătate de zi de mers în sus pe Strâmtoarea Bosforului, căci acolo, în cel mai îngust punct al canalului, are de gând să clădească o fortăreaţă monstruoasă, care să captureze orice corabie ar încerca să aducă în oraş arme, grâne sau vin din avanposturile de la Marea Neagră.

Când se aşterne iarna, stăpânul Kalafates vede în orice umbră semne prevestitoare de rău. Dacă se sparge un urcior, dacă se crapă o găleată, dacă

se stinge o lumânare – sultanul cel nou e de vină. Kalafates se plânge că nu mai primește comenzi din provincii; brodăresele nu sunt îndeajuns de vrednice sau folosesc prea mult fir de aur, sau prea puțin, sau credința lor e prefăcută. Agata e prea înceată, Tecla e prea bătrână, desenele lui Elyse sunt prea banale. Dacă găsește o singură musculiță în vin, timp de câteva zile are o stare de spirit ca un fuior negru.

Kalafates are nevoie de compasiune, spune văduva Teodora, și rugăciunea alină orice amar, iar când se întunecă, Maria îngenunchează în chilia lor, în fața icoanei Sfintei Coralia, cu buzele mișcându-i-se în tăcere, trimițând gânduri pioase dincolo de grinzi. Abia târziu de tot, cu mult după pavecerniță, Ana îndrăznește să se furișeze de lângă sora ei adormită, ia o lumânare de seu din dulapul de la spălător și scoate pergamentele lui Licinius din ascunzătoarea lor de sub patul de scânduri.

Dacă observă, Maria nu spune nimic, iar Ana e prea absorbită ca să-i pese. Lumina lumânării tremură deasupra foilor: cuvintele devin versuri, versurile devin culoare și lumină, iar Ulise cel singuratic plutește în furtună. Pluta i se răstoarnă, înghite apă sărată, zeul mării trece valvârtej, călare pe armăsarii lui verzi ca marea. Dar la orizontul turcoaz, dincolo de vuietul valurilor, strălucește regatul magic al Scheriei.

E ca și cum ar construi în cămăruța lor un mic paradis strălucitor de bronz, sclipind de fructe și vin. Aprinzi o lumânare, citești un rând și se stârnește vânt dinspre soare-apune: o slujnică aduce o cană cu apă, și alta cu vin, Ulise se așază la masa regească să se ospăteze, și bardul preferat al regelui începe să declame.

Într-o noapte de iarnă, pe când se întoarce pe coridor de la spălător, Ana aude vocea lui Kalafates prin ușa întredeschisă a chiliei lor.

— Ce vrăjitorie mai e și asta?

Fiori de gheață îi năpădesc toate cotloanele corpului. Se furișează până-n prag: Maria stă în genunchi pe podea, cu gura însângerată, iar Kalafates stă îndoit de spate sub tavanul scund, cu orbitele ochilor în umbră. Ține cu degetele lungi de la mâna stângă pergamentele lui Licinius.

— Tu ai fost? De la bun început? Tu dai iama-n lumânări? Tu ne aduci ghinioane?

Ana dă să deschidă gura, să mărturisească, să șteargă totul, dar e atât de

îngrozită, că și-a pierdut uzul vorbirii. Maria se roagă fără să mişte gura, se roagă din ochi, refugiindu-se într-un sanctuar tainic aflat chiar în centrul minții ei, iar tăcerea ei pare să-l întărâte și mai tare pe Kalafates.

— Mi s-a zis că numai un sfânt ar băga în casa părintelui său nişte copii care nu-s ai lui. Cine ştie ce rele or aduce? Dar ce, eu am ascultat? Am zis că-s doar nişte lumânări. Cine le-o fura, le-o fura ca să aibă lumină pentru ruga de noapte. Dar ce văd aici? Otrava asta? Vrăjitoria asta?

O ia pe Maria de păr și ceva urlă în ființa Anei. Spune-i. Tu ești hoața, tu ești ghinionul. Vorbește. Dar Kalafates o târăște pe Maria de păr pe hol, trecând pe lângă Ana de parcă nici n-ar fi acolo, Maria se zbate să se ridice în picioare, dar Kalafates e de două ori cât ele, și curajul Anei a pierit.

O târăște pe Maria pe lângă cămăruțele în care celelalte brodărese stau pitite după uşă. O clipă, fata reuşeşte să-şi recapete echilibrul, dar se împiedică, un smoc gros de păr îi rămâne în pumnul lui Kalafates şi se loveşte cu tâmpla de treapta de piatră care duce la spălător.

Se aude un zgomot ca de ciocan care străpunge o tigvă. Bucătăreasa Chryse priveşte scena de lângă cazanul ei; Ana rămâne pe coridor, Maria sângerează pe podea. Nimeni nu spune nimic când Kalafates o apucă de rochie şi-i târăşte corpul inert până la cămin, aruncă foile de pergament în foc şi apropie ochii nevăzători ai Mariei de flăcări în timp ce foile se fac scrum, una, două, trei.

Omeir

Omeir are doisprezece ani şi stă pe o creangă a tisei pe jumătate uscate, privind în jos la cotul râului, când dedesubt, pe drum, apare potaia cea mai mică a bunicului, fugind iute spre casă cu coada între picioare. Clar-de-Lună şi Copac – nişte boi splendizi de doi ani, cu ceafa şi umerii laţi şi pieptul unduind de mușchi ca nişte frânghii – îşi înalţă botul la unison dintre ultimele degetarițe rămase pe câmp. Adulmecă aerul, apoi ridică ochii la el ca şi cum ar aştepta instrucţiuni.

Lumina devine de platină. În amurg se lasă o asemenea tăcere, încât băiatul aude câinele lipăind spre bordei şi pe maică-sa spunând:

— Ce l-o fi apucat pe ăsta?

Patru răsuflări, cinci, șase. Mesageri cu steaguri pătate de noroi apar la cotul drumului, câte trei în rând. În spatele lor vin alți călăreți, unii cu ceea ce par a fi trompete, alții cu sulițe; mai întâi vreo zece, apoi și alții: măgari înhămați la căruțe, soldați pe jos – atâta omenet și animale nu-i mai fusese dat să vadă niciodată.

Sare din copac și o ia la fugă spre casă, cu Clar-de-Lună și Copac tropăind după el, continuând să rumege, croindu-și drum prin iarba înaltă ca niște prore de corăbii. Până ajunge Omeir în staul, bunicul a și ieșit șchiopătând din bordei, întunecat la chip, de parcă în sfârșit sosise clipa unei răfuieli neplăcute, îndelung amânate. Potolește câinii, o trimite pe Nida în cămara pentru rădăcinoase și, cu spatele țeapăn și pumnii pe lângă corp, așteaptă să apară primii călăreți dinspre râu.

Călăresc ponei împodobiți cu ciucuri și frâie colorate, poartă berete roșii și duc cu ei, prinse la șa, halebarde, lănci de fier sau arcuri compuse. La gât le atârnă mici cornuri pentru praf de pușcă; au tunsori ciudate. Un sol al regelui, cu cizme înalte până la genunchi și mâneci cu volane la capăt, descalecă, pășește cu grijă printre bolovani și se oprește cu mâna dreaptă pe mânerul pumnalului.

— Domnul fie cu voi, spune bunicul.

— Asemenea.

Încep să cadă câteva picături de ploaie. La capătul șirului, Omeir vede alți și alți oameni apărând pe drum, câțiva cu boi de munte costelivi înhămați la căruțe, alții pe jos, cu tolbe cu săgeți în spinare sau săbii în mână. Privirea unuia dintre soli zăbovește pe chipul lui lui Omeir, expresia i se schimonosește a silă, iar băiatul întrezărește ceea ce probabil că văd ceilalți când se uită la el și la locul acela: o locuință primitivă scobită într-o peșteră, unde trăiește un băiat cu fața despicată, un schit al sluților.

— Se lasă noaptea, spune bunicul, și aduce ploaie. Oți fi obosiți. Avem nutreț pentru animale și un acoperiș pentru domniile voastre, să nu stați sub cerul liber. Haideți, sunteți bineveniți. Invită în bordei câțiva soli cu o politețe bățoasă și poate că e sincer, chiar dacă Omeir îl vede ducându-și mereu mâna la barbă și apucându-și firele între degetul mare și arătător, așa cum face când e neliniștit.

Până se întunecă, ploaia s-a așternut de-a binelea și patruzeci de bărbați,

împreună cu aproape tot atâtea animale se adăpostesc sub bolta de calcar, în jurul a două focuri fumegânde. Omeir aduce lemne, apoi ovăz și fân pentru animale, alergând prin întunericul umed între staul și peșteră, ascunzându-și chipul sub glugă. De fiecare dată când se oprește, cârcei de panică îl strâng de beregată: ce caută acești oameni aici, unde se duc și când pleacă? Alimentele pe care maică-sa și soră-sa le împart bărbaților – mierea și conservele, varza murată, păstrăvul, brânza de oaie și vânatul uscat – reprezintă aproape toate proviziile lor pentru iarnă.

Mulți dintre bărbați poartă pelerine și mantale ca pădurenii, dar alții sunt îmbrăcați cu haine de blană de vulpe sau piele de cămilă și cel puțin unul are o hermină cu colți cu tot. Cei mai mulți au pumnale atârnate la cingători și cu toții vorbesc despre bogățiile pe care le vor prădui dintr-un mare oraș de la miazăzi.

E trecut de miezul nopții când Omeir îl găsește pe bunicul la masa de lucru din staul, trebăluind la lumina lămpii cu ulei – un lux la care Omeir nu-l văzuse niciodată dedându-se cu atâta nechibzuință –, meșterind ceea ce pare a fi un nou jug de lemn.

— Sultanul, să-i dea Domnul sănătate, spune bunicul, adună oameni și animale în capitala Edirne. Are nevoie de luptători, păstori, bucătari, potcovari, fierari, hamali. Cine se duce va fi răsplătit, în viața asta sau în următoarea.

Mici spirale de rumeguș se înalță la lumina lămpii, destrămându-se iar în întuneric.

— Când ți-au văzut boii, continuă el, să le cadă capetele și alta nu, dar nu râde și nu ridică ochii de la lucru.

Omeir se sprijină de perete. Un amestec aparte de bălegar, fum, paie și talaș îl gâdilă în gâtlej într-un fel plăcut, familiar, și trebuie să-și înăbușe lacrimile. În fiecare zi se face dimineață și presupui că va fi la fel ca acea de dinainte – că vei fi în siguranță, că familia ta va fi vie, că veți fi împreună, că viața va rămâne în mare parte ca și până atunci. Numai că vine un moment care schimbă tot.

Imagini cu orașul de la miazăzi i se perindă prin minte, dar n-a văzut niciodată un oraș, nici măcar umbra vreunuia, și nu știe ce să-și închipuie, iar viziunile sale se confundă cu poveștile bunicului despre vulpi zburătoare

și păianjeni de pe lună, despre turnuri de sticlă și poduri între stele.

În noapte zbiară un măgar.

— O să-i ia pe Copac și Clar-de-Lună, spune Omeir.

— Și un căruțaș, să-i mâne. Bunicul ridică scândura, o cercetează, o lasă iar jos. Animalele nu ascultă de nimeni altcineva.

Pentru Omeir e ca o lovitură de topor. Toată viața se întrebase ce aventuri așteaptă dincolo de umbra muntelui, dar în clipa aceea nu vrea decât să stea ghemuit, lipit de bușteniii staulului, până se va schimba anotimpul, vizitatorii vor fi doar o amintire, și totul va fi iarăși ca înainte.

— Nu mă duc.

— Pe vremuri, spune bunicul, privindu-l în sfârșit, toți locuitorii unui oraș, de la cerșetori la măcelari și rege, au refuzat chemarea Domnului și au fost prefăcuți în pietre. Un oraș întreg, femei, copii, prefăcuți în pietre. Nu poți refuza.

Lângă peretele opus, Copac și Clar-de-Lună dorm, cu coastele înălțându-li-se și coborând sincron.

— Te vei acoperi de glorie, spune bunicul, apoi te vei întoarce.

TREI

AVERTISMENTUL BABEI

Cetatea Cucului-din-Nori de Antoniu Diogene, Fila Γ

…ieşind eu pe poarta satului, trec pe lângă o babă scârnavă, care stătea pe o buturugă.

— Încotro, cap-sec? face ea către mine. În curând se lasă întunericul, şi asta nu-i vreme să te aşterni la drum.

— Toată viaţa am tânjit să văd mai mult, zic, să-mi clătesc ochii cu lucruri noi, să ies din oraşul ăsta mâlos şi împuţit, cu oile astea care behăie întruna. Am pornit spre Tesalia, Tărâm Fermecat, ca să găsesc un vrăjitor să mă preschimbe-n pasăre, în vultur fioros sau într-o bufniţă ageră şi puternică.

Ea râde şi zice:

— Eton, nătărăule, toată lumea ştie că n-ai habar a număra până la cinci, dar tu-ţi închipui că poţi număra valurile mării. N-ai să-ţi clăteşti niciodată ochii cu altceva decât cu propriu-ţi nas.

— Taci, babo, zic, că am aflat de un oraş în nori, unde-ţi zboară mierla în gură gata friptă, vinul curge în valuri pe străzi şi bate mereu un vânticel cald. Imediat ce am să mă fac un vultur curajos sau o bufniţă ageră şi puternică, într-acolo am de gând să zbor.

— Mereu ţi se pare că orzul creşte mai din belşug pe câmpul altuia, Eton, dar crede-mă pe mine că nu-i mai bine acolo, zice baba. La fiecare colţ seaţin tâlhari, gata să-ţi crape ţeasta, şi-n beznă pândesc strigoi care tânjesc să-ţi bea sângele. Aici ai brânză, vin, prieteni şi turma ta. Ceea ce ai deja e mai bun decât ceea ce cauţi cu atâta disperare.

Dar precum albinele ce umblă neobosite de colo până colo, din floare-n floare, şi neastâmpărul meu…

LAKEPORT, IDAHO

1941–1950

Zeno

Are şapte ani când taică-său e chemat să instaleze un nou fierăstrău cu pânză îngustă la Ansley Tie and Lumber Company. Sosesc în luna ianuarie şi e prima oară când Zeno vede fulgi de zăpadă, în afară de cei de fibre de azbest cu care proprietarul unei drogherii din nordul Californiei îşi decorase vitrina de Crăciun. Băiatul atinge suprafaţa îngheţată a unei bălţi de pe peron, apoi îşi trage degetele ca ars. Tatăl se aruncă pe spate într-un morman de zăpadă, se umple de zăpadă pe palton şi se împleticeşte spre el:

— Iote! Iote la mine! Ditai om de zăpadă!

Zeno izbucneşte în lacrimi.

Firma le închiriază o căsuţă cu două camere, prost izolată, aflată la un kilometru şi jumătate de oraş, la marginea unui câmp orbitor de alb care, aşa cum va descoperi mai târziu băiatul, e de fapt lacul îngheţat. Pe înserat, tata deschide o conservă de un kilogram, spaghete cu chiftele de la Armour & Company, şi încălzeşte mâncarea pe plita cu lemne. Jumătatea de jos îi arde limba lui Zeno; jumătatea de sus e un terci.

— Casă grozavă are noi aici, nu, puiuţ? Fantastic, nu?

Toată noaptea, frigul pătrunde printr-o mie de crăpături din pereţi, şi băiatul nu se poate încălzi. Să răzbească până la toaletă, cu o oră înainte să se lumineze, prin canionul de zăpadă stivuită cu lopata, e o oroare atât de cumplită, încât se roagă să nu mai aibă niciodată nevoie la pipi. În zori, taică-său îl ia cu el un kilometru şi jumătate până la magazinul universal şi cheltuieşte patru dolari pe opt perechi de şosete Utah Woolen Mills, cele

mai bune care se găsesc, şi se aşază amândoi pe podea, lângă casa de marcat, iar tati îi trage lui Zeno câte două perechi de şosete pe fiecare picior.

— Ţii minte, băiete, spune el, nu se există vreme proastă, doar haine proaste.

Jumătate dintre copiii de la şcoală sunt finlandezi, şi restul sunt suedezi, dar Zeno are gene negre, irişi de culoarea nucilor, pielea de culoarea ceaiului cu lapte şi numele ăla. Măslinar, Fute-oi, Broscar, Zero – chiar şi atunci când nu înţelege epitetele, mesajul e clar: nu puţi, nu respira, nu mai tremura, nu mai fi diferit. După şcoală, rătăceşte prin labirintul de zăpadă curăţată cu plugul care alcătuieşte zona comercială a oraşului, un strat de un metru şi jumătate deasupra benzinăriei şi de aproape doi metri pe acoperişul magazinului cu articole de menaj M.S. Morris. La cofetăria Cadwell, băieţii mai mari mestecă gumă şi vorbesc despre prostănaci, homalăi şi rable; când îl observă, tac; îi spun:

— Nu ne spiona.

La opt zile după sosirea în Lakeport, Zeno se opreşte în faţa unei clădiri victoriene albastru deschis, cu două etaje, la colţul dintre Lake şi Park. Din streaşină atârnă ţurţuri ca nişte colţi; pe clădire e o firmă, pe jumătate îngropată în zăpadă:

Bibliotecă publică

În timp ce trage cu ochiul pe o fereastră, uşa se deschide şi două femei identice, îmbrăcate cu rochii de casă, cu guler înalt, îi fac semn să intre.

— Măi să fie, spune una din ele, ai degerat de tot.

— Mama ta unde-i? întreabă cealaltă.

Lămpi cu gât lung luminează mese de citit; pe perete e un goblen cu mesajul *Aici se răspunde la întrebări*.

— Mama trăieşte acum în Oraşul Ceresc, răspunde el. Unde nimeni nu cunoaşte suferinţa şi nu duce lipsă de nimic.

Bibliotecarele înclină capetele exact în acelaşi unghi. Una îl poftеşte pe un scaun cu spătar de lemn din faţa căminului, iar cealaltă dispare printre rafturi şi se întoarce cu o carte legată în pânză, cu o copertă galben-lămâie.

— Ah, bună alegere, spune prima soră.

Apoi se așază una în stânga, cealaltă în dreapta lui, iar cea care a adus cartea zice:

— Într-o zi ca asta, când e frig și umezeală și nimic nu te încălzește, uneori grecii sunt fix ce-ți trebuie – îi arată o pagină ticsită de cuvinte – ca să te poarte-n zbor în jurul lumii până-ntr-un loc fierbinte, stâncos și luminos.

Focul pâlpâie, mânerele de alamă de la sertarele cartotecii scânteiază, Zeno își strecoară mâinile sub coapse, iar cea de-a doua soră începe să citească. E o poveste cu un marinar singuratic, cel mai singur om din lume, care plutește pe mare optsprezece zile înainte să-l prindă o furtună teribilă. Pluta îi e zdrobită, și omul eșuează gol pe stâncile unei insule. Dar o zeiță pe nume Atena ia înfățișarea unei fetițe ducând o cană cu apă și-l conduce într-un oraș fermecat.

— *Se minuna Odysseu și de porturi, de navele svelte*, citește ea,
Piețele lor pentru sfat, tot precum și de ziduri mărețe,
Până-n tărie de-nalte, -ntărite cu stâlpi – o minune![5]

5. *Odysseia*, ed. cit., p. 105.

Zeno stă ca vrăjit. Aude valurile spărgându-se de stânci, simte mirosul sărat al mării, vede cupolele înalte strălucind în soare. Oare insula feacilor e totuna cu Orașul Ceresc și oare mama lui a trebuit să plutească singură sub stele optsprezece zile pân-a ajuns acolo?

Zeița îi spune marinarului singuratic să nu se teamă, că în toate cele e mai bine să fii viteaz, iar el pătrunde într-un palat care sclipește ca razele lunii, regele și regina îi dau vin îndulcit cu miere, îl așază pe un jilț de argint și-l roagă să le povestească aventurile sale, iar Zeno e dornic să afle mai mult, dar căldura focului, mirosul de hârtie veche și cadența vocii bibliotecarei țes în jurul lui o vrajă și îl fură somnul.

Tatăl promite izolație, toaletă în casă și că va comanda un calorifer electric Thermador nou-nouț, direct de la Montgomery Ward, dar aproape în fiecare seară se întoarce de la fabrică atât de obosit, că nici șireturile nu și le poate desface. Pune pe plită o conservă cu tăiței și carne de vită, fumează o țigară și adoarme la masa din bucătărie, cu o baltă de zăpadă topită la

picioare, ca şi cum s-ar dezgheţa puţin în somn înainte de a ieşi iarăşi pe uşă în zori, ca să se întărească iar.

În fiecare zi, după şcoală, Zeno se opreşte la bibliotecă, iar bibliotecarele – pe care le cheamă la fel, domnişoarele Cunningham – îi citesc toată *Odyseeia*, apoi *Lâna de aur şi eroii care au trăit înainte de Ahile*, purtându-l prin Ogigia şi Eritea, Hesperia şi Hiperboreea, locuri pe care surorile le numesc tărâmuri mitice, adică nu sunt reale, deci Zeno poate călători până acolo doar în imaginaţie, deşi alteori bibliotecarele spun că vechile mituri pot fi mai adevărate decât adevărurile, aşa că, la urma urmei, n-or fi totuşi locuri reale? Ziua creşte, streşinile bibliotecii picură, iar pinii cei mari care se înalţă deasupra căsuţei se scutură de nea cu nişte bufnituri puternice, care-i sună băiatului ca paşii lui Hermes coborând iute din Olimp, încălţat cu sandalele lui de aur, trimis iar de zei cu treburi.

În aprilie, tata aduce de la fabrică o căţea collie tărcată şi, chiar dacă miroase a baltă şi-şi face mereu nevoile după plită, când căţeaua se urcă noaptea pe pătura lui Zeno şi-şi lipeşte corpul de al lui, oftând din când în când de încântare, ochii băiatului se umezesc de bucurie. Îi dă numele Atena, şi în fiecare după-amiază, când pleacă de la şcoală, căţeaua îl aşteaptă în mocirla din faţa gardului cu zăbrele, dând din coadă, şi merg amândoi la bibliotecă, iar surorile Cunningham o lasă pe Atena să doarmă pe covor, în faţa căminului, în timp ce ele îi citesc lui Zeno despre Hector şi Casandra şi despre cele o sută de odrasle ale regelui Priam, iar mai se transformă în iunie, lacul se face albastru ca safirele, ferăstraiele răsună în păduri, stive de buşteni mari cât oraşele se înalţă lângă fabricile de cherestea, iar tata îi cumpără lui Zeno o salopetă cu trei numere prea mare, cu un fulger brodat pe buzunar.

E iulie, şi Zeno trece pe Mission colţ cu Forest, pe lângă o casă cu două etaje şi horn de cărămidă, în faţa căreia e parcat un Buick Model 57 din 1933, albastru deschis, iar o femeie iese în prag şi-i face semn să urce pe verandă.

— Nu te muşc, spune ea. Dar lasă câinele afară.

Înăuntru, draperii de culoarea dudelor coapte opresc lumina. Femeia spune că o cheamă doamna Boydstun şi că soţul ei a murit de câţiva ani, într-un accident la fabrica de cherestea. Are părul blond, ochii albaştri şi

gâtul plin de alunițe, ca niște cărăbuși încremeniți în mișcare. În sufragerie, pe un platou, se înalță o piramidă de fursecuri în formă de stea, lucind de glazură pe o parte.

— Nu te sfii. Altfel le arunc.

Își aprinde o țigară. Pe peretele din spatele ei, un Crist înalt de treizeci de centimetri privește încruntat de pe crucea lui.

Zeno ia unul: zahăr, unt, un deliciu.

De jur împrejurul camerei, pe etajere, stau sute de copilași de porțelan cu obraji trandafirii, cu căciulițe și rochițe roșii, unii cu saboți, alții cu furci, unii sărutându-se, alții privind în fântâni fermecate.

— Te-am tot văzut, spune ea. Hoinărind prin oraș. Vorbind cu vrăjitoarele alea de la bibliotecă.

Nu știe ce să răspundă, copilașii de ceramică îi dau un sentiment neplăcut și mai are și gura plină.

— Mai ia unul.

Al doilea e chiar și mai bun decât primul. Cine să coacă un platou întreg de fursecuri doar ca să le arunce?

— Taică-tu e ăla nou, nu-i așa? De la fabrică. Lat în spate.

Zeno reușește să încuviințeze din cap. Isus privește în jos fără să clipească. Doamna Boydstun trage un fum zdravăn. În ciuda aerului degajat, e cumplit de atentă, iar Zeno își amintește de Argus Panoptes, paznicul Herei, care avea ochi peste tot pe cap, ba chiar și pe buricele degetelor, atâția ochi, încât putea închide cincizeci dintre ei ca să doarmă, că tot îi rămâneau cincizeci deschiși, la pândă.

Ia un al treilea fursec.

— Și maică-ta? E prin zonă?

Zeno clatină din cap și brusc casa i se pare sufocantă, fursecurile i se fac humă în măruntaie, Atena scâncește pe verandă și valuri de vinovăție și confuzie îl inundă pe Zeno cu atâta forță, încât se îndepărtează de masă și o zbughește pe ușă fără să mulțumească.

În weekendul următor se duce cu tata și cu doamna Boydstun la slujba duminicală, unde un pastor transpirat la subraț îi avertizează că forțele întunericului dau târcoale. După care merg toți trei acasă la doamna Boydstun, iar femeia toarnă ceva care se cheamă Old Forester în păhărele

albastre identice, tata pornește radioul ei portabil Zenith, umplând camerele întunecoase, apăsătoare cu muzică de big band, iar doamna Boydstun râde larg, cu toți dinții, atingând antebrațul tatei cu unghiile. Zeno speră ca femeia să scoată iar un platou cu fursecuri, dar tata spune:

— Acuma afară să joacă, băiete.

Împreună cu Atena, se plimbă până pe malul lacului și construiește în nisip un miniregat al feacilor cu o mulțime de ziduri înalte, livezi din rămurele și o flotă de corăbii făcute din conuri de pin, iar Atena strânge bețe de pe toată plaja și i le aduce lui Zeno, să i le arunce în apă. În urmă cu două luni s-ar fi simțit în al nouălea cer dac-ar fi fost primit într-o casă adevărată, cu un șemineu adevărat și un Buick Model 57 parcat în față, dar în acel moment nu vrea decât să plece acasă cu tata, în căsuța lor, ca să încălzească pe plită tăiței la conservă.

Atena îi aduce bețe din ce în ce mai mari până când ajunge să târască prin nisip puieți întregi smulși din rădăcini, soarele scânteiază pe lac, pinii uriași tremură, se leagănă și-și scutură acele peste regatul lui, iar Zeno închide ochii și simte cum se face mic de tot, atât de mic, încât poate intra în palatul regal din mijlocul insulei lui de nisip, unde slujitorii îl îmbracă într-o mantie călduroasă și-l duc pe coridoare luminate de făclii, toată lumea îl primește cu mare bucurie, iar în sala tronului îi găsește pe Ulise, pe maică-sa și pe Alcinou cel chipeș și măreț, și închină cu toții în cinstea lui Zeus, stăpânul fulgerelor, care-i călăuzește pe pribegi.

Într-un târziu, se târâie înapoi la doamna Boydstun și-l strigă pe tata, care-i răspunde din fundul casei „Încă trei minute, puiuț!“, iar Zeno și Atena se așază pe verandă într-un nimb de țânțari.

Septembrie îl cuprinde pe august ca într-un clește, în octombrie, zăpada pudrează umerii munților, își petrec toate duminicile cu doamna Boydstun, ca și multe seri din timpul săptămânii, se face noiembrie, și tata tot n-a mutat toaleta în casă și nici urmă de vreun radiator Thermador nou-nouț, comandat direct de la Montgomery Ward. În prima duminică din decembrie se întorc de la biserică acasă la doamna Boydstun, tata dă drumul la radio, și crainicul spune că trei sute cincizeci și trei de avioane japoneze au bombardat o bază navală americană într-un loc pe nume Oahu.

În bucătărie, doamna Boydstun scapă o pungă cu făină.

— Ce înseamnă „toate trupele auxiliare“? întreabă Zeno.

Nu primește răspuns. Atena latră pe verandă, crainicul speculează că mii de marinari trebuie să-și fi pierdut viața, și tatei îi pulsează vizibil o venă la tâmpla stângă.

Afară, pe Mission Street, mormanele de zăpadă sunt deja la fel de înalte ca Zeno.

Atena sapă un tunel în zăpadă, pe stradă nu trece nici o mașină, pe cer nu se zărește nici un avion, iar din celelalte case nu iese nici un copil. Lumea întreagă pare să fi amuțit brusc. După câteva ore, când intră iar în casă, taică-său se învârtește în cerc în jurul radioului, trosnindu-și încheieturile degetelor de la mâna dreaptă cu degetele de la mâna stângă, doamna Boydstun stă în picioare la fereastră cu un pahar de Old Forester și nimeni n-a curățat făina.

La radio, o femeie spune „Bună seara, doamnelor și domnilor“, apoi își drege glasul. „Vă vorbesc în această seară într-un moment foarte grav din istoria noastră.“

Tata ridică un deget.

— E soția președintelui.

Atena scâncește la ușă.

„De câteva luni“, spune soția președintelui, „trăim cu amenințarea că s-ar putea întâmpla așa ceva, deși părea de necrezut“.

Atena latră.

— Poți să faci animalul ăla să tacă, te rog? spune doamna Boydstun.

— Mergem și noi acasă, tati? zice Zeno.

„Orice ni s-ar cere“, continuă soția președintelui, „sunt convinsă că vom duce la bun sfârșit“.

Tatăl clatină din cap.

— Băieții ăștia le zboară creierile la masa de dimineață. Arde de vii.

Atena latră iar, doamna Boydstun își cuprinde fruntea în mâinile tremurânde, și sutele de copii de porțelan de pe etajere – care se țin de mână, sar coarda, cară găleți – par brusc însuflețiți de o putere colosală.

„Continuăm programul obișnuit al acestei seri“, spune vocea de la radio.

— Le arată noi la japonezii ăștia căcăcioși de căcat. Băi, frați, băi, le arată noi.

După cinci zile, tata şi alţi patru colegi de la fabrică fac un drum la Boise ca să li se numere dinţii şi să li se măsoare piepturile. Iar a doua zi după Crăciun, tata pleacă într-o aşa-numită tabără de instrucţie dintr-un loc care se numeşte Massachusetts, iar Zeno rămâne cu doamna Boydstun.

LAKEPORT, IDAHO

2002–2011

Seymour

Ca bebeluş, ţipă, urlă, zbiară. Când începe să umble, mănâncă doar cercuri: Cheerios, vafe congelate şi bomboane M&M’s simple, din pachete de cincizeci de grame. Nu din pachete mari, Fun Size, să le împarţi cu prietenii, şi Dumnezeu s-o apere pe Bunny dacă-i propune varianta cu alune. Poate să-l atingă pe braţe şi picioare, dar nu şi pe mâini şi tălpi. Pe urechi, niciodată. Spălatul cu şampon e un coşmar. Tunsul = imposibil.

Acasă e o cameră închiriată cu săptămâna la un motel care se numeşte Golden Oak; ea îşi plăteşte camera făcând curat în celelalte şaisprezece. Iubiţii vin şi pleacă în trombă: Jed, apoi Mike Gawtry, apoi un tip căruia Bunny îi spune Copănel. Brichetele scapără, maşinile de gheaţă bolborosesc, camioanele cu lemne zgâlţâie ferestrele. În nopţile cele mai proaste, dorm în Pontiac.

La trei ani, Seymour hotărăşte că nu poate suporta etichetele de pe chiloţi şi nici fâşâitul unora dintre cerealele pentru micul- dejun înăuntrul ambalajelor de plastic. La patru ani, urlă dacă paiul dintr-o cutie de suc se freacă invers decât ar trebui de folia prin care e înfipt. Dacă ea strănută prea tare, băiatul tremură jumătate de oră. „Ce-i cu el?“ întreabă bărbaţii. „Nu poţi să-l faci să tacă?“

Băiatul are şase ani când Bunny primeşte vestea că străunchiul ei Pawpaw, pe care nu-l mai văzuse de douăzeci de ani, murise şi-i lăsase casa lui mobilă din Lakeport. Ea închide telefonul cu clapetă, lasă mănuşile de cauciuc în cada camerei numărul 14, abandonează căruciorul pentru curăţenie în uşa pe jumătate deschisă, înghesuie în Grand Am prăjitorul de

pâine, combina cu DVD Magnavox şi doi saci de gunoi plini cu haine, îl ia pe Seymour şi conduce trei ore spre sud fără să oprească nici măcar o dată.

Casa se înalţă pe un pogon năpădit de buruieni, la un kilometru şi jumătate de oraş, la capătul unei străzi înfundate, acoperite cu pietriş, care se numeşte Arcady Lane. O fereastră e ţăndări, pe peretele lateral scrie cu spray EU NU SUN LA URGENŢĂ, iar acoperişul e răsucit la un capăt, de parcă un uriaş ar fi încercat să-l desprindă. Imediat ce maşina avocatului se îndepărtează, Bunny îngenunchează în faţa casei şi izbucneşte în hohote care o ţin atât de mult, încât se îngrozesc amândoi.

Pogonul de teren e împrejmuit din trei părţi de o pădure de pini. Mii de fluturi albi rătăcesc printre măciuliile scaieţilor din curte. Seymour se aşază lângă ea.

— Vai, Oposum. Bunny se şterge la ochi. A trecut al dracului de mult timp, atâta tot.

Copacii care se înalţă în spatele proprietăţii scânteiază, fluturii plutesc.

— De la ce, mami?

— De la speranţă.

Firul unei pânze de păianjen lunecă prin aer, captând lumina.

— Mda, spune ea. A trecut al dracului de mult timp de la speranţă.

Băiatul tresare când maică-sa izbucneşte în râs.

Bunny repară fereastra spartă cu placaj, curăţă excrementele de rozătoare din dulapurile de bucătărie, scoate în drum salteaua lui Pawpaw, roasă de veverițe, și cumpără două saltele noi în rate, fără avans. Găsește la magazinul de vechituri un divan portocaliu, pe care-l stropește cu jumătate de spray Glade, aroma Briză de Hawaii, înainte să-l care în casă împreună cu Seymour. Pe înserat, se așază unul lângă altul pe treapta de la intrare și mănâncă fiecare câte două vafe. Sus, pe cer, trece o egretă, îndreptându-se spre lac. O cerboaică și doi cerbi tineri se ivesc lângă magazia de scule, cu urechile palpitând. Cerul se face vineţiu.

— *Iarba a-ncolţit*, cântă Bunny, *pajiștea a-nflorit și pădurea a-nverzit…*

Seymour închide ochii. Vântul e la fel de catifelat ca păturile albastre de la Golden Oak, poate și mai și, scaieţii emană un miros ca de brazi calzi de Crăciun și fix în spatele lor e camera lui personală, cu pete pe tavan care arată ca niște nori, sau ca niște pume, sau poate ca niște bureți-de-mare, iar

maică-sa pare atât de fericită, încât, când ajunge la partea din cântec despre oaia care behăie, despre boul care păşeşte ţanţoş şi despre ţapul care trage băşini, râde şi Seymour fără să vrea.

Clasa întâi la şcoala primară Lakeport = douăzeci şi şase de copii de şase ani într-o sală modulară de şapte metri pe doisprezece, sub supravegherea doamnei Onegin, o veterană într-ale ironiei. Banca bleumarin pe care i-o repartizează lui Seymour e detestabilă: are un cadru strâmb, şuruburi ruginite şi picioare care scrâşnesc pe podea, ca nişte ace străpungându-i fundul ochilor.

— Seymour, mai vezi tu alţi copii care să stea pe jos? spune doamna Onegin.

— Seymour, aştepţi cumva invitaţie specială? zice ea.

— Seymour, dacă nu te aşezi… mai spune.

Pe biroul directorului e o cană pe care scrie CEL MAI MULT ÎMI PLACE ZÂMBETUL. Pe cureaua lui se fugăresc, desenaţi, cuci alergători. Bunny poartă tricoul ei nou-nouţ de la Servicii de Administraţie Wagon Wheel, pe care urmează să-l achite din primul salariu.

— E foarte sensibil, spune ea.

Directorul Jenkins o întreabă:

— Are parte de vreo figură paternă? trăgând cu ochiul pentru a treia oară la sânii ei, iar mai târziu, în maşină, Bunny opreşte pe dreapta, pe Mission Street, şi înghite trei pastile de excedrină fără apă.

— Oposum, mă asculţi? Mâna la urechi, dacă mă asculţi.

Patru camioane trec vuind pe lângă ei: două albastre, două negre. Băiatul duce mâna la urechi.

— Ce suntem noi?

— O echipă.

— Şi ce fac membrii unei echipe?

— Se ajută reciproc.

Trece o maşină roşie. Apoi un camion alb.

— Poţi să te uiţi la mine?

Se uită. Pe ecusonul magnetic prins pe bluză scrie BUNNY, SERVICII DE MENAJ. Numele e mai mic decât slujba. Alte două camioane zgâlţâie Grand Am-ul când trec pe lângă el, dar băiatul nu reuşeşte să le audă

culorile.

— Nu pot pleca de la serviciu în mijlocul programului pentru că nu-ți place ție banca. O să mă dea afară. Și nu-mi permit să mă dea afară. Trebuie să încerci. Încerci?

Încearcă. Atunci când Carmen Hormaechea îl atinge cu brațul ei de iederă otrăvitoare, încearcă să nu țipe. Atunci când discul zburător al lui Tony Molinari îl lovește în tâmplă, încearcă să nu plângă. Dar într-a noua zi din septembrie, un incendiu izbucnit în Seven Devils îneacă toată valea în fum, iar doamna Onegin spune că aerul e prea nociv ca să iasă afară în pauză și trebuie să stea cu ferestrele închise din cauza astmului lui Rodrigo, și în câteva minute, clasa modulară începe să pută așa cum pute cuptorul cu microunde al lui Pawpaw când Bunny dezgheață o fajita congelată.

Seymour rezistă la Aritmetică, la Masa de Prânz, la Exerciții de Vorbire. Dar când ajunge la Pauza de Meditație, răbdarea îi seacă. Doamna Onegin îi trimite pe toți în bănci, să coloreze hărțile Americii de Nord, iar Seymour încearcă să deseneze mici cercuri verzi în Golful Mexic, încearcă să miște doar mâna și încheietura, să nu-și schimbe poziția pentru ca banca să nu facă *scârț*, *scârț*, încearcă să nu respire, ca să nu simtă nici un miros, dar sudoarea îi șiroiește în jos pe coaste, Wesley Ohman își tot lipește și dezlipește ariciul de la pantoful stâng, buzele lui Tony Molinari fac *pop-pop-pop*, doamna Onegin scrie pe tablă cu litere uriașe, oribile, A-M-E-R-I-C-, vârful markerului hârșâie și zgârie, ceasul din clasă tic-tic-ticăie, și toate zgomotele astea îi roiesc în cap ca viespile într-un cuib.

Tunetul: de când se știe îl auzise bubuind în depărtare. Acum crește. Rade munții, lacul, centrul orașului Lakeport, spulberă parcarea școlii, azvârlind mașini în toate direcțiile, vuiește în fața clasei modulare și zgâlțâie ușa. Câmpul vizual i se umple de găuri mici ca de ac. Își acoperă urechile cu mâinile, dar tunetul înghite lumina.

Consiliera școlară, domnișoara Slattery, spune că ar putea fi tulburare de procesare senzorială, deficit de atenție, hiperactivitate sau poate o combinație între ele. Băiatul e prea mic ca să se pronunțe cu certitudine. Și ea nu e diagnosticiană. Dar țipetele lui Seymour îi speriaseră pe ceilalți copii, directorul Jenkins îl trimisese acasă toată ziua de vineri, iar Bunny

trebuie să-l programeze la un terapeut ocupațional cât mai urgent.

Bunny strâmbă din puntea nasului:

— Asta e inclus, cum ar veni?

Steve, managerul de la Wagon Wheel, îi spune cum să nu, Bunny, adu-ți copilul la muncă, dacă ții neapărat să te dăm afară, așa că vineri dimineața, Bunny scoate butoanele aragazului, lasă o cutie de Cheerios pe masă și pune DVD-ul cu *Băiatul Stelar* pe funcția de reluare.

— Oposum?

Pe Magnavox, Băiatul Stelar își face apariția din întuneric, în costumul lui strălucitor.

— Du mâna la urechi dacă mă auzi.

Băiatul Stelar găsește o familie de tatu prinși într-o plasă. Seymour își atinge urechile.

— Când ceasul de la microunde ajunge la zero-zero-zero, o să vin acasă să văd ce faci. Bine?

Băiatul Stelar are nevoie de ajutor. E timpul s-o cheme pe Prietenă-de-Nădejde.

— O să fii cuminte?

Băiatul dă din cap; Pontiacul se îndepărtează huruind pe Arcady Lane. Bufnița Prietenă-de-Nădejde apare plutind în noaptea de desen animat. Băiatul Stelar luminează drumul, în timp ce Prietenă-de-Nădejde sfâșie plasa cu ciocul ei. Cei câțiva tatu o zbughesc, eliberați; Prietenă-de-Nădejde declară că prietenii care-și ajută prietenii sunt cei mai buni prieteni dintre toți. Apoi, pe acoperișul casei mobile începe să zgrepțăne ceva ca un scorpion uriaș.

Seymour ascultă în camera lui. Ascultă la ușa de la intrare. La ușa glisantă a bucătăriei. Se-aude un *cioc*, hârș, hârș.

Pe Magnavox răsare un soare mare și galben. E timpul ca Prietenă-de-Nădejde să zboare înapoi în cuib. E timpul ca Băiatul Stelar să zboare înapoi pe Firmament.

Prieteni buni, prieteni buni, cântă Băiatul Stelar.

Nicicând nu ne vom despărți,
Căci cerul este casa mea,

Iar tu-n inima mea vei fi.

Când Seymour deschide ușa glisantă, o coțofană își ia zborul de pe acoperiș și aterizează în curtea din spate pe un bolovan în formă de ou. Lasă coada în jos și strigă *câț*, câț, câț.

O pasăre. Nici vorbă de scorpion.

O furtună a risipit fumul peste noapte, iar dimineața e senină. Scaieții își înclină căpșoarele vinețiii, și peste tot zboară gâze mărunte. Miile de pini înșirați în sus spre creastă în spatele proprietății par să respire în legănarea lor. Inspiră, expiră, inspiră, expiră. Sunt nouăsprezece pași printre buruieni înalte până la brâu până la bolovanul în formă de ou, dar până să se cațăre Seymour pe el, coțofana a și zburătăcit pe o creangă de la marginea pădurii. Pete de licheni – roz, oliv, portocaliu aprins – împodobesc bolovanul. E formidabil acolo, afară. Mare. Viu. Infinit.

La douăzeci de pași de bolovan, Seymour ajunge la un singur rând de sârmă ghimpată care atârnă între stâlpi. În spate sunt ușa glisantă, bucătăria, cuptorul cu microunde al lui Pawpaw; în față sunt trei mii de pogoane de pădure, proprietatea unei familii din Texas pe care nimeni din Lakeport n-a văzut-o vreodată.

Câț, câța, câț, strigă coțofana.

E ușor să te strecori pe sub sârmă.

Sub copaci, lumina se schimbă de tot: e altă lume. Lichenii atârnă filiformi de pe crengi; deasupra licăresc fărâme de cer. Uite un mușuroi de furnici pe jumătate cât el, uite o coamă de granit mare cât un microbuz, uite o bucată de scoarță care-l cuprinde peste mijloc ca platoșa Băiatului Stelar.

Sus, la jumătatea dealului din spatele casei, Seymour ajunge într-un luminiș înconjurat de brazi Douglas, în mijlocul căruia tronează un pin galben mare și mort, ca mâna cu multe degete a unui schelet gigantic țâșnind din adâncurile pământului. Aerul din jur e străpuns de sute de perechi de ace scuturate din brazi. Prinde o pereche, care devine în mintea lui un omuleț cu trunchiul retezat și picioare lungi și subțiri. Omul-Ac se aventurează prin luminiș pe picioarele lui ascuțite.

La poalele copacului mort, Seymour construiește o casă din scoarță și rămurele pentru Omul-Ac. Când să aștearnă înăuntru o saltea de licheni, la trei metri deasupra lui se-aude urletul unei fantome.

Iiii? Iii-iit?

Tot părul de pe braţele lui Seymour se zbârleşte. Bufniţa e atât de bine camuflată, încât mai strigă de trei ori înainte ca băiatul s-o vadă, iar când o zăreşte, i se taie răsuflarea.

Pasărea clipeşte de trei ori, de patru ori. Cum stă în umbră, una cu scoarţa, nici nu se vede dacă închide ochii. Abia când îi redeschide se materializează iar.

E cât Tony Molinari de mare. Are ochii de culoarea mingilor de tenis. Se uită drept la el.

La poalele copacului înalt şi uscat, Seymour priveşte în sus, bufniţa priveşte în jos, pădurea respiră, şi atunci se întâmplă ceva: neliniştea care forfoteşte la marginea fiecărei clipe din viaţa lui conştientă – tunetul – amuţeşte.

Există magie în locul ăsta, pare să spună bufniţa. *Trebuie doar să stai, să respiri, să aştepţi şi o să vină ea la tine.*

Stă, respiră şi aşteaptă, iar Pământul parcurge încă o mie de kilometri pe orbita lui. Noduri pe care băiatul le poartă-n el de-o viaţă slăbesc.

Bunny vine după el cu părul plin de scoarţă şi tricoul cu Wagon Wheel pătat de muci şi-l smuceşte în picioare, iar Seymour nu-şi dă seama de când stă acolo, de un minut, o lună sau un deceniu. Bufniţa dispare ca fumul. Băiatul se răsuceşte să vadă unde s-ar fi putut duce, dar ia-o de unde nu-i, şi-a pierdut urma adânc în pădure, iar Bunny îi atinge părul, hohoteşte – „cât pe ce să chem poliţia, de ce n-ai stat locului?“ – înjură, îl târăşte acasă printre copaci, rupându-şi blugii în sârma ghimpată; ceasul cuptorului cu microunde din bucătărie face *bup-bup-bup-bup*, Bunny vorbeşte la telefon, managerul Steve o dă afară, ea aruncă în divan cu telefonul, îl strânge de umeri pe Seymour ca să nu fugă, spune „Credeam că suntem împreună în chestia asta“ şi „Credeam că suntem o echipă“.

După ora de culcare, băiatul se furişează la fereastră, o deschide, scoate capul în întuneric. Noaptea emană un miros sălbatic, ca de ceapă. Ceva latră, ceva scoate un *cii-cii-cii.* Pădurea e chiar acolo, numai să treci de sârma ghimpată.

— Prietenă-de-Nădejde, spune el. O să te cheme Prietenă-de-Nădejde.

Zeno

La parter, adulţii tropăie prin livingul doamnei Boydstun cu pantofii lor grei. Cinci soldăţei de plastic Playwood ies din cutia lor de tablă. Soldatul 401 se furişează spre tăblia patului cu puşca pregătită, 410 îşi târâie arma antitanc printr-un şanţ din pătură, 413 se apropie prea mult de calorifer şi i se topeşte faţa.

Pastorul White urcă scările greoi, cu o farfurie cu şuncă şi biscuiţi în mână, şi se aşază gâfâind pe pătuţul de alamă. Îl ia pe soldatul 404, cel cu puşca deasupra capului, şi spune că deşi n-ar trebui să-i destăinuie aşa ceva, ştie din auzite că înainte să moară, tatăl lui Zeno trimisese în iad cu mâna lui patru japonezi.

Jos, sub scară, cineva spune „Deci, unde ziceaţi că-i Guadalcanal?“, altcineva spune „Mie mi-e totuna“, şi dincolo de fereastra dormitorului plutesc fulgi de zăpadă. Preţ de-o clipă, mama lui Zeno descinde din cer într-o corabie aurie şi, sub privirile stupefiate ale tuturor, el şi Atena urcă la bord, iar ea îi duce în Oraşul Ceresc, unde o mare turcoaz scaldă stânci negre, şi în fiecare pom atârnă lămâi călduţe de la soare.

Apoi e din nou pe patul de alamă, pastorul White, duhnind a loţiune tonică pentru păr, îl plimbă cu faţa-n jos pe soldatul 404 pe cuvertură, şi tata n-are să se mai întoarcă acasă nici-odată.

— Erou adevărat, sută la sută, spune el. Aşa a fost tăticul tău.

Mai târziu, Zeno se furişează pe scară cu farfuria şi iese nevăzut pe uşa din spate. Atena apare şchiopătând dintre ienuperi, înţepenită de frig, el îi dă şuncă şi biscuiţi, iar ea îl priveşte cu recunoştinţă pură.

Ninge cu fulgi mari, închegaţi. Eşti singur, şi asta probabil din vina ta, şopteşte o voce în mintea lui, iar lumina zilei păleşte. Într-un fel de transă, iese din curtea doamnei Boydstun, o ia pe Mission Street până la intersecţia cu Lake Street, se caţără pe berma curăţată şi-şi croieşte drum cu pumnii prin nămeţi, cu zăpada inundându-i pantofii de înmormântare, până când ajunge pe malul lacului.

E sfârşit de martie şi cam la opt sute de metri, în mijlocul lacului, acolo unde a început dezgheţul, se ivesc acum primele pete întunecate. Pinii

galbeni de pe malul din stânga lui formează un perete imens, licăritor.

Când Zeno păşeşte pe gheaţă, stratul de zăpadă se subţiază, zvântat şi bătătorit de vânt. Cu fiecare pas care-l îndepărtează de mal, devine tot mai conştient de uriaşa întindere întunecoasă de apă de sub tălpile lui. Treizeci, patruzeci de paşi. Când se întoarce, nu mai vede fabricile, nici oraşul, nici măcar copacii de pe mal. Chiar şi urmele paşilor lui sunt şterse de vânt şi zăpadă; e suspendat într-un univers alb.

Încă şase paşi. Şapte, opt, stop.

Oriunde priveşte, nimic: un puzzle complet alb, cu piesele spulberate. Parcă ar şovăi undeva pe o muchie. În urmă e Lakeport: şcoala unde trage curentul, străzile mocirloase, biblioteca, doamna Boydstun cu răsuflarea ei de kerosen şi copiii ei de ceramică. Acolo, în urmă, e Măslinarul, Fute-oi, Zero: un orfan pirpiriu, cu sânge străin şi nume ciudat. Dar în faţă ce-l aşteaptă?

Un trosnet aproape subsonic, înăbuşit de zăpadă, răsună în acel alb. Nu cumva printre fulgi licăreşte palatul feacilor? Zidurile de bronz, coloanele de argint, viile, livezile de peri şi izvoarele? Încearcă să-şi folosească ochii, dar capacitatea lor de a vedea pare într-un fel inversată; e ca şi cum ar privi înăuntru, într-o scobitură albă, învolburată, din capul lui. *Orice ni s-ar cere*, spusese soţia preşedintelui, *sunt convinsă că vom duce la bun sfârşit.* Dar lui ce i se cere şi cum să le ducă la bun sfârşit fără tati?

Încă puţin şi gata. Primul pantof alunecă, apoi celălalt, jumătate de pas în faţă şi un al doilea trosnet geme pe lacul îngheţat, părând să pornească din mijloc şi să ţâşnească îndărăt spre oraş, trecând chiar printre picioarele lui. Apoi se simte apucat de pantaloni, de parc-ar fi ajuns la capătul unei funii care-l priponeşte şi-l trage spre casă, iar când se răsuceşte, Atena l-a prins de curea cu dinţii.

Abia în acel moment îl năpădeşte frica, o mie de şerpi colcăindu-i pe sub piele. Se împiedică, îşi ţine răsuflarea, încearcă să calce cât mai uşor, în timp ce căţeaua collie îl călăuzeşte pe propriile-i urme pe întinderea de gheaţă până în oraş. Ajunge la mal, se împleticeşte prin nămeţi şi traversează Lake Street. În urechi îi răsună galopul inimii. Se opreşte tremurând la capătul aleii, Atena îi linge mâna, iar înăuntru, dincolo de ferestrele luminate ale casei doamnei Boydstun, oamenii mari stau în

picioare în living, mișcând din gură ca spărgătoarele de nuci.

Adolescenți de la biserică curăță zăpada de pe alee cu lopețile. Măcelarul le dă resturi și oase pe gratis. Surorile Cunningham îi recomandă comediile grecești, o lectură mai ușoară, un dramaturg pe nume Aristofan care, după spusele lor, ar fi inventat unele dintre cele mai reușite lumi din câte s-au pomenit. Citesc *Norii*, *Adunarea femeilor*, apoi *Păsările*, o comedie despre doi bătrâni care, sătui de stricăciunea lumii, pleacă să trăiască într-un oraș ceresc împreună cu păsările, doar ca să descopere că necazurile se țin scai de ei, iar Atena moțăie în fața raftului cu dicționare. Seara, doamna Boydstun bea Old Forester, sudează țigări Camel și joacă cribbage cu el, plimbând jetoanele pe tablă. Zeno stă drept, ținând cărțile frumos în mână, în evantai, gândindu-se poate c-o fi el încă pe lumea asta, dar sigur mai e o lume pe-aici, pe-aproape.

Clasa a patra, a cincea, se termină războiul. Turiști veniți de la câmpie se înșiră pe lac în bărci care-i par lui Zeno pline de familii fericite: mămici, tătici, copii. Primăria înscrie numele lui tati pe un monument comemorativ din centrul orașului, cineva îi dă lui Zeno un steag, altcineva spune eroii așa și pe dincolo, iar mai târziu, la cină, pastorul White stă în capul mesei doamnei Boydstun și gesticulează cu un picior de curcan.

— Alma, Alma, cum se numește un bătăuș homo?

Doamna Boydstun se oprește din mestecat, cu resturi de pătrunjel între dinți.

— Fătă-rău!

Ea chicotește; pastorul White rânjește în buza paharului. În jurul lor, pe etajere, două sute de copilași durdulii de porțelan se uită la Zeno cu ochi mari.

Are doisprezece ani când gemenele Cunningham îl cheamă la biroul de împrumut și-i întind o carte: *Tritonii din Atlantis*, optzeci și opt de pagini în patru culori.

— Am comandat-o cu gândul la tine, spune prima soră, cu pielea din jurul ochilor încrețindu-i-se, cealaltă soră ștampilează data de restituire pe spate, iar Zeno duce cartea acasă și se așază pe pătuțul de alamă. Pe prima

pagină, o prințesă e răpită de pe o plajă de niște oameni ciudați, în armuri de bronz. Când se trezește, se pomenește captivă într-un oraș subacvatic, sub o cupolă imensă de sticlă. Pe sub armura de bronz, bărbații din oraș sunt niște făpturi cu degete palmate la picioare, cu banderole aurii, urechi ascuțite și branhii pe gât, au tricepși solizi, picioare puternice și niște umflături între coapse care stârnesc un freamăt în pântecul lui Zeno.

Bărbații frumoși și stranii respiră sub apă; sunt mai mult decât destoinici; orașul lor are turnuri delicate de cristal, punți cu arcade înalte și submarine lungi, lucitoare. Pe lângă coloane de lumină apoasă, aurie, bule se ridică la suprafață. Până la pagina zece a izbucnit deja războiul între bărbații de sub apă și bărbații neîndemânatici de pe uscat, veniți să-și ia prințesa înapoi. Bărbații de pe uscat luptă cu harpoane și muschete, cei de sub apă, cu tridente, mușchii lor sunt lungi și fini, iar Zeno, încins tot pe dinăuntru, nu-și poate lua ochii de la micile branhii roșiatice de pe gâturile lor și de la membrele lor lungi și vânjoase. Pe ultimele pagini, bătălia e tot mai feroce, dar chiar când cupola de deasupra orașului începe să crape, punând în pericol pe toată lumea, cartea se încheie cu VA URMA.

Timp de trei zile, ține *Tritonii din Atlantis* într-un sertar, unde lucește ca un lucru primejdios, pulsându-i în minte chiar și când e la școală: radioactivă, interzisă. Doar când e sigur că doamna Boydstun doarme, iar casa e complet cufundată în tăcere, riscă să aprofundeze studiul: marinarii furioși lovesc cupola protectoare cu harpoanele lor; grațioșii războinici subacvatici înoată în mantiile lor roșu închis, cu tridente și coapse ca niște frânghii. În vis, îi bat la fereastra dormitorului, dar când deschide gura să vorbească, apa vine peste el și se trezește cu o senzație de parc-ar fi căzut prin gheața lacului.

Am comandat-o cu gândul la tine.

În a patra noapte, cu mâinile tremurându-i, Zeno coboară scările scârțâitoare ducând cu el *Tritonii din Atlantis*, trece pe lângă draperiile de culoarea dudelor, pe lângă mileuri și ceainicul plin cu amestecul vegetal care emană un parfum grețos, deschide grătarul șemineului și aruncă înăuntru cartea.

Rușine, fragilitate, frică – Zeno e opusul tatălui său. Rareori se aventurează până-n centrul orașului, face tot posibilul ca să nu treacă pe

lângă bibliotecă. Dacă o zărește pe vreuna din surorile Cunningham pe malul lacului sau într-un magazin, face stânga împrejur, bagă capul la cutie, se ascunde. Ele știu că n-a adus cartea înapoi, că a distrus un bun public – vor bănui de ce.

În oglindă, picioarele îi sunt prea scurte, bărbia, prea slabă; îi e jenă de tălpile lui. Poate că și-ar găsi locul într-un oraș îndepărtat, licăritor. Poate că într-unul dintre acele locuri ar renaște, senin și nou, ca bărbatul care visează să fie.

Are zile când, pe drum spre școală sau pur și simplu când se dă jos din pat, se simte răscolit de senzația acută, grețoasă, că e înconjurat de spectatori cu cămășile îmbibate de sânge și expresii acuzatoare. Molâule, spun ei, arătându-l cu degetul. Homo. Fătă-rău.

Zeno are șaisprezece ani și e ucenic cu jumătate de normă la atelierul mecanic de la Ansley Tie and Lumber când șaptezeci și cinci de mii de soldați ai armatei populare nord-coreene traversează paralela 38 și provoacă Războiul din Coreea. În august, fețele bisericești care se adună duminica după-amiaza la masa doamnei Boydstun se plâng de metehnele noii generații de soldați americani – că s-au făcut niște răsfățați, niște blegi din cauza unei culturi prea permisive, s-au molipsit de abandonită –, iar țigările lor aprinse desenează cercuri portocalii deasupra fripturii de pui.

— Nu-s curajoși ca tăticul tău, spune pastorul White, bătându-l ostentativ pe umăr pe Zeno, iar undeva, în depărtare, Zeno aude o ușă deschizându-se.

Coreea: un deget mic și verde pe globul pământesc de la școală. Nici că poate exista un loc mai îndepărtat de Idaho.

În fiecare seară, după munca la fabrică, aleargă o bucată de drum în jurul lacului. Aproape cinci kilometri până la curba de pe West Side Road și tot atâta înapoi, plescăind prin ploaie, cu Atena – cu botul albit acum și inimă de leu – șchiopătând în urma lui. Sunt seri când războinicii chipeși și strălucitori din Atlantis se iau după el ca purtați de fire electrice, iar el iuțește pasul, încercând să-i lase în urmă.

În ziua când împlinește șaptesprezece ani, o roagă pe doamna Boydstun să-i dea voie să meargă la Boise cu vechiul Buick. Ea își aprinde o țigară nouă de la cea veche. Ceasul cu cuc ticăie, puzderia de copii stau pe

etajerele lor, trei chrişti diferiţi privesc în jos de pe trei cruci diferite. În spatele ei, dincolo de fereastra bucătăriei, Atena stă ghemuită lângă gardul viu. La un kilometru şi jumătate, în căsuţa în care el şi tatăl lui îşi petrecuseră prima lor iarnă în Lakeport, dormitează şoarecii. Inima se vindecă, dar niciodată de tot.

I se face rău de maşină de două ori pe serpentinele canionului. La biroul de recrutare, un asistent îi apasă capsula rece a stetoscopului pe stern, linge vârful unui creion şi bifează toate căsuţele din formular. După cincisprezece minute, devine recrutul Zeno Ninis.

Seymour

Bunny e proprietară fără obligaţii pe casa mobilă, dar Pawpaw mai avea încă de achitat un credit pentru pământ: 558 de dolari pe lună. La care se adaugă benzina + factura de electricitate la Idaho Power + utilităţile din Lakeport + gunoiul + rata la Blue River Bank pentru salteaua luată pe credit + asigurarea Pontiacului + telefonul cu clapetă + plugul de zăpadă, ca să poată ieşi cu maşina de pe alee + 2.652,31 dolari descoperirea de card Visa + asigurarea de sănătate, haha, asta-i o glumă, n-o să-şi permită niciodată asigurare de sănătate.

Găseşte de lucru oricând ca femeie de serviciu la Aspen Leaf Lodge – 10,65 dolari pe oră – şi lucrează serile la Pig N’ Pancake – 3,45 dolari pe oră, plus bacşişul. Când nu comandă nimeni clătite, domnul Burkett o pune să spele camera frigorifică, şi nimeni nu-ţi dă bacşiş pentru spălatul camerei frigorifice.

La şase ani, Seymour coboară în fiecare zi singur din autobuz, vine singur pe Arcady Lane, deschide singur uşa casei. Mănâncă o vafă, se uită la un episod din *Băiatul stelar* şi nu iese din casă. Mă asculţi, Oposum? Poţi să-ţi atingi urechile? Poţi să-ţi pui mâna pe inimă?

Îşi atinge urechile. Îşi pune mâna pe inimă.

Şi totuşi, de îndată ce ajunge acasă, indiferent de vreme, indiferent cât e de mare zăpada, îşi lasă ghiozdanul, iese pe uşa glisantă, se strecoară pe sub sârmă şi urcă prin pădure până la uriaşul pin mort din luminişul de pe deal.

În unele zile, doar simte o prezenţă, are furnicături în ceafă. În altele aude

câte un *huuu* grav, tunător, străbătând pădurea. Alteori, nimic. Dar, în zilele cele mai bune, Prietenă-de-Nădejde e chiar acolo, moţăind la aceeaşi îmbinare dintre trunchi şi creangă, stropită de găinaţ, unde Seymour o văzuse prima oară, la trei metri de pământ.

— Salut.

Bufniţa priveşte în jos la Seymour; vântul îi zbârleşte penele de pe cap; în vârtejul razei ei de interes se roteşte o înţelegere veche de când lumea.

— Şi nici măcar nu-i vorba doar de bancă, spune Seymour, mai e şi mirosul etichetelor de la murăturile Miei, cum se simte după pauză, când Duncan şi Wesley sunt transpiraţi rău şi…

— Ei zic că-s ciudat, spune el. Că-i bag în sperieţi.

Bufniţa clipeşte în lumina tot mai palidă. Are un cap cât o minge de volei. Arată ca sufletele a zece mii de copaci, distilate într-o singură formă.

Într-o după-amiază de noiembrie, Seymour o întreabă pe Prietenă-de-Nădejde dacă şi pe ea o sperie zgomotele puternice, dacă are uneori senzaţia că aude prea multe – şi dacă are şi ea momente când îşi doreşte ca lumea să fie la fel de tăcută ca acel luminiş, unde un milion de fulgi de zăpadă minusculi, argintii, zboară în linişte prin aer –, iar în următoarea clipă, bufniţa se desprinde de pe creanga ei, planează peste luminiş şi aterizează într-un copac mai îndepărtat.

Seymour o urmează. Bufniţa lunecă în linişte printre copaci, înapoi spre casă, strigând din când în când de parcă l-ar invita s-o urmeze. Când Seymour ajunge în curte, bufniţa s-a oprit pe acoperiş. Scoate un *huu* grav, răsunător prin perdeaua de zăpadă, apoi îşi îndreaptă privirea asupra fostei magazii de scule a lui Pawpaw. Şi iar se uită la Seymour. Apoi iar la magazie.

— Vrei să intru acolo?

În întunericul îmbâcsit al magaziei, băiatul găseşte un păianjen mort, o mască de gaze sovietică, nişte cutii cu unelte ruginite şi o pereche de căşti de protecţie pentru tir, atârnate deasupra bancului de lucru. Când şi le pune, vacarmul lumii se domoleşte.

Seymour bate din palme, scutură o cutie de cafea plină cu rulmenţi, loveşte cu un ciocan: totul e estompat, e mai bine. Se întoarce în zăpadă şi priveşte în sus la bufniţa cocoţată pe fronton:

— Astea? De astea ziceai?

Doamna Onegin îl lasă să poarte căştile în Recreaţie, la Gustare şi în timpul Pauzei de Meditaţie. După cinci zile consecutive în care se comportă ireproşabil, îi dă voie să se mute în altă bancă.

Consiliera, domnişoara Slattery, îl răsplăteşte cu o gogoaşă. Bunny îi cumpără un nou DVD cu *Băiatul Stelar.*

Mai bine.

Ori de câte ori lumea devine prea zgomotoasă, prea gălăgioasă, prea tăioasă pe margini, ori de câte ori i se pare că larma s-a furişat prea aproape de el, închide ochii, îşi apasă căştile pe urechi şi-şi imaginează că e în luminişul din pădure. Cinci sute de brazi Douglas se leagănă; Oameni-Ac se parașutează prin aer; pinul galben mort se înalță sub stele, alb ca un schelet.

Există magie în locul ăsta.

Trebuie doar să stai, să respiri şi să aştepţi.

Seymour suportă Spectacolul de Ziua Recunoştinţei, Concertul Extraordinar cu Muzică de Crăciun, pandemoniul de Ziua Îndrăgostiţilor. Îşi îmbogăţeşte regimul alimentar cu ştrudel încălzit în prăjitorul de pâine, cereale cu scorţişoară şi crutoane. O dată la două săptămâni, joia, acceptă să fie spălat pe cap fără să ceară vreo recompensă. Face eforturi să nu tresară când unghiile lui Bunny fac toc-toc-toc-toc pe volan.

Într-o zi senină de primăvară, doamna Onegin îi duce pe copiii de clasa întâi printre băltoacele de zăpadă topită până la o casă albastru deschis, cu veranda strâmbă, de la intersecţia dintre Lake şi Park. Ceilalţi copii se îmbulzesc la etaj; o bibliotecară cu faţa plină de pistrui îl găseşte pe Seymour singur la Nonficţiune Adulţi. Trebuie să-şi ridice una din căşti ca s-o audă.

— Cât de mare zici că e? Arată aşa, de parc-ar purta papion?

Bibliotecara ia un ghid practic de pe un raft înalt. Chiar pe prima pagină pe care i-o arată o vede pe Prietenă-de- Nădejde zburând cu un şoarece în ghearele de la piciorul stâng. Iat-o şi în următoarea poză: stă pe un ciot deasupra unei pajişti înzăpezite.

Inima lui Seymour tresaltă.

— *Huhurezul bărbos,* citeşte ea. *E cea mai mare specie de bufniţă, ca*

lungime. I se mai spune bufnița cenușie, bufnița cu barbă, huhurezul spectral, Fantoma Nordului. Îi zâmbește din vârtejul ei de pistrui. Uite ce zice, că anvergura aripilor poate depăși un metru și jumătate. Aude bătăile inimii șoarecilor-de-câmp de sub aproape doi metri de zăpadă. Are un disc facial mare, care o ajută prin captarea sunetelor, ca atunci când îți duci mâna pâlnie la ureche.

Femeia își pune palmele la ureche. Seymour își scoate căștile și o imită.

În fiecare zi din acea vară, de îndată ce Bunny pleacă la Aspen Leaf, Seymour își toarnă Cheerios într-o pungă, iese pe ușa glisantă, trece pe lângă bolovanul în formă de ou și se strecoară pe sub sârmă.

Face discuri zburătoare din scoarță de copac, sare cu prăjina peste băltoace, rostogolește pietre pe deal în jos, se împrietenește cu o ciocănitoare neagră. Acolo, în pădure, găsește un pin galben viu, înalt cât un autobuz școlar așezat pe verticală, cu un cuib de egretă chiar în vârf, și un crâng de plopi tremurători cu frunze care susură ca atunci când plouă peste apă. Și o dată la două sau trei zile o vede pe Prietenă-de-Nădejde pe creanga ei de pe copacul scheletic, contemplându-și împărăția ca o zeiță milostivă, ascultând cu o concentrare fără egal în lumea animalelor.

Printre cocoloașele scuipate de bufniță pe covorul de ace, băiatul găsește mandibule de veveriță, vertebre de șoarece și cantități uluitoare de cranii de șoarece-de-câmp. Un capăt de fir de plastic. Coji de ou de culoare verzuie. O dată, un picior de rață. Pe bancul de lucru din magazia lui Pawpaw, asamblează schelete fantastice: șoareci-de-câmp zombi cu trei capete, veverițe-păianjen cu opt picioare.

Bunny îi găsește căpușe pe tricouri, noroi pe covor, scaieți în păr; umple cada cu apă și spune „Știu eu pe cineva care o să mă bage în arest“, Seymour toarnă apă dintr-o sticlă de Pepsi în alta, iar Bunny cântă o melodie a lui Woody Guthrie, apoi adoarme pe covorașul din baie în bluza ei de la Pig N’ Pancake și ghetele Reebok mari și negre.

Clasa a doua. Seymour merge de la școală la bibliotecă și se așază la o măsuță de lângă Cărți audio, cu căștile în jurul gâtului. Jocuri de puzzle cu bufnițe, cărți de colorat cu bufnițe, jocuri pe computer cu bufnițe. Când bibliotecara pistruiată, pe care o cheamă Marian, are o clipă liberă, îi citește, dându-i în același timp și explicații.

Nonficţiune 598.27:

Habitatul ideal al bufniţei cenuşii e pădurea mărginită de câmpuri, cu puncte de observaţie înalte şi o populaţie numeroasă de şoareci-de-câmp.

Jurnal de ornitologie contemporană:

Bufniţele cenuşii sunt atât de sperioase şi de ascunse, încât încă nu ştim prea multe despre ele. Am descoperit însă că sunt noduri într-o reţea de relaţii între rozătoare, copaci, ierburi, ba chiar şi spori fungici, o reţea atât de complicată şi de multidimensională, încât cercetătorii abia încep să deslușească o mică parte din ea.

Nonficţiune 598.95:

Doar unul din cincisprezece ouă de bufniţă cenuşie eclozează şi ajunge la vârsta adultă. Puii sunt mâncaţi de corbi, jderi, urşi bruni şi bufniţe cornute; de multe ori, mor de foame în cuib. Pentru că au nevoie de terenuri de vânătoare atât de întinse, bufniţele cenuşii sunt deosebit de vulnerabile la distrugerea habitatului: vitele calcă în picioare păşunile, decimându-le prada; incendiile de pădure mistuie zonele în care-şi fac cuibul; bufniţele mănâncă rozătoare care au ingerat otravă, mor lovite de vehicule sau se ating în zbor de cabluri electrice.

— Hai să vedem, site-ul ăsta estimează că, în acest moment, în S.U.A. trăiesc unsprezece mii o sută de bufniţe cenuşii. Marian îşi aduce calculatorul mare de birou. Să zicem că sunt trei sute de milioane de americani, cu aproximaţie. Ai pus treiul, mai pui opt zerouri; aşa, Seymour. Mai ştii semnul de împărţire? Unu, unu, unu. Aşa.

27 027.

Se uită amândoi lung la număr, asimilându-l. O bufniţă cenuşie la 27 027 de americani. Pentru 27 027 de Seymouri, o Prietenă-de-Nădejde.

Încearcă s-o deseneze la masa de lângă Cărţile audio. Un oval cu doi ochi în mijloc – asta-i Prietenă-de-Nădejde. Mai are de făcut în jurul ei 27 027 de cerculeţe cu puncte în mijloc – oamenii. Când ajunge aproape de şapte sute, începe să-i zvâcnească mâna, creionul i s-a tocit şi trebuie să plece.

Clasa a treia. Ia 93 de puncte din 100 pentru o temă cu zecimale. Își îmbogățește meniul cu sticksuri Slim Jim, sărățele și macaroane cu brânză. Marian îi dă o Diet Coke de-ale ei. Bunny spune „Te descurci așa de bine, Oposum“, iar luminile Magnavox-ului se reflectă în ochii ei umezi.

Într-o după-amiază de octombrie, pe când se întoarce acasă cu căștile pe urechi, Seymour o ia la dreapta pe Arcady Lane. Un panou cu două picioare, de un metru pe un metru și jumătate, se înalță pe locul unde de dimineață nu era nimic. Pe panou scrie:

EDEN’S GATE
ÎN CURÂND
CĂSUȚE ȘI VILE PE COMANDĂ
TERENURI DE CALITATE DISPONIBILE

În ilustrație, un cerb cu coarne de trofeu bea dintr-un iaz învăluit în ceață. Sub panou, drumul spre casă arată la fel: un șir de gropi prăfuite, străjuite de-o parte și de alta de tufe de afine, cu frunzele aprinse într-un roșu autumnal.

O ciocănitoare se avântă peste drum într-o parabolă joasă, apoi dispare. Pe undeva chițăie un jder de copac. Zadele se leagănă. Se uită la panou. Apoi iar la drum. Simte cum îi crește în piept un prim lujer negru de panică.

PATRU

TESALIA, PĂMÂNT FERMECAT

Cetatea Cucului-din-Nori de Antoniu Diogene, Fila Δ

În aproape toate tradițiile populare din aproape toate culturile regăsim peripețiile unui erou comic care călătorește într-un ținut îndepărtat, în căutare de magie. Deși s-au pierdut multe file ale manuscrisului, în care probabil că era descrisă călătoria lui Eton până în Tesalia, cert e că în Fila Δ a ajuns deja la destinație. Traducere de Zeno Ninis.

…nerăbdător să dau peste semne de vrăjitorie, mă duc glonț în piața orașului. Să fie porumbeii de pe cortul de colo niște magi ascunși de pene? Oare centaurii se preumblă printre tarabele din piață cu copitele lor de cai și cuvântează? Opresc trei slujnice încărcate cu coșuri și le întreb unde pot găsi o vrăjitoare puternică, să mă preschimbe-n pasăre: poate un vultur viteaz sau o bufniță voinică și iscusită.

O slujnică îmi zice:

— Ei bine, Canidia noastră poate scoate raze de soare din pepeni, poate preschimba pietrele în mistreți și culege stele de pe cer, dar nu poate face bufniță din tine.

Celelalte două chicotesc.

— Iar Meroë a noastră, îi dă înainte slujnica, poate opri râurile-n loc, poate face praf și pulbere munții, poate doborî zeii de pe tronurile lor, dar nici ea nu poate face vultur din tine.

Și toate trei se cutremură de râs.

Neabătut, mă duc la han. Pe înserat, slujnica hangiului, Palestra, mă cheamă la bucătărie. Îmi șoptește că nevasta hangiului are sus în casă o odaie plină cu tot felul de lucruri trebuincioase pentru meșteșugul magiei, gheare de păsări, inimi de pește, chiar și bucăți de hoit.

— La miezul nopții, de te vei uita prin gaura cheii colo în odaie, zice slujnica, poate că vei afla ceea ce cauți…

ARGOS

ANII 55–58 AI MISIUNII

Konstance

Are patru ani. În Compartimentul 17, la distanţă de un braţ, mama se plimbă cu Premergătorul, cu banda aurie a Vizierei acoperindu-i ochii.

— Mamă.

Konstance o bate uşor pe mama peste genunchi. O trage de materialul salopetei de lucru. Nici un răspuns.

O mică făptură neagră, nu mai mare decât degetul mic al lui Konstance, se urcă pe perete. Antenele îi freamătă, încheieturile picioarelor i se întind, se îndoaie, iar se întind; mandibulele zimţuite i s-ar părea înfricoşătoare dacă n-ar fi atât de micuţe. Konstance pune un deget în calea făpturii, care se urcă pe el. Îi traversează palma, înaintând spre dosul mâinii; complexitatea laborioasă a mişcărilor ei e fascinantă.

— Ia uite, mamă.

Premergătorul huruie şi pivotează. Maică-sa, absorbită de altă lume, se răsuceşte, apoi întinde braţele de parcă ar pluti.

Konstance îşi lipeşte mâna de perete: animalul coboară şi-şi continuă drumul pe traiectoria iniţială, urcând pe lângă cuşeta tatei, până când dispare la îmbinarea dintre perete şi tavan.

Konstance priveşte lung. În spatele ei, mama îşi flutură braţele.

O furnică. Pe *Argos*. Imposibil. Toţi adulţii sunt de acord. *Stai liniştită*, îi spune Sybil mamei. *Copiilor le ia ani întregi să înveţe diferenţa dintre fantezie şi realitate. Unora chiar mai mult.*

Are cinci ani. Copiii de până la zece ani stau în cerc în jurul Portalului

clasei.

— Sybil, te rog să ne arăți Beta Oph2, spune doamna Chen, și în fața lor se materializează o sferă negru cu verde, cu diametrul de trei metri. Petele astea maronii de aici, copii, sunt deșerturi ecuatoriale de cuarț și credem că aici, la latitudini mai înalte, sunt zone cu păduri de foioase. Oceanele de la poli, aici și aici, ar trebui să înghețe periodic…

Câțiva copii întind mâna ca să atingă imaginea care se rotește pe lângă ei, dar Konstance își ține mâinile bine înfipte sub coapse. Petele verzi sunt frumoase, dar cele negre – goale și cu margini crestate – o sperie. Doamna Chen le-a explicat că sunt pur și simplu regiuni de pe Beta Oph2 încă necartografiate, planeta fiind încă prea departe, iar pe măsură ce se apropie, Sybil va primi imagini mai detaliate, dar în ochii lui Konstance sunt ca niște hăuri în care un om ar putea să cadă, fără să mai aibă scăpare.

— Masa planetei? întreabă doamna Chen.

— De unu-virgulă-douzeci-și-șase de ori mai mare ca masa Pământului, recită copiii.

Jessi Ko o împunge pe Konstance în genunchi.

— Nitrogen în atmosferă?

— 76%.

Jessi Ko o împunge pe Konstance în coapsă.

— Oxigen?

— Konstance, șoptește Jessi, ce e rotund, frige și e acoperit de gunoaie?

— 20%, doamnă Chen.

— Foarte bine.

Jessi se împinge în Konstance.

— Pământul! îi șuieră la ureche.

Doamna Chen se încruntă în direcția lor, Jessi revine la locul ei, iar Konstance simte cum i se încing obrajii. Imaginea cu Beta Oph2 se rotește deasupra Portalului: negru, verde, negru, verde. Copiii cântă:

Poți să ai un an,
sau chiar o sută doi,
numai împreună,
numai împreună.
ajungem pe Beta Oph2.

Argos e o navă generațională interstelară, în formă de disc. N-are ferestre, nici scări, nici rampe, nici ascensoare. Înăuntru trăiesc optzeci și șase de oameni. Dintre care șaizeci s-au născut la bord. Dintre ceilalți, douăzeci și trei sunt îndeajuns de în vârstă ca să-și aducă aminte de Pământ, printre ei, și tatăl lui Konstance. O dată la doi ani de misiune primesc șosete noi, iar o dată la patru ani, salopete noi. Pe data de întâi a fiecărei luni, din cala cu provizii sunt aduși șase saci de făină a câte două kilograme.

Noi suntem norocoșii, spun oamenii mari. Avem apă curată, cultivăm hrană proaspătă, nu ne îmbolnăvim niciodată, o avem pe Sybil, avem speranță. Dacă suntem chibzuiți, vom avea mereu tot ce ne trebuie. Când ceva ne depășește, rezolvă Sybil în locul nostru.

Dar, în primul rând, spun oamenii mari, trebuie să avem grijă de pereți. Dincolo de pereți ne așteaptă nimicul: radiații cosmice, gravitație zero, 2,73 grade Kelvin. Trei secunde dac-am ieși în afara acestor pereți, mâinile și picioarele ni s-ar face de două ori mai mari. Tot ce e lichid pe limbă și în ochi ar da în fiert, iar moleculele de nitrogen din sânge s-ar aglutina. Ne-am sufoca. Apoi ne-am transforma în sloiuri de gheață.

Konstance are șase ani și jumătate când doamna Chen îi duce pe ea, pe Ramón și pe Jessi Ko s-o vadă pentru prima oară personal pe Sybil. Cotesc pe coridoare, pe lângă Laboratoarele de Biologie, pe lângă ușile Compartimentelor 24, 23 și 22, șerpuind spre interiorul navei, și intră pe o ușă pe care scrie *Seiful 1*.

— E foarte important să nu aducem cu noi nimic care ar putea s-o afecteze, spune doamna Chen, așa că vestibulul ne va igieniza. Vă rog să închideți ochii.

Închidere ușă exterioară, anunță Sybil. Începe decontaminarea.

De undeva din adâncurile pereților se aude un zgomot ca de ventilatoare care prind viteză. Aerul rece vâjâie prin salopeta lui Konstance, o lumină puternică pulsează de trei ori de cealaltă parte a pleoapelor ei, și o ușă interioară se deschide scrâșnind.

Pășesc într-un seif cilindric lung de mai mult de patru metri și înalt cam de cinci. În centru atârnă Sybil, suspendată în tubul ei.

— Ce sus e, șoptește Jessi Ko.

— Zici că-s o țâșpime de fire de păr aurii, șoptește Ramón.

— Seiful ăsta dispune de procese termice, mecanice şi filtrante autonome, independente de restul *Argos*-ului, spune doamna Chen.

Bine aţi venit, spune Sybil, iar filamentele ei se aprind de licăriri chihlimbarii.

— Arăţi minunat azi, spune doamna Chen.

Îmi plac la nebunie vizitatorii, spune Sybil.

— Copii, acolo, înăuntru, e cunoaşterea colectivă a speciei noastre. Toate hărţile pe care le-am desenat vreodată, toate recensămintele întocmite vreodată, toate cărţile publicate, toate meciurile de fotbal, toate simfoniile, toate ediţiile tuturor ziarelor, hărţile genetice a peste un milion de specii – tot ceea ce ne-am putea imagina şi tot ceea ce ne-ar putea fi vreodată de folos. Sybil e ocrotitoarea noastră, pilotul, îndrumătoarea noastră: ne menţine pe calea cea dreaptă, ne ţine sănătoşi şi protejează moştenirea întregii omeniri de uitare şi distrugere.

Ramón suflă peste geam şi scrie cu degetul un *R* pe suprafaţa aburită.

— Când o să cresc mare şi o să mă pot duce la Bibliotecă, spune Jessi Ko, o să mă opresc direct la Secţia Jocuri, ca să zbor în jurul Muntelui-cu-Flori-şi-Fructe.

— Eu o să mă joc Săbiile lui Silverman, spune Ramón. Zeke spune că are douăzeci de mii de niveluri.

Konstance, tu ce vei face când vei ajunge la Bibliotecă? întreabă Sybil.

Konstance aruncă o privire peste umăr. Uşa pe care au intrat s-a închis atât de ermetic în urma lor, că s-a făcut una cu peretele.

— Ce înseamnă „uitare şi distrugere“? întreabă ea.

Urmează spaimele nocturne. După ce se strânge A Treia Masă, după ce restul familiilor se retrag în compartimentele lor, după ce tata se întoarce la plantele lui de la Ferma 4, mama şi Konstance revin în Compartimentul 17 şi fac ordine printre salopetele care-şi aşteaptă rândul la maşina de cusut a mamei – într-un loc e coşul cu fermoare defecte, în altul, coşul cu petice, în altul, bucăţi de aţă, nimic nu se risipeşte, nimic nu se pierde. Îşi pudrează dinţii, îşi perie părul, mama ia o Hipnopicătură, o sărută pe Konstance pe frunte şi se urcă fiecare în cuşeta ei, mama jos, Konstance sus.

Pereţii se întunecă, trecând de la violet la gri, apoi la negru. Konstance încearcă să respire, să-şi ţină ochii deschişi.

Dar tot vin. Fiare cu dinţi scânteietori, tăioşi ca lama. Diavoli băloşi, încornoraţi. Larve albe, fără ochi, colcăind în salteaua ei. Cei mai groaznici sunt căpcăunii cu membre scheletice care năvălesc pe coridor; sparg uşa compartimentului, se urcă pe pereţi şi rod tavanul. Konstance se agaţă de pat, în timp ce vidul o înghite pe maică-sa; încearcă să clipească, dar ochii îi fierb; încearcă să ţipe, dar limba îi e sloi de gheaţă.

— De unde-i vine? o întreabă mama pe Sybil. Credeam că suntem selecţionaţi pentru capacitatea superioară de judecată, nu? Credeam că avem facultăţile imaginative inhibate.

Uneori, genetica ne ia prin surprindere, spune Sybil.

— Mai bine, slavă Domnului, spune tata.

Creşte şi o să-i treacă, spune Sybil.

Are şapte ani şi trei sferturi. Lumina slăbeşte, mama îşi ia Hipnopicătura, iar Konstance urcă în cuşeta ei. Îşi ţine ochii deschişi cu buricele degetelor. Numără de la zero la o sută. Apoi înapoi la zero.

— Mamă?

Nici un răspuns.

Coboară pe furiş scara, trece pe lângă maică-sa, care doarme, şi iese pe uşă, târând pătura în urma ei. La Cantină, doi adulţi se deplasează în Premergătoare, cu Vizierele pe ochi şi orarul de a doua zi pâlpâind în aer în spatele lor – *Ora 11 de Lumină, Tai Chi în atriul Bibliotecii, Ora 13 de Lumină, Şedinţă de bioinginerie.* Păşeşte neauzită pe coridor cu şosetele ei, pe lângă Băile 2 şi 3, pe lângă uşile închise de la vreo cinci, şase compartimente, şi se opreşte în faţa uşii pe care scrie Ferma 4, pe sub care iese lumină.

Înăuntru, aerul miroase a ierburi şi a clorofilă. Lumini de creştere dogoresc peste o sută de culturi supraetajate, la treizeci de niveluri diferite, iar încăperea e plină de plante până în tavan: aici orez, dincolo varză furajeră, varză chinezească lângă rucola, pătrunjel, dedesubt măcriş, apoi cartofi. Aşteaptă ca ochii să i se adapteze la lumina intensă, apoi îl vede pe tatăl ei cocoţat pe scară, la patru metri şi jumătate, într-o încâlceală de furtunuri, cu capul printre lăptuci.

Konstance e suficient de mare ca să înţeleagă că ferma tatei nu seamănă

cu celelalte trei – acelea sunt spaţii îngrijite şi ordonate, în timp ce Ferma 4 e o harababură de cabluri şi senzori, culturi supraetajate aşezate-n fel şi chip, tăvi separate, ticsite de specii diferite, cimbru târâtor lângă brumărele şi morcovi. Din urechile tatei ies fire lungi şi albe; e cu cel puţin două decenii mai bătrân decât taţii celorlalţi copii; mereu cultivă flori necomestibile, doar ca să vadă cum arată, şi bălmăjeşte cu accentul lui caraghios despre ceai din compost. Pretinde că-şi poate da seama după gust dacă salata a dus o viaţă fericită; zice că e suficient să adulmece o dată un bob de mazăre bine copt, ca să se catapulteze la trei catralioane de kilometri, în câmpurile copilăriei sale din Scheria.

Ea îşi face loc până la el şi-l trage de picior. El îi zâmbeşte, ridicându-şi cozorocul.

— Bună, puişor.

Barba argintie îi e spuzită cu bucăţi de pământ, în păr are frunze. Coboară de pe scară, îi înveleşte umerii în pătură şi o conduce până la peretele din fund, de unde ies mânerele de oţel de la treizeci de sertare frigorifice.

— Ia zi, spune el, ce-i o sămânţă?

— O sămânţă e o plăntuţă adormită, un recipient care protejează plăntuţa adormită şi hrană pentru plăntuţa adormită când se va trezi.

— Foarte bine, Konstance. Pe cine vrei să trezeşti în noaptea asta?

Ea observă, cântăreşte răspunsul, fără se grăbească. În cele din urmă, alege al patrulea mâner din stânga şi trage. Din sertar răbufnesc aburi; înăuntru aşteaptă sute de plicuri de plastic, reci ca gheaţa. Alege unul de pe al treilea rând.

— Ah, spune el, citind de pe plic. *Pinus heldreichii*. Pin bosniac. Ai ales bine. Acuma ţine-ţi respiraţia.

Ea inspiră adânc şi ţine aerul în plămâni, iar el rupe plicul şi în palmă îi alunecă o mică sămânţă de jumătate de centimetru, prinsă într-o coajă maro deschis.

— La maturitate, şopteşte el, pinul bosniac poate atinge treizeci de metri înălţime şi face zeci de mii de conuri pe an. Rezistă la gheaţă şi zăpadă, la vânt puternic, la poluare. În sămânţa asta e cuibărit un întreg tărâm sălbatic.

Apropie sămânţa de buzele ei şi zâmbeşte.

— Încă nu.

Sămânța aproape că pare să tremure în așteptare.

— Acum.

Ea suflă; sămânța își ia zborul. Tatăl și fiica o privesc cum plutește deasupra etajerelor pline. Când ajunge aproape de intrare, fata o pierde din vedere, apoi o zărește poposind printre castraveți.

Konstance o apucă între două degete și desprinde sămânța de coajă. Tata o ajută să găurească membrana gelatinoasă a unei tăvi goale; ea împinge sămânța înăuntru.

— Zici că o culcăm, spune ea, dar de fapt o trezim.

Ochii tatei strălucesc sub sprâncenele mari și albe. Îi așterne un culcuș sub o masă aeroponică, se strecoară lângă ea și o roagă pe Sybil să reducă lumina (plantele mănâncă lumină, zice tata, dar până și plantele pot mânca prea mult). Ea își trage pătura sub bărbie, își lipește capul de pieptul tatei, în timp ce întunericul cuprinde camera și ascultă cum îi ticăie inima pe sub salopetă, cum susură țevile în pereți și picură apa din firele lungi și albe ale miilor de radicule în jos, prin straturile de plante până-n șanțurile de sub podea, unde e colectată pentru a fi iarăși pulverizată, iar *Argos* gonește încă zece mii de kilometri prin pustiu.

— Îmi spui povestea mai departe, tată?

— E târziu, Dovlecel.

— Numai partea când vrăjitoarea se transformă-n bufniță. Te rog!

— Bine. Dar doar atât.

— Și partea când se transformă Eton în măgar.

— Bine. Dar după asta dormi.

— După asta dorm.

— Și nu-i spui mamei.

— Și nu-i spun mamei. Pe cuvânt.

Tatăl și fiica zâmbesc, intrând în vechiul lor joc, Konstance se foiește sub pătură, cuprinsă de nerăbdare, apa picură din rădăcini și se simt ca și cum ar moțăi amândoi înăuntrul sistemului digestiv al unei lighioane uriașe și blânde.

— Eton tocmai a sosit în tesalia, tărâm fermecat, spune ea.

— Bun.

— Dar n-a văzut nici o statuie care să prindă viață și nici vreo vrăjitoare

zburând peste acoperişuri.

— Dar slujnica de la hanul unde trage Eton, povesteşte tatăl, îi spune că taman în acea noapte, dacă va îngenunchea în faţa odăii de la ultimul cat al casei şi se va uita prin gaura cheii, va vedea o vrajă. Aşa că, după căderea nopţii, Eton se duce pâş, pâş la uşă şi o vede pe stăpâna casei aprinzând o lampă, aplecându-se deasupra unei lăzi pline cu sute de borcane minuscule de sticlă şi alegând unul. Apoi, femeia se dezbracă de haine şi se unge pe corp cu ce-o fi fost în borcan, din cap până-n picioare. Ia trei bulgări de tămâie, le dă drumul în lampă, rosteşte cuvintele magice…

— Care?

— Rosteşte „gogâltoc“, „dinatrosc“ şi „jimjimsi“.

Konstance râde.

— Data trecută ai zis „fleoşcabum“ şi „pârpoc“.

— Ah, şi alea. Lampa luminează şi mai puternic, apoi – fâs! – se stinge. Şi chiar dacă nu se vede mai nimic, la lumina lunii care se revarsă pe fereastra deschisă, Eton observă cum stăpânei îi cresc pene pe spinare, pe ceafă şi din vârfurile degetelor. Nasul i se întăreşte şi se coroiază, picioarele i se arcuiesc sub forma unor gheare gălbui, braţele se preschimbă în aripi mari şi frumoase, brune la culoare, iar ochii…

— I se fac de trei ori mai mari şi capătă culoarea mierii lichide.

— Exact. Şi apoi?

— Apoi, spune Konstance, îşi întinde aripile şi ţuşti pe fereastră, zburând peste grădină şi dispărând în noapte.

CINCI

MĂGARUL

Cetatea Cucului-din-Nori de Antoniu Diogene, Fila E

Antichitatea occidentală abundă în poveşti ca Măgarul de aur, *celebrul roman picaresc al lui Apuleius, despre oameni preschimbaţi pe nesimţite în măgari. Din care Diogene se inspiră aici fără ruşine; e discutabil dacă a reuşit sau nu să le îmbunătăţească. Traducere de Zeno Ninis.*

De îndată ce bufniţa zboară pe geam, mă şi reped pe uşă. Slujnica deschide caseta de valori şi scotoceşte printre borcanele vrăjitoarei, în timp ce eu mă dezbrac la piele. Mă ung din cap până-n picioare cu alifia aleasă de ea, iau trei bucăţele de tămâie şi le dau drumul în lampă, exact aşa cum văzusem că făcuse vrăjitoarea. Repet cuvintele magice, şi lampa luminează puternic, exact ca mai înainte, apoi se stinge. Închid ochii şi aştept. În curând o să mi schimbe norocul. În curând o să-mi simt braţele preschimbându-se în aripi! În curând o să mă desprind de la pământ, precum caii lui Helios, şi o să mă avânt printre constelaţii spre oraşul ceresc unde vinul curge în valuri pe străzi, iar broaştele ţestoase poartă în spinare prăjituri cu miere! Unde nimeni nu duce lipsă de nimic, bate mereu vântul dinspre soare-apune, şi toate făpturile au scaun la cap!

Şi odată simt cum mă transform începând de la tălpi. Degetele de la mâini şi de la picioare mi se strâng şi se lipesc între ele. Îmi cresc urechile, iar nările mi se fac enorme. Simt cum mi se lungeşte faţa şi cum ceva ce sper să fie penaj îmi creşte din…

BIBLIOTECA PUBLICĂ
DIN LAKEPORT

20 FEBRUARIE 2020
17:08

Seymour

Primul glonț tras s-a înfundat undeva printre romanele de dragoste. Al doilea l-a nimerit pe bărbatul sprâncenat în umărul stâng, învârtindu-l în loc. Bărbatul s-a lăsat într-un genunchi, a pus rucsacul pe covor, ca pe un ou mare și fragil, și s-a îndepărtat de-a bușilea.

Mișcă, spune o voce în mintea lui Seymour. Fugi. Dar picioarele nu ascultă. Zăpada cade dincolo de fereastră. O cămașă de glonț zace lângă raftul cu dicționare. Cristale de panică scânteiază în aer. Jean-Jacques Rousseau spunea, într-o ediție cartonată cu cotor verde aflată chiar acolo, pe raftul următor, JC179.R: *Sunteți pierduți dacă uitați că roadele sunt ale tuturor și că pământul nu este al nimănui!*[6]

6. Jean-Jacques Rousseau, *Discurs asupra inegalității dintre oameni*, traducere de S. Antoniu, București, Editura Științifică, 1958, Partea a II-a, p. 118.

Fugi. Acum.

Și-a găurit canadiana în două locuri, nailonul s-a topit pe margini. Și-a distrus geaca; Bunny o să se supere. Bărbatul sprâncenat se târăște pe culoarul dintre Ficțiune și Nonficțiune, sprijinindu-se în degetele de la o mână. Rucsacul JanSport așteaptă pe covor, cu fermoarul compartimentului principal pe jumătate deschis.

Seymour așteaptă ca tunetul să-i pătrundă în căști. Se uită la apa care se infiltrează printre dalele plafonului pătat și picură în coșul de gunoi pe

jumătate plin. Pic. Poc. Pic.

Zeno

Împușcături? În Biblioteca Publică din Lakeport? Imposibil să afirmi așa ceva fără semne de întrebare. O fi scăpat Sharif un teanc de cărți, o fi cedat în sfârșit o scândură a podelei, veche de un secol, sau o fi dat vreun farsor cu o pocnitoare în baie. Poate o fi trântit Marian ușa cuptorului cu microunde. De două ori.

Nu, Marian s-a dus la Crusty's după pizza, *se întoarce într-o clipită*.

Să fi fost și alți clienți la parter când intraseră el și copiii? La masa de șah, sau în fotolii, sau la computere? Nu mai ține minte.

Parcarea era goală, în afară de Subarul lui Marian.

Sau nu era?

În dreapta lui Zeno, Christopher potrivește perfect reflectorul, ațintindu-l doar asupra lui Rachel-care-o-joacă-pe-slujnica-de-la-han, în timp ce Alex-care-l-joacă-pe-Eton își spune replicile în întuneric, cu vocea lui limpedă și veselă:

— Ce se petrece cu mine? Îmi crește păr pe picioare – măi să fie, astea nu-s pene! Gura mea – parcă nu-i cioc! Și astea nu-s aripi – ci copite! O, nu m-am prefăcut într-o bufniță ageră și puternică, ci într-un măgar mare și prost!

Când Christopher crește iar intensitatea luminii, Alex și-a pus deja capul de măgar din papier-mâché, Rachel încearcă să-și înăbușe râsul în timp ce Alex se împleticește de colo până colo, la boxa portabilă a lui Natalie se aud țipete de bufnițe, iar Olivia-banditul se pregătește în culise, cu masca ei de schi și sabia învelită staniol, așteptând să intre în scenă. Această piesă montată împreună cu copiii e cel mai bun lucru care i s-a întâmplat lui Zeno în viață, cel mai bun lucru pe care l-a făcut vreodată – și totuși ceva nu e în regulă, cele două semne de întrebare îi parazitează circuitele creierului, șerpuind peste toate baricadele pe care încearcă să le ridice în fața lor.

N-a căzut nici o carte. Nu s-a trântit nici o ușă a cuptorului cu microunde.

Zeno se uită peste umăr. Peretele pe care l-au construit la intrarea în secția de literatură pentru copii nu e vopsit pe partea dinspre el, e un simplu

placaj prins în cuie de două scânduri, cu picături răzleţe de vopsea aurie uscată, care strălucesc în lumină. Uşiţa din mijloc e închisă.

— Vai mie, spune Rachel-slujnica, râzând în continuare, trebuie c-am încurcat borcanele vrăjitoarei! Dar nu te teme, Eton, ştiu toate leacurile vrăjitoarei. Du-te şi aşteaptă în grajd, că o să-ţi aduc nişte trandafiri proaspeţi. Îi mănânci, şi vraja se destramă numaidecât, te vei transforma din măgar la loc în om cât ai da din coadă.

Din boxa lui Natalie se aude ţârâitul nocturn al greierilor care-şi freacă aripioarele. Pe Zeno îl trece un fior.

— Ce coşmar! strigă Alex-măgarul. Încerc să vorbesc, dar nu scot pe gură decât răgete şi behăieli! O să mi se schimbe vreodată norocul?

Christopher se alătură Oliviei în întunericul din culise, punându-şi şi el o mască de schi. Zeno îşi freacă mâinile. De ce-i e frig? Doar e o seară de vară, nu? Nu, nu, e februarie în Lakeport, poartă palton şi două perechi de şosete de lână – e vară doar în piesa copiilor, vară în Tesalia, tărâm fermecat, iar bandiţii sunt pe cale să jefuiască hanul, apoi vor pune în spinarea lui Eton-preschimbat-în-măgar desagi plini cu bunuri furate şi-l vor mâna afară din oraş.

Cele două bubuituri de jos au o explicaţie benignă; bineînţeles că da. Dar ar trebui să coboare până acolo. Doar ca să se asigure.

— O, nu trebuia să-mi bag eu nasul în vrăji din astea, spune Alex. Numai de-ar veni odată servitoarea cu trandafirii ăia.

Seymour

Dincolo de ferestrele bibliotecii, dincolo de furtună, orizontul înghite soarele. Bărbatul rănit, cel cu sprâncene groase, s-a târât până la baza scării şi s-a ghemuit acolo. Sângele îi pătează tricoul în partea de sus, acoperind MARI din ÎMI PLAC CĂRŢILE MARI, colorându-i gâtul şi umărul într-un stacojiu aprins. Gândul că în corp există o asemenea culoare extravagantă îl înspăimântă pe Seymour.

Ar fi vrut doar să ciuntească puţin agenţia imobiliară Eden’s Gate, aflată de partea cealaltă a zidului bibliotecii. Să transmită un mesaj. Să trezească lumea. Să fie un războinic. Dar ce făcuse?

Bărbatul rănit îndoaie mâna dreaptă, caloriferul din stânga lui Seymour şuieră şi, băiatul se trezeşte în sfârşit din paralizie. Ridică rucsacul, dă fuga

cu el în acelaşi colţ de la Nonficţiune, îl ascunde pe un raft mai de sus decât prima oară, apoi aleargă până la intrare şi se uită peste afişul lipit pe geam:

MÂINE
O SINGURĂ REPREZENTAŢIE
CETATEA CUCULUI-DIN-NORI

Prin perdeaua de ninsoare, pe lângă şirul de ienuperi, desluşeşte ca într-un glob decorativ cu zăpadă cutia pentru cărţi, trotuarul pustiu şi, ceva mai departe, forma unui Pontiac sub o movilă de zăpadă. La intersecţie apare o siluetă într-o canadiană cireşie, care se apropie de bibliotecă ducând în braţe o stivă de cutii de pizza.

Marian.

Pune zăvorul, stinge lumina, o ia la fugă pe lângă secţia referinţelor, ocolindu-l pe bărbatul rănit, şi se îndreaptă spre ieşirea de incendiu din spatele bibliotecii. Pe uşă scrie IEŞIRE DE URGENŢĂ. SE VA DECLANŞA ALARMA.

Ezită. Când îşi dă la o parte căştile, zgomotele năvălesc înăuntru. Bâzâitul boilerului, pic-poc-ul infiltraţiilor, un zgomot îndepărtat, disonant, care aduce cu ţârâitul greierilor şi ceva ca o sirenă de poliţie: la câteva străzi distanţă, dar apropiindu-se repede.

Sirene?

Îşi trage căştile la loc şi pune ambele mâini pe bara uşii. Alarma electronică începe să urle, iar Seymour scoate capul în ninsoare. Lumini albastre şi roşii baleiază strada.

Băiatul îşi retrage capul, uşa se închide, şi alarma amuţeşte. Când aleargă înapoi la intrarea principală, un vehicul al poliţiei, cu girofarul pornit, se urcă pe jumătate pe trotuar, aproape izbind cutia de retur pentru cărţi. Portiera şoferului se deschide brusc, o siluetă iese valvârtej, iar Marian scapă pizzele din mână.

Un proiector se fixează asupra intrării în bibliotecă.

Seymour se lasă la podea. O să dea buzna înăuntru, o să-l împuşte şi o să se termine totul. Dă fuga la biroul de la recepţie, îl împinge peste preşul de la intrare şi baricadează cu el uşa din faţă. Ia apoi raftul cu cărţi audio, împrăştiind în toate direcţiile casete şi CD-uri, şi-l împinge spre fereastra care dă în faţa clădirii. Apoi se ghemuieşte cu spatele la el şi încearcă să-şi

tragă sufletul.

Cum de-au ajuns aşa de repede? Cine chemase poliţia? E posibil ca două focuri de armă să se audă la cinci cvartale depărtare, la secţia de poliţie?

A împuşcat un om; n-a detonat bombele; Eden’s Gate e neatinsă. A făcut o mare varză. Ochii bărbatului rănit de la baza scării îi urmăresc fiecare mişcare. Chiar şi în lumina crepusculară, voalată de ninsoare, Seymour îşi dă seama că pata de sânge de pe tricoul lui s-a mărit. În urechi are încă cele două căşti verde-limetă fără fir – sigur sunt conectate la un telefon.

Zeno

Christopher şi Olivia, cu măştile de schi pe faţă, îndeasă bogăţii în desagii de pe spinarea lui Eton-măgarul-care-li-s-a-nimerit-în-cale.

— Au, ce greu e, te rog să te opreşti, e o neînţelegere la mijloc, eu nu-s dobitoc, ci om, un păstor simplu din Arcadia.

Iar Christopher-care-e-Banditul-Numărul-Unu spune:

— Ce-i cu măgarul ăsta de zbiară aşa ca un apucat?

Şi Olivia-care-e-Banditul-Numărul-Doi continuă:

— Dacă nu-şi ţine gura, o să ne prindă, şi-l croieşte pe Alex cu sabia ei îmbrăcată în staniol, moment în care izbucneşte alarma de evacuare de la parter, apoi se opreşte.

Toţi cei cinci copii se uită spre Zeno, care stă în primul rând, apoi par să decidă că trebuie să fie tot un test, aşa că bandiţii mascaţi continuă să prăduiască hanul.

Zeno se ridică, simţind vechiul junghi de durere în şold. Le face actorilor săi un semn aprobator, şontâcăie spre fundul camerei şi crapă puţin uşiţa arcuită. Lumina de pe scară e stinsă.

De la parter se aude o învălmăşeală de hârşâieli, ca şi cum cineva ar muta din loc un raft. Apoi din nou linişte.

În capul scării se vede doar lumina roşie a semnului de IEŞIRE, care transformă auriul peretelui din placaj într-un verde-otravă înspăimântător, din depărtare se aude urletul unei sirene, şi o lumină roş-albastră-roş-albastră măturămarginile scării.

Amintirile năvălesc în întuneric: Coreea, un parbriz făcut ţăndări,

siluetele unor soldaţi colcăind pe un deal acoperit de zăpadă. Găseşte balustrada, coboară încet două, trei trepte, apoi îşi dă seama că la baza scării stă chircită o formă.

Sharif ridică ochii la el, cu chipul supt. Pe umărul stâng al tricoului are o umbră, o pată sau ceva mai rău. Îşi duce arătătorul mâinii stângi la buze.

Zeno şovăie.

Du-te înapoi, îi face semn Sharif.

Se întoarce, încearcă să nu facă zgomot cu bocancii pe scări; deasupra lui se înalţă ameninţător peretele auriu.

ὦ ξένε, ὅστις εἶ, ἄνοιξον, ἵνα μάθῃς ἃ θαυμάζεις

Inscripţia în greaca veche i se pare brusc străină şi sinistră în severitatea ei. Preţ de-o clipă, la fel ca Antoniu Diogene cercetând scrisul pe o ladă veche de secole, Zeno se simte ca un venetic sosit din viitor, aflat în pragul unui trecut de nepătruns şi cu desăvârşire străin. *Străine, oricine ai fi…* Ar fi absurd să pretindă că înţelege câtuşi de semnificaţia acelor cuvinte.

Se furişează îndărăt prin uşa arcuită şi o încuie în urma lui. Pe scenă, bandiţii îl mână pe Eton-măgarul pe drumul pietruit departe de Tesalia.

— N-am mai văzut măgar bun de nimic ca ăsta, zău aşa, spune Christopher.

Se văicăreşte la fiecare pas.

Olivia spune:

— Hai să-i tăiem gâtul şi să-l aruncăm într-o prăpastie de îndată ce ajungem la tainiţa noastră şi descărcăm prada.

Iar Alex îşi trage capul de măgar peste nas şi se scarpină pe frunte.

— Domnule Ninis?

Lumina reflectorului e orbitoare. Zeno se sprijină de un scaun pliant, ca să nu-şi piardă echilibrul.

— Îmi pare rău că m-am încurcat la replică adineauri, spune Christopher prin masca de schi.

— Nu, nu, spune Zeno, încercând să vorbească încet. Te descurci minunat. Şi voi, ceilalţi. E foarte amuzant. Genial. O să faceţi furori.

Din boxă se-aude ţârâit de greieri şi cicade. Norii de carton joacă pe firele lor. Toţi cei cinci copii îl privesc. Ce-ar trebui să facă?

— Deci, ce facem, spune Olivia-banditul, rotindu-şi sabia de plastic, îi dăm înainte cu povestea?

ȘASE

TAINIȚA BANDIȚILOR

Cetatea Cucului-din-Nori de Antoniu Diogene, Fila Z

…simțeam în nările mele mari parfumul trandafirilor care creșteau în ultimele grădini de la marginea orașului. O, ce mireasmă suavă, melancolică! Dar de fiecare dată când trăgeam într-acolo, ca să cercetez, bandiții cei cruzi mă băteau cu bețele și săbiile lor. Greutatea mă împungea în coaste prin desagi, mă dureau copitele nepotcovite, drumul șerpuia tot mai sus, spre munții stâncoși și pârjoliți din nordul Tesaliei, și iarăși mi-am blestemat norocul. De fiecare dată când deschideam gura ca să mă tângui, scoteam câte un răget zgomotos, jalnic, iar ticăloșii mă croiau și mai tare.

Stelele scăpătară, soarele se înălță alb și dogoritor, iar ei mă mânară tot mai sus în munți, acolo unde nu mai creșteau de nici unele. Muștele mă sâcâiau, spinarea îmi luase foc și cât vedeam cu ochii se întindeau doar pietre și stânci. Când ne oprirăm, mă lăsară să rumeg urzici țepoase care-mi pișcau buzele moi, deși desagii mei dădeau pe dinafară de tot ce furaseră ei de la han, nu doar brățările și diademele împodobite ale nevestei hangiului, ci și pâini moi și albe, carne sărată și brânză de oaie.

Pe înnoptate, sus, într-o trecătoare stâncoasă, ajunserăm la gura unei peșteri. Alți tâlhari ieșiră să-i îmbrățișeze pe tâlharii care mă aduseseră acolo și mă împoldiră printr-un șir de încăperi care scânteiau de aur și argint furat, lăsându-mă într-o peșteră mizeră, neluminată. Nu-mi dădură de mâncare decât niște paie mucede, iar de băut n-aveam decât un firicel de apă ce răzbătea prin piatră, și toată noaptea, peștera răsună de râsetele nelegiuiților care se ospătau. Mi-am plâns…

CONSTANTINOPOL

TOAMNA ANULUI 1452

Ana

Împlinește doisprezece ani, deși n-o sărbătorește nimeni. Nu mai aleargă printre ruine, jucându-se de-a Ulise care intră pe furiș în palatul lui Alcinou cel viteaz; de parcă, atunci când Kalafates aruncase pergamentul lui Licinius în flăcări, s-ar fi făcut scrum și regatul feacilor.

Mariei i-a crescut la loc părul în locul unde i-l smulsese Kalafates, iar vânătăile de sub ochi au pălit de mult, dar rana mai adâncă pe care o poartă-n ea nu trece. Se strâmbă la lumina soarelui, uită denumirile lucrurilor, nu termină frazele. O doare capul atât de rău, încât caută cu disperare întunericul. Iar într-o dimineață senină, înainte să sune clopotul de prânz, Maria lasă acul și foarfeca și se freacă la ochi.

— Ana, nu văd.

Văduva Teodora se încruntă pe scăunelul ei; celelalte brodărese ridică ochii, apoi își văd de lucrul lor. Kalafates e chiar acolo, la parter, stă de vorbă cu o față bisericească. Maria flutură din brațe, dărâmând obiectele de pe masă. O papiotă i se rostogolește la picioare, desfăcându-se încet.

— E fum?

— Nu e fum, surioară. Haide.

Ana o conduce pe scările de piatră până în chilia lor și se roagă: Sfântă Coralia, ajută-mă să fiu mai bună, ajută-mă să învăț punctele, ajută-mă să dreg lucrurile. Dar abia peste un ceas Maria își poate vedea propria mână chiar în fața ochilor. La masa de seară, femeile încearcă diferite diagnostice. Strangurie? Criză de friguri? Evdochia scoate un talisman; Agata recomandă ceai de astragalus și creț ișor. Dar ceea ce brodăresele trec sub

tăcere e bănuiala că vechiul manuscris al lui Licinius şi-a făcut lucrarea de magie neagră – că, deşi a fost distrus, le năpăstuieşte în continuare pe surori.

Ce vrăjitorie mai e şi asta?

Îţi împui capul cu nimicuri.

După rugăciunile de seară, văduva Teodora intră în chilia lor cu un mangal în care fumegă nişte ierburi, se aşază lângă Maria şi-şi îndoaie sub ea picioarele lungi.

— Acum o veşnicie, spune ea, am cunoscut un om care lucra la cuptorul cu var şi care acum vedea limpede, iar în ceasul următor nu mai vedea nimic. Cu vremea, lumea i s-a întunecat precum întunecimile iadului şi nici un doctor, de-al nostru sau străin, nu l-a putut ajuta. Dar nevastă-sa şi-a pus nădejdea în Dumnezeu, a pus ban pe ban, a ieşit cu el pe poarta din Silivri, ocrotită de Dumnezeu, şi l-a dus la altarul Fecioarei de la Izvor, iar maicile i-au îngăduit să bea din puţul sfânt. Şi când cuptorarul s-a întors…

Teodora desenează o cruce în aer când îşi aduce aminte, iar fumul pluteşte de la un perete la altul.

— Ce? şopteşte Ana. Ce s-a întâmplat când s-a întors cuptorarul?

— A văzut pescăruşii pe cer, corăbiile pe mare şi albinele zburând din floare-n floare. Şi cât i-a fost dat să mai trăiască, oamenii au pomenit de acea minune ori de câte ori le ieşea în cale.

Maria stă pe patul de scânduri, cu mâinile în poală ca nişte vrăbii răpuse.

— Câţi bani trebuie? întreabă Ana.

O lună mai târziu, pe înserat, Ana se opreşte într-un gang de sub zidul mânăstirii Sfânta Teofana. Priveşte. Ascultă. Se caţără. Când ajunge sus, se strecoară printre gratiile de fier. De-acolo face doar un mic salt până pe acoperişul cămării, unde stă un timp ghemuită, cu urechile la pândă.

Dinspre bucătării vine fum; dinspre biserică răzbate slab un cântec. Se gândeşte la Maria, care stă acum pe patul de scânduri, strângând din ochi ca să desfacă şi să recoasă o cunună simplă pe care Ana încercase s-o brodeze ceva mai devreme. În întunericul tot mai gros, îl vede pe Kalafates apucând-o pe Maria de păr. O târăşte pe coridor, capul i se loveşte de treaptă, iar Ana simte ea însăşi lovitura, iar în faţa ochilor îi explodează scântei.

Coboară de pe acoperiș, intră în cuibar și înhață o găină. Pasărea țipă o singură dată înainte ca Ana să-i rupă gâtul și s-o ascundă sub rochie. Apoi urcă înapoi pe acoperișul cămării, se strecoară iar printre drugii de fier, coboară pe iederă.

În ultimele săptămâni a vândut în târg patru găini furate, cu șase bănuți de aramă – care abia-i ajung pentru o binecuvântare pentru soră-sa la altarul Fecioarei de la Izvor. Imediat ce papucii ei ating pământul, o ia la goană prin gang, cu zidul mânăstirii în stânga, și iese în strada unde o mare de oameni și animale se revarsă în ambele direcții în lumina scăpătată. Cu capul în jos, cu găina sub braț, Ana intră în piață, nevăzută ca o umbră. Până când simte o mână pe spatele rochiei.

E un băiat cam de vârsta ei. Cu ochi bulbucați, mâini uriașe, desculț, atât de slăbănog, că-s numai ochii de el – îl știe, e nepot de pescar și-l cheamă Himerius, e genul de băiat despre care bucătăreasa Chryse ar spune că-i rău ca durerea de dinți și nefolositor ca psalmii pentru un cal mort. Pe frunte îi cade o șuviță groasă de păr, la brâu i se iețește mânerul unui cuțit și zâmbește ca omul care se știe în avantaj.

— Furi de la slujitoarele Domnului?

Inima îi bubuie atât de tare, că se și miră că trecătorii n-o aud. Poarta de la Sfânta Teofana nu-i departe, se și vede – ar putea s-o târască până acolo, s-o dea de gol, s-o pună să-și desfacă rochia. Mai văzuse ea hoți spânzurați: în toamna anului trecut, îmbrăcaseră trei din ăștia ca niște târfe, îi urcaseră invers pe măgari și-i duseseră la spânzurătoare în Amastrianum[7], iar cel mai tânăr dintre ei nu părea cu mult mai copt decât Ana.

7. Piață publică din Constantinopol, care a funcționat până la sfârșitul Imperiului Bizantin și unde aveau loc mutilări și execuții publice. (n. red.)

Ar fi în stare s-o spânzure pentru c-a furat păsări? Băiatul se uită îndărăt prin gang la zidul pe care coborâse fata, cumpănind.

— Știi mânăstirea de pe stâncă?

Ea încuviințează din cap cu teamă. E o ruină la marginea orașului, lângă portul Sofia, un loc înfricoșător, împrejmuit de apă din trei părți. Cu trei secole în urmă, se prea poate să fi fost o mânăstire primitoare, dar acum arată ca o relicvă sinistră și pustie. Băieții de pe cea de-a Patra Colină i-au

spus că e bântuită de duhuri mâncătoare de suflete, care-şi poartă şambelanul dintr-o odaie în alta pe un tron de oase.

Doi castilieni în veşminte de brocart şi trăsnind a parfum trec pe lângă ei pe cai, iar Himerius se dă la o parte din calea lor, făcând o mică reverenţă.

— Am auzit, spune Himerius, că-n mânăstire se găsesc multe obiecte din vremuri străvechi: cupe de fildeş, mănuşi cusute cu safire, piei de leu. Am auzit că patriarhul ţinea în nişte pocale de aur fărâme lucitoare din Duhul Sfânt.

Clopotele de la mai mult de zece biserici încep să bată domol, iar băiatul priveşte peste capul ei, clipind cu ochii lui imenşi, de parc-ar vedea nestemate sclipind în noapte.

— În oraşul ăsta sunt străini care plătesc gras pentru vechituri. Te duc eu cu barca până la mânăstire, tu te sui până acolo, umpli un sac şi vindem ce găseşti. Ne întâlnim sub turnul lui Belizarie în următoarea noapte când s-o isca fum din mare. Dacă nu, o să le spun măicuţelor sfinte de vulpea care le fură găinile.

Fum din mare – vrea să spună ceaţă. În fiecare după-amiază, Ana se uită pe fereastra atelierului, dar zilele de toamnă rămân frumoase, cu cerul de un albastru limpede de te doare inima, o vreme atât de senină, că vezi în odaia lui Isus, cum spune Chryse. De pe străduţele înguste dintre case, Ana zăreşte uneori în depărtare mânăstirea: un turn prăbuşit, ziduri ameţitoare, ferestre acoperite cu cărămizi. E o ruină. Mănuşi cusute cu safire, piei de leu – Himerius e un prost, şi numai un prost ar crede în basmele lui. Şi totuşi, dincolo de frica ei se înfiripă o rază de speranţă. Ca şi cum o parte din ea şi-ar dori să vină ceaţa.

Şi iată că într-o după-amiază vine: un torent alb învolburat se revarsă în amurg dinspre Propontis[8], gros, rece, tăcut, înecând oraşul. De la fereastra atelierului, Ana vede cum dispare bolta centrală a Bisericii Sfinţilor Apostoli, apoi zidurile Sfintei Teofana, apoi curtea de dedesubt.

8. Străveche denumire a Mării Marmara.

După rugăciune, când se lasă întunericul, se furişează de sub pătura pe care o împarte cu Maria şi dă fuga la uşă.

— Pleci?

— Doar până la toaletă. Odihneşte-te, surioară.

Pe coridor, pe la marginea curţii, ca să nu dea peste paznic, apoi pe străzile întortocheate. Ceaţa dizolvă ziduri, reconfigurează sunete, transformă siluete în umbre. Ana merge iute, încercând să nu se gândească la spaimele nocturne de care fusese sfătuită să se ferească: vrăjitoare care umblă haihui, boli de care te molipseşti din aer, vagabonzi şi ticăloşi fără căpătâi, zăvozii nopţii pândind în neguri. Trece nevăzută pe lângă case de fierari, blănari, cizmari – toţi zăvorâţi înăuntru, toţi ascultând de zeii lor. Coboară treptele abrupte până la piciorul turnului, unde aşteaptă şi tremură. Lumina lunii se prelinge în ceaţă ca laptele.

Cu un amestec de uşurare şi dezamăgire, trage concluzia că Himerius trebuie să fi renunţat la plan, dar iată-l apărând din întuneric. Duce pe umărul drept o frânghie, în mâna stângă un sac şi o conduce fără un cuvânt pe o poartă pescărească, pe o plajă plină de pietre, pe lângă câteva bărci răsturnate, până la o luntre priponită pe pietriş.

Atât de peticită, cu scândurile atât de putrede, încât cu greu se poate numi barcă. Himerius lasă frânghia şi sacul la probă, trage barca în apă şi intră-n mare până la glezne.

— O să plutească?

Băiatul pare jignit. Ea urcă în luntre, el o împinge pe pietriş şi sare sprinten peste bord. Potriveşte vâslele în inele, aşteaptă un moment, palele clipocesc pic, pic, pic, un cormoran trece pe deasupra lor, iar băiatul şi fata se uită amândoi după el cum iese din ceaţă, apoi se face iar nevăzut.

Ea îşi înfige unghiile în banc în timp ce el vâsleşte spre port. O caracă ancorată se înalţă dintr-odată lângă ei, murdară, imensă şi năpădită de scoici, cu parapete imposibil de înalte, apa neagră sorbindu-i carena şi lanţurile ancorei înfăşurate în alge. Corăbiile i se păruseră întotdeauna sprintene şi maiestuoase; de aproape însă, îi fac părul măciucă.

La fiecare răsuflare se aşteaptă să-i oprească cineva, dar nimeni nu-i opreşte. Ajung la un dig din larg, Himerius lasă vâslele şi atârnă la pupă două plase fără momeală în ele.

— Dacă întreabă cineva, am ieşit la pescuit, şopteşte el, scuturând una din plase ca pe o dovadă.

Luntrea se leagănă; aerul duhnește a crustacee; în larg, dincolo de dig, valurile se sparg de stânci. Ana nu fusese niciodată atât de departe de casă.

Din când în când, băiatul se apleacă înainte și scoate apă dintre picioarele lui desculțe cu un vas larg la gură. În spatele lor, mărețele turnuri din Portus Palatii au pierit în ceață și nu mai există nimic altceva decât valurile izbindu-se de stânci în depărtare, vâslele lovindu-se de barcă și teroarea ei care se îmbină cu exaltarea.

Când ajung la o deschizătură în dig, băiatul arată cu bărbia spre bezna învolburată din larg.

— Dacă ne păcălim cu fluxul, curentul care trece pe-aici ne poate împinge direct în larg. Mai înaintează puțin, apoi priponește vâslele și-i întinde sacul și frânghia. Ceața e așa de groasă, încât la început ea nici nu vede zidul, iar când îl vede în sfârșit, i se pare cel mai vechi și mai obosit lucru din lume.

Luntrea se ridică și coboară, și de undeva din oraș se aud clopotele bătând o dată, ca de la capătul lumii. Din catacombele minții ei se revarsă orori: duhuri oarbe, demonul șambelan pe tronul lui de oase, cu buzele înnegrite de sângele pruncilor.

— Vezi găurile de scurgere acolo, în vârf? șoptește Himerius.

Ea vede doar un morman imens de cărămizi, încrustat cu midii acolo unde se iește din apă, striat cu alge, cu porțiuni decolorate, înălțându-se parcă la infinit în neguri.

— Dac-ajungi până acolo, o să te poți strecura înăuntru.

— Și apoi?

Ochii lui imenși par aproape strălucitori în întuneric.

— Umpli sacul și-l cobori pe frânghie până la mine.

Himerius se apropie cât poate cu prova de zid; Ana privește în sus și se înfioară.

— E frânghie zdravănă, spune el, ca și cum de calitatea frânghiei s-ar teme ea.

Un liliac solitar descrie un opt deasupra luntrei, apoi pleacă. Dacă n-ar fi fost ea, Maria ar fi avut ochi buni. Maria ar fi putut ajunge cea mai iscusită brodăreasă a văduvei Teodora; Dumnezeu i-ar fi surâs. Ana e cea care nu poate sta locului, care nu poate învăța, care le-a făcut pe toate de-a-

ndoaselea. Priveşte apa întunecată, sticloasă, şi-şi imaginează cum o va înghiţi. Ce, n-ar merita?

Îşi atârnă de gât frânghia şi sacul, apoi scrijeleşte litere pe oglinda propriei minţi. A adică ἄλφα adică alfa; B adică βῆτα adică beta. Ἄστυ înseamnă oraşe; νόον înseamnă minte; ἔγνω înseamnă învăţat. Barca se clatină primejdios când Ana se ridică în picioare. Împingând mai întâi o vâslă, apoi pe cealaltă, Himerius aduce pupa chiar la baza peretelui, luntrea scârţâie când valul o împinge în jos, se zguduie când o împinge-n sus, iar Ana se agaţă cu mâna dreaptă de un smoc de alge crescute într-o scobitură, găseşte un mic prag pentru mâna stângă, scoate un picior din barcă şi-şi lipeşte trupul de zid, simţind cum luntrea alunecă de sub ea.

Stă lipită de cărămizi în timp ce Himerius se îndepărtează cu barca. Sub ea nu se mai vede decât apa neagră, cât de adâncă, asta numai Sfânta Coralia ştie, şi numai Sfânta Coralia ştie cât e de rece şi ce orori o însufleţesc. Nu-i rămâne decât să urce.

Constructorii şi trecerea vremii au lăsat cărămizi ieşite în afară din loc în loc, aşa că-şi găseşte lesne puncte de sprijin şi oricât i-ar fi de teamă, în scurt timp se lasă absorbită de ritmul căţărării. Sprijină o mână, apoi pe cealaltă, sprijină un picior, apoi pe celălalt; în curând, Himerius şi apa de dedesubt dispar în ceaţă, iar ea urcă pe zid ca pe o scară spre nori. Dacă nu ţi-e îndeajuns de frică, atenţia îţi slăbeşte; dacă ţi-e prea frică, paralizezi. Întinzi mâna, te prinzi, împingi, urci, întinzi mâna. În minte nu mai e loc pentru nimic altceva.

Cu frânghia şi sacul în jurul gâtului, Ana urcă printr-o stratigrafie de cărămizi putrede, toate epocile de la primul la ultimul împărat, şi în curând găurile de care pomenise Himerius se ivesc deasupra ei: un şir de guri de scurgere ornamentale, în formă de capete de leu, cât ea de mari. Reuşeşte să se ridice şi să treacă prin gura deschisă a unuia dintre lei. Când simte ceva solid sub genunchi, îşi răsuceşte umerii şi iese târâş prin jgheabul clisos.

Udă şi murdară de noroi, coboară într-o încăpere care trebuie să fi fost pe vremuri un refectoriu. Undeva, în faţă, şobolani mişună în întuneric.

Opreşte-te. Ascultă. Grinzile tavanului s-au prăbuşit aproape toate, iar la lumina lunii filtrate de ceaţă vede o masă plină de gunoaie, lungă cât atelierul lui Kalafates, care ocupă mijlocul camerei, năpădită de o grădină

de ferigi. Pe un perete atârnă o tapiserie distrusă de ploaie; când o atinge pe margine, vietăți ascunse în spatele ei se retrag fâlfâind și mai adânc în beznă. Degetele ei dau peste o scoabă de fier în perete, foarte ruginită, folosită poate pentru torțe. O avea vreo valoare? Himerius zugrăvise comori uitate – ea se gândise la palatul viteazului Alcinou –, dar locul ăsta nu seamănă deloc cu un tezaur; vremea și intemperiile au ros totul; e o împărăție a șobolanilor și orice șambelan o fi vegheat asupra ei în vremuri de demult trebuie să fie mort de trei sute de ani.

În dreapta Anei se cască ceea ce ar putea fi un hău, dar se dovedește a fi o scară. Înaintează pe dibuite pe lângă zid, pas cu pas; scara se răsucește, se bifurcă, iar se bifurcă. Încearcă un al treilea coridor și dă peste un fel de chilii monahale înșirate pe ambele laturi ale coridorului. În față, ceea ce pare a fi un morman de oase, foșnetul frunzelor uscate, o spărtură în podea gata s-o înghită.

Se întoarce, înaintează poticnit, iar în crâmpeiul de lumină spectrală, spațiul și timpul se confundă. Cât de departe să fie de camera cu masa cea lungă? De cât timp e acolo? Oare Maria doarme, sau e trează și speriată, așteptând-o încă pe Ana să se întoarcă de la toaletă? Oare Himerius o așteaptă, frânghia lui o fi suficient de lungă, i-o fi înghițit marea, pe el și barca lui șubredă?

O cuprinde o sfârșeală. Riscase totul în zadar; în curând vor cânta cocoșii, vor începe rugăciunile de dimineață, iar văduva Teodora va deschide ochii. Se va întinde după rozariu, va îngenunchea pe piatra rece.

Ana găsește pe dibuite drumul înapoi până la scară și urcă până la o ușiță de lemn. O deschide și intră într-o încăpere rotundă, parțial neacoperită, care miroase a noroi, a mușchi și a timp. Și încă a ceva.

Pergament.

Tavanul, atât cât a rămas din el, e gol, neted și neîmpodobit, de parcă Ana ar fi pătruns într-un imens craniu găurit, iar pereții cămăruței, abia vizibili prin ceața luminată de lună, sunt tapetați din podea și până-n tavan cu dulapuri fără uși. Unele sunt pline de gunoaie și mușchi. Dar altele sunt pline de cărți.

I se taie răsuflarea. Aici un teanc de hârtii putrede, colo un sul ferfenițit, dincolo un vraf de codice legate și udate de ploi. Își amintește de vocea lui

Licinius: *Dar şi cărţile mor, la fel ca oamenii.*

Umple sacul cu vreo cinci, şase manuscrise, câte intră, şi-l cară îndărăt pe scări, apoi pe coridor, bâjbâind la cotituri. Când nimereşte în sala mare cu tapiseria, leagă gâtul sacului de un capăt al frânghiei, se suie pe un morman de dărâmături şi se strecoară prin gura de scurgere, împingând sacul în faţă.

Frânghia bine întinsă scoate un pârâit ascuţit, căznit, când o lasă în jos pe lângă zid. Tocmai când se gândeşte că băiatul plecase şi o lăsase acolo pradă morţii, Himerius şi luntrea lui îşi fac apariţia lângă zid, învăluiţi în ceaţă şi mult mai mărunţi decât se aşteptase ea să-i vadă. Frânghia slăbeşte, greutatea se desprinde, iar Ana dă drumul capătului ei.

Urmează coborârea. Dacă priveşte pe sub tălpi, simte cum i se face rău de la stomac, aşa că se uită doar la mâini, apoi la degetele de la picioare, alunecă în jos pe iederă, capere şi smocuri de cimbru sălbatic, iar după un minut simte bancul sub piciorul stâng, apoi sub dreptul, şi a ajuns în barcă.

Degetele îi sunt jupuite, rochia plină de noroi, nervii întinşi.

— Ai stat prea mult, şuieră Himerius. E aur acolo? Ce-ai găsit?

Noaptea îşi ridică deja poalele când trec de dig şi intră în port. Himerius smuceşte de vâsle cu atâta forţă, încât Ana se teme să nu se rupă cozile şi scoate din sac un prim manuscris. E mare şi pătat de cerneală, iar când încearcă să întoarcă prima pagină, se rupe. Pagina e plină de un soi de liniuţe verticale. Şi următoarea e la fel, coloane după coloane de semne folosite pentru a ţine socoteala. Toată cartea pare la fel. Recipise? Să fie un soi de registru? Mai ia o carte, una mai mică, dar şi aceasta pare plină de coloane cu semne de acelaşi fel, numai că e pătată de apă, poate şi arsă.

Simte un gol în inimă.

Ceaţa e inundată de o lumină palidă, de culoarea lavandei, iar Himerius lasă vâslele o clipă, îi ia din mână cel de-al doilea manuscris, îl miroase şi se încruntă la ea cu sprâncenele împreunate.

— Ce-i asta?

El se aşteptase la piei de leopard. La cupe de vin făcute din fildeş şi bătute cu nestemate. Ea-şi scotoceşte memoria şi-l găseşte acolo pe Licinius, cu buzele ca nişte viermi alburii încuibaţi în barbă.

— Chiar dacă nu-s valoroase pentru conţinut, o să fie pentru pieile pe care sunt scrise. Pot fi curăţate şi refolosite…

Himerius pune manuscrisul înapoi în sac, îl împinge cu piciorul, iritat, apoi continuă să vâslească. Uriașa caracă ancorată pare să plutească pe suprafața unei oglinzi, iar Himerius trage luntrea la țărm, unde mareea n-o mai ajunge, o răstoarnă, își petrece cu grijă pe după umăr colacul de sfoară și o ia din loc, cu sacul pe celălalt umăr și Ana în urma lui, ca un căpcăun și roaba lui din poezioarele doicilor.

Trec prin cartierul genovez, cu case înalte și mândre, multe cu geamuri la ferestre, unele cu fațade din mozaic și balcoane ornamentale unde se stă la soare, cu vedere la digurile dinspre Cornul de Aur. La intrarea în cartierul venețian, câțiva străjeri stau și cască lângă o poartă și-i lasă pe copii să intre abia catadicsind să-i privească.

Trec pe lângă un șir de ateliere și se opresc în fața unei porți.

— Dacă vorbești, să-mi zici frate, spune Himerius. Dar mai bine nu vorbești.

O slujnică beteagă de-un picior îi duce într-o curte unde un smochin singuratic se luptă pentru lumină și așteaptă acolo rezemați de un zid, cocoșii cântă, câinii latră, și Ana își imaginează cum se cațără clopotarii chiar atunci prin ceață, întinzându-se după frânghii ca să trezească orașul, cum negustorii de lână ridică obloanele, hoții de buzunare se întorc tiptil acasă, călugării își croiesc prima lovitură de bici a zilei, crabii dormitează sub bărci, rândunicile-de-mare se afundă în apa de la mal pentru micul dejun, bucătăreasa Chryse scormonește focul din vatră, să-l învie. Văduva Teodora urcă scările de piatră până în atelier.

Apără-ne, Doamne, de trândăvie, slăvit fie numele Tău.

Căci am păcătuit în neștire.

Cinci pietre cenușii de la capătul opus al curții se transformă în gâște care se trezesc, bat din aripi, se întind și gâgâie la ei. În curând, cerul capătă culoarea betonului, iar străzile se umplu de căruțe. Maria o să-i spună văduvei Teodora că Ana are guturai sau febră. Dar cât să țină asemenea șiretlic?

Într-un sfârșit se deschide o ușă și un italian adormit, într-o haină de catifea cu mâneci trei sferturi, îl măsoară din ochi pe Himerius suficient ca să tragă concluzia că e lipsit de importanță, apoi închide iar ușa. Ana scormonește printre manuscrisele ude în lumina abia mijită. Primele pagini

pe care le nimerește sunt atât de pătate de mucegai, că nu poate deslușI nici măcar o singură literă.

Licinius era mort după vellum – un pergament făcut din piele de viței scos din burta maică-sii înainte să-l fete. Zicea că să scrii pe vellum e ca și cum ai asculta cea mai aleasă muzică, dar pielea din care sunt făcute cărțile astea pare grosolană, rugoasă și miroase a supă râncedă. Himerius are dreptate: nu scoți nici un ban pe așa ceva.

O slujnică trece pe lângă ei cu un castron cu lapte, mergând cu pași mici ca să nu-l verse, iar Ana e atât de lihnită de foame, încât îi joacă toată curtea în fața ochilor. Iar a greșit-o. Văduva Teodora o s-o bată cu bastonul, Himerius o s-o dea în vileag că fură găini de la mânăstire, Maria n-o să aibă niciodată destui arginți pentru o binecuvântare la altarul Fecioarei de la Izvor, iar când Ana o să atârne în știreang, gloata o să spună bogdaproste.

Cum ajunge cineva să ducă o viață ca asta? Adică ea poartă lenjeria care-i rămâne de la soră-sa și o rochie peticită în trei locuri în timp ce de-alde Kalafates umblă în mătăsuri și catifele, cu servitorii tropăind după el? În timp ce venetici ca ăștia au castroane cu lapte, curți pline de gâște și câte o haină pentru fiecare zi de sărbătoare? Simte că-i vine să urle, să țipe până sparge geamurile, dar Himerius îi întinde un manuscris mic și deteriorat, legat cu copci.

— Ăsta ce e?

Ea deschide o pagină de la mijloc. Greaca veche pe care o știe de la Licinius acoperă pagina, rând ordonat cu rând ordonat. Scrie că în India…

> …viețuiesc, pare-se, cai cu un singur corn, dar și măgari cu un singur corn, iar din coarnele astea se fac pocale de băut, iar dacă cineva pune-n ele otravă mortală și omul bea, uneltirea nu-l poate vătăma.
>
> Iar pe pagina următoare scrie:
>
> Se spune că foca vomită lapte covăsit în stomacul ei și drept urmare, epilepticii nu mai pot fi tămăduiți. Pe legea mea, foca e cu adevărat lighioana dracului.

— Asta, șoptește ea, cu pulsul accelerându-i-se. Arată-le asta.

Himerius îi ia manuscrisul.

— Ține-l invers. Așa.

Băiatul își freacă globii imenși ai ochilor. E un scris frumos și exersat. Ana citește în grabă: *Unii spun că, dintre toate păsările, porumbelul e cel mai cumpătat și mai cuminte în relațiile sale sexuale* – să fie oare un tratat despre animale? –, dar uite că slujnica beteagă de-un picior îl strigă pe Himerius, care ia cartea și sacul și intră după ea în casă.

Gâștele se uită la ea.

N-apucă să numere cincizeci de bătăi de inimă, că Himerius se și întoarce.

— Ce-i?

— Vor să stea de vorbă cu tine.

Urcă două trepte de piatră, trec pe lângă o cămară plină cu butoaie și intră într-o încăpere cu miros de cerneală. Pe trei mese mari sunt împrăștiate lumânări, pene de scris, călimări, vârfuri de peniță, sule de însemnat, cuțite, ceară de sigiliu, tocuri din trestie și săculeți cu nisip care fixează pergamentul. Un perete e acoperit cu hărți, pe celălalt perete se sprijină suluri de hârtie, iar pe dalele podelei sunt spârcuri răzlețe de găinaț de gâscă, unele întinse sub călcătura oamenilor. În jurul mesei din mijloc, trei străini bine bărbieriți studiază paginile codicelui găsit de ea și vorbesc în limba lor iute ca niște păsări stârnite. Cel mai mic și mai oacheș dintre ei o privește oarecum îndoit.

— Băiatul zice că poți desluși asta.

— Nu suntem atât de pricepuți la greaca veche pe cât ne-am dori, spune mijlociul.

Degetul Anei atinge pergamentul fără să tremure.

— *Natura*, citește ea…

…l-a făcut pe arici prevăzător și priceput în toate câte-i sunt de trebuință.

Așadar, cum are nevoie de mâncare pentru tot anul și cum fiecare…

Cei trei bărbați se pun iar pe ciripit ca niște vrăbii. Cel mai mărunt dintre ei o imploră să continue, iar ea citește poticnit alte câteva rânduri, observații ciudate despre obiceiurile anșoaului, apoi ale unei vietăți numite pasărea-crocodil, după care cel mai înalt și mai bine îmbrăcat dintre bărbați o

opreşte, se strecoară printre suluri, omiliare şi unelte de scris şi rămâne contemplând un dulap ca pe un peisaj îndepărtat.

Sub o masă, o coajă de pepene colcăie de furnici. Ana are senzaţia că a pătruns într-un cotlon al cântului lui Homer despre Ulise, unde zeii şuşotesc între ei sus pe Olimp, apoi se pogoară dintre nori ca să-i pecetluiască ei destinul. În greaca lui frântă, bărbatul înalt întreabă:

— Unde-ai găsit asta?

— Într-un loc ascuns unde-i foarte greu de ajuns, răspunde Himerius.

— O mânăstire? întreabă bărbatul înalt.

Himerius încuviinţează şovăielnic din cap, cei trei italieni schimbă priviri între ei, Himerius dă iar din cap, imitat în curând şi de ceilalţi.

— Unde anume în mânăstire ai găsit-o? spune cel mai mic dintre ei, scoţând din sac şi restul manuscriselor.

— Într-o odaie.

— O odaie mare?

— Mică spre mijlocie spre mare, spune Himerius.

Toţi cei trei bărbaţi încep să vorbească deodată.

— Mai sunt şi alte manuscrise ca ăsta?

— Cum sunt aranjate?

— Împrăştiate?

— Sau în teancuri?

— Câte sunt cu totul?

— Cum e decorată camera?

Himerius îşi reazămă bărbia în pumn, prefăcându-se că-şi răscoleşte memoria, sub privirile celor trei italieni.

— Camera nu-i mare, spune Ana. N-am văzut deloc podoabe. E rotundă şi a avut pe vremuri un tavan boltit. Dar acoperişul s-a surpat. Mai erau şi alte cărţi şi suluri de hârtie aşezate pe policioare, ca oalele de bucătărie.

Un val de entuziasm îi potopeşte pe cei trei bărbaţi. Cel mai înalt scotoceşte în haina lui căptuşită cu blană, scoate o pungă cu bani şi-şi toarnă monede în palmă. Ana vede ducaţi de aur şi stavratoni de argint, lumina dimineţii lunecă peste mesele de scris şi brusc o ia cu ameţeală.

— Stăpânul nostru şi-a băgat coada peste tot, ştii expresia? spune italianul cel înalt. Marinărie, negoţ, teologie, armată. Dar adevăratul lui

interes, dragostea lui, ca să zic aşa, e să descopere manuscrise din lumea antică. El crede că cei mai buni gânditori au trăit acum o mie de ani.

Omul ridică din umeri. Ana nu-şi poate lua ochii de la bani.

— Pentru textul cu animale, spune el, întinzându-i o duzină de monede lui Himerius, care rămâne cu gura căscată, apoi bărbatul mijlociu ia o pană şi-i ascute vârful cu un cuţit, iar mărunţelul spune:

— Dacă ne mai aduceţi şi altele, vă răsplătim.

Când ies din curte e o dimineaţă splendidă, cu cer trandafiriu, ceaţa se mistuie, iar Ana se ţine după paşii mari ai lui Himerius pe lângă un şir de case de lemn înalte şi arătoase – care par acum şi mai înalte şi mai arătoase –, cu bucuria făcând tumbe în inima ei, iar în prima piaţă care le iese în cale, un vânzător coace deja turte umplute cu brânză, miere şi foi de dafin, aşa că-şi cumpără patru şi le înfulecă, simţind grăsimea fierbinte în gâtlej, Himerius îi socoteşte partea ei de bani, iar ea ascunde monedele grele şi lucioase la brâu, apoi trece grăbită pe lângă biserica Sfânta Barbara şi prin altă piaţă mai mare, ticsită de căruţe, stofe şi vase largi la gură, umplute cu ulei, unde un tocilar îşi aşază roata, o femeie ridică pânza de pe o colivie, un copil duce buchete cu trandafiri de octombrie, strada e năpădită de cai şi măgari, genovezi şi georgieni, evrei şi pisani, diaconi şi călugăriţe, zarafi, muzicieni şi mesageri, doi jucători care aruncă deja zaruri din coarne de bou, un notar ducând cu el acte, un nobil zăbovind la o tarabă în timp ce o slugă îi ţine umbrela de soare sus deasupra capului, iar dacă Maria vrea să cumpere îngeri, de-acuma îi poate cumpăra; o să fâlfâie deasupra ei şi o să-i vânture ochii cu aripile lor.

DRUMUL SPRE EDIRNE

ÎN ACEEAȘI TOAMNĂ

Omeir

La aproape cincisprezece kilometri de casă, trec pe lângă satul lui natal. Caravana se opreşte în drum, în timp ce crainicii umblă călare printre case, chemând la oaste oameni şi animale. Plouă neîncetat, iar Omeir tremură pe sub mantaua lui de piele de bou şi priveşte râul care se prăvale vuind pe lângă ei, plin de gunoaie şi de spumă, şi-şi aduce aminte de bunicul care ar spune că până şi pârâul cel mai plăpând din vârf de munte, atât de mic, că-l poţi stăvili cu mâna, întâlneşte în cele din urmă râul, iar râul, aşa iute şi năvalnic cum e, nu e decât o picătură în ochiul Oceanului imens care înconjoară toate tărâmurile lumii şi cuprinde toate visele visate vreodată.

Lumina din vale seacă. Cum o să treacă iarna maică-sa, Nida şi bunicul? Aproape toate proviziile lor dispăruseră în gurile călăreţilor din jurul lui. Iar în căruţa trasă de Copac şi Clar-de-Lună e stivuită aproape toate rezerva de lemn uscat şi de orz a familiei. Le-au rămas Frunză, Ac şi capra. Câteva ultime borcane cu miere. Trag nădejde că Omeir se va întoarce cu pradă de război.

Clar-de-Lună şi Copac aşteaptă răbdători în jug, cu coarnele şiroind de apă şi spinările aburinde, iar băiatul se uită să nu le fi intrat pietre în copite şi să nu-şi fi zgâriat umerii şi-i invidiază pentru că par să trăiască doar în prezent, fără să se teamă de viitor.

În acea primă noapte, compania îşi aşterne tabăra pe un câmp. Sus, deasupra lor, pe creste, se înalţă megaliţi carstici ca nişte turnuri de veghe ale unor seminţii dispărute de mult, iar deasupra taberei trec croncănind

corbi în stoluri imense, zgomotoase. La căderea nopții, norii se risipesc și Calea Lactee își întinde pe cer flamura zdrențuită. Lângă focul cel mai apropiat de el, căruțașii vorbesc cu miriade de accente despre orașul pe care au pornit să-l cucerească. Orașul-Rege, așa îi spun, puntea între răsărit și apus, răscrucea universului. Ba e un cuib al păcatului, unde păgânii mănâncă prunci și se împreunează cu mamele lor, ba e un loc al belșugului de neînchipuit, unde până și sărăntocii poartă cercei de aur, iar târfele au oale de noapte încrustate cu smaralde.

Un bătrân spune că știe din auzite că orașul e apărat de ziduri gigantice, de nepătruns, și toată lumea amuțește câteva clipe până când un tânăr căruțaș pe nume Maher adaugă:

— Dar ce femei! Acolo, până și un slut ca el își poate ferici mădularul.

Arată spre Omeir și se aud râsete.

Omeir o ia fără țintă prin întuneric și-i găsește pe Clar-de- Lună și Copac păscând la marginea câmpului. Îi mângâie pe coaste și le spune să nu se teamă, dar nu e limpede pe cine încearcă să aline, animalele sau pe sine.

De dimineață, drumul se prăvălește într-un defileu de calcar negru, iar căruțele se opresc toate în fața unui pod. Călăreții descalecă, harabagiii strigă și lovesc animalele cu bice și bețe, iar Copac și Clar-de-Lună se balegă amândoi de frică.

Un muget teribil însuflețește animalele. Încetul cu încetul, Omeir îndupleacă boii să înainteze. Când ajung la pod, vede că n-are nici reazem, nici parapet, e doar o adunătură de bușteni șlefuiți, legați între ei cu lanțuri. Pereți verticali presărați ici și colo cu molizi crescuți pe praguri imposibil de abrupte aproape că se prăvălesc în hău și hăt în jos, sub puntea de bușteni, freamătă râul, se prăvălește alb și tunător.

În capăt, două căruțe trase de măgari reușesc să traverseze, iar Omeir se întoarce spre boii lui și pășește în spate peste hău. Buștenii sunt alunecoși de la bălegar, iar printre ei, pe sub tălpile cizmelor, vede apa albă scânteind peste pietre.

Copac și Clar-de-Lună înaintează greoi. Podul e doar cu puțin mai lat decât osia căruței. Reușesc o rotație, două, trei, patru; apoi, roata de pe partea lui Copac alunecă. Căruța se înclină, boii se opresc, și din spate cad o mulțime de bucăți de lemn.

Clar-de-Lună depărtează picioarele, luând asupra sa aproape toată greutatea, aşteptându-şi fratele, dar Copac e imobilizat de frică. Priveşte înnebunit şi peste tot în jurul lor, stâncile poartă ecoul strigătelor şi mugetelor.

Omeir înghite în sec. Dacă osia alunecă şi mai mult, greutatea va trage căruţa în prăpastie, cu tot cu boi.

— Trageţi, băieţi, trageţi.

Juncanii nu se mişcă. Din vâltoarea de dedesubt se ridică ceaţă, păsările ţopăie de pe o stâncă pe alta, iar Copac gâfâie ca şi cum ar încerca să aspire pe nări întregul tablou. Omeir cuprinde în mâini botul lui Copac şi-i mângâie chipul lung, cafeniu. Urechea animalului zvâcneşte, iar picioarele din faţă, zdravene cum sunt, îi tremură de efort, groază sau şi una, şi alta.

Băiatul simte gravitaţia trăgând de trupurile lor, de căruţă, de pod şi de apa de sub ei. Dacă nu s-ar fi născut el, taică-său ar fi fost încă în viaţă. Maică-sa şi-ar duce zilele în sat. Ar sta de vorbă cu alte femei, ar face schimb de miere şi de bârfe, ar avea cu cine să-şi împartă viaţa. Poate că surorile lui mai mari n-ar fi murit.

Nu te uita în jos. Arată-le boilor că te poţi îngriji de ei. Dacă-ţi ţii cumpătul, aşa vor face şi ei. Cu tălpile deasupra abisului, Omeir trece pe sub coarnele lui Clar-de-Lună, vine tremurând lângă el şi-i vorbeşte direct la ureche:

— Hai, frăţioare, trage. Trage pentru mine, că o să se ia şi geamănul tău după tine.

Boul înclină coarnele într-o parte, ca şi cum ar cântări rugămintea băiatului, în timp ce în pupila lui imensă şi umedă se reflectă o versiune în miniatură a podului, a stâncilor şi a cerului, şi chiar în momentul în care Omeir îşi spune că totul e pierdut, Clar-de-Lună se apleacă în hamuri, cu venele umflându-i-se vizibil în piept, şi trage roata căruţei înapoi pe pod.

— Bravo, băiatu’, uşurel acuma, aşa.

Clar-de-Lună se opinteşte înainte, şi Copac vine după el, punând o copită după alta pe buştenii alunecoşi, Omeir împinge căruţa din spate şi în câteva clipe iată-i ajunşi cu bine de partea cealaltă.

Acolo, defileul se deschide, munţii se transformă în dealuri, dealurile, în câmpii întinse, iar potecile mocirloase, în drumuri adevărate. Clar-de-Lună

şi Copac se mişcă lesne pe drumul lat, cu şoldurile lor proeminente ridicându-se şi coborând, fericiţi că simt pământ ferm sub picioare. În fiecare sat prin care trec, crainicii recrutează şi mai mulţi oameni şi dobitoace. Argumentele lor sunt mereu aceleaşi: sultanul (Dumnezeu să-l binecuvânteze) vă cheamă în capitală, unde-şi adună oaste ca să cucerească Oraşul-Rege. Acolo, străzile gem de nestemate, mătăsuri şi fete; pe alese.

La treisprezece zile după plecarea de acasă, Omeir şi boii lui ajung la Edirne. Peste tot lucesc munţi de buşteni curăţaţi de scoarţă, aerul miroase a rumeguş umed, pe marginea drumului aleargă copii care vând pâine şi caimac sau doar cască gura la caravana care trece tropotind, iar pe înserat, toboşari călare pe ponei ies în întâmpinarea solilor şi separă animalele la lumina torţelor.

Omeir, Copac şi Clar-de-Lună sunt îndrumaţi, împreună cu cele mai mari şi mai voinice vite, spre un câmp întins şi lipsit de copaci de la marginea capitalei. La un capăt străluceşte un cort atât de înalt cum Omeir nici nu şi-ar fi închipuit că poate exista – o pădure întreagă ar putea creşte sub el. Înăuntru, la lumina torţelor, robotesc oameni descărcând căruţe, săpând şanţuri şi construind o groapă de turnare ca un mormânt de uriaş. În groapă sunt forme cilindrice identice de lut, înghesuite una într-alta, lungi cam de zece metri fiecare.

Cât e ziua de lungă, Omeir şi boii merg mai bine de un kilometru până la cărbunărie şi aduc căruţe pline cu cărbune înapoi la cortul gigantic. Pe măsură ce cărbunele se adună, interiorul cortului se încinge tot mai tare, animalele se codesc să se apropie din cauza căldurii, căruţaşii descarcă, topitorii îndeasă cărbunele în cuptoare, grupuri de mullahi se roagă şi alţi bărbaţi lucrează câte trei la foalele imense, năduşiţi până la os, pompând aer în cuptoare. Când incantaţiile amuţesc, Omeir aude focurile arzând: un zgomot ca şi cum ceva colosal ar rumega, ar rumega întruna în cort.

Noaptea intră-n vorbă cu căruţaşii care-i rabdă faţa şi-i întreabă la ce anume au fost aduşi să trudească. Unul spune că ştie din auzite că sultanul toarnă o elice de fier, dar n-are habar ce înseamnă elice. Altul îi spune catapultă cu fulgere, altul, tortură, altul, Distrugătorul de Oraşe.

— În cortul ăla, explică un bărbat cu barbă sură şi toarte de aur în urechi, sultanul construieşte o maşinărie care va schimba istoria pentru totdeauna.

— Ce face?

— Maşinăria, răspunde bărbatul, îngăduie unui lucru mic să distrugă un lucru mult mai mare.

Sosesc alte care cu boi ducând mormane de tablă, drugi de fier, până şi clopote bisericeşti, şuşotesc căruţaşii, din oraşe creştine prăduite, de la sute de kilometri depărtare. Lumea întreagă pare să fi trimis tribut: monede de aramă, capacele unor sicrie de bronz care aparţinuseră unor nobili uitaţi de veacuri; Omeir află că sultanul ar fi adus până şi avutul unui întreg popor de la soare-răsare pe care-l cucerise, destul cât să se scalde-n bani cinci mii de oameni vreme de cinci mii de vieţi, şi toate ajung în acelaşi loc – aurul şi argintul vor fi şi ele parte din maşinărie.

În spate frig, în faţă dogoare, pânza cortului unduieşte în căldura ceţoasă, iar Omeir priveşte transfigurat. Topitorii, cu braţele şi mâinile acoperite de mănuşi din piele de vită, se apropie de infernul tulbure, tremurător, urcă pe schele şi aruncă bronzul brut într-un cazan imens, îndepărtând scoria de la suprafaţă. Unii verifică mereu metalul topit, să nu pătrundă strop de umezeală, alţii sunt atenţi la cer, în timp ce alţii înalţă rugăciuni anume destinate vremii – o picătură de ploaie cât de mică, şopteşte cineva lângă Omeir, şi tot cazanul ar începe să şuiere şi să clocotească precum focurile gheenei.

Când vine vremea să arunce tabla peste bronzul topit, soldaţi cu turbane îi dau pe toţi afară. În acest moment delicat, spun ei, metalul nu poate fi privit de ochi spurcaţi, aşa că nu pot intra decât cei binecuvântaţi. Uşile cortului sunt ferecate, iar Omeir se trezeşte noaptea şi vede o vâlvătaie la capătul îndepărtat al câmpului, iar ţărâna de sub cort pare şi ea să strălucească, ca însufleţită de o putere formidabilă din centrul pământului.

Clar-de-Lună stă întins pe-o parte şi-şi lipeşte urechea de umărul lui Omeir, băiatul e ghemuit în iarba umedă, iar Copac se ţine deoparte, cu spatele la corturi, păscând liniştit, ca şi cum fanatismele ridicole ale oamenilor l-ar plictisi.

Bunicule, gândeşte Omeir, deja am văzut lucruri pe care nu m-ar fi dus mintea nici să le visez.

Uriaşul cort luminează încă două zile, aruncând scântei prin hornuri,

vremea rămâne senină, iar în a treia zi, topitorii scot din cazan aliajul topit, dirijându-l prin canale până se face nevăzut în formele de sub pământ. Oamenii umblă în sus și-n jos pe lângă râurile de bronz lichid, spărgând bulele cu bare de fier, în timp ce alții aruncă lopeți pline cu nisip ud în groapa de turnare, apoi cortul e strâns și grupuri de mullahi se roagă pe rând lângă mormanele care se răcesc.

În zori îndepărtează nisipul, sparg formele și trimit săpători de tuneluri pe sub mașinărie, ca s-o cuprindă toată în lanțuri. Lanțurile sunt prinse cu frânghii și șefii căruțașilor adună cinci atelaje a câte zece boi fiecare, ca să încerce să extragă din pământ Distrugătorul de Orașe.

Copac și Clar-de-Lună fac parte din al doilea atelaj. Se dă poruncă și animalele sunt îmboldite. Frânghiile pârâie, jugurile scârțâie și boii bat încetișor pasul pe loc, frământând pământul într-o mare de noroi.

— Trageți cu toată puterea, băieți, strigă Omeir.

Animalele își afundă și mai adânc copitele în tină. Căruțașii aduc un al șaselea lanț, o a șasea frânghie, un al șaselea atelaj cu zece boi. Între timp aproape că s-a înserat și animalele răsuflă greu în juguri. La un strigăt ascuțit, aerul răsună de „Ho!“ și „Hai!“, și șaizeci de boi încep să tragă.

Animalele se apleacă în față, sunt smucite îndărăt toate deodată de greutatea incredibilă, apoi se apleacă iar în față, câștigând un prim pas, încă unul, în timp ce căruțașii răcnesc și le biciuiesc, iar juncanii zbiară de groază și confuzie.

Imensa încărcătură e o balenă țâșnind din adâncurile pământului. O trag cale de vreo cincizeci de metri, apoi li se poruncește să se oprească. Boii scot aburi pe nări, Omeir controlează jugul și potcoavele lui Copac și Clar-de-Lună, iar fățuitorii și șlefuitorii se adună deja în jurul mașinăriei care fumegă în amurgul răcoros, cu corpul ei de bronz încă încins.

Maher își încrucișează brațele subțiri. Fără a se adresa cuiva anume, spune:

— O să trebuiască să inventeze cu totul alt fel de car.

Durează trei zile să parcurgă cei nici doi kilometri de la topitorie până la poligonul sultanului. De trei ori crapă spițele de la roțile carului și se pierd obezile; rotarii vin într-un suflet, muncind zi și noapte; încărcătura e atât de grea, încât de la o oră la alta, înfundă roțile cu încă un țol în pământ.

Pe un câmp de unde se zăreşte noul palat al sultanului, giganticul tub fretat al maşinăriei e urcat cu scripeţi pe un postament de lemn. Un bazar improvizat răsare peste noapte: vânzători care oferă bulgur şi unt, mierlă friptă şi raţă afumată, saci de curmale, coliere de argint şi bonete de lână. E plin de blănuri de vulpe, de parcă toate vulpile lumii ar fi fost măcelărite şi transformate în mantouri, şi unii umblă îmbrăcaţi cu mantii de hermină albă ca zăpada, alţii, cu pelerine de fetru fin pe care ploaia se adună în picături şi se zvântă repede, iar Omeir nu-şi poate lua ochii de la ei toţi.

La ora prânzului, mulţimea se împarte în două pe câmp. El şi Maher se suie într-un copac de la marginea poligonului, ca să poată vedea peste mulţimea de capete. O procesiune de oi tunse, vopsite în roşu şi alb şi gătite cu inele, sunt mânate spre postament, urmate de o sută de călăreţi pe cai negri fără şa, urmaţi de sclavi care reconstituie episoade memorabile din viaţa sultanului. Maher şopteşte că undeva în capătul convoiului trebuie să fie însuşi suveranul, dar Omeir vede numai supuşi, flamuri, muzicieni cu talgere şi o tobă atât de mare, încât e nevoie de câte un băiat de fiecare parte ca să bată-n ea.

Fierăstrăul bunicului muşcând lemnul, rumegatul neîncetat al boilor, mehăitul caprei, gâfâitul câinilor, clipocitul pârâului, croncănitul corbilor şi fojgăitul şoarecilor – în urmă cu o lună, ar fi spus că râpa de acasă abundă în zgomote. De fapt, era linişte deplină în comparaţie cu ce aude acum: ciocane, clopote, strigăte, trompete, tobe, scârţâit de frânghii, nechezat de cai – un asalt al zgomotului.

După-amiază, gorniştii slobozesc şase note clare şi toată lumea priveşte către colosul lustruit care străluceşte pe postamentul lui. Un bărbat cu fes roşu se strecoară înăuntru cu totul, urmat de un al doilea care duce cu el o bucată de piele de oaie, şi cineva de la poalele copacului spune că probabil fac plinul de pulbere, deşi pentru Omeir, asta n-are nici o noimă. Cei doi bărbaţi ies cu greu la lumină, după care îşi face apariţia o minge imensă de granit, cioplită şi şlefuită în formă de sferă; nouă oameni o rostogolesc până la ţeavă şi o împing înăuntru.

Scrâşnetul puternic, straniu pe care-l scoate în timp ce alunecă încetişor pe ţeava înclinată ajunge până la Omeir pe deasupra adunăturii de capete. Un imam dă tonul unei rugăciuni, talgerele se izbesc între ele, trompetele

răsună, iar primul bărbat, cel cu fes roșu, îndeasă ceva ce aduce a iarbă uscată într-o gaură de la capătul maşinăriei, apropie de ea o lumânare aprinsă, apoi sare de pe postament.

Mulțimea de gură-cască amuțește. Soarele scapătă imperceptibil şi peste câmp se lasă frigul. Într-o zi, povestește Maher, în satul lui natal, pe culmea unui deal a apărut un străin care pretindea că poate zbura. Toată ziua s-a strâns lume, continuă el, şi omul trâmbița din când în când „În curând o să zbor“ şi arăta la orizont diverse locuri încotro avea să zboare şi tot umbla de colo până colo întinzând şi scuturând braţele. Când s-a strâns lume multă, atât de multă, că unii nici n-ajungeau să vadă, iar soarele aproape asfințise, neştiind cum s-o scoată la capăt, omul şi-a dat nădragii jos şi le-a arătat tuturor curul.

Omeir zâmbește. Câțiva bărbaţi se agită iar pe postament în jurul maşinăriei, cerul cerne câteva cristale de zăpadă, mulţimea freamătă, la capătul răbdării, talgerele se aud pentru a treia oară, iar în față, pe câmp, unde poate că e şi sultanul printre spectatori sau poate că nu e, o adiere vântură sutele de ciucuri ale steagurilor sale. Omeir se reazămă de trunchiul copacului, cei doi bărbaţi se caţără pe cilindrul de bronz, cel cu fes roşu privește pe gura ţevii şi chiar atunci uriaşul tun trage.

E ca şi cum degetul lui Dumnezeu s-ar fi ivit dintre nori şi ar fi dat un bobârnac planetei, aruncând-o de pe orbită. Mingea de piatră de cinci sute de kilograme se mişcă prea iute pentru ca ochiul s-o vadă: se-aude doar un bubuit în timp ce ghiuleaua sfâşie aerul, mugind peste câmp – dar înainte ca Omeir să perceapă zgomotul, un copac din celălalt capăt al câmpului se face miș-fărâmiș.

Un al doilea copac aflat la patru sute de metri depărtare pare să se evapore şi el în acelaşi timp, şi preț de-o clipită Omeir se întreabă dacă ghiuleaua îşi va continua drumul la nesfârşit, dincolo de orizont, zdrobind copac după copac, zid după zid, pân-o zbura peste hotarul lumii.

În depărtare, la mai mult de un kilometru, o jerbă de pietre şi noroi împroaşcă în toate direcţiile, ca şi cum un plug invizibil ar săpa o imensă brazdă în pământ, şi băiatul simte impactul detunăturii până-n măduva oaselor. Uralele care se aud dinspre mulţimea adunată sună mai mult a consternare decât a triumf.

De pe suportul său, maşinăria scoate fum pe gură. Unul dintre cei doi tunari îşi acoperă urechile cu amândouă mâinile în timp ce priveşte în jos la puţinul rămas din omul cu fes roşu.

Vântul risipeşte fumul deasupra postamentului.

— Mai puternică va fi frica decât obiectul în sine, murmură Maher, mai mult pentru sine decât ca să-l audă Omeir.

Ana

Stă la rând cu Maria în faţa bisericii Sfânta Maria de la Izvor împreună cu o duzină de penitenţi ca şi ele. Pe sub basmale, chipurile călugăriţelor ordinului arată ca nişte ciulini uscaţi, sfărâmicioase şi lipsite de culoare: nici una nu pare mai tânără de un veac. Una dintre ele primeşte arginţii Anei într-o strachină, alta ascunde strachina într-o cută a rasei, iar o a treia le face semn să coboare pe o scară.

Ici şi colo, în relicvarii luminate de lumânări, stau oase de la mâinile şi picioarele sfinţilor. În capăt de tot, în subteranele bisericii, surorile se strecoară pe lângă un altar grosolan, acoperit cu un strat de ceară de lumânări gros de un picior, şi intră pe dibuite într-o grotă.

Un puţ bolboroseşte; papucii cu care sunt încălţate Ana şi Maria alunecă pe pietrele ude. O stareţă scufundă o cană de plumb într-un bazin, o scoate, toarnă peste ea o porţie generoasă de argint viu şi amestecă.

Ana îi ţine cana surorii ei.

— Cum e la gust?

— Rece.

În aerul umed răsună rugăciuni.

— Ai băut tot?

— Da, surioară.

La suprafaţă, lumea e toată culoare şi vânt. Pretutindeni zboară frunze, foşnind prin curte, iar lumina piezişă se reflectă în calcarul din zidurile oraşului, dându-le strălucire.

— Vezi norii?

Maria îşi întoarce chipul spre cer.

— Aşa cred. Lumea mi se pare mai luminoasă acum.

— Vezi steagurile fluturând deasupra porţii?

— Da, le văd.

Ana înalţă în vânt rugi de mulţumire. În sfârşit, îşi spune, am făcut şi eu ceva cum trebuie.

Timp de două zile, Maria e limpede la cap şi liniştită, îşi pune singură aţa-n ac, coase din zori şi până-n seară. Dar în a treia zi după ce băuse licoarea sfântă, începe iar s-o doară capul şi simte iar că drăcuşori nevăzuţi îi rod vederea pe margini. Până după-amiază, fruntea îi luceşte de sudoare şi nu se poate ridica de la masa de lucru fără ajutor.

— Oi fi dat pe-alături, şopteşte ea când Ana o ajută să coboare scările. Sau n-oi fi băut destul?

La masa de seară, toată lumea e preocupată.

— Am auzit, spune Evdochia, că sultanul a mai adus o mie de pietrari ca să termine fortăreaţa mai sus de oraş.

— Eu am auzit, spune Irena, că o să le taie capul dacă nu-i dau zor.

— Parcă n-am şti cum e, spune Elena, dar nimeni nu râde.

— Ştiţi cum îi zice fortăreţei? Pe limba necredincioşilor?

Bucătăreasa Chryse priveşte peste umăr. Ochii îi strălucesc, un amestec de încântare şi teamă.

— Spintecătorul.

Văduva Teodora spune că vorbăria asta n-o să le facă pe nici una mai pricepute la cusut, că zidurile oraşului sunt de nedoborât, că porţile au rămas neclintite în faţa barbarilor negri călare pe elefanţi, a persanilor cu catapulte aduse din China şi a armatelor bulgarului Krum, cel care bea vin din ţeste omeneşti. Cu cinci sute de ani în urmă, povesteşte ea, o flotă barbară atât de mare, că acoperea tot orizontul a asediat oraşul vreme de cinci ani şi toţi cetăţenii au mâncat piele de pantofi până-ntr-o zi când împăratul a luat veşmântul Fecioarei din sfânta biserică din Vlaherne[9], a defilat cu el pe ziduri, apoi l-a înmuiat în mare, iar Maica Domnului a stârnit o furtună de-a izbit corăbiile de stânci, nelegiuiţii de barbari s-au înecat până la ultimul, şi zidurile tot în picioare au rămas.

9. Biserica Sfânta Maria din Blachernae a fost sanctuarul cel mai sfânt din Constantinopol. Fântâna sa rămâne un loc de pelerinaj atât pentru creştinii ortodocşi, cât şi pentru musulmani. (n. red.)

Credința ne va fi platoșă, iar crezul, sabie, spune văduva Teodora, și femeile amuțesc. Cele care au familie pleacă acasă, celelalte se risipesc în chiliile lor, iar Ana se duce să umple cănile la fântână. Măgarul lui Kalafates rumegă o grămăjoară subțire de fân. Pe sub streșini zburătăcesc porumbei; noaptea se răcește. Poate că Maria are dreptate; poate că nu băuse destul din licoarea sfântă. Ana se gândește la italienii cei nerăbdători, cu pieptarele lor de mătase, hainele de catifea și mâinile pătate de cerneală.

Mai sunt și alte manuscrise ca ăsta?

Cum sunt aranjate?

Împrăștiate? Sau în teancuri?

Un fir de ceață se prelinge de pe acoperiș, ca la chemarea ei.

Se furișează iar pe lângă paznic și coboară pe străzile șerpuite până în port. Îl găsește pe Himerius adormit lângă luntre, iar când îl trezește, el se încruntă de parc-ar încerca să unească mai multe fete într-una singură. Într-un târziu, își șterge fața cu mâna lui mare, dă din cap și urinează îndelung pe pietre înainte de a trage barca în apă.

Ea lasă sacul și frânghia la prova. Patru pescăruși trec pe cer, țipând slab, iar Himerius se uită în sus la ei, apoi vâslește până la mânăstirea de pe stâncă. De data asta, fata e mai hotărâtă. Frica i se risipește pe măsură ce se cațără pe zid, și în scurt timp nu mai știe decât de mișcarea corpului, de punctele de sprijin pe care le ținuse minte, de forța degetelor cu care se agață de piatra rece și de picioarele care o propulsează în sus. Ajunge la gaura de scurgere, se strecoară prin gura leului, se târăște prin noroi și aterizează în sala cea mare. Spirite, lăsați-mă să trec.

Prin ceață pătrunde mai multă lumină decât data trecută de la luna în ultimul pătrar. Ana găsește scările, urcă, traversează coridorul cel lung și intră pe ușa camerei circulare.

E un tărâm al fantomelor, îmbâcsit de praf, cu mici ferigi crescând ici și colo din teancuri de hârtie udă, totul în descompunere. În câteva dulapuri sunt catastife mânăstirești uriașe, atât de mari, încât de-abia le poate ridica; în altele găsește tomuri pe care umezeala și mucegaiul le-au închegat într-o masă solidă. Umple sacul cât poate de mult, îl trage după ea pe scări, îl coboară în luntre, apoi îl urmează pe Himerius pe străduțele neguroase până la casa italienilor.

Slujnica beteagă de picior cască de-i trosnesc fălcile în timp ce le face semn să intre în curte. În atelier, cei doi copiști mai mărunței zac prăbușiți pe scaune într-un colț, dormind buștean, dar cel înalt își freacă mâinile ca și cum i-ar fi așteptat toată noaptea.

— Intrați, intrați, ia să vedem ce ne-au adus haimanalele. Răstoarnă sacul pe masă, printre lumânări aprinse.

Himerius își încălzește mâinile la foc, în timp ce Ana se uită cum străinul ia la rând manuscrisele. Hrisoave, testamente, discursuri transcrise, cereri de rechiziție, ceva ce pare a fi o listă cu notabilități prezente la o adunare monahală de demult: comandantul de oști, Excelența Sa vistiernicul de-al doilea, învățatul venit în vizită din Salonic, marele șambelan însărcinat cu garderoba imperială.

Răsfoiește unul câte unul textele pline de mucegai, înclinând sfeșnicul în fel și chip, iar Ana observă amănunte care prima oară îi scăpaseră: ciorapii îi sunt rupți într-un genunchi, haina îi e roasă la coate și amândouă mânecile îi sunt stropite cu cerneală.

— Ăsta nu, spune el, ăsta nu, apoi bolborosește pe limba lui.

Încăperea miroase a cerneală din gale de stejar, pergament, fum de lemn și vin roșu. Flacările lumânărilor se reflectă într-o oglindă din colț; pe un panou de pânză, cineva a prins în ace mai mulți fluturi mărunți; la o masă dintr-un colț, altcineva copiază ceea ce pare a fi o hartă de navigație – camera e plină ochi de curiozitate și zel.

— Toate sunt bune de aruncat la gunoi, conchide italianul pe un ton mai degrabă vesel și pune patru monede pe masă. Se uită la Ana. Copilă, știi povestea lui Noe și a fiilor lui? Cum au adunat de toate pe corabia lor, ca să ia lumea de la capăt? Vreme de o mie de ani, orașul tău, capitala asta în ruine – flutură din mână spre fereastră – a fost asemeni arcei. Numai că știi tu ce a adunat bunul Dumnezeu în corabia asta, în loc de perechi din toate viețuitoarele pământului?

Dincolo de fereastra cu obloane, primii cocoși încep să cânte. Ana îl simte pe Himerius foindu-se lângă foc, atent numai la arginți.

— Cărți. Copistul zâmbește. Și bănui cumva care-i potopul, în povestea noastră despre Noe și corabia cărților?

Ea clatină din cap.

— Timpul. Zi după zi, an după an, timpul şterge cărţile vechi din lume. Ştii manuscrisul pe care ni l-ai adus prima oară? A fost scris de Elian, un om învăţat care a trăit în vremea cezarilor. Ca să ajungă la noi, în camera asta, în clipa asta, a trebuit să dăinuie mai mult de zece secole. Să fie copiat o dată, apoi, după zeci de ani, un al doilea copist să recopieze acea copie, să facă din papirus codice, şi cu mult după ce osemintele celui de-al doilea copist se vor fi făcut ţărână, să vină şi al treilea care să mai copieze o dată totul, numai că de această dată, cartea devenise proscrisă. Un stareţ ţâfnos, un călugăr neîndemânatic, un invadator barbar, o lumânare răsturnată, un vierme înfometat – şi de toate secolele alea se alege praful.

Flăcările lumânărilor tremură; ochii lui par să atragă toată lumina din cameră.

— Lucrurile din lumea asta care par statornice, copilă – munţi, titluri, imperii – permanenţa lor e doar o iluzie. Credem noi că-s trainice, dar asta numai pentru că vieţile noastre sunt atât de scurte. Din perspectiva lui Dumnezeu, oraşele ca ăsta apar şi dispar precum muşuroaiele de furnici. Tânărul sultan îşi adună oaste şi are noi maşinării de război care pot doborî ziduri de parc-ar fi din aer.

Stomacul Anei zvâcneşte. Himerius face un pas spre monedele de pe masă.

— Arca s-a izbit de stânci, copilă. Şi o înghite marea.

Viaţa ei se desparte în două. Pe de-o parte, orele petrecute în casa lui Kalafates, o monotonie de trudă şi spaimă: mătură şi făraş, ac şi aţă, du-te după apă, du-te după cărbune, du-te după vin, du-te după încă un balot de pânză. În fiecare zi, în atelier pare să răzbată o nouă poveste despre sultan. S-a obişnuit să nu doarmă; conduce echipe de prospectori în faţa zidurilor oraşului; soldaţii Spintecătorului au tras o ghiulea care a făcut ţăndări o galeră veneţiană venită pe Marea Neagră să aducă arme şi alimente în oraş.

Ana o duce pentru a doua oară pe Maria la altarul Fecioarei de la Izvor, unde cumpără de la călugăriţele veştede şi aduse de spate o binecuvântare cu unsprezece stavratoni, iar Maria bea apa amestecată cu mercur şi se simte mai bine o zi, apoi îi e şi mai rău. Îi zvâcnesc mâinile, o chinuie crampele, în unele nopţi are senzaţia că o înşfacă un drac de mâini şi de picioare, s-o rupă în bucăţi.

Dar Ana mai are o viaţă, atunci când ceaţa învăluie oraşul şi străbate iute străzile ce răsună de ecoul paşilor ei, iar Himerius o duce cu barca dincolo de dig, să urce pe zidul mânăstirii. Dac-ar fi întrebată, ar spune c-o face ca să strângă bani şi să uşureze suferinţa soră-sii – dar nu cumva o parte din ea tânjeşte să se cațăre pe zid? Și să aducă încă un sac de cărţi mucegăite copiştilor din atelierul plin de cerneală? Încă de două ori umple sacul cu cărţi şi de fiecare dată se dovedeşte că a adus doar documente şi registre mucezi. Dar italienii le cer ei şi lui Himerius să aducă tot ce găsesc, căci în curând ar putea da peste ceva la fel de preţios precum textul lui Elian sau poate şi mai şi – o tragedie atenian pierdută, o serie de oraţii ale vreunui demnitar grec sau vreun *seismobrontologion* care să dezvăluie secretele vremii şi ale vântului.

Află că italienii nu sunt din Veneţia, pe care o numesc o vizuină de mercenari şi lăcomie, şi nici de la Roma, despre care spun că-i un cuib de paraziţi şi târfe. Sunt dintr-un oraş numit Urbino, unde se laudă că grânarele sunt veşnic pline, din prese curge-n valuri uleiul, iar străzile sclipesc de virtute. Între zidurile din Urbino, spun ei, chiar şi cel mai sărman copil, fată sau băiat, studiază socotitul şi literatura, şi nu există un sezon al malariei ucigaşe, ca la Roma, sau al cețurilor înghețate, ca-n oraşul ăsta. Cel mai pirpiriu dintre ei îi arată o colecţie de opt cutii pentru tutun, cu miniaturi pictate pe capace: un dom cu o cupolă impunătoare, o fântână din piaţa unui oraş, Dreptatea cu balanţa ei, Curajul ţinând în mână o coloană de marmură, Cumpătarea îndoind vinul cu apă.

— Stăpânul nostru, conte şi drept cârmuitor în Urbino, nu pierde niciodată, spune el, nici în bătălie, nici altminteri.

Iar copistul mijlociu adaugă:

— E mărinimos în toate felurile şi ascultă pe oricine doreşte să-i vorbească, în oricare ceas al zilei.

Pe când cel înalt spune:

— Când Luminăţia Sa se aşază la masă, fie şi pe câmpul de bătălie, cere să i se citească texte vechi.

— Visează să clădească o bibliotecă mai măreaţă decât a papei, spune primul copist, una care să adune toate textele scrise vreodată, care să dăinuie cât lumea, cu cărţi pe care să le poată citi oricine poftește.

Ochii le scânteiază asemeni cărbunilor, au buzele pătate de vin; îi arată Anei comori pe care i le procuraseră deja stăpânului din expedițiile lor – un centaur de teracotă de pe vremea lui Isaac, o călimară cu cerneală despre care susțin că ar fi fost folosită de Marc Aureliu și o carte din China despre care povestesc c-ar fi fost scrisă nu de un copist cu pană și cerneală, ci de un tâmplar care folosise o roată cu piese de bambus mobile, pretinzând că mașinăria cu pricina poate copia un text de zece ori cât timp i-ar lua unui copist să-l scrie o singură dată.

Ana ascultă cu răsuflarea tăiată. Toată viața i se dăduse de înțeles că e o copilă născută la sfârșitul lucrurilor: al imperiului, al epocii, al domniei omului pe pământ. Dar în lumina entuziasmului copiștilor, simte că ar putea exista și alte posibilități la orizont, în orașe ca Urbino, și se visează cu ochii deschiși zburând peste Marea Egee, în timp ce corăbii, insule și furtuni se perindă dedesubt, la mare depărtare, cu vântul strecurându-i-se printre degetele răsfirate până când poposește într-un oraș curat și luminos plin de Dreptate și Cumpătare, cu odăi tapetate cu cărți, pe care oricine le poate citi în voie.

În faţă-i strălucea ca o lumină, de soare ori de lună tot palatul.
Arca s-a izbit de stânci, copilă.
Îți împui capul cu nimicuri.

Într-o noapte, copiștii răsfoiesc un sac de manuscrise umflate, mucezi, și clatină din capete.

— Ce căutăm noi, spune cel mai mărunțel într-o greacă poticnită, nu seamănă deloc cu astea.

Printre pergamente și cuțitașe de ascuțit pene sunt împrăștiate farfurii cu calcani pe jumătate mâncați și struguri uscați.

— Stăpânul nostru e interesat în primul rând de compendii de minunăţii.

— Bănuim că anticii călătoreau în locuri îndepărtate…

— …în cele patru colțuri ale lumii…

— …tărâmuri pe care ei le cunoșteau, dar pe care noi azi încă nu le cunoaștem.

Ana stă cu spatele la foc și se gândește la Licinius scriind în praf Ὠκεανός. Aici sunt cele știute. Aici sunt cele neștiute. Îl vede cu colțul

ochiului pe Himerius care șterpelește stafide.

— Stăpânul nostru, spune copistul cel înalt, crede că undeva, poate în acest oraș străvechi, dormitând sub o ruină, se găsește o istorisire ce cuprinde lumea-ntreagă.

Mijlociul încuviințează din cap, cu ochi strălucitori.

— Și misterele de dincolo de ea.

Himerius ridică privirea, cu gura plină.

— Și dacă o găsim noi?

— Stăpânul nostru s-ar bucura nespus.

Ana clipește. O carte ce cuprinde lumea-ntreagă și misterele de dincolo de ea? O asemenea carte ar fi gigantică. N-ar izbuti în veci s-o ducă.

ȘAPTE

MORARUL ȘI STÂNCA

Cetatea Cucului-din-Nori de Antoniu Diogene, Fila H

…tâlharii mă îmboldiră până la marginea stâncii şi ziseră că nu fac nici două parale ca măgar. Unul îşi dădu cu părerea că ar trebui să m-arunce în hău, ca să mă zdrobesc de stânci şi să se ospăteze uliii din carnea mea, altul propuse să mă spintece cu sabia, iar un al treilea, cel mai rău dintre toţi, zise: „De ce nu şi una, şi alta?“ Să mă spintece cu sabia, apoi să mă arunce în prăpastie! Mă scăpai pe propriile-mi copite, cu ochii la cumplitul abis.

Mare belea îmi făcusem cu mâna mea! N-aveam ce căuta acolo, cocoţat pe un pisc, printre stânci şi spini; locul meu era sus pe cer, plutind printre nori, îndreptându-mă spre un oraş unde nu există soare dogoritor sau vânt îngheţat, unde zefirul hrăneşte fiecare floare, dealurile sunt mereu înveşmântate în verde şi nimeni nu duce lipsă de nimic. Mare neghiob mai fusesem. Ce fel de foame m-o fi împins să caut mai mult decât aveam deja?

Taman atunci se nimeri ca un morar pântecos şi fiul său la fel de pântecos să treacă pe potecă în drumul lor spre miazănoapte. „Ce-aveţi de gând să faceţi cu măgarul ăsta prăpădit?“ zise morarul. Tâlharii răspunseră: „E nevolnic, fricos şi se tânguie întruna, aşa c-o să-l aruncăm de pe stânca asta, dar mai întâi ne sfătuim dacă să-i înfigem o sabie în coaste.“ Morarul le zise: „Mă omoară picioarele, iar fiul meu abia mai răsuflă, aşa că vă dăm pe el doi bani de aramă şi om vedea dac-o mai duce câteva mile.“

Tâlharii se bucurară că scapă de mine şi capătă doi bani de aramă, iar eu eram vesel nevoie mare că nu m-aruncă de pe stâncă. Morarul şi fiul lui mă încălecară şi, chiar dacă mă durea spinarea, mintea îmi zbură la căsuţa cea drăguţă a morarului, la nevasta lui frumuşică şi la grădina plină ochi de trandafiri…

COREEA

1951

Zeno

Lustruieşte asta, mătură colo, car-o pe asta, rânjeşte când te fac molâu, dormi dus ca pe lumea cealaltă. Pentru prima oară de când se ştie, Zeno nu mai are pielea cea mai neagră din grup. După ce au străbătut jumătate din Pacificul de Sud, cineva îl porecleşte Z, şi lui îi place să fie Z, puştiul slăbănog din Idaho, furişându-se prin întunericul zăngănitor al punţilor inferioare, înconjurat de trupuri bărbăteşti oriunde s-ar uita, toţi tineri şi tunşi milităreşte, piepturi înflorind deasupra curelelor înguste, fuioarele venelor pe antebraţe, bărbaţi cu trunchiuri ca nişte triunghiuri răsturnate, bărbaţi cu bărbii ca boturile locomotivelor. Cu cât se îndepărtează de Lakeport, simte că se deschid tot mai multe posibilităţi.

În Phenian, o pojghiţă de gheaţă acoperă râul. Intendentul îl echipează cu un veston căptuşit, o căciulă tricotată şi o pereche de şosete uşoare din amestec de bumbac, cu călcâi întărit; Zeno preferă să poarte două perechi de şosete Utah Woolen Mills. Un ofiţer de la transporturi îi însărcinează, pe el şi pe un soldat pistruiat din New Jersey pe nume Blewitt, să conducă un camion de aprovizionare Dodge M37 de la baza aeriană din oraş spre unităţile aflate mai departe. Drumurile sunt în general neasfaltate, cu o singură bandă şi acoperite de zăpadă, cu greu se pot numi drumuri, iar la începutul lui martie 1951, la unsprezece zile după sosirea în Coreea, Zeno şi Blewitt iau o curbă în ac de păr cu un transport de alimente şi produse proaspete, urcând o pantă abruptă în urma unui jeep, cu Blewitt la volan, cântând amândoi:

Fac mereu balonaşe,
Balonaşe drăgălaşe,
Zboară tot mai sus,
Către cer s-au dus,

când jeepul din faţa lor se rupe-n două. Bucăţi din el se rostogolesc pe marginea drumului, în stânga lor, şi-n dreapta scapără ţevi de armă, şi în faţă se materializează o siluetă care flutură ceva care seamănă cu o grenadă veche, cu mâner de lemn. Blewitt smuceşte de volan. O explozie de lumină e urmată de un bubuit straniu, ca şi cum ai bate toba sub apă. Apoi, Zeno are senzaţia că părţile delicate din adâncurile urechilor îi sunt smulse deodată din cap.

Dodge-ul se dă de două ori peste cap şi se opreşte într-o rână pe un dâmb pe jumătate acoperit cu zăpadă. Zeno se lipeşte de parbriz, în timp ce din antebraţ îi picură ceva fierbinte şi ambele urechi îi sunt înfundate de un ţiuit strident.

Blewitt nu mai e pe locul şoferului. Zeno vede prin geamul spart soldaţi în uniformele de lână cenuşie ale chinezilor revărsându-se spre el peste grohotiş. Mai mulţi saci cu ouă deshidratate zburaseră din camion şi se găuriseră, aşa că în aer plutesc nori de praf de ouă, prin care soldaţii trec unul câte unul, cu trupurile şi feţele mânjite cu galben.

Ştiam eu, îşi spune Zeno. Am ajuns hăt, în celălalt capăt al globului, dar tot n-am scăpat. Acum o să vină o paradă a tuturor lipsurilor mele: Atena care mă trage de pe gheaţă, *Tritonii din Atlantis* făcându-se scrum. Odată, domnul McCormack, maistrul de la atelierul mecanic Ansley, îi făcuse observaţie că e descheiat la şliţ, iar când Zeno dăduse să şi-l încheie, roşind, domnul McCormack îi spusese că nu trebuie, că-i place aşa.

Popo, aşa îi spuneau cei mai bătrâni domnului McCormack. Fătălău. Fetiţă.

Zeno se îndeamnă să-şi găsească puşca M1, să iasă din maşină, să lupte, să facă aşa cum ar fi făcut tatăl său, dar până să-şi convingă picioarele să se mişte, un soldat între două vârste cu dinţi mici, bej, îl scoate pe uşa pasagerului în zăpadă. În următoarea clipă e înconjurat de douăzeci de soldaţi. Li se mişcă gurile, dar auzul lui nu percepe nimic. Unii au pistoale automate ruseşti, alţii au carabine care par vechi de patruzeci de ani, alţii au

doar nişte saci de orez care le ţin loc de încălţări. Cei mai mulţi rup din raţiile pe care le-au scos din Dodge. Unul ţine în mână o conservă pe care scrie PRĂJITURĂ RĂSTURNATĂ CU ANANAS, în timp ce altul încearcă s-o deschidă cu o baionetă, altul îşi îndeasă biscuiţi în gură, un al patrulea muşcă dintr-o căpăţână de varză ca dintr-un măr uriaş.

Unde o fi restul convoiului, unde-i Blewitt, unde-i paza? În mod ciudat, în timp ce se lasă târât pe deal în sus, Zeno nu simte pic de panică, doar un fel de detaşare. Bucata de metal care-i iese din antebraţ şi din mâneca gecii are forma unei frunze de răchită, dar nu-l doare, nu încă, şi e conştient mai ales de bătăile inimii şi de ţiuitul nimicului din urechi, ca şi cum ar avea capul îngropat într-o pernă, ca şi cum ar fi iarăşi în pătuţul de alamă din casa doamnei Boydstun, şi toate astea n-ar fi decât un vis neplăcut.

E dus peste drum, pe câmpuri îngheţate care par să aparţină unei ferme de legume, apoi împins într-un ţarc pentru animale unde-l găseşte pe Blewitt, căruia îi curge sânge din nas, scalp şi ureche şi care mimează întruna că vrea o ţigară.

Stau înghesuiţi unul în altul pe pământul îngheţat. Toată noaptea aşteaptă să fie împuşcaţi. La un moment dat, Zeno îşi smulge frunza de metal din antebraţ, îşi leagă rana cu mâneca şi îmbracă la loc jacheta militară.

În zori sunt duşi în marş forţat pe un teren accidentat, alăturându-se altor mici pâlcuri de prizonieri care se îndreaptă spre nord: francezi, turci, doi britanici. Pe zi ce trece, tot mai puţine avioane zboară pe deasupra lor. Unul dintre bărbaţi tuşeşte neîncetat, altul are ambele braţe rupte, altul îşi ţine-n palmă un ochi care-i atârnă încă din orbită. Încetul cu încetul, Zeno îşi recapătă auzul în urechea stângă. Blewitt suferă atât de intens din cauza sevrajului de tutun, încât nu o dată sare după chiştoacele aruncate de soldaţii care-i păzesc, deşi nu reuşeşte să recupereze nici unul cât e încă aprins.

Apa care li se dă miroase a excremente. O dată pe zi, chinezii lasă în zăpadă o oală cu porumb fiert. Unii se feresc să mănânce crusta carbonizată de pe fundul oalei, dar Zeno îşi aminteşte de conservele de la Armour & Company pe care le încălzea taică-său pe plită, în căsuţa de lângă lac, şi înfulecă de zor.

De fiecare dată când se opresc, îşi desface şireturile, îşi scoate o pereche

de şosete Utah Woolen Mills, le vâră la subraţ, sub haină, şi încalţă perechea mai caldă, mai uscată, ceea ce până la urmă se dovedeşte a fi salvarea lui.

În aprilie ajung într-un lagăr permanent de pe malul sudic al unui râu de culoarea cafelei cu lapte. Prizonierii sunt împărţiţi în două companii, iar Blewitt şi Zeno ajung în grupul mai sănătos. La capătul unui şir de colibe ţărăneşti de lemn se înalţă o bucătărie de campanie şi un depozit; mai departe se află o râpă, râul, Manciuria. Conifere fusiforme, strâmbate de vânt, se încovoaie ici şi colo, cu crengile sculptate toate de vânt în aceeaşi direcţie. Nu există câini de pază, alarmă, sârmă ghimpată sau turnuri de pază.

— Toată ţara e o nenorocită de închisoare înghețată, şopteşte Blewitt, unde să fugim?

Stau în colibe de stuf, câte douăzeci de bărbaţi chinuiţi de păduchi, înşiraţi pe podea pe saltele de paie. Nu sunt ofiţeri, doar soldaţi, toţi mai în vârstă decât Zeno. Şuşotesc pe întuneric despre soţii, iubite, echipa Yankees, o excursie la New Orleans, mese de Crăciun; veteranii povestesc că în timpul iernii pierduseră zilnic o mulţime de oameni, că e ceva mai bine de când chinezii au preluat lagărele de la nord-coreeni, iar Zeno învaţă că cine capătă o fixaţie – vorbeşte fără încetare despre sendvişuri cu şuncă, despre o fată sau despre cutare amintire de acasă – e, de regulă, următorul care moare.

Pentru că are picioare zdravene, Zeno primeşte misiunea să se ocupe de foc: îşi petrece cea mai mare parte a zilei adunând lemne ca să încălzească nişte cazane înnegrite atârnate deasupra vetrelor în bucătăria prizonierilor. În acele prime săptămâni sunt hrăniţi cu boabe de soia sau cu un fel de terci de porumb uscat. La cină capătă peşte viermănos sau nişte cartofi pricăjiţi cât nişte ghinde. Sunt zile în care, cu mâna lui rănită, Zeno abia reuşeşte să adune un braţ de lemne din care face o legătură, o târâie până-n bucătărie, apoi zace într-un colţ.

Atacurile de panică îl apucă noaptea târziu: momente lungi şi apăsătoare, intervale înspăimântătoare în care Zeno nu poate respira şi de pe urma cărora se teme că n-are să-şi revină nici-odată. De dimineaţă, ofiţerii de informaţii ţin discursuri într-o engleză şchioapă despre riscurile de a lupta

în tabăra capitaliştilor ahtiaţi după războaie. Sunteţi nişte pioni imperialişti, spun ei, sistemul vostru e un eşec, nu ştiţi că jumătate dintre cetăţenii New Yorkului mor de foame?

Împart desene cu Unchiul Sam cu colţi de vampir şi dolari în loc de ochi. Vrea cineva dintre voi un duş fierbinte şi o friptură? Nu trebuie decât să pozaţi pentru nişte fotografii, să semnaţi o petiţie, două, să staţi cu un microfon în faţă şi să citiţi nişte propoziţii acuzatoare la adresa Americii. Când îl întreabă pe Zeno câte bombardiere B-29 are armata S.U.A. în Okinawa, el răspunde „Nouăzeci de mii“, probabil mai multe avioane decât au existat vreodată în istoria lumii. Când îi explică unui anchetator că locuieşte pe malul unei ape, anchetatorul îl pune pe Zeno să deseneze micul port din Lakeport. După două zile îi spune lui Zeno că au pierdut harta şi-l pune s-o mai deseneze o dată, să vadă dacă-i iese la fel şi a doua oară.

Într-o zi, o santinelă îi cheamă pe Zeno şi Blewitt din dormitor şi-i duce în spatele lagărului, la marginea râpei pe care prizonierii o numesc Valea Stâncoasă. Arată cu ţeava carabinei către una dintre cele patru celule de izolare aflate acolo, apoi pleacă. Celula arată ca un sicriu mai mare făcut din pământ, pietriş şi ştiuleţi de porumb, cu un capac de lemn fixat deasupra. E lungă de vreo doi metri şi înaltă de nici un metru şi jumătate, suficient de încăpătoare pentru ca un om să stea culcat înăuntru, poate şi în genunchi, dar nu în picioare.

Scârbos, dezgustător, respingător: mirosul care se simte pe măsură ce se apropie întrece orice adjectiv. Zeno îşi ţine respiraţia în timp ce desface încuietorile. Valuri de muşte îşi iau zborul.

— Dumnezeule mare! exclamă Blewitt.

Înăuntru, lipit de peretele din fund, e cadavrul unui bărbat: mărunt, anemic, blond deschis. Uniforma lui, atât cât se mai cunoaşte din ea, e tunica militară a britanicilor, cu două buzunare imense pe piept. Una din lentilele ochelarilor i s-a spart, şi când omul mişcă o mână, ca să şi-i ridice pe nas, Zeno şi Blewitt tresar.

— Uşurel, spune Blewitt, iar omul se uită la ei ca la nişte făpturi din altă galaxie.

Are unghiile de la mâini înnegrite şi crăpate, iar faţa şi gâtul îi sunt mânjite cu murdărie sub colcăiala de muşte. Abia când Zeno răstoarnă

capacul şi-l lasă jos observă că pe fiecare centimetru din interior sunt scrijelite cuvinte. Jumătate în engleză, jumătate în altă limbă.

Literele ciudate, înşirate strâmb, alcătuiesc versurile: ἔνθα δὲ δένδρεα μακρὰ πεφύκασι τηλεθόωντα.

Iară în ea cresc pomi înalţi şi rotaţi şi bogaţi şi în floare,

ὄγχναι καὶ ῥοιαὶ καὶ μηλέαι ἀγλαόκαρποι.

Peri şi cu rodii şi merii cu rodul domnesc, mari cât pumnul.

Zeno simte o zvâcnire în piept. Versurile îi sunt cunoscute.

ἐν δὲ δύω κρῆναι ἡ μέν τ᾽ ἀνὰ κῆπον ἅπαντα.[10]

10. *Odysseia*, ed. cit., p. 107.

Două izvoare-nlăuntru-s: în deal este unul…

— Puştiule? Iar ai surzit?

Blewitt a intrat în cutie şi încearcă să-l ridice pe bărbat de subsuori, ferindu-şi faţa de duhoare, în timp ce acesta clipeşte întruna prin ochelarii sparţi.

— Z? Ce faci, stai toată ziua şi te scobeşti în nas?

Se străduieşte să afle cât mai multe. Soldatul e vicecaporalul Rex Browning, profesor la un liceu cu profil clasic din estul Londrei, care se înrolase voluntar în război şi fusese condamnat la „reeducare“ pentru tentativă de evadare, aşa că petrecuse două săptămâni în cutia aceea, de unde-i dădeau voie să iasă doar douăzeci de minute pe zi.

„Sculat din morţi“, îl numeşte cineva. „Inapt din motive psihice“, spune altul pentru că, după cum ştie toată lumea, evadarea din Lagărul Cinci e o fantezie. Prizonierii sunt nebărbieriţi, slăbiţi din cauza malnutriţiei şi mai înalţi decât coreenii – imediat recognoscibili ca occidentali. Cine ar reuşi să treacă de santinele ar trebui să răzbată neobservat prin munţi mai mult de o sută cincizeci de kilometri, să se furişeze pe lângă zeci de puncte de control, să-şi croiască drum prin trecători şi peste râuri, şi orice coreean care s-ar înduioşa de soarta sa ar fi aproape sigur denunţat şi împuşcat.

Cu toate astea, Zeno află că Rex Browning, profesorul de la liceul clasic, încercase. Fusese găsit la câţiva kilometri sud de lagăr, cocoţat într-un pin la peste patru metri înălţime. Chinezii au retezat copacul şi l-au adus înapoi târâş, legat în spatele jeepului.

După câteva săptămâni, Zeno adună lemne de foc pe coama unui deal, la câteva sute de metri de cel mai apropiat gardian, când îl vede pe Rex Browning păşind cu grijă pe poteca de dedesubt. Deşi trupul îi e scheletic, nu şchioapătă. Se mişcă eficient, oprindu-se din când în când să rupă frunzele unor plante şi să şi le îndese în buzunarele cămăşii.

Zeno îşi aruncă legătura de lemne pe umăr şi o ia la picior printre tufişuri.

— Hei?

Zece metri, cinci, trei.

— Hei?

Dar bărbatul nu se opreşte. Zeno ajunge pe potecă răsuflând greu şi, rugându-se să nu-l audă santinelele, strigă:

— *Astfel avea Alcinou ale zeilor daruri mărite.*

În acel moment Rex se întoarce, gata să cadă, şi rămâne clipind cu ochii lui mari în spatele lentilelor sparte.

— Sau ceva de genul ăsta, spune Zeno, roşind.

Celălalt bărbat râde, un râs cald, irezistibil. Şi-a curăţat murdăria din cutele gâtului, şi-a cârpit pantalonii cu grijă; trebuie să aibă cam treizeci de ani. Părul lui ca mătasea porumbului, sprâncenele blond deschis, mâinile fine – Zeno îşi dă seama că în alte împrejurări, într-o altă lume, Rex Browning ar fi chipeş.

— Zenodot, spune el.

— Cum?

— Primul bibliotecar, de la biblioteca din Alexandria. Îl chema Zenodot. Numit de regii ptolemeici.

Accentul acela: bibliotecă, *library*, devine *lie-brury*. Copacii vibrează în vânt, lemnele de foc îi zgârie umerii lui Zeno, aşa că le lasă jos.

— E doar un nume.

Rex priveşte cerul de parc-ar aştepta instrucţiuni. Are pielea gâtului atât de întinsă şi de subţire, încât Zeno aproape că vede sângele pulsându-i în artere. Pare prea eteric pentru asemenea loc, ca şi cum în orice clipă s-ar putea dezintegra.

Bărbatul se răsuceşte brusc şi-şi continuă drumul pe potecă. Lecţia s-a terminat. Zeno îşi ia legătura de lemne şi porneşte în urma lui.

— Cele două bibliotecare din oraşul meu mi-au citit-o. Mă refer la

Odysseia. De două ori. O dată când m-am mutat acolo și încă o dată după ce-a murit tata. Cine știe de ce.

Mai fac câțiva pași, apoi Rex se oprește să culeagă iar frunze, iar Zeno se ghemuiește, așteptând să nu se mai învârtească pământul cu el.

— E așa cum se spune, răspunde Rex. Antichitatea a fost inventată ca să aibă bibliotecarii și profesorii o pâine de mâncat.

Sus, deasupra lor, vântul spulberă o imensă perdea de nori cirus albi.

Îl străfulgeră pe Zeno cu privirea, zâmbind, așa că Zeno îi răspunde la zâmbet, chiar dacă nu înțelege gluma, un gardian aflat sus, pe creastă, strigă ceva în chineză printre copaci, și cei doi bărbați își continuă drumul pe potecă.

— Deci, era greacă, nu? Ce ai scrijelit pe capacul ăla de lemn?

— Să știi că la școală nu puteam s-o sufăr. Mi se părea așa moartă și prăfuită. Profesorul de limbi clasice ne-a pus să alegem un cânt întreg de Homer, să-l memorăm și să-l traducem. Eu am ales Cântul VII. Un chin, așa mi s-a părut pe atunci. Pritoceam versurile în minte, cuvânt cu cuvânt. Când ieșeam pe ușă: *E greu de povestit de-a rândul ce-am pătimit, că prea-mi dădură multe să sufăr cei-de-sus.* Când coboram scările: *Dar mie dați-mi voie să cinez, deși mă doare*. La closet: *Căci nu-i nimica mai sfruntat pe lume ca pântecul grețos.* Dar când stai două săptămâni singur pe întuneric – își bate cu degetul în tâmplă – o să te miri ce ți s-a întipărit în bătrâna tărtăcuță.

Mai merg câteva minute în tăcere, Rex tot mai încet cu fiecare pas, și în scurt timp ajung la marginea Lagărului Cinci.

Lemne fumegând, huruitul unui generator, steagul chinez. Duhoarea latrinelor. Peste tot în jur, copacii pitici și cocârjați șușotesc. Zeno vede cum întunericul îl împresoară pe Rex, apoi se risipește încetul cu încetul.

— Știu de ce ți-au citit bibliotecarele tale poveștile alea vechi. Pentru că dacă o poveste e spusă suficient de bine, cât timp o asculți evadezi din capcană.

LAKEPORT, IDAHO

2014

Seymour

După ce panoul cu Eden’s Gate apare pe Arcady Lane, câteva luni nu se schimbă nimic. Egreta îşi părăseşte cuibul din vârful celui mai înalt copac din pădure şi ia drumul Mexicului, prima ninsoare viscoleşte dinspre munţi, plugul drumarilor o adună în movile, Lake Street se umple cu vizitatori de weekend care se îndreaptă cu maşinile spre pista de schi, iar Bunny le face curat în camere la Aspen Leaf Lodge.

În fiecare zi, după şcoală, Seymour, care are unsprezece ani, trece pe lângă panoul pe care scrie:

ÎN CURÂND
CĂSUŢE ŞI VILE PE COMANDĂ
TERENURI DE CALITATE DISPONIBILE

Îşi aruncă ghiozdanul pe divanul din living şi pleacă în prospecţie prin zăpadă până la uriaşul pin galben mort, iar o dată la câteva zile, Prietenă-de-Nădejde e şi ea acolo, ascultând chiţăitul şoarecilor-de-câmp, zgrepţănatul şoriceilor şi bătăile inimii în pieptul lui Seymour.

Dar în prima dimineaţă caldă de aprilie, două autobasculante şi un camion cu platformă care transportă un compresor opresc în faţa căsuţei mobile. Frânele pneumatice gem, staţiile de emisie-recepţie pârâie, camioanele bipăie, şi până la sfârşitul săptămânii, Arcady Lane e pavată.

Seymour stă ghemuit pe asfaltul nou-nouţ, spre sfârşitul unei ploi de primăvară. Totul miroase a smoală proaspătă. Culege cu două degete, ca într-o pensetă, o râmă rătăcită, un firicel roz îmbibat de apă. Râma asta nu

se aşteptase ca ploaia s-o arunce din galeriile ei afară pe asfalt, nu-i aşa? Să se pomenească pe această nouă suprafaţă stranie şi impenetrabilă.

Doi nori se despart şi lumina soarelui se revarsă în stradă, Seymour priveşte spre stânga, unde par să fie vreo cincizeci de mii de râme lucitoare. Îşi dă seama că râmele acoperă tot asfaltul. Cu miile. O pune pe prima lângă o tufă de afine, apoi salvează încă una, şi încă una. Din pini picură apă; din asfalt ies aburi; râmele se zvârcolesc.

Salvează douăzeci şi patru, douăzeci şi cinci, douăzeci şi şase. Norii zăvorăsc soarele. Un camion apare de pe Cross Road şi se apropie, strivind cine ştie câte? Mai repede. Dă-i viteză. Patruzeci şi trei de râme, patruzeci şi patru, patruzeci şi cinci. Se aşteaptă ca maşina să oprească, din ea să se dea jos un om mare, să-l cheme pe băiat, să-i ofere o explicaţie. Camionul nu se opreşte.

Câţiva topografi îşi parchează camionetele albe la capătul drumului şi urcă printre copacii din spatele casei. Îşi instalează trepiedele, leagă trunchiurile cu panglici. La sfârşitul lui aprilie, în pădure zumzăie drujbele.

Seymour se întoarce acasă de la şcoală cu frica zbârnâindu-i în urechi. Îşi închipuie pădurea privită de sus: căsuţa mobilă, copacii tot mai rari, cu luminişul în mijloc. Iat-o şi pe Prietenă-de-Nădejde, pe creanga ei, un oval cu doi ochi înconjuraţi de 27 027 de puncte în interiorul unor cercuri.

Bunny e la masa din bucătărie, nici nu se mai vede de după un vraf de facturi.

— Vai, Opusum, nu e proprietatea noastră. Pot să facă tot ce vor cu ea.

— De ce?

— Pentru că astea sunt regulile.

El îşi lipeşte fruntea de uşa glisantă. Ea rupe un cec, linge un plic.

— Ştii ceva? S-ar putea ca maşinile alea să ne aducă veşti bune. Îl mai ştii pe Geoff-cu-G de la serviciu? Zice că terenurile de lângă Eden’s Gate se pot vinde şi cu două sute de mii.

Se întunecă. Bunny repetă cifra a doua oară.

Camioanele trec huruind pe lângă căsuţa mobilă, încărcate cu buşteni; buldozerele străpung capătul unde Arcady Lane se înfundă şi taie în coama dealului o prelungire în formă de Z. În fiecare zi, imediat după plecarea

ultimului camion, Seymour merge pe strada cea nouă cu căştile pe urechi.

Ţevi de canalizare zac ca nişte coloane căzute în faţa unor mormane de moloz; colaci imenşi de cabluri se zăresc ici şi colo. Aerul miroase a aşchii de lemn, a rumeguş şi a benzină.

Oameni-Ac zac striviţi în noroi. *Avem picioarele rupte*, murmură ei, cu vocile lor de xilofon. *Oraşele noastre sunt în ruină.* La jumătatea dealului, luminişul Prietenei-de-Nădejde a devenit un talmeş-balmeş de rădăcini şi crengi, răscolit de urme de roţi. Deocamdată, uriaşul pin galben uscat e încă în picioare. Seymour cercetează cu privirea fiecare creangă, fiecare ramură, până când începe să-l doară gâtul.

Pustiu, pustiu, pustiu, pustiu.

— Hei!

Nimic.

— Mă auzi?

N-o mai vede pe Prietenă-de-Nădejde timp de patru săptămâni. Cinci. Cinci şi jumătate. Pe zi ce trece, şi mai multă lumină inundă ceea ce fusese cu doar câteva ceasuri în urmă o pădure.

Panouri imobiliare răsar în sus şi-n jos pe strada proaspăt pavată, două deja cu eticheta VÂNDUT pe ele. Seymour ia un pliant. Pe el scrie *Stilul de viaţă pe care vi l-aţi dorit întotdeauna în Lakeport.* E şi o hartă a terenurilor pentru case, o fotografie făcută de o dronă, cu lacul în depărtare.

La bibliotecă, Marian îi spune că oamenii de la Eden’s Gate au depăşit în pas alergător toate obstacolele de urbanism şi planificare, au organizat o dezbatere publică, au împărţit nişte brioşe absolut delicioase, cu logoul lor inscripţionat pe glazură. I-a spus că au cumpărat chiar şi bătrâna dărăpănătură victoriană de lângă bibliotecă, ca s-o renoveze şi s-o transforme în showroom.

— Dezvoltarea, spune ea, a făcut mereu parte din povestea acestui oraş.

Scoate dintr-o cartotecă de la Secţia istorie locală câteva fotografii în alb-negru vechi de un secol. Şase tăietori de lemne stau umăr la umăr pe trunchiul unui cedru doborât. Nişte pescari arată nişte somoni lungi de un metru, ţinându-i de branhii. Câteva sute de piei de castor atârnă pe peretele unei cabane.

Privind imaginile, Seymour simte vibraţia tunetului pe şira spinării. Are o

viziune cu o sută de mii de Oameni-Ac ridicându-se din ruinele pădurii şi luând cu asalt camioanele constructorilor, o armată colosală care nu ştie ce-i frica, deşi nu are nici o şansă, găurind cauciucurile cu înţepături minuscule, străpungând bocancii muncitorilor. Camionetele instalatorilor sar în aer.

— Multă lume din Lakeport se bucură că a apărut Eden's Gate, spune Marian.

— De ce?

Ea îi zâmbeşte trist.

— Păi ştii cum se spune.

El îşi molfăie gulerul cămăşii. Nu ştie cum se spune.

— Banii nu sunt totul. Sunt singurul lucru.

Ea îl priveşte ca şi cum s-ar aştepta să râdă, dar el nu înţelege gluma, apoi o femeie cu ochelari de soare arată cu degetul mare spre capătul bibliotecii, spunând: „Cred că v-a refulat toaleta", iar Marian se grăbeşte într-acolo.

Nonficţiune 598.9:

În fiecare an, în Statele Unite mor între 365 de milioane şi un miliard de păsări doar pentru că se lovesc de ferestre.

Compendiu de biologie aviară:

Mai mulţi martori oculari au povestit că, după moartea ciorii, multe alte ciori (cu mult peste o sută, după unele relatări) au coborât din copaci şi s-au plimbat în cercuri în jurul păsării moarte timp de cincisprezece minute.

Nonficţiune 598.27:

După ce perechea ei s-a lovit de cablu, cercetătorii au observat că bufniţa s-a întors în cuib şi a rămas acolo, cu faţa spre copac, timp de mai multe zile, până când a murit.

Într-o zi, pe la jumătatea lunii iunie, Seymour ajunge acasă de la bibliotecă, se uită spre Eden's Gate şi vede că au tăiat uriaşul copac mort al Prietenei-de-Nădejde. În locul trunchiului care se înălţa pe dealul din spatele casei e acum un gol.

Un bărbat desfăşoară un furtun portocaliu dintr-un camion; un excavator sapă şanţuri pentru rigole; cineva strigă: „Mike! Mike!“ De pe bolovanul în formă de ou se vede acum până departe, pe o morenă golaşă, despădurită până sus în vârf.

Băiatul aruncă manualele şi o ia la fugă. Pe Arcady Lane, apoi pe Spring Street, spre sud, pe acostamentul acoperit de pietriş de pe Route 55, cu traficul vuind pe lângă el, cuprins nu atât de furie, cât de panică. Totul trebuie să redevină ca înainte.

E ora cinei, iar la Pig N’ Pancake e plin ochi. Seymour se opreşte gâfâind la intrarea în local şi scrutează feţele. Managerul îl ia la ochi; cei care aşteaptă să se elibereze o masă urmăresc scena. Bunny iese pe uşa bucătăriei, cu ambele braţe încărcate de farfurii.

— Seymour? Ai păţit ceva?

Reuşind cumva să ţină în echilibru cinci farfurii cu sendvişuri cu carne de vită şi pui prăjit, Bunny se apleacă, iar el îşi ridică o cască.

Mirosuri: carne tocată de vită, sirop de arţar, cartofi prăjiţi. Zgomote: pietre stivuite, lovituri de baros, alarmele autobasculantelor când dau înapoi. E la mai mult de doi kilometri de Eden’s Gate, dar într-un fel sau altul tot aude, ca şi cum în jurul lui s-ar construi o închisoare, ca şi cum ar fi o muscă prinsă şi înfăşurată într-o pânză de păianjen.

Clienţii privesc. Managerul priveşte.

— Oposum?

Cuvintele i se îngrămădesc în spatele dinţilor. Un picolo trece pe lângă ei, împingând un scaun înalt pe rotile, iar rotilele fac tronczvâr pe dalele podelei. O femeie râde. Cineva strigă: „E gata comanda!“ Pădurea, copacul, bufniţa – simte în tălpi drujba muşcând dintr-un trunchi, simte cum se trezeşte speriată Prietenă-de-Nădejde. Nu-i timp de stat pe gânduri: cazi ca umbra în lumina zilei şi încă un refugiu e stârpit de pe lume.

— Seymour, bagă mâna în buzunarul meu. Simţi cheile? Maşina e aici, afară. Du-te şi stai acolo, unde e linişte, fă-ţi exerciţiile de respiraţie şi vin şi eu cât pot de repede.

Stă în Pontiac în timp ce umbrele se preling printre pini. Inspiri patru secunde, ţii patru secunde, expiri patru secunde. Bunny iese cu şorţul pe ea, intră în maşină şi-şi freacă tâmplele cu podul palmei. Are într-o caserolă trei

clătite cu frișcă și căpșuni.

— Ia-le cu mâna, scumpule, nu-i nici o problemă.

Lumina tot mai slabă păcălește, parcarea se alungește, copacii par dintr-un vis. Răsare o primă stea, care se ascunde iar. Prieteni buni, prieteni buni, nicicând nu ne vom despărți.

Bunny rupe o bucată de clătită și i-o dă.

— Îmi dai voie să-ți scot căștile?

El dă din cap.

— Și să te ating pe păr?

El încearcă să nu tresară în timp ce degetele ei i se încurcă în bucle. O familie iese din restaurant, se urcă într-o camionetă și pleacă.

— Știu, puștiule, schimbarea e nasoală. Viața e nasoală. Dar ne rămâne casa. Ne rămâne curtea noastră. Ne avem unul pe altul. Nu-i așa?

El închide ochii și o vede pe Prietenă-de-Nădejde plutind deasupra unui pustiu de parcări nesfârșite, fără să aibă unde să vâneze, unde să poposească, unde să doarmă.

— N-o să fie așa de groaznic să avem și noi vecini pe-aproape. Poate o să fie și copii de vârsta ta.

Un adolescent cu șorț iese valvârtej pe ușa din spate și aruncă la tomberon un sac negru dolofan.

— Ele au nevoie de terenuri de vânătoare întinse. Preferă în special punctele de observație înalte, ca să poată vâna șoareci-de-câmp.

— De care șoareci?

— De câmp.

Ea îi frământă căștile în mâini.

— În nord sunt pe puțin douăzeci de locuri din astea unde ar fi putut zbura bufnița ta. Păduri mai mari și mai bune. Pe alese.

— Chiar sunt?

— Sigur.

— Cu mulți șoareci-de-câmp?

— Cu tonele. Mai mulți decât ai tu fire de păr în cap.

Seymour mai mestecă o bucată de clătită, iar Bunny se privește în oglinda retrovizoare și oftează.

— Pe cuvântul tău, mami?

— Pe cuvântul meu.

ARGOS

AL 61-LEA AN AL MISIUNII

Konstance

E dimineața zilei în care împlinește zece ani. În Compartimentul 17, Lumina ia locul NeLuminii, și Konstance merge la toaletă, își perie părul, își pudrează dinții, iar când dă perdeaua la o parte, îi găsește acolo pe mama și tata.

— Închide ochii și întinde mâinile, spune mama, iar Konstance o ascultă.

Știe încă înainte de a deschide ochii ce i-a pus mama pe brațe: o salopetă de lucru nouă. E dintr-un material galben canar, e tivită la manșete cu mici cusături în formă de x, și mama i-a brodat pe guler un pin bosniac minuscul, ca puietul de doi ani și jumătate care crește la Ferma 4.

Konstance o duce la nas; miroase a ceva atât de rar – a nou.

— O să-ți vină mai bine când mai crești, spune mama, trăgându-i fermoarul până la gât.

Toată lumea e prezentă la cantină – Jessi Ko, Ramón, doamna Chen, Tayvon Lee și doctorul Pori, care predă matematica și are nouăzeci și nouă de ani – și toată lumea cântă cântecul de Ziua Bibliotecii, iar Sara Jane îi pune în față două clătite mari din făină adevărată, așezate una peste alta. Pe margini șiroiesc cascade de sirop.

Toată lumea privește, mai ales băieții adolescenți, pentru că nimeni nu mai mâncase o clătită din făină adevărată de la propria aniversare de zece ani. Konstance rulează prima clătită și o mănâncă din patru înghițituri; la a doua nu se grăbește. Când termină, ridică tava la gură și o linge, stârnind aplauze.

După asta, mama și tata o conduc înapoi în Compartimentul 17, ca să

aştepte. A reuşit cumva să se păteze cu sirop pe mânecă şi se teme că mama o să se supere, dar mama e prea surescitată ca să observe, iar tata se mulţumeşte să-i facă cu ochiul, apoi îşi linge un deget şi o ajută să se cureţe.

— La început o să fie destul de copleşitor, spune mama, dar până la urmă o să vezi că o să-ţi placă, e momentul să mai creşti şi tu un pic, şi poate că asta o să te ajute la…

Dar n-apucă să termine fraza, că-şi face apariţia doamna Flowers.

Doamna Flowers are ochii începeţoşaţi de cataractă, răsuflarea îi duhneşte a concentrat de morcovi şi pe zi ce trece pare tot mai împuţinată. Tata o ajută să aşeze Premergătorul pe care l-a adus cu ea pe podea, lângă masa de cusut a mamei.

Doamna Flowers scoate din buzunarul salopetei de lucru o Vizieră cu sclipiri aurii.

— E la mâna a doua, bineînţeles, a fost a doamnei Alegawa, odihnească-se în pace. Poate că n-arată perfect, dar a trecut de toate testele.

Konstance urcă pe Premergător, care-i zbârnâie sub tălpi. Tata o strânge de mână, cu o expresie tristă şi în acelaşi timp veselă, doamna Flowers spune „Ne vedem acolo“, apoi o ia clătinându-se îndărăt spre uşă, îndreptându-se spre compartimentul ei, aflat la şase uşi de al lor. Konstance simte cum mama îi potriveşte la ceafă Viziera, care o strânge peste oasele occipitale, îi cuprinde urechile şi-i acoperă ochii. Se teme că o să doară, dar e mai degrabă ca şi cum cineva s-ar fi furişat în spatele ei şi i-ar fi pus două mâini reci pe faţă.

— Suntem aici, cu tine, spune mama.

Tata adaugă:

— Vom fi mereu lângă tine, iar pereţii Compartimentului 17 se dezintegrează.

Se pomeneşte într-un atriu mare. Trei rânduri de biblioteci, înalte de patru metri şi jumătate, deservite de sute de scări, par să se întindă pe kilometri întregi de-o parte şi de alta. Deasupra celei de-a treia, arcadele identice ale unor coloane de marmură susţin un tavan cu boltă cilindrică, în mijlocul căruia se deschide un dreptunghi prin care se văd plutind nori pufoşi pe un cer de cobalt.

Vede ici şi colo în faţa ei forme care stau în picioare la mese sau aşezate

pe fotolii. Alţii studiază cărţile, stau rezemaţi de balustrade, urcă sau coboară pe scări. Şi cât vede cu ochii, aerul e plin de cărţi – unele mici cât mâna ei, altele mari cât salteaua pe care doarme – care zboară, decolând de pe rafturi sau întorcându-se pe ele, unele fâlfâind ca păsările cântătoare, altele mişcându-se greoi ca nişte berze mari şi dizgraţioase.

O clipă rămâne pur şi simplu acolo, mută, privind în jur. Nu fusese niciodată într-un spaţiu nici măcar pe departe comparabil ca mărime. Profesorul de matematică, doctorul Pori – numai că acum părul îi e bogat şi negru, nu argintiu, şi pare ud şi totuşi uscat –, coboară de pe o scară în dreapta ei, sărind treptele din două în două ca un tânăr sportiv, şi aterizează cu precizie pe ambele picioare. Îi face cu ochiul; dinţii îi sunt albi ca laptele.

Galbenul salopetei lui Konstance e chiar şi mai viu decât părea în Compartimentul 17. Pata de sirop a dispărut.

Doamna Flowers vine spre ea de la mare distanţă, cu un căţeluş alb alergând în urma ei. E o versiune mai curată, mai tânără şi mai veselă a doamnei Flowers, cu ochi căprui limpezi şi un păr într-o nuanţă de mahon, cu o tunsoare scurtă de profesoară, poartă o fustă şi o jachetă într-o nuanţă verde intens ca spanacul proaspăt, iar pe un sân, cusute cu aţă aurie, strălucesc cuvintele *Bibliotecară-şefă.*

Konstance se apleacă să mângâie căţelul; mustăţile animalului freamătă; ochii negri îi strălucesc; blana chiar pare blană la pipăit. Mai că-i vine să râdă de încântare.

— Bine ai venit la Bibliotecă, spune doamna Flowers.

Înaintează împreună cu Konstance de-a lungul atriului. Mai mulţi membri ai echipajului ridică ochii de la mese şi zâmbesc la trecerea lor; câţiva înalţă baloane pe care scrie E ZIUA DE BIBLIOTECĂ, iar Konstance se uită după ele cum se ridică spre cer prin deschizătura tavanului.

Cotoarele cărţilor din imediata lor apropiere sunt colorate în albastru-verzui, maro şi purpuriu imperial, unele par subţiri şi delicate, pe când altele par nişte mese gigantice fără picioare, îngrămădite pe rafturi.

— Nu te sfii, spune doamna Flowers, nu poţi să le strici, iar Konstance atinge cotorul unei cărţi micuţe, care se înalţă şi se deschide în faţa ei. Din

paginile ei de hârtie subțire cresc trei margarete, iar pe mijlocul fiecărei pagini strălucesc aceleași trei litere, *MCV.*

— Unele sunt cam aiuritoare, spune doamna Flowers.

Bate ușor în carte, care se închide și zburătăcește la locul ei. Konstance privește șirul de cărți până departe, unde atriul se pierde la orizont.

— Cât se întinde…?

Doamna Flowers zâmbește.

— Doar Sybil știe cu adevărat.

Trei băieți adolescenți, frații Lee și Ramón – numai că Ramón într-o versiune mai suplă, mai îngrijită –, aleargă și sar pe o scară, doamna Flowers le strigă „Mai încet, vă rog“, iar Konstance încearcă să-și aducă aminte că e tot în Compartimentul 17, îmbrăcată cu salopeta ei cea nouă și cu Viziera de căpătat, deplasându-se cu un Premergător înghesuit între patul tatei și masa de cusut a mamei – că doamna Flowers, frații Lee și Ramón sunt și ei în compartimentele familiilor lor, tot pe Premergătoare, tot cu Viziere, că sunt cu toții închiși înăuntrul unui disc care gonește prin spațiul interstelar, că Biblioteca e doar un furnicar de date în candelabrul pâlpâitor care e Sybil.

— În dreapta e Istoria, spune doamna Flowers, în stânga e Arta Modernă, apoi Limbile, băieții ăștia se duc la Secția Jocurilor, care e foarte populară, desigur.

Se oprește la o masă neocupată, cu scaune de-o parte și de alta, și-i face semn lui Konstance să se așeze. Pe masă sunt două cutii: una cu creioane, cealaltă cu coli de hârtie dreptunghiulare. Între ele e o mică fantă de alamă, pe marginea căreia sunt gravate cuvintele *Aici se răspunde la întrebări.*

— Când sosește Ziua Bibliotecii pentru copii, spune doamna Flowers, și-s atâtea de asimilat, încerc să simplific lucrurile. Patru întrebări, o mică vânătoare de comori. Prima întrebare. Cât de departe de Pământ e destinația noastră?

Konstance clipește, șovăind, iar expresia doamnei Flowers se îmblânzește.

— Nu e nevoie să memorezi, dragă. Ăsta-i rostul Bibliotecii. Arată spre cutii.

Konstance ia un creion: pare atât de real, că-i vine să-și înfigă dinții în el.

Și hârtia! E atât de curată, de tare: în afara Bibliotecii, în tot *Argos*-ul nu găsești nici o bucățică de hârtie la fel de curată. Scrie: *Ce distanță e între Pământ și BetaOph2?*, apoi se uită la doamna Flowers, doamna Flowers încuviințează din cap, iar Konstance strecoară bileţelul în fantă.

Hârtia se face nevăzută. Doamna Flowers își drege glasul și arată cu degetul, iar sus, în spatele lui Konstance, în cel de-al treilea sector al bibliotecii, o carte groasă, maronie alunecă de pe un raft. Se rotește prin atriu, ocolește alte câteva cărți zburătoare, planează, apoi coboară și se deschide.

Înăuntru, pe două pagini se desfășoară un tabel cu titlul *Lista verificată a exoplanetelor din Zona Posibil Locuibilă, B-C.* În prima coloană se rotesc mici lumi multicolore: unele stâncoase, altele clocotind de gaze, altele înconjurate de inele, altele târând cozi de gheaţă în urma atmosferelor. Konstance urmărește rândurile cu degetul până găsește Beta Oph2.

4,2399 de ani-lumină.

— Bun. A doua întrebare. Cu ce viteză ne deplasăm?

Konstance scrie întrebarea, o strecoară în fantă și, în timp ce primul volum se îndepărtează în zbor, sosește un sul de grafice care se desfășoară pe masă. Din centrul acestora se ridică în aer un număr colorat într-o nuanță tare de albastru.

7 734 958 de kilometri pe oră.

— Bun. Doamna Flowers ridică trei degete. Care e speranța de viaţă a unei ființe umane optime din punct de vedere genetic, în condițiile misiunii?

Întrebarea intră în fantă; de pe rafturi zboară o jumătate de duzină de documente de mărimi diferite, care se apropie fâlfâind.

Pe unul scrie *114 ani.*

Pe al doilea scrie *116 ani.*

Pe al treilea scrie *119 ani*.

Doamna Flowers se apleacă să scarpine urechile căţelului care stă la picioarele ei. Dar ochii ei continuă s-o urmărească pe Konstance.

— Acum știi cu ce viteză merge *Argos*, ce distanță trebuie să parcurgă și care e speranța de viață a unui pasager în aceste condiții. Ultima întrebare. Cât va dura călătoria noastră?

Konstance priveşte fix masa.

— Foloseşte Biblioteca, dragă.

Doamna Flowers bate din nou în fantă cu o unghie. Konstance scrie întrebarea pe un bileţel, îl strecoară în fanta care-l înghite, moment în care o singură bucată de hârtie apare sus, pe bolta cilindrică, de unde pluteşte în jos, legănându-se ca o frunză şi aterizând în faţa ei.

— 216 078 de zile pământene.

Sub privirea doamnei Flowers, Konstance fixează imensitatea atriului până departe, unde rafturile şi scările se unesc la orizont, o scânteie de înţelegere se aprinde, apoi se stinge iar.

— Câţi ani înseamnă asta, Konstance?

Copila ridică ochii. Un stol de păsări digitale trece deasupra boltei cilindrice, dedesubt, la o sută de altitudini diferite, săgetează aerul o sută de cărţi, suluri de hârtie şi documente, iar Konstance se simte privită de toţi cei aflaţi în Bibliotecă. Scrie *Câţi ani înseamnă 216 078 de zile pământene*, pune întrebarea în fantă şi o nouă hârtie planează până la ea.

592.

Textura lemnului de la suprafaţa biroului se învolburează sau aşa pare, dalele de marmură ale podelei încep să se rotească şi ele în vârtejuri, şi fata simte o tulburare în stomac.

Numai împreună,
numai împreună…

Cinci sute nouăzeci şi doi de ani.

— Niciodată n-o să…

— Întocmai, copilă. Ştim că Beta Oph2 are o atmosferă ca cea a Pământului, că are apă în stare lichidă ca Pământul şi că are, probabil, un fel de păduri. Dar nu le vom vedea niciodată. Nici unul dintre noi. Noi suntem generaţiile-punte, mijlocitorii, cei care-şi fac datoria pentru ca urmaşii noştri să fie pregătiţi.

Konstance îşi sprijină palmele de masă; parcă o ia cu leşin.

— Ştiu, adevărul e greu de acceptat. De-aia nu ducem imediat copiii la Bibliotecă. Aşteptăm să vă maturizaţi suficient.

Doamna Flowers ia din cutie o bucată de hârtie şi scrie ceva.

— Vino, vreau să-ți mai arăt ceva.

Potrivește hârtia în fantă și o carte ferfeniță, mare și înaltă cât ușa Compartimentului 17, sare de pe un raft de la al doilea nivel, fâlfâie de câteva ori fără pic de grație și aterizează deschisă în fața lor. Are paginile foarte negre, ca o ușă deschisă pe buza unui hău fără fund.

— Mă tem că Atlasul e cam depășit, spune doamna Flowers. Îl prezint tuturor copiilor de Ziua Bibliotecii, dar de obicei se orientează repede spre lucruri mai ingenioase, mai captivante. Încearcă.

Konstance apasă o pagină cu degetul, apoi și-l trage înapoi. Încearcă și cu piciorul. Doamna Flowers o ia de mână, Konstance închide ochii, se încordează și pășesc înăuntru împreună.

Nu cad, rămân suspendate în beznă. Din toate direcțiile, ace de lumină perforează întunericul. În spatele lui Konstance plutește cadrul Atlasului, un dreptunghi de lumină prin care întrezărește încă rafturile Bibliotecii.

— Sybil, du-ne la Istanbul, spune doamna Flowers.

Departe, în întunericul de dedesubt, un firicel crește până devine un punct, apoi o sferă albastru-verzuie care se mărește; o emisferă albastră, învăluită într-un turbion de vapori, se rotește în soare, pe când cealaltă traversează un întuneric ultramarin, tivit cu lumină electrică.

— Ăsta e…? întreabă Konstance, dar deja se prăvălesc spre sferă cu picioarele înainte, dacă nu cumva se ridică ea spre ele: pivotează, devine enormă, îi umple câmpul vizual.

Konstance își ține respirația în timp ce dedesubt se desfășoară o peninsulă – verde jad împestrițat cu bej și roșu, un preaplin de culoare pentru ochii ei; lucrul acela care se apropie cu viteză de ea e mai bogat, mai complex și mai complicat decât orice și-a imaginat sau a crezut vreodată că-și imaginează, un miliard de Ferme 4 la un loc, și iat-o plonjând împreună cu doamna Flowers printr-un văzduh transparent și cumva luminescent totodată, coborând deasupra unei rețele dense de drumuri și acoperișuri până când, în sfârșit, picioarele ei ating Pământul.

Au ajuns pe un câmp pustiu. Cerul e de un albastru ca de nestemată și nu se vede nici un nor. Printre ierburi zac pietre albe uriașe, ca niște măsele pierdute de uriași. În stânga, pe lângă o șosea aglomerată, în ambele direcții unduiește cât poate vedea cu ochii un zid de cărămidă uriaș, în ruină,

presărat tot cu smocuri de iarbă și marcat cam din cincizeci în cincizeci de metri de turnuri late, roase de vreme.

Konstance are senzația că toți neuronii din cap i-au luat foc. Și mai spuneau că Pământul e o ruină.

— După cum știi, spune doamna Flowers, ne deplasăm prea repede ca să primim informații noi, așa că, în funcție de când datează aceste imagini, așa arăta Istanbulul în urmă cu șaizeci sau șaptezeci de ani, înainte ca *Argos* să părăsească orbita terestră joasă.

Ierburi! Ierburi cu frunze ca lamele foarfecii de cusut a mamei, ierburi cu frunze de forma ochilor lui Jessi Ko, ierburi cu flori mov minuscule pe tulpini verzi minuscule – de câte ori nu-l auzise pe tatăl ei rememorând splendoarea ierburilor? O piatră de lângă piciorul ei e bălțată cu negru – să fie licheni? Tata vorbește tot timpul despre licheni! Întinde mâna s-o atingă, dar trece prin ea.

— Nu poți decât să te uiți, spune doamna Flowers. Singurul lucru solid din Atlas e pământul. Cum ziceam, odată ce copiii descoperă noutățile, rareori mai calcă pe-aici.

O conduce pe Konstance la poalele zidului. Totul e nemișcat.

— Mai devreme sau mai târziu, copilă, spune doamna Flowers, toate lucrurile vii mor. Tu, eu, mama ta, tatăl tău, toți și toate. Chiar și blocurile de calcar din care sunt construite zidurile astea sunt alcătuite în principal din scheletele unor făpturi moarte de mult, melci și corali. Vino!

La umbra celui mai apropiat turn se află imaginile câtorva oameni: unul privește în sus, altul e surprins în timp ce urcă treptele. Konstance vede o cămașă cu nasturi, pantaloni albaștri, niște sandale bărbătești, o haină de femeie, dar programul le-a estompat fețele.

— E pentru confidențialitate, explică doamna Flowers.

Arată spre o scară ce șerpuiește în jurul turnului.

— Urcăm.

— Parcă spuneați că pământul e singurul lucru solid.

Doamna Flowers zâmbește.

— Drăguță, dacă umbli pe-aici o vreme, înveți niște secrete.

Cu fiecare treaptă, Konstance vede tot mai mult din orașul modern care se răsfiră de-o parte și de alta a zidului: antene, automobile, prelate, o

clădire imensă cu o mie de ferestre, totul încremenit în timp; aproape că nici nu mai respiră, dornică să cuprindă totul.

— De când există specia noastră, noi oamenii am încercat, fie prin medicină și tehnologie, fie prin acumulare de putere și bunuri, fie prin a spune povești, să învingem moartea. Nimeni n-a reușit vreodată.

Ajung în vârful turnului, iar Konstance privește de acolo, ametită: cărămida ruginie, calcarul făcut din trupurile unor ființe moarte, iedera verde care curge în valuri pe ziduri – e prea mult.

— Dar unele dintre lucrurile pe care le construim, continuă doamna Flowers, chiar sunt trainice. În jurul anului 410 al Erei Comune, împăratul acestui oraș, Teodosie al II-lea, a început să construiască aceste ziduri, peste șase kilometri, ca să facă legătura cu cei treisprezece kilometri de ziduri care existau deja pe chei. Fortificațiile lui Teodosie aveau un zid exterior, gros de doi metri și înalt de nouă metri, și unul interior, gros de cinci metri și înalt de doisprezece – cine poate ști câți și-au frânt spinările în timpul lucrărilor de construcție?

O insectă micuță fusese surprinsă în timp ce străbătea parapetul chiar în fața lui Konstance. Are o carapace lucioasă, într-o nuanță de negru-albăstrui, și picioare cu articulații incredibile – un cărăbuș.

— Mai mult de o mie de ani, aceste ziduri au respins orice atac, spune doamna Flowers. Cărțile erau confiscate la porți și înapoiate abia după ce fuseseră copiate, totul de mână, bineînțeles, și unii sunt de părere că, într-o vreme, bibliotecile din oraș conțineau mai multe cărți decât toate celelalte biblioteci din lume laolaltă. Și în tot acest timp au fost cutremure, inundații și armate de invadatori, iar locuitorii orașului și-au dat mâna ca să întărească zidurile atunci când le năpădeau buruienile, iar ploaia pătrundea în crăpături, până când au și uitat că existase o vreme și fără ziduri.

Konstance întinde mâna spre cărăbuș, dar parapetul se destramă în pixeli și iar pipăie în gol.

— Noi două n-o să ajungem niciodată pe Beta Oph2, dragă, e un adevăr dureros. Dar cu vremea o să ajungi la concluzia că e ceva nobil în a lua parte la o inițiativă care-ți va supraviețui.

Zidurile nu se mișcă, oamenii de jos nu respiră, copacii nu se leagănă, mașinile stau pe loc, cărăbușul e încremenit în timp. Un gând sau o amintire

care capătă un sens nou o străfulgeră pe Konstance: gândul la alte fete de zece ani înaintea ei, maică-sa, de pildă, care se născuseră pe *Argos*, se treziseră de Ziua Bibliotecii visând la clipa în care aveau să păşească pe Beta Oph2 şi să ia o gură de aer în afara *Argos*-ului, la locuinţele pe care aveau să le clădească, la munţii pe care aveau să urce, la formele de viaţă pe care aveau să le descopere – un al doilea Pământ! –, iar după prima lor zi în Bibliotecă ieşiseră din compartimentele lor cu frunţile brăzdate de văi, cu umerii căzuţi, cu luminiţele din ochi stinse. Nu mai alergaseră pe coridoare, începuseră să ia Hipnopicături la ora de NeLumină; i se întâmplase să zărească alţi copii care se uitau lung la pereţi sau la propriile mâini sau care treceau pe lângă Cantină aduşi de spate şi istoviţi de parc-ar fi cărat saci invizibili de piatră.

Tu, eu, mama ta, tatăl tău, toţi şi toate.

— Dar eu nu vreau să mor, spune ea.

Doamna Flowers zâmbeşte.

— Ştiu, dragă. Nici n-o să mori mult timp de-acum încolo. Vei contribui la o călătorie extraordinară. Hai, e momentul să mergem; aici timpul curge ciudat şi începe A Treia Masă.

O ia de mână pe Konstance şi se desprind împreună de turn, lăsând în urmă oraşul, după care se iveşte o strâmtoare, apoi mări, continente, iar Pământul se micşorează până se face iar cât o gămălie de ac şi ies din Atlas în Bibliotecă.

În atriu, căţeluşul dă din coadă şi se urcă pe piciorul lui Konstance cu lăbuţele, iar doamna Flowers o priveşte cu blândeţe în timp ce uriaşul atlas ferfeniţit se închide, se înalţă şi pluteşte înapoi pe raftul său. Cerul de deasupra tavanului a căpătat între timp culoarea lavandei. Prin aer zboară mai puţine cărţi. Majoritatea membrilor echipajului au dispărut.

Are palmele umede şi o dor picioarele. Când se gândeşte la copiii mai mici care gonesc acum pe coridoare spre A Treia Masă, o durere prelungă o săgetează ca o lamă. Doamna Flowers arată spre rafturile nesfârşite.

— Fiecare dintre cărţile astea, copilă, e o uşă, o poartă spre alte vremuri, alte locuri. Ai toată viaţa înainte şi ale tale sunt cât vei trăi. Nu crezi că va fi de-ajuns?

OPT

IAR ȘI IAR

Cetatea Cucului-din-Nori de Antoniu Diogene, Fila Θ

…către miazănoapte şi tot către miazănoapte, vreme de câteva săptămâni, morarul şi fiul său mă călăriră spre miazănoapte. Mă rodeau cârceii şi mi se crăpaseră copitele, tare m-aş fi odihnit şi m-aş fi ospătat cu nişte pâine, poate şi cu o bucăţică, două de miel fript, o supă de peşte gustoasă şi o cupă cu vin, dar nici n-ajunserăm bine la ferma lor râpoasă şi îngheţată, că morarul mă şi duse la moară şi mă înhămă la roată.

Trăgeam în cercuri nesfârşite, învârtind de piatră, pare-se măcinând grâu şi orz pentru toţi fermierii din ţinutul ăla prăpădit şi geros, iar dacă încetineam fie şi numai preţ de-un pas, fiul morarului lua numaidecât băţul din colţ şi mă trosnea peste picioarele din spate. Când în sfârşit îmi dădură drumul să pasc, din cer ploua cu gheaţă, vântul bătea cu o mânie glacială, iar caii n-aveau de gând să-mpartă cu dragă inimă sărăcia lor de iarbă. Ba mai rău, mă bănuiră că le seduc nevestele, deşi n-aveam nici o chemare! N-aveai să găseşti nici urmă de trandafir acolo cu lunile.

Mă uitam cum trec păsările în zbor pe cer, în drum spre tărâmuri mai verzi, şi dorul mi se aprindea în piept. De ce erau zeii atât de cruzi? Nu îndurasem destul pentru pornirile-mi curioase? În valea aia hâdă n-am făcut decât să învârt de roată, iar şi iar, iar şi iar, de mă lua cu rău şi ameţeală, aş fi putut să jur c-am scurmat până-n măruntaiele pământului şi că în curând aveam să intru până la brâu în apele clocotitoare ale Aheronului, râul durerii, şi să-l privesc în faţă pe Hades…

DRUMUL SPRE CONSTANTINOPOL

IANUARIE–APRILIE 1453

Omeir

De la poligonul din Edirne şi până în Oraşul-Rege sunt peste două sute de kilometri, şi tunul parcurge acest drum mai lent decât s-ar mişca un om târâş. Caravana de boi care-l trage e alcătuită din treizeci de perechi, înhămaţi cu toţii la o oişte comună din mijloc, o caravană atât de lungă şi care se poate poticni în atâtea locuri, încât se opreşte de zeci de ori pe zi. În spatele şi în faţa lor, alţi boi trag culverine, catapulte şi archebuze, vreo treizeci de piese de artilerie cu totul, şi mai sunt unii înhămaţi la căruţe cu praf de puşcă sau ghiulele de piatră, unele atât de mari, încât Omeir nu le poate cuprinde în braţe.

Pe ambele laturi ale drumului, oameni şi dobitoace trec iute pe lângă boi, ca un râu curgând pe lângă o stâncă: asini împovăraţi cu provizii, cămile ducând în spinare zeci de vase de lut, care cu merinde, scânduri, frânghie şi pânzeturi. Cât de felurită e lumea! Omeir vede ghicitori, dervişi, astrologi, învăţaţi, brutari, armurieri, fierari, magi în robe zdrenţuite, cronicari, vindecători şi stegari ducând flamuri de toate culorile. Unii poartă platoşe de piele, alţii au pene la coifuri, unii sunt desculţi, alţii încălţaţi cu cizme de piele lucioasă de Damasc, înalte până la genunchi. Vede un grup de sclavi cu trei cicatrici orizontale pe frunte (câte una pentru fiecare stăpân mort, îl lămureşte Maher); vede un bărbat cu un asemenea cucui în frunte de la cât s-a prosternat în rugăciune, încât pare să poarte pe cap o uriaşă unghie de ceară.

Într-o după-amiază, un catârgiu îmbrăcat în piele de urs, cu o despicătură

a buzei de sus care aduce binișor cu a lui Omeir, trece printre boi cu capul plecat. Când ajunge în dreptul lui, ochii li se întâlnesc, catârgiul își fereşte privirea, iar Omeir nu-l mai vede niciodată.

Oscilează între uimire și descurajare. Când merge la culcare lângă foc și se trezește lângă tăciuni, cu hainele scânteind de chiciură, când stă lângă ceilalți căruțași în timp ce focul e reaprins și mănâncă toți orz uscat, ierburi și bucăți de carne de cal din aceeași oală de aramă, are un sentiment de apartenență pe care nu-l mai încercase până atunci nici pe departe, sentimentul că participă cu toții la o strădanie colosală și îndreptățită, o misiune atât de merituoasă, încât găsește loc chiar și unui băiat cu o mutră ca a lui – toată lumea mergând spre răsărit, spre măreţul oraș, ca la chemarea fluierașului vrăjit din poveștile bunicului. În fiecare dimineață, zorii se ivesc tot mai devreme, orele de lumină se înmulțesc, iar cerul e inundat de stoluri migratoare de cocori, apoi de rațe, apoi de păsări cântătoare, ca și cum întunericul ar pierde bătălia, iar victoria ar fi predestinată.

Dar, alteori, entuziasmul îl părăsește. Ditamai bulgării de noroi se lipesc de copitele lui Copac și Clar-de-Lună, lanțurile scrâșnesc, frânghiile pârâie, fluierele țiuie pe lângă caravană, iar aerul clocotește de țipetele animalelor chinuite. Mulți boi au juguri fixe, nu dintre cele care alunecă, așa cum meșterește bunicul, și puțini sunt deprinși cu greutăți atât de mari pe teren accidentat, așa că-n fiecare ceas sunt animale rănite.

Pentru Omeir, fiecare zi e o lecție despre cât de nepăsători pot fi oamenii. Unii nu se sinchisesc să-și potcovească juncanii cu potcoave duble, alții nu verifică jugurile să n-aibă crăpături care să zgârie spinările boilor, unii nu le lasă animalelor răgazul să se refacă, scoțându-i din jug imediat ce termină de tras, iar alții nu le acoperă coarnele, ca să nu se împungă între ei. Mereu se lasă cu sânge, gemete, suferință.

Echipe de drumari precedă caravanele, încropind treceri, întinzând scânduri peste noroaie, dar la opt zile după plecarea din Edirne, caravana ajunge la un pârâu fără pod, cu ape umflate și tulburi și un curent care în partea cea mai adâncă formează o uriașă vâltoare întunecată. Căruțașii din față avertizează că pe fundul apei sunt pietre alunecoase, dar conducătorul caravanei spune că trebuie să meargă mai departe.

Caravana a trecut de jumătate când animalul aflat chiar în faţa lui Copac alunecă. Jugul de care e legat partenerul lui îl ţine o clipă în echilibru, după care piciorul boului se rupe atât de zgomotos, încât Omeir simte trosnetul în piept. Boul rănit cade într-o rână, cu perechea lui mugind lângă el, trăgând toată caravana spre stânga, iar Omeir îi simte pe Copac şi Clar-de-Lună încordându-se ca să preia surplusul de greutate de la boii care se zbat duşi de curent. Un căruţaş se repede şi înfige o suliţă lungă în primul animal, apoi în al doilea care se zvârcoleşte, iar apa se umple de sângele lor în timp ce fierarii le retează lanţurile şi căruţaşii aleargă pe lângă caravană, îndemnându-şi şi liniştindu-şi animalele. Imediat apar călăreţi care leagă boii morţi de cai, să-i scoată din apă ca să poată fi tăiaţi, fierarii îşi aşază pe malul nămolos forja şi foalele ca să repare lanţul, iar Omeir îi duce pe Clar-de-Lună şi Copac pe iarbă, întrebându-se dacă ei înţeleg ce văzuseră.

Pe înserat, îl ţesală mai întâi pe Copac, apoi pe Clar-de-Lună în timp ce pasc şi le curăţă copitele, propunându-şi să nu mănânce din animalele măcelărite, în semn de respect, dar mai târziu, pe înnoptate, când mirosul umple aerul rece şi blidele cu carne trec din mână-n mână, nu se poate abţine. Mestecă, simţind cerul ca pe o povară ce-i stârneşte o tulburare neagră.

Cu fiecare înserare, boii lui Omeir îşi pierd din strălucire. Copac clipeşte arar cu ochii lui imenşi şi umezi la Omeir, ca şi cum l-ar ierta, iar dimineaţa, înainte să fie pus la jug, Clar-de-Lună rămâne la fel de curios, privind la fluturi sau la iepuri sau fremătând din nări ca să adulmece diferite mirosuri în vânt. Dar de obicei, odată scoşi din jug, stau cu capetele plecate şi pasc, ca şi cum ar fi prea sleiţi pentru orice altceva.

Băiatul stă lângă ei, afundat în noroi până la glezne, cu faţa ascunsă de capişon, şi priveşte genele lui Clar-de-Lună fluturând în sus şi-n jos în felul lui blând şi răbdător. Blana lui, care în tinereţe putea să pară aproape argintie, plină de mici curcubeie iridescente în soare, e acum şoricie. Un nor de muşte roieşte deasupra unei răni supurânde din umăr – primele muşte ale primăverii, se gândeşte Omeir.

CONSTANTINOPOL

ÎN ACELEAȘI LUNI

Ana

Cana de plumb se cufundă în întunericul susurător, apa e amestecată cu argint viu, și Maria o bea până la fund. Pe drumul spre casă, zăpada troienește zidurile, înghițind drumul. Maria se îndreaptă de umeri.

— Pot să merg și singură, spune ea, mă simt excelent, dar iese în calea unui căruțaș, mai să fie strivită.

Când se lasă întunericul, stă și tremură în chilia lor.

— Îi aud cum se biciuiesc în stradă.

Ana ascultă. Tot orașul e învăluit în tăcere. Nu se aude decât zăpada spulberată pe acoperișuri.

— Cine, surioară?

— Tare frumos țipă.

O apucă apoi frigurile. Ana o înfofolește în toate hainele lor: flanelă de corp de pânză, șorț de lână, manta, fular, pătură. Aduce mangaluri cu cărbune aprins, dar Maria tremură întruna. De când se știe, sora ei i-a fost alături. Dar cât o să mai fie?

Deasupra orașului, cerul se înnoiește ceas de ceas: violet, argintiu, auriu, negru. Mai întâi cade măzăriche, apoi lapoviță, apoi grindină. Văduva Teodora se uită printre obloane și murmură versete din Matei: *Atunci se va arăta pe cer semnul Fiului Omului și vor plânge toate neamurile pământului*[11]. În spălător, Chryse spune că, dacă tot vine sfârșitul lumii, de ce n-ar termina vinul.

11. Matei 24, 30–32. Toate citatele din Biblie sunt preluate din Biblia sau Sfânta Scriptură,

Editura Institutului Biblic şi de Misiune Ortodoxă, Bucureşti, 2008.

Pe străzi se vorbeşte când despre vremea ciudată, când despre numere. Unii spun că sultanul mărşăluieşte de zor din Edirne cu o oaste de douăzeci de mii de inşi. Alţii, că numărul ostaşilor bate spre o sută de mii. Câţi apărători poate strânge oraşul muribund? Opt mii. Alţii prezic că-s mai degrabă patru mii, dintre care doar trei sute se pricep să mânuiască o arbaletă cum se cuvine.

Treisprezece kilometri de ziduri pe mare, peste şase kilometri de ziduri pe uscat, o sută nouăzeci şi două de turnuri în total, şi o să le apere pe toate cu patru mii de oameni?

Garda imperială rechiziţionează arme ca să le redistribuie, dar în curtea din faţa Sfintei Teofana, Ana vede un soldat păzind un morman jalnic de săbii ruginite. Acum i se spune că tânărul sultan e un făcător de minuni care vorbeşte şapte limbi şi recită poeme antice, că studiază sârguincios astronomia şi geometria, că e un cârmuitor blând şi milostiv, care îngăduie toate credinţele. În clipa următoare, că e un zbir însetat de sânge, care a poruncit ca frate-su mai mic să fie înecat în baie, apoi a pus să i se taie capul omului trimis să-l înece.

În atelier, văduva Teodora le interzice brodăreselor să vorbească despre primejdia care le pândeşte: nu le e îngăduit să vorbească decât despre ace, brodat şi mărirea lui Dumnezeu. Răsuceşti firul de aţă colorată, aduni firele răsucite câte trei, împungi cu acul, întorci rama. Într-o dimineaţă, Teodora o răsplăteşte cu mare pompă pe Maria pentru sârguinţa cu care a brodat douăsprezece păsări, câte una pentru fiecare apostol, pe un capişon verde din mătase care urmează să fie prins de o sfită episcopală. Cu degete tremurătoare, Maria se reapucă numaidecât de lucru, murmurând o rugăciune în timp ce potriveşte mătasea de un verde intens în cadrul ei şi răsuceşte aţa prin urechea acului. Ana priveşte şi se minunează: la ce sărbători o să mai poarte episcopii sfite de brocart, dacă vremea omului pe pământ e pe sfârşite?

Zăpada cade, îngheaţă, se topeşte şi o ceaţă glacială împresoară oraşul. Ana străbate iute curtea şi merge în port, unde-l găseşte pe Himerius tremurând lângă luntre. Chiciura poleieşte bordul şi vâslele, sclipind în cutele mânecilor lui şi pe lanţurile puţinelor corăbii comerciale care sunt

încă ancorate în port. Băiatul pune un mangal pe fundul bărcii, aprinde o bucată de cărbune şi aruncă plasele, iar Ana priveşte cu o încântare melancolică scânteile care se înalţă prin ceaţă şi se topesc în spatele lor. Himerius scoate din haină un şir de smochine uscate, mangalul străluceşte la picioarele lor ca un secret cald şi fericit, un borcan de miere ascuns pentru o noapte specială. Din vâsle picură apă, mănâncă amândoi, Himerius cântă un cântec pescăresc despre o sirenă cu sâni mari cât mieii, apa clipoceşte în jurul carenei, iar tonul băiatului devine serios când povesteşte din auzite că sunt căpitani genovezi care duc pe furiş la Genova pe oricine îi plăteşte suficient de gras, înainte să atace sarazinii.

— Tu ai fugi?

— O să mă pună la vâsle. Toate ziua şi toată noaptea să dăm la vâsle sub punte, scufundaţi pân' la brâu în propriul nostru pişat? În timp ce douăzeci de corăbii de-ale sarazinilor încearcă să ne izbească sau să ne dea foc?

— Dar zidurile, răspunde ea. Au rezistat la atâtea asedii până acum.

Himerius se întoarce la vâslit în timp ce inelele ramelor scrâşnesc şi digul alunecă pe lângă ei.

— Unchiu-meu zice că vara trecută un topitor ungur l-a vizitat pe împăratul nostru. Un om vestit pentru c-ar meşteri maşinării de război care fac praf şi pulbere zidurile de piatră. Dar ungurul a cerut de zece ori mai mult bronz decât avem în tot oraşul. Iar din câte spune unchiul, împăratului nostru nu-i dă mâna nici să tocmească o sută de arcaşi din Tracia. Abia dacă-şi permite un acoperiş deasupra capului, să nu-l plouă.

Marea clipoceşte, lovindu-se de dig. Himerius ridică vâslele în aer, scoţând aburi pe gură.

— Şi?

— Împăratul n-a avut bani să-i dea. Aşa că ungurul şi-a căutat pe unul care are.

Ana se uită la Himerius: ochii lui mari, genunchii noduroşi, picioarele de raţă; pare un amalgam de şapte făpturi diferite. Aude vocea copistului înalt: *Sultanul are maşinării de război care pot doborî ziduri de parc-ar fi din aer.*

— Vrei să spui că ungurului nu-i pasă în ce scop sunt folosite maşinăriile lui?

— Sunt mulţi oameni pe lumea asta, răspunde Himerius, cărora nu le

pasă în ce scop sunt folosite maşinăriile lor. Câtă vreme sunt plătiţi.

Ajung la zid; hopa sus, ca o dansatoare; lumea se subţiază şi Ana uită de toate, în afară de mişcarea corpului ei, de reperele punctelor de sprijin pentru mâini şi picioare. În sfârşit, ieşirea prin gura leului, uşurarea de a simţi ceva solid sub picioare.

Petrece mai mult timp ca de obicei în biblioteca în ruine, scotocind în dulapurile fără uşi din care deja a prăduit aproape tot ce părea promiţător. Adună câteva suluri de hârtie roase de viermi – acte de vânzare, din câte bănuieşte –, traversând întunericul fără chef şi fără speranţă. În spate, ascuns după câteva teancuri de pergamente îmbibate de apă, găseşte un mic manuscris maroniu pătat, legat în ceea ce pare a fi piele de capră, pe care-l ia şi-l vâră în sac.

Ceaţa se îngroaşă, şi lumina lunii păleşte. Prin acoperişul spart se aude uguit de porumbei. Ana spune în şoaptă o rugăciune către Sfânta Coralia, leagă sacul, îl târâie în jos pe scări, se strecoară prin gaura de scurgere, coboară pe zid şi sare în barcă fără un cuvânt. Cu obrazul supt, dârdâind, Himerius vâsleşte înapoi în port, cărbunele din mangal se mistuie, iar ceaţa îngheţată pare să se strângă în jurul lor ca o capcană. La poarta cartierului veneţian nu sunt străji, iar când ajung la casa italienilor, totul e cufundat în întuneric. Smochinul din curte e smălţuit de gheaţă, iar gâştele nu se zăresc nicăieri. Băiatul şi fata tremură la perete, iar Ana îşi doreşte să răsară soarele.

În cele din urmă, Himerius încearcă uşa şi o găseşte descuiată. În atelier, toate mesele sunt goale. Vatra e rece. Himerius deschide obloanele şi camera se umple de o lumină fadă, glacială. Oglinda a dispărut, ca şi centaurul de teracotă, panoul cu fluturi, sulurile de pergament, răzuitoarele, sulele şi cuţitaşele pentru peniţe. Slugile puse pe liber, gâştele fugite sau gătite. Câteva pene rupte sunt împrăştiate pe dale; podeaua e pătată de cerneală vărsată; camera e ca o criptă pustiită.

Himerius lasă jos sacul. Preţ de-o clipă, pare cocoşat şi cenuşiu în lumina zorilor, moşneagul care nu va apuca niciodată să fie. În altă parte a cartierului, cineva strigă „Ştii ce nu pot să sufăr?“, un cocoş se pune pe cântat şi o femeie pe bocit. Ultimele zile ale lumii. Ana îşi aminteşte ce spusese odată Chryse: „Casele bogaţilor ard la fel de iute ca toate celelalte.“

Oricât ar fi pretins ei că salvează glasurile antichității, că se folosesc de înțelepciunea străbunilor pentru a sădi sămânța rodnică a unui viitor nou, să fi fost într-adevăr copiștii din Urbino mai breji decât jefuitorii de morminte? Veniseră și așteptaseră ca tot ce mai rămăsese din oraș să fie spintecat, ca să dea ei iama în acele ultime comori care țâșniseră afară. Apoi fugiseră la adăpost.

Pe fundul unui dulap gol, ceva îi atrage atenția: o cutiuță pentru tutun smălțuită, o piesă din colecția de opt a unuia dintre copiști. Pe capacul ei crăpat, un cer trandafiriu se așterne deasupra fațadei unui palat flancat de turnuri gemene, cu trei rânduri de balcoane. Himerius se uită pe fereastră, adâncit în propria dezamăgire, iar Ana ascunde cutia în rochie. Soarele se ivește undeva deasupra negurilor, palid și distant. Fata se întoarce cu fața spre el, dar nu simte pic de căldură.

Ana duce sacul plin de cărți ude acasă la Kalafates, îl ascunde în chilia pe care o împarte cu Maria și nimeni nu se sinchisește s-o întrebe pe unde a umblat sau ce a făcut. Cusătoresele muncesc toată ziua în tăcere, aplecate ca iarba pe timp de iarnă, suflându-și în palme sau punându-și mitene ca să le țină de cald, în timp ce formele înalte, pe jumătate terminate ale sfinților asceți capătă contur pe mătasea din fața lor.

— Credința, spune văduva Teodora, plimbându-se printre mese, ne ajută să răzbim orice necaz.

Maria stă aplecată deasupra capișonului de mătase, mișcând acul în sus și-n jos, cu vârful limbii între dinți, plăsmuind o privighetoare din ață și răbdare. După-amiază, vântul urlă dinspre mare, troienind zidurile dinspre apă ale catedralei Hagia Sofia, brodăresele spun că e un semn, iar până la căderea nopții, copacii degeră iar, gheața îmbracă ramurile, și brodăresele iarăși spun că e un semn.

La masa de seară primesc supă și pâine neagră. Unele femei spun că popoarele creștine de la apus i-ar putea salva dacă ar vrea, că Veneția, Pisa sau Genova ar putea trimite o flotă cu arme și cavalerie ca să-l zdrobească pe sultan, dar altele spun că republicile italiene nu se sinchisesc decât de căile maritime și de rutele comerciale, că au încheiat deja înțelegeri cu sultanul, că mai bine să fii răpus de săgețile sarazinilor decât să vină acolo papa și să se împăuneze cu victoria.

Parusia, a Doua Venire, sfârşitul lumii. La mânăstirea Sfântul Gheorghe, spune Agata, bătrânii păstrează un răboj cu douăsprezece plăcuţe pe-o parte şi douăsprezece pe cealaltă parte, şi de fiecare dată când un împărat moare, numele său e gravat în locul cuvenit.

— Răbojul nu mai are decât o plăcuţă goală, spune ea, iar când va fi scris şi numele împăratului nostru, răbojul se va umple, iar cercul istoriei se va închide.

Ana vede în flăcările din vatră siluetele soldaţilor gonind. Pipăie cutia pentru tutun de sub rochie, o ajută pe Maria să ia cu lingura din castron, dar Maria varsă supa până s-o ducă la gură.

A doua zi de dimineaţă, toate cele douăzeci de cusătorese stau la mesele lor când servitorul stăpânului Kalafates urcă în fugă pe scări – răsuflând greu şi roşu la faţă de precipitare –, se repede la dulapul cu aţe, îngrămădeşte firele de aur şi argint, perlele şi mătăsurile într-un cufăr de piele şi coboară într-un suflet fără un cuvânt.

Văduva Teodora coboară după el. Brodăresele se duc la fereastră să se uite: jos, în curte, hamalul îngrămădeşte suluri de mătase în spinarea măgarul lui Kalafates, cu ghetele alunecându-i în noroi, în timp ce văduva Teodora poartă o discuţie de nedesluşit cu servitorul. Într-un final, acesta pleacă grăbit, iar văduva Teodora reapare pe scări cu faţa udă de ploaie şi rochia mânjită de noroi şi le spune tuturor să-şi vadă de cusut, iar Anei să adune acele împrăştiate de servitor pe podea, dar le e limpede tuturor că stăpânul le lasă de izbelişte.

La amiază, pe străzi trec vestitori călări strigând că, la apusul soarelui, porţile oraşului vor fi zăvorâte. Estacada, un lanţ gros cât mijlocul unui om, de care atârnă greutăţi plutitoare, menit să ţină la depărtare corăbiile care ar putea ataca din nord, dinspre Cornul de Aur, împrejmuieşte portul şi e fixat pe zidurile Galatei, peste Bosfor. Ana şi-l imaginează pe Kalafates ghemuit pe puntea unei corăbii genoveze, verificându-şi frenetic cuferele de călătorie în timp ce oraşul se face tot mai mic în urma lui. Şi-l închipuie pe Himerius desculţ printre pescari, în timp ce amiralii oraşului îi măsoară din priviri. Tunsoarea, cuţitul cu plăsele de piele de la brâu – se străduieşte din răsputeri să pară experimentat şi neînfricat, dar în realitate e doar un băiat, înalt şi ochios, care stă în ploaie în haina lui peticită.

La jumătatea după-amiezii, cusătoresele care sunt măritate şi au copii părăsesc mesele de lucru. Din stradă răsună tropotitul copitelor, pleoscăitul roţilor şi strigătele căruţaşilor. Ana se uită la Maria, care-şi vede de capişonul ei de mătase, strângând din ochi. Aude vocea copistului înalt: *Arca s-a izbit de stânci, copilă. Şi o înghite marea.*

Omeir

Cu toţii cercetează cerul zbuciumat; cu toţii sunt cuprinşi de neliniște. Cu voce tare, căruţaşii spun că sultanul e răbdător şi mărinimos, că ştie ce le cere, că are înţelepciunea să priceapă că bombarda va sosi pe câmpul de bătălie când va fi mai multă nevoie de ea. Dar, după atâta străduinţă, Omeir simte freamătul mut care-i însufleţeşte. Vremea o ţine numai într-o furtună, bicele şfichiuie, resentimentele mocnesc. Simte uneori că ceilalţi îi scrutează chipul cu suspiciune vădită şi se obişnuieşte să se ridice de la foc şi să se retragă în beznă.

Un povârniş le poate lua o zi întreagă, dar coborârile le dau cele mai mari bătăi de cap. Frânele pocnesc, osiile se strâmbă, vitele zbiară, îngrozite şi chinuite; nu o dată, o bucată de oişte crapă, îngenunchind un bou, şi în fiecare zi câte un juncan e măcelărit. Omeir îşi spune că fac un lucru drept – atâta silinţă, atâtea vieţi dedicate transportării tunului. O campanie necesară, vrerea Domnului. Dar, uneori, dorul de casă îl copleşeşte din senin: un miros înţepător de fum, nechezatul unui cal noaptea şi toate îi revin – susurul copacilor, şopotul pârâului. Mama topind ceara de albine la vatră. Nida cântând printre ferigi. Bunicul cu durerile lui de oase şi numai opt degete la picioare, şchiopătând prin ocol cu saboţii lui de lemn.

— Dar cum o să-şi găsească nevastă? întrebase Nida într-o zi. Cu mutra aia a lui?

— N-o să se împiedice ele de mutră, ci de putoarea picioarelor, răspunsese bunicul, apoi îl prinsese pe Omeir de un picior, îl dusese la nas şi adulmecase puternic, stârnind râsul tuturor, după care îl strânsese tare pe băiat în braţe.

După optsprezece zile pe drum, câteva dintre chingile de fier care leagă monstruosul tun de car cedează şi maşinăria o ia de-a rostogolul. Se aude un

geamăt general. Arma de douăzeci de tone străluceşte în tină ca o unealtă lepădată de zei.

Ca la un semnal, începe să plouă. Toată după-amiaza trudesc să ridice tunul înapoi în car şi să tragă carul înapoi pe drum, iar în acea noapte, învăţaţii într-ale celor sfinte trec printre focurile de tabără, încercând să-i îmbărbăteze pe oameni. Locuitorii oraşului, spun ei, nu sunt în stare nici măcar să crească nişte cai cum se cuvine, trebuie să cumpere de la noi. Toată ziua stau tolăniţi pe divane luxoase; îşi dresează căţeluşii miniaturali să se fugărească şi să-şi lingă unii altora organele genitale. Asediul stă să înceapă, spun învăţaţii, iar arma pe care o duc ei va asigura victoria, va învârti roata destinului în favoarea lor. Datorită străduniei lor, au să cucerească oraşul mai uşor decât le-ar fi să cureţe un ou. Mai uşor decât să scoată un fir de păr dintr-o cană cu lapte.

Pe cer se ridică fum. În timp ce tabăra doarme, un firicel de nelinişte îi dă târcoale lui Omeir. Îl găseşte pe Clar-de-Lună unde lumina focului nu mai bate, târâind funia cu care e priponit.

— Ce e?

Clar-de-Lună îl duce la frate-său, care stă singur sub un copac, călcând doar pe unul din picioarele din spate.

Până la urmă, chiar de-i porunca sultanului, cu binecuvântarea lui Dumnezeu, să duci un lucru atât de greu atâta cale frizează imposibilul. Pe ultimii kilometri, cu fiecare pas înainte, caravana pare să se afunde tot mai mult în pământ, de parcă n-ar fi în drum spre Oraşul-Rege, ci într-o lunecare spre lumea din adâncuri.

Cu toată grija lui Omeir, la sfârşitul călătoriei, Copac nu mai poate fi înduplecat să calce pe piciorul stâng, iar Clar-de-Lună abia dacă mai înalţă capul, amândoi părând să tragă în continuare doar ca să-i facă pe plac lui Omeir, ca şi cum pentru ei n-ar mai conta decât să îndeplinească această unică însărcinare, oricât ar fi de obscură, doar pentru că asta e dorinţa băiatului.

El merge pe lângă ei cu lacrimi în ochi.

În a doua săptămână din aprilie ajung pe câmpurile din faţa zidurilor Constantinopolului. Trompetele răsună, se aud urale şi oamenii se îmbulzesc să arunce o privire măreţului tun. Omeir îşi închipuise oraşul în

nenumărate feluri în momentele sale de reverie: diavoli cu gheare la picioare străjuind turnuri la poalele cărora cerberii iadului îşi târăsc lanţurile, dar după ultimul cot al drumului, când i se arată pentru prima oară, rămâne fără suflare. În faţă se întinde un câmp nesfârşit ticsit de corturi, echipamente, animale, focuri şi ostaşi, îngrămădiţi în jurul unui şanţ cu apă lat cât un râu. În capătul îndepărtat al şanţului, dincolo de un mic dâmb, zidurile se desfăşoară pe kilometri întregi în ambele direcţii, ca un şir de stânci mute, de nebiruit.

În lumina ciudată, fumurie, sub un cer jos, cenuşiu, zidurile par nesfârşite şi palide, ca şi cum ar păzi un oraş făcut din oase. Chiar şi cu tunul lor, cum să răzbească printr-o barieră ca aceea? Vor fi ca nişte purici ţopăind s-ajungă la ochiul unui elefant. Ca nişte furnici la poalele muntelui.

Ana

Printre sute de copii, e şi ea chemată să ajute la întărirea părţilor deteriorate ale zidurilor. Aduc pavele, lespezi de piatră, chiar şi pietre de mormânt şi le dau constructorilor, să le fixeze cu mortar. Pare că oraşul întreg e dezmembrat şi reconstruit ca un zid infinit.

Toată ziua, Ana ridică pietre, duce găleţi; printre constructorii care lucrează sus, pe schele, recunoaşte un brutar şi doi pescari. Nimeni nu rosteşte numele sultanului cu voce tare, de parcă, odată rostit, armata lui s-ar putea întrupa înăuntrul cetăţii. Orele trec şi se stârneşte un vânt rece, soarele dispare sub fuiorul norilor, iar după-amiaza de primăvară aminteşte de o noapte de iarnă. Deasupra lor, pe zidurile de apărare, călugări desculţi plimbă un relicvariu în urma unui Crist răstignit, intonând un cântec grav şi sumbru. Oare cu ce-i ţii mai eficient la distanţă pe invadatori? se întreabă Ana. Cu mortar, sau cu o rugă?

În acea noapte, pe 2 aprilie, în timp ce copiii se împrăştie pe la casele lor, înfrigurați şi lihniți, Ana se furişează printre livezile de lângă cea de-a Cincea Poartă Militară până la vechiul turn al arcaşilor.

Intrarea dosnică e încă acolo, plină de gunoaie. Şase cotituri până-n vârf. Ana smulge câţiva lujeri de iederă; oraşul pictat, cu luciri de argint şi bronz, pluteşte în continuare printre nori, scorojindu-se încetul cu încetul.

Ridicându-se pe vârfuri, Ana întinde mâna spre măgar, rămas pentru vecie pe partea greşită a mării, apoi iese prin crenelul care dă spre apus.

Privelişte a de dincolo de zidul exterior şi de şanţul de apărare îi taie răsuflarea. Crângurile şi livezile ca acelea prin care trecuse cu Maria cu o lună în urmă, când se duseseră la Sfânta Maria de la Izvor, fuseseră hăcuite, şi în locul lor se întinde un câmp străjuit de ţăruşi de lemn ascuţiţi la vârfuri şi înfipţi în pământ ca dinţii unor piepteni gigantici. Dincolo de zidurile cu ţepuşe şi de palisade, care se desfăşoară în ambele direcţii cât vede cu ochii, în jurul oraşului a răsărit ca un nimb un al doilea oraş.

Mii de corturi ale sarazinilor flutură în vânt. Focuri, cămile, cai, căruţe, un imens vârtej învălmăşit de oameni, totul în cantităţi atât de mari, că nici n-ar şti să le numere pe toate. Cum descrisese bătrânul Licinius armatele grecilor adunate în faţa zidurilor Troiei?

Dară atâta oştire, şi-asemeni, eu n-am văzut încă!
Prea sunt ca frunza şi iarba şi ale nisipului fire
Şi s-au pornit prin câmpie să lupte, bătând spre cetate![12]

12. Homer, Iliada, traducere de Dan Sluşanschi, Humanitas, Bucureşti, 2019, p. 48.

Se stârneşte vânt, o mie de focuri de tabără izbucnesc în vâlvătăi vii, o mie de flamuri flutură pe o mie de lănci, iar Ana îşi simte gura uscată. Chiar dacă un om ar izbuti să se furişeze pe poartă şi s-o ia la fugă, cum să răzbată printre toate astea?

Dintr-un sertar al memoriei o aude pe văduva Teodora spunând, cu ceva timp în urmă: *L-am mâniat pe Dumnezeu, copilă, şi o să ne-nghită pământul.* Se roagă în şoaptă la Sfânta Coralia să-i trimită un semn, dacă există o speranţă cât de mică, apoi aşteaptă înfrigurată, vântul bate, nu sunt stele şi nu se arată nici un semn.

Stăpânul a fugit şi paznicul de noapte a dispărut. Văduva Teodora s-a baricadat în cămăruţa ei. Ana ia o lumânare din dulapul de la spălător – de-acum ale cui or fi? –, o aprinde de la focul din cămin şi se duce în chilia lor, unde Maria zace la perete, subţire ca un ac. Toată viaţa fusese învăţată să creadă, încercase să creadă, îşi dorise să creadă că, dacă un om suferă îndeajuns, trudeşte îndeajuns, în cele din urmă – asemeni lui Ulise care

eşuează pe ţărmul regatului condus de viteazul Alcinou – va ajunge într-un loc mai bun. Că suferinţa ne izbăveşte. Că prin moarte renaştem. Şi poate că, la urma urmei, e calea cea mai uşoară. Dar Ana e sătulă de suferinţă. Şi nu e dispusă să moară.

Mica statuetă de lemn cu Sfânta Coralia o priveşte din nişa ei, cu două degete ridicate. Înfăşurată în şal, Ana caută sub pat, la lumina sfârâitoare a lumânării, scoate de acolo sacul umplut împreună cu Himerius cu câteva zile în urmă şi deşartă diferitele suluri de hârtie. Registre cu recolte sau biruri. Ultimul e micul manuscris pătat, legat în piele de capră.

Pielea e plină de pete de umezeală; marginile filelor sunt împestriţate cu negru. Dar inima ei tresaltă la vederea scrisului de pe file: îngrijit, înclinat spre stânga, de parcă l-ar fi plecat vântul. Ceva despre o nepoată bolnavă şi cum umblă oamenii pe pământ în chip de dobitoace.

Pe următoarea filă:

> …palat cu turnuri aurii, cocoţat pe nori, împresurat de şoimi, fluierari-cu-picioare-roşii, prepelițe, găinuşe-de-baltă şi cuci, unde din butoaie curg râuri de supă şi…

Răsfoieşte mai departe:

> …îmi creşte păr pe picioare – măi să fie, astea nu-s pene! Gura mea – parcă nu-i cioc! Şi astea nu-s aripi – ci copite!

Peste vreo zece file:

> …am străbătut trecători de munte, am ocolit păduri înveşmântate-n ambră, m-am poticnit pe munţi înveliţi în gheaţă până la hotarul îngheţat al lumii, unde la solstiţiu oamenii rămân fără soare vreme de patruzeci de zile şi se jelesc până când vestitorii din vârf de munte întrezăresc întoarcerea luminii…

Maria geme în somn. Ana tremură, scuturată de şocul recunoaşterii. Un oraş în nori. Un măgar la malul mării. O poveste ce cuprinde lumea toată. Şi misterele de dincolo de ea.

NOUĂ

LA HOTARUL ÎNGHEȚAT AL LUMII

Cetatea Cucului-din-Nori de Antoniu Diogene, Fila I

Cum s-au pierdut multe file, nu se știe exact cum reușește Eton să scape de munca la roata morii. În unele versiuni ale poveștii, măgarul e vândut unui cult religios itinerant. Traducere de Zeno Ninis.

…brutele mă mânară tot spre miazănoapte, până când pământul se făcu alb. Casele erau clădite din oase de grifoni sălbatici și era atât de frig, încât atunci când sălbaticii hirsuți care trăiau acolo rosteau ceva, cuvintele le înghețau, iar tovarășii lor erau nevoiți să aștepte primăvara ca să le audă vorbele.

Simțeam pișcătura gerului în copite, în țeastă, până și în măduva oaselor și mă gândeam adesea la căminul meu, care în amintire nu mi se mai părea o fundătură nămoloasă, ci un paradis unde albinele zumzăiau, vitele zburdau vesele pe câmpuri, iar eu beam vin în amurg cu fârtații mei păstori, vegheați de luceafărul de seară.

Într-o noapte – căci în locul acela, nopțile durau patruzeci de zile – oamenii aprinseră ditamai focul și dansară până-i învălui un soi de vrajă, iar eu putui să-mi rod frânghia și să scap. Am rătăcit apoi în bezna înstelată săptămâni de-a rândul până s-ajung în locul unde natura se sfârșea.

Cerul era negru precum talpa iadului, pe ocean pluteau încolo și încoace colosale arce albastre de gheață, și mi se păru că zăresc niște făpturi lunecoase, cu ochi imenși, înotând de colo până colo în apa vâscoasă. Mă rugai să fiu preschimbat în pasăre, un vultur curajos sau o bufniță ageră și puternică, dar zeii rămaseră muți. Măsuram cu pasul țărmul înghețat, copită cu copită, cu lumina rece a lunii pe spinare, nutrind încă speranța…

COREEA

1952–1953

Zeno

Iarna, stalagmite de urină înghețată atârnă din latrine. Râul îngheaţă, chinezii încălzesc mai puţine dormitoare, iar americanii şi britanicii sunt ţinuţi laolaltă. Blewitt mormăie că stau deja îngrămădiţi ca sardinele, dar Zeno e încântat când deţinuţii britanici intră cu pas târşâit. Privirea lui întâlneşte privirea lui Rex, în curând îşi aşază saltelele de paie una lângă alta, la perete, iar Zeno se trezeşte în fiecare dimineaţă cu promisiunea că-l va găsi pe Rex pe podea, la o lungime de braţ, şi cu certitudinea că nici unul din ei n-are unde să plece în altă parte.

În fiecare zi, în timp ce urcă pe dealurile înghețate, ca să taie, să adune şi să care tufe pentru foc, Rex îi oferă în dar o nouă lecţie.

Γράφω, *gráphō*, a însemna, a desena, a scrijeli sau a scrie: rădăcina cuvintelor caligrafie, geografie, fotografie.

Φωνή, *phōné*, sunet, voce, limbă: rădăcina cuvintelor simfonie, saxofon, a microfon, megafon, telefon.

Θεός, *theos*: zeu.

— Dacă despoi până la os cuvintele pe care le ştii deja, spune Rex, de obicei o să-ţi rămână pe fundul oalei anticii, care se uită şi ei lung la tine.

Cine vorbeşte aşa? Şi totuşi, Zeno aruncă priviri furişe: gura lui Rex, părul lui, mâinile lui; simte aceeaşi plăcere privindu-l pe bărbatul acela ca atunci când se uită la foc.

Dizenteria nu-l cruţă pe Zeno, cum nu cruţă pe nimeni. Imediat ce se întoarce de la privată, trebuie să se ceară iar. Blewitt spune că l-ar duce pe

Zeno la spitalul lagărului, doar că spitalul lagărului e doar o baracă unde aşa-zişii doctori îi taie pe deţinuţi şi le pun ficaţi de pui între coaste, „ca să-i trateze“, aşa că mai bine moare acolo unde e, pentru ca Blewitt să-i moştenească şosetele.

În scurt timp e atât de slăbit, că nici măcar până la privată nu mai poate merge. În clipele lui cele mai negre stă încovrigat pe saltea, într-o paralizie indusă de deficitul de tiamină, şi i se pare că e acasă, are din nou opt ani şi tremură pe lacul îngheţat în pantofii lui de înmormântare, înaintând pas cu pas în vâltoarea albă. În faţă se întrevede un oraş presărat cu turnuri: licăritor, unduitor. Un pas dacă mai face şi va ajunge la porţile lui. Dar, la fiecare încercare, Atena îl trage înapoi.

Din când în când îşi recapătă cunoştinţa îndeajuns ca să-l vadă pe Blewitt lângă el, îndesându-i terci în gură cu de-a sila şi spunându-i cuvinte ca „Nţţ, nici să nu te gândeşti, puştiule, nu mori tu aşa, fără mine“. Altă dată, Rex e cel care stă lângă Zeno şi-l ţine de mână, cu ochelarii lui reparaţi cu sârmă ruginită. Scrijeleşte cu unghia pe zidul îngheţat un vers în greacă, de parcă ar desena hieroglife misterioase menite să sperie hoţii.

Imediat ce se poate ţine pe picioare, Zeno e nevoit să se întoarcă la adunat lemne de foc. Are zile când e prea slăbit ca să-şi poarte jalnica legătură mai mult de câţiva paşi şi trebuie s-o lase jos. Rex se lasă pe vine lângă el şi scrie cu o bucată de cărbune pe un trunchi de copac Αλφάβητος.

A e ἄλφα, alfa: un cap de bou inversat. B e βῆτα, beta: porneşte de la schiţa unei case. Ω e ὦ μέγα, omega, un mega-O: o gură imensă de balenă, gata să înghită toate literele din faţa ei.

— Alfabet, spune Zeno.

— Bun. Dar asta?

Rex scrie: ὁ νόστος.

Zeno îşi scotoceşte prin sertarele minţii.

— *Nostos.*

— Da, *nostos.* Întoarcerea acasă, sosirea la liman. Bineînţeles, să suprapui un singur cuvânt englezesc peste unul grecesc e aproape întotdeauna înşelător. Un *nostos* poate însemna şi un cântec despre o întoarcere acasă.

Zeno se ridică, ameţit, şi saltă legătura de lemne.

Rex îşi pune bucata de cărbune în buzunar şi închide nasturele.

— În vremea când molimile, războiul şi foametea bântuiau practic în fiecare ceas, spune el, când atât de mulţi îşi găseau sfârşitul prea devreme, iar trupurile le erau înghiţite de mare sau de pământ sau dispăreau pur şi simplu la orizont, pentru a nu se mai întoarce niciodată, fără să se mai afle nimic de soarta lor… Aruncă o privire peste câmpurile îngheţate, spre clădirile scunde, întunecoase ale Lagărului Cinci. Imaginează-ţi cum era să asculte cântece vechi despre eroi care se întorc acasă. Să creadă că se poate.

Jos, la mare depărtare, pe gheaţa care acoperă Yalu, vântul spulberă zăpada în lungi coloane învolburate. Rex se ascunde mai adânc sub guler.

— Nu contează atât ce spune cântecul. Cât mai ales că încă îl cântau.

Singular şi plural, rădăcina substantivelor şi conjugarea verbelor: entuziasmul lui Rex faţă de greaca veche îi ajută să reziste în cele mai crunte clipe. Într-o noapte de februarie, după căderea întunericului, ghemuit la foc în bucătăria din şopron, Rex scrijeleşte cu bucata lui de cărbune două rânduri pe o scândură şi i-o întinde.

τὸν δὲ θεοὶ μὲν τεῦξαν, ἐπεκλώσαντο δ᾽ ὄλεθρον
ἀνθρώποις, ἵνα ᾖσι καὶ ἐσσομένοισιν ἀοιδή[13]

13. *Odysseia*, ed. cit, p. 132: „Căci dat-au zeii aceasta: urziră să vină pieirea/ oamenilor, ca să fie şi pentru urmaşi a cântare!“ (n. red.)

Prin crăpăturile din pereţii şopronului se văd stelele atârnate deasupra munţilor. Zeno simte frig la spate şi uşoara apăsare a umărului lui Rex pe umărul lui: sunt aproape nişte schelete.

θεοὶ înseamnă zei, nominativ plural.

ἐπεκλώσαντο înseamnă că torc, indicativ aorist.

ἀνθρώποις înseamnă oamenilor, dativ plural.

Zeno respiră, focul sfârâie, pereţii şopronului se îndepărtează, iar într-o cută a minţii, acolo unde nu-l pot ajunge gardienii, foamea sau durerea, înţelesul versului irupe prin veacuri.

— Asta fac zeii, spune el, torc fire de pustiire în urzeala vieţilor noastre, numai şi numai pentru a crea un cântec pentru generaţiile ce vor veni.

Rex se uită la scrisul de pe scândură, apoi la Zeno, apoi înapoi la scris. Clatină din cap.

— Ei, e de-a dreptul genial. Al naibii dacă nu e genial.

LAKEPORT, IDAHO

2014

Seymour

Seymour are unsprezece ani şi se întoarce acasă de la bibliotecă în ultima zi de luni a lui august când observă ceva brun lângă Cross Road, chiar înainte să intre pe Arcady Lane. Tot acolo găsise de două ori ratoni omorâți de maşini. Şi altă dată, un coiot strivit.

E o aripă. Aripa retezată a unei bufnițe cenuşii, acoperită de puf şi de pene principale lungi, brun-alburii. O bucată de claviculă atârnă încă în încheietură, cu câteva tendoane împrăştiate.

O Honda trece duduind. Băiatul scrutează strada, căutând restul păsării în buruienile de pe acostament. Găseşte în şanț o cutie goală de suc pe care scrie Übermonster Energy Brew. Nimic altceva.

Parcurge restul drumului până acasă şi rămâne pe alee cu rucsacul în spate, strângând aripa la piept. Pe terenurile care aparțin Eden's Gate, o casă de catalog e aproape gata şi încă patru sunt în curs de construcție. O grindă atârnă dintr-o macara, în timp ce doi dulgheri se mişcă încolo şi încoace pe sub ea. Vântul adună norii, fulgerul săgetează cerul, şi preț deo clipă, Seymour vede Pământul de la milioane de kilometri depărtare, o fărâmă prăvălindu-se într-un vid sterp, zdrobitor, apoi se pomeneşte iar pe alee şi nici urmă de nori sau de fulgere: e o zi perfect senină, dulgherii montează grinda la locul ei, cu pistoalele de împuşcat cuie făcând poc-poc-poc.

Bunny e la serviciu, dar a lăsat televizorul pornit. Pe ecran, un cuplu în vârstă urcă pe un vas de croazieră trăgând de nişte valize pe rotile. Ciocnesc pahare cu şampanie, joacă la jocuri mecanice. Fac *ha-ha-ha*. *Ha-ha-ha-ha-ha-ha*. Au zâmbete exagerat de albe.

Aripa miroase ca o pernă veche. Complexitatea jocului de dungi al penajului de zbor, în nuanţe de maro, cafeniu şi crem, e incredibilă. O bufniţă cenuşie la 27 027 americani. La fiecare 27 027 de Seymouri, o Prietenă-de-Nădejde.

Trebuie să fi stat la pândă într-unul dintre brazii Douglas de pe Cross Road. Poate că o pradă, vreun şoarece, s-o fi furişat la marginea caldarâmului, adulmecând, tresărind, cu bătăile inimii licărind pentru auzul supraomenesc al Prietenei-de-Nădejde ca o geamandură luminoasă.

Şoarecele dăduse să traverseze râul de asfalt; bufniţa îşi întinsese aripile şi plonjase. În acelaşi timp, o maşină gonea pe şosea spre vest, cu farurile despicând noaptea, mişcânduse mai repede decât orice creaţie a naturii.

Prietenă-de-Nădeje: cea care asculta. Care avea un glas pur, limpede şi frumos. Care se întorcea mereu.

Pe Magnavox, vasul de croazieră explodează.

S-a înnoptat de-a binelea când Seymour aude Grand Amul şi cheile lui Bunny în uşă. Ea intră în camera lui mirosind a înălbitor şi sirop de arţar în cantităţi egale. Ochii lui o urmăresc în timp ce ia aripa de pe jos.

— Vai, Oposum. Îmi pare rău.

— Cineva trebuie să plătească, spune el.

Ea încearcă să-i atingă fruntea, dar el se trage la perete.

— Cineva trebuie să-nfunde puşcăria.

Ea îi pune mâna pe spate şi întregul lui corp se crispează. Prin fereastra închisă, prin pereţi, aude maşini trecând pe Cross Road, toată acea maşinărie umană îngrozitoare vâjâind neîncetat.

— Vrei să stau mâine acasă? Pot să mă dau bolnavă. Şi facem vafe?

El îşi ascunde faţa în pernă. Cu cinci luni în urmă, pe dealul de dincolo de sârma ghimpată trăiau veveriţe-roşii-cinteze-negre-chiţcani-pitici-şerpi-de-grădină-ciocănitori-fluturi-coadă-de-rândunică-licheni-flori-maimuţă-zece-mii-de-şoareci-de-câmp-cinci-milioane-de-furnici. Şi acum?

— Seymour?

Ea îi spusese că-n nord sunt douăzeci de locuri unde ar putea zbura Prietenă-de-Nădejde. Păduri mai mari. Păduri mai bune. Cu tone de şoareci-de-câmp, aşa spusese. Mai mulţi decât firele de păr de pe capul lui Seymour. Dar fusese doar o scorneală. Fără să ridice capul, întinde mâna

după căști, să și le pună.

De dimineață, Bunny pleacă la serviciu. Seymour îngroapă aripa în curte, lângă bolovanul în formă de ou, și decorează mormântul cu pietricele.

În magazia pentru unelte a lui Pawpaw, sub bancul de lucru, sub trei canistre cu ulei de motor și o bucată de placaj, e o nișă acoperită cu o prelată, pe care Seymour o descoperise cu câțiva ani în urmă. Înăuntru sunt treizeci de manifeste îngălbenite pe care scrie MILIȚIA LIBERTĂȚII DIN IDAHO, două cutii cu muniție, un pistol Beretta negru și o ladă legată cu sfoară, pe al cărei capac scrie 25 GRENADE DE MÂNĂ FRAG CU ÎNTÂRZIERE M67.

Cu picioarele de-o parte și de alta a nișei, se apleacă, apucă de mâner și trage afară lada. Forțează încuietoarea cu vârful unei șurubelnițe. Înăuntru, în șiruri a câte cinci, fiecare în micul ei compartiment, stau frumos rânduite douăzeci și cinci de grenade de mână verde oliv, cu cozile în jos și cuiele puse.

Pe un computer de la bibliotecă, un veteran cărunt, cu un nas înspăimântător de inflamat, explică ABC-ul grenadei M67. O sută optzeci de grame de explozibil puternic. Un declanșator de patru-până-la-cinci-secunde. Rază letală de cinci metri. „Odată lansată“, spune tipul, „arcul intern pune în funcțiune clichetul care acționează percutorul, care amorsează focosul. Focosul va genera apoi explozia…“.

Marian trece pe lângă el și zâmbește; Seymour ascunde pagina până e sigur că a plecat.

Din spatele unei baricade, bărbatul deblochează cuiul, îl scoate, aruncă. În depărtare, pământul e spulberat spre cer.

Seymour apasă pe *replay*. Vede filmarea de la capăt.

Miercurea, Bunny lucrează tură dublă la Pig N’ Pancake și se întoarce acasă abia după unsprezece. Îi lasă la frigider o caserolă cu macaroane. Cu un bilet pe care scrie *Totul o să fie bine.* Seymour stă toată după-amiaza la masa din bucătărie cu o grenadă cu fragmentare veche de patruzeci de ani în poală.

Ultimul camion pleacă de la Eden’s Gate în jurul orei șapte. Seymour își

pune căştile, traversează curtea, se strecoară printre ţăruşii gardului nou şi se plimbă pe terenurile pustii cu grenada în buzunar. Gazonul proaspăt aşezat în curtea casei de catalog străluceşte într-un verde întunecat, duşmănos. Cele două construcţii care o încadrează au deja uşă la intrare, dar acolo unde ar trebui să fie clanţa şi încuietoarea sunt doar nişte găuri.

În faţa fiecărei case e un panou al firmei de imobiliare şi câte o cutie transparentă cu pliante. *Stilul de viaţă pe care vi l-aţi dorit întotdeauna în Lakeport.* Seymour alege casa din stânga.

În viitoarea bucătărie se văd carcasele goale ale dulapurilor. De la o fereastră de la etaj, acoperită încă de autocolante şi folii de plastic, vede printre crengile puţinilor brazi rămaşi luminişul în care se înălţa înainte copacul Prietenei-de-Nădejde.

Nici un camion nicăieri. Nici voci, nici muzică. Pe cerul tot mai întunecat, dâra lăsată de un avion solitar trece peste sfertul de lună.

Coboară iar la parter, deschide uşa cu capătul unei scânduri şi stă pe trotuarul proaspăt turnat îmbrăcat cu pantaloni scurţi şi hanorac, cu căştile în jurul gâtului şi grenada în mână.

Nu e proprietatea noastră. Pot să facă tot ce vor cu ea.

Păduri mai mari, mai bune. Pe alese.

Ţine siguranţa apăsată şi, fără să respire, îşi strecoară degetul prin inelul grenadei. Nu trebuie decât să tragă. Se vede azvârlind grenada spre casă: faţada se dărâmă, uşa de la intrare zboară din balamale, ferestrele se fac ţăndări, şocul străbate Lakeport şi se propagă peste munţi până ajunge la urechile Prietenei-de-Nădejde în scorbura vrăjită unde stau fantomele bufniţelor cu o singură aripă, contemplând veşnicia.

Scoate cuiul!

Genunchii îi tremură, inima urlă-n el, dar degetul nu se clinteşte. Îşi aduce aminte videoclipul: bubuitul, jerba de pământ în aer. Cinci, şase, şapte, opt. Scoate cuiul!

Nu poate. Abia dacă se ţine în picioare. Scoate degetul din inelul de siguranţă. Luna e în continuare pe cer, dar ar putea să cadă în orice moment.

ARGOS

AL 64-LEA AN AL MISIUNII

Konstance

Copiii de doisprezece și treisprezece ani țin prezentări. Ramón vorbește despre gazele cu biosemnătură identificate în atmosfera de pe Beta Oph2, Jessi Ko speculează despre microclimatele câmpiilor temperate de pe Beta Oph2, iar Konstance rămâne ultima. O carte din al doilea sector al Bibliotecii zboară spre ea, se deschide perfect pe podea, iar din paginile ei crește o tulpină înaltă de aproape doi metri, cu o floare orientată în jos.

Ceilalți copii oftează.

— Ăsta e un ghiocel, spune ea. Ghioceii sunt niște flori minuscule care înfloresc pe Pământ când e frig. Am găsit în Atlas două locuri unde cresc atât de mulți, încât îmbracă în alb un câmp întreg. Konstance dă din mâini ca și cum ar chema la ea din colțurile Bibliotecii covoare de ghiocei.

— Pe Pământ, fiecare ghiocel produce sute de mici semințe, și fiecare sămânță poartă cu ea un strop de grăsime care se numește elaiozom, iar furnicilor le plăcea…

— Konstance, intervine doamna Chen, ai de ținut o prezentare despre indicatori biogeografici de pe Beta Oph2.

— Nu despre flori moarte care-s la zece catraliarde de kilometri de noi, adaugă Ramón, provocând râsete generale.

— Furnicile, continuă Konstance, duceau semințele la ele în mușuroi și lingeau elaiozomul, lăsându-le curate. Așa că ghioceii le dădeau furnicilor bunătăți într-o perioadă din an în care mâncarea era pe sponci, iar furnicile plantau alți ghiocei, ceea ce se numește mutualism, un ciclu care…

Doamna Chen face un pas în față, bate din palme și floarea dispare, iar

cartea se îndepărtează fâlfâind.

— E destul, Konstance, mulţumim.

La A Doua Masă primesc carne de vită imprimată, cu apargic de la Ferma 2. Faţa mamei e schimonosită de îngrijorare.

— Nu numai că stai tot timpul căţărată în Atlasul ăla prăfuit, dar iar ai început cu furnicile? Nu-mi place, Konstance, datoria noastră e să privim înainte, ce, vrei s-ajungi ca….

Konstance oftează, pregătindu-se pentru marea pildă cu Elliot Fischenbacher Nebunul care, după Ziua Bibliotecii, nu mai coborâse din Premergător zi şi noapte, neglijându-şi studiile şi încălcând toate protocoalele, ca să hoinărească singur prin Atlas până-şi nenorocise tălpile, apoi şi sănătatea psihică, după spusele mamei. Sybil îi restricţionase accesul în Bibliotecă, iar adulţii îi luaseră Viziera, dar Elliot Fischenbacher deşurubase un raft din bucătărie şi timp de mai multe nopţi încercase să găurească un zid exterior, chiar învelişul *Argos*-ului, punând deci în pericol totul şi pe toată lumea. Din fericire, cum repetă întruna mama, Sybil realizase ce se întâmplă şi Elliot Fischenbacher fusese neutralizat înainte să ajungă la ultimul strat şi închis în compartimentul familiei sale, dar în izolare reuşise să pună deoparte o doză fatală de Hipnopicături, iar după moarte, trupul îi fusese aruncat în spaţiu fără măcar un cântec. Mama îi arătase în repetate rânduri lui Konstance peticul de titan de pe coridorul dintre Băile 2 şi 3 unde Elliot Fischenbacher Nebunul încercase să-şi taie o cale de ieşire şi să omoare pe toată lumea de la bord.

Dar Konstance nu mai ascultă. La celălalt capăt al mesei, Ezekiel Lee, un adolescent de treabă nu cu mult mai mare decât ea, geme şi-şi scormoneşte orbitele cu încheieturile degetelor. Nu s-a atins de mâncare. Chipul lui are o paloare bolnăvicioasă.

Doctorul Pori, profesorul de matematică, aşezat în stânga lui Ezekiel, îl atinge pe umăr.

— Zeke?

— E doar obosit de la învăţat, spune mama lui Ezekiel, dar lui Konstance i se pare că Ezekiel arată prea rău ca să fie doar obosit.

Tata intră în Cantină cu bucăţi de compost în sprâncene.

— Ai lipsit de la şedinţa cu doamna Chen, spune mama. Şi eşti murdar pe

față.

— Scuze, spune tata. Își scoate o frunză din barbă, și-o vâră în gură și-i face cu ochiul lui Konstance.

— Ce mai face pinuțul nostru azi, tată? întreabă Konstance.

— E pe făgaș și o să iasă prin tavan înainte să împlinești tu douăzeci de ani.

Își mănâncă mușchiul de vită, iar mama deschide un subiect mai moralizator, Konstance, care ar trebui să se simtă mai mândră că ia parte la acea misiune, pentru că echipajul de pe *Argos* reprezintă viitorul speciei, sunt modele de speranță și explorare, curaj și rezistență, lărgesc granițele posibilului, păstorind cunoașterea cumulată a omenirii prin noaptea eternă spre zori noi și până atunci, de ce n-ar petrece mai mult timp cu ea, la Jocuri? Ce-ar zice de *Fuga prin junglă*, la care țintești niște monede plutitoare cu o baghetă luminoasă, sau *Paradoxul corbului*, care e excelent pentru reflexe – numai că Ezekiel Lee se lovește acum cu fruntea de masă.

— Sybil, întreabă doamna Lee, ridicându-se de pe scaun, ce-a pățit Ezekiel?

Băiatul se trage în spate, geme și cade de pe scaun.

Se aud exclamații uimite.

— Ce se întâmplă? întreabă cineva.

Mama o strigă iar pe Sybil, în timp ce doamna Lee ia capul lui Ezekiel în poală, și tata strigă după doctorul Cha, moment în care Ezekiel o împroașcă pe maică-sa cu vomă neagră.

Mama țipă. Tata o ia pe Konstance pe sus de la masă. Voma a ajuns pe gâtul și în părul doamnei Lee, ca și pe salopeta de lucru a doctorului Pori; toată lumea de la Cantină își abandonează mâncarea, în stare de șoc, iar tata o zorește pe Konstance pe coridor în timp ce Sybil spune *Instalăm Primul Nivel de Carantină, tot personalul neesențial să se retragă imediat în compartimentele personale.*

În Compartimentul 17, mama o pune pe Konstance să se dezinfecteze pe mâini până la subraț. De patru ori îi cere lui Sybil să le verifice semnele vitale.

Pulsul și respirația sunt stabile, spune Sybil. *Tensiunea e normală.*

Mama urcă în Premergătorul ei, își atinge Viziera și în câteva clipe le

şopteşte precipitat celor de la Bibliotecă: „…dar de unde ştim că nu e molipsitor“, şi „sper că Sara Jane a sterilizat tot“, şi „în afară de naşteri, ce experienţă are, de fapt, doctorul Cha? Câteva arsuri, un braţ rupt, nişte morţi de bătrâneţe?“

Tata o strânge pe Konstance de umăr.

— O să fie bine. Du-te la Bibliotecă şi termină-ţi ziua de şcoală.

Iese pe uşă, Konstance se aşază cu spatele la perete, mama se plimbă prin cameră, cu bărbia în afară şi fruntea încruntată, apoi Konstance se duce la uşă şi apasă pe ea.

— Sybil, de ce nu se deschide uşa?

Doar personalul esenţial are dreptul să circule în momentul ăsta, Konstance.

Îl vede pe Ezekiel ferindu-şi ochii de lumini, căzând de pe scaun. Oare tata e în siguranţă afară? Dar înăuntru sunt în siguranţă?

Se urcă şi ea în Premergător, lângă maică-sa, şi-şi atinge Viziera.

În Bibliotecă, oamenii mari gesticulează aşezaţi la mese, în timp ce deasupra lor vâjâie cicloane de documente. Doamna Chen îi îndrumă pe adolescenţi pe o scară până la o masă aflată în al doilea sector şi aşază în mijloc un volum portocaliu. Sub ochii lui Ramón, Jessi Ko, Omicron Philips şi Tayvon, fratele mai mic al lui Ezekiel, din carte se iveşte o femeie de treizeci de centimetri, într-o salopetă albastru deschis cu iniţialele ILIUM cusute pe piept. *Dacă la un moment dat în timpul lungii voastre călătorii se impune carantinarea în compartimentele voastre,* spune ea, *aveţi grijă să vă respectaţi rutina. Să faceţi zilnic mişcare, să căutaţi compania colegilor în Bibliotecă şi…*

— Am auzit că oamenii pot să vomite, dar *să vezi* pe bune aşa ceva? spune Ramón, iar Jessi Ko adaugă:

— Am auzit că Nivelul 1 de Carantină durează şapte zile, orice-ar fi, la care Omicron spune:

— Eu am auzit că Nivelul 2 de Carantină durează două luni, iar Konstance comentează:

— Sper ca fratele tău să se facă bine curând, Tayvon, şi Tayvon îşi împreunează sprâncenele aşa cum face când se concentrează pe o problemă de matematică.

Dedesubt, doamna Chen traversează atriul şi se alătură adulţilor la o masă pe lângă care se rotesc imagini cu celule, bacterii şi virusuri.

— Hai să jucăm *Nouă straturi de întuneric*, spune Ramón, şi patru dintre ei se reped în sus pe scară, spre Secţiunea Jocuri, în timp ce Konstance se mai uită o vreme la cărţile zburătoare, după care ia o bucată de hârtie din cutia de pe mijlocul mesei, scrie pe ea *Atlas* şi o strecoară în fantă.

— Tesalia, spune ea, apoi plonjează prin atmosfera Pământului şi planează deasupra peisajului muntos, în nuanţe de oliv şi ruginiu, din centrul Greciei.

Dedesubt se văd şosele, poligoane delimitate de garduri, tufe şi ziduri, apoi îşi face apariţia un sat familiar – pereţi despărţitori de beton, acoperişuri de ardezie sub stânci – şi iat-o păşind pe asfaltul crăpat al unui drum de ţară din Munţii Pindului.

În stânga şi-n dreapta se deschid străduţe secundare, din care se ramifică mici poteci neasfaltate care schiţează sus, pe dealuri, o dantelărie complicată. Urcă pe lângă un şir de case construite chiar la drum, una cu o maşină dezmembrată în faţă, următoarea, cu un bărbat cu chipul neclar, şezând într-un scaun de plastic în curte. La o fereastră se veştejeşte o plantă moartă; un panou cu un craniu pe el a fost montat afară, pe un ţăruş.

O ia la dreapta, urmând un drum pe care-l ştie bine. Doamna Flowers avea dreptate: Altasul li se pare ridicol de învechit celorlalţi copii. Nu-ţi permite să sari sau să explorezi tuneluri ca în jocurile mai sofisticate de la secţia dedicată: poţi doar să mergi. Nu poţi să zbori, să construieşti, să te lupţi sau să colaborezi; nu simţi cum ţi se lipeşte noroiul de ghete şi nici înţepătura picăturilor de ploaie pe faţă; nu auzi explozii sau cascade; abia dacă poţi ieşi de pe drumuri. Iar în Atlas, tot ce e în afara drumurilor e la fel de imaterial ca aerul: pereţi, copaci, oameni. Singurul obiect solid e pământul.

Şi totuşi, pe Konstance o fascinează; nu se mai satură de el. Să aterizeze cu picioarele înainte la Taipei sau printre ruinele Bangladeshului, pe un drum de nisip de pe o insuliţă din largul Cubei, să vadă oameni cu feţe neclare încremeniţi ici şi colo în hainele lor demodate, parada de sensuri giratorii, piaţete, tabere de corturi, porumbei, stropi de ploaie, autobuze şi soldaţi cu căşti împietriţi într-un anume gest; graffitiurile, instalaţiile

mătăhăloase de stocare a dioxidului de carbon, tancurile militare ruginite, cisternele cu apă – toate sunt acolo, o planetă întreagă pe un server. Cel mai mult îi plac grădinile: în Columbia, o arteră cu arbori de mango în mijloc, căutând spre soare; în Serbia, un maldăr de glicină pe o pergolă de cafenea; în Syracuse, iederă încolăcindu-se pe zidul unei livezi.

Chiar în față, o bătrână cu ciorapi negri și rochie gri fusese surprinsă de camere la jumătatea unui deal abrupt, adusă de spate în arșiță, cu o mască albă pe față și împingând un cărucior de copil plin cu ceea ce par a fi sticle. Konstance închide ochii când trece prin ea.

Un gard înalt, un zid scund și drumul se îngustează până devine o potecă ce șerpuiește printre plante felurite. Deasupra se desfășoară un cer argintiu. Cocoașe și umbre stranii pândesc după copaci, unde softul se pixelează, iar drumul se îngustează tot mai mult pe măsură ce urcă, peisajul devenind tot mai sterp și mai vântos, până când ajunge într-un loc unde camerele Atlasului se opriseră, iar poteca se pierde în dreptul unui pin bosniac gigantic, înalt de vreo douăzeci și cinci de metri, care urcă strâmb spre cer, ca un stră-străbunic al puietului de la Ferma 4.

Se oprește, răsuflând cu dificultate: de mai bine de zece ori vizitase acel copac, căutând ceva. Printre crengile bătrâne și noduroase, camerele au surprins o grandioasă cavalcadă a norilor, iar copacul stă agățat de culmea muntelui ca și cum ar crește acolo de când lumea.

Gâfâie, asudând pe banda Premergătorului ei din Compartimentul 17, și se apleacă în față cât poate de mult ca să-i atingă trunchiul uriaș, dar trece prin el cu degetele, în timp ce interfața se destramă într-o învălmășeală grunjoasă, o fată singură lângă un pin bătrân de secole în munții arși de soare ai Tesaliei, tărâm fermecat.

Înainte de NeLumină, tata vine la ușa Compartimentului 17 purtând o cască pentru oxigen cu vizieră transparentă și o lanternă încorporată, ca un ochi de ciclop.

— Doar ca măsură de precauție, spune el, cu vocea înăbușită.

Așază trei tăvi acoperite pe masa de cusut a mamei în timp ce ușa se închide ermetic în urma lui, își dezinfectează mâinile și-și scoate casca.

— Broccoli cacciatore. Sybil spune că o să folosim imprimantele din fiecare compartiment, ca să descentralizăm mesele, așa că s-ar putea ca

astea să fie ultimele produse proaspete de care o să avem parte o vreme.

Mama își molfăie buzele. E albă la față ca peretele.

— Ezekiel ce face?

Tata clatină din cap.

— E contagios?

— Încă nu se știe. Doctorul Cha e cu el.

— De ce n-a rezolvat-o Sybil?

La asta lucrez, spune Sybil.

— Lucrează mai repede, zice mama.

Konstance și tata mănâncă. Mama stă pe patul ei, fără să se atingă de mâncare. O roagă din nou pe Sybil să le verifice semnele vitale.

Pulsul și respirația normale. Tensiunea, superextra.

Konstance urcă în patul ei, tata stivuiește tăvile lângă ușă, apoi își reazemă bărbia de salteaua ei și-i dă la o parte cârlionții de pe ochi.

— Pe Pământ, când eram eu copil, aproape toată lumea se îmbolnăvea. Urticarie, mici episoade ciudate de febră. Toți oamenii nemodificați se îmbolnăvesc din când în când. Asta înseamnă să fii om. Noi considerăm că virusurile sunt rele, dar de fapt puține sunt așa. De obicei, viața caută cooperarea, nu conflictul.

Diodele din tavan se întunecă, tata îi pune o palmă pe frunte și, ca într-un potop amețitor, se simte proiectată înăuntrul Atlasului, pe zidurile lui Teodosie, tot acel calcar alb năruindu-se în soare. *De când există specia noastră, noi, oamenii, am încercat să învingem moartea,* spusese doamna Flowers. *Nimeni n-a reușit vreodată.*

A doua zi de dimineață, Konstance stă în fața celui de-al doilea sector al Bibliotecii cu Jessi Ko, Omicron și Ramón, așteptând să vină doctorul Pori ca să înceapă lecția de algebră din acea zi.

— Tayvon întârzie și el, spune Jessi, iar Omicron adaugă:

— N-o văd nici pe doamna Lee, că pe ea a umplut-o Zeke de borâtură, apoi toți cei patru copii tac.

În cele din urmă, Jessi Ko spune că a auzit că, dacă ți se face rău, ar trebui să spui „Sybil, nu mă simt bine“, iar dacă Sybil detectează vreo problemă la tine, îi trimite în compartimentul tău pe doctorul Cha și pe inginerul Goldberg, echipați din cap până-n picioare în costume de

bioprotecţie, după care Sybil deschide uşa ca să te izoleze la Spital.

— Sună groaznic, spune Ramón, iar Omicron şopteşte:

— Fiţi atenţi!

Pentru că jos, în spaţiul principal, doamna Chen îi conduce prin atriu pe toţi cei şase membri ai echipajului care n-au împlinit încă zece ani.

Copiii par minusculi pe lângă rafturile gigantice. Câţiva adulţi lansează de complezenţă, sub cupolă, baloane cu E ZIUA BIBLIOTECII, iar Ramón comentează:

— Nici măcar nu le-au dat clătite.

— Oare cum e să fii bolnav? întreabă Jessi Ko, iar Omicron adaugă:

— Nu suport polinoamele, dar chiar aş vrea s-apară doctorul Pori.

Sub ei, copiii mai mici îşi dau mâini virtuale, iar vocile lor limpezi umplu atriul:

Uniţi în orice-mprejurare
Toţi ca unul suntem noi,
Că numai împreună,
numai împreună
ajungem pe…

…moment în care Sybil anunţă: Întregul personal nemedical *să se retragă în compartimente, fără excepţii, se instalează Nivelul 2 de Carantină.*

Zeno

Când vremea se încălzeşte, Rex capătă obiceiul să privească lung dealurile din jurul Lagărului Cinci şi să-şi molfăie buza de jos ca şi cum ar contempla în depărtare o privelişte invizibilă pentru Zeno. Într-o după-amiază, Rex îl cheamă mai aproape şi, deşi nu se zăreşte nici un suflet în jur pe o rază de cincisprezece metri, îi şopteşte:

— Ai observat un lucru vinerea, apropo de butoaiele cu benzină?

— Le transportă pe cele goale la Phenian.

— Şi cine încarcă maşinile?

— Bristol şi Fortier.

Privirea lui Rex mai întârzie o clipă asupra lui, de parcă ar estima câte îşi pot transmite fără să vorbească.

— Ai observat vreodată cele două butoaie din spatele şoproanelor cu bucătăria?

După apel, Zeno trece pe lângă butoaie şi le studiază, cu groaza strecurându-i-se în măruntaie. Butoaiele, folosite la un moment dat pentru ulei de gătit, arată identic cu cele de benzină, doar că li se pot scoate capacele. Amândouă par suficient de mari pentru ca un om să se strecoare în ele. Dar, chiar dacă el şi Rex s-ar contorsiona ca să încapă înăuntru, aşa cum pare să sugereze Rex, chiar dacă i-ar convinge pe Bristol şi Fortier să-i închidă acolo, să-i urce în camionul cu combustibil, printre butoaiele de benzină goale, ar trebui să stea acolo cine ştie cât, în timp ce camionul ar străbate temutul drum până la Phenian fără să aprindă farurile, ferindu-se de patrulele bombardierelor americane. După care – într-un fel sau altul – ar trebui să iasă amândoi din butoaie fără să fie văzuţi şi să străbată kilometri întregi prin munţi şi sate în hainele lor scârboase, cu bocancii ferfeniţă, neraşi şi total nemâncaţi.

Mai târziu, când se întunecă, o nouă spaimă îşi iţeşte capul: şi dacă, printr-o minune, o scot la capăt? Dacă n-o să-i omoare gardienii, sătenii sau un B-26 aliat? Dacă vor ajunge întregi până la liniile americane? Atunci Rex se va întoarce la Londra, la studenţii şi prietenii lui, poate chiar la alt bărbat, unul carel aşteptase atâtea luni, unul pe care Rex nu se îndurase să-l pomenească, cineva incomparabil mai sofisticat decât Zeno şi care să merite mai mult dragostea lui Rex. Νόστος, *nostos*: întoarcerea acasă, sosirea la liman; cântecul intonat în jurul mesei festive pentru cârmaciul naufragiat care a găsit în sfârşit drumul spre casă.

Şi Zeno unde s-ar duce? Lakeport. Înapoi la doamna Boydstun.

Evadările, încearcă el să-l convingă pe Rex, sunt poveşti din filme, dintr-un război mai vechi, mai manierat. În plus, calvarul lor se va sfârşit curând, nu-i aşa? Numai că Rex pare să urzească planuri tot mai amănunţite pe zi ce trece, făcând exerciţii pentru elasticitatea încheieturilor, calculând orele la care se schimbă paza, lustruind o bucată de tinichea ca să obţină ceea ce el numeşte „oglindă de semnalizare“, întrebându-se cum ar putea coase bucăţele de mâncare în căptuşeala pălăriilor, unde s-ar putea ascunde în

timpul apelului de noapte, cum să urineze în butoi fără să se ude leoarcă, dacă să-i abordeze pe Bristol şi Fortier în acel moment sau abia cu câteva ore înainte să treacă la fapte. Vor folosi nume de cod din *Păsările* lui Aristofan; Rex va fi Peisetairos, adică Prieten-de-Nădejde; Zeno va fi Euelpide, Bună-Speranţă; când au undă verde, vor striga *Heracle*! Ca şi cum ar fi o escapadă amuzantă, o strengărie de milioane.

Noaptea, cum stă lângă Rex, îi simte mintea la lucru, luminând ca un reflector – se teme că întregul lagăr o vede. Şi de fiecare dată când Zeno îşi închipuie cum se va ghemui într-un butoi pentru benzină şi va fi urcat într-un camion cu destinaţia Phenian, panica îl gâtuie şi mai tare cu laţul ei.

Trec trei zile de vineri, stoluri de cocori albi migrează spre nord deasupra lagărului, urmaţi de presuri galbene, Rex urzeşte întruna planuri cu glas şoptit, iar Zeno respiră. Numai de-ar rămâne o repetiţie, o repetiţie care să nu se transforme niciodată în spectacol.

Dar într-o zi de joi din luna mai, când bucătăria deţinuţilor e învăluită într-o lumină palidă, argintie, Rex lunecă pe lângă Zeno, în drum spre o şedinţă de reeducare şi spune:

— Plecăm. În noaptea asta.

Zeno îşi pune nişte boabe de soia în castron şi se aşază. Ideea de mâncare îi provoacă brusc greaţă; se teme că ceilalţi îi vor auzi pulsul bubuindu-i în tâmple; i se pare că n-ar trebui să se mişte, că prin acele trei cuvinte, Rex a transformat totul în sticlă.

Afară, vântul spulberă semințele. În mai puţin de-o oră, uriaşul camion sovietic cu platformă, cu capota ciuruită de gloanţe şi încărcat cu butoaie pentru benzină, intră huruind în lagăr.

Până seara începe să plouă. Zeno adună o ultimă legătură de lemne şi reuşeşte s-o ducă până-n bucătărie. Se ghemuieşte pe salteaua lui de paie, ud cum e, în timp ce lumina zilei seacă.

Bărbaţii intră rând pe rând; ploaia răpăie pe acoperiş. Salteaua lui Rex rămâne goală. Chiar o fi afară, în spatele şoproanelor bucătăriei? Rex cel palid, hotărât, pistruiat, strecurându-şi trupul emaciat într-un butoi ruginit?

Noaptea împresoară barăcile, iar Zeno se tot îndeamnă să se ridice. Bristol şi Fortier ar putea începe oricând să încarce camionul. Camionul va pleca, gardienii vor veni să-i numere, iar şansa lui Zeno se va fi risipit.

Creierul comandă picioarelor, dar picioarele refuză să se mişte. Sau poate că picioarele trimit mesaje pe lanţul de comandă – *pune-mă în mişcare* – şi creierul e cel care refuză.

Intră şi ultimii bărbaţi, se întind pe saltele, unii vorbesc în şoaptă, alţii gem, alţii tuşesc, iar Zeno se pomeneşte că se ridică şi se furişează pe uşă. Momentul a sosit sau a trecut deja; Peisetairos aşteaptă în butoiul lui, dar unde-i Euelpide?

Nu cumva se aude huruitul camionului?

Îşi spune că Rex o să se lase păgubaş până la urmă, o să-şi dea seama că planul lui e smintit, chiar sinucigaş, dar când Bristol şi Fortier se întorc, Rex nu e cu ei. Îi măsoară din priviri, căutând indicii, dar nu descifrează nimic. Ploaia se opreşte, streşinile picură, şi Zeno îi aude pe întuneric pe ceilalţi strivind păduchi cu unghiile. Vede copiii de ceramică ai doamnei Boydstun, cu obrajii lor trandafirii, ochii ficşi de cobalt, buzele roşii acuzatoare. Fute-oi, Broscar, Fetiţă. Fătălău. Zero.

În miez de noapte, gardienii îi convoacă şi le vâră tuturor în ochi lanterne cu baterie. Ameninţă cu interogatorii, tortură, moarte, dar fără prea multă convingere. Rex nu apare nici dimineaţa, nici după-amiaza şi nici în dimineaţa zilei următoare, iar Zeno e interogat de cinci ori în decurs de câteva zile. „Sunteţi intimi, umblaţi mereu împreună, am auzit că tot timpul scrijeliţi coduri în ţărână.“ Dar gardienii par aproape plictisiţi, de parcă ar participa la un spectacol la care publicul n-a sosit. Zeno aşteaptă vestea că Rex a fost prins la câţiva kilometri sau mutat în alt lagăr; aşteaptă ca mica lui siluetă eficientă să se ivească de după un colţ, să-şi ridice ochelarii pe nas şi să zâmbească.

Ceilalţi deţinuţi nu spun nimic, cel puţin nu cât e Zeno de faţă; e ca şi cum Rex nici n-ar fi existat. Poate c-au aflat că Rex e mort şi vor să-l menajeze, sau poate-şi închipuie că Rex colaborează cu ofiţerii de propagandă şi le vinde minciuni, sau poate că sunt prea lihniţi şi epuizaţi ca să le pese.

În cele din urmă, chinezii renunţă la întrebări şi nu-şi dă seama dacă asta înseamnă că Rex scăpase, spre ruşinea lor, sau că-l împuşcaseră şi-l îngropaseră şi nu mai au de ce să întrebe.

Blewitt stă lângă el în curte.

— Fruntea sus, puştiule. Fiecare ceas în care respirăm e unul câştigat.

Dar, de cele mai multe ori, Zeno nu mai simte că respiră. Braţele albe ale lui Rex, năpădite de pistrui. Încrengătura de tendoane de pe dosul mâinilor când scrijelea cuvinte în nisip. Şi-l închipuie pe Rex întorcându-se teafăr la Londra, la opt mii de kilometri, îmbăindu-se, bărbierindu-se, îmbrăcând haine civile, luând un teanc de cărţi la subraţ şi îndreptânduse spre o şcoală din cărămizi şi acoperită cu iederă.

Îi e atât de dor, încât absenţa lui Rex se transformă într-un soi de prezenţă, un bisturiu uitat în măruntaiele lui. Lumina zorilor licăreşte pe suprafaţa râului Yalu şi se caţără pe dealuri; rugii, cu spinii lor, le împrumută strălucirea; oamenii şuşotesc: *Ai noştri sunt la cinşpe kilometri, la zece kilometri, uite colo, după deal. Până dimineaţă ajung aici.*

Dacă Rex fusese ucis, oare murise singur? Murmurase către Zeno în întuneric în timp ce camionul pornea huruind, presupunând că e şi el în butoiul vecin? Sau se aşteptase de la bun început ca Zeno să-l lase baltă?

În iunie, la trei săptămâni după dispariţia lui Rex, gardienii îi scot în curte pe Zeno, Blewitt şi încă optsprezece dintre deţinuţii mai tineri şi îi anunţă printr-un interpret că sunt liberi. La un punct de control, doi poliţişti militari americani cu obraji lucioşi verifică numele lui Zeno într-un tabel; unul dintre ei îi întinde un plic de hârtie pe care scrie OK CANTINĂ. O ambulanţă îi duce dincolo de o linie de demarcaţie şi e îndrumat spre un cort de despăduchere unde un sergent îl stropeşte cu DDT din cap până-n picioare.

Primeşte de la Crucea Roşie o lamă de ras, un tub de pastă de ras, un pahar cu lapte şi un hamburger. Chifla e extraordinar de albă. Carnea are o strălucire care o face să pară ireală. Miroase autentic, dar Zeno e sigur că trebuie să fie o păcăleală.

Se întoarce în Statele Unite cu acelaşi vapor care-l adusese în Coreea în urmă cu doi ani şi jumătate. Are nouăsprezece ani şi cântăreşte cincizeci de kilograme. E interogat în fiecare dintre cele unsprezece zile petrecute la bord.

— Dă-ne şase exemple de moduri în care ai încercat să sabotezi eforturile chinezilor.

— Cine era mai bine tratat decât ceilalţi?

— De ce primea cutărică ţigări?

— Ai simţit vreodată vreo atracţie faţă de ideologia comunistă?

Află că e şi mai rău pentru soldaţii negri.

La un moment dat, un psihiatru militar îi dă o revistă *Life* deschisă la fotografia unei femei în sutien şi chiloţi.

— Cum te simţi când te uiţi la ea?

— Bine.

Înapoiază revista. Epuizarea îl răscoleşte.

Întreabă orice ofiţer de informaţii care-i iese în cale despre un vicecaporal britanic pe nume Rex Browning, văzut ultima oară în mai în Lagărul Cinci, dar i se răspunde „noi nu suntem Marina Regală, suntem armata Statelor Unite, de-abia le ţinem socoteala alor noştri“. În New York, la docuri, nu-i aşteaptă fanfare, blituri, familii înlăcrimate. Aproape de Buffalo, întrun autobuz, izbucneşte în plâns. Oraşele se perindă pe lângă el, urmate de lungi fâşii de întuneric. Şase panouri luminoase, la vreo zece metri unul de celălalt, lunecă pâlpâind:

LUPUL
S-A RAS
AŞA DE BINE
ÎNCÂT SCUFIŢA
DE COADA LUI SE ŢINE
SPUMĂ DE RAS BURMA

Seymour

Domnul Bates, profesorul de la clasa a şasea, are mustaţa vopsită, un temperament focos, de zeu, şi nici nu vrea s-audă ca elevii lui să poarte căşti la oră. În fiecare dimineaţă, începe programul pornind proiectorul ViewSonic, să-nu-cumva-să-puneţi-mâna-pe-el-copii-la-cât-e-de-scump, şi le arată imagini cu evenimente actuale pe un ecran alb. Copiii stau şi cască ciufuliţi, în timp ce în faţa clasei, sate din Caşmir sunt strivite de alunecări de pământ.

În fiecare zi, Patti Goss-Simpson aduce la şcoală patru crochete de peşte în caserola ei Titan Deep Freeze, şi în fiecare zi la ora 11:52, cantina fiind în renovare, Patti pune crochetele ei oribile de peşte în oribilul cuptor cu microunde din fundul clasei domnului Bates, apasă pe butoanele care bipăie oribil, iar duhoarea emanată îi dă lui Seymour senzaţia că e cufundat cu faţa într-o mlaştină.

Se aşază cât poate de departe de Patti, îşi astupă nasul şi urechile şi încearcă să readucă la viaţă pădurea Prietenei-de-Nădeje prin reverie: licheni atârnând pe crengi, zăpadă scuturându-se de pe o ramură pe alta, aşezările-furnicar ale Oamenilor-Ac. Dar într-o dimineaţă de sfârşit de septembrie, Patti Goss-Simpson îi spune domnului Bates că felul în care Seymour se poartă cu ea în pauza de prânz e jignitor, aşa că domnul Bates hotărăşte ca Seymour să mănânce lângă ea la masa din centru, chiar lângă proiector.

Se face ora 11:52. Crochetele de peşte intră la cuptor. Bip-bop-bip.

Chiar şi cu ochii închişi, Seymour aude crochetele învârtindu-se, o aude pe Patti deschizând sec uşa cuptorului cu microunde, aude carnea peştelui sfârâind pe farfurioară când fata se întoarce la locul ei. Domnul Bates stă la el la catedră, ronţăind morcovi tineri şi uitându-se pe telefon la faze tari din meciuri de arte marţiale. Seymour se apleacă asupra propriei gustări de prânz, încercând să-şi blocheze nările şi să-şi acopere urechile în acelaşi timp. Azi nu merită să mănânce.

Numără până la o sută în minte, cu ochii închişi, moment în care Patti Goss-Simpson se întinde şi-l atinge cu o crochetă de peşte pe urechea stângă. El sare înapoi, Patti râneşte, domnul Bates nu observă nimic. Patti închide ochiul stâng şi îndreaptă spre el crocheta de peşte ca pe o armă.

— Poc, face ea. Poc. Poc.

Undeva în interiorul lui Seymour se prăbuşeşte şi ultima barieră. Tunetul, care continuase să macine clipă de clipă la marginea conştiinţei sale de când găsise aripa Prietenei-de-Nădejde, ia cu asalt şcoala. Coboară în trombă dâmbul de deasupra terenului de fotbal, zdrobind totul în cale.

Domnul Bates înmoaie un morcov în hummus. David Best râgâie, Wesley Ohman pufneşte în râs, tunetul explodează în parcare. Lăcuste-viespi-drujbe-grenade-avioane-de-vânătoare-ţipând-urlând-furie-turbare.

Patti muşcă din ţeava pistolului-crochetă, iar zidurile şcolii se fac ţăndări. Uşa clasei domnului Bates zboară. Seymour pune ambele mâini pe stativul proiectorului şi împinge.

La un radio din sala de aşteptare se aude *Nimic nu e mai gustos decât un măr de Idaho, proaspăt cules.* Foşnetul hârtiei de pe masa de examinare e aproape de nerăbdat.

Doctoriţa bate în taste. Bunny poartă uniforma ei de la Aspen Leaf, cu cele două buzunare în faţă. Şopteşte în telefonul cu clapetă:

— Fac tură dublă sâmbătă, Suzette, îţi promit.

Doctoriţa examinează ambii ochi ai lui Seymour cu o mică lanternă.

— Mama ta zice că ai vorbit cu o bufniţă în pădure, spune ea.

Un afiş de pe perete spune *Cincisprezece minute pe zi ca să devii mai bun.*

— Ce fel de lucruri îi povesteşti bufniţei, Seymour?

Nu răspunde. E o capcană.

— De ce-ai distrus proiectorul din clasă, Seymour?

Nici un cuvânt.

La recepţie, braţul lui Bunny explorează peştera poşetei.

— Se poate cumva să-mi faceţi factură? spune ea.

La ieşire, într-un coş, sunt cărţi de colorat cu vapoare. Seymour ia şase. În camera lui, desenează spirale în jurul vapoarelor. Clotoide, spirale logaritmice, spirale Fibonacci: şaizeci de vârtejuri diferite înghit şaizeci de vapoare diferite.

Noapte. Se uită afară pe uşa glisantă, dincolo de curte, unde lumina lunii se revarsă peste terenurile goale aparţinând Eden’s Gate. O singură lampă de şantier e aprinsă într-o casă de catalog pe jumătate construită, luminând o fereastră de la etaj. În zbor trece năluca Prietenei-de-Nădejde.

Bunny pune pe masă o pungă de cincizeci de grame cu M&M’s simple. Şi o sticlă portocalie cu capac alb.

— Doctoriţa zice că nu te prosteşti de la ele. Dar o să-ţi fie mai uşor. O să te calmeze.

Seymour se freacă la ochi cu podul palmei. Fantoma Prietenei-de-Nădeje

ţopăie până la uşa glisantă. Nu mai are pene în coadă, şi-a pierdut o aripă, ochiul stâng îi e rănit. Ciocul e un strop de galben într-o antenă radar de pene fumurii. Seymour îi aude vocea în minte: *Credeam că facem asta împreună. Credeam că suntem o echipă.*

— Una de dimineaţă, spune Bunny, şi una seara. Copilaş, să ştii că toată lumea are uneori nevoie de puţintel ajutor când e în căcat.

Konstance

Merge pe o stradă din Lagos, Nigeria, străbătând o piaţă nu departe de chei, printre hoteluri albe, lucitoare, care se înalţă de jur-împrejur – stropii unei fântâni încremeniţi în aer, patruzeci de cocotieri în ghivece cu model în tablă de şah –, şi la un moment dat se opreşte. Priveşte în sus, simţind vagi pişcături în ceafă – ceva nu e tocmai în regulă.

La Ferma 4, tata are un singur cocotier la rece, într-un sertar. Toate seminţele sunt călătoare, îi spusese el, dar cele de cocotier sunt cele mai îndrăzneţe. Îi povestise cum se scutură pe plaje, de unde mareea le ia şi le duce în larg, cum cocotierii au traversat mereu oceane, embrionul viitorului copac într-o coajă tare, fibroasă, găsind la bord îngrăşăminte pentru douăsprezece luni. Îi întinsese sămânţa, din a cărei coajă ieşeau aburi, şi-i arătase cei trei pori de germinare de la bază: doi ochi şi o gură, observase el, un mic marinar care face ocolul pământului fluierând.

În stânga e un panou pe care scrie *Bine aţi venit la Noul Intercontinental.* Păşeşte la umbra palmierilor şi continuă să privească în sus cu ochii mijiţi, moment în care copacii se destramă în fâşii, Viziera i se ridică de pe ochi şi-n faţa ei apare tata.

La coborârea din Premergător o scutură senzaţia familiară de rău de mişcare. E deja NeLumină. Mama stă pe marginea patului, frecându-şi palmele cu pudră dezinfectantă.

— Îmi pare rău dac-am stat prea mult, spune Konstance.

Tata îi ia mâna. Sprâncenele lui albe se unesc.

— Nu, nu e vorba despre asta.

Singura sursă de lumină vine din baie. În întunericul din spatele lui, Konstance observă că teancul de salopete şi petice al mamei, de obicei

ordonat, e acum răvășit, iar punga cu nasturi s-a împrăștiat peste tot – nasturi sub pat, sub scaunul de cusut, pe șina perdelei din jurul comodei.

Când Konstance se uită iar la tatăl ei, o parte din ea știe deja ce are să-i spună și o încearcă senzația acută că planeta lor, steaua lor, rămăsese mult în urmă, că se deplasează cu viteze incredibile printr-un vid rece și mut, că nu există cale de întoarcere.

— Zeke Lee a murit, spune el.

A doua zi după moartea lui Ezekiel moare doctorul Pori și se află că mama lui Zeke și-a pierdut cunoștința. Alte douăzeci și una de persoane – un sfert dintre cei de la bord – au simptome. Doctorul Cha acordă îngrijiri membrilor echipajului fără o clipă de răgaz; inginerul Goldberg stă în laboratorul de biologie și pe NeLumină, căutând o soluție.

Cum să izbucnească o molimă într-un disc închis ermetic, care nu a mai avut contact cu nici o altă formă de viață de aproape șase decenii și jumătate? Se răspândește prin atingere, salivă, sau mâncare? Prin aer? Apă? Oare radiațiile din spațiul îndepărtat pătrund prin învelișul protector și afectează nucleul celulelor, sau poate că ceva care dormitase atâția ani în genele cuiva se deșteptase brusc? Și de ce nu găsește o soluție Sybil, care le știe pe toate?

Deși, de când se știe, Konstance nu-și amintește ca taică-său să fi folosit prea mult Premergătorul, de-acum își petrece aproape tot timpul cât e treaz cocoțat pe el, cu Viziera pe ochi, cercetând documente la o masă din Bibliotecă. Mama reconstituie minutele de dinainte de carantină. Oare trecuse pe lângă doamna Lee pe coridor, oare pe costumul ei aterizase un stropșor microscopic din voma lui Ezekiel, oare le intrase vreun pic în gură?

Până săptămâna trecută, totul păruse atât de sigur. De stabil. Toată lumea șușotind pe coridoare, cu salopetele și șosetele lor peticite. *Poți să ai un an sau chiar o sută doi…* Salată proaspătă marți, fasole de la Ferma 3 miercuri, vineri zi de tuns, dentistul în Compartimentul 6, croitoreasa în Compartimentul 17, algebră cu doctorul Pori trei dimineți pe săptămână, ochiul cald al lui Sybil veghind asupra tuturor. Și totuși nu cumva Konstance simțise chiar și-n acele momente, în adâncurile conștiinței, cumplita precaritate a întregii situații? Imensitatea înghețată trăgând, trăgând, trăgând întruna de pereții exteriori?

Duce mâna la Vizieră şi urcă pe scară în al doilea sector al Bibliotecii. Jessi Ko ridică ochii dintr-o carte în care o mie de ciute palide, cu nări mult prea mari, zac moarte în zăpadă.

— Citesc despre antilopa saiga. Au murit pe capete din cauza unor bacterii din corpurile lor.

Omicron stă întins pe spate, privind în sus.

— Unde-i Ramón? întreabă Konstance.

Dedesubt, imagini ale unor pandemii străvechi licăresc deasupra meselor unde stau adulţii. Soldaţi în paturi, medici în combinezoane de protecţie. În minte li se înfiripă, nechemată, imaginea corpului lui Zeke evacuat prin ecluza pneumatică, urmat după câteva sute de mii de kilometri de corpul doctorului Pori: o dâră de cadavre în vid, ca nişte firimituri de pâine dintr-un basm sinistru.

— Zice aici că au murit două sute de mii în douăsprezece ore, spune Jessi, şi nimeni n-a înţeles vreodată de ce. Jos, în atriu, unde ochii lor abia mai bat, Konstance îl vede pe tatăl ei aşezat singur la o masă, cu schiţe tehnice zburând în jurul lui.

— Am auzit că Nivelul 3 de Carantină durează un an, spune Omicron privind lung la bolta cilindrică.

— Eu am auzit că Nivelul 4 de Carantină durează la nesfârşit, şopteşte Jessi.

Programul Bibliotecii e prelungit; mama şi tata abia se mai dau jos din Premergătoare. Lucru şi mai neobişnuit, în Compartimentul 17, tata a dat la o parte perdeaua-paravan din bioplastic din jurul comodei, a tăiat-o în bucăţi şi foloseşte maşina de cusut a mamei ca să facă ceva din ea – n-a avut curajul să-l întrebe ce. Izolată în Compartimentul 17, în miasma de pastă hrănitoare pe care o emană eructaţiile imprimantei alimentare, Konstance aproape că simte mirosul fricii colective care se propagă prin navă: insidioasă, fetidă, infiltrându-se prin pereţi.

Mai târziu, în Atlas, la ieşirea din Mumbai, merge pe o pistă de jogging care şerpuieşte în jurul unor turnuri uriaşe, într-o nuanţă de crem, de patruzeci sau cincizeci de etaje. Trece iute pe lângă femei în sari şi echipament de jogging, pe lângă bărbaţi în pantaloni scurţi, toţi încremeniţi. În dreapta ei, un zid de manglieri verzi străjuieşte pista pe aproape un

kilometru și Konstance simte ceva în neregulă în timp ce se mișcă printre alergătorii împietriți, o denivelare îngrijorătoare în textura softului: în oameni, copaci sau atmosferă. Iuțește pasul, agitată, trecând prin siluete ca prin stafii: la fiecare pas, simte groaza cotropind *Argos*-ul, gata s-o înhațe de ceafă.

Când iese din Atlas, s-a întunecat. La picioarele coloanelor Bibliotecii strălucesc mici felinare și nori luminați de lună plutesc pe bolta cilindrică.

Câteva documente circulă încoace și încolo, câteva siluete stau aplecate deasupra meselor. Cățelușul alb al doamnei Flowers aleargă spre ea și se oprește dând din coadă, dar doamna Flowers nu se zărește nicăieri.

— Sybil, cât e ceasul?

Patru și zece NeLumină, Konstance.

Oprește Viziera și coboară din Premergător. Tata e tot la mașina de cusut a mamei, cu ochelarii pe nas, lucrând la lumina veiozei ei de birou. Își ține în poală casca de la costumul de protecție, ca un cap retezat de insectă gigantică. Îi e frică să n-o certe pentru că iar pierde nopțile, dar el mormăie de unul singur, absorbit de ceva, și atunci își dă seama că ar prefera să fie certată pentru că pierde nopțile.

Toaletă, dinți, perie-ți părul. Când să se urce în pat, la jumătatea scării, inima îi bubuie de groază. Mama nu e în patul ei. Și nici în al tatei. Sau pe comodă. Mama nu e nicăieri în Compartimentul 17.

— Tată?

Tata tresare. Pătura mamei e boțită. Mama își aranjează mereu pătura într-un dreptunghi perfect când se dă jos din pat.

— Unde-i mama?

— Hmm? S-a dus la cineva.

Mașina de cusut se trezește la viață țăcănind, mosorul se învârtește, iar ea așteaptă să se oprească.

— Dar cum a ieșit pe ușă?

Tata potrivește marginile perdelei una peste alta, le așază sub ac, iar mașina reîncepe să zumzăie.

Konstance repetă întrebarea. În loc să-i răspundă, el taie niște resturi de ață cu foarfeca mamei, apoi spune:

— Spune-mi unde-ai fost de data asta, Dovlecel. Trebuie să fi mers mulți

kilometri.

— Sybil chiar a lăsat-o pe mama să iasă?

El se ridică și se apropie de patul ei.

— Ia astea.

Vorbește calm, dar îi joacă ochii în cap. Ține în palmă trei Hipnopicături de-ale mamei.

— De ce?

— O să te ajute să te odihnești.

— Nu-s multe trei?

— Ia-le, Konstance, nu pățești nimic. O să te învelesc în plapumă ca pe o nimfă în crisalida ei, mai știi? Cum făceam pe vremuri? Și de dimineață o să primești răspunsuri, promit.

Picăturile i se dizolvă pe limbă. Tata îi acoperă picioarele cu pătura, se așază din nou la mașina de cusut și acul pornește iar.

Ea privește peste tăblie patul mamei. Pătura ei boțită.

— Mi-e frică, tată.

— Vrei să-ți mai povestesc despre Eton? Mașina de cusut se oprește huruind. După ce Eton scapă de morar, merge până hăt, la capătul lumii, ții minte? Țărmul se întinde până la o mare înghețată, ninge viscolit, nu vede decât nisip negru și alge înghețate și nu se simte nici adiere de trandafir cale de o mie de mile.

Veioza pâlpâie. Konstance se reazămă cu spatele de perete și se luptă să-și țină ochii deschiși. Oamenii mor. Sybil n-ar fi lăsat-o pe mama să iasă din compartiment decât dacă…

— Dar Eton își păstrează speranța. Chiar așa, prizonier într-un corp de măgar, departe de casă, ajuns la hotarul de pe urmă al lumii știute. Se holbează la lună în timp ce măsoară malul cu pasul și i se năzare că vede o zeiță pogorându-se de pe cerul nopții, să-l ajute.

În aer, deasupra patului, Konstance vede lumina lunii scânteind pe sloiuri de gheață, îl vede pe măgarul Eton lăsând urme de copite în nisipul rece. Încearcă să stea dreaptă, dar brusc își simte gâtul prea slăbit ca să susțină greutatea capului. Ninge viscolit peste pătura ei. Întinde o mână spre zăpadă, dar degetele i se pierd în întuneric.

După două ore, tata se apleacă peste tăblia patului în NeLumină și o ajută

să coboare din pat. E somnoroasă și zăpăcită de la Hipnopicături, iar el îi îndeasă brațele și picioarele în ceva ce seamănă cu un om dezumflat – un costum făcut de el din perdeaua de bioplastic. Îi e prea mare în talie și n-are mănuși, doar mâneci cusute la capete. Konstance e atât de somnoroasă, că abia-și poate ridica bărbia când tata îi trage fermoarul până la gât.

— Tată?

Îi potrivește apoi casca pentru oxigen pe cap, trăgându-io peste păr și fixând-o pe gulerul costumului cu aceeași bandă adezivă pe care o folosește la fermă ca să lipească furtunurile pentru irigații. Când tata pune costumul în funcțiune, ea îl simte umflându-se în jurul ei.

Nivelul oxigenului, treizeci la sută, îi spune în cască, direct în ureche, o voce înregistrată, iar lumina albă a lanternei frontale se aprinde și baleiază interiorul compartimentului.

— Poți să mergi?

— Fierb în ăsta.

— Știu, Dovlecel, te descurci grozav. Hai să te văd cum mergi.

Broboanele de sudoare de pe fruntea lui captează lumina lanternei, iar fața îi e la fel de albă ca barba. Deși e speriată și sleită, Konstance reușește să se miște câțiva pași, în foșnetul mânecilor ciudate, înfoiate. Tata se lasă pe vine, ia Premergătorul lui Konstance, ridicând cu cealaltă mână și scăunelul de aluminiu de la masa de cusut a mamei, și le duce la ușă.

— Sybil, avem pe cineva care nu se simte bine, spune el.

Konstance se sprijină de șoldul lui, încinsă și speriată, și așteaptă ca Sybil să se opună, să-l contrazică, să spună orice altceva decât spune.

O să vină imediat cineva.

Konstance simte gravitația Hipnopicăturilor trăgându-i de pleoape, de sânge, de gânduri. Chipul palid al tatei. Pătura desfăcută a mamei. Jessi Ko spunând: *Și dacă Sybil detectează vreo problemă la tine…*

Nivelul oxigenului, douăzeci și nouă la sută, spune casca.

Ușa se deschide și două siluete îmbrăcate din cap până-n picioare în costume de bioprotecție vin tropăind pe coridor pe NeLumină. Au lanterne legate la încheieturile mâinilor, iar costumele le sunt umflate pe dinăuntru, astfel încât arată înspăimântător de masivi, iar chipurile nu li se văd în spatele vizierelor înalte, cu fațete de bronz. În spatele lor se desfășoară

furtunuri lungi îmbrăcate în folie de aluminiu.

Tata se repede la ei strângând în continuare la piept Premergătorul lui Konstance, și ei se retrag, împleticindu-se.

— Nu vă apropiați. Vă rog. N-o ducem la spital.

O împboldește pe lângă ei pe coridorul neluminat, pe urma fasciculului tremurător al lanternei ei frontale, în timp ce picioarele ei alunecă în cizmulițele din bioplastic.

Lângă pereți sunt maldăre de obiecte: tăvi pentru mâncare, pături, ceva ce seamănă a bandaje. Konstance aruncă o privire spre Cantină când trec în fugă pe lângă ea, dar Cantina nu mai e cantină. În locul celor trei rânduri de mese și băncuțe care se aflaseră acolo în urmă cu două săptămâni se înalță acum în jur de douăzeci de corturi albe, din care ies tuburi și cabluri, iar luminile unor instrumente medicale pâlpâie ici și colo. Prin fermoarul desfăcut al unuia dintre ele întrezărește un picior desculț sub o pătură, apoi cotesc pe alt coridor.

Nivelul oxigenului, douăzeci și șase la sută, spune casca ei.

Ăia or fi fost membrii echipajului bolnavi? O fi fost și mama ei într-unul dintre acele corturi?

Trec de Băile 2 și 3, de ușa închisă ermetic a Fermei 4 – unde e puietul ei de pin, care are deja șase ani și e la fel de înalt ca ea –, cotind întruna pe coridoare spre centrul *Argos*-ului, tata începând să-și piardă suflul în timp ce o îndeamnă să continue, alunecând amândoi pe podea, cu lumina lanternei ei oscilând. Pe o ușă scrie *Hidro-Acces*; pe alta, *Compartimentul 8*, apoi *Compartimentul 7* – are senzația că urmează o spirală spre centrul unui vortex, ca și cum ar fi atrasă spre abisul din inima unei bulboane.

Într-un sfârșit, se opresc în fața ușii pe care scrie *Seiful 1*. Palid, gâfâind, cu fața lucindu-i de sudoare, tata privește îndărăt peste umăr, apoi apasă ușa cu palma. Niște roți se învârtesc și vestibulul se deschide.

Intraţi în zona de decontaminare, spune Sybil.

Tata o împinge pe Konstance înăuntru, îi așază Premergătorul lângă ea și potrivește scăunelul în ușă, pe prag.

— Nu te mișca.

Ea rămâne în vestibul în costumul foșnitor, își cuprinde genunchii cu brațele, casca spune *Nivelul oxigenului, douăzeci și cinci la sută*, Sybil

spune Începe procedura de decontaminare, Konstance strigă „Tată“ prin cască, iar ușa alunecă pe șina ei până când întâlnește scăunelul.

Picioarele scăunelului se îndoaie cu un scârțâit, iar ușa se oprește.

Vă rog să îndepărtați obstacolul din ușa exterioară, spune Sybil.

Tata se întoarce cu patru saci de Praf Alimentar, îi aruncă în vestibul peste scaunul pe jumătate strivit și dispare iar.

Urmează o toaletă cu reciclare, șervețele de hârtie, o imprimantă alimentară ambalată, un pat gonflabil, o pătură sigilată în folie izolatoare, alți saci de Praf Alimentar – tata aleargă întruna de colo până colo. *Vă rog să* îndepărtați obstacolul din ușa exterioară, repetă Sybil, iar scăunelul se mai îndoaie un centimetru sub presiune, în timp ce Konstance intră în hiperventilație.

Tata aruncă ultimii doi saci de Praf Alimentar în vestibul – de ce atât de mulți? –, se strecoară prin crăpătura ușii și se prăbușește la perete. *Pentru a începe decontaminarea, trebuie să îndepărtați obstacolul din ușa exterioară,* spune Sybil.

Nivelul oxigenului, douăzeci și trei la sută, spune casca în urechea lui Konstance.

Tata arată spre imprimantă.

— Știi s-o folosești? Mai știi unde se conectează cablul de joasă tensiune?

Își lasă mâinile pe genunchi, în timp ce pieptul i se ridică și coboară, din barbă îi picură sudoare și scăunelul scârțâie sub presiune. Ea reușește să-i facă semn din cap că da.

— Imediat ce ușa exterioară se încuie, închizi ochii, Sybil o să stropească și o să sterilizeze tot. Apoi o să deschidă ușa interioară. Ții minte? Când intri, iei totul cu tine. Absolut tot. După ce bagi totul înăuntru, iar ușa interioară se încuie, numeri până la o sută, după care ar trebui să-ți poți scoate casca fără probleme. Ai înțeles?

Frica îi zvâcnește în fiecare celulă din corp. Patul gol al mamei. Corturile de la Cantină.

— Nu, răspunde ea.

Nivelul oxigenului, douăzeci și doi la sută, spune casca. Încearcă să respiri mai rar.

— După ce se închide uşa interioară, repetă tata, numeri până la o sută. Apoi poţi s-o scoţi.

Se sprijină cu toată greutatea pe tocul uşii, Sybil spune: *Uşa exterioară e blocată, trebuie îndepărtat obstacolul*, iar tata aruncă o privire în întunericul de pe coridor.

— Aveam doisprezece ani când m-am înscris să plec, spune el. Când eram copil, nu vedeam decât moarte în jur. Şi aveam visul ăsta, viziunea asta despre cum ar putea fi viaţa. „De ce să stau aici, când aş putea fi acolo?“ Mai ştii?

În beznă se furişează o mie de demoni, care dau înapoi când Konstance întoarce către ei lanterna, dar când lumina se retrage, dau iarăşi năvală. Scăunelul scârţâie iar. Uşa exterioară se mai închide un centimetru.

— Am fost nebun.

Mâna pe care şi-o trece peste frunte pare scheletică, pielea gâtului îi atârnă, argintiul părului se stinge într-un cenuşiu tern. Pentru prima oară de când îl ştie, tatăl ei pare de vârsta lui sau mai bătrân, de parcă ultimii ani de viaţă i se scurg, respiraţie cu respiraţie. Konstance îi spune prin cască:

— Ziceai că asta-i toată frumuseţea cu nebunii, că nu ştiu niciodată când să se lase păgubaşi.

El înclină capul către ea, clipind des, ca şi cum prin faţă i-ar alerga un gând, prea iute ca să-l prindă.

— Bunica ta spunea asta, şopteşte el.

Nivelul oxigenului, douăzeci la sută, spune casca.

Un strop de sudoare atârnă pe vârful nasului tatei, tremură, apoi cade.

— Acasă, în Scheria, spune el, aveam un şanţ de irigaţie în spatele casei. Chiar şi în zilele cele mai dogoritoare, când seca, dacă stăteai acolo în genunchi îndeajuns de mult, mereu aveai parte de o surpriză. O sămânţă adusă de vânt, o gărgăriţă sau o băluşcă micuţă şi curajoasă, singură-singurică.

Val după val de moleşeală o învăluie pe Konstance. Ce face tata? Ce încearcă să-i spună? El se ridică, se împiedică de scăunelul strivit şi iese din vestibul.

— Tată, te rog.

Dar faţa lui dispare din vedere. Proptește un picior în tocul uşii, smulge

cu greutate scăunelul deformat, iar vestibulul se închide.

— Nu, să nu…

Ușa exterioară închisă, spune Sybil. Începem decontaminarea.

Zgomotul ventilatoarelor se aude tot mai puternic. Simte jeturile reci pe bioplasticul costumului, închide ochii în fața celor trei descărcări luminoase, după care ușa interioară se deschide. Îngrozită, epuizată, înghițindu-și panica, Konstance târăște înăuntru toaleta, sacii cu Praf Alimentar, patul, imprimanta alimentară ambalată.

Ușa interioară se închide ermetic. Singura lumină vine de la Sybil pâlpâind în turnul ei, când portocaliu, când roz, când galben.

Bună, Konstance.

Nivelul de oxigen, optsprezece la sută, spune casca.

Mă dau în vânt după vizitatori.

Unu, doi, trei, patru, cinci.

Cincizeci și șase, cincizeci și șapte, cincizeci și opt.

Nivelul oxigenului, șaptesprezece la sută.

Optzeci și opt, optzeci și nouă, nouăzeci. Pătura desfăcută a mamei. Părul tatei, năclăit de transpirație. Un picior gol ieșind dintr-un cort. Când ajunge la o sută, deconectează casca. Și-o scoate de pe cap. Se întinde pe podea, toropită de Hipnopicături.

ZECE

PESCĂRUȘUL

Cetatea Cucului-din-Nori de Antoniu Diogene, Fila K

…zeița se scoborî din noapte. Avea trupul alb, aripi sure și o gură de un portocaliu viu, ca un cioc, și chiar dacă nu era atât de mare cum mă așteptam să fie o zeiță, m-am temut. Ateriză pe picioarele ei galbene, făcu doi, trei pași și începu să ciugulească dintr-o grămăjoară de alge.

— Preamărită fiică a lui Zeus, zic, rogu-te, spune vorbele magice care să mă scape de forma asta și să-mi dea alta, ca să zbor deasupra cetății din nori, unde nimeni nu duce lipsă de nimic și nu cunoaște suferință, și fiecare zi strălucește precum primele zile de la zămislirea lumii.

— Pe legea mea, ce tot ragi acolo? întrebă zeița, mai să mă doboare cu răsuflarea ei duhnind a pește. Eu m-am vânturat pretutindeni prin părțile astea și nu există asemenea loc, nici în nori, nici aiurea.

Era în mod vădit o zeitate nepăsătoare și se ținea de glume cu mine.

— Ei, dacă tot ești înzestrată cu aripi, n-ai putea măcar zbura într-un loc cald și senin, de unde să-mi aduci un trandafir ca să fiu iarăși cum am fost și să iau călătoria de la capăt? o-ntreb.

Zeița arătă cu o aripă spre altă grămăjoară de alge, una cu pietrișul înghețat, și zise:

— Ăsta-i trandafirul Mării Nordului și am auzit că, dacă mănânci o porție suficientă, o să te simți ciudat. Dar pot să-ți spun de pe-acuma, un măgar ca tine n-o să aibă în veci aripi.

Apoi strigă *ah, ah, ah,* ceea ce mie îmi sună mai degrabă a chicotit decât a formulă magică, dar am luat o gură din lăturile alea mâloase și am mestecat.

Deși aveau gust de napi putrezi, chiar am simțit că încep să mă transform. Picioarele mi se micșorară, ca și urechile, iar pe sub fălci îmi apărură despicături. Am simțit cum mi se acoperă spinarea de solzi, iar ochii îmi înoată în urdoare…

BIBLIOTECA PUBLICĂ
LAKEPORT

20 FEBRUARIE 2020
17:27

Seymour

Ghemuit lângă raftul răsturnat cu cărţi audio, privind pe fereastră, observă alte două maşini de poliţie ocupându-şi poziţiile, de parcă ar fi ridicat un zid în jurul bibliotecii. Siluete aplecate aleargă prin zăpadă pe Park Street, însoţite de puncte luminoase roşii. Scanere termice? Lumini de laser? Deasupra ienupărului pluteşte un trio de lumini albastre: ar putea fi un soi de dronă cu telecomandă. Astea-s creaturile pe care le-am ales să repopuleze pământul?

Seymour se întoarce târâş la raftul cu dicţionare şi încearcă să-şi înghită vârtejul de panică din gâtlej, moment în care sună telefonul de la recepţie. Băiatul îşi îndeasă căştile mai bine pe urechi. Şase, şapte, opt sonerii, apoi se opreşte. O clipă mai târziu, începe să sune telefonul din biroul lui Marian – o cămăruţă ceva mai mare decât o debara pentru mături, aflată sub scări. Şapte, opt sonerii, apoi se opreşte.

— Ar trebui să răspunzi, spune bărbatul rănit de la baza scărilor. Prin căşti, vocea lui se aude de departe. O să caute o soluţie paşnică la chestia asta.

— Te rog să taci, spune Seymour.

Telefonul de la recepţie sună iar. Bărbatul de la baza scărilor a încurcat şi aşa lucrurile destul de rău, ba chiar a făcut praf totul. Ar fi mult mai uşor dacă n-ar vorbi. Seymour l-a pus să-şi scoată căştile verde-limetă din urechi şi să le arunce la Ficţiune, dar omul continuă să sângereze pe mocheta

ponosită a bibliotecii, încurcându-le pe toate.

Seymour se furișează de-a bușilea până la recepție și smulge cablul telefonului din priza de perete. Apoi se târăște până la biroul-debara al lui Marian, unde telefonul sună pentru a doua oară, și smulge și acel fir.

— Asta a fost o greșeală, strigă rănitul.

Pe ușa lui Marion e lipit un autocolant pe care scrie: *Biblioteca. Unde nici musca nu bzzz.* Imagini cu fața ei pistruiată îi joacă în fața ochilor și încearcă să le alunge clipind.

Huhurezul bărbos, citește ea. *Cea mai mare specie de bufniță ca lungime.*

Se așază pe pragul biroului ei, cu pistolul în poală. Luminile poliției proiectează pete albastre și roșii pe cotoarele cărților pentru adolescenți. Simte tunetul fremătând afară, chiar în fața geamurilor. L-or fi luat lunetiștii în vizor? Au instrumente cu care văd prin pereți? Când o să intre peste el, să-l omoare?

Scoate din buzunarul stâng telefonul, cu cele trei numere scrise pe spate. Primul detonează prima bombă, al doilea, cea de-a doua bombă; la al treilea ar trebui să sune dacă are probleme.

Seymour formează al treilea număr și-și ridică una din căști. Telefonul sună de câteva ori, scoate un bip, apoi se întrerupe.

Asta înseamnă că au primit mesajul? Ar mai fi trebuit să spună ceva după ton?

— Am nevoie de îngrijiri medicale, spune omul de la baza scărilor.

Formează iar numărul. Sună, sună, sună, sună, sună, sună, sună, sună, sună, bip.

— Alo? spune Seymour.

Dar apelul s-a întrerupt. Probabil asta înseamnă că ajutorul e pe drum. Înseamnă că au primit mesajul, că o să activeze o rețea de sprijin. O să tragă de timp, o s-aștepte. O să tragă de timp, o s-aștepte, și oamenii Episcopului o să-l sune înapoi sau o să vină să-l ajute, și totul o să se rezolve.

— Mi-e sete, strigă rănitul, de undeva se aud voci de copii, șuieratul vântului și mugetul valurilor spărgându-se de țărm.

Mintea îi joacă feste. Seymour își pune căștile la loc, ia o cană decorată cu pisici desenate de pe biroul lui Marian, se duce până la dozatorul de apă, o umple și o așază astfel încât bărbatul să poată ajunge la ea.

Coşul de gunoi de lângă fotolii, în care se adună apa care picură din tavan, e plin pe trei sferturi. Boilerul aflat chiar sub el scoate câteva pârâituri obosite. *Cu toţii va trebui să fim puternici*, zicea Episcopul. *Evenimentele care vor urma ne vor pune la încercare în feluri pe care* încă nici nu le putem bănui.

Zeno

Întrebările se aleargă unele pe altele în caruselul minţii lui. Cine l-a împuşcat pe Sharif şi cât de grav e rănit? De ce-i făcuse Sharif semn să se retragă? Dacă luminile din faţa bibliotecii sunt ale poliţiei sau ale paramedicilor, de ce nu dau buzna peste ei? Oare pentru că atacatorul e încă aici? O fi unul singur? Oare părinţii sunt anunţaţi? Ce-ar trebui să facă el?

Pe scenă, Eton-măgarul umblă de colo până colo la hotarul îngheţat al lumii. Din boxa lui Natalie se aude zgomot de valuri care se sparg peste pietriş. Olivia, purtând ditamai capul de pescăruş dintr-un material moale şi colanţi galbeni, arată cu una dintre aripile ei improvizate spre un morman de şervеţele verzi de pe scenă.

— Am auzit că, dacă mănânci o porţie suficientă, o să te simţi ciudat, spune ea. Dar pot să-ţi spun de pe-acuma, un măgar ca tine n-o să aibă în veci aripi.

Alex-care-l-joacă-pe-Eton ia nişte şervеţele verzi, şi le îndeasă în botul de măgar din papier-mâché şi iese de pe scenă.

Olivia-pescăruşul se întoarce spre scaune:

— N-are rost ca un dobitoc ca el să alerge după cetăţi cereşti. Nu degeaba când ai judecată se spune că eşti „cu picioarele pe pământ“.

Alex strigă din culise:

— Ei bine, simt că se întâmplă *ceva*. Christopher schimbă lumina reflectorului din alb în albastru, pe fundal licăresc turnurile Cetăţii Cucului-din-Nori, Natalie înlocuieşte vuietul valurilor cu clipocit, susur şi picurat în surdină.

Alex intră pe scenă, ducând în mână capul de peşte din papier-mâché. Transpiraţia i-a lipit bretonul de frunte.

— Putem face o pauză, domnule Ninis? Între reprize?

— Vrea să spună „antract“, spune Rachel.

Zeno ridică ochii de la mâinile care-i tremură.

— Da, da, desigur, un antract liniștit și plăcut. Ce idee bună! Sunteți minunați cu toții.

Olivia își ridică masca.

— Domnule Ninis, chiar credeți că ar trebui să zic „dobitoc“? O să vină și lume de la biserică mâine seară.

Christopher dă să aprindă lumina, dar Zeno spune:

— Nu, nu, e mai bine pe întuneric. Mâine o să lucrați în culise cu foarte puțină lumină. Haideți să stăm în culise, în spatele rafturilor pe care le-a aranjat Sharif, departe de public, exact ca mâine seară, și putem discuta, Olivia.

Îi duce după cele trei rafturi cu cărți, Rachel își adună paginile cu textul, se așază într-un scaun pliant, Olivia strânge șervețelele verzi boțite într-o pungă, iar Alex se strecoară sub cuierul pentru costume și oftează. Zeno stă în picioare în mijlocul lor, cu cravata și ghetele lui închise cu arici. Cutia-cuptorului-cu-microunde-devenită-sarcofag de la picioarele lui se transformă preț de-o clipă într-o celulă de izolare în spatele comandamentului Lagărului Cinci – mai că se așteaptă să-l vadă pe Rex ieșind de-acolo, emaciat și murdar, potrivinduși ochelarii sparți –, după care redevine o cutie de carton.

— Are cineva telefon mobil? întreabă el în șoaptă.

Natalie și Rachel clatină din cap.

— Buni zice că-mi ia abia în clasa șasea, spune Alex.

— Are Olivia, zice Christopher.

— Mi l-a luat mami, spune Olivia.

Natalie ridică mâna. Pe scenă, de cealaltă parte a rafturilor cu cărți, din boxă gâlgâie încă susurul subacvatic, ceea ce-l dezorientează pe Zeno.

— Domnule Ninis, ce-i aia clipită?

— Cum?

— Domnișoara Marian a zis că vine cu pizza într-o clipită.

— Adică e ca atunci când te bați, spune Alex.

— Aia e o karată.

— Clipita e o clătită, zice Christopher.

— O clipită înseamnă repede, spune Zeno. În scurt timp.

Undeva în Lakeport, urletul sirenelor se înalță și se stinge.

— Dar n-a trecut mai mult de-o clipită, domnule Ninis?

— Ți-e foame, Natalie?

Ea încuviințează din cap.

— Mie mi-e sete, spune Christopher.

— Probabil că pizza întârzie din cauza zăpezii, spune Zeno. Marian o să se întoarcă repede.

Alex se ridică în capul oaselor.

— Ce-ar fi să bem niște bere de ghimbir de care am luat pentru *Cetatea Cucului-din-Nori*?

— Alea-s pentru mâine seară, spune Olivia.

— Presupun că nu se supără nimeni dacă beți fiecare câte o doză, spune Zeno. Le puteți aduce fără zgomot?

Alex sare în picioare, iar Zeno se ridică pe vârfuri ca să se uite peste rafturi cum băiatul dă ocol scenei și se strecoară în spațiul dintre perete și fundalul pictat.

— Dar de ce trebuie să le aducă fără zgomot? întreabă Christopher.

Rachel își citește textul urmărind cu arătătorul rândurile, iar Olivia spune:

— Deci cum facem cu dobitocul, domnule Ninis?

Oare Sharif sângerează mortal? Zeno ar trebui să se miște mai repede? Alex iese târâș la capătul decorului, în halat și pantaloni scurți, cărând o ladă cu douăzeci și patru de beri de ghimbir marca Mug.

— Ai grijă, Alex.

— Christopher, șoptește Alex, dând ocol avanscenei din placaj, concentrându-se să extragă o doză din partea de sus a lăzii, ține una pentru… numai că-și prinde un deget în treapta intermediară, se împiedică, și o duzină de doze de bere zboară pe scenă.

Seymour

Se holbează la telefon, gândindu-se: sună. Sună acum. Dar telefonul e tot inert.

17:38.

Până la ora asta, Bunny trebuie să fi terminat cu menajul. Probabil că aşteaptă în birou, cu dureri de picioare şi de spate, să vină el s-o ia cu maşina şi s-o ducă la Pig N' Pancake. Oare s-or perinda maşini de poliţie prin faţa ferestrei? Oare colegii ei vorbesc despre vreun incident la bibliotecă?

Încearcă să şi-i imagineze pe războinicii Episcopului adunându-se undeva pe aproape, vorbind între ei prin staţii, coordonându-şi eforturile pentru a-l salva. Sau – o îndoială nouă se strecoară insidios – poate că poliţia îi blochează cumva apelurile. Poate că apelul lui n-a ajuns la oamenii Episcopului. Se gândeşte la luminile roşii care se mişcă prin zăpadă, la drona care planează deasupra tufişurilor. O avea poliţia din Lakeport asemenea dotări?

Bărbatul rănit zace pe scări, ţinându-şi strâns umărul însângerat cu braţul drept. Ochii i s-au închis, sângele scurs lângă el, pe mochetă, se usucă, trecând de la maroniu spre negru. Mai bine nu se uită. Seymour preferă să-şi îndrepte privirea spre umbra lungă de pe culoarul din mijloc, dintre Ficţiune şi Non-ficţiune. A făcut o mare varză.

E gata să moară pentru asta? Ca să dea glas nenumăratelor făpturi pe care oamenii le-au ras de pe faţa pământului? Ca să apere cauza celor fără de glas? Nu asta face un erou? Un erou luptă pentru cei care nu pot lupta singuri.

Speriat şi năuc, cu mâncărimi peste tot, cu subsuorile transpirate, picioarele reci, vezica dând pe dinafară, pistolul Beretta într-un buzunar şi mobilul în celălalt, Seymour îşi scoate cupele căştilor, îşi şterge faţa cu mâneca şi aruncă o privire spre culoar, spre toaleta din fundul bibliotecii, moment în care de la etaj aude un şir de bufnituri răsunătoare.

UNSPREZECE

ÎN BURTA BALENEI

Cetatea Cucului-din-Nori de Antoniu Diogene, Fila Λ

…m-am ținut după frații mei cu solzi în adâncurile fără fund, ferindu-mă de înspăimântătorii și sprintenii delfini. Din senin, ne răsări în cale un leviatan, o dihanie gigantică așa cum n-ai să mai vezi printre viețuitoare, cu o gură mare cât porțile Troiei, dinți lungi cât coloanele lui Hercule și ascuțiți la vârf precum sabia lui Perseu.

Deschise larg fălcile ca să ne înghită și mi-am zis că voi muri. N-aveam să ajung niciodată la cetatea din nori. N-aveam să văd niciodată broasca țestoasă sau să gust din prăjiturile cu miere pe care le poartă în spinare. Aveam să mor în marea rece, iar oasele-mi de pește aveau să se piardă în pântecul unei lighioane. Întregul nostru banc fu hăpăit de gura ca o peșteră a monstrului, dar portițele dintre colții săi enormi se dovediră a fi prea mari ca să fim străpunși, așa că ne strecurarăm teferi, alunecându-i în jos pe gâtlej.

Bălăcindu-ne în măruntaiele uriașului monstru, de parc-am fi fost captivi în altă mare, întrezărirăm întreaga creație. De fiecare dată când monstrul deschidea gura, eu ieșeam la suprafață și dădeam cu ochii de ceva nou: crocodilii din Etiopia, palatele Cartaginei, peșterile troglodiților îngropate în zăpadă de-a lungul brâului lumii.

Într-un târziu, mă apucă o sfârșeală: bătusem atâta cale, și totuși eram la fel de departe de capătul călătoriei mele ca la început. Să fi alergat după o himeră? Eram un pește într-o mare dintr-un pește mai mare, dintr-o mare mai mare, și mă întrebam dacă nu cumva lumea însăși înota și ea în pântecul unui pește mult mai mare, cu toții fiind pești în pești în pești, până când, obosit de atâtea mirări și întrebări, am închis ochii solzoși și am adormit…

CONSTANTINOPOL

APRILIE–MAI 1453

Omeir

Oriîncotro ar privi, cale de o milă, ciocanele bubuie, toporiştile hăcuie, cămilele rag, mugesc, behăie. Trece pe lângă taberele unor meşteri de săgeţi, ale unor şelari, cizmari şi fierari; croitorii cos corturi înăuntrul unor corturi mai mari, băieţii aleargă încolo şi încoace purtând coşuri cu orez, cincizeci de dulgheri construiesc scări de asalt din buşteni descărcaţi de pe corăbii. S-au săpat şanţuri care să evacueze excrementele de om şi animale; apa de băut e depozitată în munţi de butoaie; în spate a fost construită o imensă topitorie mobilă.

Din fiecare ungher al taberei vin oameni care privesc cu drag la tunul care luceşte în carul său, imens, orbitor. Obosiţi de hărmălaie, boii se strâng unii într-alţii: Clar-de-Lună pare să doarmă de-a-n picioarelea în timp ce rumegă, incapabil să ţină capul sus, iar Copac îşi găseşte un loc lângă el şi se culcă într-o rână, cu o ureche zvâcnind. Omeir îi freacă piciorul stâng cu un amestec de salivă şi frunze de gălbenele, cum ar fi făcut bunicul, şi se frământă.

Pe înserat, oamenii care au adus tunul din Edirne se adună în jurul cazanelor aburinde. Un căpitan urcă pe o estradă să anunţe că recunoştinţa sultanului e nemărginită. „De îndată ce oraşul cade“, spune el, „fiecare-şi va putea alege câte o casă cu grădină şi o femeie de soţie“.

Toată noaptea, Omeir e trezit din somn de zgomotul pe care-l fac dulgherii în timp ce construiesc un postament pentru tun şi o palisadă care să-l ascundă, iar a doua zi, căruţaşii şi boii trudesc neîntrerupt să le transporte. Câte o săgeată răzleaţă de arbaletă şuieră la răstimpuri dinspre

parapetul crenelat al fortificaţiilor exterioare, înfigându-se într-o scândură sau în glod. Maher agită pumnul spre ziduri.

— Noi putem zvârli în voi cu ceva oleacă mai mare decât astea, strigă el, şi toată lumea care-l aude râde.

Seara, pe păşunea unde-şi hrănesc boii, Maher îl găseşte pe Omeir cocoţat pe un bloc de calcar şi se aşază lângă el pe vine, pigulindu-şi o zgaibă de pe genunchi. Privesc dincolo de tabără spre şanţul de apărare şi turnurile albe ca de cretă, cu dungi de cărămidă roşie. În lumina amurgului, talmeş-balmeşul de acoperişuri de dincolo de ziduri pare în flăcări.

— Crezi că mâine, pe vremea asta, toate astea vor fi ale noastre?

Omeir nu răspunde. Îi e ruşine să spună că mărimea oraşului îl îngrozeşte. Cum să fie construit de mâna omului?

Maher vorbeşte cu înflăcărare despre casa pe care are de gând să şi-o aleagă, cu două etaje şi o grădină cu peri şi iasomie străbătută de şanţuri cu apă, şi cum o să-şi ia o soţie cu ochi negri şi o să aibă cinci fii şi pe puţin o duzină de scăunele cu trei picioare – Maher vorbeşte mereu despre scăunele cu trei picioare. Omeir se gândeşte la căsuţa de piatră din râpă, la maică-sa care face brânză, la bunicul şchiopătând până-n ocol, şi-l podideşte dorul de casă.

În stânga lor, în vârful unui deluşor, corturile sultanului se înfoaie în vânt, înconjurate de scuturi, de un şir de şanţuri şi de un zid de pânză. Sunt corturi pentru gărzile lui de corp, corturi pentru sfetnicii şi vistiernicii săi, pentru sfintele relicve şi şoimi, pentru astrologi, învăţaţi şi cei care-i gustă mâncarea, corturi pentru bucătărie, pentru toaletă, pentru contemplare. Lângă un turn de observaţie freamătă cortul personal al sultanului – roşu cu auriu, mare cât un pâlc de copaci. Omeir a auzit că e pictat pe dinăuntru în culorile paradisului şi-i arde buza să-l vadă.

— Prinţul nostru, în neţărmurita-i înţelepciune, spune Maher, observând încotro priveşte Omeir, a descoperit o slăbiciune. O hibă. Vezi pe unde intră râul în oraş? Lângă poartă, unde zidurile sunt scobite? Acolo curge apă de pe vremea Profetului, pace Lui, se adună, se infiltrează, macină. Fundaţiile sunt slabe acolo şi pietrele au început să se desprindă la îmbinări. Pe-acolo o să străpungem.

Pe toate zidurile oraşului sunt aprinse focuri de veghe. Omeir încearcă

să-şi închipuie că înoată prin şanţul cu apă, escaladează povârnişul din capăt, se caţără cumva pe zidul exterior, luptă pe parapet, apoi aterizează într-un teritoriu al nimănui, în faţa colosalului bastion al zidului interior, cu turnuri înalte cât doisprezece bărbaţi. Îţi trebuie aripi; trebuie să fii zeu.

— Mâine noapte, spune Maher. Mâine noapte, două dintre casele alea vor fi ale noastre.

A doua zi dimineaţă se fac abluţiuni şi se rostesc rugăciuni. Apoi, purtătorii flamurilor se strecoară printre corturi pânăn faţa liniilor şi înalţă steaguri viu colorate în lumina zorilor. Toată oastea răsună de tobe, tamburine şi castaniete, o hărmălaie menită atât să sperie, cât şi să inspire. Omeir şi Maher îi privesc pe fabricanţii de pudră – mulţi cu degete lipsă, mulţi cu arsuri pe gât şi pe faţă – care pregătesc uriaşul tun. Au expresii încordate de frica permanentă de a lucra cu explozibile instabile, duhnesc a sulf şi şuşotesc între ei în dialectul lor straniu ca nişte necromanţi, iar Omeir se roagă ca ochii lor să nu-i întâlnească pe ai lui, ca să nu dea vina pe faţa lui hâdă dacă se întâmplă ceva rău.

Pe cei şase kilometri cât se întinde zidul pe uscat, tunurile au fost organizate în paisprezece baterii, dar nici una nu întrece în mărime bombarda la transportul căreia au trudit Omeir şi Maher. Sunt încărcate şi arme de asediu mai obişnuite – aruncătoare de pietre, lansatoare, catapulte –, dar toate par primitive prin comparaţie cu armele lustruite, caii murgi, carele şi tunicile pătate de praf de puşcă ale artileriştilor. Nori albi de primăvară plutesc deasupra lor ca nişte corăbii navigând spre un război paralel, soarele înaintează deasupra acoperişurilor oraşului, orbind pentru moment armatele din faţa zidurilor, şi într-un sfârşit, la un semnal dat de sultan din vârful turnului său ascuns de falduri sclipitoare, tobele şi talgerele amuţesc, iar stegarii coboară flamurile.

În dreptul a peste şaizeci de tunuri, tunarii dau foc pulberii de amorsare. Întreaga oaste – de la păstorii desculţi din avangardă, înarmaţi cu bâte şi coase, până la imami şi viziri, de la slugi, grăjdari, bucătari şi cioplitori de săgeţi la trupele de elită ale ienicerilor, cu turbanele lor de un alb imaculat – priveşte. Privesc şi oamenii din oraş, înşiraţi sporadic de-a lungul zidurilor exterioare şi interioare: arcaşi, călăreţi, pionieri, călugări, cei curioşi şi imprudenţi. Omeir închide ochii, îşi acoperă urechile cu antebraţele şi simte

cum creşte presiunea, simte tunul colosal adunându-şi teribila energie, şi preţ de-o clipă se roagă să doarmă, iar când va deschide ochii să se pomenească acasă, rezemat de trunchiul tisei pe jumătate uscate, deşteptându-se dintr-un vis nesfârşit.

Bombardele trag una după alta, din ţevile lor iese un fum alb în timp ce reculul le smuceşte înapoi, zguduind pământul, şi peste şaizeci de ghiulele de piatră zboară spre oraş atât de iute, că nu le poţi urmări cu privirea.

Nori de praf şi piatră pulverizată se înalţă din loc în loc pe ziduri. O ploaie de fragmente de cărămidă şi calcar se abate asupra oamenilor la aproape cinci sute de metri depărtare şi un vuiet străbate oştile adunate.

Când fumul se risipeşte, Omeir vede că o bucată a turnului de pe zidul exterior e aproape prăbuşită; altfel, zidurile par neatinse. Tunarii toarnă ulei de măsline peste uriaşul tun ca să-l răcească, un ofiţer îşi pregăteşte oamenii ca să încarce a doua ghiulea de cinci sute de kilograme, Maher clipeşte a mirare şi abia într-un târziu uralele se domolesc îndeajuns pentru ca Omeir să audă urletele.

Ana

E în curte, taie nişte lemne găsite când se aud iar tunurile, o duzină de focuri înlănţuite, urmate de huruitul îndepărtat de piatră sfărâmată. În urmă cu câteva zile, jumătate dintre femeile din atelier izbucneau în plâns auzind cum bubuie maşinăriile de război ale sultanului. În această dimineaţă se mulţumesc să facă semnul crucii în aer, deasupra ouălor fierte. Un urcior tremură pe o poliţă, iar Chryse întinde mâna, să-l oprească.

Ana aduce lemnele în spălător, face focul, şi cele opt brodărese rămase mănâncă şi se întorc în atelier fără tragere de inimă. E frig şi nimeni nu dă zor la cusut. Kalafates a fugit cu aurul, argintul şi perlele de cultură, n-a rămas prea multă mătase şi, oricum, or mai fi feţe bisericeşti care să cumpere veşminte de brocart? Toată lumea pare să împărtăşească ideea că lumea se va sfârşi curând şi singura misiune esenţială e să-ţi speli întinăciunea sufletului înainte de ziua cu pricina.

Văduva Teodora stă la fereastra atelierului, rezemându-se în baston. Maria ţine ghergheful la câţiva centimetri de ochi în timp ce împunge cu

acul gluga de mătase.

Seara, după ce o duce pe Maria la adăpost în chilia lor, Ana străbate pe jos peste un kilometru ca să se alăture celorlalte fete şi femei pe terasa dintre zidurile interioare şi cele exterioare. Muncesc în echipe, umplând butoaie cu iarbă, pământ şi bucăţi de zidărie. Vede călugăriţe în veşmintele lor obişnuite ajutând la prinderea butoaielor în scripeţi, vede mame îngrijind pe rând de nou-născuţi pentru ca celelalte să dea o mână de ajutor.

Butoaiele sunt ridicate cu ajutorul unor scripeţi traşi de măgari până pe creasta zidurilor exterioare. După căderea întunericului, câţiva soldaţi de un curaj nebun se târăsc peste baraje construite în grabă, chiar pe sub nasul trupelor sarazine, coboară butoaiele şi umplu spaţiile goale din jurul lor cu crengi şi paie. Ana vede barajele întărindu-se cu tufe întregi şi puieţi – ba chiar şi cu tapiserii şi covoare. Orice, numai să amortizeze impactul cumplitelor ghiulele de piatră.

Acolo, sus, pe zidul exterior, de fiecare dată când tunurile sultanului bubuie, Ana simte detunăturile pătrunzându-i în oase şi zguduindu-i inima în cuşca ei. Uneori, câte o ghiulea trece pe lângă ţintă şi se abate vuind peste oraş, unde o aude cum se îngroapă într-o livadă, o ruină sau o casă. Alteori, ghiulelele lovesc barajele care nu se sfărâmă, ci înghit proiectilul cu totul, iar apărătorii de pe ziduri chiuie.

Momentele de acalmie o sperie şi mai tare: când munca încetează şi aude dincolo de ziduri cântecele sarazinilor, scârţâitul maşinăriilor lor de asalt, nechezatul cailor şi behăitul cămilelor. Când vântul e prielnic, simte mirosul mâncării lor. Să fie atât de aproape de nişte oameni care-i vor moartea. Să ştie că doar o bucată de zid îi împiedică să-şi facă mendrele.

Munceşte până când nu-şi mai vede mâinile în faţa ochilor, apoi se târăşte spre casă, casa lui Kalafates, ia o lumânare din spălător, se urcă în pat lângă Maria, cu unghiile rupte şi mâinile încrustate de mizerie, trage pătura peste ele amândouă şi deschide micul manuscris maro, legat în piele de capră.

Citeşte cu greu. Unele file sunt parţial acoperite de mucegai, copistul care transcrisese povestea nu separase cuvintele prin spaţii, lumânările de seu împroaşcă o lumină slabă şi de multe ori se simte atât de obosită, încât rândurile par să unduiască şi să-i joace în faţa ochilor.

Păstorul din poveste se transformă fără să vrea în măgar, apoi în peşte, şi

ajunge să înoate prin măruntaiele unui leviatan gigantic, luând la rând continentele în timp ce se ferește de lighioane care încearcă să-l mănânce: e stupid, absurd; n-are cum să fie unul dintre acele compendii de minunăţii la care râvneau copiștii, nu-i așa?

Și totuși. Când șuvoiul de greacă veche devine curgător și ea se caţără în poveste ca pe zidul mânăstirii de pe stâncă – sprijinindu-și mâna aici, piciorul dincolo –, frigul umed din chilie se risipește și-n locul său se înfiripă lumea vie și caraghioasă a lui Eton.

> Monstrul nostru marin se luptă cu altul, chiar și mai mare și mai monstruos decât el, apele din jurul nostru prinseră a tremura și corăbii cu câte o sută de marinari la bord se scufundară în fața mea, în timp ce insule întregi erau smulse și duse departe. Îngrozit, am închis ochii și mi-am aţintit gândurile asupra orașului aurit din nori…

Întorci o pagină, iei la rând propoziţiile: rapsodul își face apariţia și suflă o lume de culoare și zgomot în spaţiul din capul tău.

Sultanul nu numai că și-a pus Spintecătorul să gâtuie orașul dinspre răsărit, anunţă Chryse într-o noapte, nu numai că și-a poziţionat flota astfel încât să blocheze marea dinspre apus, nu numai că a adunat ostași fără număr, cu mașinării de artilerie înspăimântătoare –, ci a adus acum echipe din minele de argint sârbești, cei mai buni mineri din lume, care să sape tuneluri pe sub ziduri.

Când vestea ajunge la urechile Mariei, săpătorii de tuneluri ajung s-o terorizeze. Umple odăiţa cu vase pline de apă și stă aplecată deasupra lor, scrutând suprafaţa după cel mai neînsemnat semn de activitate subterană. Noaptea o trezește pe Ana ca să asculte cum zgreapţănă lopeţile și târnăcoapele sub podea.

— Se aude tot mai tare.

— Eu n-aud nimic, Maria.

— Nu cumva se mișcă podeaua?

Ana o ia în braţe.

— Încearcă să dormi, surioară.

— Le aud vocile. Vorbesc chiar sub noi.

— E doar vântul pe horn.

Dar, cu toată logica, Ana simte frica strecurându-i-se în suflet. Își imaginează un pluton de omuleți în caftane ghemuiți într-o groapă chiar sub patul lor, cu fețele înnegrite de pământ și ochii imenși în întuneric. Își ține respirația; îi aude zgâriind cu vârfurile cuțitelor pe dedesubtul dalelor de piatră.

Într-o seară de la sfârșitul lunii, scormonind după mâncare în partea răsăriteană a orașului, Ana dă să ocolească forma mătăhăloasă și roasă de vreme a Hagiei Sofia, dar se oprește. Ascunsă în port, printre case, mânăstirea de pe stâncă se profilează pe fundalul mării. A luat foc. Flăcările joacă la ferestrele năruite și o coloană de fum negru se încolăcește pe cerul vinețiu.

Răsună clopotele – nu-și dă seama dacă pentru a îndemna lumea să lupte cu focul sau pentru altceva. Poate că bat pur și simplu pentru a-i îmbărbăta pe oameni să nu se lase. Un stareț lipăie pe lângă ea cu o icoană în mână, cu ochii închiși, urmat de doi călugări care poartă fiecare câte o cădelniță fumegândă, iar fumul care iese din mânăstire stăruie în amurg. Ana se gândește la coridoarele reci și putrede, la biblioteca mucezind sub arcadele ei sfărâmate. La manuscrisul din chilia ei.

Zi după zi, spusese italianul cel înalt, *an după an, timpul șterge cărțile vechi din lume*.

O servitoare cu fața brăzdată de cicatrice se oprește în fața ei.

— Du-te acasă, copilă! Clopotele îi cheamă pe călugări să îngroape morții, astea nu-s vremuri de umblat creanga.

Când se întoarce acasă, o găsește pe Maria șezând țeapănă în chilia lor, în beznă deplină.

— Ăsta-i fum? Îmi miroase a fum.

— E doar o lumânare.

— Mă simt slăbită.

— Trebuie să fie de la foame, surioară.

Ana se așază, înfășoară pătura în jurul lor și ia gluga de mătase din poala surorii ei, cu cinci dintre cele douăsprezece păsări deja gata – porumbelul Sfântului Duh, păunul Învierii, cinteza care a încercat să smulgă cuiele cu care a fost răstignit Isus pe cruce. O face sul, cu degetarul și foarfeca Mariei

înăuntru, aduce din colţ bătrânul manuscris ponosit şi dă la prima filă: PENTRU NEPOATA MEA DRAGĂ, ÎN SPERANŢA CĂŢI VA ADUCE SĂNĂTATE ŞI LUMINĂ.

— Ascultă, Maria, spune ea şi o ia de la capăt.

Beţivanul şi nerodul de Eton ia un oraş dintr-o piesă de teatru drept un loc adevărat. Porneşte către Tesalia, tărâm fermecat, şi se transformă din greşeală în măgar. De această dată, povestea curge mai iute şi, cum citeşte ea cu voce tare, se întâmplă un lucru curios: câtă vreme menţine constant fluxul cuvintelor care scaldă urechile Mariei, sora ei nu pare să sufere atât de mult. Muşchii i se relaxează; capul îi cade pe umărul Anei. Măgarul Eton e răpit de bandiţi, fiul morarului îl leagă la roată, copitele lui obosite şi crăpate îl poartă într-un loc unde natura se sfârşeşte. Maria nu geme de durere şi nici nu şuşoteşte despre mineri nevăzuţi din adâncurile pământului, care scormonesc pe sub podea. Stă lângă ea clipind la lumina lumânării, cu chipul înveselit.

— Chiar crezi că e adevărat, Ana? Un peşte aşa de mare, că poate înghiţi corăbii cu totul?

Un şoarece străbate-n fugă podeaua de piatră, se ridică pe picioarele dindărăt şi stă în faţa ei cu nasul fremătând şi capul într-o parte, de parc-ar aştepta un răspuns. Sfânta Coralia stă nemişcată în nişa ei, cu o mână ascunsă în robă, cealaltă cu două degete ridicate. Ana se gândeşte la ultima ei întâlnire cu Licinius. Μῦθος, aşa scrisese, *mýthos*, o conversaţie, un basm, o legendă din zilele de întuneric de dinainte de venirea lui Cristos.

— Unele poveşti, răspunde ea, pot fi deopotrivă adevărate şi neadevărate.

La capătul coridorului, văduva Teodora pipăie mărgelele tocite ale rozariului ei la lumina lunii. În chilia vecină, bucătăreasa Chryse, pe jumătate ştirbă, bea dintr-o carafă cu vin, îşi pune mâinile crăpate pe genunchi şi visează o zi de vară în afara zidurilor, când se plimbă pe sub cireşi, sub un cer plin de ciori. La un kilometru şi jumătate spre răsărit, în pântecul unei carace ancorate, tânărul Himerius, recrutat în trupele care improvizează apărarea navală, stă printre alţi treizeci de vâslaşi, rezemat de coada unei vâsle uriaşe, cu spatele zvâcnindu-i, cu palmele însângerate – ultimele opt zile din viaţa lui. În bazinele subterane de sub biserica Hagia Sofia, trei bărcuţe plutesc pe oglinda neagră a apei, pline cu trandafiri de

primăvară, în timp ce un preot cântă un imn în bezna care-i întoarce ecoul.

Omeir

Prima oară când se apropie de zidurile oraşului dinspre nord şi vede estuarul Cornului de Aur – o întindere de apă argintie, lată de jumătate de milă, vălurind uşor spre mare – i se pare cel mai uluitor lucru din lume. Pe cer se rotesc pescăruşi, păsări de baltă mari cât nişte zei se înalţă din stufăriş, două dintre barjele sultanului plutesc pe lângă el ca într-o vrajă. Bunicul spunea că oceanul e atât de mare, cât să încapă-n el toate visele visate vreodată de toată lumea, dar până-n acel moment nu-şi reprezentase deloc ce poate însemna asta.

De-a lungului malului vestic al estuarului, debarcaderele otomane roiesc de activitate. Pe măsură ce caravana coboară spre chei, Omeir deslușește scripeți și troliuri, hamali care descarcă butoaie şi muniţie, animale aşteptând lângă carele lor şi e convins că niciodată nu-i va mai fi dat să vadă ceva la fel de măreţ.

Dar zilele se transformă în săptămâni, şi mirarea de la început pălește. Împreună cu juncanii lui e arondat unui grup de opt căruțe care transportă sfere de granit extrase din carierele de pe malul nordic al Mării Negre de la un debarcader al Cornului până la o topitorie improvizată în faţa zidurilor, unde pietrarii le cioplesc şi le şlefuiesc pe potriva calibrului bombardelor. E un drum de peste şase kilometri, mai mult pieptiş, iar apetitul tunurilor pentru proiectile noi e de nepotolit. Carele trase de boi muncesc din zori şi până-n seară, doar câteva animale şi-au revenit după lunga călătorie până acolo şi toate par suferinde.

Clar-de-Lună preia pe zi ce trece tot mai mult din povara fratelui său şchiop, iar seara, imediat ce sunt dejugaţi, Copac face câţiva paşi, după care se culcă la pământ. Omeir îşi petrece aproape toată noaptea aducându-i hrană şi apă. Cu bărbia în pământ, gâtul aplecat şi coastele ridicându-se şi coborând, ridicându-se şi coborând: un juncan sănătos n-ar zace niciodată aşa. Oamenii l-au luat la ochi, simt că e rost de mâncare.

Ploaie, apoi ceaţă, apoi un soare atât de fierbinte, că stârneşte nori groşi

de muşte. În şuierul proiectilelor, infanteriştii sultanului acoperă bucăţi din şanţul cu apă de pe râul Lykos cu trunchiuri de copaci, maşinării de asalt răsturnate, pânză de cort, orice le pică în mână, iar o dată la câteva zile, comandanţii îşi biciuie oamenii frenetic, apoi mai trimit un val pe malul celălalt.

Mor cu sutele. Mulţi riscă tot ca să-şi recupereze morţii şi sunt ucişi în timp ce adună leşurile, îngroşându-le rândurile. Aproape în fiecare dimineaţă, în timp ce Omeir îşi înjugă boii, fumul rugurilor funerare se înalţă spre cer.

Drumul spre debarcaderele Cornului taie-n două un cimitir creştin, care a fost transformat în spital de campanie în aer liber. Oamenii zac răniţi şi muribunzi printre morminte vechi: macedoneni, albanezi, valahi, sârbi, unii pradă unei agonii atât de crunte, încât par reduşi la ceva subuman, ca şi cum durerea ar fi un val nivelator, un strat de mortar întins peste tot ceea a fost vreodată acea persoană. Tămăduitorii umblă printre răniţi cu legături de salcie fumegândă, iar vracii mână măgari încărcaţi cu vase de lut, din care scot pumni de larve care să cureţe rănile, iar răniţii se zvârcolesc, urlă sau leşină, şi Omeir şi-i închipuie pe morţii îngropaţi la câţiva metri sub muribunzi, cu carnea putrezindu-le verzuie, cu dinţii de schelet clămpănind, şi-l apucă jalea.

Căruţe trase de măgari trec în ambele direcţii pe lângă carele cu boi, căruţaşii cu chipuri schimonosite de nerăbdare, frică, furie sau toate trei. Ura e contagioasă, observă Omeir, se împrăştie printre oameni ca o molimă. După trei săptămâni de asalt, sunt deja oameni care nu mai luptă pentru Dumnezeu, pentru sultan sau pentru prada de război, ci dintr-o furie îngrozită. Să-i omoare pe toţi. Să se termine mai repede. Uneori, şi Omeir simte o scânteie de mânie şi nu-şi mai doreşte decât ca Dumnezeu să-şi abată pumnul de foc din ceruri şi să zdrobească la rând toate clădirile până când grecii vor muri cu toţii şi va putea pleca şi el acasă.

Pe 1 mai, o încâlceală de nori acoperă cerul. Cornul de Aur devine domol şi negru, ciuruit de o sută de milioane de picături. Căruţaşii aşteaptă în timp ce hamalii rostogolesc în jos pe rampă uriaşele sfere de granit cu striaţii albe de cuarţ şi le stivuiesc în căruţă.

În depărtare, o catapultă aruncă pietre care zboară peste zidurile oraşului

în arcuri fantastice, apoi dispar. Când caravana mai are doar câteva sute de metri până la topitorie, cu boii gâfâind şi bălind cu limbile de-un cot, afundaţi în brazde, Copac se clatină. Reuşeşte să se redreseze, dar după câţiva paşi se clatină iar. Întreaga caravană se opreşte, iar bărbaţii se reped să ţină carul în loc în timp ce pe lângă ei se circulă în viteză.

Omeir se strecoară printre animale. Când atinge piciorul lui Copac, juncanul se cutremură. Din nări îi atârnă şuvoaie egale de muci, îşi tot linge cerul gurii cu limba lui imensă, iar ochii îi vibrează uşurel în orbite, dintr-o parte în alta. Par obosiţi şi înceţoşaţi şi au expresia vag visătoare dată de cataractă. Ca şi cum ar fi îmbătrânit cu zece ani în ultimele cinci luni.

Cu băţul în mână, cu încălţările lui jalnice, Omeir o ia pe lângă şirul boilor care se opintesc şi se opreşte sub şeful căruţaşilor care stă încruntat în căruţă, pe maldărul de pietre.

— Animalele trebuie să se odihnească.

Şeful cască gura la el, pe jumătate uimit, pe jumătate scârbit, şi se întinde după biciuşcă. Omeir îşi simte inima balansându-se deasupra unui hău negru. I se deşteaptă o amintire: odată, cu ani în urmă, bunicul îl luase sus, pe munte, ca să vadă cum tăietorii de lemne doboară un brad alb, gigantic, străvechi, înalt cât douăzeci şi cinci de oameni, o împărăţie în sine. Bărbaţii cântau un cântec grav şi hotărât, împlântându-şi topoarele în trunchiul lui la unison de parc-ar fi bătut cuie în glezna unui uriaş, iar bunicul îi explicase cum se numeau uneltele lor, calafat, lemn uscat, scripeţi şi stinghii, dar ceea ce-şi aminteşte Omeir acum, în timp ce şeful căruţaşilor îşi ia avânt cu biciuşca, e că în clipa când bradul se prăbuşise, trunchiul îi explodase, oamenii strigaseră *hei-rup*, iar aerul se încărcase brusc cu mirosul pătrunzător şi intens de lemn rupt, el nu simţise bucurie, ci tristeţe. Toţi tăietorii de lemne păreau încântaţi de forţa lor colectivă, privind cum se prăvăleau peste tufele de la poale crengi care generaţii de-a rândul nu cunoscuseră decât lumina stelelor, zăpada şi corbii. Omeir însă simţise un soi de disperare şi intuise că nici măcar la vârsta lui nu se cădea să-şi exprime emoţiile, era mai bine să le ascundă chiar şi de bunicul. De ce să jeleşti după un lucru ce stă în puterea omului? ar fi spus bunicul. E ceva strâmb la un copil care se simte mai legat de alte vieţuitoare decât de oameni.

Șeful căruţaşilor pocneşte din bici chiar lângă urechea lui Omeir.

Un căruțaș cu barbă albă, care venise cu ei din Edirne, strigă:

— Lasă băiatul în pace. Și ce dacă-i milostiv cu animalele lui? Profetul Însuși, pace Lui, și-a tăiat odată o bucată din veșmânt ca să nu trezească o pisicuță care-i dormea în brațe.

Șeful căruţaşilor clipește la el.

— Dacă nu ducem marfa la destinație, spune el, o să fim cu toții biciuiți, inclusiv eu. Și am eu grijă eu ca tu și mutra aia a ta s-o încasați cel mai rău. Mișcă-ți dobitoacele, altfel ajungem toți hrană pentru corbi!

Oamenii se întorc la animale, Omeir urcă pe drumul brăzdat și distrus, se lasă pe vine lângă Copac, îl cheamă pe nume, și juncanul se ridică în picioare. Îl atinge pe Clar-de-Lună cu bățul pe greabăn, iar animalul se opintește-n lanțuri și încep iarăși să tragă.

DOISPREZECE

VRĂJITORUL DIN BALENĂ

Cetatea Cucului-din-Nori de Antoniu Diogene, Fila M

…apele dinăuntrul monstrului se liniştiră şi mi se făcu foame. Cum priveam eu în sus, o bucăţică delicioasă, un anşoa mic şi lucios, aterizâ la suprafaţă, pluti, apoi începu să dănţuiască din cale-afară de ispititor. Cu o smucitură a cozii, am înotat drept spre el, am deschis gura cât am putut de larg şi…

— Au, au, buza mea! am ţipat.

Pescarii aveau ochi ca nişte felinare, mâini ca nişte înotătoare şi mădulare ca nişte copaci şi trăiau pe o insulă înăuntrul balenei, care avea în mijloc un munte de oase.

— Daţi-mi drumul din cârlig, zic. Sunteţi aşa vânjoşi, că nu v-ajung nici pe-o măsea. În plus, nici măcar nu-s peşte!

Pescarii se uitară unul la altul, şi unul dintre ei spuse:

— Care vorbeşte acolo, voi, sau peştele?

Mă duseră într-o peşteră sus, pe munte, unde trăia de patru sute de ani un vrăjitor naufragiat, murdar şi răpciugos, care învăţase singur să vorbească pe limba peştilor.

— Mărite vrăjitor, am zis cu răsuflarea tăiată; de la o clipă la alta, mi-era tot mai greu să vorbesc. Preschimbă-mă, rogu-te, într-o pasăre, un vultur curajos sau o bufniţă ageră şi puternică, să scap de monstrul înăuntrul căruia trăim şi să zbor în oraşul din nori, unde suferinţa nu calcă niciodată şi bate mereu vântul dinspre soare-apune.

Vrăjitorul râse.

— Peşte neghiob, chiar dacă ţi-ar creşte aripi, tot n-ai putea zbura într-un loc care nu există.

— Ba te înşeli, zic, există. Chiar dacă dumneata nu crezi în el, eu cred. Altminteri la ce bun totul?

— Prea bine, zise el. Arată-le acestor pescari unde trăiesc peştii cei mari şi o să-ţi dau aripi.

Am fluturat din branhii în semn de încuviinţare, iar el a mormăit nişte cuvinte magice şi m-a azvârlit în aer, sus deasupra muntelui, unde începeau

gingiile leviatanului, iar stâlpii sângeroşi ai colţilor săi retezau luna…

ARGOS

AL 64-LEA AN AL MISIUNII
ZILELE 1–20 ÎN SEIFUL 1

Konstance

Se trezește pe podea îmbrăcată tot în costumul de bioplastic făcut de tatăl ei. Mașinăria pâlpâie în turnul ei.

Bună ziua, Konstance.

În jurul ei sunt împrăștiate obiectele azvârlite de tatăl ei în vestibul: Premergătorul, patul gonflabil, toaleta cu reciclare, șervețelele, sacii cu Praf Alimentar, imprimanta alimentară în ambalajul ei. Lângă ea e casca de oxigen, cu lanterna stinsă.

Picătură cu picătură, oroarea îi pătrunde în conștiință. Cele două siluete în costume de bioprotecție, cu viziere în ale căror oglinzi de bronz se reflecta, deformată, ușa deschisă a Compartimentului 17. Corturile de la Cantină. Chipul descompus al tatei, cu ochii înroșiți pe margini. Felul cum tresărea de fiecare dată când lumina lanternei trecea pe deasupra lui.

Mama nu era în patul ei.

Se simte expusă când folosește mica toaletă cu reciclare. Jumătatea de jos a salopetei îi e leoarcă de sudoare.

— Sybil, cât am dormit?

Ai dormit optsprezece ore, Konstance.

Optsprezece ore? Numără sacii de Praf Alimentar: treisprezece.

— Semnele vitale?

Temperatura ideală. Pulsul și respirația sunt perfecte.

Konstance face turul camerei, căutând ușa.

— Sybil, te rog să mă lași să ies.

Nu pot.

— Cum adică nu poți?

Nu pot deschide seiful.

— Ba sigur că poți.

Principala mea directivă e să veghez la bunăstarea echipajului și cred că ești mai în siguranță aici.

— Roagă-l pe tata să vină să mă ia.

Da, Konstance.

— Spune-i că vreau să-l văd imediat.

Patul, casca de oxigen, rezervele de hrană. O groază neagră îi ticăie pe dinăuntru.

— Sybil, câte mese poate imprima o persoană cu treisprezece saci de Praf Alimentar?

Ț*inând cont de valoarea calorică medie a produsului, Reproducătorul poate fabrica 6 526 de mese complete. Ți-e foame după somnul ăsta lung? Să te ajut să pregătești o masă hrănitoare?*

Tata, absorbit de schițe tehnice în Bibliotecă. Scăunelul de cusut scrâșnind sub presiunea ușii exterioare. *Avem pe cineva care nu se simte bine.* Jessi Ko spusese că nu puteai ieși din compartiment decât dacă-i spuneai lui Sybil că nu te simți bine. Dacă Sybil detecta vreo problemă la tine, îi trimitea pe doctorul Cha și pe inginerul Goldberg să te ducă la Spital.

Tata nu se simțea bine. Când anunțase lucrul ăsta, Sybil deschisese ușa Compartimentului 17, ca să fie dus acolo unde-i izolau pe membrii echipajului care se îmbolnăveau, dar el o dusese mai întâi pe Konstance în seiful lui Sybil. Cu provizii cât pentru șase mii cinci sute de mese.

Cu mâinile tremurătoare, Konstance își atinge Viziera la ceafă, iar Premergătorul de pe podea se trezește zumzăind la viață.

Te duci la bibliotecă? întreabă Sybil. *Sigur, Konstance. Poți mânca mai târ…*

Nimeni la mese, nimeni pe scări. Prin aer nu zboară nici o carte. Nu se zărește nici măcar o singură persoană. Deasupra deschizăturii din tavanul cu boltă, cerul radiază într-un albastru plăcut.

— Hei! strigă Konstance, iar de sub o masă iese în fugă câinele doamnei Flowers, cu ochii strălucitori și coada în sus.

Nici un profesor nu predă. Nici un adolescent nu mișună pe scări spre Secţiunea Jocurilor.

— Sybil, unde-s ceilalţi?

Ceilalţi sunt în altă parte, Konstance.

Infinitatea de cărţi așteaptă la locurile lor. Dreptunghiurile imaculate de hârtie stau în cutiile lor, alături de creioane. Cu câteva zile în urmă, la una dintre aceste mese, mama citise cu voce tare: *Cele mai durabile virusuri pot rezista luni întregi pe suprafețe: mese, clanțe, instalaţii sanitare.*

Simte cum o apasă o greutate rece. Ia o bucată de hârtie și scrie: În câţi ani mănâncă o persoană 6 *526 de mese?*

Răspunsul coboară plutind: *5,9598.*

Șase ani?

— Sybil, te rog să-i spui tatei să vină până la Bibliotecă.

Da, Konstance.

Se așază pe podeaua de marmură, și cățelușul i se urcă în poală. Blana lui pare reală. Pernuțele rozalii de pe tălpi sunt calde la atingere. Sus, deasupra ei, un nor argintiu singuratic traversează cerul, ca în desenul unui copil.

— Ce-a zis?

Încă n-a răspuns.

— Cât e ceasul?

Treisprezece și șase minute pe Lumină, Konstance.

— Toţi ceilalţi sunt la A Treia Masă?

Nu, nu sunt la A Treia Masă. Vrei să joci un joc, Konstance? Un puzzle? Nu uita de Atlas, știu că-ți place acolo.

Câinele digital clipește cu ochii lui digitali. Norul digital se învârtește fără zgomot prin amurgul digital.

Când coboară din Premergător, pereţii Seifului 1 sunt cufundaţi în penumbră. Începe NeLumina. Cu fruntea lipită de perete, Konstance strigă:

— Hei!

Apoi mai tare:

— Hei!

Greu de auzit prin pereții *Argos*-ului, dar nu imposibil: din cușeta ei din Compartimentul 17 auzise apa picurând în țevi, uneori și câte o ceartă între

domnul şi doamna Marri din Compartimentul 16.

Loveşte în pereţi cu podul palmei, apoi ia patul gonflabil, încă legat şi împachetat, şi-l aruncă. Scoate un zgomot infernal. Aşteaptă. Îl aruncă iar. Cu fiecare bătaie a inimii, un nou junghi de teroare o săgetează. Îl vede iar pe tata la Bibliotecă, absorbit de schiţe. Aude ce spusese doamna Chen cu ani în urmă: *Seiful are funcţionare termică, mecanică şi filtrantă autonomă, care nu depinde de restul…* Probabil că tata se asigurase de acest lucru. O dusese acolo ca s-o protejeze. Dar de ce nu rămăsese şi el? De ce nu-i adusese şi pe alţii cu ea?

Pentru că era bolnav. Pentru că era posibil să sufere cu toţii de o boală infecţioasă mortală.

În cameră se face întuneric.

— Sybil, ce temperatură am?

Ideală.

— Nu-i prea mare?

Toate valorile sunt excelente.

— Acum îmi deschizi uşa, te rog?

Seiful va rămâne închis, Konstance. E cel mai sigur loc pentru tine. Cel mai bine ar fi să pregăteşti o masă sănătoasă. După care poţi asambla patul. Vrei puţină lumină?

— Întreabă-l pe tata dacă nu se răzgândeşte. O să-mi fac patul, o să fac orice-mi ceri.

Desface patul, înşurubează picioarele de aluminiu, deschide valva. În cameră e linişte deplină. Sybil licăreşte din adâncurile ei vălurite.

Or fi şi alţii la adăpost în alte seifuri, acolo unde se depozitează făina, salopetele noi şi piesele de schimb. Poate că şi acele încăperi au propriile lor sisteme termice şi de filtrare a apei. Dar atunci de ce nu sunt la Bibliotecă? N-or avea Premergătoare? Or dormi? Se urcă în pat, scoate pătura din ambalaj şi şi-o trage peste ochi. Numără până la treizeci.

— L-ai întrebat? S-a răzgândit?

Tatăl tău nu s-a răzgândit.

În următoarele ore îşi pipăie fruntea de douăzeci de ori, să verifice dacă are febră. Nu cumva se simte o umbră de migrenă? Sau un puseu de greaţă? *Temperatura e bună*, spune Sybil. *Respiraţia şi ritmul cardiac sunt*

excelente.

Îşi face de lucru prin Bibliotecă, o strigă pe Jessi Ko pe coridoare, joacă *Săbiile lui Silverman*, stă ghemuită sub masă și plânge cu sughițuri, în timp ce cățelușul o linge pe față. Nu vede pe nimeni.

În seif, firele licăritoare ale lui Sybil se înalță deasupra patului. *Ești gata să-ți reiei lecțiile, Konstance? Călătoria noastră continuă și neapărat trebuie să menținem o rutină…*

Oare oamenii mor la zece metri de ea, în compartimentele lor? Oare cadavrele tuturor celor pe care i-a cunoscut vreodată așteaptă să fie evacuate prin ecluza pneumatică?

— Lasă-mă să ies, Sybil.

Mă tem că ușa rămâne încuiată.

— Dar o poţi deschide. Tu o controlezi.

Pentru că nu pot aprecia dacă ești în siguranță în afara seifului, nu pot descuia ușa. Principala mea misiune e să am grijă de bunăstarea…

— Dar n-ai avut. N-ai avut grijă de bunăstarea echipajului, Sybil.

De la o oră la alta, sunt tot mai convinsă că ești în siguranță aici.

— Dar dacă nu mai vreau să fiu în siguranță? șoptește Konstance.

Urmează furia. Deșurubează unul dintre picioarele de aluminiu ale patului și dă cu el de pereți, zgâriind și deformând metalul. Cum asta n-o mulțumește, se concentrează asupra tubului transparent din jurul lui Sybil, lovindu-l până când aluminiul se frânge și-și simte mâinile zdrobite.

Unde s-au dus toți ceilalți, de ce să fie ea singura supraviețuitoare și ce motiv ar fi putut avea tata în universul ăsta să plece de-acasă și s-o condamne la soarta asta nenorocită? Diodele din tavan luminează foarte intens. O picătură de sânge se scurge din vârful unui deget pe podea. Tubul care o protejează pe Sybil n-are nici o zgârietură.

Te simți mai bine? întreabă Sybil. *E firesc să-ți exprimi furia din când* în când.

De ce nu te poți vindeca la fel de repede cum te rănești? Îți sucești o încheietură, îți rupi un os – te rănești cât ai clipi. Ceas de ceas, săptămână de săptămână, an de an, celulele din corpul tău trudesc ca să se refacă așa cum erau în clipa de dinainte să te accidentezi. Dar chiar și așa, nu mai ești la fel.

Opt zile singură, zece, unsprezece, treisprezece – pierde şirul. Uşa nu se deschide. Nu bate nimeni în pereţi de partea cealaltă. Nimeni nu vine la Bibliotecă. Singura sursă de apă a Seifului 1 e un furtun care de-abia picură, pe care-l branşează când la imprimanta alimentară, când la toaleta cu reciclare. Durează zece minute să-şi umple cana de băut; îi e în permanenţă sete. Are momente când apasă pereţii cu mâinile şi se simte prinsă ca un embrion în învelişul unei seminţe, picotind, o mică plantă adormită în cutiuţa ei, aşteptând să se trezească. Alteori visează că *Argos* aterizează în delta unui râu de pe Beta Oph2, pereţii se dau la o parte şi toată lumea iese sub o ploaie curată, limpede, care cade ca o perdea din cerul străin, o ploaie cu un parfum vag de flori. O adiere de vânt le mângâie chipurile, stoluri de păsări stranii, fără pene, se înalţă şi zboară în cercuri, tata îşi mânjeşte obrajii cu noroi şi o priveşte vesel în timp ce mama se uită fix în sus, cu gura deschisă, sorbind cerul – nu există singurătate mai cumplită decât să te trezeşti dintr-un vis ca ăsta.

Lumină, NeLumină, Lumină, NeLumină: colindă Atlasul prin deşerturi, pe autostrăzi, drumuri de ţară, la Praga, Cairo, Muscat, Tokyo, căutând ceva ce nu poate numi. În Kenya, camerele au surprins un bărbat cu o armă pe umăr şi un aparat de ras în mână. În Bangkok găseşte un magazin deschis, cu o fată aplecată deasupra unui birou; pe peretele din spatele ei atârnă pe puţin o mie de ceasuri, ceasuri cu feţe de pisică, ceasuri cu urşi panda pe post de cifre, ceasuri de lemn cu limbi de alamă, toate cu mecanismele oprite. E mereu atrasă de copaci, un ficus de cauciuc în India, tise acoperite de muşchi în Anglia, un stejar în Alberta, şi totuşi nici o imagine din Atlas – nici măcar străvechiul pin bosniac din Tesalia – nu are incredibila complexitate meticuloasă a unei singure frunze de salată din ferma tatei sau a puietului ei de pin din mica lui jardinieră, cu texturile şi surprizele lui; verdele viu, intens al acelor lungi, cu margini galbene, vineţiul conurilor sale; xilemul trăgând din greu minerale şi apă din rădăcini, floemul canalizând zahărul departe de ace, ca să fie depozitat, dar atât de încet, încât nu se vede cu ochiul liber.

Într-un sfârşit, Konstance se aşază epuizată pe pat şi tremură, în timp de diodele din tavan pălesc. Doamna Chen spunea că Sybil e o carte ce cuprinde lumea întreagă: o mie de reţete de macaroane cu brânză, valorile

temperaturii din Marea Arctică timp de patru mii de ani, scrierile lui Confucius, simfoniile lui Beethoven și genomurile trilobiților – moștenirea întregii umanități, citadela, arca, pântecul, tot ce ne putem imagina și tot ce ne-ar putea fi de folos vreodată. Doamna Flowers spunea că e suficient.

O dată la câteva ore, întrebările i se adună pe buze: Sybil, doar eu am mai rămas? Pilotezi un cimitir zburător, cu un singur suflet rămas la bord? Dar n-o lasă inima să întrebe.

Tatăl ei așteaptă, atâta tot. Așteaptă ca pericolul să treacă. După care va deschide ușa.

LAKEPORT, IDAHO

1953–1970

Zeno

Autobuzul îl lasă la Texaco. Doamna Boydstun aşteaptă afară, sprijinită de Buickul ei, fumând o ţigară.

— Cât eşti de sfrijit! Ai primit scrisorile de la mine?

— Mi-ai trimis scrisori?

— Pe întâi ale fiecărei luni, fie ploaie, fie soare.

— Şi ce-mi scriai?

Ea ridică din umeri.

— Un semafor nou. S-a închis mina de antimonit.

Are părul îngrijit şi ochii strălucitori, dar când merge spre restaurant, Zeno observă ceva în neregulă: un picior e cu o jumătate de secundă mai lent decât ar trebui.

— O nimica toată. Şi tata a avut chestia asta. Uite ce-i, ţia murit căţeaua. I-am dat-o lui Charlie Goss din New Meadows. El zice că n-a suferit.

Atena moţăind la focul din bibliotecă. E prea epuizat ca să plângă.

— Era bătrână.

— Era.

Se aşază la o masă, comandă ouă, şi doamna Boydstun îşi aprinde o nouă ţigară. Chelneriţa poartă un medalion cu semilună la gât. Are un şort de un alb frapant.

— Vă spală pe creier? întreabă ea. Umblă vorba că nişte băieţi din ăştia de-ai voştri au ajuns dezertori.

Doamna Boydstun scutură ţigara în scrumieră.

— Tu adu cafeaua şi lasă, Helen.

Dinspre lac scapără cuțite de soare. Bărci huruie încolo și încoace, despicând apa ca un fermoar. La benzinărie, un bărbat fără cămașă, foarte bronzat, se uită cum angajatul îi pompează benzină în Cadillac. E imposibil ca în toate aceste luni să se fi întâmplat astfel de lucruri.

Doamna Boydstun îl observă. Zeno înțelege că oamenii vor aștepta ca el să le spună ceva, dar nu adevărul; vor aștepta o poveste despre perseverență și îndrăzneală, despre cum binele învinge răul, un cântec al întoarcerii acasă, cu un erou care a dus lumină în locuri întunecoase. Lângă el, o chelneriță debarasează o masă: trei dintre farfurii au încă resturi de mâncare.

— Ai omorât pe careva pe-acolo? întreabă doamna Boydstun.

— Nu.

— Nici măcar unul?

Li se aduc ouă ochiuri. Înfige dinții furculiței într-unul, iar gălbenușul se revarsă, lucind obscen.

— Asta-i bine, spune ea. Mai bine așa.

Casa e la fel: copiii de ceramică, câte un Crist pătimind pe fiecare perete. Aceleași perdele de culoarea dudelor, aceiași ienuperi sub care se furișa Atena în nopțile cele mai reci. Doamna Boydstun își pune de băut.

— Joci cribbage, scumpule?

— Cred că mă întind puțin.

— Sigur. Ia-o ușurel.

În sertarul măsuței de toaletă, soldățeii de plastic Playwood dorm în cutia lor de tablă. Soldatul 401 urcă o pantă cu pușca lui. Soldatul 410 îngenunchează cu arma antitanc pregătită. Se urcă în același pat de alamă în care dormise în copilărie, dar patul e prea moale, și ziua e tot mai luminoasă. Într-un sfârșit, o aude pe doamna Boydstun ieșind din casă, apoi coboară pe furiș și descuie toate ușile din casă. Simte nevoia să le știe măcar descuiate, deși ideal ar fi să stea deschise. Apoi merge în vârful picioarelor la bucătărie, găsește o pâine, o frânge pe din două, pune o jumătate sub pernă și pe cealaltă o rupe în bucăți și și-o îndeasă în buzunare. Pentru orice eventualitate.

Doarme lângă pat, pe podea. Nici n-a împlinit douăzeci de ani.

Pastorul White îi face rost de o slujbă la Departamentul Drumuri din

district. În zilele aurii de toamnă, în timp ce lariţele se aprind în galben pe coamele munţilor, Zeno munceşte împreună cu o echipă de bărbaţi mai în vârstă, trag un greder cu un tractor cu şenile RD6, astupă gropi sau toarnă pietriş peste porţiunile uzate, îmbunătăţind drumurile spre oraşele chiar şi mai mici aflate şi mai adânc în munţi. La venirea iernii, cere cea mai solitară muncă de care poate avea parte: să conducă un bătrân plug de zăpadă militar Autocar. Cele trei cuţite spiralate imense aruncă zăpada peste parbriz într-un soi de avalanşă inversată – o trombă zburând spre cer care, pe timp de noapte, în lumina farurilor, poate avea asupra lui un efect hipnotic. E o muncă ciudată, singuratică: de obicei, ştergătoarele nu fac decât să întindă pojghiţa de gheaţă pe geam, încălzirea merge cam douăzeci la sută din timp, dejivrorul e un ventilator într-o cuşcă, montat pe bord, şi trebuie să şofeze cu o mână pe volan, pentru ca-n cealaltă să ţină o cârpă îmbibată în alcool şi să şteargă parbrizul pe dinăuntru, ca să vadă prin el.

În fiecare duminică trimite o scrisoare către organizaţia veteranilor britanici, interesându-se de un vicecaporal pe nume Rex Browning.

Timpul trece. Zăpada se topeşte, ninge iar, arde un joagăr, e reconstruit, echipa drumarilor acoperă cu pietriş porţiunile uzate, consolidează poduri, ploaia şi pietrele le surpă şi iar le construiesc. Apoi se face iarnă, şi plugul rotativ azvârle perdeaua lui hipnotică de zăpadă peste cabina utilajului. Maşinile îngheaţă sau ies în decor tot timpul, derapând în zloată sau mocirlă, şi el le ridică mereu: lanţ, scripete, marşarier.

Uneori, lucrurile o iau razna cu doamna Boydstun. Are schimbări bruşte de dispoziţie. Uită după ce se duce la magazin. Se împiedică din nimic; încearcă să se dea cu ruj, dar şi-l întinde pe un obraz. În vara anului 1955, Zeno o duce la Boise, şi un doctor îi pune diagnosticul de coreea lui Huntington. Medicul îi spune să fie atent la derapaje verbale şi la mişcări spasmodice involuntare. Doamna Boydstun îşi aprinde o ţigară şi spune:

— Ba dumneata să ai grijă cum vorbeşti.

Scrie armatei Commonwealth-ului britanic care luptase în Coreea. Scrie unei unităţi de salvare a Forţelor de Ocupaţie ale Commonwealth-ului britanic. Le scrie tuturor persoanelor cu numele de Rex Browning din Anglia. Primeşte câteva răspunsuri scrupuloase, dar neconcludente.

Prizonier de război, statut necunoscut, spre regretul nostru, nu vă putem oferi alte informaţii pentru moment. Unitatea lui Rex? Nu știe. Ofițerul său superior? Nu știe. Știe un nume. Știe de estul Londrei. Îi vine să scrie: flutura din mână ca să-și acopere gura când căsca. Avea o claviculă în care mi-aș fi înfipt dinții. Mi-a spus că arheologii au găsit inscripția ΚΑΛΟΣΟΠΑΙΣ gravată pe mii de vase antice grecești, daruri de la bărbați mai în vârstă pentru băieți de care erau atrași. ΚΑΛΟΣΟΠΑΙΣ, καλός ὅ παῖς, „băiatul e frumos“.

Cum să dispară de pe fața pământului un om cu mintea atât de plină, cu atâta energie și lumină?

În următoarele ierni, pe când stă aplecat deasupra unui motor înghețat pe Long Valley Road sau desface un lanț, i se întâmplă de vreo cinci, șase ori ca un bărbat să-i atingă ușor cotul sau să-și strecoare mâna între ultima coastă de jos și creasta pelvină, apoi să intre amândoi într-un garaj sau în cabina plugului, în întunericul ceţos, și să sară unul pe altul. Un băiat angajat la o fermă are grijă ca situația să se repete de câteva ori, parc-ar intra dinadins cu mașina într-un troian de zăpadă. Dar în primăvară, omul dispare fără un cuvânt, iar Zeno nu-l mai vede niciodată.

Amanda Corddry, de la dispeceratul drumarilor, îl întreabă de mai multe fete din oraș – ce zice de Jessica de la benzinăria Shell? Dar de Lizzie de la restaurant? – și nu poate evita să le dea întâlnire. Poartă cravată; femeile sunt întotdeauna drăguțe; unele au fost avertizate, știu de așa-zisa perfidie a prizonierilor de război îndoctrinați în Coreea; nici una nu-i înțelege tăcerile lungi. Zeno încearcă să mânuiască bărbătește furculița și cuțitul, își încrucișează bărbătește picioarele, vorbește despre baseball și motoare de barcă, și totuși bănuiește că toate îi ies pe dos.

Într-o noapte, copleșit de valuri de confuzie, aproape că-i spune doamnei Boydstun. Ea e într-una dintre zilele bune, are părul pieptănat și ochii limpezi, în cuptor se coc două pâini cu stafide, la televizor e o pauză pentru reclame, terci de ovăz instant Quaker, apoi medicamentul Vanquish contra durerii de cap, iar Zeno își drege glasul.

— Știi, după ce-a murit tata, când am…

Ea se ridică și dă sonorul mai încet. Tăcerea răsună în cameră, strălucitoare ca soarele.

— Nu sunt… încearcă el din nou, iar ea închide ochii, ca şi cum s-ar pregăti să încaseze o lovitură.

În faţa lui, un jeep se rupe-n două. Ţevile armelor scot scântei. Blewitt omoară muşte şi le adună într-o gamelă. Oamenii râcâie porumb carbonizat de pe fundul unei oale.

— Zi ce-ai de zis, Zeno.

— Nimic. Ţi-a reînceput serialul.

Doctorul recomandă jocuri de puzzle pentru menţinerea abilităţilor motrice fine ale doamnei Boydstun, aşa că el îi comandă săptămânal câte unul nou de la Lakeport Drug şi se obişnuieşte să găsească piesele mărunte împrăştiate prin toată casa: în chiuvete, lipite pe tălpile pantofilor, în făraş, când mătură prin bucătărie. O fărâmă de nor, o porţiune din coşul de fum al *Titanicului*, o bucată din baticul unui cowboy. Groaza i se strecoară în suflet: că lucrurile vor rămâne aşa pentru totdeauna, că asta va fi tot. Micul dejun, muncă, cină, spălatul vaselor, un puzzle cu inscripţia Hollywood pe jumătate gata pe masa din bucătărie şi patruzeci de piese împrăştiate pe podea. Viaţa. Apoi bezna rece.

Traficul e tot mai aglomerat pe şoseaua dinspre Boise, şi curăţatul drumurilor locale se face acum mai mult noaptea. Merge pe urma propriilor faruri prin întuneric, luptând cu zăpada, iar în unele dimineţi, când iese din tură, nu se duce direct acasă, ci parchează în faţa bibliotecii şi zăboveşte dinaintea rafturilor.

Au o bibliotecară nouă, doamna Raney, care în general îl lasă în pace. La început, Zeno se mulţumeşte cu reviste *National Geographic*: papagali ara, inuiţi, caravane de cămile, fotografii ce-i stârnesc în cuget un fel de neastâmpăr vag. Încetul cu încetul, parcurge Secţia istorie: fenicienii, sumerienii, perioada Jōmon din Japonia. Trece pe lângă micuţa colecţie de greci şi romani – *Iliada*, câteva piese de Sofocle, nici urmă de vreun exemplar din *Odysseia* cu copertă galbenă-lămâie –, dar se codeşte să ia vreo carte de pe raft.

Din când în când îşi ia inima în dinţi şi-i împărtăşeşte doamnei Boydstun frânturi din ce a citit: vânători de struţi în străvechea Libie, morminte pictate în Tarquinia.

— Micenienii venerau spiralele, spune el într-o seară. Le pictau pe cupe

de vin, ziduri şi morminte, pe armurile regilor lor. Dar nimeni nu ştie de ce.

Două coloane de fum identice izbucnesc din nările doamnei Boydstun. Lasă jos paharul cu Old Forester şi scormoneşte printre piesele jocului ei de puzzle.

— Pe cine să intereseze chestiile astea? spune ea.

Dincolo de fereastra bucătăriei, vântul spulberă perdele de zăpadă în amurg.

21 decembrie 1970

Dragă Zeno,

E un adevărat miracol că am primit trei scrisori de la tine în acelaşi timp. Probabil că oficiul le-a înregistrat greşit de ani de zile. N-am cuvinte să-ţi spun cât sunt de bucuros că ai scăpat. Am căutat relatări despre eliberările din lagăr, dar cum ştii şi tu, foarte multe au fost îngropate, iar eu eram ocupat să mă readaptez la viaţă. Sunt încântat că m-ai găsit.

Eu îmi fac de lucru în continuare cu texte antice – scotocesc printre osemintele colbuite ale limbilor moarte fix ca un clasicist bătrân cum nu voiam să devin. E chiar şi mai rău acum, dacă-ţi vine să crezi. Studiez cărţi pierdute, cărţi care nu mai există, cercetez papirusuri pescuite din mormane de gunoaie la Oxyrynkhos[14]*. Ai fost vreodată în Egipt? Te arde soarele înfiorător.*

14. Oraş din Egipt devenit unul dintre cele mai importante situri arheologice descoperite vreodată. Încă de la sfârşitul secolului al XIX-lea, zona din jurul oraşului Oxyrynkhos a fost supusă excavărilor continue, scoţând la lumină nenumărate papirusuri. (n. red.)

De la o vreme, anii zboară cât ai clipi. În mai, Hillary şi cu mine o să organizăm ceva festiv de ziua mea. Ştiu că e îngrozitor de departe, dar crezi că ne-ai putea face o vizită? Ca un fel de vacanţă. Ca să mâzgălim în greacă pe hârtie cu pixul, şi nu în noroi cu băţul. Orice vei hotărî, rămân al tău prieten de nădejde,

Rex.

LAKEPORT, IDAHO

2016–2018

Seymour

Istoria lumii, clasa a opta:

Scrieţi trei lucruri pe care le-aţi reţinut despre azteci.

De la bibliotecă am aflat că preoţii azteci trebuiau să împiedice sfârşitul lumii o dată la cincizeci şi doi de ani. Stingeau toate făcliile din oraş, închideau toate femeile gravide în hambare de piatră, pentru ca nou-născuţii lor să nu se transforme în demoni, şi ţineau copiii treji, ca să nu se transforme în şoareci. Apoi alegeau o victimă (trebuia să fie o victimă cu zero păcate) pe care o duceau în vârful unui munte sacru care se numea Locul Copacului cu Spini, iar când pe cer se iveau anumite stele (într-o carte de la Nonficţiune F1219.73 se zice că ar fi Vega, a cincea dintre cele mai luminoase stele de pe cer), un preot despica pieptul prizonierei şi-i smulgea inima fierbinte şi udă în timp ce altul aprindea un foc în locul rămas gol în pieptul ei. Apoi se întorceau în oraş ducând într-un vas inima arzând, aprindeau făclii de la ea şi oamenii căutau să se ardă cu făcliile, pentru că purta noroc să te ardă focul inimii. În scurt timp, mii de făclii se aprindeau de la acel unic foc, oraşul strălucea iar, şi lumea era salvată încă cincizeci şi doi de ani.

Istoria S.U.A. de clasa a noua:

Fără supărare, dar capitolul ăla de ni l-aţi dat? O ţine numai într-un „Ce grozav e Columb“, „Indienii erau morţi după Ziua Recunoştinţei“, „Hai să spălăm pe creier pe toată lumea“. Am găsit chestii mult mai tari la

bibliotecă, de exemplu, ştiaţi că înainte să plece din Anglia ca să ia tutunul cultivat de sclavi, englejii îşi umpleau corăbiile goale cu pământ, ca să nu se răstoarne pe vreme de furtună? Când ajungeau în Lumea Nouă (care nu era nouă, şi nici nu se numea America, numele de America provine de la un negustor de murături care a devenit celebru pentru c-a minţit că face sex cu băştinaşii), englejii răsturnau pământul la ţărm şi făceau loc pentru tutun. Ghiciţi ce era în pământul ăla? Râme. Dar râmele dispăruseră în America încă din erele glaciare, gen de zece mii de ani pe puţin, aşa că râmele engleze au ajuns PESTE TOT, transformând pământul, iar englejii au mai adus şi alte lucruri care nu se pomeniseră NICIODATĂ în acel loc, cum ar fi: viermi-de-mătase-porci-păpădii-viţă-de-vie-capre-şobolani-pojar-variolă şi convingerea că toate animalele şi plantele au fost puse acolo pentru ca oamenii să le omoare şi să le mănânce. Nici albine nu erau în aşa-zisa Americă, deci albinele cele noi n-au avut concurenţă şi s-au înmulţit repede. Am citit într-o carte că atunci când familiile din regatele locale vedeau albine, începeau să plângă, ştiind că le paşte moartea.

Engleză de clasa a zecea:

Aţi zis să scriem ceva „simpatic“ despre ce am făcut vara asta, ca să ne punem în „muşcare“ „greumatica“, deci bine, doamnă Tweedy, vara asta, oamenii de ştiinţă au anunţat că, în ultimii patruzeci de ani, oamenii au omorât 60% din toate mamiferele, peştii şi păsările pământului. E simpatic? Tot în ultimii treizeci de ani, am topit 95% din gheaţa cea mai veche şi mai groasă din Arctica. Când o să topim toată gheaţa din Groenlanda, doar gheaţa din Groenlanda, nu de la Polul Nord, nu din Alaska, doar din Groenlanda, ştiţi ce-o să se întâmple, doamnă Tweedy? Nivelul oceanului va creşte cu aproape şapte metri. Asta înseamnă că Miami, New York, Londra şi Shanghai vor fi sub ape, asta înseamnă că vă suiţi pe vapor cu nepoţii dumneavoastră, doamnă Tweedy, şi le ziceţi vreţi o gustărică, iar ei de colo ia uite sub apă, mamaie, Statuia Libertăţii, Big Ben, lumea moartă. E simpatic, am făcut destulă muşcare la greumatică?

Pe catedra doamnei Tweedy e lipit un autocolant pe care scrie: *Trecutul, prezentul şi viitorul au intrat* într-un bar. A fost imperfect. Părul ei pare atât de moale, că ai putea dormi pe el. Seymour se aşteaptă să-l certe; dar ea îi spune că Lakeport High nu mai are un Club de Sensibilizare Ecologistă de vreo doi, trei ani, şi poate că lui Seymour i-ar surâde să-l repună pe picioare?

Pe ferestre, lumina de septembrie se răsfrânge asupra terenului de fotbal. La cincisprezece ani e destul de mare ca să înţeleagă că problema nu e doar condiţia lui de copil fără tată, nici blugii ieftini sau cele şaizeci de miligrame pe buspironă pe care trebuie să le înghită în fiecare dimineaţă, ca să-l ferească de tunet: diferenţele sunt mai profunde. Alţi băieţi din clasa a zecea merg la vânătoare de elani, fură Red Bull de la Jacksons, fumează iarbă pe pârtia de schi sau sunt camarazi de bătălii online. Seymour studiază cantităţile de metan captive în permafrostul siberian care se topeşte. Citind despre numărul tot mai mic de bufniţe, ajunge la despăduriri, de-acolo la eroziunea solului, de-acolo la poluarea oceanelor, de-acolo la distrugerea coralilor, totul încălzindu-se, topindu-se şi murind mai repede decât prevăzuseră oamenii de ştiinţă, toate sistemele de pe planetă fiind conectate între ele prin nenumărate fire invizibile: jucători de crichet din Delhi vomitând din cauza poluării aerului în China, focul din tubăriile indoneziene eliberând miliarde de tone de carbon în atmosfera de deasupra Californiei, incendii de pădure întinse pe milioane de pogoane în Australia colorând în roz ce-a mai rămas din gheţarii Noii Zeelande. O planetă mai caldă = mai mulţi vapori de apă în atmosferă = o planetă încă şi mai caldă = şi mai mulţi vapori de apă = o planetă tot mai caldă = topirea permafrostului = cantităţi mai mari de carbon şi metan captive în permafrost sunt eliberate în atmosferă = tot mai cald = mai puţin permafrost = mai puţină gheaţă polară care să reflecte energia solară, şi toate aceste dovezi, toate aceste studii stau acolo, la bibliotecă, la îndemâna oricui, dar din câte-şi poate da seama Seymour, numai pe el îl interesează.

În unele nopţi, în timp ce Eden’s Gate străluceşte în spatele draperiei lui din dormitor, aproape că aude zeci de reacţii în buclă colosale răscolind întreaga planetă, scrâşnind şi măcinând ca nişte gigantice roţi de moară invizibile pe cer.

Doamna Tweedy loveşte în catedră cu guma creionului.

— Alo? Seymour, aici Pământul, ne auzi?

Desenează un tsunami abătându-se asupra unui oraş. Oameni reprezentaţi schematic fug pe uşi, se aruncă de la ferestre. Scrie sus CLUBUL DE SENSIBILIZARE ECOLOGISTĂ, MARŢI, RECREAŢIE, SALA 114, iar jos, NU-I PREA TÂRZIU SĂ VĂ TREZIŢI, DOBITOCILOR?, dar doamna Tweedy îl pune să şteargă DOBITOCILOR înainte să copieze anunţul la copiatorul din cancelarie.

În următoarea zi de marţi se adună opt copii. Seymour stă în picioare în faţa băncilor şi citeşte de pe o foaie de caiet mototolită.

— Filmele ne dau impresia că sfârşitul civilizaţiei o să fie rapid, gen cu extratereştri şi explozii, dar de fapt o să fie lent. A noastră se sfârşeşte deja, doar că prea lent ca lumea să observe. Am omorât deja majoritatea animalelor, am încălzit oceanele şi am crescut nivelul de carbon din atmosferă la cea mai înaltă valoare de opt sute de mii de ani încoace. Chiar dacă am opri totul în clipa asta, dacă am muri cu toţii azi la prânz – gata cu maşinile, gata cu armatele, gata cu burgerii, gata cu aerul condiţionat – tot o să se încălzească întruna câteva secole. Când o să avem noi douăzeci şi cinci de ani? Cantitatea de carbon din aer se va fi dublat iar, ceea ce înseamnă incendii mai dogoritoare, furtuni mai mari, inundaţii mai groaznice. De exemplu, porumbul n-o să se mai facă la fel de bine peste zece ani. Ia ghiciţi ce mănâncă nouăzeci şi cinci la sută dintre vaci şi găini? Porumb. Deci carnea o să fie mai scumpă. Şi ştiţi ce se mai întâmplă când e mai mult carbon în aer? Oamenii nu mai gândesc la fel de limpede. Deci când o să avem noi douăzeci şi cinci de ani, o să fie mult mai mulţi oameni lihniţi, speriaţi, derutaţi, care o să stea blocaţi în trafic în timp ce fug din oraşe inundate sau în flăcări. Credeţi că atunci o să stăm în maşini şi o să rezolvăm probleme de climă? Sau o să ne batem cu pumnii, o să ne violăm şi o să ne mâncăm între noi?

O fată din clasa a noua spune:

— Ai zis cumva că o să ne violăm şi o să ne mâncăm între noi?

Un băiat de-a douăsprezecea ridică o foaie de hârtie pe care scrie *Sey-Muie.* Ha-ha, ilaritate generală.

Din spatele clasei, doamna Tweedy spune:

— Sunt predicții cam alarmante, Seymour, dar poate că ar fi bine să discutăm despre câteva măsuri pe care le-am putea lua ca să trăim mai ecologic. Câteva lucruri fezabile, accesibile unui club de liceeni?

Janet, o fată din clasa a zecea, se întreabă dacă nu s-ar putea interzice paiele de plastic la cantină și împărți sticle de apă reutilizabile, cu emblema liceului pe ele. Ar mai putea pune și niște afișe mai clare pe tomberoanele pentru reciclare sau ceva de genul ăsta? Janet are o geacă de blugi cu broaște brodate, ochi negri strălucitori, ca de corb, și o umbră de mustață pe buza de sus, Seymour stă în fața tablei cu hârtia lui mototolită, sună clopoțelul, doamna Tweedy spune „Data viitoare ne punem mințile la contribuție cu toții și mai facem propuneri“, iar Seymour se îndreaptă spre ora de biologie.

Mai târziu, în aceeași zi, se întoarce acasă de la școală pe jos când un Audi verde oprește în dreptul lui, și Janet lasă geamul în jos. Are aparat dentar roz, ochii într-o nuanță amestecată de albastru și negru și a fost la Seattle, Sacramento și Park City, Utah, o nebunie, au făcut rafting și escaladă și au văzut un porc spinos care s-a urcat într-un copac, Seymour a văzut vreodată un porc spinos?

Se oferă să-l ducă acasă cu mașina. Eden’s Gate numără acum treizeci și trei de case, înșirate de-o parte și de alta a Arcady Lane, urcând pe deal în zigzag în spatele casei lor mobile. Majoritatea sunt case de vacanță pentru persoane din Boise, Portland și din estul Oregonului: parchează remorcile pentru bărci pe străzile înfundate, conduc ATV-uri de douăzeci de mii de dolari prin oraș, își atârnă la balcoane steaguri ale unor echipe de fotbal studențești, iar în serile de weekend se adună în curte, la foc, râzând și urinând peste tufele de afine în timp ce copiii lor trimit artificii spre stele.

— Oau, ce de buruieni ai în curte! spune Janet.

— Vecinii ne fac observație din cauza asta.

— Mie-mi place, spune Janet. Natural.

Stau pe trepte, beau suc Shasta Twist și se uită cum se rotesc bondarii printre scaieți. Janet miroase a balsam de rufe și tacos de la cantină, și la fiecare cuvânt al lui Seymour, ea spune cincizeci, vorbește despre Key Club[15], despre tabără de vară, cum că ar vrea să plece la facultate undeva departe de părinți, dar totuși nu prea departe, te-ai prins – ca și cum viitorul

ei ar fi o curbă exponențială dinainte calculată, în continuă ascensiune –, și un pensionar cărunt care locuiește în casa vecină își împinge tomberonul de gunoi de două sute de litri pânăn capătul aleii proaspăt pavate, se uită la ei, iar Janet ridică mâna în semn de salut, și bărbatul intră în casă.

15. Organizație pentru elevi de liceu, orientată spre activism comunitar.

— Ne urăște. Toată lumea speră ca mama să vândă, ca să facă ei case noi.

— Mie mi s-a părut cât de cât simpatic, spune Janet și răspunde trilului scos de smartphone.

Seymour își privește pantofii.

— Știi că datele stocate pe internet emit în fiecare zi la fel de mult carbon ca toate avioanele lumii la un loc?

— Ești ciudat, spune ea, dar o spune zâmbind.

Chiar înainte să se întunece, un urs brun se ivește în lumina crepusculului, iar Janet îl apucă de braț pe Seymour și filmează animalul care țopăie printre petele de lumină stradală. Înaintează printre cele cinci, șase tomberoane pe rotile de la capătul aleilor din Eden’s Gate, adulmecând iar și iar. Într-un final găsește un tomberon pe placul lui, ridică o labă și-l răstoarnă la pământ. Cu grijă, cu o singură gheară, ursul extrage de la suprafață un sac alb, umflat, și-i împrăștie conținutul pe asfalt.

ARGOS

Al 64-lea an al misiunii
Zilele 21–45 în Seiful 1

Konstance

Îşi duce mâna la Vizieră, se urcă în Premergător. Nimic.

— Sybil. S-a întâmplat ceva cu Biblioteca.

Nu s-a întâmplat nimic, Konstance. Ți-am restricționat accesul. E momentul să-ți reiei lecțiile zilnice. Trebuie să te speli, să mănânci cum trebuie, iar peste treizeci de minute să te prezinți în atriu gata pregătită. Găsești săpun fără clătire în trusa de toaletă adusă de tatăl tău.

Konstance stă pe marginea patului, cu capul în mâini. Dacă ține ochii închiși, poate că va putea transforma Seiful 1 în Compartimentul 17. Chiar acolo, dedesubt, e cușeta mamei, cu pătura frumos aranjată. La doi pași e cușeta tatei. Uite masa de cusut, scăunelul, săculețul cu nasturi al mamei. Timpul e întotdeauna relativ, îi spusese la un moment dat tata: din cauza vitezei cu care se deplasează *Argos*, ceasul navei, de care se îngrijește Sybil, merge mai repede decât ceasurile de pe Pământ. Cronometrele care funcționează în fiecare celulă din corpul omului, cele care ne spun când să ne fie somn, când să facem copii, când să îmbătrânim – toate ceasurile astea, zicea tata, pot fi afectate de viteză, de software sau de circumstanțe. Și mai spunea că unele semințe adormite, ca acelea din sertarele Fermei 4, pot ține-n loc timpul secole întregi, încetinindu-și metabolismul până aproape de zero, hibernând anotimp după anotimp până când se creează combinația potrivită de umiditate și temperatură, iar lumina soarelui pătrunde în sol la lungimea de undă potrivită. Apoi, ca printr-o formulă magică, se deschid.

Gogâltoc, dinatrosc, jimjimsi.

— Bine, spune Konstance. Mă spăl şi mănânc. O să-mi văd de învăţat. Dar după asta mă laşi în Atlas.

Pune praf în imprimantă, înfulecă un castron plin cu o pastă în culorile curcubeului, se şterge pe faţă, îşi perie părul încâlcit, se aşază la o masă din Bibliotecă şi face lecţiile impuse de Sybil. *Ce e constanta cosmologică? Explică etimologia cuvântului* trivial. *Simplifică următoarea expresie folosind formule trigonometrice:*

$$½[\sin(A+B)+\sin(A-B)]$$

Apoi cheamă Atlasul de pe raftul său, simţind cum i se încolăcesc în piept durerea şi furia ca două arcuri identice, şi cutreieră Pământul. Lasă în urmă turnuri de birouri în lumina de sfârşit de iarnă; un vehicul de colectare a gunoiului, brăzdat de murdărie, stă la un semafor; la aproape doi kilometri, Konstance urcă un dâmb pe lângă o instituţie împrejmuită de un gard strălucitor, dincolo de care camerele Atlasului nu pătrund. O rupe la fugă ca şi cum ar alerga după notele unui cântec care se aude de undeva în depărtare şi pe care nu-l va prinde niciodată.

Într-o noapte, după aproape şase săptămâni singură în Seiful 1, Konstance visează că e din nou la Cantină. Mesele şi scaunele au dispărut, şi pe podea sunt vârtejuri de nisip ruginiu adunate în mormane în care se afundă până la coapse. Se împleticeşte afară, pe coridor, trecând pe lângă uşile închise de la vreo cinci compartimente, până când ajunge la intrarea în Ferma 4.

Înăuntru, în locul pereţilor a apărut un orizont de dealuri brune, pârjolite de soare. Nisipul e spulberat în toate direcţiile. Tavanul e o pâclă învolburată, roşie, şi mii de culturi etajate se înşiră pe kilometri întregi, pe jumătate îngropate în dune. Îl găseşte pe tata îngenuncheat la baza unei etajere, cu spatele la ea şi nisipul curgându-i printre degete. Când să-l atingă pe umăr, bărbatul se întoarce spre ea. Are dâre de sare pe faţă; genele-i sunt pline de pământ.

Acasă, în Scheria, spune el, aveam un şanţ de irigaţie în spatele casei. Chiar şi când seca…

Se trezeşte gâfâind. Scheria, *scary-ah*[16]: un simplu cuvânt pe care-l auzise la el când povestea despre casă. *La Scheria, pe Backline Road.* Dedusese că era numele fermei unde crescuse el, dar el susţinuse întotdeauna că viaţa de pe navă era mai bună decât viaţa acolo, aşa că până-n acel moment nu-i venise niciodată ideea s-o caute cu ajutorul Atlasului.

16. Joc de cuvinte de la „scary“ (engl.), care înseamnă „înfiorător“, „sinistru“.

Mănâncă, îşi piaptănă părul ca un nor, asistă politicoasă la toate lecţiile, spune „Te rog, Sybil. Imediat, Sybil“.

Azi te-ai purtat minunat, Konstance.

— Mulţumesc, Sybil. Acum am voie să merg la Bibliotecă?

Bineînţeles.

Direct la o cutie cu bileţele. Şi scrie: *Unde-i Scheria?*

Scheria, Σχερία*: ţara feacilor, o fabuloasă insulă a belşugului din Odysseia lui Homer.*

Derutant.

Ia un bilet nou, pe care scrie *Arată-mi toate materialele din Bibliotecă legate de tatăl meu.* Un teanc subţire de hârtii legate zboară spre ea de pe un raft din al treilea sector. Un certificat de naştere, o fişă de la liceu, recomandarea unui profesor, adresa unei cutii poştale din sud-vestul Australiei. Când ajunge la a cincea pagină, un băiat tridimensional înalt de treizeci de centimetri – ceva mai mic ca vârstă decât Konstance – apare ţopăind pe masă. *Sal'tare!* Pe cap are o cască de cârlionţi roşcaţi; e îmbrăcat într-un costum de blugi făcut în casă. *Mă cheamă Ethan, sunt din Nannup, Australia, şi-mi place botanica. Haida să-ţi arăt sera mea.*

Lângă el apare o construcţie de lemn, învelită în ceea ce par a fi sute de sticle de plastic multicolore care au fost întinse, aplatizate, apoi lipite între ele. Înăuntru, pe rafturi aeroponice, care seamănă cu cele de la Ferma 4, cresc legume.

Aici, la Cucurigu, cum spune bunica, am avut probleme cu duiumul; din ultimii treişpe ani, unul singur a fost verde. Toată recolta s-a uscat şi a murit acum trei veri, după care a fost invazie de căpuşe la vite, cum

probabil ați auzit, iar anul trecut n-a plouat nici măcar o zi. Am crescut toate plantele pe care le vedeți aici cu mai puțin de patru sute de mililitri de apă pe zi de raft, adică mai puțin decât transpiră o persoană în…

Când zâmbește, i se văd incisivii. Konstance recunoaște mersul, fața, sprâncenele.

…căutați voluntari de toate vârstele de peste tot, așa că de ce eu? Păi bunica zice că marea mea calitate e că țin mereu capul sus. Îmi plac locurile și lucrurile noi și cel mai mult îmi place să explorez misterele plantelor și ale semințelor. Ar fi supertare să iau parte la o astfel de misiune. O lume nouă! Dați-mi o șansă și n-o să vă dezamăgesc.

Konstance ia o bucată de hârtie, cheamă Atlasul și intră în el, simțind înțepătura acului lung al singurătății. Când tata se entuziasma, băiețelul care fusese ieșea din nou la iveală. Era îndrăgostit de fotosinteză. Putea vorbi o oră despre mușchi. Spunea că plantele poartă în ele o înțelepciune pe care oamenii nu vor supraviețui suficient ca s-o înțeleagă.

— Nannup, spune ea în vid. Australia.

Pământul se apropie văzând cu ochii, se răstoarnă, cu emisfera sudică pivotând iute spre ea, iar Konstance aterizează din cer pe un drum mărginit de eucalipți. Dealuri de bronz dogoresc în depărtare; de-o parte și de alta a drumului sunt garduri albe. În aer atârnă trei panouri decolorate, pe care scrie:

FĂ-ȚI DATORIA
ÎNVINGE ZIUA ZERO
TE DESCURCI CU 10 LITRI PE ZI

Șoproane de tablă ondulată împestrițate de rugină. Câteva case fără ferestre. Copaci casuarina morți și înnegriți de soare. Când se apropie de ceea ce pare a fi centrul orașului, îi iese în cale o clădire publică ciudată, cu acoperiș alb și pereți roșii, umbrită de palmieri-varză, și iarba devine foarte verde, cu trei nuanțe mai verde decât toate plantele întâlnite până atunci. Begonii vesele se revarsă din jardiniere așezate pe rafturi; totul pare proaspăt vopsit. Zece copaci stranii, splendizi, cu flori de un portocaliu-

auriu foarte aprins, umbresc o peluză în mijlocul căreia licărește o piscină circulară.

Un curent de neliniște o străbate iarăși pe Konstance, senzația că ceva nu e tocmai în regulă. Unde sunt oamenii?

— Sybil, du-mă la o fermă din apropiere care se numește Scheria.

Nu am date despre nici o proprietate agricolă sau fermă de vite din zonă cu acest nume.

— Atunci pe Backline Road, te rog.

Drumul urcă mulți kilometri pe dealuri pe lângă ferme. Nu se văd mașini, nici biciclete, nici tractoare. Trece pe lângă câmpuri total lipsite de umbră, cultivate cu ceea ce pe vremuri trebuie să fi fost năut, dar mistuite de mult de arșiță. De pe stâlpii electrici atârnă cabluri rupte. Garduri vii uscate iască; bucăți de pădure carbonizate; porți cu lacăt. Drumul e plin de praf, iar păsunile, cafenii. Apare un panou cu *De vânzare*, apoi încă unul. Apoi un al treilea.

În orele pe care le petrece căutând Backline Road, singura prezență pe care o întâlnește e un bărbat solitar care poartă un palton și un soi de mască filtrantă și care-și ferește ochii cu antebrațul de praf, lumină orbitoare sau amândouă. Se ghemuiește în fața lui.

— Hei!

Vorbește cu reproduceri, cu pixeli.

— Îl știi pe tata?

Bărbatul e aplecat în față, ca și cum ar lupta cu vântul ca să-și țină echilibrul. Dă să-l susțină, dar mâinile ei îi străpung pieptul.

După trei zile de căutări pe dealurile pârjolite de lângă Nannup, bătând în sus și-n jos Backline Road, într-o pădurice de eucalipți uscați pe lângă care trecuse deja de trei sau patru ori, Konstance o găsește în sfârșit: o plăcuță scrisă de mână, agățată de o poartă.

Σχερία

Dincolo de poartă se înșiră două rânduri de eucalipți veștezi, cu trunchiurile atât de jupuite, că s-au albit. Smocuri de buruieni se înalță pe ambele laturi ale unui unic drum de pământ care duce la un ranch galben, cu veranda și zidurile laterale îmbrăcate în caprifoi – totul mort.

Ferestrele sunt încadrate de obloane negre. Un panou solar de pe acoperiș s-a strâmbat. Într-o parte a casei, la umbra eucalipților uscați, se înalță sera din filmul tatei, construită doar pe jumătate, cu o parte din scheletul de lemn acoperit cu folii de plastic opace. Lângă ea e un morman de peturi soioase.

Lumina prăfoasă, câmpul pârjolit, panoul solar rupt, o pojghiță de praf care acoperă totul ca un strat de zăpadă bej, totul tăcut și încremenit ca un mormânt.

Am avut probleme cu duiumul.

Din ultimii treișpe ani, unul singur a fost verde.

Tatăl ei se înscrisese pentru misiune când avea doisprezece ani și timp de un an trecuse prin etapele procesului de selecție. La treisprezece ani – vârsta lui Konstance din prezent – trebuie să fi primit convocarea. Trebuie să fi înțeles că nu va apuca sosirea pe Beta Oph2, nu? Că avea să-și petreacă tot restul vieții într-o mașină? Și totuși plecase.

Flutură din mâini ca să mărească reprezentarea digitală care se umflă și se arcuiește în fața ei, iar casa degenerează într-o învălmășeală de pixeli grosolani. Forțând limitele rezoluției Atlasului, observă că în partea dreaptă a casei, datorită unghiului și luminii soarelui, prin geamul dublu se vede o mică porțiune din interiorul unei camere.

Deslușește o bucată dintr-o draperie albită de soare, cu un imprimeu cu avioane. Din tavan atârnă două planete făcute în casă, una înconjurată de inele. Tăblia spartă a unui pat de o persoană, o noptieră, o veioză. O cameră de băiat.

Ar fi supertare să iau parte la o astfel de misiune.

O lume nouă!

Să fi fost în camera lui când aparatul de filmat trecuse în trombă? Oare fantoma băiatului care fusese pe vremuri tatăl ei se afla acolo, ascunsă vederii?

La fereastră, lângă noptieră, o carte albastră, cu cotorul tocit, stă cu fața în sus. Pe copertă sunt păsări care se rotesc în jurul turnurilor înghesuite ale unui oraș. Orașul pare să se înalțe pe un pat de nori.

Konstance se îndoaie de mijloc, se întinde cât mai aproape de imagine, mijește ochii la pixelii care deformează. În partea de jos a copertei, sub oraș, scrie Antoniu Diogene. Iar sus scrie *Cetatea Cucului-din-Nori.*

TREISPREZECE

DIN PÂNTECUL BALENEI AFARĂ,
ÎN FURTUNĂ

Cetatea Cucului-din-Nori de Antoniu Diogene, Fila N

…eram pasăre, aveam aripi, zburam! Un vas de război se înfipsese cu totul în colții leviatanului, iar marinarii strigară la mine cum treceam în zbor pe lângă ei, și iată-mă afară! Vreme de o zi și-o noapte am fluturat din aripi deasupra nemărginirii oceanului, cu un cer mereu albastru deasupra mea, la fel ca valurile de sub mine, și n-am văzut nici continente și nici corăbii, n-aveam unde poposi ca să-mi odihnesc aripile. A doua zi, obosit cum eram, m-am pomenit deodată că marea se întunecă la chip și vântul prinde a cânta un cântec înfricoșător, fantomatic. Flăcări argintii zburau încolo și încoace, trăsnetele despicau cerul, iar penele mele se împestrițau cu alb.

Nu îndurasem destul? Din mare se ridică ditamai tromba de apă, învolburându-se și vuind, ducând cu ea insule, vaci, bărci și case, iar când întâlni bietele mele aripi de cioară, îmi frânse zborul, trimițându-mă de-a dura în înalturi, până când strălucirea albă a lunii îmi fripse ciocul cum mă rostogoleam pe lângă ea, atât de aproape, încât vedeam dihăniile lunii alergând pe câmpiile lor spectrale și bând lapte din uriașe lacuri lunare albe, la fel de înfricoșate, văzând cum cat în jos la ele, pe cât eram eu, văzându-le cum cată în sus la mine, și iar am visat la serile de vară din Arcadia, unde trifoiul creștea bogat pe dealuri, văzduhul răsuna de clopotele vesele ale mioarelor mele, iar păstorii ședeau și trăgeau din pipe, și mi-am dorit să nu fi pornit din capul locului în această…

CONSTANTINOPOL

MAI 1453

Ana

E a cincea săptămână de asediu, poate a şasea, zilele topindu-se una într-alta. Ana stă cu capul Mariei în poală şi spatele rezemat de perete, cu o lumânare nouă înfiptă în podea printre cioturi mistuite. Afară, în stradă, ceva bufneşte, un cal nechează, un bărbat afurisește, şi larma se stinge cu greu.

— Ana?

— Aici sunt.

Între timp, lumea Mariei s-a întunecat de tot. Limba n-o ajută când încearcă să vorbească şi, o dată la câteva ore, muşchii de pe spate şi gât îi zvâcnesc. Cele opt brodărese care dorm în continuare în casa lui Kalafates alternează rugăciunile cu momentele de transă în care se holbează în gol, cu nervii la pământ. Ana o ajută pe bucătăreasa Chryse în grădina pipernicită de la ger sau scormonește prin pieţele încă deschise după făină, fructe sau fasole. Restul timpului şi-l petrece cu Maria.

A ajuns să descifreze mai rapid scrisul ordonat, înclinat spre stânga din vechiul manuscris şi poate desprinde lesne rândurile de pe pagină. Ori de câte ori dă peste un cuvânt necunoscut sau peste goluri în text, şterse de mucegai, inventează ea ceva în loc.

În sfârşit, Eton a reuşit să se transforme în pasăre: nu bufniţa splendidă la care visase, ci o cioară plouată. Flutură din aripi peste o mare nesfârşită, căutând hotarul pământului, până când o trombă de apă îl ia pe sus. Maria pare liniştită câtă vreme Ana citeşte, cu o expresie de tihnă pe faţă, ca şi cum nu s-ar afla într-o cămăruţă rece şi umedă dintr-un oraş sub asediu,

ascultând un basm stupid, ci într-o grădină din lumea de apoi, ascultând imnurile îngerilor, şi Ana îşi aminteşte cei spusese Licinius: că povestea are darul de a lungi timpul.

Pe vremea când barzii pribegeau din oraş în oraş, povestea el, ducând în mintea lor cântecele străvechi pe care le cântau oricui stătea s-asculte, amânau cât puteau de mult deznodământul basmelor, improvizând un ultim vers, un ultim obstacol în calea eroilor, pentru că, spunea Licinius, dacă rapsozii izbuteau să reţină atenţia publicului încă un ceas, puteau căpăta o cupă de vin în plus, o bucată de pâine în plus, o noapte în plus la adăpost de ploaie. Ana şi-l imaginează pe Antoniu Diogene, oricine ar fi fost el, ascuţindu-şi pana, înmuind-o în cerneală, apropiind-o de pergament, aşternând o nouă baricadă în drumul lui Eton, trăgând de timp în alt scop: acela de a-şi reţine nepoata încă o vreme printre cei vii.

— Îndură atâtea, murmură Maria. Dar merge mai departe.

Poate că o nimerise Kalafates: poate că în cărţile vechi chiar găseşti magie neagră. Poate că atâta vreme cât va avea rânduri pe care să i le citească surorii ei, câtă vreme Eton îşi va continua călătoria smintită, zburând prin nori spre visul său, porţile oraşului vor rezista; poate că moartea va rămâne în faţa uşii lor încă o zi.

Într-o dimineaţă senină şi înmiresmată de mai, când frigul nepotrivit anotimpului pare în sfârşit să se fi ostoit, Hodegetria, cea mai venerată icoană din oraş – o pictură cu Fecioara şi pruncul Isus pe-o parte, şi crucificarea pe cealaltă parte, despre care se povesteşte că ar fi fost zugrăvită de apostolul Luca pe o placă de ardezie de peste o sută de kilograme şi adusă în oraş din Ţara Sfântă de o împărătească cu o mie de ani înainte ca Ana să se nască – e scoasă din biserica înălţată pentru a-i fi lăcaş.

E singura salvare a oraşului: un obiect cu o putere imensă, icoana icoanelor, care pare-se că ar fi apărat oraşul asediat în repetate rânduri. Chryse o ia pe Maria în spinare şi brodăresele ies în piaţă ca să ia parte la procesiune, iar când icoana e scoasă pe uşa bisericii în soare, străluceşte atât de orbitor, încât Ana vede forme aurii jucându-i în faţa ochilor.

Şase călugări ridică icoana şi o pun pe umerii unei matahale de călugăr într-o rasă de catifea purpurie, cu o cingătoare groasă, brodată, petrecută peste piept. Clătinându-se sub povară, purtătorul icoanei străbate desculţ

oraşul de la o biserică la alta, ducându-se încotro îl poartă Hodegetria. Doi diaconi îl urmează pas cu pas, ţinând un acoperământ auriu deasupra icoanei, urmaţi de prelaţi cu alaiul lor, novici, călugăriţe, cetăţeni, sclavi şi soldaţi, mulţi cu lumânări şi intonând un imn straniu şi frumos. Copiii aleargă pe lângă ei cu ghirlande de trandafiri sau bucăţele de bumbac pe care speră să le atingă de efigia Fecioarei.

Ana şi Chryse, care o poartă în spate pe Maria, merg în urma procesiunii în timp ce Hodegetria şerpuieşte spre cea de-a Treia Colină. Oraşul străluceşte toată dimineaţa. Flori de câmp acoperă ruinele ca un covor, un vânticel împrăştie mici petale albe peste caldarâm, în castani unduiesc lumânările ivorii ale florilor. Dar în timp ce alaiul urcă spre uriaşa fântână în ruine a nymphaionului, ziua se întunecă. Aerul se răceşte, nori negri par să se ivească de nicăieri, porumbeii se opresc din gângurit, câinii se pun pe lătrat, şi Ana ridică ochii.

Nici măcar o singură pasăre nu trece pe cer. Tunetul se abate peste case. O rafală stinge jumătate din lumânările procesiunii, iar incantaţiile şovăie. În încremenirea care urmează, Ana aude un toboşar bătând toba în tabăra sarazinilor.

— Surioară? întreabă Maria, cu obrazul lipit de şira spinării lui Chryse. Ce se întâmplă?

— E furtună.

Furcile fulgerelor biciuie cupolele Sfintei Sofia. Copacii se îndoaie, obloanele se trântesc, o perdea de grindină se abate asupra acoperişurilor, iar procesiunea se împrăştie. În fruntea ei, vântul smulge de pe suport acoperământul care apără icoana şi-l poartă printre case.

Chryse fuge la adăpost, dar Ana mai zăboveşte un moment, privind la călugărul din fruntea alaiului cum se căzneşte să urce totuşi dealul cu Hodegetria. Vântul îl împinge îndărăt, spulberându-i dărâmături peste picioare. Şi totuşi îşi continuă urcuşul. Aproape c-a ajuns în vârful dealului. Apoi însă se clatină, alunecă, şi icoana veche de o mie trei sute de ani cade pe partea cu Isus răstignit în strada şiroind de ploaie.

Agata stă la masă şi se leagănă, cu capul în mâini, văduva Teodora bolboroseşte deasupra vetrei reci, Chryse blesteamă în grădina ei de zarzavat distrusă. Sfânta Hodegetria a dat greş, Maica Domnului i-a părăsit,

fiara apocalipsei se ridică din mare, Anticristul zgreapţănă la uşă. Timpul e un cerc, aşa spunea Licinius, şi până la urmă, toate cercurile se închid.

La căderea întunericului, Ana se furişează pe salteaua ei din păr de cal şi stă acolo cu capul Mariei în poală, cu vechiul manuscris deschis în faţă. Furtuna îl azvârle pe Eton-cioara dincolo de lună, rostogolindu-l prin bezna dintre stele. Nu mai e mult din poveste.

Omeir

În aceeaşi după-amiază, caravana trasă de boi se îndreaptă huruind spre Cornul de Aur ca să mai aducă un transport de ghiulele, iar când mai sunt cam o sută de metri până la debarcader, în aerul curat după furtuna dimineţii, cu estuarul albastru-verzui scânteind în soare, Clar-de-Lună – şi nu Copac – se opreşte în loc, cu picioarele frângându-i-se sub corp, se culcă la pământ şi moare.

E târât înainte cât e de lung, iar caravana se opreşte.

Copac aşteaptă în ham, cu cele trei picioare zdravene depărtate şi jugul sprijinit de greutatea fratelui său. Din nările lui Clar-de-Lună se scurge o spumă roşie; o mică petală albă, adusă de vânt, i se lipeşte de ochiul deschis. Omeir trage de ham, încercând să-i dea din dramul lui de putere mult mai puternicului juncan, dar inima animalului nu mai bate.

Ceilalţi căruţaşi, obişnuiţi să vadă animale prăbuşindu-se în jug, stau pe vine sau aşezaţi pe marginea drumului. Şeful lor strigă spre chei, şi patru hamali o pornesc dinspre docuri.

Copac se apleacă, pentru ca Omeir să-i scoată jugul mai uşor. Hamalii şi patru căruţaşi îl târăsc pe Clar-de-Lună la marginea drumului, câte doi de fiecare picior, iar cel mai bătrân dintre ei îi mulţumeşte lui Dumnezeu, scoate cuţitul şi taie gâtul animalului.

Cu funia şi căpăstrul într-o mână, Omeir îl duce pe Copac pe un drum de vite până în păpurişul de la marginea Bosforului. Prin soarele orbitor îi revin amintiri cu Clar-de-Lună pe când era un viţeluş. Îi plăcea să-şi scarpine coastele de un anume pin de lângă ocol. Îi plăcea să se bălăcească în pârâu până la burtă şi-şi striga încântat fratele. Nu era priceput la de-a v-aţi ascunselea. Îi era frică de albine.

Pielea de pe spinarea lui Copac tremură şi un nor de muşte îşi ia zborul, apoi se aşază la loc. De acolo, oraşul, cu brâul său de ziduri, pare mic, o piatră spălăcită sub cer.

La câteva sute de paşi, doi hamali fac focul, iar ceilalţi doi îl dezmembrează pe Clar-de-Lună, tăindu-i capul, limba, scoţând inima, ficatul şi rinichii pe rând. Învelesc în grăsime mușchii pulpei şi-i înfig în ţepuşe, pe care le ţin în foc, iar barcagiii, docherii şi căruţaşii vin în grupuri pe drum şi se aşază pe vine, aşteptând să se frigă carnea. La picioarele lui Omeir, sute de mici fluturi albaştri sorb minerale dintr-o baltă de mâl lăsată în urmă de mare.

Clar-de-Lună: coada lui ca o frânghie, copitele despicate, aspre. Dumnezeu îl plăsmuieşte în pântecul Frumoasei, alături de frate-su, apucă trei ierni, moare la sute de kilometri de casă, şi pentru ce? Copac se întinde printre trestii, împuţind aerul din jur, iar Omeir se întreabă ce înţelege animalul şi ce se va întâmpla cu frumoasele coarne ale lui Clar-de-Lună, şi cu fiecare răsuflare inima i se frânge încă puţin.

În acea seară, tunurile par să tragă fără încetare, sfărâmând turnuri şi ziduri, iar oamenii primesc ordinul să aprindă cât mai multe torţe, lumânări şi focuri pentru gătit. Omeir ajută doi căruţaşi să taie măslini şi să-i târască până la un foc gigantic. Ulemalele[17] sultanului se plimbă printre focuri, împărţind încurajări.

17. Membri ai clerului musulman cu atribuţii de conducere.

„Creştinii sunt vicleni şi trufaşi“, spun ei. „Se închină la oase şi-şi dau viaţa pentru nişte mumii. Nu pot dormi decât în puf şi nu pot răbda nici un ceas fără vin. Cred că oraşul le aparţine, dar deja e în stăpânirea noastră.“

Noaptea devine ca ziua. Carnea lui Clar-de-Lună trece prin măruntaiele a cincizeci de bărbaţi. Bunicul ar fi ştiut ce să facă, se gândeşte Omeir. Ar fi observat că începe să şchiopăteze, sar fi îngrijit mai bine de copitele lui Clar-de-Lună, ar fi găsit un leac din ierburi, alifie şi ceară de albine. Bunicul, care simţea vânatul acolo unde Omeir nu vedea nimic, care-i putea mâna pe Frunză şi Ac doar plescăind din limbă.

Închide ochii ca să nu intre fumul şi-şi aduce aminte povestea spusă de un căruţaş pe câmpurile de lângă Edirne despre un om ajuns în iad.

Diavolii, povestea căruţaşul, îl tăiau pe omul acela în fiecare dimineaţă de multe mii de ori, dar tăieturile erau mărunte, atât cât să nu-l omoare. Toată ziua, rănile se uscau şi prindeau crustă, iar a doua zi de dimineaţă, taman când începeau să se vindece, îi erau redeschise.

După rugăciunea de dimineaţă se duce la Copac, pe păşunea unde-l priponise, dar juncanul nu se poate ridica. Zace într-o rână, cu un corn îndreptat spre cer. Lumea l-a înghiţit pe fratele său, şi Copac e gata să se ducă după el. Omeir îngenunchează, mângâie animalul pe coaste şi se uită cum tremură cerul oglindit în ochiul lui.

Oare bunicul s-o uita în dimineaţa asta la acelaşi nor, poate şi Nida, şi mama lor, şi el, şi Copac, oare s-or uita toţi cinci în sus la aceeaşi formă albă, plutitoare, trecând pe deasupra lor?

Ana

Clopotele bisericii nu mai ţin socoteala orelor. Ana rătăceşte prin spălător, cu foamea descolăcindu-i-se în stomac ca un şarpe, apoi iese în prag şi priveşte cerul de deasupra curţii. Himerius spunea că atâta vreme cât luna creşte, lumea nu se poate sfârşi. Dar iat-o scăpătând.

— Mai întâi, urgia războaielor se abate asupra neamurilor pământului, şopteşte văduva Teodora deasupra vetrei. Apoi se arată falşii profeţi. În curând, planetele vor cădea de pe cer, urmate de soare, şi toată lumea se va face scrum.

Picioarele Mariei şi-au pierdut culoarea şi trebuie dusă pe braţe la toaletă. Au ajuns la ultimele părţi ale manuscrisului, şi unele pagini sunt atât de deteriorate, încât Ana nu reuşeşte să descifreze decât un rând din trei. Dar continuă călătoria lui Eton, de dragul surorii ei. Cioara zboară în pustiu, gonind prin Zodiac.

> De la acele înălţimi icariene, cu penele pudrate cu praf stelar, am văzut pământul hăt, dedesubt, aşa cum este cu adevărat, o grămăjoară de ţărână într-o imensă nemărginire, împărăţiile sale, biete pânze de păianjen, armatele sale, biete firimituri. Răvăşit de furtună şi pârlit, sleit şi jumulit de vânt, rămas fără jumătate din pene, pluteam printre constelaţii la

capătul speranței când am întrezărit o lucire îndepărtată, filigranul aurit al turnurilor, vălătucii norilor…

Textul se întrerupe, rândurile fiind dizolvate de o pată de apă, dar Ana îl invocă pentru sora ei: un oraș făcut din turnuri de argint și bronz, cu ferestre strălucitoare, cu flamuri fluturând pe acoperișuri și păsări de toate mărimile și culorile dându-i roată. Sleită, cioara coboară în spirală dintre stele.

În depărtare se aud tunuri bubuind. Flacăra lumânării se încovoaie.

— El nu-și pierde speranța niciodată, șoptește Maria. Oricât ar fi de obosit.

Ana suflă în lumânare și închide manuscrisul. Se gândește la Ulise, eșuat pe insula feacilor.

— Simte miros de iasomie printre stele, spune ea, de violete, dafin și trandafiri, struguri și pere, mere peste mere, smochine peste smochine.

— Simt și eu mirosul, Ana.

Lângă icoana Sfintei Coralia e cutiuța pentru tutun pe care o luase din atelierul părăsit de italieni, pe al cărei capac crăpat e pictat un palat miniatural, cu turnuri. În Urbino sunt oameni care meșteresc niște lentile prin care vezi la cincizeci de kilometri, spuseseră copiștii. Oameni care pot desena un leu atât de precis, de zici că sare din pagină și te mănâncă.

Stăpânul nostru visează să construiască o bibliotecă mai măreață decât a papei, una care să cuprindă toate textele scrise vreodată. Și care să dăinuie cât lumea.

Maria moare pe douăzeci și șapte mai, cu femeile din casă rugându-se în jurul ei. Ana își pune palma pe fruntea soră-sii și simte cum căldura o părăsește.

— Data viitoare când ai s-o vezi, spune văduva Teodora, va fi înveșmântată în lumină.

Chryse ridică trupul Mariei cu ușurință, ca pe o rufă care sa întărit la soare, și o duce prin curte până la porțile Sfintei Teofana.

Ana strânge gluga de mătase – cinci păsări isprăvite, printre care se împletesc cârcei îmbelșugați de viță. Poate că în alt univers, o adunare mare și luminată jelește: mama și tatăl lor, mătuși și veri, o bisericuță ticsită de trandafiri de primăvară, o mie de tuburi de orgă răsunând de cântec, iar

sufletul Mariei plutește printre heruvimi, lujeri de viță-de-vie și păuni – ca într-unul dintre modelele pe care le brodase.

În *katholikon*-ul[18] de la Sfânta Teofana, călugărițele țin un priveghi neîntrerupt, înălțând rugăciuni către tronul ceresc. Una dintre ele îi arată lui Chryse unde să lase trupul neînsuflețit și o acoperă pe Maria cu un giulgiu, iar Ana se așază lângă ea pe pietre până când e chemat preotul.

18. Termen grecesc care înseamnă „sobor“ și care desemnează biserica principală a mânăstirii.

Omeir

După moartea boilor, timpul se dezintegrează. E trimis la curățat de latrine împreună cu recruții creștini și sclavii indieni, să ardă fecalele armatei. Aruncă scârna în gropi, apoi toarnă gudron fierbinte pe deasupra și, împreună cu câțiva dintre băieții mai mari, amestecă murdăria scârboasă, fumegândă, cu niște prăjini care se tot mistuie la vârfuri, scurtându-se tot mai mult. Mirosul îi pătrunde în haine, în păr, în piele, și în scurt timp cei din jur nu mai strâmbă din nas doar văzându-i chipul.

Pe cer se rotesc păsări de pradă; îi năpădesc muște mari, nemiloase; când mai se preschimbă în iunie, nu mai există umbră. În cele din urmă, uriașul tun pe care se căzniseră atât să-l transporte se strică, apărătorii orașului renunță să mai peticească palisadele greu încercate și toată lumea simte că e un moment hotărâtor pentru soarta conflictului. Ori va capitula orașul înfometat, ori se vor retrage otomanii înainte ca bolile și disperarea să facă prăpăd în tabăra lor.

Băieții din compania lui Omeir spun că sultanul, Dumnezeu să-l ocrotească pe el și împărăția lui, crede că sosise momentul decisiv. Zidurile sunt slăbite în mai multe locuri, apărătorii sunt istoviți; un ultim atac va înclina balanța. Ei spun că cei mai buni luptători vor rămâne în spate, în timp ce oștenii mai puțin echipați și antrenați vor fi trimiși înainte peste șanț, ca să înmoaie apărarea orașului. „O să fim prinși între vijelia de pietre și smoală clocotindă de pe ziduri“, șoptește un băiat, „și cuțitele și biciurile ceaușilor sultanului“. Dar alt băiat spune că Dumnezeu o să-i ajute s-o scoată la capăt, iar dacă vor muri, vor avea parte de răsplată fără număr în viața de apoi.

Omeir închide ochii. Ce minunat părea totul când curioşii se opreau şi se mirau de statura lui Copac şi Clar-de-Lună; când oamenii veneau cu miile, în speranța să atingă maşinăria lucitoare măcar cu un deget. Îngăduie unui *lucru mic să distrugă un lucru mult mai mare.* Dar ce anume distruseseră?

Maher se aşază lângă el, scoate cuțitul din teacă şi îi curăță tăişul de rugină cu o unghie.

— Am auzit că o să ne trimită mâine seară. La apus.

Şi lui Maher i-au murit amândoi boii de mult şi are ochii duşi în fundul capului.

— O să fie minunat, spune el, deşi nu pare convins. O să le băgăm groaza-n suflet.

În jurul lor stau fii de țărani cu scuturi, bâte, sulițe, topoare, securi – chiar şi pietre. Omeir e atât de obosit. Ar fi o uşurare să moară. Se gândeşte la creştinii care stau cocoțați pe ziduri, la oamenii care se roagă în casele şi bisericile oraşului, şi se minunează în faţa misterului unui Dumnezeu unic, care să se îngrijească de gândurile şi spaimele atâtor suflete.

Ana

Noaptea, se alătură grupurilor de fete şi femei pe terasa dintre zidurile interioare şi cele exterioare şi cară pietre până la parapet, ca să fie aruncate în capetele sarazinilor când vor veni. Toată lumea e lihnită şi nedormită; nimeni nu mai cântă imnuri, nu mai şopteşte vorbe de încurajare. Chiar înainte de miezul nopții, călugării ridică pe zidurile exterioare o orgă hidraulică care scoate un scheunat sinistru, strident, ca gemetele unei uriaşe fiare agonizând în noapte.

Cum de ajung oamenii să creadă că ceilalţi trebuie să moară ca să trăiască ei? Se gândeşte la Maria, care a avut atât de puțin şi a plecat cu atâta discreție, la Licinius care-i povestea cum adăstaseră grecii în faţa zidurilor Troiei timp de zece ani, despre femeile troiene captive înăuntru, țesând îngrijorate, întrebându-se dacă se vor mai plimba vreodată pe câmpuri, dacă vor mai înota vreodată în mare sau dacă porțile vor cădea şi-şi vor vedea pruncii aruncați peste metereze, să moară.

Muncește până în zori, iar când se întoarce, Chryse îi spune să aştepte în

curte, după care revine din spălător cu un scaun de lemn într-o mână şi cu foarfeca văduvei Teodora, cea cu mâner de os, în cealaltă mână. Ana se aşază, Chryse îi trage părul pe spate, deschide foarfeca şi preţ de-o clipă Ana se teme că bătrâna bucătăreasă îi va tăia gâtul.

— În noaptea asta sau mâine, zidurile vor cădea, spune Chryse.

Ana aude hârşâitul tăişului, simte părul căzându-i la picioare.

— Eşti sigură?

— Mi s-a arătat în vis, copilă. Şi când se va întâmpla, soldaţii vor lua tot ce le pică-n mână. Mâncare, argint, mătase. Dar lucrul cel mai de preţ sunt fetele.

Ana are o viziune cu tânărul sultan undeva printre corturile oamenilor săi, şezând pe un covor cu o machetă a oraşului în poală, cercetând-o cu un deget, căutând o cale de acces în fiecare turn, în fiecare crenel, în fiecare porţiune de zid greu încercată.

— O să te dezbrace la pielea goală şi ori te vor ţine pentru ei, ori te vor duce la piaţă, să te vândă. Că-s ai noştri sau ai lor, în război e mereu la fel. Ştii de unde ştiu?

Lama scapără atât de aproape de ochii ei, încât Ana se teme să clatine din cap.

— Pentru că eu am păţit-o.

Proaspăt tunsă, Ana mănâncă şase caise verzi, o apucă durerea de burtă, se întinde şi o fură somnul. Are un coşmar în care merge printr-un atriu mare, cu un tavan cu boltă atât de înalt, că pare să cuprindă cerul. De-o parte şi de alta se înalţă rafturi pe care sunt stivuite sute şi sute de cărţi, ca într-o bibliotecă a zeilor, dar de fiecare dată când deschide o carte, descoperă că e plină de cuvinte în limbi pe care nu le cunoaşte, numai cuvinte de nepătruns în toate cărţile de pe toate rafturile. Merge, merge întruna, şi peste tot e la fel, biblioteca indescifrabilă şi infinită, zgomotul paşilor răsunând firav în toată imensitatea aceea.

Se lasă înserarea peste cea de-a cincizeci şi cincea zi de asediu. În palatul imperial din Vlaherne, pitit după Cornul de Aur, împăratul îşi adună căpitanii în jur pentru o rugăciune. Pe toată lungimea zidurilor exterioare, străjerii numără săgeţi şi aţâţă focuri sub cazane enorme cu smoală. De partea cealaltă a şanţului, în cortul sultanului, un servitor aprinde şapte

lumânări, câte una pentru fiecare cer, apoi se retrage şi tânărul suveran îngenunchează la rugăciune.

Pe cea de-a Patra Colină din oraş, deasupra atelierului de broderie al lui Kalafates, cândva renumit, un stol de pescăruşi se roteşte sus, deasupra acoperişului, în ultimele luciri ale soarelui. Ana se ridică de pe patul ei de scânduri, descoperind cu uluire că dormise până la scăpătat.

Brodăresele rămase, toate trecute de cincizeci de ani, sunt în spălător şi se ţin departe de cămin, lăsând-o pe Chryse să arunce în foc o masă de cusut făcută bucăţi.

Văduva Teodora intră în odaie cu un braţ de ceva care Anei i se pare a fi mătrăgună. Curăţă frunzele, aruncă într-un lighean fructele negre lucioase şi pune rădăcinile într-un mojar. În timp ce zdrobeşte rădăcinile, văduva Teodora le spune că trupurile lor nu sunt decât ţărână, că sufletele lor tânjesc de-o viaţă la un loc mai îndepărtat. Acum, că se apropie clipa, mai spune ea, sufletele lor vibrează de bucurie, aşteptând să se desprindă de învelişul trupului pentru a urca la Domnul.

Noaptea înghite ultima rază de lumină albastră a zilei. La lumina focului, chipurile femeilor capătă o expresie de suferinţă străveche aproape sublimă: ca şi cum ar fi bănuit de la bun început că lucrurile aveau să se sfârşească în acest fel şi s-ar fi împăcat cu gândul. Chryse o cheamă pe Ana în cămară şi aprinde o lumânare. Îi dă câteva bucăţi de sturion sărat şi o pâine neagră învelită în pânză.

— Dacă s-a născut vreodată copila care să-i întreacă în isteţime, în dârzenie sau în fugă pe duşmani, tu eşti aceea, spune Chryse. Viaţa nu se opreşte aici. Pleacă în noaptea asta, şi te voi pomeni în rugăciunile mele.

Din spălător aude glasul văduvei Teodora:

— Lăsăm trupurile în urmă în această lume, ca să ne luăm zborul în cea de apoi.

Omeir

La căderea nopţii, peste tot în jurul lui, băieţi încă străini de propriile corpuri se roagă, se frământă, ascut cuţite, dorm. Băieţi mânaţi de furie, curiozitate, mituri, credinţă, lăcomie sau aduşi cu de-a sila, unii visând la

glorie în această viaţă sau în cele ce va să vie, alţii pur şi simplu dornici să facă prăpăd, să se răzbune pe cei pe care-i cred vinovaţi de suferinţa lor. Şi bărbaţii visează: să se arate vrednici de cinstire în ochii lui Dumnezeu, să merite dragostea camarazilor de arme, să se întoarcă acasă la un câmp drag. O baie, o iubită, o gură de apă curată, răcoroasă.

Cum stă în faţa corturilor tunarilor, Omeir abia zăreşte luna cernându-şi lumina peste cascada de cupole de la Hagia Sofia: niciodată nu-i va fi dat s-o vadă mai de-aproape. În turnuri ard focuri de veghe; un fuior alb se înalţă la marginea răsăriteană a oraşului. În spatele lui, luceafărul de seară străluceşte tot mai tare. Îşi aminteşte de bunicul vorbind domol despre meritele animalelor, despre vreme, despre calităţile ierbii, cu o răbdare de copac. A trecut abia jumătate de an, poate ceva mai mult, şi totuşi acele seri par infinit de departe de aceasta.

Cum stă aşa, maică-sa se strecoară printre corturi, îi pune o mână pe obraz şi o lasă acolo. *Ce-mi pasă mie de oraşe, prinţi şi cronici?* şopteşte ea.

E doar un băiat, le spusese bunicul pelerinului şi slugii lui.

Aşa zici acum, dar îşi va da arama pe faţă cu vremea.

Poate că sluga avusese dreptate; poate că Omeir chiar poartă un demon în el. Sau un strigoi sau un vrăjitor. Ceva înspăimântător. Îl simte cum freamătă şi se trezeşte. Se întinde, se freacă la ochi, cască.

Scoală! îi spune. *Du-te acasă!*

Îşi înfăşoară pe umăr frânghia şi căpăstrul lui Clar-de-Lună şi se ridică. Sare peste Maher, care doarme direct pe pământ. Păşeşte cu băgare de seamă printre şirurile de tineri speriaţi.

Întoarce-te la noi, şopteşte maică-sa, cu un nor de albine roind în jurul capului ei.

Ocoleşte o companie de toboşari purtând cu ei romburi din piele de bou[19], care înaintează printre trupe spre linia întâi. Trece pe lângă tabăra fierarilor, cu nicovalele şi şorţurile lor. Pe lângă meşterii de săgeţi şi arcuri. Omeir se simte de parcă ar fi înhămat şi înjugat la o căruţă plină cu ghiulele de piatră şi cu fiecare pas care-l duce departe de oraş, ghiulele s-ar rostogoli în urma lui.

19. Vechi instrument muzical datând din Paleolitic, făcut dintr-o placă de lemn şi o coardă.

În beznă se înfiripă forme de cai, căruțe și mașinării de asalt stricate. Nu te uita la nimeni. Te pricepi să-ți ascunzi chipul.

Se împiedică de funia cu care e legat un cort, se ridică iar în picioare și ocolește lumina focului. Acuș apare unul și mă întreabă ce caut aici, care mi-e unitatea, de ce merg în direcția greșită, își spune el. Acuș mă oprește una dintre gărzile sultanului, ăia cu săbii lungi și curbate, și mă face dezertor. Dar oamenii dorm, se roagă, bolborosesc sau clocesc gânduri despre atacul care se pregătește, și nimeni nu pare să-l observe. Poate-și închipuie că se duce la țarcuri, să vadă de un animal. Poate că-s deja mort, își spune el.

O ține tot înainte, cu drumul spre Edirne în dreapta. La marginea taberei, iarba de primăvară a crescut până la piept, grozamele se înalță galbene, și-i vine ușor să se ascundă sub ciorchinii lor în timp ce înaintează. În spatele lui, toboșarii ajung în prima linie, rotesc bețele cu măciulii duble deasupra capetelor, închipuind opturi, și încep să bubuie în tobe cu asemenea iuțeală, încât parcă n-ar mai fi tobe, ci un tunet prelung.

Întreaga tabără a otomanilor răsună de zăngănitul armelor izbind scuturi. Omeir așteaptă de la Dumnezeu o rază de lumină care să despice norii și să-l dea în vileag așa cum este: trădător, laș, apostat. Băiatul cu chip de strigoi și inimă de drac. Băiatul care și-a ucis propriul tată. Și care, în noaptea în care ar fi trebuit să fie lăsat pe munte pradă morții, și-a vrăjit propriul bunic ca să-l aducă înapoi. Toate bănuielile sătenilor în privința lui adeverindu-se.

Trece neobservat pe întuneric. Hărmălaia de tobe, talgere și voci crește în spatele lui. Din clipă-n clipă, primul val va fi trimis peste șanțul cu apă.

Ana

Zgomotul tobelor pătrunde chiar și de la o milă depărtare până-n casa lui Kalafates: o armă în sine, arătătorul sultanului explorând străzile, căutând, căutând întruna. Ana privește îndărăt spre spălător, unde văduva Teodora ține în mână mojarul cu mătrăguna zdrobită. În întuneric, îl vede pe Kalafates târându pe Maria de păr pe coridor la picioarele ei, vede pergamentele pătate ale lui Licinius mistuite de flăcări. *Un stareț țâfnos*, spusese copistul cel înalt, *un călugăr neîndemânatic, un invadator barbar, o lumânare răsturnată, un vierme înfometat – și de toate secolele alea se*

alege praful. Poţi să te agăţi de lumea asta o mie de ani, şi într-o clipită eşti văduvit de ea.

Înveleşte vechiul manuscris din piele de capră şi cutia pentru tutun în gluga de mătase a Mariei şi le îndeasă pe fundul sacului lui Himerius. Deasupra pune pâinea şi peştele sărat şi leagă strâns sacul la gură. Asta-i toată averea ei.

Afară, în stradă, bubuitul tobelor e întrepătruns de strigăte îndepărtate: a început atacul. Fata iuţeşte pasul spre port. În multe case nu se vede nici un semn de viaţă, iar în altele ard mai multe lămpi, ca şi cum locatarii ar fi hotărât să folosească absolut tot ce au, ca să nu le lase nimic invadatorilor. Îi sar în ochi detalii clare şi vii: brazdele săpate cu secole în urmă de roţile carelor în caldarâmul din faţa pieţei Philadelphion. Vopsea verde scorojită pe uşa unui atelier de dulgherie. Briza desprinzând petalele unui cireş în floare şi risipindu-le la lumina lunii. Toate sunt imagini pe care poate că le vede pentru ultima oară.

O săgeată răzleaţă spoită cu gudron ricoşează dintr-un acoperiş şi zăngăne fumegând pe pietre. Un copil nu mai mare de şase ani apare pe o uşă, culege săgeata şi o ţine în mână de parcă ar avea de gând s-o mănânce.

Tunurile sultanului trag, trei, cinci, şapte salve, şi în depărtare se stârneşte larmă. Oare venise momentul? Or sparge porţile? Turnul lui Belizarie, la poalele căruia se întâlnea cu Himerius, e cufundat în întuneric, la mica poartă pescărească nu stă nimeni, toate străjile fiind trimise să întărească punctele slabe ale fortificaţiilor.

Ţine strâns sacul. Spre vest, îşi spune în sinea ei, mai mult de-atât nu ştie, spre soare-apune, spre vest peste Propontis, iar cu ochii minţii vede binecuvântata insulă Scheria, uleiul limpede şi pâinea moale din Urbino, cetatea din nori a lui Eton, fiecare paradis topindu-se în celălalt. *Ba există*, îi spune Eton-peştele vrăjitorului din balenă. *Altminteri la ce bun totul?*

Găseşte luntrea lui Himerius la locul ei obişnuit, pe plaja acoperită de pietriş unde apa n-o ajunge, ultima epavă cu care să porneşti pe mare. O clipă de groază: dacă vâslele nu sunt acolo? Dar iată-le sub barcă, acolo unde le lăsa el mereu.

Pietrele zgârie carena în drum spre apă, făcând periculos de mult zgomot. La mal plutesc forme de mărimea unor leşuri: nu te uita. Ana împinge barca

în apă, urcă în ea, se așază în genunchi pe banc, cu sacul în fața ei, și trage de vâsla de la tribord, apoi de cea de la babord, lăsând în urmă mici zigzaguri în drumul ei spre dig. Din fericire, noaptea rămâne întunecoasă.

Trei pescărușI care plutesc pe apa neagră se uită după ea cum trece. Chryse îi spunea mereu că trei e un număr norocos: Tatăl, Fiul, Sfântul Duh. Naștere, viață, moarte. Trecut, prezent, viitor.

Nu poate cârmi barca în linie dreaptă, iar vâslele joacă prea zgomotos în inele; pentru prima oară, apreciază dibăcia lui Himerius. Dar, cu fiecare bătaie a inimii, malul pare să se îndepărteze, așa că Ana vâslește în continuare, cu marea în spate și zidurile orașului înainte, cu fața la drumul parcurs deja.

Când digul e aproape, se oprește să scoată apă din luntre cu vasul de lut, așa cum făcea Himerius. Undeva înăuntrul zidurilor orașului se ivește o lumină: un răsărit pentru care nui nici locul și nici momentul potrivit. Ciudat cât de frumoasă poate părea suferința dacă te afli suficient de departe de ea.

Se agață de cuvintele lui Himerius: *Dacă ne păcălim cu fluxul, curentul care trece pe-aici ne poate împinge direct în larg.* I-ar trebui acum exact fluxul care s-o păcălească.

La proră, printre valurile de dincolo de dig, zărește o formă lungă și întunecată. O corabie. Să fie a sarazinilor, sau a grecilor? Oare căpitanul strigă către vâslași, iar tunarii pregătesc tunurile? Se face cât de mică poate, una cu carena, cu sacul pe piept și apa rece șiroindu-i pe spate, iar în acel moment, curajul o părăsește în sfârșit pe Ana. Frica se infiltrează printr-o mie de fisuri: din bezna care împresoară barca se ivesc tentacule, iar ochiul de vultur al lui Kalafates o privește clipind din cerul fără stele.

Fetele nu-și iau îndrumători.

Tu ai fost? De la bun început?

Curentul înșfacă bărcuța și o poartă cu el. Se gândește la Eton, cum trebuie să se fi simțit el, captiv fiind în atâtea trupuri diferite, neputând vorbi pe limba lui, chinuit, batjocorit – avusese o soartă cumplită, și ea fusese crudă că se amuzase.

Nimeni nu strigă, nici o săgeată nu șuieră pe lângă ea. Barca se răsucește, se leagănă și trece de dig, în beznă.

PAISPREZECE

PORȚILE CETĂȚII CUCULUI-DIN-NORI

Cetatea Cucului-din-Nori de Antoniu Diogene, Fila Ξ

Filele din a doua jumătate a manuscrisului lui Diogene sunt cu mult mai deteriorate decât cele din prima jumătate, iar golurile din text ridică dificultăţi importante atât pentru traducător, cât şi pentru cititor. Fila Ξ a fost ştearsă în proporţie de cel puţin 60%. Am marcat porţiunile ilizibile prin elipse, oferind în paranteză interpretări conjuncturale. Traducere de Zeno Ninis.

…printre Pleiade am văzut un popor de lebede care mâncau fructe lucioase, iar pe malurile îndepărtate ale Soarelui am băut dintr-un [râu de vin clocotit], chiar dacă mi-a ars ciocul. Am vizitat o mie de tărâmuri ciudate, dar niciodată n-am găsit unul unde broaşte ţestoase să poarte în spinare prăjituri cu miere şi nimeni să nu fi ştiut ce-i războiul şi suferinţa.

…de la acele înălţimi icariene, cu penele pudrate cu praf stelar, am văzut pământul hăt, dedesubt, aşa cum este cu adevărat, o grămăjoară de ţărână într-o imensă nemărginire, împărăţiile sale, biete pânze de păianjen, armatele sale, biete firimituri.

…am [întrezărit] o lucire îndepărtată, filigranul aurit al turnurilor, vălătucii norilor, aşa cum mi se arătase în închipuire atunci, în piaţa din Arcadia…

…doar că mai măreţ, mai fermecător, mai divin…

…împresurat de şoimi, fluierari-cu-picioare-roşii, prepelițe, găinuşe-de-baltă şi cuci…

…zambile şi dafin, brumărele şi flori de măr, gardenii, şi alyssum parfumat…

…nebun de fericire, sleit de parc-aş fi purtat toate greutăţile lumii, am coborât…

ARGOS

AL 64-LEA AN AL MISIUNII
ZILELE 45–46 ÎN SEIFUL 1

Konstance

Stă singură în Bibliotecă. Ia de pe cel mai apropiat birou o bucată de hârtie, pe care scrie *Cetatea Cucului-din-Nori* de Antoniu Diogene, și îi dă drumul în fantă. Documentele se revarsă spre ea din mai multe secțiuni, așezându-se în zece, douăsprezece teancuri. Multe sunt lucrări academice în germană, chineză, franceză, japoneză. Aproape toate par să fi fost scrise în al doilea deceniu al secolului douăzeci și unu. Deschide prima carte în engleză care-i pică în mână: *O colecție de proză grecească antică.*

> În anul 2019, când într-un manuscris foarte deteriorat din Biblioteca Vaticanului a fost descoperit un basm grecesc pierdut, *Cetatea Cucului-din-Nori*, domeniul cercetărilor greco-romane a cunoscut o scurtă perioadă de efervescență. Din păcate, puținele fragmente recuperate de arhiviști lasă mult de dorit: douăzeci și patru de file încâlcite, în diverse grade de uzură. Cronologia derutează, iar lacunele sunt numeroase.

Din următorul volum ies două holograme înalte de treizeci de centimetri, doi bărbați care se îndreaptă spre podiumuri opuse. *Acest text*, spune primul, un bărbat cu barbă argintie și papion, *a fost scris pentru o singură cititoare, o fetiță muribundă, așa că e o poveste despre frica de moarte…*

Greșit, spune celălalt vorbitor, și el cu barbă argintie și papion. În mod evident, *intenția lui Diogene a fost să se joace cu ideea de pseudodocumentare, plasând de-o parte ficțiunea, și de cealaltă parte nonficțiunea, pretinzând că avem de-a face cu o transcriere autentică,*

descoperită într-un mormânt, şi-n acelaşi timp construind alături de cititor convenţia că e, desigur, o poveste inventată.

Când închide cartea, bărbaţii dispar. Următoarea lucrare pare să dedice trei sute de pagini originii şi nuanţei de cerneală din manuscris. Alta speculează în jurul sevei de copac care apare pe câteva pagini. Alta e o trecere în revistă anostă a diferitelor tentative de a aranja filele recuperate în ordinea iniţială.

Konstance îşi sprijină fruntea în mâini. Traducerile în engleză ale textului, disponibile în maldărul de documente, mai mult derutează: ba sunt plicticoase şi presărate cu note de subsol, ba sunt prea fragmentate ca să aibă noimă. Ghiceşte în ele, în linii mari, poveştile tatei – Eton în genunchi la uşa vrăjitoarei, Eton se transformă în măgar, măgarul e furat de bandiţii care jefuiesc hanul –, dar unde sunt formulele magice caraghioase, dihăniile care beau laptele lunar şi râul de vin clocotit de pe Soare? Unde-i cârâitul tatei, când Eton confundă un pescăruş cu o zeiţă, şi felul în care mormăia ca vrăjitorul din balenă?

Optimismul care o însufleţise cu câteva minute în urmă păleşte. Atâtea cărţi, atâta cunoaştere, şi ce folos? Nimic din toate astea n-o va ajuta să înţeleagă de ce plecase tatăl ei de acasă. Nimic din toate astea n-o va ajuta să înţeleagă de ce fusese condamnată la acea soartă.

Ia o hârtie din cutie şi scrie: *Arată-mi exemplarul albastru, care are pe copertă un desen cu oraşul din nori.*

Un petic de hârtie pluteşte spre ea. *Un astfel de volum nu e menţionat nicăieri în Bibliotecă.*

Konstance priveşte în jos la şirurile nesfârşite de rafturi.

— Păi, parcă era vorba că le cuprinzi pe toate.

Iar NeLumină, iar Prima Masă la imprimantă, iar lecţii cu Sybil. Apoi se întoarce în Atlas, aterizează pe dealurile pârjolite de soare de lângă Nannup şi o ia pe Backline Road până acasă la tatăl ei. Pe plăcuţă scrie de mână Σχερία.

Se lasă pe vine, se contorsionează, se apropie de casă cât poate de mult, până când pe fereastra dormitorului nu se mai vede decât o întindere colorată, tremurătoare. Cartea de pe noptieră e într-o nuanţă de albastru regal. Oraşul ceresc din mijlocul copertei pare decolorat de soare. Se ridică

pe vârfurile picioarelor şi mijeşte ochii. Sub numele lui Diogene sunt patru cuvinte scrise cu litere mai mărunte, care-i scăpaseră prima oară.

Traducere de Zeno Ninis.

Îşi ia zborul, iese din Atlas, se întoarce. Ia o foaie de pe cel mai apropiat birou. Pe care scrie: *Cine a fost Zeno Ninis?*

LONDRA

1971

Zeno

Londra! Mai! Rex! Trăiește! Cercetează de o sută de ori hârtia de scris a lui Rex, îi inhalează mirosul. Cunoaşte scrisul acela de mână, cu literele turtite la vârfuri de parcă cineva ar fi călcat peste rânduri; de câte ori nu-l văzuse scrijelit în pământul îngheţat şi-n praful Coreei?

E un adevărat miracol că am primit trei scrisori de la tine în acelaşi timp.

Crezi că ne-ai putea face o vizită?

O dată la câteva minute, Zeno simte cum îl inundă valuri de uşurare. E un nume acolo, Hillary, dar ce contează? Dacă Rex şi-a găsit o Hillary, să fie sănătos. A scăpat. Trăiește. L-a invitat pe Zeno la „ceva festiv“.

Şi-l imaginează pe Rex într-un costum de lână într-o grădină tihnită, aşezându-se să scrie scrisoarea. Gângurit de porumbei, foşnet de tufişuri, turnuri cu ceas înălţându-se deasupra stejarilor pe un cer ploios şi cenuşiu. Hillary, elegantă şi respectabilă, aduce un serviciu de ceai din porţelan.

Nu, e mai bine fără Hillary.

N-am cuvinte să-ţi spun cât sunt de bucuros că ai scăpat.

Un fel de vacanţă.

Aşteaptă să plece doamna Boydstun la cumpărături, apoi sună la o agenție de voiaj din Boise, punând întrebări cu glas şoptit de parc-ar comite ilegalităţi. Când îi spune Amandei Corddry de la departamentul drumuri că vrea să-şi ia concediu în mai, ochii ei se fac de două ori mai mari.

— Ei, Zeno Ninis, m-ai dat gata. Dacă n-aş cunoaşte marfa, aş zice că te-ai îndrăgostit.

E ceva mai delicat cu doamna Boydstun. O dată la câteva zile strecoară câte o aluzie în conversaţie, ca şi cum i-ar pune zahăr în cafea cu linguriţa. Londra, mai, un prieten din război. Şi o dată la câteva zile, doamna Boydstun face ce face şi varsă mâncarea pe podea, sau o apucă durerea de cap, sau iar are un spasm în piciorul stâng, şi cu asta a încheiat discuţia.

Ce bucurie, îi răspunde Rex. *Se pare că o să soseşti cât sunt eu la şcoală, o să te aştepte Hillary*, iar lunile trec, martie, apoi aprilie. Zeno îşi pregăteşte unicul costum, cravata cu dungi verzi. Doamna Boydstun tremură la baza scării, în halatul ei.

— Doar n-o să laşi singură o femeie bolnavă, nu? Te mai numeşti bărbat?

Pe fereastra camerei lui, deasupra pinilor, se zăreşte cerul ca o cască albastră. Zeno închide ochii. *De la o vreme, anii zboară cât ai clipi*, scrisese Rex. Oare câte i-o mai fi scris printre rânduri? Pleacă acum sau taci pe vecie.

— Sunt opt zile cu totul. Zeno închide valiza. Am umplut dulapurile. Ai şi provizii de ţigări. Trish a promis că vine să te vadă în fiecare zi.

Arde asemenea cantităţi de adrenalină în timpul zborurilor, încât ajunge în Heathrow aproape halucinând. După controlul paşapoartelor, se uită după o englezoaică; dar cel care-l ia de braţ e un bărbat înalt de un metru nouăzeci şi cinci, încărunţit înainte de vreme, îmbrăcat cu pantaloni evazaţi, într-o nuanţă piersicie.

— Vai, eşti o ciocolăţică, spune uriaşul, prefăcându-se că-l sărută pe Zeno pe obraji. Eu sunt Hillary.

Zeno ţine strâns de valiză, încercând să înţeleagă.

— De unde ai ştiut că eu sunt?

Hillary îşi arată caninii.

— Am ghicit.

Îi smulge valiza lui Zeno şi-l zoreşte prin mulţime. Pe sub sacoul albastru, Hillary poartă un fel de cămaşă ţărănească, decorată cu paiete aplicate în dezordine pe mâneci. Are unghiile făcute cu ojă verde, sau i se pare? Aşa o fi acolo, bărbaţii au voie să umble îmbrăcaţi aşa? Şi totuşi, în timp ce ghetele lui Hillary fac ţac-ţac prin terminal şi înaintează amândoi cu greu printr-o îmbulzeală de autobuze şi taxiuri, nu atrag mai deloc atenţia. Urcă într-o maşină de buzunar cu două uşi, de culoarea vinului, ceva care se

numeşte Austin 1100, iar Hillary insistă să-i deschidă uşa lui Zeno, apoi dă ocol maşinii şi-şi contorsionează corpul lung ca să se aşeze în dreapta, la volan, aproape lovindu-se cu genunchii în gură când acţionează pedalele, în timp ce Zeno încearcă să-şi controleze respiraţia.

Londra e fumurie şi nesfârşită. Hillary turuie:

— În dreapta, Brentford, unde stătea un fost iubit cap-pătrat, un băieţaş tare neascultător. Rex termină cu şcoala într-o oră, aşa că o să-i facem o surpriză acasă. Ăla-i Gunnersbury Park, vezi?

Parcmetre, trafic care abia se târăşte, faţade pătate de funingine. Wrigley's Spearmint, „Gold Leaf, ţigări de soi", „Bere, vin şi tărie". Parchează în faţa unei case de cărămidă din Camden, care nu prea are parte de soare. Nici urmă de grădini, tufişuri, triluri de cinteze sau soţie respectabilă care să aducă ceaiul. Pe un fluturaş pe care ploaia l-a lipit de trotuar scrie „Plăteşti uşor".

— Mergem sus, spune Hillary şi se apleacă să intre pe uşă ca un copac umblător.

Îi cară valiza lui Zeno patru etaje, urcând câte două trepte deodată cu paşii lui mari.

Interiorul apartamentului pare împărţit în două. Într-o parte sunt mai multe biblioteci ordonate, pe când cealaltă parte e plină de tapiserii, cadre de bicicletă, lumânări, scrumiere, elefanţi de bronz, tablouri abstracte cu straturi groase de culoare şi ghivece cu flori moarte, care par îngrămădite acolo de un ciclon.

— Tu fă-te comod, eu pun de-un ceai, spune Hillary.

Îşi aprinde o ţigară de la ochiul aragazului şi scoate un oftat colosal. Fruntea îi e netedă, obrajii, proaspăt raşi; Hillary trebuie să fi avut cel mult cinci ani când Zeno şi Rex fuseseră trimişi în Coreea.

La pick-up, voci exuberante cântă „Love Grows Where My Rosemary Goes", iar Zeno înţelege brusc: Rex şi Hillary trăiesc împreună. Într-un apartament cu un singur dormitor.

— Ia loc, ia loc.

Zeno se aşază la masă în timp ce discul cântă, pradă unor rafale de confuzie şi epuizare. Hillary schimbă discul cu capul aplecat, ca să nu se lovească de lampă, apoi scutură scrumul într-un ghiveci.

— Ce drăguț că ne vizitează unul dintre prietenii lui Rex. Rex nu-și invită niciodată prietenii în vizită. Uneori am senzația că nici n-a avut așa ceva înainte să-l cunosc.

Se aude zornăit de chei în ușă, Hillary ridică din sprâncene către Zeno, și în apartament intră un bărbat în impermeabil și galoși, cu fața de culoarea cheagului pentru brânză, cu o burtică revărsată peste curea și pieptul concav, cu ochelarii aburiți și pistruii mai palizi, dar tot puzderie – e Rex.

Zeno întinde mâna, dar Rex îl îmbrățișează.

Emoția irupe nechemată în ochii lui Zeno.

— Oboseala drumului, spune el, ștergându-și obrajii.

— Bineînțeles.

La o milă deasupra capetelor lor, Hillary își duce și el la ochi o unghie verde, cu oja crăpată, și alungă o lacrimă. Umple două căni cu ceai negru, aduce o farfurie cu biscuiți, oprește pick-upul, se înfășoară într-un impermeabil mare, violet, și spune:

— Bun, atunci eu vă las între voi, boșorogii.

Zeno îl aude coborând scările cu pas iute, ca un uriaș păianjen multicolor.

Rex își scoate impermeabilul și pantofii.

— Deci, cureți zăpada cu un plug? Apartamentul pare să se clatine pe marginea unei prăpăstii. Eu unul citesc în continuare poezii din Epoca Bronzului unor băieți care nu vor să le asculte.

Zeno ronțăie un biscuit. Vrea să-l întrebe pe Rex dacă-și dorește vreodată să se întoarcă în Lagărul Cinci, dacă i se face vreodată dor de orele când stăteau amândoi la umbra șopronului în care era bucătăria, cu razele soarelui căzând pieziș, și desenau litere în praf – un dor de casă pervers. Dar e curată sminteală să-ți dorești să te întorci într-un lagăr de război, iar Rex vorbește despre călătoriile lui în nordul Egiptului, unde scormonește prin gropile de gunoi ale anticilor. Atâția ani, atâta drum, atâta speranță și teamă, și degeaba a rămas singur cu Rex, că s-a rătăcit din primele cinci minute.

— Scrii o carte?

— Am scris deja una. Rex ia de pe un raft o carte cu copertă cartonată cafenie, simplă, doar cu un titlu scris cu litere mari, albastre. *Un compendiu al cărților pierdute.* Cred că am vândut cam patruzeci și două de exemplare,

dintre care şaisprezece lui Hillary. Râde. Se pare că nimeni nu vrea să citească o carte despre cărţi care nu mai există.

Zeno urmărește cu degetul numele lui Rex tipărit pe copertă. Pentru el, cărţile fuseseră întotdeauna la fel ca norii sau copacii, nişte lucruri care existau pur şi simplu acolo, pe rafturile Bibliotecii Publice Lakeport. Dar să cunoască pe cineva care scrisese o carte?

— Numai dacă luăm tragediile, spune Rex. Ştim că în secolul cinci înainte de Cristos au fost scrise cel puţin o mie, care s-au jucat în teatre greceşti. Ştii câte ne-au mai rămas? Treizeci şi două. Şapte din optzeci şi una, câte a scris Eschil. Şapte dintre cele o sută douăzeci şi trei ale lui Sofocle. Aristofan a scris patruzeci de comedii, după ştiinţa noastră – dintre care ne-au rămas unsprezece, nu toate complete.

Răsfoind cartea, Zeno vede articole despre Agaton, Aristarh, Calimah, Menandru, Diogene, Chairemon din Alexandria.

— Când n-ai decât o fărâmă de papirus pe care apar câteva cuvinte, spune Rex, sau doar un rând citat în textul altcuiva, te obsedează potenţialul pierdut. Ca la băieţii care au murit în Coreea. După ei plângem cel mai amar, pentru că n-am apucat să-i vedem bărbaţi.

Zeno se gândește la tatăl lui: e mult mai uşor să fii erou când ai dispărut de pe faţa pământului.

Dar începe să simtă oboseala ca pe o forţă gravitaţională în plus, mai să-l doboare de pe scaun. Rex pune cartea la loc pe raft şi zâmbeşte.

— Eşti frânt de oboseală. Haide, Hillary ţi-a pregătit patul.

Se trezeşte în toiul nopţii pe canapeaua-pat, cu sentimentul acut că doi bărbaţi dorm în acelaşi pat la doi metri de el, dincolo de uşa închisă. Când se trezeşte iar cu dureri de coloană de la oboseala zborului sau de la vreun chin sufletesc mai obscur, e după-amiază, iar Rex a plecat la şcoală de câteva ore bune. Hillary stă în faţa unei planşe de călcat, îmbrăcat întrun soi de chimonou de mătase, aplecat deasupra unei cărţi care pare scrisă în chineză. Fără să ridice nasul din carte, îi întinde o cană de ceai. Zeno o ia şi, îmbrăcat tot cu hainele şifonate cu care călătorise, se uită pe fereastră la un labirint de ziduri şi ieşiri de incendiu.

Face un duş cu apă călduţă, stând în picioare în cadă, cu duşul deasupra capului, iar când iese din baie, îl găseşte pe Rex în jumătatea ordonată a

apartamentului examinându-şi părul rărit cu o oglindă de mână. Îi zâmbeşte lui Zeno şi cască.

— Moşul a obosit de-atâta futai cu băieţi frumoşi, şopteşte Hillary şi-i face cu ochiul, iar Zeno e oripilat până când îşi dă seama că Hillary glumeşte.

Văd un schelet de dinozaur, merg cu un autobuz cu etaj, Hillary dă o raită prin raionul cu produse de machiaj al unui magazin universal şi se întoarce cu nişte cercuri de fard albastru în jurul ochilor, Rex îi prezintă lui Zeno mai multe mărci de gin, şi Hillary e tot timpul cu ei, rulând nişte ţigări mici şi îndesate, purtând pantofi înalţi, blazere sau o rochie de bal memorabilă, monstruoasă. Ajung pe nesimţite în a patra seară a sejurului, e trecut de miezul nopţii şi mănâncă plăcintă cu carne într-un subsol, iar Hillary îl întreabă pe Zeno unde a rămas cu cartea lui Rex, dacă a citit pasajul în care spune că fiecare carte pierdută e redusă, înainte să dispară pentru totdeauna, la un singur exemplar rătăcit pe undeva, ceea ce lui Hillary îi aminteşte de rinocerul alb pe care-l văzuse la un moment dat la o grădină zoologică din Cehoslovacia, şi scria acolo că era unul dintre ultimii douăzeci de rinoceri albi din lume, singurul rămas în Europa, iar animalul stătea pur şi simplu şi privea lung printre zăbrelele cuştii, scoţând un fel de geamăt, cu muştele colcăindu-i în ochi. Apoi Hillary se uită la Rex, se şterge la ochi şi spune că de fiecare dată când citeşte acel pasaj, îşi aminteşte de rinocer şi plânge, iar Rex îl bate uşor pe braţ.

Sâmbătă, Hillary pleacă la „galerie“, ceea ce Zeno nu ştie să interpreteze – galerie de artă? galerie de tir? –, iar el şi Rex se aşază la o masă dintr-o cafenea, înconjuraţi de femei cu cărucioare, Rex într-un sacou negru de tweed, plin de praf de cretă de la orele din ziua precedentă, care-i dă palpitaţii lui Zeno. Un chelner mărunţel, cu mişcări silenţioase, le aduce un ceainic decorat cu zmeură.

Zeno speră ca discuţia să ajungă la noaptea aceea din Lagărul Cinci când Bristol şi Fortier îl urcaseră pe Rex în camion, ascuns într-un butoi pentru combustibil, ca să afle cum evadase Rex şi dacă-l iertase pentru că nu venise cu el, dar Rex vorbeşte cu înflăcărare despre o călătorie la Biblioteca Vaticanului din Roma, unde scormonise prin grămezi de papirusuri antice

ferfeniţite, recuperate de la gropile de gunoi din Oxyrynkhos, mici fragmente de texte greceşti îngropate în nisip timp de două mii de ani.

— Nouăzeci şi nouă la sută dintre ele sunt neinteresante, bineînţeles, certificate, recipise de la ferme, încasări de biruri, dar să găseşti o singură propoziţie, Zeno – chiar şi câteva cuvinte –, dintr-o operă literară până acum necunoscută? Să salvezi o frază de la uitare? Nu ştiu cum să-ţi explic, e de-a dreptul fantastic: e ca şi cum ai găsi un fir îngropat şi ţi-ai da seama căţi face legătura cu cineva care a murit cu optsprezece secole în urmă. Ai sentimentul de *nostos*, mai ţii minte?

Dă din mâinile lui vioaie şi clipeşte, cu chipul animat de aceeaşi blândeţe ca în Coreea, în urmă cu atâţia ani, iar lui Zeno îi vine să sară peste masă şi să-şi lipească gura de gâtul lui Rex.

— Într-o bună zi o să reconstituim ceva cu adevărat important, o tragedie de Euripide, un capitol pierdut de istorie politică sau, şi mai bine, o comedie veche, călătoria imposibilă a vreunui nebun până la capătul pământului şi îndărăt. Astea sunt preferatele mele, ştii?

Ridică ochii, iar Zeno ia foc pe dinăuntru. Preţ de-o clipă urzeşte un viitor posibil, o ceartă între Rex şi Hillary, izbucnită într-o după-amiază: Hillary se îmbufnează, Rex îi cere să plece, Zeno ajută la ştergerea oricărei urme a lui Hillary, cară cutii, îşi desface propria valiză în dormitorul lui Rex, se aşază pe marginea patului lui Rex, fac plimbări, călătoresc la Roma, în Egipt, citesc în tăcere, despărţiţi de un ceainic. Preţ de-o clipă, Zeno simte că toate astea s-ar putea adeveri dacă vorbeşte: dacă exact în acel moment va rosti exact cuvintele potrivite, lucrurile se vor întâmpla ca prin magie. Mă gândesc mereu la tine, la venele de pe gâtul tău, la puful de pe braţe, la ochii tăi, la gura ta, te-am iubit atunci, te iubesc acum.

— Te plictisesc, spune Rex.

— Nu, nu. Totul se înclină. Dimpotrivă. Doar că… Vede drumul din vale, lama plugului, vârtejurile fantomatice de zăpadă. O mie de copaci întunecaţi gonind pe lângă el. Vezi tu, toate astea sunt noi pentru mine, culcatul târziu, ginul tonic, metroul, Hillary ăsta… al tău. El citeşte în chineză, tu descoperi manuscrise greceşti pierdute. E intimidant.

— Ah. Rex flutură din mână. Hillary are o mulţime de proiecte care nu duc nicăieri. Nu termină nimic niciodată. Iar eu sunt profesor la o şcoală de

băieți mediocră. La Roma mă arde soarele doar cât merg de la hotel la taxi.

În cafenea e larmă, un copil mic se agită, chelnerul umblă fără zgomot încoace și încolo. Ploaia picură prin tendă. Zeno simte că-i scapă momentul.

— Dar nu-i asta dragostea? spune Rex.

Își masează tâmpla, își bea ceaiul și se uită la ceasul de mână, iar Zeno are senzația că a ajuns până-n mijlocul lacului înghețat și a căzut în apă.

Petrecerea aniversară se ține în ultima zi a sejurului lui Zeno. Se duc cu taxiul la un club care se numește The Crash. Rex se lasă pe brațul lui Hillary, îi spune „Încercăm să nu sărim calul în seara asta, bine?“, Hillary flutură din gene și coboară împreună într-o serie de săli interconectate care devin treptat tot mai ciudate, amintind tot mai mult de niște temnițe, toate ticsite de băieți și bărbați cu cizme argintii, colanți în dungi sau jobene. Mulți dintre ei par să-l cunoască pe Rex, îl strâng de braț, îl sărută pe obraji sau suflă în fluiere de petrecere, și câțiva încearcă să intre-n vorbă cu Zeno, dar muzica e prea tare, așa că mai mult dă din cap și asudă în costumul lui de poliester.

În ultima sală din capătul clubului, Hillary apare cu trei pahare de gin, legănându-se deasupra îmbulzelii cu cizmele lui înalte și jobenul verde smarald ca un zeu-copac umblător, iar Zeno își simte întreg corpul potopit de căldura ginului. Încearcă să-i atragă atenția lui Rex, dar muzica răsună de două ori mai tare și, ca la un semn, toți bărbații din sală încep să incanteze „Hei hei hei hei hei“, în pereți se aprind lumini stroboscopice, transformând încăperea într-un album cu imagini schimbătoare, membre care se rotesc ici și colo, guri lacome, străfulgerări de genunchi și coate, iar Hillary își aruncă în aer băutura și-l cuprinde pe Rex în brațele lui ca niște crengi, toată lumea prinsă în același dans, întinzând spre tavan întâi un braț, apoi pe celălalt, de parcă și-ar face semn, aerul încins de zgomot, dar în loc să-și dea drumul, în loc să participe, Zeno se simte atât de nefericit, atât de defect, atât de copleșit de propria naivitate – cu valiza lui de carton, costumul total nepotrivit, ghetele de mocofan, manierele de Idaho, speranța lui iluzorie că Rex îl invitase cu intenții romantice – *Ca să mâzgălim în greacă pe hârtie cu pixul, și nu în noroi cu bățul.* La cât e de necioplit, e de-a dreptul un barbar. Printre pulsațiile muzicii și trupurile licăritoare, descoperă uluit că tânjește după predictibilitatea monocromă din Lakeport:

whiskyul de dupăamiază al doamnei Boydstun, copiii de porţelan cu privirile lor fixe, aerul vărgat de fumul lemnelor, lacul cufundat în tăcere.

Își croiește cu greu drum îndărăt prin șirul de încăperi până în stradă și rătăcește timp de două ore prin Vauxhall, speriat și rușinat, fără să aibă cea mai vagă idee unde se află. Când în sfârșit își face curaj să oprească un taxi și-l întreabă pe șofer dacă-l poate duce la o casă de cărămidă din Camden, lângă un panou publicitar pentru ţigările Gold Leaf, șoferul încuviinţează din cap și-l duce direct la clădirea lui Rex. Zeno urcă cele patru etaje și găsește ușa descuiată. Pe masă așteaptă o cană cu ceai. După câteva ore, când Hillary îl trezește cu blândețe, să nu piardă avionul, îi atinge fruntea cu un gest atât de tandru, încât Zeno simte nevoia să-i întoarcă spatele.

Rex parchează Austinul în fața terminalului Plecări, ia o cutie ambalată de pe bancheta din spate și i-o pune lui Zeno în poală.

În cutie stau un exemplar din *Compendiul* lui Rex și un volum mai mare și mai gros.

— Dicționarul grec-englez, Liddell și Scott. Indispensabil. În caz că te bate gândul să-ți încerci iar mâna cu traducerile.

Un val de pasageri se revarsă pe lângă mașină, iar pe moment Zeno are senzația că pământul de sub scaun se deschide și-l înghite, după care se pomenește la loc pe scaun.

— Să știi că ai ceva talent pentru asta. Ceva mai mult.

Zeno clatină din cap.

Se aud claxoane, iar Rex se uită în spate.

— Nu fi așa dur cu tine, spune el. Uneori, lucrurile pe care le credem pierdute sunt doar ascunse, așteptând să fie redescoperite.

Zeno iese din mașină, cu valiza în mâna dreaptă și cărțile sub brațul stâng, simțind ceva (regretul) străpungându-l peste tot ca un suliţaș, pulverizând oase, distrugând țesuturi vitale. Rex se apleacă și-i întinde mâna dreaptă, iar Zeno i-o strânge cu stânga, un gest cât se poate de penibil. După care mașinuța e înghițită de trafic.

LAKEPORT, IDAHO

FEBRUARIE–MAI 2019

Seymour

În februarie, el și Janet stau aplecați umăr la umăr deasupra smartphone-ului ei, într-un colț al cantinei.

— Tre’ să te previn că tipul te cam bagă-n sperieți, spune ea. Pe ecran, un omuleț în jeanși negri, cu o mască de țap, se plimbă de colo până colo pe scena unei săli de spectacol. I se spune Episcopul; pe spate îi atârnă o pușcă de asalt.

Începeți cu Facerea, spune el. *„Creșteți și vă înmulțiți“, așa ne spune, „și umpleți pământul și-l supuneți; și stăpâniți peste peștii mării, peste păsările cerului, peste toate animalele, peste toate vietățile ce se mișcă pe pământ și peste tot pământul“*.

Montajul video sare la un furnicar de chipuri.

Timp de două mii șase sute de ani, continuă bărbatul, *noi, cei din tradiția occidentală, am fost încredințați că rolul omenirii este să supună pământul. Că toată creația a apărut ca să culegem noi roadele. Și timp de două mii șase sute de ani, ne-am cam făcut mendrele. Temperaturile au rămas constante, anotimpurile au rămas previzibile, iar noi am tăiat pădurile, am golit oceanele de pește și am venerat un zeu mai presus de toți ceilalți: Dezvoltarea. Extinde-ți proprietatea, sporește-ți averea, mărește-ți zidurile. Și ce faci văzând că noile comori pe care ți le aduci între patru pereți nu-ți alină suferința? Te duci și aduci altele. Dar cum? Și iată că omenirea începe să culeagă ce a…*

Sună clopoțelul, Janet bate în ecran, şi Episcopul încremeneşte la jumătatea frazei, cu braţele întinse. Jos, pe ecran, străluceşte un link: *Veniţi cu noi.*

— Dă-mi telefonul, Seymour. Trebuie s-ajung la spaniolă.

La noul computer Ilium din bibliotecă, Seymour îşi pune căştile şi scormoneşte după alte filmări. Episcopul poartă măşti, una cu rățoiul Donald, alta de raton, alta de castor, ca a indigenilor Kwakiutl; e prezent când într-un luminiș din Oregon, când într-un sat din Mozambic.

Flora avea paisprezece ani când s-a măritat. Acum are trei copii, fântânile din sat au secat, și cea mai apropiată sursă sigură de apă se află la două ore de mers de locuința ei. Aici, în districtul Funhalouro, mamele adolescente ca Flora petrec în jur de șase ore pe zi pentru a căuta și a transporta apă. Ieri, tânăra a mers trei ore ca să culeagă nuferi dintr-un lac, să aibă ce să le dea copiilor de mâncare. Și ce propun liderii noștri cei mai luminați? Să optăm pentru factura electronică. Să cumpărăm trei LED-uri și să primim în schimb o sacoșă de pânză gratis. Pământul are opt miliarde de guri de hrănit, iar ritmul de extincție s-a accelerat de o mie de ori de la apariția omului. Așa ceva nu se rezolvă cu sacoșe de pânză.

Episcopul spune că recrutează războinici care să demanteleze economia industrială globală cât mai e timp. Vor reconstrui societăți, spune el, în jurul unor sisteme de gândire noi, în care resursele vor fi împărţite, în care înţelepciunea străveche va fi repusă în drepturi, se vor găsi răspunsuri la întrebările la care comerţul nu poate răspunde, se vor acoperi nevoile pe care banii nu le pot acoperi.

Chipurile pe care Seymour le deslușește printre cei veniţi să-l vadă pe Episcop strălucesc de sentimentul unei misiuni; ţine minte cum se simţise el când scosese pentru prima oară capacul lăzii cu grenade vechi a lui Pawpaw, tot corpul i se încordase. Atâta forţă latentă. Era prima oară când cineva exprima astfel propria furie şi confuzie.

Cică să aşteptăm. Cică să avem răbdare. Cică tehnologia va rezolva criza carbonului. La Kyoto, Copenhaga, Doha, Paris au spus: vom

reduce emisiile, vom tăia porţia de hidrocarburi, apoi s-au întors la aeroport în limuzine blindate şi au zburat spre casă în avioane cu reacţie şi au mâncat friptură şi sushi la zece mii de metri deasupra pământului, în timp ce sărăcimea se sufocă în propriile cartiere. Gata cu aşteptarea. Gata cu răbdarea. Trebuie să ne răsculăm acum, înainte ca lumea întreagă să ia foc. Trebuie…

Când Marian îi flutură mâna în faţa ochilor, preţ de câteva clipe, Seymour nu mai ştie unde se află.

— E cineva acasă?

Veniţi cu noi, *Veniţi cu noi*, *Veniţi cu noi*, licăreşte linkul. Seymour îşi scoate căştile.

Marian îşi roteşte cheile maşinii pe un deget.

— E ora închiderii, băieţaş. Întorci tu plăcuţa cu DESCHIS, te rog? Şi încă o chestie, Seymour, eşti liber sâmbătă? La prânz?

El dă din cap şi-şi ia geanta cu cărţi. Afară plouă peste zăpada veche, şi străzile sunt pline de zloată.

— Sâmbătă, strigă Marian în urma lui. La prânz. Să nu uiţi. Am o surpriză pentru tine.

Acasă, Bunny stă la masa din bucătărie, încruntându-se la carnetul de cecuri. Ridică privirea, iar atenţia îi revine ca de la mare depărtare.

— Cum a fost azi? Ai venit pe jos acasă, prin ploaie? Ai stat cu Janet la prânz?

El deschide frigiderul. Muştar. Cutii de Shasta Twist. Jumătate de sticlă de sos pentru salată. Nimic.

— Seymour? Poţi să te uiţi la mine, te rog?

La lumina becului din bucătărie, obrajii ei par de cretă. Pielea gâtului îi atârnă, i se văd rădăcinile părului, coloana a început să i se deformeze în partea de sus. Câte toalete de hotel o fi frecat în acea zi? Câte paturi o fi schimbat? Văzând cum anii trec, luând cu ei tinereţea lui Bunny, Seymour se simte ca şi cum ar asista iar la distrugerea pădurii din spatele casei.

— Auzi, scumpule, Aspen Leaf se închide. Geoff a zis că nu mai pot concura cu marile lanţuri. Mă pune pe liber.

Masa e plină de plicuri. Propan V-1, benzinăria Intermountain, Banca Blue River, servicii publice din Lakeport. E conştient că numai

medicamentul lui costă 119 dolari pe săptămână.

— Nu vreau să te frământi, scumpule. Găsim noi o soluție. Ca de obicei.

Chiulește de la matematică și stă ghemuit în parcare, cu telefonul lui Janet.

Într-o lume mai caldă cu două grade Celsius, numai poluarea aerului ar face încă 150 de milioane de victime – majoritatea oameni săraci. Nu vorbim despre violențe sau inundații, doar despre aerul de proastă calitate. Asta înseamnă de 150 de ori mai multe victime decât în Războiul Civil American. Cincisprezece Holocausturi. De două ori cel de-Al Doilea Război Mondial. Sperăm că acțiunile noastre, încercările noastre de a pune câteva bețe în roatele economiei de piață, nu vor omorî pe nimeni. Dar chiar și dacă vor fi câțiva morți, nu merită oare? Ca să oprim cincisprezece Holocausturi?

Cineva îl bate pe umăr. Janet tremură pe trotuar.

— Deja e enervant, Seymour. Trebuie să-ți cer telefonul înapoi de cinci ori pe zi.

Vineri, când se întoarce de la școală, o găsește pe Bunny pe divan, bând vin dintr-un pahar de plastic. Ea îi zâmbește radioasă, îi dă jos ghiozdanul de pe umăr și face o reverență. Îi spune că făcuse un împrumut pentru situații de urgență ca să se descurce până-și găsește iar de lucru. Iar în drum spre casă, cu atâta bănet arzându-i în buzunarele blugilor, trecuse pe lângă depozitul de lemne, unde e Computer Shack, și simțise nevoia să se oprească.

Scoate de sub pernă o tabletă Ilium nou-nouță, încă ambalată.

— *Voilà!*

Rânjește. Dinții i s-au colorat de la vinul roșu de parc-ar fi băut cerneală.

— Și-l mai știi pe Dodds Hayden? De la magazin? Mi-a dat și asta pe gratis! De sub pernă apare apoi o boxă inteligentă Ilium. Zice cum e vremea, îți dă tot felul de informații și ține minte liste de cumpărături. Poți comanda pizza doar vorbind cu ea!

— Mamă.

— Mă bucur că te simți așa de bine, Oposum, că stai mult cu Janet, și știu

că-i greu să fii puştiul care n-are tehnologie ultimul răcnet, aşa că na, mi-am zis că meriţi. Amândoi merităm. Nu-i aşa?

— Mamă.

Dincolo de uşile glisante, luminile de la Eden's Gate licăresc ca purtate de un curent subacvatic.

— Mamă, îţi trebuie Wi Fi ca să foloseşti chestiile astea.

— Ha? Soarbe din vin. Umerii i se lasă în jos. Wi Fi?

Sâmbătă merge pe jos până la patinoar, se aşază pe o bancă sus, deasupra patinatorilor care se rotesc, porneşte tableta cea nouă şi se conectează la reţeaua gratuită. Durează jumătate de oră să descarce toate actualizările. Apoi se uită la vreo zece filmări cu Episcopul, tot ce găseşte, şi abia după ora trei după-amiaza îşi aminteşte de invitaţia lui Marian. O ia la fugă pe stradă. La colţul Lake cu Park, fixată în beton, e o cutie pentru returnarea cărţilor nou-nouţă, pictată ca să semene cu o bufniţă.

E un cilindru gros vopsit în gri, maro şi alb, care pare să aibă aripi de-o parte şi de alta şi gheare la picioare. În mijlocul feţei strălucesc nişte ochi mari şi galbeni, iar la gât are un mic papion: o bufniţă cenuşie.

Pe uşă scrie: VĂ RUGĂM SĂ RETURNAŢI CĂRŢILE AICI. Iar pe pieptul păsării:

BIBLIOTECA PUBLICĂ LAKEPORT
BUHUHURAŢI-VĂ DE CĂRŢI!

Uşa de la intrarea în bibliotecă se deschide, iar Marian iese grăbită, cu geanta şi cheile în mână, îmbrăcată într-o geacă cireşie, cu nasturii închişi anapoda şi cu o expresie jignită, furioasă, suferindă sau toate trei la un loc.

— Ai ratat ceremonia. I-am rugat pe toţi să aştepte.

— Am…

— Ţi-am amintit de două ori, Seymour.

Bufniţa pictată pare să-l fixeze cu ochi acuzatori în timp ce Marian îşi înalţă gulerul.

— Să ştii că nu eşti doar tu pe lumea asta, spune ea, apoi urcă în Subaru şi pleacă.

Luna aprilie e mai caldă decât ar fi normal. Seymour nu se mai duce la

bibliotecă, nici la întrunirile Clubului de Sensibilizare Ecologistă, o evită pe doamna Tweedy pe coridoare. După şcoală, stă pe un zid scund în spatele patinoarului, unde bate semnalul Wi Fi, şi scormoneşte în cotloane tot mai dubioase ale internetului după videoclipurile Episcopului. *Oamenii sunt descrişi cel mai bine ca exterminatori*, spune el. *Decimăm orice habitat în care pătrundem, iar acum am invadat Pământul. Nu ne mai rămâne decât să ne autoexterminăm.*

Una în veceu, cealaltă în chiuvetă – Seymour nu mai ia buspirona. Timp de câteva zile, corpul îi e la pământ. Apoi se trezeşte. Senzaţiile năvălesc înapoi; îşi simte mintea ca o imensă oglindă curbată a unui telescop cu radar, captând lumina din cele mai îndepărtate colţuri ale universului. De fiecare dată când păşeşte afară, aude norii scrâşnind pe cer.

— De ce nu vrei niciodată să-i cunoşti pe ai mei? îl întreabă Janet într-o zi, când îl duce acasă cu maşina.

O autobasculantă trece huruind pe lângă ei. Undeva în lume, războinicii Episcopului se adună. Seymour are senzaţia că se pregăteşte de o metamorfoză; aproape că simte cum se descompune la nivel molecular şi se reconstruieşte în ceva cu totul nou.

Janet opreşte în faţa casei mobile.

— Îmi răcesc gura aici, şi tu n-auzi nimic, spune ea. Ceai păţit?

— Nimic. N-am păţit nimic.

— Hai, dă-te jos, Seymour.

Spun că suntem militanţi şi terorişti. Susţin că schimbarea cere timp. Dar nu e timp. Nu mai putem trăi într-o cultură mondială în care bogaţilor li se permite să-şi închipuie că stilul lor de viaţă nu are consecinţe, că pot folosi orice doresc şi arunca orice doresc, că ei sunt imuni la catastrofă. Ştiu că nu-i uşor să ţi se deschidă ochii. Nu-i plăcut. Va trebui să ne ţinem tari cu toţii. Evenimentele care vor urma ne vor pune la încercare în moduri pe care încă nici nu le bănuim.

Veniţi cu noi, Veniţi cu noi, Veniţi cu noi, licăreşte linkul.

Seymour cercetează locuinţele din Eden’s Gate cele mai apropiate de căsuţa lor mobilă, atent la cele unde nu se zăresc semne de viaţă,

proprietarii fiind în mod evident plecați, iar pe 15 mai, când Bunny lucrează în tura de seară la Pig N' Pancake, traversează curtea din spate pe lângă bolovanul în formă de ou, sare peste gardul de lemn și se furișează în întuneric, încercând mai multe ferestre. Când găsește una deschisă, intră pe sub jaluzele și se pomenește într-un interior întunecos.

În bucătărie, ceasul aragazului emană o lumină slabă, verde.

Modemul e în dulapul de pe hol. Numele rețelei și parola sunt lipite pe perete. Preț de câteva respirații, iată-l în viața altcuiva: un magnet de pe frigider pe care scrie *Berea, motivul pentru care mă trezesc în fiecare după-amiază*; o fotografie de familie înrămată pe bufet, mirosurile persistente de cafea și de mâncare gătită la oala sub presiune din weekendul trecut, un bol pentru mâncarea câinelui, gol, lângă cămară.

Patru căști de schi agățate în cârlige lângă ușa de la intrare.

În magazin, oamenii împing cărucioare pline cu mâncare în ambalaje viu colorate și nimeni nu-și dă seama că stă sub un baraj colosal, aflat pe punctul de a se nărui. Un tort ambalat, decorat cu stele din glazură albastre și galbene, pe care scrie „Felicitări, Sue", se vinde cu o reducere de șaptezeci și cinci la sută. Seymour nu-și scoate căștile nici cât așteaptă la casa de marcat.

Bunny ajunge acasă, se descalță și întreabă:

— Ce-i asta?

Seymour pune două felii de tort pe farfurii și aduce boxa albastră Ilium. Bunny îl privește.

— Credeam…

— Încearcă.

Ea se apleacă deasupra capsulei.

— Alo?

Un cerculeț de lumină verde se aprinde pe margine. *Bună.* Are un vag accent britanic. *Eu sunt Maxwell. Cum te numești?*

Bunny își cuprinde obrajii în palme.

— Sunt Bunny.

Încântat de cunoștință, *Bunny. La mulți ani. Cu ce te pot ajuta în această seară?*

Ea îl privește pe Seymour, cu gura deschisă.

— Maxwell, aş vrea să comand o pizza.

Sigur, Bunny. Ce dimensiuni?

— Mare. Cu ciuperci. Şi cârnăciori.

Un moment, spune capsula, punctul verde tresaltă, ea zâmbeşte cu zâmbetul ei frumos, obidit, iar Seymour simte cum lumea din jurul său se mai năruie puţin.

După o săptămână, Janet parchează Audiul în centru, îşi cumpără amândoi îngheţată, Janet îi spune fetei de la tejghea că ar trebui să ofere linguri reciclabile în locul celor de plastic, iar fata răspunde:

— Vreţi şi topping, sau nu?

Stau pe stânci, pe malul lacului, îşi mănâncă îngheţata, iar Janet scoate telefonul. În stânga lor, în parcarea din port, e oprită o rulotă de zece metri, cu extensii pe ambele laturi şi două condensatoare de aer condiţionat pe capotă. Din ea coboară un bărbat care-i salută din cap, lasă jos un mic pudel în lesă şi-l plimbă pe şosea.

— Când totul o să se ducă de râpă, spune Seymour, ăştia ca el o să fie primii mătrăşiţi.

Janet bate în ecranul telefonului. Seymour se foieşte. Astăzi, tunetul e aproape; îl aude trosnind ca un incendiu devastator. Din locul unde stau, poate vedea până-n centrul oraşului, inclusiv sediul proaspăt renovat al agenţiei imobiliare Eden’s Gate de lângă bibliotecă.

Rulota are număr de Montana. Cricuri hidraulice. O antenă satelit.

— S-a dus să-şi plimbe câinele, dar a lăsat motorul pornit, spune Seymour.

Lângă el, Janet îşi face o fotografie, apoi o şterge. Deasupra lacului, Prietenă-de-Nădejde deschide ochii, două luni galbene.

În iarba de la marginea parcării, Seymour zăreşte o bucată rotundă de granit, mare cât un cap de bebeluş. Se apropie de ea. E mai grea decât pare.

Janet se uită în continuare la telefon. *Un războinic cu adevărat implicat*, spune Episcopul, *nu ştie ce înseamnă vinovăţia, frica sau remuşcarea. Un războinic cu adevărat implicat devine supraumanul.*

Seymour îşi aminteşte cum îi atârna grenada în buzunar în timp ce o purta pe terenurile goale ale Eden’s Gate. Îşi aminteşte cum îşi strecurase degetul în inelul de siguranţă. Scoate cuiul! Scoate-l scoate-l scoate-l!

Târăşte piatra până la rulotă. Prin vuietul tunetului din minte, o aude pe Janet strigând:

— Seymour?

Fără vinovăţie, fără frică, fără regrete. Diferenţa dintre noi şi ei e acţiunea.

— Ce faci?

El ridică piatra deasupra capului.

— Seymour, dacă faci chestia asta, niciodată…

Se uită la ea. Apoi din nou la rulotă. *Gata cu răbdarea*, spune Episcopul.

ARGOS

AL 64-LEA AN AL MISIUNII
ZILELE 46–276 ÎN SEIFUL 1

Konstance

Mai multe documente zboară fluturând de pe rafturi şi se aranjează pe birou în ordine cronologică. Un certificat de naştere din Oregon. O hârtie decolorată care se numeşte „telegramă Western Union“.

WUX Washington AP 20 551 PM
ALMA BOYDSTUN
FOREST ST LAKEPORT 431

VĂ INFORMĂM CU PROFUND REGRET CĂ PUPILUL DV ZENO NINIS SOLDAT AL ARMATEI SUA A DISPĂRUT ÎN MISIUNE ÎNCEPÂND CU 1 APRILIE 1951 ÎN ZONA COREEANĂ ÎN TIMP CE SE AFLA LA DATORIE NU SE CUNOSC DETALII

Urmează transcrieri ale unor interviuri cu prizonieri de război eliberaţi, datate iulie şi august 1953. Un paşaport cu o singură ştampilă vamală: Londra. Un titlu de proprietate pentru o casă din Idaho. Un elogiu pentru patru decenii de muncă la Departamentul Drumuri din Valley County. Grosul teancului e format din anunţuri mortuare şi articole care relatează în detaliu cum pe 20 februarie 2020, pe când avea optzeci şi şase de ani, Zeno Ninis murise apărând cinci copii pe care un terorist îi ţinea captivi într-o bibliotecă rurală.

Un titlu spune: *UN BRAV VETERAN DIN COREEA SALVEAZĂ COPIII ŞI BIBLIOTECA. IDAHO ÎŞI PLÂNGE EROUL*, spune altul.

Nu găsește nici o referire la fragmentele din comedia antică intitulată *Cetatea Cucului-din-Nori*. Nici o listă de publicații, nici un indiciu că Zeno Ninis ar fi tradus, adaptat sau publicat ceva.

Prizonier de război, funcționar public în Idaho, un bărbat în vârstă care se împotrivise unui atentat cu bombă asupra unei biblioteci de provincie. Ce căuta o carte pe care apărea numele acestui bărbat pe noptiera tatălui ei din Nannup, Australia? *A mai existat vreun Zeno Ninis?* scrie ea și dă drumul întrebării în fantă. După câteva clipe aterizează răspunsul: *Biblioteca nu consemnează existența altor persoane cu același nume.*

Pe NeLumină, se întinde în pat și o privește pe Sybil licărind în turnul ei. De câte ori nu primise asigurări, în copilărie, că Sybil cuprinde tot ce și-ar putea închipui ea vreodată, tot ce i-ar putea trebui vreodată? Memoriile regilor, zece mii de simfonii, zece milioane de emisiuni de televiziune, sezoane întregi de baseball, reproduceri 3-D ale peșterilor din Lascaux, o arhivă completă a Marii Colaborări care crease *Argos*: propulsie, hidrogenare, gravitație, oxigenare – toate erau acolo, toată producția culturală și științifică a civilizației omenești, concentrată în filamentele stranii ale lui Sybil, în inima navei. Încununarea supremă a istoriei omenești, așa li se spusese, triumful memoriei asupra forțelor nimicitoare ale distrugerii și uitării. Iar când păși prima oară în atriu, în Ziua Bibliotecii, și contemplase șirurile aparent nesfârșite de rafturi, doar crezuse și ea în asta, nu-i așa?

Dar nu era adevărat. Sybil nu reușise să oprească răspândirea unei epidemii în tot echipajul. Se pare că nu-i putuse salva pe Zeke, pe doctorul Pori, pe doamna Lee sau pe ceilalți. Sybil încă nu știe cât de sigur e pentru Konstance să iasă din Seiful 1.

Sunt lucruri pe care Sybil nu le știe. Sybil nu știe cum e să te țină tata în brațe în amurgul înfrunzit și verde de la Ferma 4 sau cum e să scotocești prin sacul cu nasturi al mamei și să te întrebi de unde provine fiecare nasture. În Bibliotecă nu există nici o referință la vreun exemplar cu copertă albastru regal din *Cetatea Cucului-din-Nori* în traducerea lui Zeno Ninis, și totuși Konstance văzuse un astfel de exemplar în Atlas, pe noptiera tatei, cu fața în sus.

Konstance se ridică. Vede cu ochii minții o altă bibliotecă, una mai puțin

trufașă, ascunsă între pereții țestei ei, o bibliotecă a secretelor care are doar câteva zeci de rafturi: biblioteca lucrurilor pe care Konstance le știe, dar Sybil nu.

Mănâncă, își freacă părul cu săpunul fără clătire, face abdomenele, săriturile și exercițiile de algebră impuse de Sybil. Apoi trece la treabă. Sfâșie unul dintre sacii cu Praf Alimentar deja goliți și rupe fâșiile în bucăți dreptunghiulare: hârtie. Ia un tub de nailon de rezervă din trusa de reparație a imprimantei alimentare și-l mestecă până-l ascute la vârf: peniță.

Primele ei tentative de a obține cerneală – sos sintetic, suc de struguri sintetic, pastă de cafea sintetică – sunt jalnice: prea lichidă, prea spălăcită, prea se usucă greu.

Ce faci, Konstance?

— Mă joc, Sybil. Lasă-mă în pace.

Dar, după câteva zeci de experimente, reușește să-și scrie numele fără mâzgăleli. Cât stă la Bibliotecă, se tot îndeamnă: citește, recitește, fotografiază în minte. Apoi își atinge Viziera, urcă în Premergător și începe să scrie.

Un brav veteran din Coreea salvează copiii și biblioteca.

Îi ia zece minute să scrie cele nouă cuvinte cu penița improvizată. Dar, după ce exersează câteva zile, devine mai rapidă, memorând fraze întregi din textele Bibliotecii, coborând din Premergător și mâzgălindu-le pe un petic de hârtie. Pe unul a scris:

> În urma analizei proteomice a manuscrisului lui Diogene, s-au descoperit urme de sevă de copac, plumb, cărbune și gumă tracantă, un agent de îngroșare folosit în mod curent la fabricarea cernelii în Constantinopolul medieval.

Iar pe altul:

> Dar, deși e probabil ca manuscrisul să fi supraviețuit Evului Mediu, ca multe documente grecești străvechi, într-o bibliotecă monastică din Constantinopol, felul în care a ieșit din oraș și a ajuns la Urbino rămâne un mister ce ne aprinde imaginația.

Un curent de lumină roșie o străbate pe Sybil. *Joci un joc, Konstance?*

— Îmi iau și eu notițe, Sybil.

De ce nu-ți iei notițele în Bibliotecă? E mult mai eficient și poți folosi orice culoare vrei.

Konstance își șterge fața cu dosul mâinii, mânjindu-se cu cerneală pe un obraz.

— Stau foarte bine aici, mersi.

Trec mai multe săptămâni. *La mulți ani, Konstance*, spune Sybil într-o dimineață. *Azi împlinești paisprezece ani. Vrei să te ajut să imprimi un tort?*

Konstance privește peste marginea patului. Pe podea, în jurul ei, fâlfâie aproape optzeci de petice de saci. Pe unul scrie: *Cine a fost Zeno Ninis?* Pe altul: Σχερία.

— Nu, mulțumesc. M-ai putea lăsa să ies. Ce-ar fi să mă lași să ies de ziua mea?

Nu pot.

— De câte zile sunt aici, Sybil?

Ești în siguranță în Seiful 1 de două sute șaptezeci și șase de zile.

Ia de pe jos un petic pe care a scris:

Aici, la Cucurigu, cum spune bunica, am avut probleme cu duiumul.

Clipește și-l vede pe tatăl ei ducând-o la Ferma 4 și deschizând un sertar cu semințe. Dinăuntru se revarsă aburi pe podea; ea caută printre rânduri și alege un plic de plastic.

Am putea încerca mai multe rețete de tort aniversar, spune Sybil.

— Sybil, știi ce-aș vrea de ziua mea?

Spune-mi, Konstance.

— Aș vrea să mă lași în pace.

Ajunsă în Atlas, plutește mulți kilometri deasupra Pământului rotitor, în timp ce din beznă se-aude murmurul întrebărilor. Ce căuta un exemplar din povestea lui Eton, în traducerea lui Zeno Ninis, pe noptiera tatălui ei la el acasă, în Nannup? Ce înseamnă asta?

Și aveam visul ăsta, viziunea asta despre cum ar putea fi viața, spusese tatăl ei în ultimul minut petrecut alături de el. *De ce să stau aici, când aș*

putea fi acolo? Aceleaşi cuvinte pe care le spusese Eton înainte să plece de acasă.

— Du-mă în Lakeport, Idaho, spune ea.

Plonjează printre nori către un oraş de munte înghesuit la capătul sudic al unui lac glaciar. Trece pe lângă un port, două hoteluri, o rampă pentru bărci. Un tramvai electric turistic ajunge până-n vârful unui deal din apropiere. Drumul principal e blocat de trafic: camionete elegante tractează bărci; siluete fără chip pedalează pe biciclete.

Biblioteca publică e un cub din oţel şi sticlă aflat la mai puţin de doi kilometri sud de centrul comercial al oraşului, pe un câmp năpădit de buruieni. O mulţime de pompe de căldură strălucesc într-o parte a clădirii. Nu se vede nici o plăcuţă, nici o grădină memorială, nici o referire la vreun Zeno Ninis.

Se întoarce în Seiful 1 şi se suceşte prin încăpere în şosetele ei zdrenţuite, în timp ce peticele de la picioarele ei freamătă uşor. Culege patru dintre ele, le înşiră şi se apleacă deasupra lor.

Un brav veteran din Coreea salvează copiii şi biblioteca.

Traducere de Zeno Ninis.

Un astfel de volum nu e menţionat nicăieri în Bibliotecă.

20 februarie 2020.

Ce anume îi scapă? Îşi aminteşte de doamna Flowers, care stătea sub ruinele fortificaţiilor lui Teodosie din Istanbul: În funcţie de *când datează aceste imagini, aşa arăta Istanbulul* în urmă cu şaizeci sau şaptezeci de ani, înainte ca Argos *să părăsească Pământul.*

Îşi atinge iar Viziera, se urcă în Premergător, ia o bucată de hârtie de pe o masă din Bibliotecă. Scrie pe ea: *Arată-mi Biblioteca Publică din Lakeport, aşa cum era pe 20 februarie 2020.*

Pe masă coboară fotografii de tip vechi, bidimensionale. În aceste imagini, biblioteca arată cu totul altfel decât cubul de oţel şi sticlă din Atlas: e o casă cu fronton înalt, zugrăvită în albastru deschis, parţial ascunsă după nişte tufişuri neîngrijite, la intersecţia Lake cu Park. Îi lipsesc câteva ţigle, hornul e strâmb, pe aleea din faţă, în crăpăturile asfaltului, cresc păpădii. La colţ e o cutie vopsită ca să semene cu o bufniţă.

Atlas, scrie Konstance, iar cartea voluminoasă coboară greoaie de pe

raftul ei.

Ajunge la intersecţia Lake şi Park, unde se opreşte. În colţul din sud-est, unde se afla odinioară biblioteca dărăpănată din fotografii, se înalţă acum un hotel cu trei etaje şi o mulţime de balcoane. Patru adolescenţi fără chip, în maiouri şi slipuri, stau la colţ, încremeniţi în mişcare.

O marchiză, o gelaterie, o pizzerie, o parcare. Lacul e presărat cu bărci şi caiace. Traficul e oprit într-un şir pe toată strada. Nimic nu trădează că acolo, într-o casă albastră veche şi dărăpănată, existase vreodată o bibliotecă publică.

Se întoarce în semicerc şi se opreşte lângă adolescenţi, un val de disperare prinzând-o din urmă. Notiţele ei de pe podeaua seifului, drumurile pe Backline Road, descoperirea Scheriei, cartea de pe noptiera tatei – ar fi trebuit să ajungă undeva după atâtea investigaţii. Dar e tot o fundătură. Părea un joc de puzzle care se cerea rezolvat. Dar e tot atât de departe de a-şi înţelege tatăl ca în ziua când el o încuiase în seif.

Când să plece, observă în colţul dinspre sud-vest al intersecţiei o cutie cilindrică turtită, pictată ca să semene cu o bufniţă cu aripile pe lângă corp. Pe uşă scrie: VĂ RUGĂM SĂ RETURNAȚI CĂRȚILE AICI. Iar pe pieptul păsării:

BIBLIOTECA PUBLICĂ LAKEPORT
BUHUHURAȚI-VĂ DE CĂRȚI!

Ochii ei mari, chihlimbarii, aproape că par s-o urmărească pe măsură ce se apropie. Au demolat vechea bibliotecă, au construit una nouă la marginea oraşului, dar au lăsat în urmă o cutie în care oamenii pot returna cărţi? Timp de zeci de ani?

Dintr-un anumit unghi, unul dintre puştii de la colţ pare să meargă drept spre cutie, de parcă obiectul n-ar fi existat în momentul când copiii fuseseră filmaţi. Ciudat.

Penele bufniţei sunt pictate cu o atenţie extraordinară pentru detalii. Ochii ei par umezi şi vii.

…ochii s-au făcut de trei ori mai mari şi au căpătat culoarea mierii lichide.

Cutia pentru cărţi, îşi spune ea, asemeni cocotierilor care o făcuseră să se

oprească în Nigeria sau a gazonului smărăldiu și a copacilor în floare din fața instituției publice din Nannup, pare mai vibrantă decât clădirea din spate – mai vie decât gelateria, decât pizzeria sau cei patru puști surprinși de camerele Atlasului. Penele bufniței aproape că tremură când Konstance întinde mâna spre ele. Degetele ei întâlnesc ceva solid, iar inima îi tresaltă.

Clanța ușii pare metalică – rece, tare. Adevărată. O prinde și trage. Începe să ningă.

CINCISPREZECE

PAZNICII DE LA PORȚI

Cetatea Cucului-din-Nori de Antoniu Diogene, Fila O

...zăream printre stâlpii porţii licărul nestematelor din caldarâm şi ceea ce părea a fi un râu aburind de supă. Sus, în jurul turnurilor, păsările zburau în stoluri de culoarea curcubeului, verde intens, violet, stacojiu. Visam cumva? Să fi ajuns aievea? După atâta cale, atâta [nădejde?], inima parcă se îndoia de ceea ce vedeau ochii.

— Stai, cioară pirpirie, spuse o bufniță.

Se înălța deasupra mea, de cinci ori mai mare decât mine, cu câte o suliță aurită în fiecare gheară.

— Ca să poți intra pe poartă, trebuie să ne încredințăm că ești cu adevărat pasăre, o nobilă făptură a văzduhului, mai bătrână decât Cronos, decât Timpul însuşi.

— Și nu o ființă umană spurcată şi vicleană, plămădită din colb şi țărână, ascunsă de o mască, spuse al doilea paznic, chiar mai voinic decât primul.

În spatele lor, chiar la intrare, sub prunii grei de rod, atât de aproape, încât mai c-o puteai atinge, o broască țestoasă trecea agale cu un maldăr de prăjituri cu miere în spinare. Mă aplecai în față, dar bufnițele îşi zburliră penele. După ce străbătusem jumătate din Calea Lactee, oare chiar aveam să sfârşesc rupt în bucăţi de asemenea dihănii grozave?

…am încercat să mă țin drept şi mi-am zburlit penele.

— Sunt doar o biată cioară, mă jur, zic, şi viu de departe.

— Dezleagă ghicitoarea noastră, cioară pirpirie, spuse primul paznic. Și vei putea intra pe dată.

— Deşi s-ar putea ca la început să ți se pară uşor, spuse al doilea paznic, în fapt…

BIBLIOTECA PUBLICĂ
DIN LAKEPORT

20 FEBRUARIE 2020
17:41

Seymour

Cu căştile la gât, ascultă. Undeva dinspre Nonficţiune se aude zăngănitul unui calorifer; bărbatul rănit răsuflă la baza scărilor; o staţie radio a poliţiei cârâie în zăpadă. Sângele îi ticăie în urechi. Altceva nimic.

Dar auzise nişte bufnituri de sus, nu-i aşa? Îşi aminteşte de SUV-ul poliţiei oprind pe stradă, de Marian scăpând cutiile de pizza în zăpadă. De ce aducea un maldăr de pizze la bibliotecă înainte de ora închiderii?

Mai e cineva aici.

Cu Beretta în mâna dreaptă, Seymour se furişează spre scara unde bărbatul rănit zace într-o rână, cu ochii închişi, dormind sau mai rău. Sclipiciul din părul de pe braţele lui licăreşte. Lui Seymour îi trece prin cap că poate-şi postase trupul acolo ca pe o baricadă.

Îşi ţine răsuflarea, sare peste laguna tot mai groasă de sânge şi peste bărbat, apoi urcă. Cincisprezece trepte, cu bandă adezivă antialunecare pe margini. Ceva neaşteptat blochează intrarea către secţiunea de Literatură pentru copii: un perete de placaj vopsit în auriu, o nuanţă care pare aproape verde la lumina semnului de IEŞIRE. În centru e o uşiţă arcuită, deasupra căreia se vede un singur şir de cuvinte într-un alfabet pe care nu-l recunoaşte.

῾Ω ξένε, ὅστις εἶ, ἄνοιξον, ἵνα μάθῃς ἃ θαυμάζεις

Seymour pune palma pe uşiţă şi împinge.

Zeno

Se ghemuieşte după bariera de rafturi în formă de L, printre copii, şi îi priveşte pe rând: Rachel, Alex, Olivia, Christopher, Natalie. Sst sst sst. În semiîntuneric, chipurile lor devin cele ale câtorva mici ciute coreene peste care dăduseră, el şi Rex, într-o zi când adunau lemne în zăpadă, lângă Lagărul Cinci: cu coarnele şi boturile ivindu-se pe fundalul alb, ochii negri clipind, urechile lungi zvâcnind.

Aud cu toţii scrâşnetul uşiţei care se deschide în peretele de placaj. Zgomot de paşi înaintând printre scaunele pliante. Zeno stă cu arătătorul lipit de buze.

O scândură a podelei scârţâie; din boxa portabilă a lui Natalie clipocesc bule subacvatice. E o singură persoană? Aşa pare.

Fii poliţist! Fii Marian! Fii Sharif!

Alex îşi ţine doza de bere de ghimbir cu amândouă mâinile, de parc-ar fi plină de nitroglicerină. Rachel se strânge ghem cu textul în braţe. Natalie închide ochii. Olivia îi caută privirea lui Zeno. Christopher deschide gura – o clipă, Zeno are impresia că băiatul o să strige, că o să fie daţi de gol şi ucişi pe loc.

Paşii se opresc. Christopher închide gura fără un sunet. Zeno încearcă să-şi amintească ce lăsaseră el şi copiii printre scaune, la vedere. Lada cu bere de ghimbir răsturnată, mai multe doze împrăştiate pe sub scaune. Ghiozdane. Pagini de text. Laptopul lui Natalie. Aripile de pescăruş ale Oliviei. Enciclopedia aurită pe pupitrul ei. Din fericire, reflectorul e stins.

Paşii răsună acum pe scenă. Foşnetul unei haine de nailon. Zeno îşi simte pieptul prins în chingi îngheţate, iar apăsarea îl face să închidă ochii. θεοὶ e cuvântul pentru zei, ἐπεκλώσαντο înseamnă torc, ὄλεθρον înseamnă moarte, molimă, distrugere. Pustiire.

Asta fac zeii, torc fire de pustiire în urzeala vieţilor noastre, numai şi numai pentru a crea un cântec pentru generaţiile ce vor veni. Nu acum, zeilor. Nu în seara asta. Mai lăsaţi-i pe copiii ăştia să rămână copii încă o noapte.

Seymour

Mica scenă miroase puternic a vopsea proaspătă; simte mirosul până-n fundul gâtlejului. Rafturile acoperă ferestrele, luminile sunt stinse, iar efectele sonore subacvatice – de unde or veni? – îl descumpănesc. Uite o canadiană de copil, o pereche de cizme de zăpadă, o doză de suc. Nori de carton atârnă deasupra lui. Pe fundal se vede o carte groasă care stă deschisă pe un pupitru. Ce-i asta?

La picioarele lui zac împrăştiate mai multe pagini fotocopiate, acoperite de scris de mână. Ia o hârtie şi o apropie de ochi:

> AL DOILEA PAZNIC: Deşi la început va părea simplu, de fapt e destul de complicat.
>
> PRIMUL PAZNIC: Nu, nu, la început va părea complicat, dar de fapt e destul de simplu.
>
> AL DOILEA PAZNIC: Gata, cioară pirpirie? Iată ghicitoarea noastră: „Cel ce ştie tot ce-au scris vreodat' învăţaţii atâta ştie."

Cu pistolul într-o mână şi pagina în cealaltă mână, Seymour stă pe scenă şi priveşte lung fundalul pictat. Turnurile plutind pe nori, copacii unduind în mijloc – pare o amintire sau o imagine dintr-un vis pe care-l avusese demult. Îşi aminteşte de afişul scris de mână de pe uşa bibliotecii:

MÂINE
O SINGURĂ REPREZENTAŢIE
CETATEA CUCULUI-DIN-NORI

Lumea: tot ce iubise vreodată. Pădurea de lângă Arcady Lane, forfota harnică a furnicilor, ţiuit de libelule-n zbor, foşnetul plopilor tremurători, dulceaţa acidă a primelor afine de iulie, pinii galbeni stând de strajă, mai bătrâni şi mai răbdători decât orice altă fiinţă îi fusese dat să cunoască, şi bufniţa Prietenă-de-Nădejde pe creanga ei, veghindu-le pe toate.

Oare în alte oraşe, în alte ţări explodează bombe în acel moment? Războinicii Episcopului se mobilizează? Iar Seymour e singurul care a dat greş?

Coboară de pe scenă şi se îndreaptă spre colţul camerei, unde trei rafturi cu cărţi au fost aranjate astfel încât să creeze un fel de alcov, moment în

care bărbatul rănit strigă de la baza scării.

— Hei, băiatu’! Ghiozdanul tău e la mine. Dacă nu cobori imediat, îl duc afară și-l dau poliției.

ȘAISPREZECE

GHICITOAREA BUFNIȚELOR

Cetatea Cucului-din-Nori de Antoniu Diogene, Fila ∏

Deşi a dat naştere multor speculaţii, ghicitoarea bufniţelor care păzesc porţile s-a pierdut în timp. Soluția din această versiune e contribuția traducătorului, nu se regăsește în textul original. Traducere de Zeno Ninis.

…Simplu, dar de fapt complicat, mi-am zis. Sau să fi fost complicat, dar de fapt simplu? [Cel ce știe tot ce-au scris vreodat' învățații. Care să fie răspunsul, apa? Un ou? Un cal?]

…deşi broasca țestoasă, cu zaharicalele ei, nu se mai zărea, simțeam încă mirosul. Mă [învârteam?] cu picioarele mele de cioară, cu ghearele afundându-se în perna moale a norilor. Mirosurile grele de scorțișoară și friptură de porc se revărsau asupră-mi de la capătul porţilor şi-n zadar am zburătăcit prin peșterile pustii ale minții mele, străbătându-le de la un capăt la altul, că n-am aflat nimic acolo.

Ceilalți păstori mă numiseră pe bună dreptate nătărău, nătâng, cap sec, încet la minte. Nu știam nimic. M-am întors spre cele două bufnițe gigantice, cu sulițele lor aurite, și am zis:

— Nu știu [nimic].

Cele două bufnițe [se îndreptară numaidecât de spate și primul paznic spuse „Ai nimerit-o, cioară pirpirie. Răspunsul e nimic", al doilea paznic adăugă „Cel ce știe tot ce-au scris vreodat' învățații atâta știe – că încă nu știe nimic".]

…se dădură la o parte și [ca și cum aș fi rostit formula magică], porțile aurite se deschiseră larg…

LA ȘASE KILOMETRI VEST DE CONSTANTINOPOL

MAI 1453

Ana

Din când în când, de pe creasta unui val, întrezăreşte forma deja îndepărtată a oraşului strălucind slab spre nord-est. În rest, doar beznă mişcătoare. Udă, epuizată, suferind de rău de mare, cu sacul strâns la piept, Ana lasă vâslele în barcă şi renunţă să mai scoată apa. Marea e prea mare, iar barca e prea mică. Maria, tu ai fost mereu sora mai bună, mai înțeleaptă, te-ai dus pe lumea cealaltă tocmai când lumea asta s-a rupt în două. *O copilă cu fire de înger*, spunea văduva Teodora, *cealaltă, cu fire de lup.*

Într-un fel de vis mai profund, se vede iar păşind iute pe dalele unui atriu vast, încadrat de-o parte şi de alta de rafturi cu cărţi. O ia la goană, dar oricât de repede s-ar mişca, sala nu se termină, lumina păleşte, şi cu fiecare pas se afundă tot mai tare în spaimă şi deznădejde. Într-un final, se apropie de o lumină, o fată singură, ghemuită lângă o lumânare, la o masă pe care e o singură carte. Fata ridică volumul pe care-l ține în mână, iar Ana încearcă să descifreze titlul, dar chiar atunci luntrea lui Himerius se izbește de o stâncă şi se răstoarnă în valuri.

Abia are timp să strângă sacul la piept înainte să cadă peste bord.

Se zbate, înghite apă de mare. Un val o smulge, o azvârle înainte, iar genunchiul ei se loveşte de o piatră scufundată: apa îi ajunge doar până la brâu. Fata se ridică la suprafață, scuipând, şi se târăşte spre mal, cu sacul ud leoarcă, dar încă lipit de pieptul ei.

Ana se târăşte pe o plajă plină de pietre, îşi strânge la piept genunchiul care-i zvâcneşte şi desface sacul la gură. Mătasea, cartea, pâinea: toate

îmbibate de apă. În larg, în bezna clocotitoare a valurilor, luntrea lui Himerius nu se zăreşte nicăieri.

Plaja închipuie un arc în lumina de dinainte de ivirea zorilor: n-are unde să se adăpostească. Sare peste o barieră de lemne aduse de furtună, ajungând pe un pământ pustiit: case arse, un crâng de măslini hăcuit până la ultimul copac, pământul răscolit de parcă Dumnezeu însuşi ar fi scurmat în el cu mâinile.

Când începe să se lumineze, urcă pe un deluşor cultivat cu viţă-de-vie. Murmurul valurilor se aude tot mai slab. Îşi scoate rochia, o stoarce, o îmbracă iar, mestecă o bucată de sturion, îşi trece o mână prin părul tuns în timp ce zorii desenează o linie trandafirie la orizont.

Sperase ca peste noapte să fi plutit până într-o ţară nouă, Genova, Veneţia sau Scheria, regatul lui Alcinou cel viteaz, unde poate că o zeiţă avea s-o ascundă într-o ceaţă magică şi s-o însoţească la un palat. Dar probabil că marea o purtase doar câţiva kilometri mai departe, pe coastă. Oraşul se vede încă în depărtare, acoperişurile ca zimţii unui fierăstrău peste care se înalţă pâlcul de cupole de la Hagia Sofia. Câteva rotocoale de fum se ridică pe cer. Oare soldaţi înarmaţi năvălesc în cartiere, intrând cu forţa în case, mânând lumea în stradă? Brusc, în cuget îi încolţeşte nepoftită o imagine cu văduva Teodora, cu Agata, Tecla şi Evdochia moarte în spălător, cu ceaiul de mătrăgună în mijlocul mesei, şi se străduieşte s-o alunge.

Din vie răsună cântec de păsări. Zăreşte un grup de soldaţi călare îndreptându-se spre oraş, cam la jumătate de milă, conturându-se pe fundalul cerului, şi încearcă să se facă una cu pământul, cu sacul ud lângă ea şi un nor de musculiţe roindu-i în jurul capului.

Când soldaţii dispar din vedere, Ana se târăşte până în fundul viei, trece un pârâu şi urcă iute un al doilea deluşor, departe de mare. În vârful următorului deal, un pâlc de aluni stau înghesuiţi în jurul unui puţ de parc- ar fi înspăimântaţi. Se vede urma unei singure căruţe care venise şi plecase. Ana se apleacă pe sub ramurile atârnătoare şi aşteaptă în frunziş în timp ce liniştea dimineţii învăluie câmpurile.

E atât de linişte, încât aproape că aude clopotele de la Sfânta Teofana, larma străzilor, mătura şi fărăşul, acul şi aţa. Văduva Teodora urcând scările spre atelier, deschizând obloanele, descuind dulapul cu aţe. Apără-ne,

Doamne, de trândăvie, slăvit fie numele Tău. Căci am păcătuit în neştire.

Pune cartea şi gluga de mătase la uscat în soarele începutului de zi şi înghite lacom restul de peşte sărat, în timp ce cicadele cântă pe crengile de deasupra ei. Paginile manuscrisului sunt îmbibate, dar cerneala nu s-a întins. Cât e soarele pe cer, stă cu genunchii la piept, dormind, trezindu-se, apoi dormind iar.

Umbrele băltesc în crâng, şi pe Ana o chinuie setea. N-a văzut pe nimeni venind la puţ şi se întreabă dacă nu cumva o fi fost otrăvit în calea invadatorilor, aşa că nu riscă să bea. Pe înserat pune totul la loc în sac, iese dintre crengi şi o ia spre tufele de pe coastă, cu marea în stânga. Sare peste un zid de hotar, apoi peste încă unul, urmărită de o lună în declin, iar Ana tânjeşte după nopţi mai întunecoase.

La fiecare câteva sute de metri, drumul îi e blocat de apă: mici golfuri pe care trebuie să le ocolească, un pârâu rostogolindu-se printre muri, din care bea înainte să-l treacă. De două ori ocoleşte sate care par abandonate: nici o mişcare, nici un fuior de fum. Poate că mai sunt câteva familii ascunse acolo, îngrămădite în pivniţe, dar n-o strigă nimeni.

În urmă a lăsat sclavie, teroare, grozăvii şi mai mari. Dar înainte ce-o aşteaptă? Sarazini, culmi muntoase, profitori care cer bani ca să te treacă râul cu bacul. Luna se scufundă, iar fâşia groasă de stele pe care Chryse o numeşte Calea Păsărilor se întinde pe cer mare şi aurie. Un pas, şi încă unul, şi încă unul: la un moment dat, presiunea fricii permanente străpunge raţiunea, iar trupul se mişcă separat de minte. E ca atunci când se căţăra pe zidul mânăstirii: sprijină piciorul, sprijină mâna, hopa sus.

Înainte să se crape de ziuă, înaintează cu greu printr-o pădure încâlcită, ocolind ceea ce pare a fi o mare întindere de apă, când vede un foc licărind printre trunchiuri. E gata s-o ia la sănătoasa când simte în aer mirosul de carne friptă.

Mirosul e ca un cârlig în măruntaiele ei. Se mai apropie câţiva paşi – doar cât să vadă.

Un foc plăpând în pădure, cu flăcări care abia-i ajung la fluierul piciorului. Se strecoară printre copaci, cu frunzele foşnindu-i sub tălpi. La marginea focului deslueşte ceea ce pare a fi o pasăre fără cap, perpelindu-

se într-o țepușă.

Încearcă să nu respire. Nici o formă nu se mișcă; nici un cal nu nechează. Preț de o sută de bătăi de inimă, privește cum se mistuie flăcările. Nici o mișcare, nici o umbră: nimeni nu veghează mâncarea. E doar pasărea – o potârniche, probabil. Să fie o nălucire?

Aude grăsimea sfârâind. Dacă mai stă mult la foc fără să fie întoarsă, o să se ardă pe partea dinspre tăciuni. O fi a cuiva care s-a speriat și a fugit. Poate că cine făcuse focul auzise că orașul fusese cucerit, se urcase pe cal și lăsase mâncarea.

Preț de-o clipită se transformă în Eton-cioara, trudit și răvășit până la os, privind prin porțile aurite cum trece alene o broască țestoasă, ducând în spinare un turn de prăjituri.

Deși la început va părea simplu, de fapt e destul de complicat.

Nu, nu, la început va părea complicat, dar de fapt e destul de simplu.

Logica o părăsește. Numai de-ar putea lua pasărea de pe cărbuni. În mintea ei o gustă deja, simte carnea între dinți, zeama țâșnindu-i în gură. Ascunde sacul după un trunchi de copac, se repede și smulge țepușa. Cu pasărea în mâna stângă, înregistrează într-un cotlon al minții un pripon, o frânghie și o pelerină de piele de bou la marginea luminii focului, în timp ce restul atenției e cu totul acaparată de mâncare, când deodată aude în spate o răsuflare.

Îi e atât de foame, încât brațul continuă să ducă pasărea la gură în timp ce un fulger o trăsnește dinspre ceafă spre frunte, o linie albă lungă, frântă, bifurcată, care pare să despice bolta cerească, iar lumea se întunecă.

ȘAPTESPREZECE

MINUNILE CETĂȚII CUCULUI-DIN-NORI

Cetatea Cucului-din-Nori de Antoniu Diogene, Fila P

…blând, parfumat…

…un râu de smântână…

…vâlcele povârnite şi [livezi?]…

…îmi ieşi în întâmpinare un pupăzoi vesel, care-şi înclină creasta de pene şi spuse: „Eu sunt vice-subsecretarul viceregelui de la Aprovizionare şi Încartiruire“, apoi îmi agăţă de gât o ghirlandă de iederă. Toate păsările se roteau deasupra mea în semn de bun venit, cântând cele mai melodioase…

…statornic, veşnic, fără luni, fără ani, fiecare ceas ca în dimineţile cele mai senine, mai zglobii, mai verzi-aurii, roua ca [diamantele?], turnurile ca nişte faguri, singura adiere fiind zefirul dinspre soare-apune…

…struguri dintre cei mai dolofani, cele mai alese budinci, somon şi sardine…

…apărură broasca ţestoasă, prăjiturile cu miere, mac şi ceapă de mare, iar [următorul?]…

…am mâncat până era să [crăp?], apoi iar am mâncat…

LAKEPORT, IDAHO

1972–1995

Zeno

La cină au rasol de vită. Chipul doamnei Boydstun plutește deasupra mesei, încadrat de un nimb de fum. Lângă ea, pe ecranul televizorului, o perie trece peste genele de sus ale unui ochi gigantic.

— În cămară e caca de șoarece.

— O să pun mâine niște capcane.

— Dar să iei Victor. Nu din alea de doi bani de care ai cumpărat data trecută.

— Bine.

Urmează un actor la costum, care vorbește despre sunetul miraculos al televizorului său color Sylvania. Doamna Boydstun scapă furculița încercând s-o ducă la gură, iar Zeno o culege de sub masă.

— Am terminat, anunță ea.

El o împinge cu scaunul până-n dormitor, o culcă în pat, îi dozează medicamentele și-i aduce în cameră căruțul cu televizorul și cablul de alimentare. Afară, spre lac, ultimele raze de lumină părăsesc cerul. Uneori, în astfel de momente, în timp ce curăță farfuriile, retrăiește senzațiile zborului cu care se întorsese de la Londra: cum i se păruse că planeta se va desfășura la infinit dedesubt – apă, apoi câmpuri, apoi munți, apoi orașe luminate ca niște rețele neuronale –, cum i se păruse că după Coreea și Londra va fi sătul de aventuri pe viață.

Luni de-a rândul stă la biroul lui, lângă pătuțul de alamă, cu primele versuri din *Iliada* lui Homer în stânga și dicționarul Liddell și Scott primit de la Rex în dreapta. Sperase ca vestigii din greaca învățată în Lagărul

Cinci să-i fi rămas întipărite în memorie, dar nu-i e deloc uşor.

Μῆνιν, începe poemul, ἄειδε θεὰ Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος[20], cinci cuvinte, ultimul fiind numele lui Ahile, penultimul identificându-l pe tatăl lui Ahile, Peleu (şi sugerând în acelaşi timp natura divină a lui Ahile), şi chiar dacă sunt doar trei cuvinte în joc, *mênin, aeide* şi *theá*, versul e un teren minat.

20 „Cântă, Zeiţă, mânia ce-aprinse pe-Ahil' Peleianul", versul cu care se deschide *Iliada*, ed. cit., p. 6.

Pope: *Mânia lui Ahile, izvor de patimi pentru greci.*
Chapman: *Dă glas, zeiţă, turbării lui Ahile.*
Bateman[21]: *Cântă, zeiţă, mânia nimicitoare a lui Ahile Peleianul.*

21. Alexander Pope, George Chapman şi C.W. Bateman sunt trei dintre traducătorii în engleză ai *Iliadei*, de la începutul secolului al XVIII-lea (Pope), respectiv final de secol XVI – început de secol XVII (Chapman) şi finele secolului al XIX-lea (Bateman). (N. red.)

Dar *aeide* sugerează cu adevărat „a cânta", fiind şi cuvântul pentru „poet"? Şi cum s-ar traduce cel mai bine *mênin*? Furie? Indignare? Revoltă? Să alegi un singur cuvânt înseamnă să te angajezi pe un singur drum din miile de posibilităţi ale labirintului.

Spune-ne, zeiţă, cum se înflăcără Ahile, fiul lui Peleu.

Prea slab.

Povesteşte-ne, Calliope, despre indignarea băiatului lui Peleu.

Şi mai rău.

Muzelor, ia spuneţi voi lumii de ce dracu' a dat damblaua în Ahile, puştiul lui Peleu.

În primul an după întoarcerea sa, Zeno îi trimite mai mult de zece scrisori lui Rex, limitându-se strict la întrebări despre traducere – imperativ sau infinitiv? acuzativ sau genitiv? –, cedându-i în întregime teritoriul amoros lui Hillary. Ascunde scrisorile în cămaşă ca să le scoată din casă şi le pune la poştă înainte să plece la serviciu, cu obrajii dogorindu-i în timp ce le dă drumul în cutie. Apoi aşteaptă cu săptămânile, dar Rex nu răspunde prompt sau regulat, iar Zeno îşi pierde şi bruma de curaj de la început. Zeii din Olimp stau şi sorb din pocalele lor de corn, privind prin acoperişul casei cum se chinuie el la masa de lucru, cu expresii batjocoritoare pe chipuri.

Câtă vanitate, să presupună că Rex l-ar fi putut dori în felul acela. Un orfan, un laș, un șofer de plug de zăpadă cu o valiză de carton și un costum de poliester: cine era Zeno ca să emită pretenții?

Află de moartea lui Rex de la Hillary, care-i trimite par avion o scrisoare cu litere cursive, violet. Pe când se afla în Egipt, lucrând la papirusul lui drag, căznindu-se să smulgă uitării încă o frază, povestește Hillary, Rex făcuse un atac de cord.

I-ai fost foarte drag, scrie Hillary. Semnătura lui cu litere imense, buclate, ocupă jumătate de pagină.

Anotimpurile ticăie unul după altul. Zeno se trezește după-amiaza, se îmbracă în camera înghesuită de la etaj, coboară pe scara scârțâitoare, o trezește pe doamna Boydstun din moțăială. O așază în scaun, îi perie părul, îi aduce masa de seară, o duce în fața jocului de puzzle, îi toarnă cele două degete de Old Forester. Aprinde televizorul. Ia biletul de pe bufet: *carne de vită, ceapă, ruj, dar de data asta să cumperi nuanța aia bună de roșu.* Înainte să plece la serviciu, o duce pe brațe până în pat.

Crize de nervi, programări la medic, tratamente, mai mult de zece drumuri dus-întors la cabinetul specialistului din Boise – îi e alături mereu. Doarme în continuare la etaj, în micul pat de alamă, cu *Compendiul cărților pierdute* și dicționarul Liddell și Scott primite de la Rex îngropate sub birou, într-o cutie de carton. În unele dimineți, când se întoarce acasă de la muncă, trage plugul la marginea drumului și privește lumina care se prelinge în vale și abia se urnește să conducă ultima bucată de drum. În ultimele săptămâni de viață, tusea doamnei Boydstun devine subacvatică, de parcă pieptul i-ar fi plin de apă din lac. Se întreabă dacă-i va împărtăși câteva ultime cuvinte, amintiri cu tatăl lui, vreo dezvăluire despre relația lor, dacă i se va adresa cu „fiule“ sau își va exprima recunoștința pentru anii în care o îngrijise, pentru că-l luase sub tutelă, dacă va da vreun semn că-i înțelege dificultățile, dar spre sfârșit ea nu mai e aproape deloc prezentă: doar morfină, ochi sticloși și un miros care-l readuce în Coreea.

În ziua morții ei, Zeno iese afară, în timp ce asistenta de la centrul de îngrijire dă telefoanele necesare, și aude un susur și un țârâit: apa curgând pe acoperiș, copacii deșteptându-se, rândunelele rotindu-se, munții stârniți,

bolborosind, zumzăind, foindu-se. O lume care se topește, plină de zgomot.

Scoate toate draperiile din casă. Dezbracă scaunele de huse, aruncă amestecul parfumat de petale, golește sticlele de bourbon. Ia de pe rafturi toți copilașii de porțelan cu obraji trandafirii, îi îngroapă în cutii, pe care le duce la magazinul de vechituri.

Îl adoptă pe Luther, un câine tărcat, cu bot argintiu, care cântărește treizeci de kilograme, îl aduce până-n fața casei, răstoarnă o conservă de vită și orz într-un castron și se uită la Luther cum o hăpăie. Apoi, câinele își adulmecă noul mediu de parcă nu i-ar veni să creadă ce noroc a dat brusc peste el.

Într-un final, dă la o parte mileul decolorat de pe masa din sufragerie, aduce cutia de carton de la etaj și-și aranjează cărțile pe bătrâna tăblie de nuc, cu pete circulare.

Își umple o cană cu cafea, desface un bloc nou de hârtie luat de la Lakeport Drug, iar Luther i se încovrigă la picioare și dă drumul unui oftat care durează zece secunde.

Dintre toate nebuniile pe care le facem noi, oamenii, îi spusese la un moment dat Rex, poate că nimic nu e mai umil sau mai nobil decât încercarea de a traduce limbile moarte. Nu știm cum suna limba vechilor greci; abia cartografiem cuvintele lor peste ale noastre; suntem condamnați la eșec de la bun început. Dar încercarea asta, spunea el, strădania de a transporta un lucru peste râu din mâlul istoriei în epoca noastră, în limba noastră – asta e cea mai frumoasă luptă cu morile de vânt.

Zeno își ascute creionul și încearcă iar.

ARGOS

AL 64-LEA AN AL MISIUNII
ZIUA 276 ÎN SEIFUL 1

Konstance

În spatele ei, şirul de maşini rămâne veşnic blocat de-a lungul lacului. Puştii fără chip, în maieuri, rămân la colţ, încremeniţi în mişcare. Dar în faţa ei, câteva obiecte din Atlas se mişcă: cerul de deasupra cutiei în formă de bufniţă, folosită pentru returnarea cărţilor, devine un covor de argint clocotitor, învolburat, din care se rostogolesc fulgi de zăpadă.

Face un pas înainte. Tufişuri de ienupăr crescute alandala se înalţă de-o parte şi de alta a unei alei acoperite de zăpadă, la al cărei capăt îndepărtat licăreşte o casă victoriană ornamentată, delabrată, cu două etaje, zugrăvită într-un albastru deschis. Veranda e într-o rână, hornul pare strâmb; un semn albastru cu DESCHIS licăreşte viu într-o fereastră dinspre stradă.

— Sybil, ce-i asta?

Sybil nu răspunde. Pe un panou parţial îngropat în zăpadă scrie:

Bibliotecă publică

În spatele ei, totul în Lakeport rămâne la fel: static, văratic, încremenit, aşa cum e mereu Atlasul. Dar aici, la colţul dintre Lake şi Park, lângă cutia pentru returnarea cărţilor, e iarnă.

Zăpada se adună pe ienuperi, fulgii îi intră în ochi, vântul aduce un gust de oţel. Înaintând pe alee, îşi aude paşii scârţâind în zăpadă; tălpile ei lasă urme.

Urcă cinci trepte de granit până pe verandă. Pe geamul din partea de sus a uşii e un afiş scris de mâna unui copil:

MÂINE
O SINGURĂ REPREZENTAȚIE
CETATEA CUCULUI-DIN-NORI

Ușa se deschide cu un scârțâit. Chiar în față e un birou pe care sunt lipite inimioare de hârtie roz. Un calendar e fixat la 20 februarie 2020. Pe perete e înrămat un goblen cu mesajul: *Aici se răspunde la întrebări*. O săgeată arată în stânga spre Ficțiune, alta în dreapta spre Nonficțiune.

— Sybil, e cumva un joc?

Nici un răspuns.

Pe monitoare de computer antediluviene, spirale albastru-verzui scormonesc tot mai adânc. Apa care se scurge printr-o dală pătată de pe tavan picură într-o găleată de plastic pe jumătate plină. Pic. Poc. Pic.

— Sybil?

Nimic. Pe *Argos*, Sybil e peste tot, te aude în orice compartiment, la orice oră; de când se știe, lui Konstance nu i s-a întâmplat niciodată s-o strige pe Sybil și să nu primească răspuns. E posibil ca Sybil să nu știe de ea? Să nu știe de existența acelui loc din Atlas?

Cotoarele cărților de pe rafturi emană un miros de hârtie îngălbenită. Deschide palma sub infiltrația din tavan și simte picăturile pe piele.

La jumătatea culoarului central, un semn anunță LITERATURĂ PENTRU COPII, cu o săgeată îndreptată în sus. Cu picioarele tremurându-i, Konstance urcă scările. Sus, palierul e blocat de un perete auriu, pe care sunt scrise următoarele cuvinte, în ceea ce Konstance bănuiește că e greacă veche:

῾Ω ξένε, ὅστις εἶ, ἄνοιξον, ἵνα μάθῃς ἃ θαυμάζεις

Sub inscripție e o ușiță cu boltă. Aerul miroase a liliac, mentă și trandafiri: așa cum mirosea Ferma 4 în cea mai bună și mai înmiresmată zi.

Intră. În față sunt treizeci de scaune pliante deasupra cărora scânteiază nori, iar peretele din capăt e acoperit în întregime de o pictură cu un oraș printre nori, cu păsări rotindu-se în jurul turnurilor sale. Din toate direcțiile se aude susur de apă curgătoare, trosnet de copaci, ciripit de păsări. În mijlocul unei mici scene, în bătaia unei coloane de lumină ce străpunge

norii, stă o carte pe un soclu.

Fascinată, Konstance plutește printre scaunele pliante și urcă pe scenă. Cartea e o copie aurie a volumului albastru de pe noptiera tatălui ei din Scheria: orașul din nori, turnurile cu numeroase ferestre, păsările care dau roată. Deasupra orașului scrie *Cucului-din-Nori*. Iar dedesubt: *De Antoniu Diogene. Traducere de Zeno Ninis.*

LAKEPORT, IDAHO

1995–2019

Zeno

Traduce un cânt din *Iliada*, două din *Odysseia*, plus o bucată admirabilă din *Republica* lui Platon. Câte cinci rânduri într-o zi obişnuită, zece într-o zi bună, mâzgălite cu creionul pe coli galbene, cu scrisul lui înflorit, îndesate în cutii sub masa din sufragerie. Uneori consideră că traducerile lui sunt mulţumitoare. De obicei i se par groaznice. Nu le arată nimănui.

Statul îi dă o plăcuţă şi o pensie, Luther, dulăul cu blană tărcată, moare împăcat, iar Zeno adoptă un terier şi-l botează Nestor, regele din Pylos. În fiecare dimineaţă se trezeşte în pătuţul de alamă de la etaj, face cincizeci de flotări, îşi trage în picioare două perechi de şosete Utah Woolen Mills, se încheie la nasturii uneia din cele două cămăşi elegante pe care le are, îşi face nod la una dintre cele patru cravate. Azi cea verde, mâine cea albastră, miercurea cea cu raţe, joi cea cu pinguini. Cafea neagră, terci de ovăz simplu. Apoi pleacă la bibliotecă.

Marian, directoarea bibliotecii, găseşte pe internet filmări cu un profesor de la o universitate din Midwest, înalt de peste doi metri, care predă greacă veche pentru nivel semiavansat, aşa că, aproape în fiecare dimineaţă, Zeno începe lucrul la o masă de lângă cărţile siropoase, tipărite cu litere mari – secţia Dosuri şi Balcoane, cum îi spune Marian – cu nişte căşti mari pe urechi şi volumul tare.

Trecutul îi provoacă dureri de spate la propriu, cu verbele lui care zboară prin întuneric. Mai e şi timpul aorist, care nu e legat de nici un plan temporal şi din cauza căruia s-ar piti într-o debara, pe întuneric. Dar în momentele cele mai bune, în timp ce lucrează la textele străvechi, preţ de

un ceas sau două cuvintele pălesc şi prin veacuri răzbat până la el imagini – corăbii care gem de războinici în armură, lumina soarelui împodobind marea, glasurile zeilor purtate de vânt – şi aproape că se simte din nou ca la şase ani, când stătea la foc cu gemenele Cunningham şi în acelaşi timp plutea cu Ulise în apele Scheriei, auzind vuietul valurilor spărgându-se de stânci.

Într-o dimineaţă senină de mai a anului 2019, Zeno stă aplecat deasupra foilor lui când noul angajat al lui Marian, Sharif, un bibliotecar care se ocupă de cărţile pentru copii, îl cheamă la recepţie. Pe ecranul lui Sharif pluteşte un titlu: *Străvechi basm antic descoperit cu ajutorul noilor tehnologii într-o carte până acum ilizibilă.*

Articolul vorbeşte despre o ladă plină cu manuscrise medievale grav deteriorate, depozitate timp de secole la biblioteca ducală din Urbino, apoi mutate la Biblioteca Vaticanului şi considerate multă vreme ilizibile. Mai ales un mic codice de piele de capră, vechi de nouă sute de ani, atrăsese în repetate rânduri atenţia cercetătorilor, numai că umezeala, mucegaiul şi trecerea timpului avuseseră ca efect lipirea paginilor într-o masă solidă, indescifrabilă.

Sharif măreşte fotografia care însoţeşte articolul: un pergament ca o cărămidă neagră, boţită, care nici măcar nu şi-a păstrat forma dreptunghiulară.

— Zici că-i o ediţie ieftină care a stat o mie de ani într-un veceu, spune el.

— Apoi a zăcut în stradă încă o mie de ani, adaugă Zeno.

În ultimul an, continuă articolul, o echipă de restauratori reuşise să reconstituie fragmente din textul original cu ajutorul tehnologiei de scanare multispectrale. Iniţial, speculaţiile oamenilor de ştiinţă explodaseră. Ce-ar fi dacă manuscrisul ar conţine o piesă pierdută a lui Eschil, o broşură ştiinţifică a lui Arhimede sau o primă evanghelie creştină?

Sau dac-ar fi comedia pierdută *Margites*, atribuită lui Homer?

Numai că echipa revenea cu anunţul că fusese recuperat destul text pentru a conchide că era vorba despre o ficţiune în proză din secolul întâi, intitulată Νεφελοκοκκυγία, scrisă de un autor mai degrabă obscur, Antoniu Diogene.

Νεφέλη, nor; κόκκῡξ, cuc; Zeno recunoaşte acel titlu. Dă fuga înapoi la masă, dă la o parte hârtiile împrăştiate, scoate la lumină exemplarul său din *Compendiul* lui Rex. Pagina 29. Articolul 51.

Cetatea Cucului-din-Nori, un basm grecesc pierdut al scriitorului Antoniu Diogene, care relatează călătoria unui păstor către un oraş ceresc, a fost probabil scris la sfârşitul secolului întâi era noastră. Ştim dintr-un rezumat bizantin de secol nouă că povestea se deschide cu un scurt prolog în care Diogene se adresează unei nepoate suferinde şi declară că n-ar fi inventat acea poveste comică, ci ar fi descoperit-o într-un mormânt din străvechiul oraş Tir, scrisă pe douăzeci şi patru de tăbliţe de lemn de chiparos. Îmbinând elemente de basm, aventură nebunească, science-fiction şi satiră utopică, e prezentat în epitoma lui Fotie ca unul dintre cele mai fascinante romane antice.

Zeno îşi recapătă suflul. O vede pe Atena alergând prin zăpadă; îl vede pe Rex, ascuţit şi adus de spate din cauza subnutriţiei, scrijelind versuri cu un cărbune pe o tăbliţă. θεοὶ adică zeii, ἐπεκλώσαντο înseamnă torc, ὄλεθρον înseamnă ruină. *Sau şi mai bine*, spusese Rex în ziua aceea, în cafenea, *o comedie veche, călătoria vreunui nesăbuit până la capătul pământului şi îndărăt. Astea sunt preferatele mele, m-ai înţeles?*

Marian stă în pragul biroului ei, ţinând în mână o cană decorată cu pisici desenate.

— O fi păţit ceva? spune Sharif.

— Cred că e fericit, răspunde Marian.

Îl roagă pe Sharif să-i imprime toate articolele despre manuscris pe care le găseşte. S-a stabilit că cerneala manuscrisului provine din Constantinopolul secolului zece; Biblioteca Vaticanului a promis că toate filele care conţin text lizibil vor fi digitalizate şi accesibile liber. Un profesor din Stuttgart speculează că Diogene ar fi putut fi un Borges al lumii antice, preocupat de chestiuni ca adevăr şi intertextualitate, iar scanerele vor scoate la iveală o nouă capodoperă, precursoare a lui *Don Quijote* şi a *Călătoriilor lui Gulliver.* Dar o clasicistă din Japonia spune că e posibil ca textul să fie lipsit de însemnătate, că nici unul dintre romanele

greceşti care s-au păstrat, dacă se pot numi romane, nu se apropie ca valoare literară de poezia şi teatrul clasic. Doar pentru că ceva e vechi, scrie ea, asta nu garantează calitatea.

Prima secţiune scanată, numită Fila A, e încărcată în prima zi de vineri a lunii iunie. Sharif o imprimă pe noua imprimantă Ilium donată Bibliotecii, după ce o măreşte la douăzeci şi opt pe patruzeci şi trei de centimetri, şi i-o duce lui Zeno la masa lui de la Nonficţiune.

— O să faci tu lumină în aşa *ceva*?

Textul e murdar şi mâncat de viermi, năpădit de mucegai, iar hifele fungice, timpul şi apa au creat împreună un poem plin de lacune. Dar pentru Zeno e magic, literele greceşti par să licărească undeva în adâncurile paginii, alb pe negru, un scris de mână mai degrabă spectral. Îşi aminteşte când sosise scrisoarea lui Rex, cum la început nu-şi îngăduise să creadă că Rex supravieţuise. Uneori, lucrurile pe care le credem pierdute sunt doar ascunse, aşteptând să fie redescoperite.

În primele săptămâni ale verii, în timp ce filele scanate curg pe internet, apoi din imprimanta mare a lui Sharif, Zeno e cuprins de euforie. Lumina intensă de iunie se revarsă prin ferestrele bibliotecii peste paginile imprimate; pasajele de început ale poveştii lui Eton i se par drăguţe, caraghioase şi traductibile; simte că şi-a găsit misiunea, lucrul pe care trebuie neapărat să-l facă înainte să moară. Visează cu ochii deschişi că publică o traducere, o dedică memoriei lui Rex, dă o petrecere; Hillary vine de la Londra cu un alai sofisticat; toată lumea din Lakeport înţelege că e mai mult decât Zeno-cu-Încetinitorul, fost şofer de plug de zăpadă, actualmente la pensie, tipul cu câinele guraliv şi cravatele jerpelite.

Dar de la o zi la alta, entuziasmul îi sleieşte. Multe file rămân atât de deteriorate, încât propoziţiile se dizolvă în ilizibil înainte să-şi dezvăluie înţelesul. În plus, restauratorii declară că la un moment dat în lunga sa istorie, manuscrisul fusese probabil dezmembrat şi legat la loc în ordinea greşită, astfel încât succesiunea iniţială a evenimentelor din povestea lui Eton nu mai e clară. În iulie începe să i se pară că trudeşte la unul dintre jocurile de puzzle ale doamnei Boydstun, cu o treime din piese împrăştiate sub aragaz şi încă o treime lipsind cu desăvârşire. E prea neexperimentat, prea needucat, prea bătrân; nu-l duce mintea.

Fute-oi, Fetiță, Fătălău, Zero. De ce-i atât de greu să depășim identitățile care ne sunt atribuite în copilărie?

În august, aerul condiționat al bibliotecii se strică. Zeno stă o după-amiază întreagă, cu cămașa leoarcă de sudoare, agonizând în fața unei file deosebit de dificile, cu cel puțin șaizeci la sută dintre cuvinte șterse. Ceva despre o pupăză care-l conduce pe Eton-cioara până la un râu de smântână. Ceva cu un ghimpe de încordare – frământare? neliniște? – pe sub aripi.

Mai mult de-atât nu avansează.

La ora închiderii, își adună cărțile și colile de scris în timp ce Sharif aranjează scaunele, iar Marian stinge luminile. Afară, aerul miroase a fum de incendiu.

— Există profesioniști care lucrează la chestia asta, spune Zeno în timp ce Sharif încuie ușa. Traducători adevărați. Oameni cu diplome șmechere, care chiar au habar de ceea ce fac.

— E posibil, spune Marian. Dar nici unul nu e ca tine.

O barcă de surfing trece huruind pe lac, cu bașii zvâcnind în boxe. O încordare fierbinte, argintie plutește în aer. Se opresc toți trei lângă Isuzu lui Sharif, iar Zeno simte o nălucă furișându-se nevăzută prin căldură. În capătul îndepărtat al lacului, pe muntele unde se schiază, un nor de furtună se aprinde în albastru.

— La spital, înainte să moară, spune Sharif, aprinzându-și o țigară, mamei îi plăcea să spună că speranța e temelia lumii.

— Cine a zis asta?

Sharif dă din umeri.

— Ba zicea că Aristotel, ba că John Wayne. O fi inventat-o ea.

OPTSPREZECE

TOTUL ERA SPLENDID, ŞI TOTUŞI…

Cetatea Cucului-din-Nori de Antoniu Diogene, Fila Σ

…penele îmi crescură bogate şi lucioase şi fâlfâiam de colo până colo mâncând tot ce pofteam, zaharicale, friptură, peşte – chiar şi carne de pasăre! Nu simţeam durere, nici foame, [aripile?] nu-mi palpitau niciodată, ghearele nu mă [usturau?].

…privighetorile dădeau concerte [de seară?], păsările cântătoare ciripeau melodii de dragoste în grădini [şi] nimeni nu-mi spunea că-s încet la minte, nătărău sau cap sec şi nimeni nu rostea vorbe crude…

Zburasem atâta cale, le arătasem tuturor că se înşelaseră. Şi totuşi, cum stăteam cocoţat pe balcon şi priveam dincolo de stolurile vesele de păsări, de porţi, de marginile creţe ale norilor, hăt departe, la pământul ca un ghiveci pestriţ, cu oraşe-furnicar şi turme sălbatice şi domestice împrăştiate pe câmpii precum colbul, m-am gândit la prietenii mei, la pătuţul meu, la mioarele pe care le lăsasem de izbelişte. Bătusem atâta cale, totul era splendid, şi totuşi…

…totuşi, un ghimpe de îndoială mă sfredelea sub aripă. Un neastâmpăr de rău prevestitor pâlpâia în…

ARGOS

AL 65-LEA AN AL MISIUNII
ZIUA 325 ÎN SEIFUL 1

Konstance

Au trecut câteva săptămâni de când Konstance a descoperit mica bibliotecă delabrată ascunsă în Atlas. A copiat cu multă migală pe bucăți de sac trei sferturi dintre traducerile lui Zeno Ninis – filele de la Alfa la Sigma – din cartea aurie găsită pe soclu în secția de Literatură pentru Copii. Peste o sută douăzeci de petice acoperite cu scrisul ei tapetează acum podeaua în jurul turnului lui Sybil, toate însufleţite de amintirile nopţilor petrecute la Ferma 4, ascultând vocea tatălui ei.

> …m-am uns din cap până-n picioare cu alifia aleasă de Palaestra, am luat trei gâturi de tămâie…
>
> …Pește neghiob, chiar dacă ți-ar crește aripi, tot n-ai putea zbura într-un loc care nu există...
>
> …cel ce știe tot ce-au scris vreodat' învățații, atâta știe – că încă nu știe nimic.

E seară și stă pe marginea patului, murdară de cerneală și epuizată, în luminile care devin plumburii. Sunt orele cele mai dificile, când Lumina se pierde în NeLumină. De fiecare dată o frapează liniștea care domnește în afara seifului, unde se teme că de luni întregi nu mai există nici o urmă de viață, și liniștea care se așterne mai departe, dincolo de pereții *Argos*-ului, în depărtări de necuprins pentru om. Se ghemuiește pe-o parte și-și trage pătura sub bărbie.

Deja te culci, Konstance? Dar n-ai mai mâncat de dimineaţă.

— Mănânc, dacă deschizi uşa.

După cum ştii, încă n-am reuşit să stabilesc dacă mai există contagiune în afara seifului. Cum am conchis că aici eşti în siguranţă, trebuie să ţin uşa încuiată.

— Pare destul de periculos şi aici. Dacă deschizi uşa, mănânc. Dacă nu, o să mor de foame.

Mă doare când vorbeşti aşa.

— Nu poate să te doară, Sybil. Eşti doar o mână de fire într-un tub.

Corpul tău are nevoie de hrană, Konstance. Gândeşte-te ce-ţi place mai mult să…

Konstance îşi astupă urechile. Avem de toate la bord, spuneau oamenii mari, pentru orice nevoie. Şi ce ne depăşeşte pe noi o să rezolve Sybil. Dar era doar o poveste pe care o spuneau ca să se îmbărbăteze. Sybil ştie tot, şi totuşi nu ştie nimic. Konstance ia desenul ei cu oraşul din nori şi atinge cu degetul cerneala uscată. De ce şi-o fi închipuit că dacă reconstituie acea carte veche, o uşă i se va deschide? Cine s-o citească? După moartea ei, n-o să stea acolo, necitită, o infinitate de veacuri?

Mă destram, îşi spune ea, mă dezlipesc. Sunt o nebună înaintând pe o bandă de alergare, rătăcind prin năluca unei planete aflate la zece trilioane de kilometri în urma mea, căutând răspunsuri care nu există.

De sub piatra de moară a minţii ei se iveşte taică-său, careşi culege din păr o frunză moartă şi zâmbeşte. *Dar asta-i toată frumuseţea cu nebunii*, spune el, *că nu ştiu niciodată când să se lase păgubaşi. Bunica ta spunea asta*.

Se caţără iar în Premergător, atinge Viziera, se duce glonţ la o masă din Bibliotecă. Scrie pe o bucată de hârtie: *Care au fost cei cinci copii salvaţi de Zeno Ninis la Biblioteca Publică din Lakeport pe 20 februarie 2020?*

LAKEPORT, IDAHO

AUGUST 2019

Zeno

La sfârşit de august, două incendii de pădure izbucnite în Oregon mistuie un milion de pogoane fiecare, iar fumul ia cu asalt Lakeport. Cerul capătă culoarea masticului, şi oricine se încumetă afară se întoarce mirosind ca un foc de tabără. Restaurantele îşi închid terasele, nunţile se mută înăuntru, sunt anulate activităţile sportive pentru copii – aerul e considerat prea periculos pentru ca cei mici să se joace afară.

Imediat după orele de şcoală, biblioteca se umple de copii care n-au unde să se ducă în altă parte. Zeno stă la masa lui, printre mormane de foi şi bileţele cu notiţe, chinuindu-se cu traducerea. Lângă el, pe podea, o fetiţă roşcată, cu pantaloni scurţi şi cizme de cauciuc, face baloane de gumă în timp ce răsfoieşte cărţi de grădinărit. La câţiva paşi, un puşti cu pieptul lat şi o coamă leonină de păr blond apasă cu genunchiul pe robinetul automatului de apă şi se udă pe cap cu amândouă mâinile.

Zeno închide ochii: o durere de cap îi dă târcoale. Când îi deschide, în faţa lui stă Marian.

— Unu, spune ea, incendiile astea mi-au transformat locul de muncă într-un bâlci de plozi. Doi, aerul condiţionat de la etaj scoate un zgomot de zici că i-a îndesat careva pe gât un sendviş metalic. Trei, Sharif s-a dus la Bergesen să cumpere altul, aşa că sus mă aşteaptă vreo douăzeci de drăcuşori turbaţi de la excesul de zahăr.

Ca la un semnal, un băieţel coboară scara din spatele ei ca pe un derdeluş într-un fotoliu puf ponosit, aterizând pe genunchi, apoi ridică ochii la ea şi rânjeşte.

— Patru, din câte-mi dau seama, de-o săptămână îţi baţi capul cum să-i spui păstorului tău beţivan – „analfabet“, „umil“ sau „ignorant“. Vreo câteva ore o s-avem aici nişte copii de clasa a cincea, Zeno. Cinci, mai exact. Mă ajuţi?

— Să ştii că „umil“ şi „ignorant“ sunt foarte diferite…

— Arată-le cu ce te ocupi. Sau fă un truc de magie, ceva. Te rog.

Până să ticluiască o scuză, Marian ia pe sus copilul ud leoarcă de la automatul de apă şi-l aduce la masa lui.

— Alex Hess, dânsul e domnul Zeno Ninis. Domnul Ninis o să-ţi arate ceva mişto.

Băiatul ia unul dintre facsimilele de pe masă, şi vreo zece coli cu notiţele lui Zeno cad pe mochetă ca nişte păsări rănite.

— Ce-i ăsta? Scris de extratereştri?

— Zici că-i pe ruseşte, spune roşcata cu cizmele, venind şi ea la masă.

— E greacă, spune Marian, îmboldind alt băiat şi încă două fete spre masa lui Zeno. O poveste foarte veche. E cu vrăjitori în burta unor balene, cu nişte bufniţe-străjeri care cer răspuns la ghicitori şi cu un oraş în nori unde se îndeplinesc toate dorinţele, ba chiar şi cu nişte pescari – Marian coboară tonul, privind dramatic peste umăr – cu penisuri cât copacii.

Două dintre fetiţe chicotesc. Alex Hess rânjeşte superior. Picături de apă i se scurg din păr pe pagină.

După douăzeci de minute, cinci copii stau în cerc în jurul mesei lui Zeno, studiind fiecare câte un facsimil. O fetiţă care pare să fi fost tunsă cu foarfeca de grădină ridică mâna, apoi începe imediat să vorbească.

— Deci ziceţi că băiatu’ ăsta, Ethan, are aventurile astea demente…

— Eton.

— Mai bine Ethan, spune Alex Hess. Mai uşor.

— Şi povestea lui a fost scrisă acum un catralion de ani, pe douăzeci şi patru de tăbliţe de lemn, care sunt îngropate odată cu el când moare, da? Şi după mai multe secole, Dio-Gigi ăsta le descoperă într-un cimitir, da? Şi copiază toată treaba pe, gen, sute de bucăţi de hârtie…

— Papirus.

— Şi le trimite cu poşta lu’ nepoata lui care moare, cum ar veni?

— Exact, spune Zeno, uluit, încântat şi în acelaşi timp iritat. Deşi ar

trebui să ținem cont că pe atunci nu exista, practic, poștă, ca acum. Admițând că a existat o nepoată, atunci probabil că Diogene a încredințat pergamentele unui prieten de nădejde, care…

— Dup-aia s-a mai făcut o copie după copie în Constan-cum-îi-zice, care copie s-a pierdut alte catralioane de ani, numai că tocmai ce-a fost regăsită în Italia, dar e tot o mare varză, că lipsesc o grămadă de cuvinte, nu?

— Ai înțeles perfect.

Un băiat plăpând pe nume Christopher se foiește pe scaun.

— Deci, e supergreu să scrieți în engleză textul ăsta vechi, că n-aveți decât niște bucăți de poveste și nici măcar nu știți în ce ordine trebuie aranjate?

Roșcata Rachel întoarce copia ei pe toate fețele.

— Și bucățile pe care le aveți arată de zici că le-a mânjit un idiot cu Nutella.

— Exact.

— Da', gen, de ce? întreabă Christopher.

Toți copiii îl privesc: Alex, Rachel, micul Christopher, Olivia, fetița tunsă cu foarfeca de grădină, și o fată tăcută, cu ochi căprui, ten cafeniu, haine maro și păr negru tăciune, pe care o cheamă Natalie.

— Ați văzut vreodată filme cu supereroi? spune Zeno. În care eroul o tot încasează și mereu ai senzația că…

— Sau eroina, spune Olivia.

— …sau eroina, și ai senzația că n-o s-o scoată la capăt? Și fragmentele astea sunt tot niște supereroi. Încercați să vă imaginați bătăliile fabuloase cărora le-au supraviețuit în ultimii două mii de ani: inundații, incendii, cutremure, guverne răsturnate, hoți, barbari, fanatici și cine știe câte și mai câte? Știm că o copie a acestui text a reușit cumva să ajungă la un copist din Constantinopol cu nouă sau zece secole după ce a fost scris, dar nu știm despre el decât că…

— Sau despre ea, spune Olivia.

— …are un scris ordonat, ușor înclinat spre stânga. Dar acum, puținii oameni care pot descifra scrierea asta veche au ocazia de a-i readuce la viață pe acești supereroi, ca să se mai războiască, poate, încă niște zeci de ani. Uitarea ne pândește mereu, să știți. Deci faptul că țineți în mână ceva

care i-a supraviețuit atâta vreme…

Zeno se șterge la ochi, jenat.

Rachel atinge cu degetele rândurile șterse din fața ei.

— Ca Ethan.

— Eton, spune Olivia.

— Nebunul de care ne ziceați. Din poveste. Chiar dacă greșește mereu drumul, se tot transformă aiurea, nu abandonează niciodată.

Zeno o privește, în minte deschizându-i-se sensuri noi.

— Mai spuneți-ne de pescarii cu penisurile cât copacii, spune Alex.

În seara acelei zile, la cină, cu Nestor, regele din Pylos încovrigat la picioare, Zeno își desfășoară fișele. Stângăciile primelor încercări îi sar în ochi la fiecare rând. Fusese prea preocupat să recunoască aluziile inteligente, să ocolească recifele sintactice, să redea perfect fiecare cuvânt. Dar comedia asta veche, oricare i-ar fi fost natura, nu era nici cuviincioasă, nici elevată, nici nu se sinchisea de perfecțiune. Era o poveste scrisă pentru a alina o fată muribundă. Toate acele comentarii academice pe care singur și le băgase pe gât – *Diogene scrisese o comedie fără pretenții, sau o metaficțiune sofisticată?* –, toate acele dezbateri erau bune de aruncat pe geam când aveai de-a face cu cinci puști de clasa a cincea care miroseau a gumă de mestecat, șosete transpirate și fum de la incendiile de pădure. Diogene, oricine o fi fost, încercase în primul rând să creeze un angrenaj captivant, o evadare din capcană.

Se simte eliberat de o grea povară. Își face cafea, desface un bloc nou de coli de scris și-și pune Fila B în față. *Cuvânt, lipsă, cuvântcuvântcuvânt, lipsă, lipsă, cuvânt* – sunt doar niște însemne pe pielea unei capre moarte de mult. Dar sub ele se cristalizează ceva.

> Sunt Eton, un păstor modest din Arcadia, și am să vă spun o poveste atât de gogonată, atât de incredibilă, că nu veți crede nici o iotă – și totuși, e adevărată. Căci eu, minte de găină, netot, cum îmi spuneau – da, eu, Eton cel încet la minte, nătărău, cap sec – am călătorit la vremea mea până la capătul pământului și mai departe…

ARGOS

AL 65-LEA AN AL MISIUNII
ZILELE 325–340 ÎN SEIFUL 1

Konstance

Peticul de hârtie aterizează pe masă.

Christopher Dee
Olivia Ott
Alex Hess
Natalie Hernandez
Rachel Wilson

Unul dintre copiii luaţi ostatici la Biblioteca Publică din Lakeport pe 20 februarie 2020 fusese Rachel Wilson. Străbunica ei. Iată ce căuta cartea tradusă de Zeno pe noptiera tatălui ei. Bunica lui jucase în piesă.

Dacă Zeno Ninis n-ar fi salvat-o pe Rachel Wilson pe 20 februarie 2020, atunci tatăl ei nu s-ar mai fi născut. Nu s-ar mai fi înrolat pe *Argos*. Konstance n-ar mai fi existat.

Bătusem atâta cale, totul era splendid, şi totuşi…

Cine era Rachel Wilson, câţi ani trăise şi ce simţea de fiecare dată când privea cartea aceea tradusă de Zeno Ninis? Stătea vreodată în serile vântoase din Nannup împreună cu tatăl lui Konstance, citindu-i din povestea lui Eton? Konstance se ridică şi dă ocol de câteva ori mesei din atriu, convinsă acum că-i mai scapă ceva. Ceva ascuns chiar sub nasul ei. Încă ceva ce Sybil nu ştie. Cheamă Atlasul de pe raftul lui. Merge mai întâi în Lagos, în piaţeta centrală de lângă golf, unde hoteluri albe, strălucitoare, se înalţă deasupra ei pe trei laturi şi patruzeci de cocotieri cresc în ghivece

cu model tablă de şah. *Bine aţi venit la Noul Intercontinental*, spune panoul.

Konstance se tot învârteşte prin soarele nigerian neclintit. Vechea senzaţie îi dă târcoale, măcinând undeva în dosul minţii: ceva nu e în regulă. Urmele de pe trunchiurile palmierilor, tecile uscate ale frunzelor încă agăţate de ramuri, cocotierii care se înalţă sus, deasupra ei, şi cei răsturnaţi în ghivece: îşi dă seama că nici o nucă de cocos nu are cei trei pori de germinaţie, aşa cum îi arătase tatăl ei. Doi ochi şi o gură, faţa unui mic marinar care face ocolul pământului fluierând – nimic din toate astea.

Copacii sunt creaţi pe computer. Nu sunt reali.

Îşi aminteşte de doamna Flowers, la poalele zidului lui Teodosie din Constantinopol. De vorbele ei: *Drăguţă, dacă umbli pe-aici o vreme, înveţi nişte secrete.*

La douăzeci de paşi, bicicleta unui vânzător ambulant, cu un cărucior alb în faţa ghidonului, stă sprijinită de un ghiveci. Pe cărucior sunt desenate bufniţe care ţin cornete de îngheţată. În lada deschisă, vreo zece doze de suc lucesc pe un pat de gheaţă. Gheaţa licăreşte; ai zice că bufniţele desenate fac cu ochiul. Aşa era şi doza de la biblioteca din Lakeport, mai vie decât tot restul din jur.

Întinde mâna după un suc şi, în loc de aer, atinge cu vârfurile degetelor ceva solid, rece şi ud. Când scoate băutura din gheaţă, o mie de ferestre ale hotelurilor din jur se fac ţăndări în linişte. Dalele piaţetei dispar una câte una, falşii palmieri se evaporă.

În jurul ei apar siluete, oameni care stau jos sau în picioare, dar nu într-o piaţetă umbroasă dintr-un oraş, ci pe un trotuar crăpat şi mizerabil: unii fără cămăşi, şi mai mulţi desculţi, nişte schelete vii, unii mai mult ascunşi în corturi improvizate din prelate albastre, aşa că nu li se văd decât gambele şi tălpile încrustate cu pământ.

Cauciucuri vechi. Gunoi. Mâzgă. Câţiva bărbaţi stau pe nişte bidoane de plastic care conţinuseră pe vremuri o băutură numită SunShineSix, o femeie flutură un sac de orez gol, vreo zece copii emaciaţi stau ghemuiţi pe un petic de pământ prăfos. Nimic nu se mişcă aşa cum se mişcaseră lucrurile după ce pusese mâna pe cutia pentru cărţi din faţa vechii librării din Lakeport; oamenii sunt doar nişte imagini statice şi trece cu mâinile prin ei ca prin umbre.

Se apleacă, încearcă să descifreze petele neclare de pe chipurile copiilor. Ce se întâmplă cu ei? De ce s-au ascuns?

Se întoarce apoi pe pista de jogging de la periferia Mumbaiului, pe care o descoperise în urmă cu un an, unde verdele închis al manglierilor se desfășoară pe lângă ea ca un zid sinistru. Se tot perindă pe lângă parapet, opt sute de metri în sus, opt sute de metri în jos, până când o găsește: o mică bufniță pictată pe trotuar. Atinge bufnița, manglierii se fac nevăzuți și un zid de apă brun-roșiatică, plină de moloz și de gunoaie, țâșnește peste tot. Spulberă oamenii, inundă aleea, se înalță pe laturile blocurilor de locuințe. La balcoanele de la etajul al doilea sunt legate bărci; o femeie a încremenit pe capota unei mașini scufundate, cerând ajutor cu mâinile ridicate, cu țipătul de pe chip începețoșat.

Cu o senzație de greață, dârdâind, Konstance șoptește:

— Nannup.

Se desprinde de sol; Pământul pivotează, se răstoarnă, iar ea cade. Un orășel australian de crescători de vite, odinioară pitoresc. Pe panourile șterse, suspendate deasupra șoselei, se poate citi:

FĂ-ȚI DATORIA
ÎNVINGE ZIUA ZERO
TE DESCURCI CU 10 LITRI PE ZI

În fața instituției publice, la umbra palmierilor-varză, begoniile se înalță vioaie în ghivecele lor. Iarba e la fel de verde cum o știe: un verde mai intens cu cinci tonuri decât orice altceva de pe o rază de cincizeci de kilometri. Fântâna sclipește; copacii cu flori viu colorate se înalță mândri. Dar, la fel ca în piațeta din Lagos sau pe aleea de jogging de lângă Mumbai, ceva nu e în regulă.

Konstance face de trei ori turul zonei până când o vede, pe o ușă laterală a clădirii: o bufniță-graffiti, cu un lanț de aur la gât și o coroană strâmbă pe cap.

O atinge. Iarba se pârlește, copacii sunt spulberați, vopseaua de pe clădirea publică se scorojește, iar apa din fântână se evaporă. O remorcă de tractor cu un rezervor de douăzeci de mii de litri se materializează licărind, cu un brâu de bărbați înarmați în jur, iar ceva mai departe, la orizont, se

desfăşoară un şir de vehicule prăfuite.

Sute de oameni cu bidoane şi sticle goale în mâini forţează o baricadă zăbrelită. Camerele Atlasului au surprins un bărbat cu o macetă sărind peste barieră, cu gura deschisă; un soldat tocmai a deschis focul; mai multe persoane s-au aruncat la pământ.

Lângă robinetul camionului cu apă, doi bărbaţi trag de acelaşi bidon cu plastic, cu fiecare tendon al braţului reliefându-se. În masa de oameni care se înghesuie la baricadă, Konstance vede mame şi bunici cu bebeluşi în braţe.

Iată. Iată de ce plecase tatăl ei.

Când coboară din Premergător, în seif s-a făcut Lumină. Konstance se târăşte fără vlagă printre peticele de sac, debranşează furtunul cu apă de la imprimanta alimentară şi şi-l bagă în gură. Îi tremură mâinile. Şosetele i s-au dezintegrat până la urmă, găurile unindu-se într-una singură, şi două degete de la picioare îi sângerează.

Ai mers unsprezece kilometri, Konstance, spune Sybil. *Dacă nu dormi şi nu mănânci o masă ca lumea, îţi restricţionez accesul la Bibliotecă.*

— Aşa o să fac, o să mănânc, o să mă odihnesc. Promit.

Îşi aminteşte de o zi în care tatăl ei muncea printre plantele lui, ajustând sistemul de irigare, apoi lăsând apa să-i împroaşte dosul mâinii.

— De foame, spusese el, iar ei i se păruse că nu vorbea cu ea, ci cu plantele, de foame mai uiţi după o vreme. Dar setea? Cu cât ţi-e mai sete, cu atât mai mult te gândeşti la ea.

Konstance se aşază pe podea, îşi examinează un deget însângerat de la picior şi-şi aminteşte de poveştile maică-sii despre Elliot Fischenbacher Nebunul, băiatul care rătăcise prin Atlas până când îl lăsaseră picioarele, dar şi mintea. Care încercase să spintece învelişul *Argos*-ului, primejduind totul şi pe toată lumea. Care pusese deoparte suficiente Hipnopicături ca săşi curme viaţa.

Mănâncă, se spală pe faţă, îşi descâlceşte părul cu peria, îşi face lecţiile de gramatică şi fizică, nu-i iese din cuvânt lui Sybil. Atriul Bibliotecii pare luminos şi senin. Podeaua de marmură lucreşte ca şi cum ar fi fost şlefuită în absenţa ei.

După ce-şi termină lecţiile, se aşază la o masă, iar căţelușul doamnei Flowers i se ghemuieşte la picioare. Cu degete tremurătoare, Konstance scrie: *Cum a fost construit Argos?*

Din teancurile de cărţi, registre şi grafice care se rotesc în jurul mesei, alege toate documentele sponsorizate de Corporația Ilium: broșuri lucioase despre tehnologia de propulsie nucleară, analize de materiale, gravitație artificială, schiţe ale compartimentelor, tabele cu capacitatea de transport, planuri pentru sistemele de tratare a apei, diagrame cu imprimantele alimentare, imagini cu modulele navei pregătite pentru asamblare pe orbita joasă a Pământului, sute de manuale în care se explică în detaliu cum echipajul va fi ales pe sprânceană, transportat, carantinat, antrenat timp de șase luni, apoi sedat pentru lansare.

De la un ceas la altul, mormanul de documente scade. Konstance nu găsește nici un raport independent care să evalueze fezabilitatea construirii unei arce interstelare în spațiu și deplasarea ei cu o viteză suficient de mare pentru a ajunge pe Beta Oph2 în 592 de ani. De fiecare dată când un autor începe să se întrebe dacă tehnologiile sunt puse la punct, dacă sistemele termice vor fi adecvate, cum va fi protejat un echipaj uman de expunerea prelungită la radiații în spațiul îndepărtat, cum va fi simulată gravitația, dacă por fi acoperite costurile sau dacă legile fizicii îngăduie o astfel de misiune, documentele tac. Lucrări academice întrerupte la jumătatea unei fraze. Numere de capitole care sar de la doi la șase sau de la patru la nouă, fără nimic între ele.

Pentru prima oară de la Ziua Bibliotecii, Konstance comandă catalogul exoplanetelor cunoscute de pe raftul lui. Pagini peste pagini și rânduri peste rânduri de lumi cunoscute în afara Pământului, versiunile lor miniaturale rotindu-se pe pagini: roz, cafenii, maro, albastre. Urmărește în jos cu degetul până ajunge la Beta Oph2, care se rotește încetișor pe loc. Verde. Negru. Verde. Negru.

$4{,}0113 \times 10^{13}$ kilometri. 4,24 de ani-lumină.

Konstance privește în jur în atriul cu ecou, cu senzația că e străbătut de milioane de fisuri subțirele, invizibile. Ia o bucată de hârtie. Scrie: *Unde s-a adunat echipajul de pe* Argos înainte de lansare?

O singură bucată de hârtie coboară din cer:

Qaanaaq

În Atlas, coboară încetişor pe coasta de nord a Groenlandei: trei mii de metri, două mii. Qaanaaq e un sat-port fără copaci, prins între mare şi sute de kilometri de morene sedimentate. Căsuţe pitoreşti – multe surpate, fiind construite pe permafrost – au fost zugrăvite în verde, albastru intens, galben muştar, cu rame albe la ferestre. Pe ţărm, printre stânci, se află un port, câteva docuri, câteva bărci şi o harababură de echipamente de construcţie.

Îi ia câteva zile să-i dea de cap. Doarme, mănâncă, îşi face docilă lecţiile cu Sybil, apoi se pune pe căutat şi tot caută, cutreierând în cerc împrejurimile Qaanaaq-ului, până la mare. În sfârşit, undeva în Baffin Bay, la treisprezece kilometri de oraş, pe o insulă stearpă, toată numai stânci şi licheni, un loc care probabil că în urmă cu un deceniu sau două era încă sub gheţuri, o găseşte: o casă roşie solitară, care arată ca o magazie desenată de un copil, cu un steag alb în faţă. La piciorul steagului e o mică bufniţă de lemn care abia dacă-i ajunge până la coapsă, cu o expresie adormită.

Konstance se apropie, o atinge, iar ochii i se deschid.

Stâlpi lungi de beton se înşiră până în mare. Un gard înalt de patru metri şi jumătate, cu sârmă ghimpată în vârf, creşte din pământ în spatele căsuţei roşii, acoperind întreaga circumferinţă a insulei.

Intrarea interzisă, scrie pe panou în patru limbi. *Proprietatea Corporaţiei Ilium. Nu intraţi.*

Dincolo de gard se întinde un vast complex industrial: macarale, remorci, camioane, munţi de materiale de construcţie printre stânci. Merge pe lângă gard cât îi permite softul, apoi se ridică şi sare peste el. Vede camioane cu ciment, siluete cu căşti de protecţie, un drum cu pietriş: în centrul complexului e o structură albă gigantică, circulară, pe jumătate construită, fără geamuri.

Echipajul ales pe sprânceană, transportat, carantinat, antrenat timp de şase luni, sedat pentru lansare.

Construiesc ceea ce va deveni *Argos*. Dar nu există rachete, nici rampă de lansare. Nava n-a fost asamblată în module în spaţiu: nici n-a plecat vreodată în spaţiu. E pe Pământ.

Priveşte trecutul, imagini surprinse în urmă cu şapte decenii, apoi şterse din Altas de Corporaţia Ilium. Dar se priveşte şi pe sine. Casa ei. Atâţia ani.

Duce mâna la Vizieră, coboară din Premergător, cuprinsă de o vâltoare lăuntrică.

A fost plăcut la plimbare, Konstance? întreabă Sybil.

NOUĂSPREZECE

ETON ÎNSEAMNĂ FLACĂRĂ

Cetatea Cucului-din-Nori de Anonius Diogene, Fila T

…zis-am: „De ce-or [părea?] ceilalţi mulţumiţi să zboare de colo până colo, să cânte şi să mănânce zi de zi, scăldaţi de zefirul cald, avântându-se pe lângă turnuri, şi eu port în mine această [boală?]…“

…pupăzoiul, vice-subsecretarul viceregelui de la Aprovizionare şi Încartiruire, înghiţi un plisc doldora de sardine şi-şi sumeţi creasta de pene.

— În clipa asta vorbeşti exact ca un om, spuse el.

— Nu sunt om, domnule, vai de capul meu, nu mă luaţi în râs. Sunt doar o biată cioară, păi nu vă uitaţi la mine.

— Ei, îţi dau eu o idee, zise el, ca să te lepezi de această [molimă fatală a neastâmpărului?], mergi dumneata la palatul din [centru?]…

…acolo e o grădină cum nu e alta mai strălucitoare şi mai verde, iar în ea, zeiţa păstrează o carte ce cuprinde [toată cunoaşterea zeilor]. Acolo ai putea găsi taman ceea ce…

LAKEPORT, IDAHO

AUGUST 2019–FEBRUARIE 2020

Seymour

Conform instrucţiunilor, trebuie să folosească browserul Tor ca să descarce o platformă sigură de comunicare, numită Pryva-C. Trebuie să-i facă mai multe actualizări ca să funcţioneze. Abia după câteva zile primeşte un răspuns.

MATHILDA: ms de contact scz de întârziere da tb
SEEMORE6: eşti cu episcopul? în tabăra lui?
MATHILDA: să verific
MATHILDA: k nu eşti cu autorităţile
SEEMORE6: nu jur
SEEMORE6: vreau s v ajut la luptă
MATHILDA: eu mă ocup de tn
SEEMORE6: vreau să distrug sistemul

La sfârşitul verii, un uragan spulberă două insule din Caraibe, seceta sleieşte Somalia, temperatura medie lunară la nivel global înregistrează un nou record. Un raport interguvernamental anunţă că temperatura în oceane a crescut de patru ori mai repede decât se preconiza, iar fumul de la două megaincendii diferite din Oregon e purtat de curenţii estici până în Lakeport, unde se adună în forme care lui Seymour, care le vede pe tabletă, îi amintesc mult de nişte vârtejuri.

N-o mai văzuse pe Janet de când spărsese parbrizul rulotei din port şi fugise. Din câte-şi putea da seama, ea nu chemase poliţia; dacă poliţia o contactase, probabil că nu le dăduse numele lui. Toată vara evită biblioteca,

evită zona comercială, lucrează la patinoar, făcând curat în vestiare şi cărând sucuri, cu gluga hanoracului bine trasă pe cap. În rest, nu iese din camera lui.

MATHILDA: cică sunt 80 de morţi la inundaţii da nu socotesc şi câţi sunt deprimaţi, câţi au şoc posttraumatic, câţi n-au $ să se mute, câţi o să moară de la mucegai, câţi
SEEMORE6: stai care inundaţii
MATHILDA: o să moară de inimă rea
SEEMORE6: e f nasol azi cu fumul la noi
MATHILDA: în viitor o să privească în urmă şi o să se mire cum trăiam noi
SEEMORE6: da nu noi? tu şi cu mn?
MATHILDA: că suntem lasă-mă să te las
SEEMORE6: nu şi războinicii?

În septembrie, recuperatorii o sună pe Bunny de trei ori pe zi. Turiştii care ar fi venit de Ziua Muncii renunţă din cauza aerului toxic; portul e practic pustiu, restaurantele, goale, la Pig N' Pancake, nimeni nu mai lasă bacşiş, iar Bunny nu găseşte alt loc de muncă după ce Aspen Leaf se închide.

O rotiţă din mintea lui Seymour s-a blocat: nu mai poate vedea planeta altfel decât pe moarte, şi pe toţi cei din jur, complici la crimă. Oamenii din locuinţele Eden's Gate îşi umplu tomberoanele, conduc SUV-uri între cele două case pe care le deţin, ascultă muzică la boxe Bluetooth şi se consideră oameni de ispravă, care duc vieţi onorabile, decente, trăind aşa-zisul vis – de parcă America ar fi un eden unde fiecare suflet se bucură în mod egal de graţia binevoitoare a Domnului. Când de fapt participă la o schemă piramidală care-i devorează pe toţi cei de pe treapta de jos, cei ca mama lui. Şi pentru asta se felicită între ei cu toţii.

MATHILDA: scz de întârziere folosim computerele doar noaptea după ce ne terminăm treburile
SEEMORE6: ce treburi
MATHILDA: semănăm curăţăm tăiem cărăm culegem pregătim murături

SEEMORE6: legume?
MATHILDA: da superproaspete
SEEMORE6: nu prea le am cu legumele
MATHILDA: în seara asta toți copacii sunt drepți și mândri în tabără ce frumos
MATHILDA: cerul violet ca vânăta
SEEMORE6: tot legumă
MATHILDA: ha ce haios ești
SEEMORE6: unde dormiți? corturi
MATHILDA: corturi da și cabane barăci
MATHILDA: …
SEEMORE6: mai ești
MATHILDA: cică mai am voie 10 min în plus
MATHILDA: pentru că ești special ești important ai potențial
SEEMORE6: eu?
MATHILDA: da nu doar pentru ei pentru mine
MATHILDA: pentru noi toți
SEEMORE6: …
MATHILDA: noapte păsări zburând peste seră pârâul susură burtica plină ce bn e
SEEMORE6: aș vrea să fiu acolo
MATHILDA: o să-ți placă până și legumele ha ha
MATHILDA: avem dușuri cameră de relax depozit de arme plus că paturile sunt confortabile
SEEMORE6: paturi adevărate sau saci de dormit
MATHILDA: și și
SEEMORE6: băieții într-o parte și fetele în altă parte?
MATHILDA: cum vrem noi nu suntem de modă veche
MATHILDA: o să vezi
MATHILDA: după ce-ți termini misiunea

În timpul orelor, imagini din tabăra Episcopului îi joacă în fața ochilor. Corturi albe sub copaci negri, mitraliere postate în vârful unor baricade, grădini și sere, panouri solare, bărbați și femei în salopete de lucru intonând cântece, spunând povești, fabricanți de licori misterioase pregătind elixiruri

sănătoase din plante de pădure. Imaginaţia i se întoarce mereu la Mathilda: încheieturile ei, părul, îmbinarea coapselor. Apare pe o alee, cu două coşuri cu fructe de pădure; e blondă, e japoneză, sârboaică, e o scufundătoare din Fiji cu cartuşiere încrucişate peste sâni.

MATHILDA: o să t simţi mult mai bine când o să iei atitudine
SEEMORE6: toate fetele de-aici sunt pe dinafară
SEEMORE6: nici una nu mă înţelege
MATHILDA: să vezi ce puternic te simţi
SEEMORE6: nici una nu e ca tn

Se documentează: *Maht* înseamnă forţă, *Hild* înseamnă bătălie, *Mathilda* înseamnă forţă în bătălie, iar din acel moment, Mathilda devine un vânător înalt de doi metri şi jumătate, străbătând neauzit o pădure. Stă întins în pat, cu marginea tabletei caldă în poală; Mathilda se apleacă şi intră în camera lui, îşi reazămă arcul de uşă. Cu o centură de bougainvillea, cu trandafiri în păr, acoperă lumina lămpii şi-i strecoară o mână frunzoasă între picioare.

Zeno

Până la jumătatea lui septembrie, Alex, Rachel, Olivia, Natalie şi Christopher hotărăsc să transforme fragmentele din *Cetatea Cucului-din-Nori* într-o piesă, pe care s-o joace îmbrăcaţi în costume. Plouă, fumul se risipeşte, calitatea aerului se îmbunătăţeşte, dar copiii vin în continuare la bibliotecă marţi şi joi, după şcoală, şi se adună în jurul mesei lui. Îşi dă seama că aceşti copii nu joacă volei la club, nu fac meditaţii la matematică şi nici nu-i aşteaptă vreo barcă în port. Părinţii Oliviei administrează o biserică; tatăl lui Alex îşi caută de lucru în Boise, părinţii lui Natalie lucrează zi şi noapte într-un restaurant, Christopher mai are cinci fraţi, iar Rachel e în vizită în SUA pentru un an, în timp ce tatăl ei australian se ocupă de ceva legat de combaterea incendiilor la administraţia din Idaho.

Zeno are de învăţat în fiecare minut petrecut cu ei. La începutul verii, nu se putea gândi decât la tot ceea ce nu ştia, la cât din textul lui Diogene se pierduse. Între timp însă şi-a dat seama că nu trebuie să studieze fiecare detaliu cunoscut despre păstoritul în Grecia Antică sau să stăpânească toate

expresiile idiomatice ale celei de-a Doua Mișcări Sofiste. Îi sunt de-ajuns sugestiile de poveste oferite de ceea ce s-a păstrat în file, iar de restul se ocupă imaginația copiilor.

Pentru prima oară de zeci de ani, poate din perioada petrecută cu Rex în Lagărul Cinci, când stăteau genunchi lângă genunchi la foc, în bucătăria din șopron, se simte cu adevărat treaz, ca și cum și-ar fi smuls draperiile de la ferestrele minții: ceea ce vrea să facă e chiar acolo, în fața lui.

Într-o zi de marți din octombrie, toți cei cinci copii de clasa a cincea stau așezați la măsuța lui din bibliotecă. Christopher și Alex înfulecă gogoși dintr-o cutie scoasă de Marian de cine știe unde; Rachel, slabă ca un țâr în blugii și cizmele ei, stă aplecată deasupra unei coli de hârtie, scriind în grabă, ștergând, apoi scriind iar. Natalie, căreia în primele trei săptămâni abia i se auzise vocea, vorbește acum fără oprire.

— Deci, după toată călătoria asta, spune ea, Eton răspunde la ghicitoare, intră pe poartă, bea din râurile de vin și smântână, mănâncă mere și piersici, ba chiar și prăjituri cu miere, ce-or mai fi și alea, și vremea e mereu frumoasă, nimeni nu se poartă răutăcios cu el, dar el tot nefericit e?

Alex morfolește încă o gogoașă.

— Da, zici că-i nebun.

— Știți care-i chestia? spune Christopher. Dac-ar fi a mea Cetatea Cucului-din-Nori? În loc de râuri de vin, ar fi de bere de ghimbir. Și aș avea bomboane în loc de fructe.

— O grămadă de bomboane, spune Alex.

— Un infinit de Starburst, spune Christopher.

— Un infinit de Kit Kat.

— Dac-ar fi a mea Cetatea Cucului-din-Nori? zice Natalie. Animalele ar fi tratate la fel ca oamenii.

— Și n-ar exista teme, spune Alex. Și nici amigdalită.

— Dar știți *Cartea Vrăjită Super-Extra-Tare cu De Toate*, aia din mijlocul grădinii? Pe ea aș păstra-o la mine în Cetatea Cucului-din-Nori. Ca să citești, gen, cinci minute dintr-o carte și să știi tot.

Zeno se apleacă peste maldărul de hârtii de pe biroul lui.

— Copii, v-am zis ce înseamnă „Eton“?

Cu toții clatină din cap; Zeno scrie mare αἴθος pe o foaie întreagă.

— Flacără, spune el. Arzător, dogoritor. Unii zic că poate însemna și înfometat.

Olivia se așază pe scaun. Alex își îndeasă în gură o nouă gogoașă.

— Poate că de-aia, spune Natalie. De-aia nu renunță nici-odată. Și nu se potolește. Mereu arde pe dinăuntru.

Rachel privește undeva departe, pe deasupra mesei.

— Dac-ar fi a mea Cetatea Cucului-din-Nori? spune ea. N-ar mai exista secetă. Ar ploua în fiecare noapte. Cât vezi cu ochii ar fi numai copaci verzi. Și pâraie mari și reci.

Într-o zi de marți din decembrie scotocesc după costume într-un magazin cu vechituri, iar într-o zi de joi fac din papier-mâché un cap de măgar, unul de pește, unul de pescăruș și unul de pupăză. Marian comandă pene negre și cenușii, să facă din ele aripi; toată lumea decupează nori din carton. Natalie adună efecte sonore pe laptop; Zeno angajează un tâmplar care să construiască o scenă și un perete de placaj, în altă parte și pe bucăți, ca să le facă o surpriză. În scurt timp le rămân doar două zile de joi și mai au atâtea de făcut, să scrie un sfârșit, să imprime texte, să închirieze scaune pliante; își amintește cum trepida de entuziasm cățeluța Atena când simțea că se pregătesc să plece spre lac – parcă o străfulgerare îi cutremura corpul. Așa se simte și el în fiecare noapte când încearcă să doarmă, cu mintea zburându-i peste munți și oceane, șerpuindu-i printre stele, cu creierul ca un felinar aprins, dogorindu-i înăuntrul țestei.

Pe 20 februarie, la 6 dimineața, Zeno își face flotările, își trage în picioare două perechi de șosete Utah Woolen Mills, își pune cravata cu pinguini, bea o cană de cafea și se duce până la Lakeport Drug, unde copiază ultima versiune a textului în cinci exemplare și cumpără o ladă de bere de ghimbir. Traversează Lake Street cu textele într-o mână și băutura în cealaltă mână. Un cer albastru argintiu se arcuiește deasupra lacului înveșmântat în zăpadă, iar crestele înalte se pierd în nori – se pregătește de furtună.

Subarul lui Marian e deja în parcarea bibliotecii și o singură fereastră de la etaj e luminată. Zeno urcă cele cinci trepte de granit până pe verandă și se oprește să-și tragă sufletul. Preț de-o fracțiune de secundă, are din nou șase

ani, e singur și înfrigurat, și două bibliotecare îi deschid ușa.

Măi să fie, ai degerat de tot.

Mama ta unde-i?

Ușa de la intrare e descuiată. Urcă treptele până la etajul al doilea și se oprește în fața peretelui din placaj aurit. Străine, oricine ai fi, deschide asta, ca să te minunezi de ceea ce vei afla.

Când deschide ușița, lumina se revarsă prin mica arcadă. Marian e pe scenă, cocoțată pe un scăunel, retușând cu pensula turnurile aurii și argintii de pe fundal. O vede coborând de pe scăunel ca să-și examineze opera, apoi urcându-se iar, înmuind pensula în vopsea și adăugând încă trei păsări care se rotesc în jurul unui turn. Miroase puternic a vopsea proaspătă. E liniște deplină.

Să ai optzeci și șase de ani și să simți toate astea!

Seymour

Pe când prima zăpadă se așterne pe crestele de deasupra orașului, Idaho Power le taie lumina în casă. Rezervorul cu propan din curte e încă plin cam o treime, așa că Bunny încălzește camerele dând drumul la cuptor și lăsând ușa deschisă. Seymour își încarcă tableta la patinoar și-i dă maică-sii mai toți banii pe care-i câștigă.

MATHILDA: seară geroasă m-am gândit la tn
SEEMORE6: frig și la noi
MATHILDA: când e așa întuneric m-aș dezbrăca aș alerga afară să simt frigul pe piele
MATHILDA: și m-aș băga la loc în pat la căldurică
SEEMORE6: p bune?
MATHILDA: tb să vii mai repede încoace nu mai rezist
MATHILDA: tb să t ocupi d misiune

În dimineața de Crăciun, Bunny îi spune să se așeze la masa din bucătărie.

— Renunț, Oposum. O să vând. O să caut ceva cu chirie. Tu mai ai un an și pleci, și eu n-am ce face cu un pogon întreg doar pentru mine.

În spatele ei, în cuptorul deschis, gazul fâsâie albăstriu.

— Știu că locul ăsta a fost important pentru tine, poate eu nici nu realizez cât a fost de important. Dar a venit momentul. Sachse Inn caută femeie de serviciu, știu că e mai departe, dar e o slujbă. Dacă am noroc, cu slujba și vânzarea casei, pot plăti toate datoriile și o să-mi rămână și să-mi fac dinții. Poate să te ajut și pe tine la facultate.

Dincolo de ușa glisantă, luminile caselor din complex licăresc printr-o ceață înghețată. O sensibilitate cumplită s-a acumulat în mintea lui Seymour: o sută de glasuri vorbind toate deodată în subteranele minții lui. Mănâncă asta, îmbracă-te așa, ești deplasat, nu te integrezi, n-o să mai suferi dacă vei cumpăra pe loc acest lucru. Sey-Muie, ha, ha. Afară, îngropate sub magazia de unelte, așteaptă vechiul pistol Beretta al lui Pawpaw și lada cu grenade de mână, în compartimentele lor. Dacă-și ține răsuflarea, aude grenadele zăngănind ușor la locurile lor.

Bunny își pune mâinile pe masă.

— Tu o să faci ceva deosebit în viață, Seymour. Sunt sigură.

E noapte, și Seymour e la intersecția dintre Lake și Park, înfofolit în canadiană. Beculețe de Crăciun împodobesc burlanele showroomului de la Eden’s Gate la intervale perfect egale. Sub streșini au fost montate camere de filmat negre, în colțurile de jos ale ferestrelor strălucesc niște embleme autocolante, iar porțile din față și din spate sunt protejate cu lacăte care par sofisticate.

Sisteme de securitate. Alarme. E imposibil să pătrundă acolo și să lase ceva fără a fi văzut. Dar observă că latura vestică a agenției imobiliare e la mai puțin de un metru și jumătate de latura estică a bibliotecii. Între ele abia dacă e loc pentru un contor de gaze și o fâșie de zăpadă înghețată. Poate că e imposibil să strecori neobservat explozibil în agenția imobiliară. Dar în bibliotecă?

SEEMORE6: Am găsit un loc
MATHILDA: o țintă?
SEEMORE6: o misiune, k să sabotez mașinăria în felul meu și să trezesc lumea k să înceapă cu adevărat schimbarea
MATHILDA: la ce
SEEMORE6: k să-mi merit locul în tabără

MATHILDA: te-ai gândit?
SEEMORE6: lângă tn

Documentul PDF pe care Mathilda i-l trimite prin PryvaC e plin de greşeli de scriere şi de scheme grosolane. Dar ideea de bază e limpede: fitiluri, oale sub presiune, cartele preplătite, totul în dublu exemplar, în caz că prima bombă dă rateu. Cumpără o oală sub presiune de la Lakeport Drug, pe a doua de la Ridley's, două lacăte de la Bergesen Hardware, unul pentru uşa camerei lui, celălalt, pentru uşa magaziei de unelte.

Grenadele se deşurubează mai uşor decât se aşteptase. Explozibilul dinăuntru pare inofensiv, ca nişte fulgi blonzii de cuarţ. Foloseşte un cântar vechi rămas de la Pawpaw: 560 de grame în fiecare oală.

Merge în continuare la şcoală. Spală în continuare podelele la patinoar. Până acum trăise doar un prolog, de-abia de-acum încolo avea să înceapă viaţa.

La începutul lui februarie, în timp ce încarcă trei cartele preplătite Alcatel la ghişeul de închiriat patine, ridică ochii, şi în faţa lui stă Janet, în geaca ei de blugi.

— Bună.

Pe mâneci are noi broscuţe brodate. Căciula ei e dintr-o lână care pare atât de moale, încât ai sta mereu cu ea pe cap, aşa cum el n-a avut niciodată. Are pomeţi bronzaţi de schioare şi, privind-o, Seymour are senzaţia că s-a maturizat cu zece ani faţă de clasa a zecea, că Îndrăgosteala de Janet era o eră pe care omenirea o traversase cu o mie de ani în urmă.

— Nu te-am mai văzut de mult, spune ea.

Poartă-te normal. Totul e normal.

— N-am spus nimănui ce-ai făcut. Dacă erai curios.

El aruncă o privire spre distribuitorul de băuturi, spre patinele care stau pe etajerele lor. Mai bine nu spune nimic.

— Săptămâna trecută, la clubul ecologist au venit optsprezece copii, Seymour. M-am gândit că te interesează. I-am convins pe cei de la cantină se reducă deşeurile alimentare şi mai nou folosesc numai şervete din bambus, care bambus e regenerabil, sau cum îi zice?

— Sustenabil.

Pe gheață, adolescenți în hanorace lunecă râzând pe lângă geamul de protecție. Distracție: numai la asta le stă capul tuturor.

— Da, sustenabil. Pe cinșpe mergem la Boise pentru o manifestație. Poți să vii și tu, Seymour. Oamenii încep să ne bage în seamă.

Zâmbește strâmb și-l fixează cu ochii ei negri-albăstrii, dar nu mai are nici o putere asupra lui.

SEEMORE6: am făcut 2 după instrucțiunile tale
MATHILDA: 2 plăcinte
SEEMORE6: ha ha da 2 plăcinte
MATHILDA: cum se coc plăcintele astea
SEEMORE6: cartele preplătite, plăcinta se coace la al cincilea apel ca în PDF
MATHILDA: 2 numere diferite? câte unul pentru fiecare?
SEEMORE6: 2 plăcinte 2 telefoane 2 numere diferite ca în instrucțiuni
SEEMORE6: dar când se coace prima plăcintă se coace și cealaltă
MATHILDA: când?
SEEMORE6: curând
SEEMORE6: poate joi, se anunță viscol, mă gândeam că o să fie mai puțină lume afară
MATHILDA: …
SEEMORE6: mai ești?
MATHILDA: scrie-mi cele 2 numere

Miercuri, când se întoarce de la școală, o găsește pe Bunny împachetând cutii în living, la lumina unei lanterne. Ridică ochii la el, abțiguită, stresată.

— S-a vândut. Am vândut-o.

Seymour se gândește la oalele sub presiune umplute cu Compusul B, ascunse sub bancul de lucru din magazie, și simte țipari lunecându-i prin măruntaie.

— Au…

— Cumpărat-o după ce-au văzut-o pe internet. Cu banii jos, adică. O să demoleze casa. Probabil că vor doar terenul. Gândește-te cum e să ai atâția bani încât să-ți iei o casă din fața computerului.

Lui Bunny îi scapă lanterna, el i-o culege de jos și i-o dă, întrebându-se

care sunt adevărurile nespuse pe care o mamă şi fiul ei le împărtăşesc şi care sunt cele pe care nu le împărtăşesc.

— Pot să iau mâine maşina, mami? Te duc eu la serviciu de dimineaţă.

— Sigur, Seymour, nici o problemă. Îndreaptă lanterna asupra unei cutii. 2020, spune ea, îndepărtându-se spre culoar. O să fie anul nostru.

SEEMORE6: după c se coc plăcintele încotro s-o iau
MATHILDA: spre nord
MATHILDA: suni la numărul nostru
SEEMORE6: nord
MATHILDA: da
SEEMORE6: canada?
MATHILDA: tu mergi spre nord şi te mai îndrumăm noi
SEEMORE6: dar graniţa?
MATHILDA: o să fii fantastic ce curaj un războinic
SEEMORE6: dak am probleme
MATHILDA: n-o să ai
SEEMORE6: da totuşi
MATHILDA: suni acolo
SEEMORE6: şi o să vină cineva
MATHILDA: noi toţi
SEEMORE6: stresat
MATHILDA: o să fim mândri
MATHILDA: în extz

DOUĂZECI

GRĂDINA ZEIȚEI

Cetatea Cucului-din-Nori de Antoniu Diogene, Fila Y

…am sorbit din râul de vin, o gură pentru dârzenie, încă una pentru bărbăție, apoi am luat-o în zbor înapoi spre palatul din centrul orașului. Turnurile sale străpungeau zodiacul, iar [înăuntru?] prin livezi înmiresmate curgeau pâraie limpezi [lucitoare?].

…iat-o pe zeiță, înaltă de o mie de picioare, îngrijind grădina în [rochia ei ca un caleidoscop], culegând pâlcuri întregi de copaci, apoi punându-i la loc. Stoluri de bufnițe i se roteau în jurul capului, pe brațe și umeri i se aciuaseră alte bufnițe, care-și cercetau chipurile în scutul sclipitor pe care zeița îl purta în spinare.

…în față, la picioarele ei, înconjurată de [fluturi?] albi, pe un piedestal atât de bogat ornamentat, încât trebuie să fi fost făurit de însuși zeul-fierar, am văzut-o: cartea în care, după spusele pupăzoiului, aveam să găsesc [soluția?] la greaua încercare ce mă rodea. Am fâlfâit deasupra ei [cu gândul să citesc din carte, când zeița se aplecă. Pupilele ei enorme se ițiră deasupra mea, mari cât niște case. Cu un simplu bobârnac, m-ar fi putut spulbera din cer].

— Văd ce ești, biată cioară, spuse ea, purtând câte cincisprezece copaci în fiecare mână. Ești un prefăcut, o făptură de lut, nicidecum o pasăre. În inima ta ai rămas un om nevolnic, făurit din țărână, cu [foamea dogorind pe dinăuntru]…

…voiam doar să [arunc o privire]…

— Citește din carte cât poftești, grăi ea, dar, dacă vei citi până la sfârșit, vei deveni asemeni nouă, eliberat de dorințe.

…niciodată nu-ți vei regăsi forma de la început. Hai, copile, spuse zeița scânteietoare. Hotărăște-te…

LA TREISPREZECE KILOMETRI VEST DE CONSTANTINOPOL

MAI–IUNIE 1453

Omeir

O fată. O grecoaică. Un lucru atât de aiuritor, de neașteptat, încât aproape că nu-și poate reveni în simțiri. El, care plânsese când Clar-de-Lună și Copac fuseseră castrați, care tresărea când se tăiau păstrăvi și găini, rupsese o cracă în capul unei fete creștine, cu pielea albă și părul tuns scurt, mai tânără decât sora lui.

Fata zace nemișcată pe patul de frunze, ținând în continuare în mână potârnichea la frigare. Are rochia murdară, iar papucii ei nici nu mai sunt demni de acest nume. La lumina lunii, sângele scurs pe obrajii ei pare negru.

Cărbunii fumegă, broaștele fojgăie în întuneric, în inima nopții, un ceasornic înaintează o gradație, iar fata geme. Omeir îi leagă mâinile cu priponul lui Clar-de-Lună. Ea geme iar, apoi se zbate. Sângele i se scurge în ochiul drept; se chinuie să se ridice în genunchi, își duce la gură mâinile legate; când îl vede, urlă.

Omeir privește îndărăt printre copaci, înspăimântat.

— Taci! Te rog.

O striga pe cineva din apropiere? Fusese o prostie din partea lui să facă foc – prea riscant. În timp ce înăbușă tăciunii, fata răcnește un torent de vorbe de neînțeles pentru el. Încearcă să-i acopere gura cu palma, dar se alege cu o mușcătură.

Fata se ridică în picioare, se împleticește ametită câțiva pași în întuneric, apoi cade. Poate că e beată: grecii sunt mereu beți, nu așa spune toată

lumea? Pe jumătate fiare, mereu îmbătați de plăcerile simțurilor.

Dar e așa de tânără.

Probabil e un vicleșug, masca unei vrăjitoare.

Încearcă să tragă cu urechea, ca nu cumva să se apropie cineva, și-n același timp să-și cerceteze rana de la mână. Mușcă apoi din potârniche, din pielea arsă și carnea rămasă crudă, fata zace gâfâind în frunziș, cu sângele șiroindu-i pe față, și în mintea lui Omeir mai încolțește un gând: Oare ea bănuiește de ce e singur? Își dă seama de fapta lui? Știe de ce nu dă și el iama în oraș, împreună cu ceilalți cuceritori, ca să-și ceară răsplata în viața asta sau în cea de apoi?

Ea se trage cât mai departe de el. Poate și ea e o făptură singură. Poate și ea a fugit dintr-un post. Văzând-o că se târăște spre un obiect de la poalele unui copac, îi ține calea, îi ia sacul, iar ea se opune. Înăuntru e o cutiuță ornamentală și un sul învelit în ceva ce pare a fi mătase – imposibil de spus în întuneric. Fata se ridică iar în genunchi, blestemând pe limba ei, apoi scoate un răcnet atât de ascuțit și de jalnic, încât sună mai mult ca un miel decât ca un om.

Groaza îl străfulgeră pe șina spinării.

— Te rog să taci.

Mimează că-și acoperă gura, închipuindu-și cum urletul ei se propagă printre copaci în toate direcțiile: peste întinderea neagră de apă din față, de-a lungul drumurilor spre oraș, drept în urechea sultanului.

Îi împinge sacul mai aproape, iar ea îl ia cu mâinile legate, apoi iar se împleticește. E slăbită. Foamea i-o scosese în cale.

Omeir pune resturile de pasăre, calde încă, pe patul de frunze de lângă ea, ea le înhață cu dinții, înfulecând ca un câine, iar în liniștea care se lasă, el încearcă să-și adune gândurile. Sunt mult prea aproape de oraș. În orice moment, soldați călări ar putea trece pe-acolo, învinși sau învingători. Ea va fi luată în robie, iar el va fi spânzurat ca dezertor. Dar dacă-i găsesc împreună, chibzuiește el, poate că fata îi va servi drept pavăză: un trofeu câștigat. Poate că va da mult mai puțin de bănuit dacă va călători alături de ea decât singur.

Ea suge oasele păsării și îl privește fix, se stârnește o adiere, iar frunzele încă proaspete tremură în întuneric. O amintire îl ia prin surprindere în timp

ce-şi rupe o fâşie din cămaşa de pânză: cum stătea cu bunicul în lumina dimineţii, cu pantalonii uzi de rouă până la genunchi, înjugându-i pentru prima oară pe Clar-de-Lună şi Copac.

Fata rămâne nemişcată şi nu ţipă cât îi pansează el rana de la cap cu fâşia de pânză. Apoi, Omeir prinde căpăstrul lui Clar-de-Lună de priponul cu care i-a legat mâinile.

— Haide, îi şopteşte. Trebuie să plecăm.

Ia sacul fetei în spinare şi o mână de căpăstru ca pe un măgar îndărătnic. Înaintează pe lângă stufărişul ce mărgineşte o mlaştină întinsă, iar fata merge poticnit în timp ce soarele răsare în urma lor. În lumina dimineţii găseşte nişte ciuperci de câmp brune şi se lasă pe vine printre ele, muşcând din pălării.

Îi întinde şi ei câteva, iar ea îl observă mai întâi, apoi mănâncă. Bandajul pare să fi oprit sângerarea, iar sângele de pe ceafă şi gât s-a uscat şi a căpătat culoarea fierului ruginit. La lumina amiezii, ocolesc pe departe un sat ars. O haită de cinci, şase câini scheletici se repede la ei, apropiindu-se periculos, dar Omeir îi alungă cu pietre.

Pe înserat traversează un peisaj presărat cu ruine – livezi jefuite, porumbare golite, vii pârjolite. Când el îngenunchează să bea din pâraie, face şi ea la fel. Chiar înainte de căderea nopţii găsesc mazăre într-o grădină pe jumătate răscolită şi mănâncă, iar noaptea târziu, Omeir descoperă o mică scobitură într-un tufiş de lângă un câmp necultivat şi leagă căpăstrul de trunchiul unui chiparos. Ea îl priveşte, cu pleoapele tot mai grele, iar somnul învinge groaza sub ochii lui.

La lumina lunii, el îi ia sacul şi scoate cutiuţa. E goală şi miroase a tutun. Pe capac e pictată o scenă pe care Omeir n-o deslueşte prea bine. O casă înaltă sub cer. O fi casa ei?

Sulul e învelit în mătase de culoare închisă, brodată cu flori şi păsări, iar înăuntru sunt nişte piei de animal curăţate de păr, bătute bine, tăiate în formă dreptunghiulară şi legate între ele la o margine. O carte. Filele sunt ude, miros a mucegai şi sunt acoperite pe toată suprafaţa cu şiruri ordonate de litere, care-l sperie.

Îşi aminteşte o poveste pe care i-o spusese bunicul demult, despre o carte lăsată în urmă de zeii din vechime, când îşi luaseră tălpăşiţa de pe pământ.

După spusele bunicului, cartea era zăvorâtă într-o cutie aurită, zăvorâtă la rândul ei într-una de bronz şi încă într-una de fier, apoi într-o ladă de lemn, pe care zeii o aşezaseră pe fundul unui lac, păzită de balauri de apă lungi de o sută de picioare, pe care nici un om, oricât ar fi fost de curajos, nu i-ar fi putut răpune. Dar, dacă izbuteai să pui mâna pe carte şi s-o citeşti, zicea bunicul, atunci aveai să pricepi limba păsărilor cerului şi a târâtoarelor de sub pământ, iar dacă erai spirit, aveai să-ţi recapeţi trupul de dinainte.

Omeir înveleşte la loc pachetul, cu mâinile tremurând, îl pune înapoi în sac şi o cercetează în penumbra lunii pe fata adormită. Muşcătura de pe mână îi zvâcneşte. Să fie oare o fantomă întrupată? Oare cartea pe care o duce cu ea conţine magia zeilor din vechime? Dar, dacă ar fi o vrăjitoare atât de puternică, atunci ce să caute singură şi atât de disperată, încât să-i fure potârnichea din frigare? N-ar fi putut să-l transforme pur şi simplu în mâncare şi să-l înghită? Sau să-i preschimbe de-a dreptul pe toţi ostaşii sultanului în gângănii şi să-i strivească sub tălpi?

Unde mai pui, încearcă el să se îmbărbăteze, că basmele bunicului sunt simple basme.

Noaptea se sfârşeşte şi-i e tare dor de casă. Peste încă un ceas, soarele va urca deasupra muntelui, iar maică-sa va păşi cu grijă printre bolovanii acoperiţi de mușchi ca să umple urciorul la pârâu. Bunicul va aţâţa iar focul, soarele va umple râpa de umbre tremurătoare, iar Nida va ofta sub pătură, cufundată într-un ultim vis. Omeir se vede culcuşindu-se la căldură lângă sora lui şi împletindu-şi picioarele cu ale ei, aşa cum făceau când erau mici, iar când se trezeşte, dimineaţa e pe trecute, fata s-a dezlegat şi stă deasupra lui cu sacul în mână, cercetându-i buza despicată.

După asta, nu se mai oboseşte să-i lege mâinile. O iau spre nord-vest pe câmpii vălurite, zorind pe teren deschis de la un crâng la altul, cu drumul spre Edirne zărindu-se la răstimpuri departe, spre nord-est. Rana de la capul fetei nu mai supurează, iar ea pare să nu obosească niciodată, în timp ce Omeir simte nevoia să se odihnească aproape ceas de ceas, epuizat până-n măduva oaselor, iar uneori i se năzare că aude scrâşnetul căruţelor şi răgetele animalelor şi-i simte lângă el pe Clar-de-Lună şi pe Copac, uriaşi şi supuşi sub jugul de lemn.

În a patra dimineaţă de când sunt împreună, foamea începe să devină

periculoasă. Până şi fata se poticneşte la fiecare câţiva paşi, iar Omeir îşi dă seama că nu vor mai rezista prea mult fără mâncare. La amiază observă un nor de praf în urma lor, aşa că se ghemuiesc pe marginea drumului într-un mic mărăciniş, la pândă.

Mai întâi apar doi stegari, cu săbiile lovindu-se de şei, întruchiparea cuceritorilor care se întorc victorioşi. Urmează cămilarii şi cămilele încărcate cu pradă de război: suluri de covoare, saci umflaţi, un drapel grecesc rupt. În urma cămilelor, în două şiruri dezordonate, mărşăluiesc prin colb douăzeci de femei şi fete în lanţuri. Una dintre ele urlă, iar celelalte înaintează în tăcere, cu părul descoperit şi o asemenea suferinţă zugrăvită pe chipuri, încât Omeir nu le poate privi.

În urma femeilor, un bou costeliv trage o căruţă ticsită cu statui de marmură: trunchiuri de îngeri, un filosof cu păr cârlionţat, în robă, cu nasul ciobit, un singur picior imens, alb ca un os în lumina de iunie. În sfârşit, după ei călăreşte un arcaş cu un scut atârnându-i pe spate şi arcul legat la şa, fredonând un cântec pentru el sau calul său, scrutând câmpurile pe lângă care trec. Pe crupa calului e legată o căpriţă tăiată, la vederea căreia Omeir simte foamea răscolindu-l pe dinăuntru. Se ridică şi e gata să iasă din hăţiş ca să strige la ei, când simte mâna fetei pe braţ.

Fata stă acolo cu sacul ei, cu braţele zgâriate, părul ciuntit şi disperarea întipărită în fiecare cută a feţei. În spinii de deasupra capului lui Omeir fojgăie păsările cafenii. Ea se bate în piept cu două degete şi-l priveşte cu privirea, el se aşază la loc, cu inima bubuind, iar după un minut, căruţele nu se mai văd.

După-amiaza plouă. Fata merge ţinându-şi strâns bocceluţa, cu o expresie suferindă pe chip. Străbat un câmp noroios, găsesc o casă părăsită, înnegrită de foc, şi stau sub acoperişul de paie lihniţi de foame, Omeir pradă unei epuizări oceanice. Închide ochii şi-l aude pe bunicul jumulind şi pregătind doi fazani, împănându-i cu praz şi coriandru şi punându-i la frigare. Simte mirosul cărnii care se frige, aude apa sfârâind şi scuipând peste cărbuni, dar când deschide ochii nu vede nici foc, şi nici fazani, doar pe fată dârdâind lângă el în întuneric, chircită peste sacul ei, şi ploaia răpăind pe câmpuri.

De dimineaţă intră într-o pădure întinsă. Din copaci atârnă ciorchini uriaşi de mâţişori ca nişte pendule, printre care trec ca prin mii de draperii.

Fata tușește, corbii țipă; sus, printre crengile înalte, se aude un vuiet, apoi tăcere și imensitatea lumii.

Oriunde se oprește, copacii se scurg în dâre prelungi și abia după câteva clipite se îndreaptă. Arde de nerăbdare să vadă la orizont forma muntelui, dar n-o zărește. Din când în când, fata bolborosește ceva, rugăciuni sau blesteme, nu poate ști. Numai de-ar fi Clar-de-Lună cu ei, își spune Omeir. Clar-de-Lună ar fi știut drumul. Auzise și el că Dumnezeu îl făcuse pe om stăpân peste dobitoace, dar de câte ori nu pierduseră câte un câine sus pe munte, doar ca să-l găsească acasă, plin de scaieți? Să-i fi călăuzit mirosul, poziția soarelui pe cer sau un simț mai profund, abscons, propriu animalelor, dar pe care oamenii îl pierduseră?

Stă pe pământ, în pădure, în apusul lung de iunie, prea slăbit ca să mai meargă, și curăță scoarța de pe crengile unei tufe de dârmoz. O mestecă până se transformă într-o pastă și, cu ultima fărâmă de energie, întinde maglavaisul lipicios pe cât mai multe crengi, așa cum făcea bunicul lui.

Fata îl ajută să adune lemne de foc, soarele scapătă, și Omeir se ridică de trei ori să verifice capcanele și de fiecare dată le găsește goale. Noaptea doarme pe apucate. Când se trezește, o vede pe fată îngrijind micul foc, cu fața palidă și murdară, cu tivul rochiei rupt, cu ochii mari cât pumnii. Vede o umbră desprinzându-i-se de trup și zburând în pădure, pe deasupra râului, pe deasupra casei familiei sale, vede turme de cerbi alergând printre copaci, sus pe munte, și lupi furișându-se pe urmele lor în beznă, până când ajunge departe, în nord, acolo unde balaurii de mare lunecă printre munți de gheață și un neam de uriași albaștri țin în mâini stelele. Când se întoarce în corp, printre frunze se strecoară raze de lună, închegânduse pe pământ în petice luminoase, jucăușe. Fata stă lângă el cu sacul în poală, mângâie cu degetele rândurile cărții și murmură cuvinte în limba ei stranie. El o ascultă, iar când se oprește din citit, printre tufișuri apare în zbor un stol de păsări-de-ogor, fâlfâind și ciripind – de parcă ea le-ar fi invocat, cu cartea ei vrăjită – , apoi Omeir aude zbaterea îngrozită a uneia dintre ele care se prinsese în capcană, urmată imediat și de altele, noaptea se umple de țipetele lor, iar fata se uită la el, și el se uită la carte.

Măgurile se transformă în dealuri, iar dealurile, în munți. Omeir simte că

se apropie de casă: soiurile de copaci, textura aerului, mirosul de mentă sălbatică pe o costişă, pietrele rotunde şi curate din albia unui pârâu, toate sunt amintiri sau se desfăşoară în paralel cu amintirile. Poate că, asemeni boilor care se opintesc prin negura ploioasă, şi înăuntrul lui există ceva, un magnet care-l trage spre casă.

Până urcă ei o creastă şi coboară pe o potecă până pe malul râului, vestea că oraşul s-a predat a ajuns şi în sate. O ţine pe fată legată de mâini cu frânghia şi spune aceeaşi poveste oricui îi iese în cale: victoria a fost măreaţă, cinste sultanului, Dumnezeu să-l aibă în pază, m-a trimis acasă cu răsplata. Nimeni nu pare să-l dușmănească, aşa slut cum e, şi deşi mulţi iau la ochi bocceaua murdară şi sacul pe care le duce cu el, nimeni nu caută să afle ce e înăuntru. Câţiva căruţaşi îl felicită chiar şi-i fac urări de bine, unul îi dă nişte brânză, altul, un coş plin cu castraveţi.

În curând se apropie de acel defileu înalt şi întunecat unde drumul se gâtuie şi peste strâmtoare se întinde podeţul de buşteni. Câteva căruţe traversează; două femei mână un cârd de gâşte pe pod, în drum spre piaţă. Omeir ascultă râul săpând tot mai adânc în defileu, apoi traversează şi ei.

Pe înserat, trec pe lângă satul lui natal. La jumătate de milă de casă, el o îndeamnă să iasă de pe drum, îndreptându-se spre un perete stâncos de deasupra râului şi se opresc sub coroana tisei pe jumătate uscate.

— Copiii spuneau că acest copac e aici de când s-au pomenit oamenii, iar în nopţile cele mai întunecoase, stafiile lor dănţuiesc la umbra lui.

Copacul îşi unduieşte cele o mie de crengi la lumina lunii. Ochii ei vioi îl fixează. El arată spre ramuri, apoi spre sacul pe care fata îl ţine strâns la piept.

Îşi scoate mantaua de piele de bou şi o întinde pe jos.

— Bunurile tale vor fi la adăpost aici. Vremea nu le poate atinge şi nimeni n-o să se apropie.

Ea îl priveşte, cu umbra lunii jucându-i pe faţă, şi tocmai când ajunge la concluzia că fata nu pricepe o iotă din ce-i spune, ea îi întinde sacul. El îl înveleşte în manta, se caţără pe crengi, se strecoară în scorbura copacului şi îndeasă pachetul adânc înăuntru.

— O să fie la adăpost.

Ea se uită în sus.

El desenează un cerc în aer.

— O să ne întoarcem.

Când ies din nou la drum, ea îi oferă încheieturile mâinilor, s-o lege. Râul se aude tare, iar acele pinilor par să strălucească la lumina stelelor. De-acolo, el știe drumul pas cu pas, cunoaște timbrul și tonul apei. Când ajung pe poteca spre râpă, Omeir aruncă o privire îndărăt spre fată: pirpirie, murdară, zgâriată, abia târându-se în rochia ei ruptă. De când mă știu, își spune el, tovarășii mei cei mai credincioși nu vorbesc pe limba mea.

DOUĂZECI ȘI UNU

CARTEA VRĂJITĂ SUPER-EXTRA-TARE
CU DE TOATE

Cetatea Cucului-din-Nori de Antoniu Diogene, Fila Φ

…Uitându-mă în [carte], parcă aș fi privit peste marginea unei fântâni vrăjite. Pe oglinda ei se așterneau cerul și pământul, cu toate tărâmurile împrăștiate în patru zări, toate jivinele, iar în [mijloc?]…

…am văzut orașe pline de făclii și grădini, am auzit zvon de muzică și cânt. Într-un oraș am văzut o nuntă cu fete în rochii strălucitoare și flăcăi cu săbii aurite…

…dănțuind…

…și mi-a [tresăltat inima de bucurie?]. Dar când am întors [pagina?], am văzut orașe sumbre, în flăcări, cu oameni arși de vii pe câmpuri și înrobiți în lanțuri, câini mâncând hoituri și prunci trași în țepușe înfipte pe ziduri, și aplecându-mi urechea, am auzit bocet. Și uitându-mă eu așa, sucind și răsucind fila…

…frumusețe și urâțenie…

…dans și moarte…

…[să fi fost prea mult?]…

…m-am speriat…

BIBLIOTECA PUBLICĂ
DIN LAKEPORT

20 FEBRUARIE 2020
18:39

Zeno

Copiii stau ascunşi după rafturi, cu textele în poală: Christopher Dee cu ochii lui albaştri pe care-i tot mijeşte şi felul lui fermecător de a vorbi în colţul gurii; Alex Hess, băiatul cu coamă de leu şi pieptul lat, care poartă şort indiferent cât e de frig afară, pe care nici un disconfort nu pare să-l atingă, în afară de foame, şi care are o voce surprinzător de subţire şi de mătăsoasă; Natalie, cu căştile ei roz în jurul gâtului, care are o adevărată înclinaţie pentru greaca veche; Olivia Ott cu tunsoarea ei scurtă, intimidant de deşteaptă, îmbrăcată în rochia-caleidoscop la care trudise atât; şi Rachel, roşcată şi slabă ca un ţâr, întinsă pe burtă pe mochetă, înconjurată de obiecte de recuzită, urmărind replicile cu vârful creionului, în timp ce actorii le rostesc în şoaptă.

— De-o parte dans, de partea cealaltă, moarte, şopteşte Alex, prefăcându-se că dă pagini în aer – pagină după pagină după pagină.

Copiii ştiu. Ştiu că jos e cineva, ştiu că sunt în pericol. Sunt curajoşi, incredibil de curajoşi, trec printr-o repetiţie-şnur în şoaptă, ascunşi după rafturi, încercând să evadeze din capcană cu ajutorul poveştii. Dar ar fi trebuit să plece de mult acasă. Pare să fi trecut o veşnicie de când îl auziseră pe Sharif ameninţând de jos că va da rucsacul poliţiei. De atunci nu-l mai auziseră; Marian nu venise sus să aducă pizza, nimeni nu-i anunţase printr-o portavoce că totul se rezolvase.

Zeno se ridică în picioare, cu o durere săgetându-i şoldul.

— Tu citeşte cartea până la capăt, biată cioară, şopteşte zeiţa Olivia, şi vei afla secretele zeilor, te vei preschimba într-un vultur sau într-o bufniţă ageră şi puternică şi nu vei şti ce-i nevoia sau necazul.

Ar fi trebuit să-i spună lui Rex că-l iubeşte. Ar fi trebuit să-i spună în Lagărul Cinci, ar fi trebuit să-i spună la Londra, ar fi trebuit să le spună lui Hillary, doamnei Boydstun şi tuturor femeilor din Valley County cu care se chinuise la întâlniri. Ar fi trebuit să rişte mai mult. Îi luase o viaţă întreagă să se accepte şi descoperă cu mirare că, deşi reuşise, nu mai tânjeşte după încă un an, după încă o lună: optzeci şi şase de ani sunt de-ajuns. Într-o viaţă acumulezi atâtea amintiri pe care creierul le vântură întruna, cântărind consecinţele, îngropând durerea, dar într-un fel sau altul, până la vârsta asta tot ajungi să cari după tine un sac colosal de amintiri, o povară grea cât un continent, şi până la urmă vine momentul să le iei cu tine şi să părăseşti această lume.

— Staţi, şopteşte Rachel, fluturând din mână şi răsfirând paginile textului. Domnule Ninis? Filele alea două total varză, cele în care zice de ceapa sălbatică şi de dans? Cred că le-am pus aiurea. Asta nu se întâmplă în Cetatea Cucului-din-Nori – ci în Arcadia.

— Ce zici acolo? spune Alex.

— Mai încet, şopteşte Zeno. Vă rog.

— E vorba de nepoată, şopteşte Rachel. Am uitat de nepoată. Dacă cel mai important e ca povestea să fie transmisă, cum zicea domnul Ninis – fiind trimisă pe bucăţi undeva departe, unei fete muribunde –, atunci de ce-ar fi ales Eton să rămână printre stele şi să trăiască veşnic?

Zeiţa Olivia se lasă pe vine lângă Rachel, îmbrăcată în rochia ei cu paiete.

— Eton nu citeşte cartea până la capăt?

— Aşa ajunge să-şi scrie povestea pe tăbliţe, spune Rachel. Care sunt îngropate cu el în mormânt. Pentru că nu rămâne în Cetatea Cucului-din-Nori. Alege… Cum îi zice, domnule Ninis?

Bătăile inimilor, ochii clipind. Zeno se vede mergând pe lacul îngheţat. Îl vede pe Rex în lumina umedă a ceainăriei, cu o mână tremurând deasupra farfuriei. Copiii îşi privesc textele.

— Deci vrei să zici că Eton se întoarce acasă, spune Alex.

Seymour

Stă cu spatele rezemat de dicţionare şi cu pistolul Beretta în poală. O lumină albă supărătoare se strecoară pe ferestrele dinspre stradă, proiectând umbre stranii pe tavan: poliţia a adus proiectoare.

Telefonul lui refuză să sune. Îl priveşte pe bărbatul rănit care răsuflă la baza scării. Nu găsise rucsacul; nu se mişcase. E ora cinei, iar Bunny aleargă cu farfurii între mesele de la Pig N’ Pancake, a unsprezecea oră de muncă. Va trebui să se roage de cineva de la Sachse Inn care are maşină s-o conducă, pentru că el nu se dusese s-o ia. Probabil că aflase deja că se întâmplă ceva la biblioteca publică. Vreo zece maşini de poliţie trebuie să se fi perindat pe lângă ea; probabil că la toate mesele la care serveşte se discută despre asta, ca şi la bucătărie. Cineva se baricadase în bibliotecă, cineva cu o bombă.

Mâine va fi departe, în nord, în tabăra Episcopului, îşi spune Seymour în sinea lui, acolo unde războinicii trăiesc cu scop şi sens, unde se va plimba cu Mathilda în pădure prin straturi de soare şi umbră. Dar mai crede cu adevărat că aşa va fi?

Zgomot de paşi pe scară. Seymour îşi ridică una din căşti. Îl recunoaşte pe Zeno-cu-Încetinitorul care coboară ultimele trepte: un bătrân plăpând care poartă mereu cravată şi stă la aceeaşi masă de lângă romanele de dragoste tipărite cu litere mari, îngropat sub un maldăr de hârtii pe care le atinge uşurel, una câte una, ca un sacerdot aşezat în faţa unui morman de artefacte care au noimă doar pentru el.

Zeno

Tricoul stă ciudat pe trupul lui Sharif şi arată de parcă l-ar fi stropit cineva cu o găleată cu cerneală, dar Zeno văzuse şi lucruri mai rele. Sharif îi face semn din cap să plece, numai că Zeno se apleacă, îi atinge fruntea, apoi sare peste prietenul său, intrând pe culoarul dintre Nonficţiune şi Ficţiune.

Băiatul stă atât de nemişcat, încât pare mort, cu arma în mâna dreaptă, sprijinită pe genunchi. Lângă el, pe mochetă, mai sunt un rucsac verde şi un

telefon mobil. Poartă pe cap ceea ce par a fi nişte căşti de protecţie pentru tir, una pe o ureche, cealaltă pe lângă.

Cuvintele lui Diogene răzbat prin veacuri: *Bătusem atâta cale, totul era splendid, şi totuşi…*

— Atât de tânăr, spune Zeno.

…totuşi, un ghimpe de îndoială mă sfredelea sub aripă. Un neastâmpăr de rău prevestitor pâlpâia…

Băiatul nu se mişcă.

— Ce-ai în geantă?

— Bombe.

— Câte?

— Două.

— Cum sunt declanşate?

— Telefoane mobile lipite deasupra.

— Cum explodează bombele?

— Dacă sun de pe oricare din telefoane. La al cincilea apel.

— Dar n-o să suni. Nu-i aşa?

Băiatul îşi duce mâna stângă la căşti, ca şi cum ar spera să înăbuşe orice altă întrebare. Zeno îşi aminteşte cum zăcea pe salteaua de paie în Lagărul Cinci, ştiind că Rex se chirceşte într-unul dintre butoaiele goale. Aşteptând să-l audă pe Zeno urcându-se în celălalt butoi. Iar Bristol şi Fortier să-i salte în camion.

Înaintează greoi, ridică rucsacul şi-l strânge delicat la piept, peste cravată, în timp ce băiatul aţinteşte pistolul spre el. Zeno respiră surprinzător de calm.

— Mai are cineva numerele în afară de tine?

Băiatul clatină din cap. Apoi fruntea i se încruntă, ca şi cum ar fi înţeles ceva.

— Da. Le mai are cineva.

— Cine?

Băiatul dă din umeri.

— Adică mai e cineva în afară de tine care poate detona bombele?

O încuviinţare vagă.

Sharif îi priveşte de la baza scării, cu tot corpul încordat. Zeno îşi

strecoară brațele pe sub bretelele rucsacului.

— Prietenul meu, bibliotecarul de la copii… Îl cheamă Sharif. Are nevoie urgentă de ajutor medical. O să sun chiar acum la salvare. Oricum, probabil că e una chiar în față.

Băiatul se strâmbă de parcă cineva ar fi început să cânte o muzică tare, stridentă, pe care doar el o poate auzi.

— Aştept ajutoare, răspunde el, dar fără convingere.

Zeno merge cu spatele până la recepție și ridică receptorul. N-are ton.

— Am nevoie de telefonul tău, spune el. Doar pentru salvare. Altceva nu fac, promit, și ți-l dau imediat înapoi. Și apoi așteptăm să vină ajutoarele tale.

Arma e în continuare îndreptată spre pieptul lui Zeno. Degetul băiatului e în continuare pe trăgaci. Telefonul mobil rămâne pe podea.

— O să trăim vieți limpezi și pline de sens, spune băiatul, frecându-se la ochi. O să trăim cu totul în afara mașinăriei, în timp ce facem eforturi s-o distrugem.

Zeno scoate mâna stângă din rucsac.

— O să întind o mână să iau telefonul. Bine?

Sharif a înțepenit la baza scării. Copiii stau tăcuți la etaj. Zeno se apleacă. Țeava armei e la câțiva centimetri de capul lui. Mâna lui aproape că a apucat mobilul, moment în care din rucsacul pe care-l ține în brațe se aude țârâitul unuia din telefoanele cuplate la bombe.

ARGOS

AL 65-LEA AN AL MISIUNII
ZILELE 341–370 ÎN SEIFUL 1

Konstance

— Sybil, unde suntem?

Suntem pe drum spre Beta Oph2.

— Cu ce viteză ne deplasăm?

7 734 958 kilometri pe oră. Ar trebui să-ți amintești viteza noastră din Ziua Bibliotecii.

— Ești sigură, Sybil?

E o certitudine.

Konstance fixează o clipă miliardele de ramificații strălucitoare ale mașinăriei.

Konstance, te simți bine? Ai pulsul cam mare.

— Mă simt bine, mulțumesc. Mă mai duc puțin la Bibliotecă.

Studiază aceleași schițe pe care le studiase tatăl ei în Bibliotecă în timpul Nivelului 2 de carantină. Aspecte tehnice, depozitare, reciclarea lichidelor, tratarea deșeurilor, producția de oxigen. Fermele, Cantina, bucătăriile. Cinci băi cu dușuri, patruzeci și două de compartimente de locuit, cu Sybil în centru. Fără ferestre, fără scări, nu se intră, nu se iese, o întreagă structură ca un mormânt în întregime autonom. În urmă cu șaizeci și șase de ani, primilor optzeci și cinci de voluntari li se spusese că se vor îmbarca pentru o călătorie interstelară care se va încheia la secole după moartea lor. Se deplasaseră în Qaanaaq, se antrenaseră timp de șase luni, urcaseră la bordul unui vas, fuseseră sedați și închiși în *Argos*, în timp ce Sybil pregătea

lansarea.

Doar că nu existase nici o lansare. Fusese doar un exercițiu. Un studiu-pilot, o încercare, un experiment intergenerațional de fezabilitate, care poate că se încheiase cu mult timp în urmă sau era încă în desfășurare.

Konstance stă în picioare în atriul Bibliotecii, pipăindu-și salopeta pe care mama îi brodase un puiet de pin cu patru ani în urmă. Cățelușul doamnei Flowers o privește, dând din coadă. Nu e real. Biroul de sub mâinile ei pare a fi de lemn, sună a lemn, miroase a lemn; bilețelele din cutie par a fi de hârtie, se simt la pipăit ca hârtia, miros a hârtie.

Nimic din toate astea nu e real. Se află pe un Premergător circular, într-o cameră circulară, din mijlocul unei structuri albe circulare, de pe o insuliță aproape circulară din golful Baffin, la treisprezece kilometri de un sat izolat numit Qaanaaq. Cum să izbucnească brusc o epidemie pe o navă care traversează spațiul interstelar? De ce nu reușise Sybil să rezolve problema? Pentru că nici unul dintre ei, nici măcar Sybil, nu avea habar unde se aflau, de fapt.

Scrie mai multe întrebări pe bucăți de hârtie și le introduce una câte una în fantă. Deasupra atriului, norii plutesc pe un cer galben. Cățelușul își linge buza de sus. Mai multe cărți zboară de pe rafturi.

În Seiful 1, Konstance deșurubează toate cele patru picioare ale patului și bate într-unul dintre ele cu cadrul patului până-l aplatizează.

Konstance, de ce-ți dezmembrezi patul? întreabă Sybil.

Nu răspunde. Discret, Konstance ascute piciorul patului ore întregi. Înfige piciorul ascuțit în altul, care-i va servi drept mâner, îl fixează cu un șurub, face o funie din căptușeala păturii și rotește în aer piciorul de pat ascuțit – un topor improvizat. Apoi ia câteva linguri de Praf Alimentar și le trece prin imprimantă, umplând castronul până dă pe dinafară.

Mă bucur că pregătești o masă, Konstance, spune Sybil. *Și încă una copioasă.*

— După asta, o să mai vreau să mănânc ceva, Sybil. Îmi recomanzi vreo rețetă anume?

Ce zici de orez prăjit cu ananas? Nu sună bine?

Konstance înghite, apoi mai ia o îmbucătură.

— Ba da, Sybil, cum să nu. Sună minunat.

După ce mănâncă pe săturate, se târăşte pe podea, adunând transcrierile traducerilor lui Zeno Ninis. „Eton are o viziune“. „Tainiţa bandiţilor“. „Grădina zeiţei“. Culege toate peticele într-un teanc, de la Fila A la Fila Ω, pune deasupra desenul ei cu un oraş în nori, apoi, cu ajutorul unuia dintre şuruburile de aluminiu cu care fuseseră fixate picioarele patului, perforează peticele pe margine, în partea stângă. Apoi deşiră şi mai mult din căptuşeala păturii, împleteşte firele într-o sfoară, aliniază perforaţiile şi coase între ele peticele de sac.

Cu o oră înainte de NeLumină, îşi curăţă castronul pentru mâncare şi-l umple cu apă. Trecându-şi degetele prin păr, adună un mănunchi de fire şi le lipeşte pe fundul căniі de apă goale.

Apoi se aşază pe podea şi aşteaptă, uitându-se cum licăreşte Sybil în turnul ei. Aproape că-l simte pe tatăl ei acoperind-o cu pătura, stând lângă ea, rezemat de peretele Fermei 4, în spaţiul plin până la refuz de straturi de salată, năsturel şi pătrunjel, în timp ce seminţele dormitează în sertarele lor.

Îmi spui povestea mai departe, tati?

Când se face NeLumină, ia costumul de bioplastic pe care i-l cususe taică-său cu douăsprezece luni în urmă şi-l îmbracă. Îşi trage fermoarul până la piept, lăsând braţele libere, simţindul mai strâmt acum, că mai crescuse, şi ascunde cartea improvizată adânc sub salopetă. Apoi urcă un capăt al patului şchiop pe imprimanta alimentară, şi celălalt pe toaletă, cu salteaua încă umflată între ele, închipuind un fel de adăpost.

Konstance, ce tot faci cu patul? spune Sybil.

Se strecoară sub patul suspendat. Scoate cablul de alimentare de joasă tensiune din imprimantă, dă la o parte învelişul izolator de plastic şi leagă firele cablului de cele două picioare ale patului rămase. Cel pozitiv de un picior, cel negativ de celălalt. Apoi le pune în apa din castronul pentru mâncare.

Ţine cana răsturnată, cu firele de păr înăuntru, deasupra electrodului pozitiv, aşteptând ca oxigenul să se ridice din apă şi să se adune în cană.

Konstance, ce faci acolo, ascunsă?

Numără până la zece, dezleagă firele de picioarele patului şi le freacă unul de celălalt. La întâlnirea cu oxigenul pur, scânteia rezultată aprinde părul.

Insist să-mi răspunzi, Konstace. Ce cauți sub pat?

Când întoarce cana, fumul se împrăştie în aer, cu tot cu un iz de păr ars. Konstance pune deasupra o bucată mototolită de şervețel, apoi încă una. Conform planurilor, toate sălile din *Argos* au stingătoare încastrate în tavan. Dacă asta nu e valabil şi pentru Seiful 1 – dacă planurile sunt greşite şi stingătoarele sunt în pereți sau în podea, n-o să-i iasă. Dar, dacă sunt doar în tavan, are o şansă.

Konstance, simt căldură. Te rog să-mi răspunzi, ce faci acolo, dedesubt?

Din tavan coboară mici duze de stropire care încep să împrăştie aburi chimici peste patul de deasupra ei; simte cum o împroaşcă peste picioarele protejate de costum, în timp ce ea întețește flăcările de sub pat.

Focul slăbeşte, aproape înăbuşit de şervețele, apoi reînvie în forță. Rotocoale negre se încolăcesc la marginile patului ei răsturnat şi printre aburii care se revarsă din tavan. Konstance suflă peste flăcări, îngrămădeşte şervețele deasupra, apoi toarnă linguri de Praf Alimentar. Dacă dă greş, n-o să mai aibă materie primă pentru încă un foc.

În curând, salteaua se aprinde pe dedesubt, şi Konstance trebuie să iasă de sub pat. Aruncă peste flăcări şi ultimele şervețele rămase. Vâlvătăi verzi se înalță pe marginea saltelei şi un miros înțepător de chimicale arse umple încăperea. Konstance traversează iute camera sub jetul stingătoarelor, îşi vâră brațele în mânecile costumului şi-şi pune casca de oxigen, fixând-o ermetic pe gulerul costumului.

Simte cum s-a fixat, iar costumul începe să se umfle.

Nivelul oxigenului, zece la sută, spune casca.

Konstance, te porți revoltător de iresponsabil. Pui totul în pericol.

Lumina de sub pat devine tot mai intensă pe măsură ce salteaua arde. Fasciculul lanternei frontale licăreşte prin fum.

— Sybil, obiectivul tău principal e să protejezi echipajul, nu? În primul şi-n primul rând?

Sybil aprinde la intensitate maximă luminile din tavan, făcând-o pe Konstance să strângă din ochi. Mâinile îi înoată în mâneci, picioarele îi alunecă pe podea.

— Mutualism, nu? spune Konstance. Echipajul are nevoie de tine, şi tu ai nevoie de un echipaj.

Te rog să dai la o parte cadrul patului, ca să poată fi stins focul de sub el.

— Dar fără echipaj – fără mine – nu mai ai nici un rost, Sybil. Camera s-a umplut deja de fum atât de rău, că nici nu mai pot respira. Peste câteva minute, casca pe care o port o să rămână fără oxigen. Și o să mă asfixiez.

Vocea lui Sybil devine gravă. *Dă imediat patul la o parte.*

Picăturile căzute îi aburesc geamul căștii, și de fiecare dată când încearcă s-o curețe, nu face decât s-o mânjească și mai rău. Mută cartea ascunsă sub salopetă și ia toporul.

Nivelul oxigenului, nouă la sută, spune casca.

Flăcări verzi și portocalii joacă deja pe deasupra patului, iar Sybil de-abia se mai vede de fum.

Te rog, Konstance. Tonul i se schimbă, se înmoaie, imitând vocea maicăsii. *Nu face asta.*

Konstance se retrage lângă perete. Tonul i se modifică iar, schimbând pe nesimțite sexul.

Auzi, Dovlecel, poți să răstorni patul?

Konstance simte cum i se face părul măciucă.

Trebuie să stingem focul imediat. Totul e în pericol.

Aude un șuierat, ceva topindu-se sau clocotind înăuntrul saltelei, prin vârtejurile de fum abia dacă o zărește pe Sybil înaltă de peste patru metri, ca un turn, fremătând de licăriri stacojii, iar în memorie o aude pe doamna Chen șoptind: *Toate hărțile pe care le-am desenat vreodată, toate recensămintele întocmite vreodată, toate cărțile publicate…*

Preț de-o clipă, stă în cumpănă. Imaginile din Atlas sunt vechi de câteva zeci de ani. Ce-o fi acum afară, dincolo de pereții *Argos*-ului? Și dacă Sybil e singura formă de inteligență rămasă, în afară de ea? Ce riscă?

Nivelul oxigenului, opt la sută, spune casca. Încearcă să respiri mai rar.

Îi întoarce spatele lui Sybil și-și ține respirația. În fața ei, acolo unde până-n urmă cu câteva clipe fusese doar peretele, ușa Seifului 1 se deschide.

DOUĂZECI ȘI DOI

CEEA CE AI DEJA E MAI BUN
DECÂT CEEA CE CAUȚI
CU ATÂTA DISPERARE

Cetatea Cucului-din-Nori de Antoniu Diogene, Fila X

Fila X e într-o stare avansată de degradare. Continuarea poveștii lui Eton a făcut obiectul unor dezbateri aprinse, asupra cărora nu e cazul să insistăm aici. Mulți susțin că locul acestei secțiuni ar fi la începutul poveștii, ceea ce ar duce la cu totul altă concluzie, dar astfel de speculații nu intră în atribuțiile traducătorului. Traducere de Zeno Ninis.

…mioarele fată, se aşterne ploaia, dealurile se-nverzesc, mieii-s înţărcaţi, mioarele îmbătrânesc şi devin ursuze, numai în mine se încred. De ce [oi fi plecat?]? Ce-o fi cu obsesia asta să fiu [în altă parte?], să caut mereu noutatea? Să fie speranța un blestem [ultimul rău din cutia Pandorei]?

Zbori până hăt, la capătul stelelor, și nu vrei decât [să te întorci acasă]…

…cu genunchii trosnind…

…unde-s numai noroaie…

Turma mea, un vin ieftin, o baie, [asta-i] toată magia de care are trebuință un păstor neghiob. Am deschis [pliscul și am croncănit. „Că mare-i suferința înțeleptului și mare-i înțelepciunea neștiutorului.“].

Zeița se îndreptă de spate, [dădu cu capul de o stea, întinse o mână colosală, iar în mijlocul palmei ei de mărimea unui lac plutea un singur trandafir alb].

PENITENCIARUL IDAHO

2021–2030

Seymour

E o închisoare de siguranță medie, un campus format din clădiri joase, bej, împrejmuit de un gard dublu de zăbrele, care ar putea trece drept o facultate de stat în paragină. Au un atelier de tâmplărie, o sală de sport, o biserică și o bibliotecă în care se găsesc mai ales manuale juridice, dicționare și romane *fantasy*. Mâncarea e jalnică.

Seymour își petrece câte ore i se îngăduie în laboratorul de informatică. A învățat Excel, AutoCAD, Java, C++ și Python, găsind alinare în logica limpede a programării, intrare și ieșire, instrucțiuni și comenzi. Un clopoțel electronic sună de patru ori pe zi, și atunci iese pentru „mișcare“ în curte, unde poate privi prin gard o câmpie năpădită de obsigă, iarba-iepurelui și răsfug. La orizont scânteiază Munții Owyhee. Nu vede alți copaci în afară de șaisprezece glădițe însetate, înghesuite în parcarea vizitatorilor, care abia depășesc trei metri și jumătate în înălțime.

Poartă haine de blugi; nu există decât celule de o singură persoană. Pe peretele din fața ferestruicii lui e un panou dreptunghiular vopsit, pe care deținuții pot lipi fotografii de familie, ilustrate sau desene. Al lui Seymour e gol.

În primii ani, înainte să se îmbolnăvească, Bunny îl vizitează de câte ori poate, un drum de trei ore cu un autobuz Greyhound din Lakeport, apoi cu taxiul până la închisoare, cu o mască medicală pe față, clipind la el peste masă în lumina fluorescentă.

Oposum, ești atent la mine?

Te uiți la mine?

O dată pe săptămână, Bunny depune câte cinci dolari în contul lui de la închisoare, din care el își cumpără de la automat punguțe de M&M’s simple de cincizeci de grame.

Uneori, când închide ochii, Seymour se pomenește iar în sala tribunalului, în timp ce familiile copiilor îl țintuiesc cu niște priviri pe care le simte în ceafă ca pe niște lămpi de sudură cu propan. Nu suportase să se uite la Marian. Cine a făcut PDF-ul pe care l-am găsit pe tableta ta? De ce ai presupus că tabăra Episcopului există cu adevărat? De ce ai presupus că recrutorul cu care ai schimbat mesaje e femeie, de ce ai presupus că e de vârsta ta sau că e om? Fiecare întrebare, un ac în inima lui ciuruită de ace.

Răpire, folosirea unei arme de distrugere în masă, tentativă de crimă – la toate pledase vinovat. Sharif, bibliotecarul de la copii, supraviețuise rănii, ceea ce fusese în avantajul lui Seymour. Un procuror tuns periuță, cu voce ascuțită, ceruse pedeapsa cu moartea; Seymour primise în schimb o condamnare pe viață, fără posibilitatea de a fi eliberat mai devreme de patruzeci de ani.

Într-o dimineață, pe când Seymour are douăzeci și doi de ani, clopoțelul anunță pauza de mișcare de la 10:31, dar supraveghetorul din sala computerelor le spune lui Seymour și altor doi băieți care se remarcaseră prin bune purtări să stea pe loc. Gardienii aduc în încăpere trei computere separate, cu mouse-uri în față, iar directorul adjunct intră însoțit de o femeie cu trăsături severe, îmbrăcată cu o bluză decoltată și sacou.

— După cum probabil știți, spune femeia pe un ton perfect egal, Ilium scanează de ani întregi suprafața pământului cu tot mai multă precizie, alcătuind cea mai cuprinzătoare hartă creată vreodată, patruzeci de petabiți[22] de date, și ăsta-i doar începutul.

22. Unitate de măsură echivalând cu 2^{50} biți. (n. red.)

Supraveghetorul pune în priză aparatele care se aprind, iar pe ecrane începe să se rotească logoul Ilium.

— Ați fost selectați pentru un program-pilot în care veți verifica dacă există obiecte potențial nedorite în seturile de imagini brute. Algoritmii noștri marchează cu steaguri sute de mii de imagini pe zi și n-avem atâta mână de lucru ca să le luăm pe toate la rând. Treaba voastră va fi să

verificaţi dacă aceste imagini sunt sau nu supărătoare, şi cu ocazia asta, programul îşi va spori capacitatea de învăţare. Ori lăsaţi steagul acolo, ori îl scoateţi şi treceţi mai departe.

— Practic, spune directorul adjunct, un restaurant de lux nu vrea ca cineva să caute pe Ilium Earth şi să găsească un vagabond care se pişă pe uşa lor. Dacă vedeţi pe-acolo ceva ce n-aţi vrea să vadă bunicile voastre, lăsaţi pe loc steagul, îl încercuiţi, iar softul va elimina obiectul. V-aţi prins?

— Asta necesită nişte abilităţi, spune supraveghetorul. E o muncă.

Seymour şi ceilalţi doi deţinuţi încuviinţează din cap. În faţa lui, pe ecran, Pământul se roteşte. Printre nori digitali, camera baleiază o fâşie din America de Sud – poate Brazilia –, coborând pe un drum de ţară drept ca o riglă. De-o parte şi de alta se vede pământ roşu, iar mai departe creşte ceea ce pare a fi trestie-de-zahăr. Mişcă mai departe cursorul: steagul din faţă se face tot mai mare.

Dedesubt, o mică berlină a intrat în coliziune frontală cu o vacă, maşina s-a făcut armonică, drumul e plin de sânge, iar un bărbat în blugi stă lângă animal cu mâinile la ceafă, privindu-l cum moare sau încercând să-şi dea seama dacă va muri.

Seymour confirmă marcajul, încercuieşte imaginea, iar vaca, maşina şi bărbatul dispar într-o clipă, acoperiţi de o bucată de şosea creată pe computer. Până să proceseze ce se întâmplă, softul îl duce la următorul steag.

În faţa unei *churrascaria*[23] de la marginea unei şosele, un băieţel fără chip arată camerei degetul mijlociu. Cineva a desenat un penis pe firma unei reprezentanţe Honda. Verifică patruzeci de marcaje în zona Sorriso, Brazilia; computerul îl ridică iar în troposferă, planeta se roteşte, iar Seymour aterizează în nordul Michiganului.

23. Restaurant – specific Americii Latine – în care mânacare servită este pregătită în stil *churrasco*, adică la grătar. (N. red.)

Uneori trebuie să scormonească puţin ca să-şi dea seama ce caută steagul acolo. O femeie care ar putea fi prostituată se apleacă spre geamul unei maşini. Sub marchiza unei biserici pe care scrie DUMNEZEU ASCULTĂ, cineva a scris cu spray SLAYER. Se mai întâmplă ca softul să vadă ceva

obscen întro încrengătură de iederă sau să pună steagul în dreptul unui copil care merge la şcoală, din motive obscure pentru Seymour. Respinge sau confirmă steagul, încercuind cu ajutorul cursorului imaginea supărătoare, care dispare instantaneu, ascunsă de un tufiș cu rezoluție bună sau de o bucată de trotuar fals.

Sună clopoțelul pentru mișcare, ceilalți doi deținuți o șterg la masă, Seymour rămâne pe loc. Când se face apelul, nu se mai mișcase de nouă ore; supraveghetorul a plecat, un bătrân mătură pe sub echipamentele experimentale, ferestrele sunt întunecate.

Îl plătesc cu șaizeci și unu de cenți pe oră, cu opt cenți mai mult decât câștigă băieții la atelierul de tâmplărie. E competent. Pixel cu pixel, bulevard cu bulevard, oraș cu oraș, ajută Ilium să igienizeze planeta. Șterge baze militare, tabere de oameni fără adăpost, cozi în fața unor clinici, greve, manifestanți și disidenți, pichete și hoți de buzunare. Din când în când îi ies în cale scene care-l emoționează la culme: o mamă și un fiu, înfofoliți în geci, ținându-se de mână lângă o ambulanță în Lituania. O femeie cu o mască chirurgicală îngenunchind pe o autostradă din Tokyo, în plin trafic. În Houston, câteva sute de protestatari cu pancarte în fața unei rafinării de petrol; aproape că se așteaptă s-o recunoască printre ei pe Janet, cu încă douăzeci de broaște cusute pe geaca de blugi. Dar fețele sunt estompate, el confirmă marcajul, iar softul îi înlocuiește pe protestatari cu treizeci de arbori de gumă.

Seymour Stuhlman dă dovadă de o rezistență ieșită din comun, notează supervizorii de la Ilium. Aproape în fiecare zi își depășește norma de trei ori. La douăzeci și patru de ani e deja o legendă în birourile Ilium Earth, cel mai eficient epurator din programul desfășurat în penitenciare. Îi trimit un computer mai performant, îi amenajează un colț doar pentru el în sala computerelor de la penitenciar și-i măresc salariul la șaptezeci de cenți pe oră. O vreme, reușește să se convingă că face un lucru bun, eliminând ceea ce e toxic și urât din lume, curățând pământul de ticăloșia omenească și înlocuind-o cu vegetație. Uneori, nu poți merge înainte decât dacă faci curățenie în trecut, își spune în sinea lui.

Dar pe măsură ce lunile trec, mai ales după căderea nopții, izolat în celula lui, îl vede pe bătrân în biblioteca întunecoasă, clătinându-se cu cravata lui

cu pinguini, cu rucsacul verde la piept, şi îndoiala i se cuibăreşte în cuget.

Are douăzeci şi şase de ani când Ilium lansează primul prototip cu bandă. În loc să stea la un computer şi să se deplaseze între spaţii cu ajutorul cursorului, merge pe picioarele lui, ajutând inteligenţa artificială să cureţe harta de tot ceea ce e urât şi indezirabil. Parcurge aproape douăzeci şi cinci de kilometri pe zi.

Într-o zi, pe când Seymour are douăzeci şi şapte de ani, îşi pune căştile wireless, îmbibate de mirosul transpiraţiei lui, urcă pe bandă, pluteşte deasupra Pământului şi vede cum se apropie în zbor un lac albastru închis, care aminteşte vag de forma literei G.

Lakeport.

În ultimii zece ani, oraşul a metastazat, blocurile crescând ca nişte buboaie pe malul sudic al lacului, urmate de complexe rezidenţiale. Softul îl lasă în faţa unui magazin de băuturi alcoolice, căruia cineva i-a spart vitrina; o repară. Apoi în dreptul unei camionete care merge pe Wilson Road, cu o mulţime de adolescenţi înghesuiţi în spate. În urma lor flutură un banner pe care scrie: *Voi veţi muri de bătrâneţe, noi vom muri din cauza schimbărilor climatice.* Seymour îi încadrează într-un oval şi camioneta dispare.

Simbolul pe care trebuie să apese ca să ajungă la următorul steag licăreşte, dar Seymour se îndreaptă spre casă. La patru sute de metri, pe Cross Road, plopii tremurători se colorează în auriu. O voce robotică îi pârâie în căşti: *Moderator 45, ai greşit direcţia de deplasare. Eşti rugat să te îndrepţi spre următorul steag.*

Panoul cu Eden’s Gate e tot acolo, la colţul Arcady Lane. Casa mobilă dublă a dispărut, pe pogonul năpădit de buruieni înălţându-se acum trei case standard, cu gazoane udate în exces, atât de bine integrate printre celelalte clădiri din Arcady Lane, încât par aşezate acolo de un program de computer, şi nu de constructori.

Moderator 45, te-ai abătut de la traseu. În şaizeci de secunde vei fi redirecţionat spre următorul steag.

Seymour o ia la fugă, cotind spre est pe Spring Street, cu banda săltându-i sub tălpi. În centru, la intersecţia dintre Lake şi Park, biblioteca nu mai e. În locul ei se înalţă un hotel nou, cu trei etaje şi ceea ce pare a fi un bar pe

terasă. În față sunt doi portari adolescenți, cu papioane la gât.

Ienuperii nu mai sunt, nici cutia pentru returul cărților, nici treptele din față, nici biblioteca. În minte i se înfiripă imaginea bătrânului Zeno Ninis, așezat la o măsuță la secția Ficțiune, aplecat în spatele teancurilor de cărți și fișe, cu ochii umezi și încețoșați, clipind ca și cum ar privi cuvintele curgând în jurul lui în râuri invizibile.

Moderator 45, ai cinci secunde…

Seymour se oprește la colț, cu răsuflarea tăiată, cu senzația că ar putea trăi încă o mie de ani și lumea tot n-ar avea nici o noimă pentru el.

Ești redirecționat chiar în acest moment.

E luat pe sus brusc, Lakeport se restrânge până la un punct, munții dispar într-un vârtej, iar dedesubt se desfășoară sudul Canadei, dar ceva în el nu mai funcționează; totul se învârtește; Seymour cade de pe bandă și-și rupe mâna.

31 mai 2030

Dragă Marian,

Știu că niciodată nu voi înțelege toate consecințele faptelor mele și nu voi putea cuprinde toată suferința pe care am provocat-o. Mă gândesc la câte lucruri ai făcut pentru mine când eram mic și nu e cazul să-ți mai cer ceva. Dar am o curiozitate. Am aflat la proces că domnul Ninis făcea traduceri și că, înainte să moară, ar fi lucrat la o piesă de teatru împreună cu copiii. Știi cumva ce s-a întâmplat cu notițele lui?

Cu drag,

Seymour

După nouă săptămâni, Seymour e chemat în biblioteca penitenciarului. Un deținut aduce un căruț pe care se află trei cutii de carton cu numele lui, pe care sunt lipite etichete cu *Verificat*.

— Ce-s astea?

— Habar n-am. Mi-au zis doar să le aduc încoace.

În prima cutie e o scrisoare.

22 iulie 2030

Dragă Seymour,

M-am bucurat să primesc veşti de la tine. Îţi trimit tot ce am putut recupera de la proces, de la domiciliul domnului Ninis şi de la bibliotecă. Poate că poliția are mai multe, nu știu sigur. Nimeni n-a făcut nimic până acum cu toate astea, așa că ți le încredințez ție. La urma urmei, accesul la informație e parte din crezul unui bibliotecar.

Dacă reușești să te descurci cu ele, cred că unul dintre copiii cu care a lucrat Zeno ar fi interesat: Natalie Hernandez. Ultima oară când am vorbit cu ea studia latină și greacă la Universitatea Idaho.

Pe vremuri erai un băiat profund și sensibil și sper că ai devenit un bărbat profund și sensibil.

Marian

Cutiile sunt ticsite cu fișe pline de un scris rotund, în creion. Una din două pagini e acoperită cu post-ituri. În fiecare cutie, cineva a îndesat folii de plastic în care se află copii de douăzeci și opt pe patruzeci și trei de centimetri ale manuscrisului ros de vreme, din care jumătate de text lipsește. Sunt și niște cărți, un dicționar grec-englez de peste două kilograme și un compendiu de texte pierdute, întocmit de cineva pe nume Rex Browning. Seymour închide ochii, vede zidul auriu din capul scării, inscripția ciudată în greacă, norii de carton răsucinduse deasupra scaunelor goale.

Bibliotecarul închisorii îl lasă să păstreze cutiile într-un colț și în fiecare seară, obosit de cât a colindat pământul, Seymour se așază pe podea și le răsfoiește. Pe fundul uneia dintre ele, într-un dosar care poartă ștampila PROBE, găsește cinci texte fotocopiate recuperate de poliție în noaptea arestării lui, cea în care copiii avuseseră repetiția cu costume. Pe ultimele pagini ale unuia dintre texte sunt o mulțime de modificări, dar nu cu scrisul lui Zeno, ci cu litere cursive, clare.

În timp ce el era jos cu bombele lui, la etaj, copiii rescriau sfârșitul piesei.

Mormântul, măgarul, bibanul-de-mare, o cioară fâlfâind prin cosmos: e o poveste caraghioasă. Dar în intrepretarea lui Zeno și a copiilor, e totuși frumoasă. Uneori, în timp ce lucrează, cuvinte grecești îi apar ca niște licăriri din adâncurile facsimilelor – ὄρνῑξ, *ornis*, care are dublul sens de pasăre și prevestire neagră –, iar Seymour se simte la fel ca pe vremea când era subjugat de privirea Prietenei-de-Nădejde, ca și cum i s-ar îngădui să

zărească o lume mai veche, nediluată, în care orice rândunică de casă, orice apus de soare, orice furtună vibrează de sens. Până la vârsta de șaptesprezece ani ajunsese să creadă că fiecare om care-i ieșea în cale era un parazit înrobit consumului. Dar, reconstruind traducerea lui Zeno, își dă seama că adevărul e infinit mai complicat, că suntem cu toții frumoși, chiar dacă facem parte din problemă, că a face parte din problemă înseamnă a fi om.

La sfârșit plânge. Eton intră pe furiș în grădina din centrul orașului din nori, vorbește cu zeița gigantică și deschide *Cartea Vrăjită Super-Extra-Tare cu De Toate*. Articolele academice găsite printre documentele lui Zeno sugerează că traducătorii ar trebui să aranjeze filele astfel încât Eton să rămână la final în grădină, inițiat în secretele zeilor, eliberat în sfârșit de dorințele sale de muritor. Dar era evident că, în ultima clipă, copiii hotărâseră ca bătrânul păstor își va feri ochii și nu va termina de citit cartea. Mănâncă trandafirul oferit de zeiță și se întoarce acasă, în glodul și iarba dealurilor Arcadiei.

Sub rândurile tăiate, o mână de copil notase cursiv noua replică a lui Eton: „Lumea așa cum este e de-ajuns.“

DOUĂZECI ȘI TREI

FRUMUSEȚEA VERDE
A LUMII DISTRUSE

Cetatea Cucului-din-Nori de Antoniu Diogene, Fila Ψ

Poziția inițială a Filei Ψ în povestea *lui Diogene e în continuare obiect de speculație. Când a fost digitalizată, fila era atât de deteriorată, încât peste optzeci și cinci la sută din text a fost afectat.*
Traducere de Zeno Ninis.

…m-am trezit…
…[m-am pomenit]…
…prăbușit din acele înalturi…
… târându-mă în iarbă, printre copaci…
…degete la mâini, la picioare, o limbă de grăit!
…mirosul de ceapă sălbatică…
…rouă, [conturul?] dealurilor…
…lumina suavă, luna pe cer…
…frumusețea verde a lumii [distruse?].
…ar fi vrut să fie asemeni lor… un zeu…
…[înfometat?]
…un biet șoarece dârdâind în iarbă, în [ceață?]
…soarele blând…
…căzând.

LA PAISPREZECE KILOMETRI DE SATUL UNOR TĂIETORI DE LEMNE

DIN MUNȚII RODOPI DIN BULGARIA
1453–1494

Ana

Locuiesc în căsuța construită de bunicul băiatului: pereții sunt de piatră, la fel și vatra, grinda tavanului e un trunchi de copac curățat, iar prin acoperișul de paie mișună șoarecii. În paisprezece ani, bălegarul, paiele și resturile de mâncare bătătorite au transformat podeaua în ceva tare ca betonul. Nu există nici un desen înăuntru, iar mama și sora poartă doar podoabe dintre cele mai simple: un inel de fier, o agată atârnată pe o ață. Mănâncă din străchini simple și grosolane, folosesc piele netăbăcită. Toate, de la oale la oameni, par menite să reziste cât mai multă vreme, și valoarea unui lucru e dată de trăinicia sa.

La câteva zile după ce sosesc Ana și Omeir, mama băiatului dezgroapă o pungă cu bani de pe malul pârâului, iar băiatul pleacă singur pe râu în jos și se întoarce după patru zile cu un taur castrat și cu un măgar ca vai de el. Ajutat de bou, ară câteva câmpuri în pantă de deasupra căsuței, năpădite de buruieni, și seamănă orz de august.

Mama și sora băiatului o privesc cu un interes demn de un urcior spart. Și într-adevăr, cu ce să le fie de folos în primele luni? Nu înțelege nici măcar cele mai simple indicații, nu reușește să țină capra pe loc pentru muls, nu știe să se îngrijească de păsări, nici să covăsească laptele, să adune mierea, să adune fânul în căpițe sau să stropească răsadurile de lângă bordei. Se simte mai mereu ca un prunc în trupul unei fete de treisprezece ani, care nu e în stare decât de treburile cele mai simple.

Dar băiatul! Mănâncă împreună cu ea, îi şuşoteşte pe limba lui ciudată; cum ar fi spus bucătăreasa Chryse, pare răbdător ca Iov şi blând ca o ciută. O învaţă cum să caute orzul de afide, cum să cureţe păstrăvul pentru afumare, cum să umple urciorul la pârâu fără să adune şi sedimente. Uneori îl găseşte singur în ocolul de lemn, umblând la capcane vechi pentru păsări şi plase de pescuit, sau pe câmp, deasupra râului, cu trei pietre mari şi albe la picioare şi o expresie îndurerată pe chip.

Nu se comportă cu Ana de parc-ar fi proprietatea lui, deşi poate că asta este. O învăţă cum se spune lapte, apă, foc, câine; noaptea doarme lângă ea, dar n-o atinge. Fata încalţă o pereche de saboţi de lemn mult prea mari, care fuseseră ai bunicului băiatului, mama lui o ajută să-şi facă o rochie nouă de lână toarsă în casă, frunzele se îngălbenesc, iar luna creşte şi descreşte iar.

Într-o dimineaţă cu chiciură licărind în copaci, sora şi mama băiatului încarcă măgarul cu oale de miere, se înfofolesc în mantale şi o iau în sus pe lângă râu. Imediat ce dispar după cotul drumului, băiatul o cheamă pe Ana în ocol. Înveleşte bucăţi de fagure într-un tifon pentru brânză şi le pune la fiert. Când ceara se topeşte, amestecă totul într-o pastă. Apoi aşterne o fâşie de piele de bou pe o masă grosolană şi peste ea întind amândoi ceara caldă încă. Când termină de întins ceara, băiatul face sul bucata de piele, o ia sub braţ şi-i face fetei semn să-l urmeze pe o potecă de la marginea râpei, care abia se mai zăreşte, până la tisa pe jumătate uscată de pe stâncă.

La lumina zilei, copacul arată straşnic: trunchiul se răsuceşte în zeci de mii de noduri încâlcite; zeci de crengi joase, împodobite cu fructe de un roşu aprins, se încolăcesc spre pământ ca nişte şerpi. Băiatul se caţără printre crengi, se strecoară în scobitura trunchiului şi scoate de acolo sacul cel vechi al lui Himerius.

Cercetează împreună gluga de mătase, cutiuţa pentru tutun şi cartea, ca să se asigure că au rămas uscate. Apoi, băiatul întinde pielea de bou proaspăt ceruită pe pământ, înveleşte în ea cutia, cartea şi bucata de mătase, apoi leagă totul. Ascunde pachetul la loc în scorbură, iar Ana înţelege că acela va rămâne secretul lor, că manuscrisul va fi temut şi va inspira neîncredere, asemeni chipului băiatului, şi-şi aminteşte de abisurile de foc din ochii lui Kalafates, de groaza şi exaltarea cu care apropiase de flăcări chipul Mariei, care zăcea fără cunoştinţă, şi făcuse scrum manuscrisele lui Licinius.

Ana învaţă cum se spune acasă, frig, pin, urcior, blid şi mână. Cârtiţă, şoarece, vidră, cal, iepure, foame. Când încep însămânţările de primăvară, deja înţelege nuanţele. A te lăuda se spune „să te umfli cât doi“. A da de bucluc e „să dai iama-n ceapă“. Băiatul are o mulţime de expresii pentru diferitele senzaţii pe care le stârneşte ploaia: majoritatea de jale, dar câteva nu. Una sună la fel ca bucuria.

La începutul primăverii, Ana se întoarce de la pârâu cu apă şi trece pe lângă băiat, care-i face semn spre piatra pe care stă. Ea lasă jos prăjina pe care atârnă cele două găleţi şi se aşază lângă el.

— Uneori, când îmi vine cheful de lucru, pur şi simplu stau şi aştept să-mi treacă, spune el, ochii lui îi întâlnesc pe ai Anei, care-şi dă seama că a înţeles gluma, şi râd amândoi.

Zăpada dă înapoi, înfloreşte socul, oile fată, în acoperişul de paie îşi fac cuib doi porumbei guleraţi, Nida şi maică-sa vând miere, pepeni şi seminţe de pin la piaţă, în sat, iar la sfârşitul verii adună suficienţi bani ca să cumpere încă un juncan, să aibă pereche. În curând, Omeir pleacă în pădurile de pe munte cu o căruţă veche, ca să ia copaci tăiaţi şi să-i vândă joagărelor din aval, iar în toamnă, Nida se mărită cu un tăietor de lemne dintr-un sat de la vreo treizeci de kilometri. În cea de-a doua iarnă pe care Ana o petrece în râpă, mama băiatului începe să-i vorbească, împinsă de singurătate, mai întâi rar, apoi în cascadă, despre tainele apiculturii, despre tatăl şi bunicul lui Omeir, apoi şi despre viaţa pe care o dusese înainte să-l nască pe Omeir în micul sat cu căsuţe de piatră, aflat la paisprezece kilometri în aval.

Când vremea se mai încălzeşte, stau amândouă la pârâu şi se uită la Omeir cum îşi munceşte juncanii costelivi, îndărătnici, vorbindu-le pe tonul grijuliu pe care-l foloseşte doar cu vitele, maică-sa spune că bunătatea lui e ca o flacără care-i pâlpâie pe dinăuntru, iar când e vreme bună, Ana şi Omeir se plimbă împreună pe sub copaci, şi el îi spune poveşti amuzante pe care le ştie de la bunicul: că răsuflarea cerbilor poate ucide şerpii sau că dacă amesteci fiere de vultur cu miere poţi să redai orbului vederea, iar Ana îşi dă seama că mica râpă stâncoasă de sub creasta lată de munte nu e atât de înfricoşătoare, de abruptă şi de sălbatică precum păruse la început – ba chiar că în orice anotimp irupe deodată într-o frumuseţe care-i umple ochii

de lacrimi şi-i face inima să bubuie în piept, aşa că începe să creadă că poate chiar ajunsese în acel loc mai bun pe care şi-l imaginase mereu dincolo de zidurile oraşului ei.

Cu timpul, nu mai observă defectul de pe faţa lui Omeir: devine parte din lumea ei, la fel ca noroiul primăvara, ţânţarii vara sau zăpezile iarna. Naşte şase băieţi şi-i mor trei, iar Omeir îi îngroapă pe cei morţi în luminişul de deasupra râului şi marchează fiecare mormânt cu o piatră albă pe care o aduce de sus, dintr-un loc ştiut doar de el. Căsuţa devine neîncăpătoare, Ana reuşeşte să încropească haine pentru băieţi, brodând uneori cu stângăcie câte o frunză de viţă sau câte o floare strâmbă, zâmbind la gândul că Mariei i s-ar părea tare grosolane cusăturile ei, apoi Omeir o urcă pe maică-sa pe măgar şi o duce în sat, să stea cu Nida, şi rămân doar ei cinci în râpă, la gura peşterii.

Uneori visează că e iar în atelierul de broderie, unde Maria şi celelalte stau în continuare aplecate la mesele lor, împungând cu acele, eterice, spectrale, iar când întinde mâna să le atingă, trece cu degetele prin ele. Uneori are junghiuri dureroase în ceafă, şi Ana se întreabă dacă boala Mariei îi va veni şi ei de hac. Dar alteori, astfel de gânduri sunt departe, nu-şi mai aminteşte chipurile femeilor care o crescuseră şi i se pare că viaţa ei cu Omeir e singura pe care o trăise vreodată.

Într-o dimineaţă, în cea de-a douăzeci şi cincea iarnă a Anei, într-o noapte atât de geroasă, că apa din urcior prinde o pojghiţă de gheaţă, mezinul cade la pat cu febră. Ochii îi ard mocnit în orbite, şi hainele îi sunt îmbibate de sudoare. Ana se aşază pe mormanul de ţoluri pe care doarme, ia capul băiatului bolnav în poală şi-l mângâie, în timp ce Omeir se învârteşte prin odaie, încleştând şi descleştând pumnii. Într-un sfârşit umple lampa, o aprinde, iese din casă şi se întoarce plin de zăpadă. Scoate din haină pachetul învelit în piele de bou, i-l întinde Anei deosebit de solemn, iar ea înţelege că, în mintea lui, manuscrisul îl poate salva pe fiul lor, aşa cum îi salvase şi pe ei în călătoria lor din urmă cu mai bine de zece ani.

Pinii vuiesc afară. Vântul aduce zăpadă pe horn, împrăştiind cenuşă prin încăpere, iar cei doi băieţi mai mari se strâng lângă ea pe ţoluri, uimiţi de strălucirea lămpii şi de acel obiect nou şi ciudat pe care tatăl lor pare să-l fi scos de nicăieri. Măgarul şi capra se ţin şi ei pe-aproape, iar dincolo de uşa

casei lor, lumea întreagă pare să zbiere şi să clocotească.

Pielea de bou îşi făcuse datoria: totul e uscat înăuntru. Unul dintre băieţi cercetează cutiuţa pentru tutun, iar celălalt pipăie gluga din mătase, urmărind cu degetul păsările, atât pe cele terminate, cât şi pe cele neterminate, iar Omeir îi ţine lampa Anei, care deschide cartea.

Nu mai încercase să citească în greaca veche de ani de zile. Dar memoria e lucru ciudat şi, ori de frică pentru viaţa unui fiu, ori purtată de entuziasmul celorlalţi doi fii, când se uită la literele egale, ordonate, înclinate spre stânga, semnificaţiile lor îi revin.

A, adică alfa, scris ἄλφα. B, adică beta, scris βῆτα. Ω adică omega, scris ὦ μέγα. Ἄστυ înseamnă oraşe; νόον înseamnă minte; ἔγνω înseamnă învăţat. Încet, cuvânt cu cuvânt, începe să traducă în limba noii ei vieţi.

> …eu, minte de găină, netot, cum îmi spuneau – da, eu, Eton cel încet la minte, nătărău, cap sec – am călătorit la vremea mea până la capătul pământului şi mai departe…

Descifrează atât din memorie, cât şi după manuscris, şi ceva se întâmplă în căsuţa de piatră: copilul bolnav din poala ei, cu fruntea lucind de sudoare, deschide ochii. Când Eton se transformă din greşeală în măgar, şi ceilalţi băieţi pufnesc în râs, zâmbeşte şi el. Când Eton ajunge la hotarul înghețat al lumii, îşi roade unghiile. Iar când Eton soseşte în sfârşit la porţile oraşului din nori, din ochi îi ţâşnesc lacrimi.

Lampa împroaşcă, rămasă fără ulei, şi toţi cei trei băieţi se roagă de ea să povestească mai departe.

— Te rugăm, spun ei, cu ochii licărind în noapte. Spune-ne ce vede Eton în cartea vrăjită a zeiţei.

— Când Eton privi în carte, spuse ea, văzu cerul şi pământul cu toate tărâmurile sale aşternându-se până la ocean, cu toate jivinele şi păsările sale. Oraşele erau pline de făclii şi grădini, auzi zvon de muzică şi cânt, iar într-un oraş văzu o nuntă cu fete în rochii de pânză viu colorate şi flăcăi cu săbii aurite, înfipte la cingători de argint, care săreau prin cercuri, făceau tumbe, ţopăiau şi dănţuiau în ritmul muzicii. Dar, întorcând pagina, văzu oraşe sumbre, în flăcări, cu oameni sfârtecaţi pe câmpuri, în timp ce nevestele le erau luate în robie în lanţuri, iar pruncii le erau traşi în ţepuşe

pe ziduri. Văzu câini devorând hoituri, iar când îşi plecă urechea către pagini, auzi bocet. Şi privind astfel, tot dând pagina înainte şi înapoi, Eton băgă de seamă că oraşele de pe amândouă părţile, cele întunecate şi cele luminoase, erau de fapt totuna, că nu există pace fără război, nu există viaţă fără moarte, şi se temu.

Lampa scuipă şi se stinge, hornul geme, copiii se strâng mai aproape în jurul ei. Omeir înveleşte la loc cartea, Ana îşi strânge mezinul la piept şi visează la zidurile palide ale oraşului scăldate într-o lumină limpede şi veselă, iar când se trezesc, dimineaţa târziu, băiatului i-a scăzut febra.

Mulţi ani după aceea, când copiii fac guturai sau pur şi simplu nu mai contenesc cu rugăminţile – întotdeauna la căderea nopţii, când în jurul lor nu-i nici ţipenie cale de multe mile –, Omeir o priveşte, şi un fel de complicitate se stabileşte între ei. El aprinde lampa cu ulei, dispare afară şi se întoarce cu pachetul. Ea deschide cartea şi băieţii se adună în jurul ei pe covoare.

— Mamă, mai spune-ne despre vrăjitorul care trăieşte în balenă, zic ei.

— Şi despre neamul lebedelor care trăieşte printre stele.

— Şi despre zeiţa lungă de-o leghe şi despre cartea care le cuprinde pe toate.

Interpretează povestea pe roluri, se roagă să li se spună ce anume sunt broaştele ţestoase şi prăjiturile cu miere şi par să simtă instinctiv că manuscrisul învelit în mătase, şi apoi în piele de bou ceruită e un obiect ciudat de preţios, o taină care-i îmbogăţeşte, dar în acelaşi timp îi pune în pericol. De fiecare dată când deschide cartea, tot mai mult text devine ilizibil, iar Ana îşi aduce aminte de copistul cel înalt stând în picioare în atelier, la lumina lumânărilor.

Timpul: cea mai brutală maşinărie de război dintre toate.

Boul cel bătrân moare, Omeir aduce acasă alt viţel, iar fiii Anei cresc mai înalţi decât ea şi pleacă la muncă pe munte, aducând în căruţe buşteni din pădurile de pe creste, ca să-i vândă în aval, la joagărele de lângă Edirne. Ea pierde socoteala iernilor, îşi pierde memoria. Din când în când, pe neaşteptate, în timp ce aduce apă, îi coase lui Omeir o rană de la picior sau îi curăţă părul de păduchi, timpul se repliază şi vede mâinile lui Himerius pe vâsle sau simte forţa vertiginoasă a gravitaţiei în timp ce coboară pe

zidul mânăstirii. Spre sfârşitul vieţii, amintirile încep să i se amestece cu frânturi din poveştile ei dragi: Ulise, ros de dorul de casă, abandonând pluta pe furtună şi naufragiind pe insula feacilor, Eton ajuns măgar, muşcând cu buzele lui moi dintr-o urzică, toate timpurile şi toate poveştile contopindu-se la final într-una singură.

Moare în luna mai, într-una dintre cele mai frumoase zile ale anului, la vârsta de cincizeci şi patru de ani, în curte, rezemată de o buturugă, cu cei trei fii în jur, cu un cer de un albastru atât de intens deasupra crestei muntelui, încât o dor dinţii privindu-l. Soţul ei o îngroapă în luminişul de deasupra râului, între bunicul lui şi fiii lor morţi, cu gluga de mătase a surorii ei pe piept şi o piatră albă care să însemne locul.

ACEEAȘI RÂPĂ

1505

Omeir

Doarme sub aceeaşi grindă afumată sub care dormea în copilărie. Cotul stâng îi înțepenește uneori, urechile îi zvâcnesc pe dinăuntru când se pregătește de furtună și e silit să-și scoată cu mâna lui două măsele. Îi ţin tovărăşie trei găini, un câine mare şi negru care sperie oamenii, dar care-n sufletul lui n-ar face rău nici unei muște, și Trifoi, o măgăriță bătrână de douăzeci de ani cu răsuflarea duhnind a cimitir şi suferind cronic de gaze, dar prietenoasă din fire.

Doi dintre băieții lui au plecat în păduri din nordul mai îndepărtat, iar cel de-al treilea trăiește cu o femeie în satul aflat la paisprezece kilometri. Când Omeir vine în vizită împreună cu Trifoi, copiii tot se mai sperie de fața lui, ba unii chiar izbucnesc în lacrimi, dar nu și nepoțica lui cea mică, iar dacă stă nemișcat, ea i se suie în poală și-i pipăie buza de sus.

Îl cam lasă memoria. Flamuri şi bombarde, vaietele răniților, duhoarea de sulf, moartea lui Clar-de-Lună şi a lui Copac –, uneori, reminiscențele despre asediu îi par simple ecouri ale unor coşmaruri ridicându-se la suprafața conştiinței pentru ca o clipă mai târziu să se risipească. Descoperă că uitarea e felul lumii de a se lecui.

Aude că sultanul cel nou (Domnul să-l ocrotească şi să-i dea viață fără de moarte) trimite după copaci în păduri tot mai îndepărtate, iar corăbiile creştinilor au ajuns pe pământuri noi la hotarul cel de pe urmă al oceanului, acolo unde sunt oraşe cu totul şi cu totul de aur, dar asemenea basme nu-l mai mişcă. Uneori, în timp ce stă privind țintă focul, povestea spusă de Ana îi revine, cea cu omul care se preschimbă în măgar, apoi în peşte, apoi în

cioară, și străbate pământul, oceanul și stelele în căutarea unui tărâm ce nu cunoaște durerea, pentru ca într-un final să se întoarcă acasă și să-și ducă ultimii ani printre animalele lui.

Într-o zi de început de primăvară, cu mult după ce pierduse șirul anilor, asupra muntelui se abat mai multe furtuni. Râul se face pământiu, drumul e blocat de viitură, iar defileurile răsună de bubuitul stâncilor căzute. În noaptea cea mai cruntă, Omeir se caţără pe masă alături de câinele său, ascultând năvala apei în căsuță: nu picuratul și susurul obișnuit, ci un potop.

Apa intră pe sub ușă în valuri, pereții șiroiesc, iar Trifoi stă și clipește în apa până la genunchi. În zori, Omeir înaintează cu greu prin bălegar, scoarță de copac și dărâmături ca să vadă de păsări, apoi o duce pe Trifoi pe câmpul cel mai înalt, să pască ce iarbă s-o mai găsi, iar când în sfârșit ridică ochii la peretele de calcar de deasupra râpei, îl potopește groaza.

Bătrâna tisă pe jumătate uscată căzuse în timpul nopții. Omeir urcă târâș pe potecă, alunecând în noroi. Peste tot zac împrăștiate crengi îmbrăcate în mușchi și o rețea imensă de rădăcini zace dezgropată asemeni unui al doilea copac smuls lumii din adâncuri. Miroase a sevă de copac, a lemn făcut țăndări și a lucruri demult îngropate aduse la lumină.

Cu greu găsește pachetul Anei în acel dezastru. Pielea de bou s-a udat. Duce pachetul îmbibat de apă în căsuță, scuturat de mici semnale de alarmă. Curăță vatra de noroi, reușește să facă un foc care fumegă întruna, își atârnă rogojinile pe care doarme în ocol, la uscat, apoi despachetează cartea.

Curge apa din ea. Foile se desprind când le dezlipește, iar șirurile compacte de semne înscrise pe ele – toate acele urme fumurii înghesuite unele în altele, lăsate parcă de niște păsări – par mai șterse decât în amintirile lui.

În urechi îi răsună încă țipătul Anei când se atinsese prima oară de sac. N-a uitat cum îi ocrotise cartea când fugiseră din oraș, că datorită ei prinsese în capcane un stol de păsări-de-ogor, că ea îl smulsese pe fiul lor din ghearele febrei. Cât de însuflețiți erau ochii Anei în timp ce stătea aplecată deasupra rândurilor, traducând pe măsură ce citea.

Întețește focul, întinde sfori prin căsuță și atârnă filele la uscat ca și cum ar afuma vânat, cu inima bubuindu-i întruna, de parcă manuscrisul ar fi o făptură vie care-i fusese lăsată în grijă, iar el o primejduise – de parcă i-ar fi

fost încredințată o singură responsabilitate simplă, să țină în viață acel obiect, iar el eșuase.

Când paginile se usucă, reasamblează cartea, nefiind sigur că pune filele la loc în ordinea corectă, și le învelește într-o nouă bucată de piele ceruită. Așteaptă ca berzele călătoare să se întoarcă în râpă, urmându-și reperele străvechi într-un zigzag strâmb, părăsind depărtările sudice unde-și petrecuseră iarna pentru a se îndrepta spre depărtările nordice unde aveau să-și petreacă vara. Apoi își ia cu el pătura cea mai bună, două ploști cu apă, câteva zeci de borcane cu miere și cutia pentru tutun a Anei și iese pe ușa căsuței. O strigă pe Trifoi, care vine la trap, cu urechile ciulite, iar câinele care moțăia lângă ocol, într-o baltă de soare, se ridică și el.

Se oprește întâi la fiul lui, îi dă nurorii cele trei găini și jumătate din bani și încearcă să lase și câinele, dar el nici nu vrea s-audă. Nepoata lui atârnă o cunună de trandafiri de primăvară la gâtul lui Trifoi și o pornesc spre nord-vest pe lângă munte, Omeir pe jos, Trifoi urcând cătinel pe lângă el, pe jumătate oarbă, și câinele ținându-se după ei.

Se ferește de hanuri, târguri, omenet. Când trece printr-un cătun, caută să țină câinele aproape și să-și ascundă fața sub borul lăsat al pălăriei. Doarme sub cerul liber, molfăie florile albastre de limba-mielului pe care le mesteca și bunicul lui ca să-și aline durerile de spate, iar pasul egal al lui Trifoi îl îmbărbătează. Cei câțiva trecători pe care-i întâlnesc sunt încântați și-l întreabă unde găsise așa un măgăruș vesel și drăguț, și se simte norocos.

Din când în când prinde suficient curaj ca să le arate trecătorilor mica imagine smălțuită de pe capacul tabacherei. Câțiva își dau cu părerea că ar putea fi o fortăreață din Kosovo, alții, că ar fi un *palazzo* din Republica Florența. Dar într-o zi, aproape de râul Sava, îl opresc doi negustori călare, împreună cu cele două slugi ale lor. Unul îl întreabă pe limba Anei cu ce treburi e venit, iar celălalt spune:

— E un mahomedan fără căpătâi, cu un picior în groapă, nu pricepe o boabă din ce-i spui, dar Omeir își scoate pălăria și răspunde:

— Ziua bună, domnilor, vă înțeleg binișor.

Cei doi râd și-l omenesc cu apă și curmale, iar când le arată cutiuța, unul din ei o ține în soare, răsucind-o pe toate fețele, și spune: „Aha, Urbino“, apoi i-o dă tovarășului său de drum.

— Urbino cel frumos, spune cel de-al doilea negustor, în munţii din Marche.

— E drum lung până acolo, spune primul, arătând vag spre soare-apune. Îi măsoară pe Omeir şi Trifoi. Mai ales pentru cineva cu barbă sură aşa ca dumneata. Şi nici măgăriţa nu-i chiar o iepşoară.

— Sunt sigur că trebuie să ai ceva glagore ca să trăieşti amar de ani cu o mutră ca asta, adaugă al doilea.

Omeir se trezeşte ţeapăn şi trosnind din toate încheieturile, o caută pe Trifoi la copite, să nu fie crăpate, şi are zile când de-abia spre amiază încep să i se dezmorţească degetele. Când o iau spre miazăzi prin Veneto, regiunea devine iarăşi deluroasă, cu drumuri mai abrupte, castelaşe cocoţate pe colţuri de stâncă, ţărani pe ogor, crânguri de măslini cu bisericuţe în mijloc, câmpuri de floarea-soarelui vălurind pe lângă pâraie întortocheate. Când rămâne fără bani, vinde ultimul borcan cu miere. Noaptea, visele şi amintirile se amestecă: vede în depărtare scânteierile unui oraş şi aude glasurile băieţilor lui pe când erau copii.

Mamă, mai povesteşte-ne despre păstorul cu nume care înseamnă *flacără.*

Şi *despre lacurile de lapte de pe Lună.*

Ochii mezinului clipesc. *Spune-ne ce se mai* întâmplă cu nebunul.

Se apropie de Urbino sub un cer de toamnă, cu lumina cernându-se printre nori în mănunchiuri argintii pe drumul ce şerpuieşte la orizont. Oraşul se iveşte pe coama unui deal, clădit din piatră şi împodobit cu clopotniţe, cu zidăria părând crescută direct din stâncă.

Pe măsură ce drumul urcă, pe cer se conturează faţada unui *palazzo* cu două turle şi rânduri-rânduri de balcoane, imaginea de pe cutiuţa pentru tutun arătându-se aievea: e ca o construcţie dintr-un vis, dacă nu al lui, atunci poate al Anei, de parcă de la o vreme, ajuns în amurgul vieţii, ar cutreiera mai degrabă pe cărările viselor ei decât pe ale lui.

Trifoi rage, pe deasupra trec în zbor vrăbii. Lumina, dealurile vineţii de la orizont, ciclamele mărunţele scânteind ca tăciunii de cealaltă parte a drumului, un iz de mare în vântul dinspre răsărit – Omeir se simte precum Eton-cioara la sfârşitul călătoriei, când coboară şerpuind din stele, istovit şi

jumulit de vânt, rămas fără jumătate din pene. Câte obstacole îl mai despart oare de bunicul, de maică-sa, de Ana și de odihna deplină ce va să vină?

Se teme că paznicii de la poartă îl vor alunga văzându-i chipul, dar porțile orașului sunt deschise, lumea circulă liber, și în timp ce străbate străduțele întortocheate spre *palazzo* împreună cu măgarul și câinele său, nimeni nu prea se sinchisește de el – e plin de oameni, cu fețe în multe culori, și mai degrabă Trifoi e cea care atrage atenția, cu genele ei lungi și mersul ei drăgălaș.

În curtea din fața palatului, îi spune unui arbaletist că are un dar pentru învățații locului. Fără să priceapă, omul îi face semn să aștepte, iar Omeir se oprește împreună cu Trifoi, cuprinzându-i grumazul cu brațul, iar câinele se culcușește și adoarme numaidecât. Omeir așteaptă cam un ceas, moțăind de-a-n picioarelea și visând-o pe Ana lângă un foc, cu mâinile în șolduri, râzând de ceva ce spusese unul dintre băieții ei, iar când se trezește, se uită dacă mai are bocceaua de piele, cu cartea înăuntru, privește în sus la zidurile înalte ale palatului și vede pe ferestre slugi care se perindă dintr-o odaie în alta, aprinzând lumânări.

În cele din urmă își face apariția un tălmaci, care-l întreabă ce vânt îl aduce. Omeir desface bocceaua, iar omul aruncă o privire cărții, își molfăie buzele și dispare iar. Cu el coboară într-un suflet un al doilea bărbat, îmbrăcat în catifea neagră, care lasă jos un felinar, își suflă nasul într-o batistă, apoi ia manuscrisul și-l frunzărește.

— Am auzit că ăsta-i un loc unde cărțile sunt ocrotite, spune Omeir.

Bărbatul ridică ochii, apoi se uită iar la carte și-i spune ceva tălmaciului.

— Vrea să știe cum de-a ajuns asta la dumneata.

— A fost un dar, răspunde Omeir și se gândește la Ana înconjurată de fiii ei, cu focul aprins în vatră, fulgerele despicând cerul afară, plăsmuind povestea cu mâinile ei.

Cel de-al doilea bărbat e preocupat să cerceteze cusăturile și legăturile la lumina felinarului.

— Bănui că aștepți răsplată? întreabă tălmaciul. E în stare foarte proastă.

— Mă mulțumesc cu o masă. Și niște ovăz pentru măgarul meu.

Bărbatul se încruntă, de parcă niciodată nu va conteni să se mire de prostia omenească și nici măcar nu-i nevoie de traducere, pentru că bărbatul

îmbrăcat în catifea dă din cap aprobator, închide cartea delicat, cu amândouă mâinile, se înclină, ia cartea şi dispare înăuntru fără alte vorbe. Omeir e îndrumat spre un grajd de sub palat, unde un îngrijitor cu mustață ferchezuită o duce pe Trifoi într-o boxă la lumina unei lumânări.

Omeir stă rezemat de perete pe un scăunel de muls în timp ce noaptea împresoară Apeninii, cu sentimentul că s-a achitat de o ultimă misiune, şi se roagă să existe o viață de apoi unde să-l aştepte Ana, sub aripa Domnului. Visează că se duce la o fântână şi se uită în ea, cu Copac şi Clar-de-Lună lângă el, că privesc toți trei la apa răcoroasă, smărăldie, Clar-de-Lună tresărind când o păsăruică zboară afară din fântână şi se înalță pe cer, iar când Omeir se trezește, un servitor într-o manta maronie îi aduce o farfurie cu lipie umplută cu brânză de oaie. Lângă care un al doilea servitor aşază o bucată de iepure fript, aromat cu salvie şi seminţe de fenicul prăjite, şi o carafă cu vin, mâncare şi băutură cât să sature patru inşi, apoi unul din ei înfige o făclie aprinsă într-o furcă din perete, celălalt pune dedesubt o oală mare de lut plină cu ovăz, apoi se retrag amândoi.

Mănâncă pe săturate toți trei, câine, măgar şi om. Iar la sfârşit, câinele se încolăcește într-un cotlon, Trifoi scoate un oftat din rărunchi, iar Omeir se reazemă cu spatele de peretele boxei, cu picioarele întinse pe paiele bune, curate, şi adorm cu toții, în timp ce afară, în întuneric, începe să plouă.

DOUĂZECI ȘI PATRU

NOSTOS

Cetatea Cucului-din-Nori de Antoniu Diogene, Fila Ω

Calitatea Filei Ω se deteriorează progresiv. Ultimele cinci rânduri au mari lacune, putând fi recuperate doar cuvinte izolate. Traducere de Zeno Ninis.

…aduseră urcioarele, iar cântăreții se adunară…
…[flăcăii] dansau, păstorii [ziceau din fluier?]…
…se împărțeau [blide] cu pâine tare…
…șorici de porc. M-am bucurat să văd [bietul] ospăț…
…patru miei care zbierau după mamele lor…
…[ploaie?] și noroaie…
…femeile veniră…
…[baborniță] cocârjată mă luă [de mână?]…
…lămpile…
…dănțuind întruna, [învârtindu-se]…
…[suflând greu]…
…dănțuind cu toții…
…dănțuind…

BOISE, IDAHO

2057–2064

Seymour

Apartamentul pe care are dreptul să-l folosească pentru serviciu are două ferestre şi o chicinetă cu vedere spre un deal scăldat de soare şi năpădit de iarba-iepurelui şi obsigă. E august, cerul e bej de la fum şi totul tremură în valurile de arşiţă.

Şase dimineţi pe săptămână ia un autobuz fără şofer până la o clădire de birouri, unde traversează un pogon de asfalt dogoritor până la o clădire a companiei Ilium nu prea înaltă, dar lăbărţată, tencuită cu stuc. În hol, un glob pământesc de poliuretan, în relief, cu diametrul de peste trei metri şi jumătate, se roteşte pe un piedestal, iar în despicăturile dintre munţi s-a adunat praful. Pe perete e un poster şters pe care scrie *Să imortalizăm Pământul*. Lucrează câte douăsprezece ore pe zi cu echipe de ingineri, testând noua generaţie de benzi şi căşti folosite pentru Atlas. A devenit un bărbat aţos şi palid, care preferă să mănânce sendvişuri ambalate la biroul lui şi-şi găseşte liniştea doar în muncă, acumulând kilometri după kilometri pe banda lui, ca un pelerin din întunecimea Evului Mediu ce-şi ispăşeşte păcate grele mergând pe jos.

Din când în când îşi comandă o pereche nouă de pantofi, identici cu cei pe care i-a tocit mergând. În afară de mâncare, nu-şi cumpără prea multe. O dată pe săptămână, sâmbăta, îi trimite un mesaj lui Natalie Hernandez, care de cele mai multe ori îi răspunde. Femeia predă latină şi greacă unor liceeni reticenţi, are doi băieţi, o dubiţă autonomă şi un teckel pe nume Dash.

Câteodată, Seymour îşi scoate căştile, se dă jos de pe bandă, clipeşte deasupra capetelor celorlalţi ingineri şi pe neaşteptate îi revin crâmpeie din

traducerea lui Zeno: …În oglinda ei se *aşterneau cerul şi pământul, cu toate tărâmurile împrăştiate în patru zări, toate jivinele, iar în mijloc…*

Împlineşte cincizeci şi şapte, apoi cincizeci şi opt de ani; rebelul din el e încă viu. În fiecare seară, când ajunge acasă, dă drumul computerului, îl deconectează de la reţea şi se apucă de treabă. Recolta de imagini brutale din Atlas s-a păstrat, mocnind pe servere din toată lumea: scene de suferinţă şi violenţă, secetă şi foamete, coloane de refugiaţi care fug din Chennai, familii înghesuite în bărcuţe lângă Rangoon, un tanc în flăcări în Bangladesh, poliţişti cu scuturi din plexiglas în Cairo, un oraş din Louisiana acoperit de mâl – calamităţile din Atlas la care a muncit cu anii ca să le ascundă sunt în continuare acolo.

Lună de lună, concepe mici secvenţe de cod atât de inteligente şi de subtile, încât atunci când le integrează în programul Atlasului, sistemul nu le poate detecta. Le disimulează în interiorul Atlasului, în toată lumea, sub forma unor mici bufniţe: o bufniţă-graffiti, o cişmea în formă de bufniţă, un biciclist în smoching, cu o bufniţă desenată pe mască. Dacă găseşti una dintre ele şi o atingi, imaginea igienizată, lustruită face loc realităţii disimulate dedesubt.

În Miami, în faţa unui restaurant sunt şase ghivece cu ferigi, pe al treilea fiind lipit un mic autocolant cu o bufniţă. Când atingi bufniţa, ferigile se evaporă, o maşină fumegândă îşi face apariţia, patru femei zac zdrobite pe caldarâm.

Nu riscă să urmărească dacă utilizatorii descoperă sau nu micile lui bufniţe. Oricum, Atlasul nu mai e pe lista de priorităţi a companiei; regiuni întregi ale complexului din Boise sunt dedicate perfecţionării şi miniaturizării benzii şi căştilor pentru alte proiecte ale Ilium, care ţin de alte departamente. Dar Seymour continuă să creeze bufniţele, noapte de noapte, strecurându-le în cod, destrămând urzeala de minciuni pe care o ţesuse în timpul zilei, şi pentru prima oară de când găsise aripa retezată a Prietenei-de-Nădejde zăcând pe marginea drumului, se simte mai bine. Mai calm. Mai puţin speriat. Mai puţin presat să fugă de ceva.

Trei zile într-o staţiune nouă de pe malul lacului, în Lakeport. Biletele de avion plătite, toate mesele incluse, sporturi acvatice la discreţie – totul pe cheltuiala lui, cât îl ţin economiile. Familiile sunt binevenite. Se bazează pe

Natalie pentru partea de comunicare. La început, ea îi spune că nu crede că vor veni toţi cinci, dar vin: Alex Hess vine din Cleveland cu cei doi băieţi ai lui, Olivia Ott, vine cu avionul din San Francisco, Christopher Dee vine cu maşina din Caldwell, Rachel Wilson vine tocmai din sud-vestul Australiei, cu nepoţelul ei de patru ani.

Seymour nu face drumul cu maşina prin canion de la Boise decât în ultima lor noapte: n-are rost să-i tulbure făcându-şi apariţia prea devreme. În zori ia o picătură anxiolitică şi iese pe balcon, îmbrăcat la costum şi cravată. Dincolo de docurile hotelului, lacul scânteiază în soare. Aşteaptă să vadă dacă apare vreun vultur pescar, dar nu vede nici unul.

În buzunarul stâng notiţele, în buzunarul drept cheia de la cameră. Aminteşte-ţi ceea ce ştii. Bufniţele au trei pleoape. Oamenii sunt complicaţi. Pentru multe dintre lucrurile care-ţi sunt dragi e prea târziu. Dar nu pentru toate.

Într-o sală hexagonală cu vedere spre lac, folosită mai ales pentru nunţi, se întâlneşte cu cei doi tehnicieni care aduc sub supravegherea lui cinci benzi multidirecţionale Ilium nou-nouţe, ultimul răcnet, pe care le-au numit Premergătoare. Tehnicienii aduc şi cele cinci seturi de căşti corespunzătoare şi se retrag.

Natalie vine mai devreme să-l vadă. Copiii ei sunt încă la masă, îi spune. E un act de curaj din partea lui, mai spune.

— Voi sunteţi mai curajoşi, zice Seymour.

De fiecare dată când inspiră, se teme să nu i se desfacă pielea şi să i se reverse oasele.

La ora 13 sosesc familiile. Olivia Ott are o tunsoare bob până la bărbie, poartă pantaloni de in şi pare să aibă ochii plânşi. Alex Hess e încadrat de doi adolescenţi uriaşi şi îmbufnaţi, toţi trei cu părul de un blond strălucitor. Christopher Dee e însoţit de o femeie minionă – se aşază amândoi într-un colţ, la distanţă de ceilalţi, ţinându-se de mână. Rachel intră ultima, purtând blugi şi cizme; are un chip brăzdat de riduri adânci, de om care munceşte mult în soare. Un nepoţel vesel, cu părul roşu ca focul, tropăie în urma ei şi se aşază pe un scaun, bâţâind din picioare.

— Nu arată a criminal, spune unul dintre băieţii lui Alex.

— Fii politicos, zice Alex.

— Arată a moş, atâta tot. E bogat?

Seymour evită să le privească feţele – feţele vor compromite totul. Uită-te în pământ. Citeşte notiţele.

— În ziua aceea, începe el, cu mulţi ani în urmă, v-am răpit tuturor ceva preţios. Ştiu că niciodată nu-mi voi putea ispăşi fapta până la capăt. Dar pentru că şi eu ştiu ce înseamnă să pierzi un loc la care ai ţinut pe când erai mic – cum e să-ţi fie răpit –, m-am gândit că poate o să conteze dacă încerc să vi-l dau înapoi pe al vostru.

Scoate din geantă cinci cărţi cartonate, cu coperte albastru regal, şi le împarte tuturor. Pe copertă sunt păsări care se rotesc în jurul turnurilor unui oraş din nori. Olivia rămâne cu gura căscată.

— Le-am făcut după traducerile domnului Ninis. Cu mult ajutor din partea lui Natalie, trebuie spus. Ea a scris toate notele traducătorului.

Împarte apoi căştile.

— Aş zice să mergeţi voi cinci primii. Apoi şi ceilalţi, dacă vor. Mai ţineţi minte cutia de retur pentru cărţi?

Toată lumea dă din cap aprobator.

— „Buhuhuraţi-vă de cărţi“, spune Christopher.

— Trageţi de mânerul cutiei. Apoi vă prindeţi voi ce să faceţi.

Adulţii se ridică în picioare. Seymour îi ajută să-şi pună căştile, iar cele cinci Premergătoare se trezesc zumzăind la viaţă.

După ce urcă toţi pe benzi, Seymour se duce la fereastră şi priveşte lacul. În nord sunt pe puţin douăzeci de locuri din astea unde ar fi putut zbura bufniţa ta, aşa-i spusese ea. *Păduri mai mari şi mai bune.* Încercase să-l salveze.

Premergătoarele vâjâie şi se învârt, copiii deveniţi adulţi merg.

— Dumnezeule! exclamă Natalie.

— E exact cum îmi amintesc, spune Alex.

Seymour îşi aduce aminte de liniştea copacilor din spatele căsuţei mobile atunci când se acopereau cu zăpadă. De Prietenă-de-Nădejde pe creanga ei, la trei metri de pământ, în copacul mare şi uscat: care tresărea auzind scrâşnet de roţi pe pietriş la patru sute de metri depărtare. Şi auzea inima unui şoarece-de-câmp bătând sub doi metri de zăpadă.

Boturile Premergătoarelor se ridică, acţionate de motoare pneumatice. Cu

toții urcă treptele de granit ale verandei.

— Ia uitați, spune Christopher. Afișul făcut de mine.

Așezat pe scaunul de lângă cel pe care stătuse Rachel, nepotul ei se întinde, ia în poală cartea albastră și o răsfoiește.

Olivia Ott întinde mâna dreaptă în gol și deschide ușa. Unul câte unul, copiii intră în bibliotecă.

ARGOS

AL 65-LEA AN AL MISIUNII

Konstance

Nivelul oxigenului, şapte la sută, spune vocea din cască.

Ia-o la stânga şi ieşi din vestibul. Treci pe lângă Compartimentele 8, 9, 10, toate uşile fiind încuiate. Oare chiar în acea clipă boala inundă aerul de pe coridor, trezită din somnul ei prelungit? Oare în întuneric putrezesc hoiturile celor morţi de aproape patru sute de zile? Sau poate că membrii echipajului mişună peste tot în jurul ei, prin şuier de extinctoare: prieteni, copii, părinţi, doamna Chen, doamna Flowers, mama, tata?

Micile duze din tavanul de pe coridor o învăluie în perdeaua lor de stropi. Cu cartea improvizată ascunsă sub salopetă, cu toporul improvizat în mâna stângă, se îndepărtează de centrul *Argos*-ului pe coridorul în spirală, cu cizmele alunecându-i pe podeaua acoperită de chimicale.

Pe coridor sunt împrăştiate pături mototolite, măşti aruncate, o pernă, o tavă cu mâncare făcută bucăţi.

O şosetă.

O formă gheboasă îmbrăcată în mucegai cenuşiu.

Privirea sus. Nu te opri. Întâi uşa întunecoasă a sălii de clasă, apoi alte compartimente cu uşi încuiate, ceva ce pare a fi o mănuşă dintr-un costum de bioprotecţie, aşa cum purtau doctorul Cha şi inginerul Goldberg. În faţă e un Premergător răsturnat în mijlocul holului.

Nivelul oxigenului, şase la sută, spune casca.

În dreapta ei e intrarea Fermei 4. Konstance se opreşte în prag şi-şi curăţă casca de chimicale: plantele de pe suporturile supraetajate sunt moarte. Micul ei pin bosniac e încă în picioare, înalt de peste un metru: la poalele

lui se vede un halou de ace uscate.

Porneşte alarma. Lanterna frontală pâlpâie în timp ce Konstance o ia la goană spre zidul din capăt: n-are timp să stea pe gânduri. Alege al patrulea mâner din stânga şi trage un sertar cu seminţe. Aburi reci i se revarsă pe picioare: în sertar sunt sute de folii de plastic îngheţate, pe mai multe rânduri. Ia câte poate duce în mănuşi, scăpând câteva, strângându-le la piept împreună cu toporul.

Undeva pe-aproape e fantoma tatei sau cadavrul lui sau amândouă. Nu te opri. N-ai timp.

Nu departe, pe coridor, între Băile 2 şi 3, e porţiunea din titan unde Elliot Fischenbacher încercase nopţi în şir să spargă zidul, cum îi povestise mama ei. Peticul era fixat cu vreo trei sute de nituri, mult mai multe decât îşi amintea. O cuprinde disperarea.

Nivelul oxigenului, cinci la sută.

Lasă pachetele cu seminţe şi ridică toporul cu amândouă mâinile. În memorie îi susură avertismentele pe care le tot auzise de nici nu mai ştie când. Radiaţii cosmice, gravitaţie zero, 2,73 de grade Kelvin.

Când loveşte, tăişul lasă o urmă în metal, dar ricoşează. Îşi ia şi mai mult elan. De data asta, tăişul pătrunde în metal şi trebuie să-şi încordeze toate puterile ca să-l scoată.

Loveşte a treia oară. A patra oară. N-o să poată ieşi la timp. Transpiraţia i se adună în costum şi-i aburește casca. Volumul alarmei creşte, extinctoarele o împroaşcă de peste tot. La douăzeci de paşi în dreapta ei e intrarea Cantinei, plină de corturi.

Mobilizare generală, spune Sybil. *Integritatea navei e în pericol.*

Nivelul oxigenului, patru la sută, spune casca.

La fiecare lovitură, fisura din metal se măreşte.

Dacă treci de pereţii ăştia, în trei secunde mâinile şi picioarele ţi se fac de două ori mai mari. Te sufoci. Îngheţi bocnă.

Gaura se lărgeşte, iar Konstance vede prin casca aburită locul unde Elliot dăduse la o parte cablurile îmbrăcate în aluminiu şi pătrunsese prin mai multe straturi izolatoare. În margine mai e un strat de metal – speră să fie peretele exterior.

Scoate toporul, trage aer în piept, se opinteşte şi loveşte iar.

Copilă! tună Sybil cu o voce înfricoșătoare. *Termină în clipa asta!*

Konstance e copleșită de o frică atavică. Își ia avânt și lovește, cu forța acumulată în multe luni de furie, izolare și suferință, iar tăișul retează mai multe cabluri, mușcând din stratul exterior. Scutură mânerul toporului înainte și înapoi.

Când reușește să-l smulgă, peretele exterior e perforat, lăsând la vedere o fâșie de întuneric.

Konstance! tună Sybil. *Faci o mare greșeală.*

S-a înșelat. E nimicul, vidul din spațiul interstelar – se află la o sută de trilioane de kilometri de Pământ; o să se asfixieze și gata. Scapă toporul din mână, spațiul se strânge în jurul ei, timpul se contractă. Taică-său rupe un plic și-n palmă îi alunecă o mică sămânță, prinsă într-o coajă maro deschis.

Ț*ine-ți respirația.*

— Încă nu.

Sămânța tremură.

— Acum.

Dincolo de breșa din învelișul exterior, bezna rămâne neclintită. Nu e aspirată în vid, nu-i îngheață ochii bocnă, e doar noapte.

Nivelul oxigenului, trei la sută.

Noapte! Ia toporul de pe jos, lovește iar și iar; fragmente de metal țâșnesc în beznă. Afară, de partea cealaltă a găurii care se lărgește, la lumina pierită a lanternei, mii și mii de puncticele argintii minuscule cad prin întuneric. Scoate un braț afară și-l trage înapoi ud.

Plouă. Afară plouă.

Nivelul oxigenului, doi la sută.

Konstance lovește până-i iau foc umerii și-și simte oasele mâinii zob. Gaura se lărgește, căpătând o formă tot mai zimțată; își poate strecura afară capul și un umăr. Casca îi e atât de aburită, că a devenit inutilă, iar bioplasticul costumului se sfâșie, dar merită să rișt**e**, și după încă o lovitură, gaura s-a lărgit aproape suficient încât să-și strecoare trunchiul afară.

Mirosul de ceapă sălbatică.

Roua, forma dealurilor.

Lumina dulce, luna pe cer.

Nivelul oxigenului, unu la sută.

Picăturile de ploaie cad mult mai departe de breșă decât se aşteptase, dar nu mai are timp. Aruncă în beznă pumni de plicuri cu semințe, apoi toporul, apoi se opintește cu tot corpul prin deschizătură în urma lor.

Domnișoară Konstan.… tună Sybil, dar capul şi umerii lui Konstance sunt acum în afara *Argos*-ului. Se zbate, își zgârie coapsa într-o margine tăioasă de metal.

Oxigenul la zero, spune casca.

Cu picioarele prinse încă în tunelul peretelui, blocată de la brâu în jos, Konstance trage aer în piept pentru ultima oară, apoi își smulge casca, rupând banda adezivă, și îi dă drumul. Casca ricoșează, se rostogolește și se oprește la mai mult de patru metri dedesubt, printre ceea ce par a fi niște pietre ude și ierburi de tundră înalte, cu lanterna luminând drept în sus, în ploaie.

N-are altă soluție decât să-și dea drumul. Ținându-și în continuare răsuflarea, se agață cu brațele de carcasa navei, închide ochii și cade.

Își sucește o gleznă, se lovește cu cotul de o piatră, dar reușește să se ridice în capul oaselor și să respire – n-a murit, nu s-a sufocat, nu s-a transformat într-un sloi de gheață.

Aerul! Tare, umed, sărat, viu: dacă aerul ăsta colcăie de virusuri revărsate din gaura pe care o făcuse în *Argos*-ul care se înalță deasupra ei, dacă acestea se înmulțesc chiar în acel moment în nările ei, dacă atmosfera de pe Pământ e toată otrăvită, n-are decât. Măcar să mai trăiască cinci minute, s-o respire, s-o miroasă.

Ploaia îi biciuie părul năclăit de sudoare, obrajii, fruntea. Îngenunchează în iarbă și ascultă cum i se lovește de costum, o simte pe pleoape. Pare o risipă incredibilă, periculoasă, promiscuă: apă care să cadă din cer în asemenea cantități.

Lanterna de pe cască se stinge, iar prin breșa pe care o tăiase în *Argos* se zărește doar un licăr. Dar întunericul din locul ăsta nu seamănă deloc cu NeLumina. Cerul, cu urzeala lui de nori, pare să strălucească, iar firele ude ale ierbii captează lumina și o răsfrâng, zeci de mii de picături scânteietoare, iar Konstance își dă jos până la brâu costumul făcut de tatăl ei, se lasă în genunchi în iarba de tundră și-și aduce aminte vorbele lui Eton: *O baie, asta-i toată magia de care are trebuință un păstor neghiob.*

Găseşte toporul, se dezbracă de restul costumului, adună toate plicurile cu seminţe pe care le găseşte şi le strecoară pe sub salopetă, lângă cartea făcută de ea. Apoi înaintează şchiopătând printre tufe şi pietre până la gardul care împrejmuieşte locul. *Argos*-ul se profilează gigantic şi palid în spate ei.

Gardul are sârmă ghimpată în partea de sus şi e mult prea înalt ca să-l escaladeze, dar cu ajutorul securii, concentrându-se asupra unui stâlp, reuşeşte să reteze vreo zece zăbrele, să le împingă la o parte şi să se strecoare afară.

De partea cealaltă sunt aceleaşi pietre ude şi lucitoare, cu miile. Toate îmbrăcate în cruste, straturi de licheni – ar sta şi un an să le studieze pe oricare dintre ele. Dincolo de pietre se înalţă un vuiet, un vuiet scos de ceva în continuă mişcare, forfotitor, schimbător, mişcător – marea.

Răsăritul durează o oră, şi Konstance se străduieşte să nu clipească până la sfârşit. Începe cu un evantai lent în nuanţe vineţii, apoi albăstrii, o diversitate de tonuri incomparabil mai complexe şi mai bogate decât orice simulare din Bibliotecă. Stă desculţă în apă până la glezne, în timp ce valurile mici şi plate se mişcă neîncetat într-o mie de vectori diferiţi şi, pentru prima oară în viaţa ei, huruitul de pe *Argos*, cu picurat de ţevi, zumzet de conducte, tentaculele căţărătoare ale lui Sybil – maşinăria care zbârnâise toată viaţa peste tot în jurul ei încă de când ea nici nu exista – nu mai există.

— Sybil?

Nimic.

Departe, în dreapta, se conturează vag clădirea cenuşie pe care o descoperise în Atlas, garajul pentru bărci, un dig stâncos. Când priveşte în urmă, *Argos* pare mai mic: un bulgăre alb sub cer.

În faţa ei, la orizont, marginea albastră a zorilor devine trandafirie, o mână ce dă la o parte noaptea.

EPILOG

BIBLIOTECA PUBLICĂ
DIN LAKEPORT

20 FEBRUARIE 2020
19:02

Zeno

Băiatul lasă jos pistolul. Telefonul din rucsac sună a doua oară. Undeva dincolo de recepție, dincolo de verandă, așteaptă lumea de apoi. Oare va găsi puterea?

Se duce spre intrare și se proptește în biroul din fața ușii; forța îi inundă picioarele ca un dar de la Atena însăși. Biroul lunecă la o parte, Zeno înșfacă rucsacul, deschide ușa și se repede în strălucirea orbitoare a luminilor poliției.

Telefonul sună a treia oară.

Coboară cele cinci trepte de granit, o ia pe alee, prin zăpada neatinsă, într-o încâlceală de sirene, în cătarea a mai mult de zece pușți, în timp ce o voce strigă „Nu trageți! Nu trageți!“, iar alta – poate a lui – strigă ceva dincolo de granițele limbii.

Cade atâta zăpadă din cer, încât aerul pare făcut mai mult din zăpadă decât din aer. Zeno aleargă prin tunelul de ienuperi, mișcându-se cât de iute se poate mișca un bărbat de optzeci și șase de ani încălțat în bocanci cu arici, cu două perechi de șosete de lână, cu rucsacul lipit de cravata lui cu pinguini. Fuge cu bomba pe lângă ochii galbeni ai bufniței de pe cutia de retur pentru cărți, pe lângă o camionetă pe care scrie *Dezamor*sare bombe, pe lângă oameni în costume de protecție; e Eton care întoarce spatele nemuririi, bucuros să fie iar un neghiob, în timp ce păstorii dansează în ploaie, cântând la fluiere și ciupindu-și lirele, mieii behăie, iar lumea e udă,

noroioasă și verde.

Din rucsac se aude a patra sonerie. Mai are o sonerie de trăit. Preț de-o clipită o zărește pe Marian, ghemuită după o mașină de poliție, draga de Marian cu geaca ei cireșie, cu ochii migdalați și blugii stropiți cu vopsea; ea îl privește cu mâna la gură, Marian Bibliotecara, pe al cărei chip se iscă în fiecare vară o furtună de pistrui.

Pe Park Street, departe de mașinile de poliție, cu biblioteca în spate. *Imaginează-ți*, spune Rex, *cum era să asculte cântece vechi despre eroi care se întorc acasă.* La patru sute de metri e fosta casă a doamnei Boydstun, fără perdele la ferestre, cu masa din sufragerie plină de traduceri, cinci soldăței de plastic Playwood într-o cutie de tablă la etaj, sub pătuțul de alamă, și micul Nestor, regele din Pylos, moțăind pe covorașul de la bucătărie. Cineva va trebui să-i dea drumul afară.

În față e lacul, înghețat și alb.

— Măi să fie, spune o bibliotecară, ai degerat de tot.

— Mama ta unde-i? spune cealaltă.

Aleargă prin zăpadă, iar telefonul sună a cincea oa

QAANAAQ

2146

Konstance

În sat sunt patruzeci şi nouă cu toţii. Ea locuieşte într-o căsuţă pastel, cu un singur etaj, construită din lemn şi metal reciclat, cu o seră anexată. Are un fiu: are trei ani, e vioi, neastâmpărat, dornic să le încerce pe toate, să le înveţe pe toate, să le bage pe toate în gură. În ea mai creşte un copil, deocamdată doar un licăr, o mică inteligenţă abia răsărită.

E luna august, soarele n-a mai apus de la jumătatea lui aprilie, iar în această seară, aproape toată lumea a ieşit să culeagă corn canadian. În depărtare, la marginea oraşului, dincolo de docuri, scânteiază oceanul. În zilele cele mai senine, la hotarul cel mai îndepărtat al orizontului, întrezăreşte ca un mic dâmb insula stâncoasă, aflată la treisprezece kilometri, unde *Argos*-ul rugineşte sub cerul liber.

Ea munceşte în sera din spatele casei, în timp ce băieţelul stă printre stânci. Ţine în poală o carte diformă, făcută din bucăţi de saci de Praf Alimentar. O răsfoieşte de la coadă la cap, trece de „Eton înseamnă flacără“, de „Vrăjitorul din balenă“, mişcând din buze fără să scoată un sunet.

Amurgul de vară e cald, frunzele de salată flutură în lăzile lor, iar cerul capătă culoarea lavandei – mai întuneric de atât nu se face –, în timp ce ea umblă de colo până colo cu o stropitoare. Broccoli. Varză furajeră. Dovlecei. Un pin bosniac care-i ajunge până la coapsă.

Παράδεισος, parádeisos, paradis: înseamnă grădină.

Când termină de lucru, se aşază pe un scaun de nailon decolorat de vreme, iar băiatul îi aduce cartea şi o trage de pantaloni. Are pleoapele grele

şi se luptă să ţină ochii deschişi.

— Îmi spui povestea? întreabă el.

Ea se uită la el, la obrajii lui rotunzi, la genele lui, la părul lui ud. Oare băiatul simte deja cât de precar este totul?

Îl ia în poală.

— Dă la prima pagină, să facem o treabă ca lumea.

Îl aşteaptă să întoarcă volumul pe partea corectă. Băiatul îşi molfăie buza de jos, apoi dă la o parte coperta. Ea urmăreşte rândurile cu degetul.

— Eu sunt Eton, spune ea, un păstor modest din Arcadia, şi…

— Nu, nu, spune băiatul. Loveşte pagina cu mâna. Fă vocea, fă vocea.

Ea clipeşte, planeta se mai roteşte un grad; dincolo de mica ei grădină, sub oraş, vântul tulbură crestele valurilor. Băiatul ridică degetul arătător şi împunge pagina. Konstance îşi drege glasul.

— Şi am să vă spun o poveste atât de gogonată, atât de incredibilă, că nu veţi crede o iotă şi totuşi – spune ea, punându-i un deget pe vârful nasului – e adevărată.

Nota autorului

Această carte, gândită ca un imn închinat cărţilor, are la bază multe alte cărţi.

Lista e prea lungă ca să le enumăr pe toate, dar iată câteva dintre cele mai strălucite. *Măgarul de aur* de Apuleius şi „Măgarul Lucius“ (un rezumat care i-ar putea aparţine lui Lucian din Samosata) relatează povestea prostănacului-care-se-transformă-în-măgar cu mult mai mult farmec şi măiestrie decât mine. Metafora Constantinopolului ca arcă a lui Noe pentru texte străvechi mi-a fost inspirată de *The Archimedes Codex* de Reviel Netz şi William Noel. Am descoperit soluţia lui Zeno la ghicitoarea lui Eton în *Voyages to the Moon* de Marjorie Hope Nicolson. Am găsit multe dintre detaliile experienţelor lui Zeno din Coreea în *Remembered Prisoners of a Forgotten War* de Lewis H. Carlson, iar *Clinamen* de Stephen Greenblatt mi-a oferit o iniţiere în cultura literară a Renaşterii timpurii.

Romanul de faţă îşi datorează existenţa în primul rând unei cărţi vechi de peste o mie opt sute de ani, care s-a pierdut: *Minunile de dincolo de Thule* de Antoniu Diogene. Din acel text s-au păstrat doar câteva fragmente de papirus, dar un rezumat scris în secolul al nouălea de către patriarhul bizantin Fotie sugerează că *Minunile* a fost o ditamai epopeea care se petrece în toată lumea, plină de fire narative ce se împletesc şi împărţită în douăzeci şi patru de cărţi. Se pare că a fost inspirată atât de surse academice, cât şi fanteziste, nesocotind genurile existente, jucându-se cu ideea de ficţiune şi propunând, poate, prima călătorie literară în spaţiul cosmic.

Știm de la Fotie că Diogene ar fi pretins într-o prefață că *Minunile* ar fi fost în realitate copia copiei unui text descoperit cu multe secole în urmă de un soldat din armata lui Alexandru cel Mare. Pe când soldatul explora catacombele de sub oraşul Tir, povesteşte Diogene, i-ar fi ieşit în cale un

mic cufăr de lemn de chiparos. Pe cufăr scria *Străine, oricine ai fi, deschide asta, ca să te minunezi de ceea ce vei afla*, iar când l-a deschis, a găsit douăzeci și patru de tăblițe de lemn de chiparos, pe care era gravată povestea unei călătorii în jurul lumii.

Mulțumiri

Țin să le mulţumesc în mod deosebit acestor trei femei extraordinare: Binky Urban, al cărei entuziasm pentru primele versiuni m-a ajutat să rezist multor luni de îndoieli, Nan Graham, care a redactat şi a îmbunătăţit atâtea variante ale acestui manuscris, că amândoi le-am pierdut şirul, şi mai ales Shaunei Doerr, care şi-a petrecut mare parte din anul nostru de pandemie aplecată asupra acestei cărţi, care m-a împiedicat de cinci ori s-o arunc şi care-mi umple sufletul de cântec, şi inima de speranţă.

Multe mulţumiri şi băieţilor noştri Owen şi Henry, care m-au ajutat să născocesc Corporaţia Ilium şi berile de ghimbir scăpate pe jos de Alex Hess şi care mă fac să râd zi de zi. Vă iubesc, băieţi.

Îi mulţumesc fratelui meu Mark pentru optimismul lui neabătut; fratelui meu Chris, care mi-a dat ideea cu electroliza prin care Konstance îşi dă foc la păr; tatălui meu, Dick, pentru că mă înveseleşte şi mă susţine, şi mamei mele, Marilyn, pentru că a cultivat bibliotecile şi grădinile copilăriei mele.

Îi mulţumesc lui Catherine „Premergător“ Knepper, ale cărei încurajări m-au ajutat să trec printr-un şir laborios de corecturi, lui Umair Kazi pentru că a crezut în Omeir, Academiei Americane din Roma – şi în special lui John Ochsendorf – pentru că mi-a oferit încă o dată acces la minunata lor comunitate şi profesorului Denis Robichaud pentru că mi-a dres greaca de neofit.

Le mulţumesc lui Jacque şi Hal Eastman pentru că m-au încurajat, lui Jess Walter pentru că m-a înţeles şi lui Shirley O’Neil şi Suzette Lamb pentru că m-au ascultat. Le mulţumesc tuturor bibliotecarilor care m-au ajutat să găsesc texte de care aveam nevoie sau de care nici nu ştiam iniţial că am nevoie. Îi mulţumesc lui Cort Conley pentru lucrurile interesante pe care mi le-a trimis. Îi mulţumesc lui Betsy Burtin pentru că e o campioană. Îi mulţumesc lui Katy Sewall pentru că m-a ajutat să mă documentez pentru

perioada de detenție a lui Seymour.

Mulţumesc tuturor oamenilor minunaţi de la Scribner, mai ales lui Roz Lippel, Kara Watson, Brianna Yamashita, Brian Belfiglio, Jaya Miceli, Erich Hobbing, Amanda Mulholland, Zoey Cole, Ash Gilliam şi Sabrina Pyun. Le mulţumesc Laurei Wise şi lui Stephanie Evans pentru că mi-au îmbunătăţit frazele. Le mulţumesc lui Jon Karp și Chris Lynch pentru sprijinul lor extraordinar.

Le mulţumesc lui Karen Kenyon, Sam Fox şi Rory Walsh de la ICM şi Karolinei Sutton, lui Charlie Tooke, Daisy Meyrick şi Andrea Joyce de la Curtis Brown.

Mega-extra mulţumiri lui Kate Lloyd, care înțelege.

Un roman e un document omenesc, creat de un singur om (cât se poate de imperfect), așa că, în ciuda eforturilor mele și ale nemaipomenitei Meg Storey, sunt convins că s-au mai strecurat greșeli. Toate inexactităţile, neglijențele și licențele istorice exagerate sunt din vina mea.

Mulţumiri eterne doctorului Wendell Mayo, despre care-mi place să cred că ar fi gustat această carte, și lui Carolyn Reidy, care a murit chiar în ajunul zilei când urma să-i trimitem manuscrisul.

Le mulţumesc tuturor prietenilor mei.

Și în sfârșit, dragă cititorule, ţie îţi mulţumesc mai mult și mai mult. Fără tine aș pluti de unul singur pe o mare întunecoasă, și n-aș avea o casă la care să mă întorc.

În colecţia **Raftul Denisei** au apărut

Lev Tolstoi, *Anna Karenina*
Kate Morton, *Grădina uitată*
Laura Imai Messina, *Ce încredinţăm vântului*
Kate Morton, *Casa de lângă lac*
Maria Stepanova, În amintirea memoriei
Christian Escribà, Sílvia Tarragó, *Cofetăria cu miracole*
Ludmila Ulițkaia, *A fost doar ciumă*
J.M. Coetzee, *Moartea lui Isus*
Norris von Schirach, *Cei mai frumoşi ani din viaţa lui Anton*
Evgheni Vodolazkin, *Istoria Insulei*
Cho Nam-joo, *Kim Jiyeong, născută în 1982*
Simona Lo Iacono, *Albatrosul*
Anaïs Nin, *Delta lui Venus*
Nikos Kazantzakis, *Ascensiunea*
Heather Morris, *Poveşti despre speranţă*
Nick Bradley, *Pisica şi oraşul*
Anthony Doerr, *Despre Grace*
Kate Morton, *Casa de la Riverton*
Julie Orringer, *Portofoliul fugii*
Susana Fortes, *Iubirea nu e un vers liber*
Paula McLain, *Când stelele se întunecă*
Narine Abgarian, *Din cer au căzut trei mere*
Susan Choi, *Exerciţiu de încredere*
Akira Mizubayashi, *Inimă frântă*
Laura Lindstedt, *Prietena mea Natalia*
Romain Gary, *Marele vestiar*
Yōko Ogawa, *Poliţia Memoriei*
Etgar Keret, *Haide, zboară odată*
Care Santos, *Voi merge pe urmele paşilor tăi*

Guzel Iahina, *Trenul spre Samarkand*
Avni Doshi, *Zahăr ars*
Chris Cander, *Greutatea unui pian*
Lorenzo Marone, *Un băiat ca toţi ceilalţi*
Zülfü Livaneli, *Serenadă pentru Nadia*
Thomas Mann, *Moartea la Veneţia*
Clarice Lispector, *Cea mai mică femeie din lume. Proză scurtă 1940–1964*
Yukio Mishima, *Confesiunile unei măşti*
Nikolai Leskov, *Lady Macbeth din Mţensk*
Francesc Miralles, Ángeles Doñate, *Un ceai la capătul lumii*
Yukio Mishima, *Zăpada de primăvară*
James Salter, *Un joc şi o desfătare*
Ismail Kadare, *Înfruntare la nivel înalt: Misterul convorbirii telefonice Stalin–Pasternak*
Anna Hope, *Aşteptări*
J.M. Coetzee, *Aşteptându-i pe barbari*
Melanie Benjamin, *Viscolul copiilor*
Maja Lunde, *Ultimii cai din stepă*
Yukio Mishima, *Cai în galop*
Heather Morris, *Trei surori*
David Foenkinos, *Familia Martin*
Alex Schulman, *Supravieţuitorii*
Teru Miyamoto, *Vis de primăvară*
Ingeborg Bachmann, *Malina*
Quentin Tarantino, *A fost odată la Hollywood*
Aleksandr Soljeniţîn, *O zi din viaţa lui Ivan Denisovici*
Polly Samson, *Un teatru pentru visători*
Rose Tremain, *Insulele iertării*
Fiona Davis, *Leii de pe Fifth Avenue*
Yaniv Iczkovits, *Fiica măcelarului*
Natsuko Imamura, *Femeia cu fustă violet*
Anaïs Nin, *Spioană în casa dragostei*
Janice Y.K. Lee, *Profesoara de pian*
Jay Parini, *Ultima gară*

Jane Smiley, *Perestroika la Paris*
Alan Hlad, *Mesagerul secret al lui Churchill*
Cormac McCarthy, *Drumul*
Eshkol Nevo, *Ultimul interviu*
Romain Gary, *Rădăcinile cerului*
Nicole Krauss, *Să fii bărbat*
Colson Whitehead, *Trișorii din Harlem*
Matteo Strukul, *Dante. Enigma*
Michel Houellebecq, *Anihilare*
Andrea Bajani, *Cartea caselor*
Anthony Doerr, *Cetatea cucului din nori*